

تاریخ دانشمندان،
شاعران و هنرمندان
پارسی:

۲۸ قرن دستاور

محمد - جمشیدی

PARSI EDITION

جمشیدی محمد

تاریخ دانشمندان و شاعران پارسی (نسخه الکترونیکی پارسی)

محمد - جمشیدی

شامل منابع و فهرست کتاب شناختی است.

شابک 4- 53-35-8893-1-978

TSI

برای کسب اطلاعات بیشتر با tsiepress@gmail.com تماس بگیرید

حق چاپ 2022 توسط محمد جمشیدی

سرمقاله / نظارت بر تولید و طراحی داخلی: دیورا ریورد

طراحی جلد: امیلی نولان

کپی ویرایشگر: سندی مورگا

کلیه حقوق محفوظ است هیچ بخشی از این کتاب بدون اجازه کتبی از نویسنده، به هر شکل و به هیچ وجه قابل تکثیر

نیست

منتشر شده در ایالات متحده آمریکا

شابک 3- 53-35-8893-1-978

این کتاب از 1000 سال قبل از میلاد تا سال 2022 بیش از 160 نفر از افراد برجسته ایرانی را در علوم، شعر،

نویسندگی، کارگردانی، فیلم نامه نویسی، نقاشی، میهن پرستی و غیره پوشش می دهد.

این کتاب با توابع تقدیم به همه
ایرانیان و شهروندان پارسی زبان در
سراسر جهان است

فهرست مطالب

پیش گفتار ، 10

درباره نویسنده تونی و امیلی نولان ، 13

پیشگفتار سروش سروشیان ، 20

فصل 1 زرتشت (پیامبر) ، 23

فصل 2 کوروش بزرگ «بنیانگذار اولین امپراتوری ایران» ، 29

فصل 3 برزویا (پزشک) ، 38

فصل 4 مجتمع پزشکی جندی شاپور ، 43

فصل 5 خوارزمی (بنیانگذار جبر) ، 47

فصل 6 زکریای رازی (اولین پزشک متخصص کودکان) ، 60

فصل 7 رودکی (پدر شعر فارسی) ، 67

فصل 8 دقیقی (شاعر، معرفی کتاب شاهنامه) ، 72

فصل 9 فردوسی (شاعر حماسی فارس) ، 77

فصل 10 فارابی (دانشمند) ، 82

فصل 11 بیرونی (ستاره شناس، ریاضیدان) ، 86

فصل 12 پور علی سینا (پزشک افسانه ای ستاره شناس) ، 93

فصل 13 بابا طاهر (شاعر) ، 101

فصل 14 ناصر خسرو (دانشمند، شاعر) ، 105

فصل 15 خیام (منجم، ریاضیدان، شاعر) ، 111

فصل 16 غزالی (شاعر) ، 123

فصل 17 سنایی (شاعر) ، 135

فصل 18 نظامی گنجوی (شاعر) ، 140

فصل 19 خاقانی (شاعر) ، 149

فصل 20 عطار (شاعر) ، 155

فصل 21 خواجه نصیر طوسی (ستاره شناس، ریاضی دان، فیلسوف، پزشک شاعر، و میهن پرست) ، 159

فصل 22 مولانا مولوی (شاعر افسانه ای تصوف ایرانی) ، 167

- فصل 23 سعدی (شاعر انسان گرا) ، 174
- فصل 24 عبید زاکانی (شاعر طنزپرداز) ، 181
- فصل 25 حافظ (شاعر لسان الغیب) ، 185
- فصل 26 جامی (شاعر) ، 191
- فصل 27 اولغ بیگ (دانشمند ، سلطان) ، 196
- فصل 28 شیخ بهایی (دانشمند) ، 203
- فصل 29 ملاصدرا (فیلسوف) ، 207
- فصل 30 هشترودی (ریاضیدان) ، 214
- فصل 31 حسابی (دانشمند) ، 219
- فصل 32 رضا (مهندس ، دانشمند ، ادبیات) ، 225
- فصل 33 زاده (مهندس و دانشمند کامپیوتر) ، 233
- فصل 34 جوان (فیزیکدان و مخترع لیزر He-Ne) ، 242
- فصل 35 میرزاخانانی (ریاضیدان) ، 251
- فصل 36 شاملو (شاعر ، نویسنده ، روزنامه نگار) ، 256
- فصل 37 نصر (فیلسوف) ، 262
- فصل 38 پیمان (چشم پزشک) ، 267
- فصل 39 فرهادی (کارگردان فیلم) ، 272
- فصل 40 آموزش پزشکی در ایران مدرن ، 278
- فصل 41 آموزش مهندسی در ایران مدرن ، 298
- اعضای آکادمی - ایالات متحده آمریکا و علوم جهان 319
- اعضای ایرانی آکادمی ملی مهندسی آمریکا 320
- اعضای ایرانی آکادمی ملی علوم آمریکا 336
- اعضای ایرانی آکادمی جهانی علوم 327

وزرای میهن پرست 333

دیدگاه بزرگمهر (وزیر نجیب) ، 334

دیدگاه نظام الملک (مریی و وزیر) ، 337

دیدگاه امیرکبیر (وزیر با بصیرت، میهن پرست) ، 340

دیدگاه مصدق (وکیل، نخست وزیر، میهن پرست) ، 344

دیدگاه ها 349

دیدگاه فرخی سیستانی (شاعر) ، 350

دیدگاه کمال الدین بهزاد (نقاش) ، 352

دیدگاه اصفهانی (پزشک) ، 355

دیدگاه دهخدا (زبان شناس ، شاعر ، میهن پرست) ، 356

دیدگاه احمد جمشیدی (متخصص پیشگام قلب و عروق) ، 358

دیدگاه قاسم جمشیدی (جراح ارتوپدی) ، 360

دیدگاه خدادوست (چشم پزشک و جراح) ، 362

دیدگاه برومند (نفرولوژیست ، مبتکر ، میهن پرست) ، 365

دیدگاه رهبر (پزشک ، کاشف آزمایش خون (HbA1C) ، 369

دیدگاه قربان (پزشک ، رهبر ، پیشگام) ، 371

دیدگاه نصر (متخصص گوارش ، رهبر فداکار ، پیشگام) ، 375

دیدگاه اسماعیل بیگی (دانشمند، پزشک، متخصص غدد درون ریز، مبتکر) 379

دیدگاه رستگار (نفرولوژیست ، مددکار جهانی) ، 384

دیدگاه معصومی (متخصص قلب و عروق) ، 389

دیدگاه ملک حسینی (پزشک، جراح پیوند کلیه و کبد) ، 391

دیدگاه قهرمانی (نفرولوژیست) ، 396

دیدگاه قاجار (جراح مغز و اعصاب ، مبتکر) ، 399

دیدگاه قریب (پزشک ، پیشکسوت ، «پدر متخصص اطفال در ایران») ، 402

دیدگاه خواجه کرمانی (ریاضیدان ، پزشک ، شاعر) 406

دیدگاه مجتهدی (مهندس ، پیشگام آموزش، وطن پرست) ، 409

دیدگاه مصاحب (ریاضیدان) ، 415

دیدگاه جذبابایی (مهندس ، مرشد و رایزن ، پیشگام) ، 417

دیدگاه آموزگار (زبان شناس ایرانی) ، 421

دیدگاه جبه دار (مهندس ، مرشد و رایزن) ، 423

دیدگاه نادری (مهندس ، رهبر) ، 425

دیدگاه اسرار (مهندس ، دانشمند ، رهبر) ، 428

دیدگاه لوکس (مهندس ، مربی) ، 431

دیدگاه مخملباف (کارگردان فیلم، نویسنده و تهیه کننده) ، 434

دیدگاه نفیسی (داستان نویس، پژوهشگر و شاعر) ، 438

دیدگاه اقبال آشتیانی (نویسنده، پژوهشگر ، مورخ، مترجم و ادیب) ، 440

دیدگاه اعتماد (مهندس ، مبتکر) ، 442

دیدگاه مهر (مربی، رهبر، میهن پرست) 446

دیدگاه بدیعی (کارگردان فیلم و تلویزیون) ، 448

دیدگاه آرمان (فیزیکدان ، مبتکر) ، 451

دیدگاه سهراب پور (مهندس مرشد و رایزن ، رهبر) ، 453

دیدگاه سراجی (مهندس ، دانشمند رباتیک) ، 455

دیدگاه سروشیان (مهندس، دانشمند علوم زمین) ، 457

دیدگاه پهلوان (مهندس ، مربی ، مبتکر) ، 460

دیدگاه شاهیده پور (مهندس ، مبتکر جهانی) 462

دیدگاه مجیدی (کارگردان فیلم، فیلمنامه نویس، تهیه کننده) ، 464

دیدگاه نهاوندی (مهندس ، مربی ، مبتکر) ، 468

دیدگاه جعفرخانی (مهندس ، مربی ، پیشگام) ، 470

دیدگاه بیرکار (ریاضیدان، برنده مدال فیلدز) ، 472

دیدگاه ثابتی (زیست شناس محاسباتی، متخصص ژنتیک پزشکی) ، 475

دیدگاه مقبلی (مهندس هوافضا ، خلبان ، فضانورد) ، 478

- دیدگاه کیا رستمی (کارگردان فیلم ، عکاس ، تهیه کننده ، نقاش ، شاعر و فیلمنامه نویس) ، 480
- دیدگاه سیحون (معمار ، مجسمه ساز ، نقاش ، محقق و شاعر) ، 483
- دیدگاه پناهی (کارگردان فیلم ، فیلمنامه نویس ، تهیه کننده) ، 485
- دیدگاه آلاموتی (مبتکر ، مخترع کد آلاموتی) ، 487
- دیدگاه شهبازی (باستان شناس هخامنشی ، ایران شناس) ، 489
- دیدگاه وفا (فیزیکدان نظری) ، 491
- دیدگاه مقدم (مهندس ، مبتکر) ، 493
- دیدگاه یارشاطر (ایران شناس ، مورخ) ، 495
- دیدگاه انقطاع (فیزیکدان ، مهندسی برق) 499
- دیدگاه اعتصامی (شاعر) ، 502
- دیدگاه فرخزاد (شاعر ، فیلمساز) ، 505
- دیدگاه هاتف اصفهانی (شاعر) ، 507
- دیدگاه هدایت (نویسنده) 509
- دیدگاه ایرج میرزا (شاعر ، نویسنده) ، 512
- دیدگاه مشیری (شاعر معاصر) ، 515
- دیدگاه بهار (شاعر ، روزنامه نگار ، سیاستمدار ، میهن پرست) ، 517
- دیدگاه بیضایی (نمایشنامه نویس ، تدوینگر فیلم) 522
- دیدگاه نادرپور (شاعر) ، 523
- دیدگاه حسین بهزاد (نقاش) ، 527
- دیدگاه سمندر (شاعر ، ترانه سرا و موسیقی دان) ، 530
- دیدگاه سپهری (شاعر) ، 532
- دیدگاه شهریار (شاعر) ، 535
- دیدگاه توللی (شاعر) ، 538
- دیدگاه منوچهری (شاعر) ، 540
- دیدگاه وحشی بافقی (شاعر) ، 542

دیدگاه ورناند (نمایشنامه نویس ، غزل سرای ، مترجم ، شاعر نقاش) ، 544

دیدگاه رهی معیری (شاعر) ، 545

دیدگاه نیما یوشیج (شاعر) ، 547

دیدگاه معینی کرمانشاهی (شاعر) ، 550

دیدگاه نراقی (نویسنده ، جامعه شناس) ، 552

دیدگاه بهبهانی (شاعر ، ترانه سرا ، نویسنده ، نامزد جایزه نوبل ادبیات) ، 554

دیدگاه حمیدی شیرازی (شاعر) 556

دیدگاه ارکانی (فیزیکدان نظری) 558

دسترسی به دیوان های شاعران 560

فهرست نام 563

پیش گفتار

فارس و ایران از سال 1935 سرزمینی بسیار باستانی است. او بیش از هزاران تمدن ثبت شده دارد. ایران، از 11 قرن قبل از میلاد تا قرن هفتم میلادی، شامل منطقه بزرگی از آناتولی، بسفر و مصر در غرب بود. در شرق امپراتوری تا مرزهای هند باستان و قفقاز و استپ اوراسیا در شمال تا خلیج فارس و خلیج عمان در جنوب گسترش یافت [1]. ایران یکی از قدیمی ترین تمدن های مداوم بزرگ جهان است که سکونتگاه های تاریخی و شهری به 7000 سال قبل از میلاد مسیح بر می گردد. [2]. حضرت زردشت، شاید 1000 سال قبل از میلاد در منطقه بلخ (در حال حاضر یک شهر بزرگ افغانستان) متولد شد، رهبر مذهبی ایران باستان بود

"کوروش که معمولاً به کوروش بزرگ معروف است به عنوان بنیانگذار امپراتوری هخامنشی، اولین امپراتوری پارس. تحت حاکمیت وی، امپراتوری تمام ایالات متمدن قبلی خاور نزدیک را که در آنها گسترش وسیعی یافت و سرانجام بیشتر آسیای غربی و بیشتر آسیای میانه را فتح کرد، پذیرفت. کوروش بزرگ از دریای مدیترانه و هلسپونت در غرب تا رود سند در شرق بزرگترین امپراتوری را که جهان تاکنون ندیده ایجاد کرد. تحت سلطنت جانشینان وی، سرانجام امپراتوری در بیشترین حد خود از مناطقی از بالکان (بلغارستان-پانونیای و تراکیا-مقدونیه) و اروپای شرقی در غرب، تا دره سند در شرق گسترش یافت. عناوین سلطنتی وی به طور کامل "پادشاه بزرگ، پادشاه ایران، پادشاه انشان، پادشاه رسانه، پادشاه بابل، پادشاه سومر و عقاد، و پادشاه چهار گوشه جهان" بود. Nabonidus Chronicle تغییر عنوان وی را به سادگی از "پادشاه انشان"، یک شهر، به "پادشاه ایران" یادداشت می کند. آسیرولوژیست فرانسا والوات نوشت: "هنگامی که آستیگ علیه کوروش لشکر کشید، کوروش را "پادشاه انشان" می نامند" اما هنگامی که کوروش در راه لیدیا از دجله عبور می کند، او "پادشاه ایران" است. بنابراین کودتا بین این دو واقعه رخ داده است" [3].

طی بیست سال گذشته، نویسنده، که ایده نوشتن تاریخ پارسی و دانشمندان ایرانی، شاعران، برخی از هنرمندان در اوایل زندگی خود را داشته است، در حال جمع آوری و مستند سازی اطلاعات مربوط به ایرانیان باستان نهفته و مدرن است. هدف این کتاب ایجاد یک گزارش تاریخی و واقعی از اینکه دانشمندان، شاعران و تعداد دیگری از دانشمندان پارسی چه کسانی بودند یا هستند و شهروندان ایرانی / ایرانی (آذری ها، بلوچ ها، ایلامی ها، گیلانی ها، کردها،

میدها، پارس ها، ترک ها، پارتی ها و غیره). در 28 قرن گذشته و اینکه چگونه کار آنها بر تمدن جهانی تأثیر گذاشته است، دست یافته اند.

این پروژه به طور اجتناب ناپذیری با تاریخ ایران و اکنون ایران گره خورده است و در طول سالها، علی رغم مشکلات سیاسی و تهاجمات، ایران، مانند برخی از ملت های جهان، افراد خارجی را رد کرده و همیشه هویت، فرهنگ و فرهنگ خود را حفظ کرده است. علاوه بر این، یک فصل در مورد پیامبر ایرانی باستان زردشت، کوروش بزرگ، و دو فصل در مورد تاریخچه آموزش پزشکی و مهندسی در ایران مدرن وجود دارد.

ساختار این کتاب در چهار بخش است: فصل ها (5 تا 15 صفحه)، زندگی نامه چهار وزیر میهن پرست (بزرگمهر، نظام الملک، امیر کبیر و مصدق)، و دیدگاهها

دیدگاها (کوتاه تر از 2 تا 4 صفحه) و دیدگاههای پیش از 50 دانشمند، مهندس، هنرمند و شاعر. همچنین اعضای ایرانی آکادمی ملی ایالات متحده آکادمی ملی مهندسی ایالات متحده و همکاران آکادمی جهانی علوم نیز شامل این افراد هستند.

ثابت شده است که این پروژه بسیار چالش برانگیز است زیرا طول عمر پارسها و ایرانیان بیش از 28 قرن می تواند هزاران نفر از بزرگانی را پیدا کند که مستحق شناخت هستند. لیست افراد مورد بحث در این کتاب فقط "نوک کوه یخ" است. نویسنده صمیمانه از صدها نفر از کسانی که در این کتاب وجود ندارند. عذرخواهی می کند و آرزوی او این است که سایر هموطنان آن را از این نوشته گرفته و به بسیاری از افراد بزرگ ایرانی و ایرانی منتقل کنند.

نویسنده بدهکار بسیاری از افراد است که به او کمک کرده اند و این مأموریت را به عهده گرفته است. اول و مهمترین، خانواده او: همسر ژبلا، دختر آوا و پسر نیما.

نویسنده از پروفیسور سروش سروشیان از دانشگاه کالیفرنیا در ارواین برای حمایت و مقدمه کتاب تشکر می کند. من می خواهم از خواهرم پوراندخت جمشیدی، خواهرزاده ام دکتر آرمیتا بانانی و برادر کوچک خوانده ام آقای رضا صادقی بخاطر تشویق هایشان در طول کار تشکر کنم. نویسنده از استاد حسین تقوی رشیدی زاده به خاطر نقد کتاب تشکر می کند. ایشان همچنین از آقای علی تقوی رشیدی زاده بخاطر بخش عمده ترجمه و ویرایش کتاب بسیار قدردانی می کند. کمک ارزشمند آقای تونی و خانم امیلی نولان از سیدنی استرالیا، خانم دیورا ریورد از نیومکزیکو و خانم سندی مورگا از آلبوکرک، نیومکزیکو برای همکاری در بسیاری از جنبه های این کتاب، بسیار قابل تقدیر است ترجمه و اثبات این کتاب به پارسی بدون سخت کوشی آقایان علی تقوی رشیدی زاده و آقایان عباسی، امین صهبا و رامین صهبا امکان پذیر نبود.

محمد جمشیدی 31 ژوئیه 2021 سان آنتونیو ، تگزاس آمریکا

منابع:

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Iran

[2] People, "New evidence: modern civilization began in Iran", 10 Aug 2007, retrieved 20 February 2021.

[3] https://en.wikipedia.org/wiki/Cyrus_the_Great

درباره نویسنده

توسط تونی و امیلی نولان

سیدنی، استرالیا

خواننده عزیزم باید به شما اعتراف کنیم که این سخت ترین قطعه بیوگرافی است که تاکنون نوشتیم. این کتابی درباره قهرمانان پارسی است. ایرانیانی که زندگی آنها بیش از آنچه انتظار می رود به ایران و جهان بطور کلی کمک کرده باشند. در حقیقت، اگر این افراد هرگز زندگی نمی کردند، دنیای ما فرق می کرد. آنچه این ترکیب را ایجاد می کند این است که قهرمانان به طور کلی با گذشته در ارتباط هستند. ما تمایل نداریم که قهرمانان امروزی را از نظر شخصیت های تاریخی باور نداشته باشیم، زیرا نوعی افسانه، عنصر عرفانی وجود دارد و بگذارید بگوییم عراق در مورد آنها. حتی تحقیق درباره محمد برای این قطعه نیز دشوار و پیچیده است. در سال 1999، من تونی نولان، اولین بار در سیدنی استرالیا با محمد جمشیدی آشنا شدم. با این حال، من اولین بار در اواخر سال 1998 و پس از معرفی پروفیسور لطفی زاده با یکدیگر، محمد را از طریق ایمیل عملاً شناختم. بنابراین، بیابید مشکل من در مورد یک مقاله بیوگرافی درباره محمد جمشیدی را مرور کنیم. من قصد دارم با پرداختن به سه نقطه نظر، دیدگاه خودم را در مورد قهرمان بودن توجیه کنم.

1. اینکه او یک شخصیت داستانی نیست. در واقع یک محمد جمشیدی وجود دارد که از همان آغاز دشوار با سختی ها قیام کرده و راه خود را در جهان باز کرده است.

2. اینکه او برای ایجاد زندگی بهتر برای خود و خانواده اش از شانس های تقریباً غیرممکن بالا رفته است. که از طریق یک فرد باهوش و زیرک، راه خود را در جهان باز کرده و به اوج حرفه خود رسیده است.

3. اینکه در طول زندگی خود تاکنون، خودخواه نبوده است. در واقع، این کاملاً برعکس است. او از خودگذشتگی بسیار زیادی داشته است، به طوری که در واقع خود را از نظر مالی، اعتبار و جسمی، برای کمک به دیگران در مسیر زندگی خود در معرض خطر قرار داده است.

اولین شاهد من این است که واقعاً شخصی به نام محمد جمشیدی وجود دارد. محمد جمشیدی در 20 اردیبهشت 1323

در شیراز ، ایران از حبیب و محترم (کبری) جمشیدی متولد شد. وی آخرین فرزندی بود که در خانواده ای ده فرزنده به دنیا آمد. برادرانش حسین ، حسن ، احمد ، محمود ، ابوالقاسم و پروین دخت ، مهین دخت ، پوران دخت ، و گیتی. حبیب ، پدر محمد ، یک بازرگان و صاحبخانه بسیار موفق بود که در اوایل سال 1323 ، یعنی حدود 5 ماه قبل از تولد محمد ، به طرز دلخراشی درگذشت. کبری در سن 35 سالگی ، خود را با محمد باردار کرد ، همراه با بسیاری از کودکان بیمار از حصبه ، که نه تنها با مرگ شوهرش ، بلکه مادرش چهل روز بعد نیز کنار آمد. هنوز با این همه غم و اندوه ، سختی ها و کشمکش ها ، زایمان کرد و او را به نام حضرت محمد (ص) نامید ، زیرا او نیز پدرش را قبل از تولد از دست داد. محمد در پاییز سال 1329 به دبستانی به نام سلطانی رفت و در سال 1334 وارد دبیرستان سلطانی شد و کلاس 11 را در شیراز به پایان رساند. وی برای کلاس دوازدهم خود برای تحصیل در دبیرستان شماره 1 هدف (یکی از برترین مدارس خصوصی در ایران) به تهران رفت. وی در مه 1340 از مدرسه هدف فارغ التحصیل شد. حتی اگر فرصت های زیادی برای ورود به دانشگاه های برتر ایران داشت ، او تصمیم گرفت که در اوایل سال 1342 به ایالات متحده آمریکا برود.

وی پس از اخذ مدرک کارشناسی ، کارشناسی ارشد و دکترا و فوق دکترا در ایالات متحده آمریکا ، در پاییز سال 1350 به شیراز بازگشت و مسئولیت استادیاری را در دانشگاه پهلوی (شیراز فعلی) به عهده گرفت. در این دوره بود که او با بانوی جوانی ژیل سالاری که دانشجوی سال 3 اقتصاد در همان دانشگاه بود آشنا شد. آنها اکنون 47 سال ازدواج کرده و دارای دو فرزند بزرگسال به نامهای آوا و نیما جمشیدی هستند.

دلیل دوم من برای اثبات واقعی بودن محمد ، دامنه وسیع دستاوردهای وی در زندگی حرفه ای و شغلی وی است.

محمد دارای مدرک دانشگاهی در مهارت انگلیسی ، مهندسی برق BS ، مهندسی برق کارشناسی ارشد ، Ph.D. مهندسی برق ، فلوشیپ فوق دکترا ، مدرک دکترای افتخاری ، دکتر مهندسی. درجه افتخاری می باشد.

محمد به طور تمام وقت یا نیمه وقت در 11 دانشگاه آسیا ، اروپا ، خاورمیانه ، استرالیا و ایالات متحده آمریکا استخدام شده است. محمد همچنین در مشاوره یا قانون بین شخصی یا کارمند ویژه دولت در ناسا ، متحده وزارت انرژی ایالات متحده و اتحادیه اروپا در بلژیک ، IBM ، زیمنس و جنرال موتورز کار کرده است.

محمد 76 کتاب (12 کتاب درسی) در دست چاپ و 830 اثر منتشر شده دارد. محمد همچنین در بسیاری از سخنرانی ها ، با ارائه بسیاری از سخنرانی های کنفرانس ، سخنرانی های اصلی و بیش از دوازده سخنرانی چندرسانه ای ، سخنرانی

کرده است. محمد مطالب آموزشی در تمام قاره ها ارائه داده و در بیش از 20 دانشگاه سخنرانی کرده است. محمد بیش از 50 موضوع مختلف را تحقیق و تولید کرده است.

برخی از مناطق مورد علاقه محمد عبارتند از:

تجزیه و تحلیل ، کنترل خودکار ، داده های بزرگ ، مدیریت بازرگانی ، پیچیدگی ، محاسبات ، علوم تصمیم گیری ، مهندسی ، الکترونیک ، منطق فازی ، سیستم های پیچیده در مقیاس بزرگ ، سیستم های خطی ، ساخت ، مکاترونیک ، مدل سازی ، انرژی هسته ای ، بهینه سازی ، تاریخ فارسی ، شعر فارسی ، مدیریت پروژه ، رباتیک ، فناوری فضایی ، سیستم های پیچیده مهندسی سیستم ، هوش مصنوعی ، یادگیری ماشین و غیره

این عناوین به موارد زیر اعمال می شود:

اکتشاف ، ساخت ، راهنمایی ، آلودگی ، مولد نیرو ، آموزش ، تصفیه آب و هوا ، دسته های رباتیک ، سیستم های متولد هوا ، تلسکوپ های فضایی ، نمک زدایی آب ، انرژی خورشیدی و بادی ، مدیریت منابع آب ، پیش بینی انرژی های تجدیدپذیر و غیره

فعالیت های Mo در این زمینه های موضوعی صرفاً به یک رویکرد منفعلانه فقط خواندن محدود نمی شود ، محمد رویکرد فعال اگر نه پرخاشگرانه ای برای تلاش در درک کل هر موضوعی است که به آن علاقه دارد. در 4 منطقه مختلف قرار می گیرند.

1- چگونگی کارکرد چیزها (قطعات / عناصر تشکیل دهنده کالا چیست) ،

2- چگونه با هم مطابقت دارند (چگونه به هم متصل می شوند ، و علت و معلول چیست) ،

3- از کجا می توان استفاده کرد (چگونه می توان از این یافته ها در دنیای واقعی استفاده کرد) ،

4- اشتراک اطلاعات (گفتن و آموزش افراد در مورد مزایا و چگونگی نحوه کار).

برای هر یک از این مناطق موضوعات زیر وجود دارد:

1. جنبه فیزیکی (ساخت آنها) ،

2. جنبه عملی و کاربردی (کارایی آنها) ،

3. جنبه نظری (طراحی آنها) ،

4. جنبه آموزشی (گفتن و راهنمایی دیگران در مورد آنها) ،

5. طرف چرا (دلیل انجام آن چیست).

محمد مهارت ها و شایستگی های خود را در تولید یک محصول با کیفیت اعمال می کند.

1. ریاضیات

2. نوشتن

3. طراحی

4. حل مسئله

5. تفکر انتقادی

6. تحقیق و تحقیق

7. علت و معلول

8. آموزش و راهنمایی

بخش سوم توصیف من از محمد به عنوان یک ابرقهرمان باستانی در دنیای مدرن ما واقعاً مربوط به سخاوت و خودخواهی در نحوه برخورد او با دیگران است. در مصاحبه با محمد ، او از کودکی خود و اینکه چگونه روزانه یک سکه برای خرید مقداری غذا (چیزی که ما آن را پول تاک فروشی می نامیم) که برای خرید ناهار خود بود ، می گوید. چگونه در مواردی ، او آن را به گدایی که در راه رفتن به مدرسه با او دوست شده بود اهدا می کرد. محمد نیز بسیار دوستانه رفتار می کرد و اغلب به روحیه دادن به همکلاسی های خود در مواقع دشوار کمک می کرد. به نظر می رسد محمد با ثروتمندان و فقرا دوست شده است و همیشه با آنها رفتاری برابر دارد. مواردی وجود داشته است که محمد به شهر خود ، شیراز (یا از جایی که در آمریکا زندگی می کند) بازگشت ، وقت خود را صرف کرد و منابع خود را برای توسعه امکانات آموزشی و پزشکی برای افراد بسیار نیازمند در مناطق محروم روستایی اهدا کرد. وی همچنین بورسیه های وقفی در ایالت اورگن (اولین دانشگاه) وی ، دانشگاه تگزاس (آخرین محل کار علمی وی) و همچنین بورس تحصیلی ملی آمریکا به نام بورس تحصیلی جمشیدی-زاده برای دانشجویان ایرانی در آمریکا ایجاد کرده است. اگر برنامه رزومه محمد را بخوانید ، پروژه های زیادی پیدا خواهید کرد که اعتبار وی را در بسیاری از زمینه ها افزایش می دهد. محمد برای ساخت یک کلینیک پزشکی در خارج از شیراز ، که به بیش از 35000 نفر از ساکنان روستاهای

اطراف خدمات ارائه می دهد ، میلیون ها تومان (واحد پول ایران) را تأمین کرده است. با این حال ، پروژه های کوچکتر زیادی نیز وجود دارد ، از جمله ساخت یک دبیرستان در سیستان بلوچستان (یکی از محروم ترین مناطق ایران). آنهایی که شما نگاه دوم به آنها نمی اندازید ، زیرا آنها حرفه شما را پیشرفت نمی دهند. کسانی مانند کمک به تبدیل آب کثیف به تمیز کردن آب آشامیدنی در صحرای آفریقا هستند. پروژه هایی که به افراد فقیرتر یا مناطق فراموش شده دنیا کمک می کند تا اینکه پول زیادی برای شرکت ها ، حق ثبت اختراع و غیره بدست آورد. اخیراً برای یک رویداد مهم ، بسیاری از دانشجویان محمد حمایت خود را نوشتند و فراتر از کار یک سرپرست ، معلم یا مربی. محمد برای همیشه مشاوری می دهد ، نام خود را به او وام می دهد و به تحقیق کمک می کند ، و از تلاش های جدید در فن آوری های نوظهور حمایت می کند.

در سال 1374 ، محمد در راس برنامه مهندسی کنترل مستقل (مهندسی کنترل خودکار) ناسا در دانشگاه نیومکزیکو بود. در 5 سال اول بیش از 50 دانشجوی اقلیت فارغ التحصیل شدند ، بسیاری از آنها موفقیت ها و دستاوردهایی را که امروز از کارهای پیشگام ناسا می شناسیم به ارمغان آوردند.

او به اقلیت های قومی آمریکایی در بالاترین سطح آموزش مهندسی با بیش از 120 کارشناسی ارشد و دکترا در میان این گروه ها کمک کرده است. در مقاله ای از مجله "محمد جمشیدی - متفکر بزرگ با قلب بزرگ" از محمد نقل شده است که می گوید: "من همیشه قلبم را به روی اقلیت ها باز می کنم زیرا می دانم آنها در حال مبارزه هستند و من خودم این مبارزه را احساس کرده ام."

Outlook on Hispanic Education, 01/09/2006, page 19.

حتی در حال حاضر طی 19 بار Covid-19 ، او وقت خود را برای کمک به اتحاد سازمان های تحقیقاتی هوش مصنوعی برای کمک به استفاده از هوش مصنوعی برای پیشبرد جنگ برای نجات سیاره ما اختصاص می دهد. در سال 2006 ، محمد و همسرش ژیل به سن آنتونیو تگزاس نقل مکان کردند ، جایی که محمد در دانشگاه تگزاس در سن آنتونیو استادی معتبر ریاست موقوفه را دریافت کرد. محمد که 78 ساله است و مشغول نوشتن این بخش زندگی نامه است ، هنوز هم در پیگیری همه علایق و فعالیت های خود و پیروی از علاقه رانندگی خود برای اطلاع رسانی ، تغییر و هدایت جامعه جهانی به سمت آینده بهتر فعال است. وقتی از محمد پرسیدم که برای 5 سال آینده چه برنامه ای داری ، او با این پاسخ داد ، "به کمک و مربیگری دانشجویان ادامه دهید ، تاریخ علم را در فرهنگ های مختلف در سراسر جهان مطالعه کنید و در هاوایی استراحت کنید".

اما دستاوردهای محمد در اینجا متوقف نشد، زیرا وی با گذشت زمان دیگران را ترغیب به دنبال کردن در راه خود کرده است. افرادی مانند لطفی زاده، ولادیک کرینویچ، محمد منصور، جیم تین، جورو زریلیچ، جونکو یوه، مسعود نیکراوش و ...

در بستن این قطعه از خوانندگان عزیز، امیدواریم که به شما ثابت کرده باشیم که استاد محمد جمشیدی واقعاً یک فرد واقعی و خاص است، بیش از اکثر مردم به موفقیت رسیده است و هنوز هم در ایجاد یک مکان امن جهان نقش دارد. در واقع او یک قهرمان بزرگ، یک ایرانی بزرگ، و یک دوست و مربی برای بسیاری است.

نویسندگان

تونی و امیلی نولان در سیدنی استرالیا زندگی می کنند و صاحب دو فرزند (10) Ryley و (7) Flynn هستند. تونی و امیلی با همدیگر 'Symbiotic Relativity'، 'HyperPanoFiction' را تولید کرده اند و چندین کتاب را با هم تألیف کرده اند. آنها همچنین در حال تحقیق روی گیمیفیکیشن و طراحی بازی هستند.

تونی نولان

تونی ریاضی دان داده، آینده نگر، پروفایل ساز، مخترع، نوازنده، هنرمند و نویسنده است. او همچنین با اسب کار می کند، چندین ورزش انجام می دهد، به خدا ایمان دارد و از جوامع محلی خود حمایت می کند. تونی در یک آزمون ضریب هوشی نمره عالی کسب کرد و برای خدمات به جامعه استرالیا مدال سفارش استرالیا را دریافت کرد. تونی دارای نژاد مختلط است که شامل استرالیایی، انگلیسی، دالمیایی، ایرلندی، پارسی و اسکاندیناویایی است.

تحقیق و اختراع تونی در زمینه های زندگی مصنوعی، نجوم، شناخت، علوم تصمیم گیری، منطق فازی، ریاضی فاصله ای، تجزیه و تحلیل شکاف، ریاضیات، مدل سازی پیش بینی، فزاکسیون های کوازی، پروفایل، نسبیت، سیستم سیستم ها، تجزیه و تحلیل سنتی، تجزیه و تحلیل متن، زمان و نوشتن

تونی ریاضیات نولان را اختراع کرده است، که یک جابجایی محور است، که به شما اجازه می دهد خصوصیات باینری را روی عدد فاصله و نسبت اعمال کنید. یک هش دیجیتال (تغییر شکل کسینوس گسسته). یک سیستم پنهان سازی پیام متنی، یک مدل ارتباط متقابل اشیا Un جهانی، CogKnowlogy، هایپرانپانومتريک، منطق فازی عمیق (منطق فازی بصورت رسمی D3) و سیستم واقعیت شکاف سیستم. و یک ابزار پیش بینی سری زمان منطقی فازی نسبی.

امیلی نولان

امیلی در حال حاضر یک مدیر امور مالی در نیروی پلیس استان NSW است. او سابقه نوشتن ، موسیقی ، اسب سواری ، نشر و طراحی گرافیک را دارد. در سال 2008 ، وی زندگینامه ای درباره پدرش را منتشر کرد با عنوان ، باخ به خدا. امیلی به عنوان طراح گرافیک ، روزنامه نگار ، افسر رابط رسانه و طراح وب سایت کار کرده است. امیلی همچنین دارای مدرک لیسانس هنر در رشته ارتباطات (گرایش نوشتن و فرهنگ های معاصر) ، دیپلم پیشرفته در طراحی گرافیک و گواهی IV در حسابداری است. امیلی دارای طیف وسیعی از علایق مانند معماری ، نجوم ، فرهنگ ، مهندسی ، ریاضیات ، فیزیک ، فلسفه ، املاک و مستغلات ، ریاتیک ، داستان های علمی است و برنامه هایی برای سفر به دنیا دارد.

پیش‌گفتار

تاریخ دانشمندان، شاعران و هنرمندان پارسی توسط محمد جمشیدی

دکتر سروش سروشیان، عضو آکادمی ملی مهندسی آمریکا

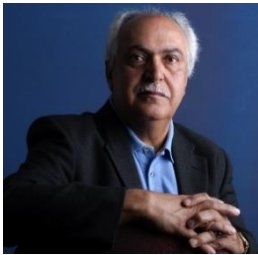
فقط شایسته است که پیش از گفتن از کتاب تاریخ دانشمندان و شاعران پارسی به کارگردانی استاد محمد جمشیدی: 28 قرن مشارکت، برای تأمل در همکاری های چشمگیر علمی و مهندسی وی در چهار دهه گذشته که من وی را می‌شناسم. من برای اولین بار محمد جمشیدی را شناختم در حالی که در اواخر دهه 1970 به عنوان استادیار مهندسی سیستم در دانشگاه کیس وسترن، کلیولند، اوهایو شروع می‌کردم. وقتی یکی از همکارانش در پرونده وسترن، دکتر یاکوف هایمس، از من سوال کرد که آیا من از محمد جمشیدی می‌دانم کنجاو شدم و فهمیدم که او قبلاً یک دانشمند / مهندس و دانشگاهی معتبر در زمینه مهندسی کنترل و سیستم بوده است. چند سال بعد، به عنوان شانس، این فرصت را داشتم که در اوایل دهه 1980 در کنفرانس فدراسیون بین‌المللی کنترل خودکار (IFAC) در سانفرانسیسکو، کالیفرنیا، با محمد جمشیدی دیدار کنم. بقیه تاریخ است و دوستی من، چه از نظر تعاملات شغلی و چه تعاملات شخصی، در طول سالها و تا به امروز ادامه داشته است. محمد به عنوان یک الگوی عالی برای من و همچنین بسیاری دیگر از همکاران جوان خدمت کرده است. او به ما نشان داده است که با نظم و انضباط مناسب، سخت‌کوشی و احترام به دیگران می‌توان کارهای زیادی را به دست آورد. در روزهای ابتدایی کار خود، انرژی قابل توجه و مشارکت وی در زمینه مهندسی سیستم، رباتیک و تئوری کنترل، ویژه بود، به ویژه برای کارهای پیشگام وی در پیشنهاد رشته "سیستم سیستم ها" که منجر به بسیاری از تحولات نظری پیشگام، منجر به در شاخه معروف و شناخته شده سیستم ها و مهندسی کنترل شد. وی بیش از 800 مقاله از جمله بیش از 75 عنوان کتاب و مجلد ویرایش شده منتشر کرده است که تعدادی از آنها به زبان های دیگر ترجمه شده اند. محمد همچنین در بسیاری از ظرفیت ها از جمله سردبیر پنج مجله معتبر به عنوان سردبیر بنیانگذار چندین مجله بود و در خدمت به جامعه حرفه ای بسیار موثر بوده است. طبیعتاً چنین استعدادی خصوصاً در ایالات متحده که وی به طور مداوم برای خدمت و مشاوره به بسیاری از آژانس ها و هیئت های مدیره از جمله آکادمی ملی علوم ایالات متحده، ناسا، آزمایشگاه های تحقیقات نیروی هوایی ایالات متحده و غیره دعوت شده است، مورد

توجه قرار نمی‌گیرد. من می‌توانم ادامه دهم و در مورد دستاوردهای مهندسی او خیلی بیشتر صحبت کنید اما این کار من را از وظیفه مورد نظر که تهیه پیشگفتار این کتاب است دور می‌کند.

آنچه دکتر محمد جمشیدی را از بسیاری دیگر از دانشمندان برجسته و مشهور جدا می‌کند، توانایی تفکر و همکاری "خارج از چارچوب" رشته مهندسی حرفه‌ای مستقیم وی است. از زمانی که محمد جمشیدی را می‌شناسم، او همیشه علاقه و اشتیاق شدید خود را به تاریخ میراث و فرهنگ ایرانی ما نشان داده است. کسانی هستند که می‌توانند در مورد بسیاری از موضوعات مکالمه گاه به گاه انجام دهند و افراد معدودی هستند که کاری را به صورت ملموس در مورد آن انجام می‌دهند. طی این سالها دکتر جمشیدی با تحقیق در مورد تاریخچه دو جنبه اصلی تحول علمی و آموزشی در ایران و همچنین مطالعه مشخصات دانشمندان مشهور پارسی، شاعران، هنرمندان و غیره که بیشتر مشارکتها، به همان اندازه که در دنیا چشمگیر بوده‌اند، تا این زمان مورد توجه قرار نگرفته‌اند یا در ادبیات پراکنده شده‌اند. بنابر اطلاع من، این مجموعه که جمشیدی در کتاب خود گردآوری کرده است اولین تلاش برای ارائه تحول تاریخی جامع آموزش پزشکی و مهندسی در ایران و اطلاعات مختصر بیوگرافی افراد برجسته‌ای است که موضوع کتاب هستند. این مطمئناً برای نسل جدید و جوان ایرانی که بیشتر آنها در خارج از سرزمین مادری خود (ایران) به دنیا آمده‌اند، باید خواننده شود. نیازی به گفتن نیست، در حالی که نسل جوان با آگاهی از تأثیر چشمگیر دانشمندان، شاعران و دانشمندان پارسی در طول قرن‌ها بیشترین سود را خواهد برد، اما همچنین باید مطالعه ارزشمندی را برای مخاطبان گسترده‌تر فراهم کند. 39 از 41 فصل زندگی نامه ایرانیان با نفوذ و مشهور را در طول تقریباً 3000 سال شامل می‌شود، از پیامبر زرتشت و کوروش بزرگ گرفته تا دانشمندان مشهور، مهندسان، شاعران، فیلسوفان و ریاضیدانان. مانند مرحوم مریم میرزاخانی. در دو فصل اخیر (40 و 41) به ترتیب تاریخچه آموزش پزشکی و مهندسی در ایران مدرن ارائه شده است. در ادامه مشخصات مختصری از تعدادی منتخب ایرانی معاصر است که در نوع خود سهم عمده‌ای در زمینه‌های آموزش، مهندسی، پزشکی، هنر و غیره داشته‌اند.

در پایان، اگر کلمه یا عبارتی وجود داشت که محمد جمشیدی را به شکل بکشد، این بدان معناست که او واقعاً یک "انسان قرن بیست و یک رنسانس" است به مفهوم منافع بیشمار خود، همانطور که توسط این اقدام بزرگ که حداقل یک دهه طول کشید، نشان داده شد. سرانجام، آنچه در مورد دکتر جمشیدی نیز ذکر می‌شود مهم است، تلاشهای بی‌پروانه وی برای شناخت سهم دانشمندان ایرانی / آمریکایی / اروپایی از طریق فعالیت‌های مختلف است. به عنوان نمونه، وی سالهاست که از طریق کنگره جهانی اتوماسیون جهانی.

به عنوان رئیس موسس خدمت کرده است ، بسیاری از دانشمندان و مهندسان ایرانی-آمریکایی را برای کارهای اساسی آنها شناخته است. این ریاست از زمان تأسیس آن در سال (1347) 1968 افتخار بزرگی است که این حسن را داشته ام که محمد جمشیدی را در این سال ها بشناسم و از او بیاموزم از جمله کسب دانش درباره افرادی که در این جلد درباره آنها نوشته است. من یقین دارم که دیگران با خواندن این کتاب و قدرانی از سهم بسیاری از ایرانیان در جهان سود خواهند برد.

لازم به ذکر است که سروشیان در یک خانواده زرتشتی در کرمان ، ایران متولد شد. وی تحصیلات ابتدایی خود را در کرمان قبل از عزیمت به ایالات متحده در سال 1966(1345) فرا گرفت. وی لیسانس علوم خود را در رشته مهندسی مکانیک از کال پلی سان لونیس اوبیسپو و کارشناسی ارشد ، تحقیقات عملیاتی ، درجه مهندسی ، مهندسی سیستم و دکترا گرفت

مهندسی از UCLA. سروشیان عضو سازمانهای معتبری مانند آکادمی ملی مهندسی (NAE) ، آکادمی جهانی علوم (TWAS) است. و آکادمی بین المللی فضانوردی (IAA) [1]. وی همچنین یکی از اعضای انجمن پیشرفت آمریکایی آمریکا (AAAS) ، اتحادیه ژئوفیزیک آمریکا (AGU) ، انجمن هواشناسی آمریکا (AMS) ، اتحادیه بین المللی ژئودزی و ژئوفیزیک (IUGG) ، انجمن بین المللی منابع آب (IWRA) و عضو انجمن مهندسی عمران آمریکا (ASCE) است. سروشیان علاوه بر عضو بودن و عضویت در آکادمی ها و جوامع حرفه ای ، به عنوان رئیس کمیته هدایت علمی (SSG) برای آزمایش جهانی چرخه انرژی و آب (GEWEX) برنامه تحقیقات جهانی آب و هوا (WCRP) خدمت کرده است. وی همچنین به عنوان عضو و رئیس فعلی و رئیس بیش از 30 کمیته مشاوره ای و هیئت مدیره و هیئت مدیره NASA ، NOAA ، DOE ، EPA ، NSF ، آزمایشگاه های ملی ، یونسکو ، WMO و انجمن های حرفه ای خدمت کرده است. خدمات شورای تحقیقات ملی (NRC) طی 15 سال گذشته ، شامل عضویت در 7 کمیته NRC است. وی به عنوان سردبیر تحقیقات منابع آب ، سردبیر مجله ژورنال هیدرولوژی و عضو هیئت تحریریه های متعددی فعالیت کرده است.

فصل 1 زرتشت (پیامبر)

1.1 مقدمه

در این فصل، زندگی نامه مختصری از اولین پیامبر جهان که اعتقاد به خدای واحد داشت، یعنی زرتشت، ارایه می شود. زرتشت که به نام های زاراتشت، زاراتشت اسپیتاما یا آشو زاراتشت هم خوانده می شود، یک رهبر مذهبی ایران باستان بود که آنچه امروزه به عنوان دین زرتشت شناخته می شود را بنیان نهاد. [1] او پیروانش را به سه فرمان فرا می خواند:

1. خود را ملزم به پندار نیک سازید.
2. خود را ملزم به گفتار نیک کنید و
3. متعهد به کردار نیک باشید. [2]

1.2 حقایق در مورد زرتشت [1]

زرتشت	سایر اسامی: زرتشت، اوستا (به زبان مادری وی)
تولد	Airyanem Vaejah، سال نامشخص (سن حدود 77 سال)
محل تولد	بلخ، خراسان بزرگ (در حال حاضر در افغانستان قرار داد)
ملیت	ایرانی
مذهب	زرتشتی

وفات	1000 تا 1500 سال قبل از مسیح
محل فوت	نامشخص، احتمالاً بلخ یا مزار شریف افغانستان
فرزندان:	پوروکیستا، عزت وستار، یورویات-نارا، وار چیترا، تریتی، فرنی
والدین	پوروساسپا اسپیتاما، داخدا

1.3 زندگی نامه

زرتشت، که به نام های زاراتشت (یونانی)، زاراتشت اسپیتاما یا آشو زاراتشت (فارسی) هم خوانده می شود، یک رهبر مذهبی ایران باستان بود که آنچه امروزه به عنوان دین زرتشت شناخته می شود را بنیان نهاد. تعالیم وی سنن مرسوم مذهب ایرانی-هندی را به چالش کشید و جنبشی را به راه انداخت که در نهایت مذهب رایج در ایران باستان شد. او به زبان اوستایی قدیم سخن می گفت و در بخش شرقی فلات ایران زندگی می کرد، اما محل تولد دقیق او مشخص نیست.

[1]

طبق ویکی پدیا [1] ، «هیچ اجماع نظر تحقیقاتی در مورد محل زندگی وی وجود ندارد. با این وجود، با استفاده از شواهد معنایی و اجتماعی-فرهنگی دوران وی را می توان در حدود قرن دوم قبل از میلاد برآورد کرد. این رقم با تخمین دوره ای که زبان اوستایی قدیم در آن سخن گفته می شده (و نیز زبان های اولیه-ایرانی و ایرانی، باستانی-هندی و سانسکریت)، دوره ای که در آن مذهب ایرانی، باستانی-هندی رواج داشته و رابطه بین مراسم تدفین که در گاتا توضیح داده شده با فرهنگ یاز باستان شناسی به دست می آید. با این حال، سایر محققان وی را به قرون هفتم و ششم قبل از میلاد و هم دوره کوروش کبیر (فصل 2) و داریوش اول نسبت می دهند. دین زرتشت در واقع سرانجام آیین رسمی ایرانیان باستان شد و بخش های فرعی آن از قرن ششم قبل از میلاد تا قرن هفتم شکل گرفت. زرتشت با تایید گاتا و نیز یسنا هیتانگایتی، سرودهای رایج به زبان مادری وی، یعنی اوستایی قدیم تایید می شود. این کارها هسته تفکر زرتشتی را تشکیل می دهد. بیشتر زندگی وی از این متون شناخته می شود. با هر استاندارد مدرن تاریخ شناسی، هیچ مدرکی نمی تواند او را در یک دوره ثابت قرار دهد و تاریخ نگاری پیرامون وی ممکن است بخشی از روند قبل از قرن دهم باشد که علایم و اسطوره ها بر می نگارد.

شکل 1.1. یک تندیس رُسی چینی قرن هشتم از یک مرد سغدی

خانواده

پدر زرتشت، پوروساسپا بود و مادرش داخدوا نیز از خاندان اعیان بود. پس، زرتشت یک تربیت آسوده با این دارایی و ثروت داشت. نام وی به معنای «کسی که صاحب شتران پیر است» احتمالاً نامی نیست که شما امروزه روی فرزندانان بگذارید! وقتی زرتشت بزرگ تر شد، با زنی به نام هووی ازدواج کرد و سه پسر و سه دختر داشت. وقتی مذهبتش را پایه گذاری کرد، همسرش و فرزندان در میان اولین طرفدارنش بودند. [3]

1.4 اثرات زرتشت

اسلام [1]

«موارد موازی زیادی بین تعالیم زرتشت و اسلام وجود دارد. این موارد شامل شباهت های اشکار بین آمشا سپنتا و جبرئیل، نمازهای پنج گانه، پوشاندن سر در زمان نماز و قوم ثمود و ملک ارم در قران می شود. این ها تاثیر گسترده امپراطوری هخامنشی روی گسترش هر مذهب را نشان می دهد. صابی ها که معتقد به آزادی بودند به زرتشت گرویدند و نیز در قران هم ذکر شدند.» [1]

دیدگاه های تحصیلی مسلمانان

«شکل 1.1 یک تندیس رُسی چینی سلسله تانگ در قرن هشتم را نشان می دهد که از یک مرد صغدی در شرق ایران با کلاه خاص و چهره محجب است. او ممکن است یک شترسوار یا حتی یک روحانی زرتشتی در یک معبد آتش باشد، چون پوشش چهره او برای جلوگیری از آلودگی آتش مقدس با نفس یا آب دهان استفاده می شده؛ این تندیس در موزه هنر مشرق زمین تورین ایتالیا قرار دارد.» [1]

همانند یونانیان باستان، اسلام هم زرتشت را پیامبر بنیان گذار جادوگران (با لغت اراماتیک، مجوس، جمع مجوسی ها) می داند. کوردوبان سعید هزم (مدرسه ظهیری) قرن 11 می گوید کتاب نمی تواند بر بیانات زرتشت به کار رود چون کتاب های او توسط الکساندر از بین رفت. با توجه به نقل قول الکلیبی در قرن 8، مورخ سنی قرن 9 و 10 الطبری گزارش می دهد زرتشت بن اسفیمان (یک معادل عربی زرتشت اسپیتاما) یک ساکن اسرائیل و یکی از مستخدمان یکی از شاگردان جرمایای نبی بود. طبق این گفته، زرتشت از رئیس خود سرپیچی کرده؛ او وی را متهم ساخت و جذامی خواند.

بعد از آن زرتشت مرتد راهش را به سمت بلخ هدایت کرد و در آنجا او بیشناسب (یعنی ویشناسپا) شد و افرادش را به پذیرش مذهب ماگیان فراخواند. الطبری با ذکر سنت دیگر می گوید زرتشت همراه یک پیامبر یهودی به نام بیشناسب/ویشتاسپا بود. با ورود آنها زرتشت تعالیم عبری را برای شاه ترجمه کرد و او را متقاعد ساخت از مذهب ماگایی پیروی کند.

الشهرستانی هنرمند شناس قرن 12 مجوسی را به سه بخش تعبیر می کند: کایومارتیا، زوروانیا و زارادوشتیا که در میان آنها الشهرستانی می گوید تنها آخرین مورد پیروان زرتشت هستند. از آنجایی زرتشت پیامبر خوانده می شود گفته است: «آنها از شما می پرسند چگونه باید پیامبر را بشناسند و واقعا به او در آنچه می گوید اعتقاد داشته باشند؛ به آنها بگویید آنچه او می داند بقیه نمی دانند و او باید حتی آنچه در طبیعت شما پنهان است بگوید؛ او باید بتواند به شما بگوید چه فکر می کنید و کارهایی انجام دهد که بقیه نمی توانند انجام دهند. وقتی همراهان محمد با هجوم به ایارن در تماس با زرتشتی ها قرار گرفتند و این تعالیمی را آموختند، به این نتیجه رسیدند که زرتشت واقعا پیامبری است که از خدا به او الهام می شود. پس همین رفتاری که با پیروان سایر اهل کتاب داشتند با زرتشتی هایی انجام دادند. با اینکه نام زرتشت در قران نیامده، هنوز او یکی از پیامبرانی خوانده می شود که در قران آمده، این یک آیه در قران است: «و ما پیامبرانی را قبل از تو فرستادیم: بعضی از آنها را برای تو نام بردیم و دیگرانی هستند که تو نمی دانی» همین طور مسلمانان پایه گذار آیین زرتشت را به عنوان یک پیامبر واقعی می دانند و معتقد به مذهب او هستند و در نتیجه از مذهب زرتشت حمایت می

کنند. جیمز دارمستر در ترجمه اوستای زند می گوید: «وقتی اسلام زرتشتی ها را به اهل کتاب تعبیر کرد، یک حس تاریخی نادر به جا گذاشت. [1]

دیدگاه احمدیا [1]

جامعه احمدی زرتشت را به عنوان یک پیامبر خدایی می داند و بیانات اهورا مزدا و اهریمن شیطان را همان نیروهای خوب و بد برای آزادسازی انسان می داند.

مانی گرایی

آیین مانی زرتشت را یک فرد در پیامبران همراه با بودا و عیسی مسیح می داند که مانی هم یکی از آنها بوده است. دوتاپرستی زرتشت تا حدی در دکتترین مانی که وجود دارد که جهان را در نبرد دایمی بین نیروهای مخالف خیر و شر می داند. مانی گرایی همچنین سایر عناصر آیین زرتشت مخصوصا اسامی موجودات ماوراء طبیعی را قبول دارد؛ با این وجود بسیاری از عناصر زرتشتی دیگر بخشی از تعالیم زرتشت نیستند و یا متفاوت با آنچه در زرتشت استفاده می شوند به کار می روند.

عقیده بها

به نظر می رسد که زرتشت در آیین بهائیت به عنوان یک جلوه خدا یکی از پیامبرانی است که کلمه خدا را به بشریت عرضه کردند. پس زرتشت یک وجه مشترک با ابراهیم، موسی، کریشنا، عیسی، محمد، باب و پایه گذار بهائیت، بهاء الدین شوقی افندی دارد. رئیس بهائیت در نیمه اول قرن بیستم بهاء الله را به عنوان یک رسالت زرتشتی بعد از ساسانی می دانست که برگشت بهرام امپراطور ساسانی را دیده بود: شوقی افندی همچنین می گفت زرتشت 1000 سال قبل از مسیح زندگی می کرده است.

1.5 مرگ

تاریخ مرگ و محل آن مشخص نیست. براساس مقالات آن روزها (یعنی زبان های باستان-هندی و ایرانی و ایرانی-باستان) و بعدا در امپراطوری پارسی هخامنشی، برآورد شد او 1000 تا 1500 سال قبل از میلاد در بدخشان افغانستان از دنیا رفته است. شکل 2.1 معبد زرتشت را نشان می دهد

شکل 1.2. کعبه زرتشت و عکس آخر زرتشت

منابع:

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Zoroaster>

[2] <https://www.hinduwebsite.com/zoroastrianism/creed.asp>

[3] <https://study.com/academy/lesson/prophet-zoroaster-biography-quotes.html>

فصل 2 کوروش کبیر (بنیان گذار اولین سلسله پارسی)

2.1. مقدمه

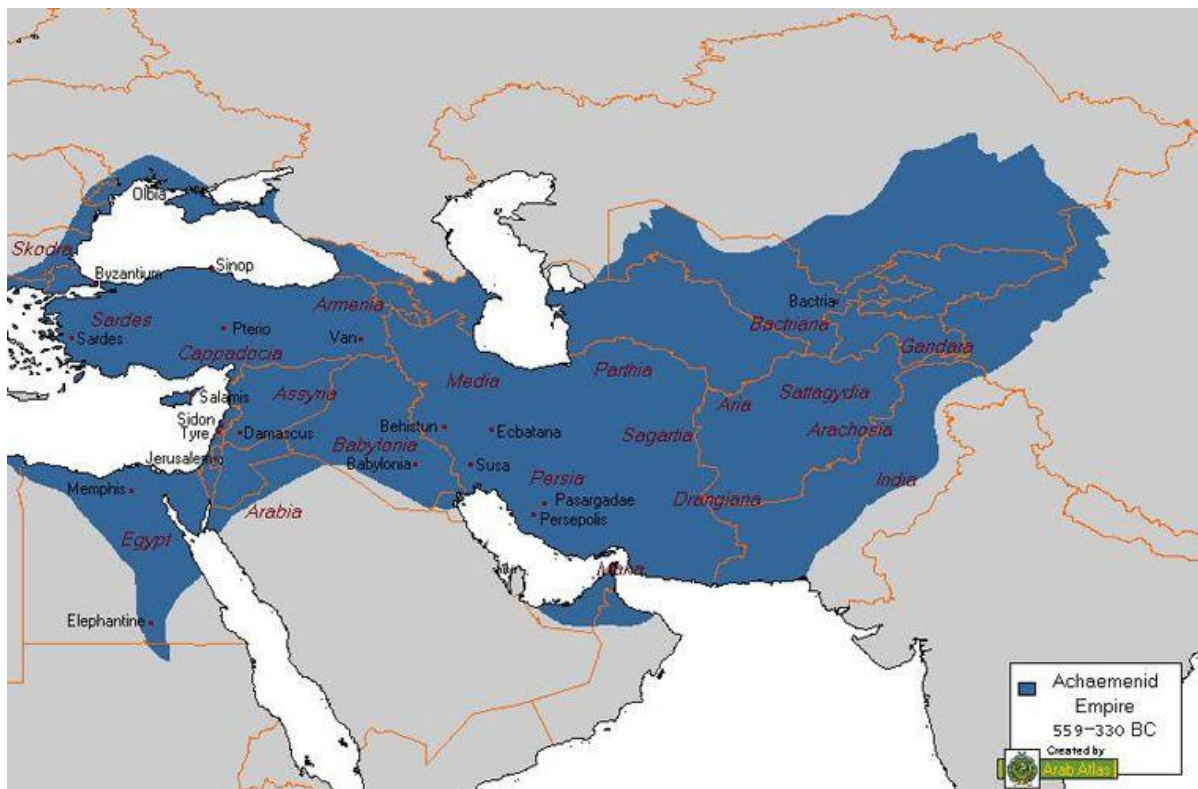
این فصل به بنیان گذار امپراتوری هخامنشی، کوروش بزرگ اختصاص داده شده است. شکل 1.2 نقشه امپراتوری را در اوایل سلسله نشان می دهد. شکل 2.2 نقشه امپراتوری پارس را در اواخر سال 330 قبل از میلاد نشان می دهد.

2.2. حقایق در مورد کوروش کبیر [1]

کوروش	سیروس AKA
متولد	590 تا 580 میلادی
محل تولد	آنشان، پارس، استان ایلام (جنوب غربی ایران فعلی)
ملیت	فارسی، ایرانی
موسس	امپراطوری هخامنشی
دین	زرتشت (فصل 1 را ببینید)
مرگ	4 دسامبر 530 قبل از میلاد (68 تا 70 سال) در امتداد دریا سیر
محل دفن	پاسارگاد فارسی، ایران
نام پدر	کامبیز اول یا کامبوجیه
نام مادر	ماندانا
نام فرزندان	کامبیز دوم، بردیا، اتوسا

شکل 2.1. نقشه اولیه امپراتوری هخامنشی ایران [1]

شکل 2.2. نقشه امپراتوری پارس تا اواخر سال 330 قبل از میلاد.

2.3. شرح زندگی نامه

کوروش که معمولاً به یونانی سیروس معروف است و در بین یونانیان کوروش کبیر (بزرگ) نیز نامیده می شدند، بنیان گذار امپراتوری هخامنشی، اولین امپراتوری پارس بود. حکومت کوروش، امپراتوری تمام کشورهای متمدن قبلی خاور نزدیک باستان را تحت نظر خود داشت، این حکومت بطور گسترده ای گسترش یافت و سرانجام بخش اعظم آسیای غربی

و بخش اعظم آسیای مرکزی را فتح کرد. از دریای مدیترانه و داردانل در غرب گرفته تا رودخانه اینداس را در شرق، کوروش کبیر بزرگترین امپراطوری را که تاکنون جهان دیده بود به وجود آورد. در زمان جانشینان وی، امپراتوری سرانجام از بخش هایی از بالکان (بلغارستان-پانونیا و تریاک-مقدونیه) و اروپای شرقی در غرب، تا دره ایندوس در شرق، حداکثر وسعت خود گسترش یافت. عناوین سلطنتی وی به طور کامل شامل: شاه بزرگ، پادشاه پارس، پادشاه آنتشان، پادشاه رسانه، پادشاه بابل، پادشاه سومر و اکد و پادشاه چهار گوش دنیا بود. تاریخچه نبونیدوس تغییر عنوان خود را از "پادشاه انشان"، شهری به "پادشاه پارس" یاد می کند. فرانسوا والت، روانشناس نوشت: "هنگامی که آستیزس علیه کوروش تظاهراتی را به پا کرد، کوروش" در واقع پادشاه انشان "نامیده می شود، اما وقتی کوروش از راه دجله در لیدیا عبور می کند، او" پادشاه پارس "نامیده شد.. بنابراین کودتا بین این دو واقعه اتفاق افتاد.

2.4 اختراعات دوره کوروش بزرگ

ایرانیان از چند قرن قبل از میلاد، بسیاری از فناوری ها، خدمات و اقدامات اولیه خود را کشف کرده اند که برخی از آنها هنوز در ایران و سایر کشورها مورد استفاده قرار می گیرند. در اینجا برخی از شیوه های ابتکاری توسط هخامنشیان، به رهبری کوروش بزرگ آغاز شده است.

انیمیشن: تا حدود 5 قرن قبل از میلاد، ایرانیان از توالی کارتونی مانند عکس های یک بز در حال پرش از درخت به درخت استفاده می کردند، همانطور که در شکل 1.3 مشاهده می شود. [2]

شکل 2.3. انیمیشن پرش بز از 500 سال قبل از میلاد مسیحیان [2]

شکل 2.4. عکس اولین دستگاه باتری اختراع شده توسط ایرانیان در حدود 500 سال قبل از میلاد مسیح [2]

باتری: باز هم تقریباً در همان زمان در امپراتوری پارس، ایرانیان از یک گلدان سفالی و مقداری فلز و، سرکه و برخی الکترولیتها به عنوان باتری تقریباً 5/1 تا 2 ولت استفاده کردند. این دستگاه باتری قرن ها قبل از توسط الکساندر ولتا (18 فوریه 1745 - 5 مارس 1827) اختراع شد که باتری را به عنوان يك وسیله برقی کشف کرد [2] در شکل 4 دو عکس از اولین باتری عصر کوروش بزرگ (عکس 2.4) نشان داده شده است.

اولین بیانیه در مورد حقوق بشر: حدود 534 سال قبل از میلاد، کوروش بزرگ اولین بیانیه حقوق بشر جهان را اعلام کرد. این بیانیه به زبان پهلوی باستان بر روی یک استوانه خشت ساخته شده است (به شکل 2.5 مراجعه شود) که در بین ویرانه های

شکل 2.5. عکس استوانه ای شکل کوروش در اعلامیه حقوق بشر در حدود 500 سال قبل از میلاد مسیح [2]

بابل آن زمان ایران (شمال فعلی بغداد، عراق) یافت شده است. این سیلندر کوروش اکنون در موزه بریتانیا در لندن قرار گرفته است. [1،2]

خدمات پستی: هخامنشیان در زمان کوروش کبیر امپراتوری وسیعی داشتند، همانطور که در شکل 2.1 نشان داده شده است. از یک انتها به بزرگراه های دیگر با طول 2500 مایل می بایست وسیله ای برای برقراری ارتباط بین نواحی یا استان ها یا ایالت های مختلف بود. رای دستیابی به این هدف که آنها ایستگاه هایی را در مسافت های خاص احداث می کردند از این رو آنها بسیاری از اسب های تازه نفس را به عنوان پیام رسان (ها) به ایستگاه بعدی آماده کردند. [2] شکل 2.6 چنین ایستگاه دوره ای را در زمان کوروش نشان می دهد. [2]

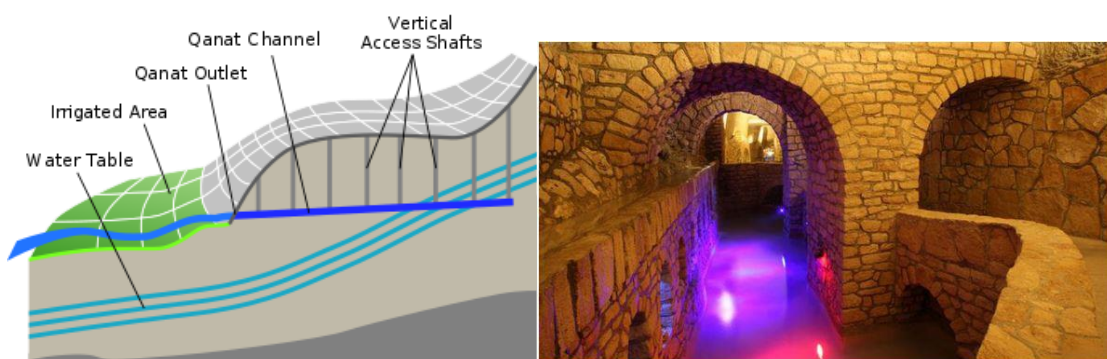
شکل 2.6. عکس خدمات پستی دوره کوروش در حدود 500 سال قبل از میلاد مسیح [2]

یخچال: در حدود 400 سال قبل از میلاد مسیحیان، ایرانیان سازه های گنبدی ایجاد کرده اند که اجازه می دهد هوای گرم بخار شده و از جو خارج شود و اجازه دهد آب در پایه گنبد به یخ تبدیل شود. اندازه (حجم) این گنبدها (شکل 2.7 را ببینید) به اندازه 3m 5000 بود. در عنوان این بخش، "Yach" به معنی یخ و "hal" به معنی گودال یا "گودال یخ" است. این گنبدها هنوز در مناطقی از ایران و برخی از کشورهای همسایه وجود دارد.

شکل 2.7 عکس گنبد یخچالی از دوران امپراتوری پارس [2]

سیستم آبرسانی: از اوایل هزار سال قبل از میلاد مسیحیان، ایرانیان خانه هایی را برای تأسیس آب های زیرزمینی ساخته اند که می توانند برای ماهها خنک و تمیز باقی بمانند. آنها "قنات" یا "کاریز" نامیده می شدند. روش کار آنها "یک کانال زیرزمینی است که ی شیب ملایمی دارد و برای انتقال آب از آبخوان یا چاه آب به سطح زمین و برای آبیاری و آشامیدن است و به عنوان یک قنات زیرزمینی عمل می کند (شکل 8.2 را ببینید). این روش یک سیستم قدیمی برای تأمین آب از یک چاه عمیق با یک سری از ستون های دسترسی عمودی است. قناتها هنوز آب قابل قبولی از آب برای شهرکهای انسانی و آبیاری در آب و هوای گرم، خشک و نیمه خشک ایجاد می کنند، اما ارزش این سیستم ارتباط مستقیمی با کیفیت، حجم و منظم بودن جریان آب دارد. به طور سنتی قنات توسط گروهی از کارگران ماهر، مقننی ها، یا به شکل دستی ساخته می شود. این حرفه به شکل سنتی درآمد خوبی داشته و به طور معمول از پدر به فرزند واگذار می شود. طبق گفته اکثر منابع، فن آوری قنات در ایران باستان توسط ایرانیان پاره ای در اوایل هزاره اول قبل از میلاد توسعه یافته و از آنجا به آرامی به سمت غرب و شرق گسترش یافته است."

شکل 2.8. عکس هایی از سیستم آب قنات از دوران باستان امپراتوری ایران [2،3]

2.5. منشور کورش کبیر منشور در سال ۵۳۸ قبل از میلاد مسیح نوشته شد و در معبد مردوک در روز ۷ آبان پیدا شد

ترجمه استوانه کورش

"من کورش هستم شاه جهان، شاه بزرگ، شاه توانا، شاه بابل، شاه سومر و اکد، شاه چهار منطقه جهان، پسر کمبوجیه شاه بزرگ، شاه انشان. زمانیکه به صلح وارد بابل شدم و زمانیکه به سرور و شادی تخت فرماندهی را در کاخ شاهزادگان برقرار کردم. آنگاه مردوک خدای بزرگ بابلیان را مسخر من کرد در حالیکه هر روز پرستش او را تدام بخشیدم سپاهیان بسیارم به صلح وارد بابل شدند. همه سومر و اکد را از هر نوع تهدیدی حفظ کردم. خدایانیکه منزل گاهشان آنجا بود دو باره برگردانم و برای آنها منزلگاهی جاودانه ساختم. همه مردم را يك جا فراهم آوردم و آنها را مجدداً در منزهایشان مستقر کردم. خدایان سومر و اکد را که به رقم خشم خدای خدایان به بابل برده بود آنها را در میان شادی به دستور مردوک در معابدشان در منزلی که دلی را شاد میکرد قرار دادم"

2.6 فلسفه و مرگ

به دلیل اینکه کوروش هر منطقه ای که فتح می کرد را به افراد آن منطقه احترام می گذاشت و فراتر از اعتقادات مذهبی به فرهنگ و سبک زندگی آنها احترام می گذاشت عظمت خاصی بدست آورده بود.. در سال 539 سال قبل از میلاد،

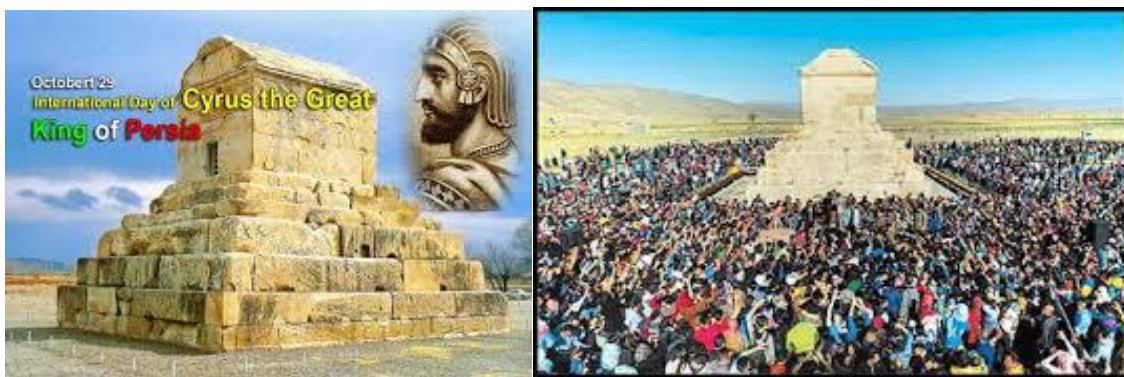
کوروش وارد شهر بابل، پایتخت امپراتوری بابل شد. به نظر می‌رسد بین النهرین، ایلام، سوریه و یهودیه همگی به کوروش تسلیم شده باشند. حداکثر تا سال 535 قبل از میلاد، او تمام سرزمین‌ها را تا مرز مصر در کنترل خود داشت.

پس از فتح بابل، کوروش خود را "پادشاه بابل"، "پادشاه سرزمین‌ها" معرفی کرد. او فتوحات چند ملیتی خود را از طریق ساختارهای حاکمیتی که قبلاً در ملل مختلف وجود داشت، اداره می‌کرد. در بابل او دستگاه بوروکراتیک سنتی را که طی قرن‌ها در آنجا رشد کرده بود، حفظ کرد. او در شهرهای ققنوس سوریه و شهرهای یونان آسیای صغیر او "ظالم" بومی را نصب کرد (کلماتی که به عنوان حاکمان پیامدهای منعکس کننده امروز را به همراه نداشت). در جای دیگر، او غالباً حاکمان قبلی را به شرط اینکه مطیع او باشند، در جای خود نگه داشته است. ظاهراً وی حاکمان پارسی و ماد (ساتراپ) را که تقریباً بر بخشهای بزرگی از امپراتوری قدرت داشتند را به رقابت با یکدیگر وا داشت.

کوروش سیاست تحمل مذهبی را در سراسر امپراتوری خود دنبال کرد، اگرچه او تقریباً و یا شاید قطعاً مرید خدای ارشد ایرانیان، اهورا مزدا بود، و در واقع ممکن است پیروان زرتشت (که احتمالاً از آن زمان تاکنون در بین ایرانیان رواج داشته است) باشد. در قرن 7 این موضوع را توحید تلقی کنند. با این وجود، او خود را به عنوان بابلی منصوب شده توسط خدای خود، مردوک، برای بازگرداندن آیین خود (پس از غفلت آخرین پادشاه بابل، نبونیدوس) معرفی کرد. وی مجسمه های خدایانی را که نبونیدوس از شهرهای مختلف بین النهرین به پناهگاه های سابق خود به بابل آورده بود، مجدداً نصب کرد. وی دستور بازسازی معابد در بین النهرین و ایلام را که به ویرانی افتاده بودند، دستور داد. یکی از مهمترین دستورات او، این بود که به یهودیان اجازه داد تا به وطن خود بازگردند و معبد را به یهوه در اورشلیم بازگردانند. کتاب اشعیا، در کتاب مقدس یهودی و مسیحی، از کوروش به عنوان "مسح شده" یا همان خدای (مسیح) یاد می‌کند.

بنابراین، به نظر می‌رسد که کوروش برای احترام به آداب و رسوم و مذاهب افراد فتح شده از مسیر خود خارج نشده است. این امر شاید در قضاوت یونانیان، دشمنان دیرینه ایرانیان منعکس شده باشد که او را هم فاتح بزرگ و هم یک دولتمرد دانا می‌دانستند. او همچنین از آموزه های زرتشت بهره مند شد (فصل 1).

در سال 530 قبل از میلاد کوروش به مبارزه علیه قبیله ماساژتا، در آسیای میانه، که به مرزهای شمال غربی امپراتوری او حمله می‌کردند، پرداخت و در نبرد کشته شد. پیکر وی برای دفن به پایتخت جدیدی که بنیانگذاری کرده بود، پاسارگاد آورده شد. شکل 2.9 مقبره کوروش را در حال حاضر نشان می‌دهد و محبت مردم ایران که روز تولد او را جشن می‌گیرند.

شکل 2.9. مقبره کوروش در پاسارگاد، پارس، ایران [5]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Cyrus_the_Great

[2] Lorey Kenton, <https://www.youtube.com/watch?v=v6KoIyDneME>

[3] <https://en.wikipedia.org/wiki/Qanat>

[4] <https://m.youtube.com/watch?v=94ax3oYZGbM>

[5]

<https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwww.ancient.eu%2Fuploads%2Fimages%2F264.jpg%3Fv%3D1485680718&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.ancient.eu%2Fimage%2F264%2Ftomb-of-cyrus%2F&docid=Y3zu9dw10KCAHM&tbnid=X18mhcQUIDHdM%3A&vet=10ahUKEwiCl-OBk4vnAhUMQ60KHQSKACgQMwhcKAKwCQ..i&w=1024&h=801&bih=554&biw=1163&q=Iranian%20people%20at%20Cyrus%20the%20great%20tomb%20with%20flower&ved=0ahUKEwiCl-OBk4vnAhUMQ60KHQSKACgQMwhcKAKwCQ&iact=mrc&uact=8>

فصل 3 بورزویا

3.1 مقدمه

در این فصل زندگی یک پزشک باستانی فارسی قرن 5 میلادی مرد بررسی قرار خواهد گرفت. در ادبیات آمده است که او "به دنبال تحصیل علم پزشکی به هند سفر کرده تا مردگان را زنده کند. [1]

3.2 حقایق در مورد بورزویا [2]

بورزویا	سایر اسامی: بورزویا- بورزی- بورزی
متولد	قرن 5 میلادی (تاریخ دقیق آن مشخص نیست).
مکان تولد	ابر شهر یا مرو (نیشابور کنونی، ایران)
ملیت	پارسی (ایرانی)
تاریخ وفات	قرن ششم میلادی (تاریخ دقیق آن مشخص نیست).
محل وفات	(دقیقا مشخص نیست).
محل تحصیل	مجتمع پزشکی جندی شاپور (به فصل 4 مراجعه کنید).

3.3 شرح زندگی نامه [2]

"بورزویا (بورزی یا بورزی) پزشک باستان ایرانی در اواخر دوره ساسانی، در زمان پادشاهی کوروش اول بود. او مجموعه ای با نام پنتچانترا را که شامل یک مجموعه باستانی هندی از افسانه های حیوانات و به صورت کامل در قالب زبان سانسکریت و نثر است را به زبان پهلوی (فارسی میانه) ترجمه کرده است، اما هم ترجمه بورزویا و هم نسخه اصلی سانسکریت که او از روی ترجمه کرده است گم شده اند [2]، شاید مهمترین دلیل سوختن کتاب تجاوز اعراب در قرن هفتم باشد. این کتاب شامل افسانه هایی است که در آن حیوانات به روش های پیچیده ای برای انتقال تعالیم سیاسی برای شاهزادگان در تعاملات سیاست پرداخته اند.

در مقدمه داستانهای بیدپای یا کالیلا و دیمننا شرح حال زندگینامه هایی است که توسط بورزویا ارائه شده است. علاوه بر این موارد عقاید، شناختها و رشد درونی خود بورزویا که منجر به علاقه آموزش در زمینه پزشکی و طبی که مبتنی بر انگیزه های بشردوستانه است شد، (جستجوی بورزویا برای حقیقت)، شک و تردید او نسبت به تفکر دینی مستقر و زهد او برخی از ویژگی هایی است که به وضوح در متن به شکل کشیده شده است." [2]

بحث های قابل توجهی وجود دارد که آیا بورزویا همان بزرگمهر است یا خیر. در حالی که منابع نشان می دهند که آنها افراد مختلفی هستند، کلمه "بورزویا" گاهی می تواند به شکل کوتاه شده از بزرگمهر گرفته شده باشد. [2]

شکل 3.1. نقشه امپراتوری پارس (قرن 6 و 7) [2]

3.4 همکاری ها و دستاوردها

گفته می شود: "در اواسط قرن ششم، یک پزشک ایرانی" با نام "بورزویا" در جستجوی علم پزشکی به هند سفر کرد تا مردگان را زنده کند. بورزویا پزشک برجسته پادشاه فارسی در زمان خسرو انوشیروان بود. او از خانواده برجسته ای آمده بود، تحصیلات علمی در زمینه پزشکی داشت و وی به عنوان دانشمند و حکیم و همچنین یک پزشک مورد احترام زیادی قرار می گرفت. [1] سفر بورزویا در زمینه دارو برای زنده کردن مردگان، نشان می دهد که احیای مردگان علاقه معقول و منطقی به پزشکی حرفه ای در جهان باستان بود. نتیجه سفر بورزویا غیر منتظره بود: او کتاب مشهور کلیله و دمنه را به انوشیروان تحویل داد و به زندگی تقوی و زهد روی آورد. [1]

گفته می شود: "روزی بورزویا نامه ای را برای پادشاه ارسال کرد که در آن ذکر کرد که در کتابهای مرجع یافت که در سرزمین هندی ها کوه هایی وجود دارد که درختچه ها و انواع مختلف گیاهان در آن کوهها رشد می کنند، به طوری که اگر مشخص شود و این گیاهان جمع آموری شود، و با هم ترکیب شوند، می توان از این گیاهان دارویی را استخراج کرد که مردگان را زنده می کند.

او از پادشاه خواست تا با دادن پول لازم برای این کار، به او کمک کند تا در جستجوی آنها و کمک به او باشد و نامه هایی را از طرف او برای همه پادشاهان هندی بنویسد و از آنها بخواهد که در انجام وظیفه خود به او کمک کنند. " [1] بورزویا در نوشتن علاقه خود به احیای مردگان، نظر پادشاه را به خود جلب کرد، و به او پیشنهاد داد که آیا می تواند مطالب علمی را به او بیاموزد؟ وی جنبه های مهم آموزش پزشکان حرفه ای و متخصص را برای پادشاه تشریح کرد. وی خواستار تهیه بودجه برای پیشنهاد خود و مستندات مناسب شد تا بتواند برای این پروژه بتواند همکاری های لازم را از دیگر مقامات کسب کند. پادشاه با درخواست بورزویا به شکل حرفه ای پاسخ داد:

پادشاه با این امر موافقت کرد و دستور داد که آنچه و خواسته است به او داده شود و برای پادشاهانی که بورزویا قرار بود با آنها ملاقات کند، هدایایی را آماده کرد، همانطور که عرف پادشاهان هنگام ارسال سفیران به کشورهای دیگر به دلیل امشاعلشان بود. بورزویا این کار را آغاز کرد و تا زمانی که وارد سرزمین سرخپوستان شد، به کار دیگری جز این نپرداخت. او نامه ها و چیزهایی را که با خود داشت به هر یک از آن پادشاهان تحویل داد و از آنها اجازه آنها خواست تا به رجستجو و بررسی مواردی بپردازد که به همین دلیل به آنجا آمده است. همه آنها اجازه انجام این کار را دادند و به او اجازه دادند تا در آزادی کامل در به جستجوی داروی گیاهی کوهها باشد. و آنها هم رهنما، یاری دهنده او

بودند و ابزار لازم برای او تهیه می کردند. بورزویا به مدت 12 ماه به ترکیب و جمع اوری گیاهان داویی پرداخت و آنها را با هم ترکیب کرد بر روی تمامی کارها نظارت کردو در این راه کوشش و اهتمام ورزید و در نهایت و آنچه را بدست آورده بود بر روی مردگان امتحان کرد و بدون اینکه مره ای زنده شود.

بورزویا نسبت به مطالعات و نتیج کار خود مشکوک شد و به او گفته شد که او ایمان ندارد اما در عین حال برای او غیر قابل تحمل به نظر می رسید که او باید به ناکامی و شکست، اتهام به دروغگو بودن به نزد پادشاه بازگردد. [2]

بورزویا تشخیص داد که دانش و حرفه پزشکی نهایت و پایان تمام علوم نیست. درک اجتماعی چنین حقیقتی سخت است و از این رو بورزویا مسئولیت شکست در این پروژه را پذیرفت و اعلام کرد که بی تقصیر است.

"بورزویا از پروژه خود برای زنده کردن مردگان با محوریت با زمینه ای متفاوت از دانش استفاده کرد. بورزویا تلاش خود را به کار بر روی حقایق ابدی از نوع دانش انتزاعی تغییر داد. وی داستانهای زندگی حیوانات را از زبان سانسکریت به فارسی و بر اساس زندگی انسان ها ترجمه کرد. به این ترتیب بورزویا کتاب کلیله و دمنه را نوشت. [2] در طول هزاره بعدی، این کتاب در سراسر جهان بسیار مشهور و موثر شناخته شد. با توجه به استاندارد علمی مدرن تأثیرگذار از زمان انتشار کتاب، کار بورزویا در کشف دارو برای احیای مردگان بسیار موفق بود." [2]

کار بورزویا در احیای مردگان مهم است که در ایجاد درک متفاوتی از احیای مردگان نقش داشته است. حکیمان هندی با توصیف کتاب های علمی به عنوان منبع، به بورزویا گفتند:

مرده هایی که با این دارو ها به زندگی باز می گردند، همانند انسانهایی هستند که در بین افراد دیگر هیچ دانشی ندارند، اما هنگامی که با این علم و دانش درمان می شوند تازه چیز هایی را می فهمند که چیزهای دیگری را نیز به آسانی از این کتاب یاد خواهند گرفت. به دلیل اینکه وجود خود را مدیون دانشمندان و این کتاب ها می دانند اما تا زمانی که آنها ندانند و نبینند این امر ممکن نیست.

لازم به ذکر است که با توجه به آتش سوزی گسترده کتابخانه فارسی توسط تهاجم اعراب در قرن 7 میلادی، می توان منابع بسیار اندکی در مورد دانشمندان و شاعران پیش از اسلام یافت.

منابع

[1] <https://www.purplemotes.net/2013/07/14/borzuya-revive-dead-kalilah-wa-dimnah/>

[2] Maps

https://www.google.com/search?q=map+of+Persian+during+Sassanids&client=firefox-a&rls=org.mozilla:en-US:official&channel=np&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=mch_jK-JYnoqtM%253A%252CRFhmkLSMAPKXtM%252C_%20&usg=__u64y5vmetz3Etdmi5v2ARQ42Bwg%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjxtvGS6svYAhVmw4MKHd05BAwQ9QEIKzAB#imgre=c=mch_jK-JYnoqtM

فصل 4 مجتمعی پزشکی_ جندی شاپور

4.1 مقدمه

در این فصل به طور خلاصه یک مرکز پزشکی جامع در جنوب غربی ایران فعلی و بخشی از دوران امپراتوری پارسی شرح داده خواهد شد. گوندی شاپور یکی از سه مرکز علوم و پزشکی در قرن سوم میلادی در دوران امپراتوری پارسیان شاپور اول (241-272 میلادی) بود. این سه مرکز عبارتند از: گوندی شاپور، تیسفون و رزینا [1، 2]. شکل GS-1 نقشه امپراتوری پارسیان در طول وجود مجتمع پزشکی گندیشاپور را نشان می دهد.

خسرو اول امپراطور ساسانی به پناهندگان (از امپراتوری های بیزانس و روم) مأمور ترجمه متون یونانی و سریانی به پهلوی شد. آنها آثار مختلفی را در زمینه پزشکی، نجوم، فلسفه و صنایع دستی مفید ترجمه کردند. وی همچنین به سمت شرق برگشت و پزشک برزویه را (برای مشاهده این مقاله به بخش bb مراجعه کرد) به دعوت دانشمندان هندی و چینی به گوندشاپور دعوت کرد. این بازدیدکنندگان متون هند در زمینه نجوم، طالع بینی، ریاضیات و پزشکی و متون چینی در مورد داروهای گیاهی و دین را ترجمه کردند. گفته می شود که برزویه خودش Pa thecatantra را از سانسکریت به فارسی به عنوان کلیدو و دامینه ترجمه کرده است [2]

4.2 واقعیت درباره مجتمع پزشکی جندی شاپور [1]

ایجاد	اوایل قرن سوم میلادی
محل	جنوب غربی ایران امروز در استان خوزستان و سپس در نزدیکی شوش است
طبیعت مجتمع	اولین مرکز آموزش پزشکی در جهان

دانشگاهی	پارسی ها ، هندی ها و یونانی ها
رویداد ویژه	اولین کنفرانس پزشکی شناخته شده در جهان
تأثیر	مجتمع الگوی آموزش دوران پس از حمله اعراب و ایجاد "خانه حکمت" در بغداد بر اساس گندیشاپور بود.

4.3 شرح جندی شاپور

همانطور که گفته شد گوندی شاپور در زمان پادشاه ساسانی شاهپور اول در اوایل قرن 3 میلادی ساخته شده است. این ساخت و ساز با به کارگیری زندانیان رومی و یونانی پس از شکست ارتش روم به رهبری امپراتور والرین [پیوند Iagnetina] انجام شد. این مرکز مقصد مکرر دانشمندان و پزشکان آن زمان از نقاط هند و یونان بود. این مرکز محل توسعه فرهنگ ایرانی بود. این مرکز نه تنها در جهان اسلام بلکه در غرب ، به ویژه در قرون وسطی ، تأثیر پایدار داشت [w2]. پس از حمله مسلمانان ، مجتمع پزشکی گندیشاپور به عنوان الگویی برای "خانه خرد" بغداد در دوران خلافت عباسی عمل کرد. [3 ایگنتا].

شکل 4.1 نقشه امپراتوری ایران در دوره ساسانی

شکل 4.2 عکسهای مرکز آموزشی 2 - تیسفون [2] را نشان می دهد. تیسفون از پارسی میانه / اشکانی شهری باستانی در کرانه های شرقی رود دجله و حدود 35 کیلومتری (22 مایل) جنوب شرقی بغداد (پایتخت فعلی عراق) بود. در سال 58 قبل از میلاد ، این شهر تا سال 651 میلادی با آغاز حمله اسلامی پایتخت امپراتوری ساسانیان بود. در اواخر قرن ششم و اوایل قرن هفتم ، تیسفون به یک کلانشهر تجاری غنی پیشرفت کرد و یک مرکز مهم در امتداد هر دو ساحل رودخانه بود که شامل سلوکیا - یک شهر یونانی بود. این دو شهر و دیگر کلانشهرهای مجاور با نام "شهرها" یا المدعین (به عربی) شناخته می شدند [3]. پس از حمله اسلامی ، تیسفون تا پایان قرن 8 کاهش یافته و از جمعیت خالی شد. مکان اقتصادی و سیاسی این شهر به بغداد - در زمان خلافت های ابابسید - به پایتخت منتقل شد. شکل GS-2 نشان می دهد که چه چیزی از شهر تیسفون از "شهر یادگیری" [3] باقی مانده است ، همچنین به نام Archway of Ctesiphon یا Taq Kasra - "در پارسی شناخته می شود. شکل 4.3 یک مجسمه از شاپور اول پادشاه ساسانی را نشان می دهد [3]

شکل 4.2 صحنه های شهر تیسفون و مرکز آموزشی و آکادمیک

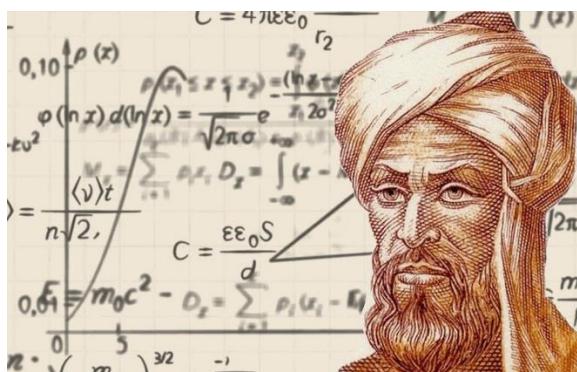
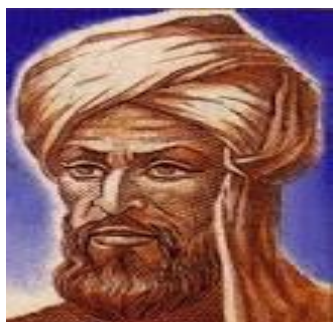
شکل 4.3 مجسمه شاپور اول پادشاه ساسانی (جنوب ایران امروز)

[1] <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18154434>

[2] <https://en.wikipedia.org/wiki/Ctesiphon>

[3] https://en.wikipedia.org/wiki/Academy_of_Gondishapur

فصل 5 خوارزمی (بنیان گذار جبر)

5.1. مقدمه

در این فصل، داستان زندگی و کمکهای علمی دانشمند افسانه ای ایرانی در قرن هشتم و نهم ارائه شده است. نام وی خوارزمی (نام فارسی از شهر خوارزم، اکنون کیوا در ازبکستان) است. وی در زمان خلافت عباسی، دانشمند و حکیم فارسی زبان در بغداد، ریاضی دان، ستاره شناس و جغرافی دان بود..

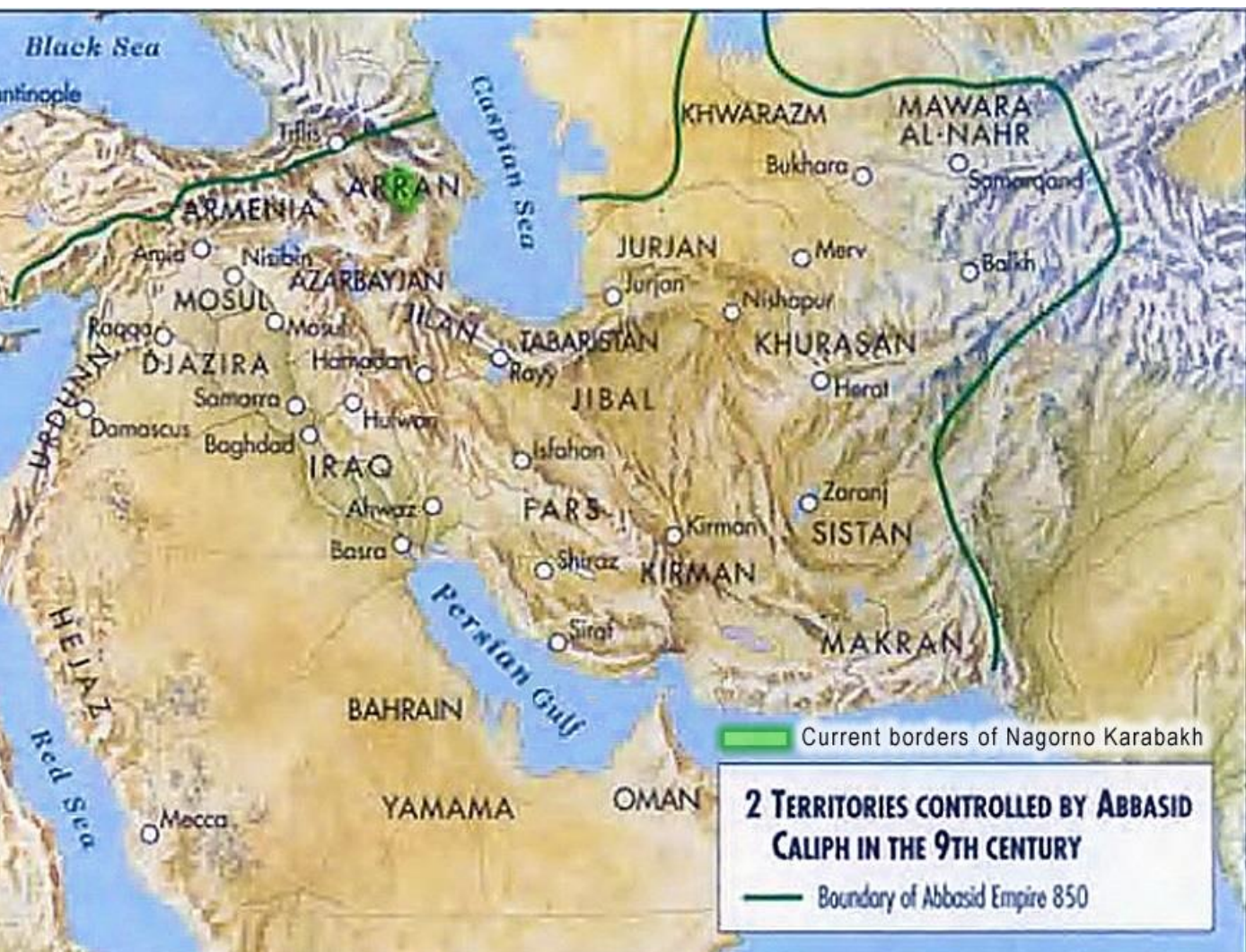
5.2 حقایق در مورد خوارزمی [1]

خوارزمی	سایر اسامی: محمد خوارزمی، پدر الگوریتم های رایانه ای و جبر
سال تولد	780 میلادی
محل تولد	خوارزم (اکنون خویوا)، در استان خراسان ایران (در حال حاضر در ازبکستان)
ملیت	پارسی (ایرانی)

سال وفات	850 میلادی
محل وفات	بغداد، پایتخت سلسله عباسی
والدین	نامشخص

5.3. شرح زندگی نامه

محمد خوارزمی در سال 780 میلادی در شهر خوارزم (نام عربی استان خراسان بزرگ در قرن نهم در پارس) متولد شد [1]. این شهر که اکنون با نام کیوا در ازبکستان واقع شده است، در جنوب دریای آرال می باشد (شکل 1.5). [2] را ببینید). محل تولد وی در آن زمان ایستگاه راه جاده بزرگ ابریشم بود. [1].

شکل 5.1. نقشه ایران در دوره سلطنت عباسیان (قرن 9 هجری) [2]

اگرچه شهر خوارزم به بخشی از امپراتوری‌ها و کشورها تبدیل شده است، اما به ایران باستان برمی‌گردد و این "مرد لاغر اندام با ریش با موهای بلند سیاه از ایران را در این شهر می‌زیسته است" [3]. دوستان عرب زبان وی به دلیل داشتن نشانه‌هایی از نوبخ خوارزمی را در سنن پابین، "مگنوس" یا "جادوگر" می‌نامیدند. بعدها نقش معجزه آسای خوارزمی در سیستم شماره گذاری، حساب، مثلثات، هندسه، جبر و آنچه اکنون می‌توان آن را با عنوان الگوریتم محاسباتی نشان داد، مشخص شد. (نام‌هایی که پس از نام عربی خود - الخوارزمی) نام گذاری شده است، همه این موارد نام مستعار خوارزمی را بعدها در زندگی وی نشان داد.

هنگامی که خوارزمی به خانه حکمت در بغداد در دادگاه خلیفه المامون عباسیان پیوست، نوبخ او شکوفا شد [3]. در خانه حکمت بغداد، وی به بسیاری از دانشمندان برجسته از سرزمین‌های عرب و سایر مناطق ملحق شد و سرانجام کشفیات و نوآوری‌های خود در زمینه‌های مختلف بارور کرد. دین او در دوران جوانی آن‌طور که به نظر می‌رسد، زرتشتی. یعنی مذهب پیش از اسلام امپراتوری پارس بوده است. بعدها، او به اسلام گروید و مشخص شد که یک مسلمان ارتدوکس است [3].

5.4 نقش‌ها و دستاوردها

الجبر-الکتاب المختصر فی حساب الجبر والمقابله، ترجمه شده به شکل یک کتاب مختصر و مفید در مورد حساب به صورت متوازن و کامل. این کتاب یکی از آثار ماندگار و پیشگام علمی است. این کتاب به تشویق خلیفه عباسی مامون در بغداد نگاشته شده است. این اثر منجر به ایجاد شاخه‌ای از ریاضیات برای محاسبات و برنامه‌های کاربردی برای نقشه برداری، تجارت و غیره شد. [4،5] این اثر زمینه جدیدی از "جبر" نامیده می‌شود. کلمه "الجبر" به معنی "جبر" به زبان عربی و فارسی امروز است. این نام به نوبه خود به "تجدید" یا اضافه کردن عدد یا اصطلاحی برای هر دو طرف معادله برای لغو یا ادغام شرایط اشاره دارد. [5،6]. او از روش "ترمیم" برای حل یک سری معادلات درجه دوم خطی استفاده کرد [3،5]. شکل 2.5. صفحه چاپی کتاب خوارزمی را در مورد جبر نشان می‌دهد. شکل 3.5. صفحه اصلی کتاب را در مورد جبر نشان می‌دهد.

شکل 5.2. صفحه ای از نسخه خطی چاپی اصلی عربی کتاب خوارزمی در جبر [5]

عنی تسعة ولكن لم يسلخ التسعة التي هو سلخ رة مبيع
 فكانت كة اربعة وسبعين مائةا جزواها وهو المائة وهو احد
 اسلخ اسلخ التسعة فانا نقسمه على ما وجدنا عليه وهو
 خمسة نبي لثة وهو سلخ اسة الذي هو اقال وهو جزوا
 واثالث التسعة وهذه عبرته

١٠٠	١٠٠
٢٥	٥

وإذا ما كان واحد وعشرون عرجما يجعل عشرة اجزاء فانا
 اجعل اقال مقلها مربعة مبعول اسلخ وهو سلخ اة ثم قسم
 اية مقلها موزاين اسلخ مرده مقل اسلخ اسلخ اة وهو
 سلخ من اسلخ اسة فصار اقل اسلخين جميعا سلخ اة
 وهه مقلها ان طوله عشرة من العدد ان كان سلخ مربع
 مقلها اسلخ وانزبا ان احد اقلها مقلها في واحد جزر
 فقلت اسلخ بلى اثنى جزوا فلما قال ما واحد وعشرون
 جعل عشرة اجزاء فقلنا ان طول سلخ اة عشرة اعداد ان
 سلخ اة جزر اقال فقلنا سلخ اة يقبل على تسعة

شکل 5.3. نسخه خطی چاپی اصلی عربی کتاب خواریزم در زمینه جبر

(با احترام: جبر الخوارزمی توسط فردریک روزن، به انگلیسی و (Wikipedia.org) [5].)

برای حل یک معادله درجه دوم خطی، خوارزمی ابتدا معادله $ax^2 + bx + c = 0$ را ساده کرد، جایی که a ، b و c عدد صحیح هستند. توجه داشته باشید که در آن زمان مفهوم "صفر 0" هنوز کشف نشده بود.

$$ax^2 = bx, \quad (1)$$

مسالوی مربع است.

$$ax^2 + bx = c \quad (2)$$

مربع ها و ریشه ها برابرند.

$$ax^2 = c \quad (3)$$

مربع مساوی اعداد است.

$$bx = c \quad (4)$$

مربع اعداد برابر است.

$$bx + c = ax^2 \quad (5)$$

ریشه و تعداد مربع مساوی است.

$$ax^2 + c = bx \quad (6)$$

مربع و تعداد ریشه مساوی هستند.

سپس با تقسیم هر دو طرف بر ضریب اصطلاح درجه دوم و استفاده از "تجدید" و "تعادل"، به عنوان مثال $x^2 = 60x$ ، $5x^2 - 60x = 0$ تغییر می یابد یا $6x^2 = 60x + 5x + 15 = x^2 + 10 = x$ به طور مشابه به $x^2 + 10 = x$ تغییر می یابد. لازم به ذکر است که در این مثال ها از عملیات جبری مدرن استفاده می شود. اما خوارزمی در زمان خود از متن معمولی برای توصیف عملیات مورد نیاز برای حل این معادلات استفاده کرد. [5]. سالها بعد کار او برای حل معادله درجه دوم خطی $ax^2 + bx + c = 0$ منجر به دو رابطه شناخته شده با ریشه معادله با ضرایب آن به این شکل شد

$$-x_1x_2 = c/a \text{ and } x_1 + x_2 = -b, \text{ or } x_{1,2} = \{[-b \pm \text{SQRT}(b^2 - 4ac)] / 2a$$

که در آن SQRT (.) عملیات ریشه مربع است.

مثال دیگر: فرض کنید می خواهید این معادله درجه دوم را حل کنید: $x^2 + 10x - 39 = 0$.

خوارزمی این معادله را از طریق هندسه به شرح زیر حل کرد:

$$x^2 + 10x = 39 \quad (1)$$

معادله را به این شکل بازنویسی کنید

$$\text{مربع با } x \text{ را بکشید، شکل 5.4 (قسمت 1) را ببینید.} \quad (2)$$

$$\text{جمله خطی } 10x \text{ را به 4 بخش مساوی تقسیم کنید، در این حالت } 4x \cdot 2.5x = 10x \text{ و آن را به شکل مربع اضافه} \quad (3)$$

کنید. مساحت شکل در شکل 5.4 (قسمت 2) 39 مشخص شده است.

(4) مربع بزرگتر را با اضافه کردن 4 مربع کوچکتر در 4 گوشه هر $2.5 \times 2.5 = 6.25$ در منطقه کامل کنید.

مربع بزرگتر در حال حاضر در شکل 5.4 نشان داده شده است (قسمت 3). $39 + 4 \times 6.25 = 39 + 25 = 64$.

از این رو طرف مربع بزرگتر اکنون $8 = 64^{1/2} = (x + 5)$

(5) جواب $x = 8 - 5 = 3$ است.

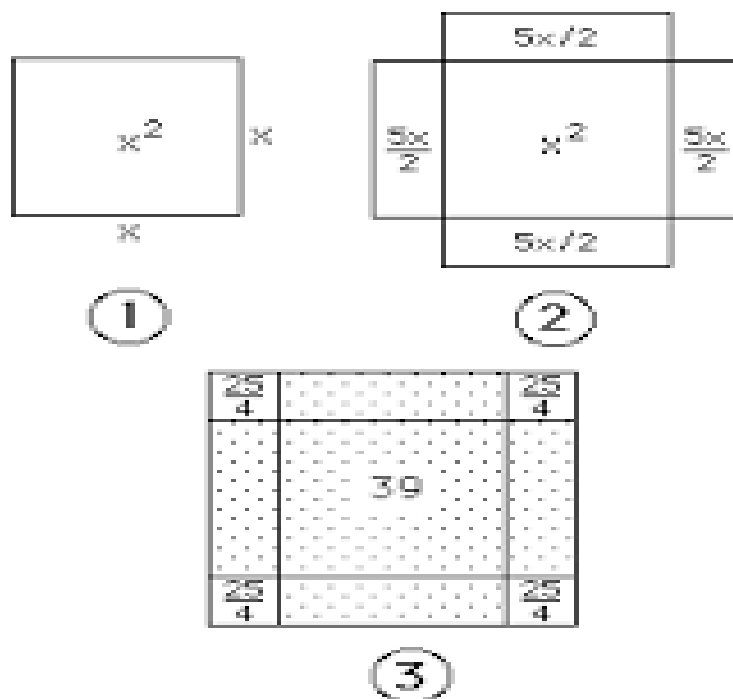
البته با معادله درجه دوم استاندارد $x_{1,2} = \{-b \pm \text{SQRT}(b^2 - 4ac)\} / 2a$

ریشه دیگری به شکل $-13 = -5 - 8 = -5 - 64^{1/2} = -5 - 8$ است.

. یافتن ریشه دوم از طریق هندسه بسیار دشوارتر است. شاید به این دلیل که در آن زمان مفهوم شماره "0" توسط

خوارزمی معرفی نشده باشد.

al-Khwarizmi completes the square

شکل 5.4. راه حل هندسی معادله درجه دوم خوارزمی [5] $x^2 + 10x - 39 = 0$

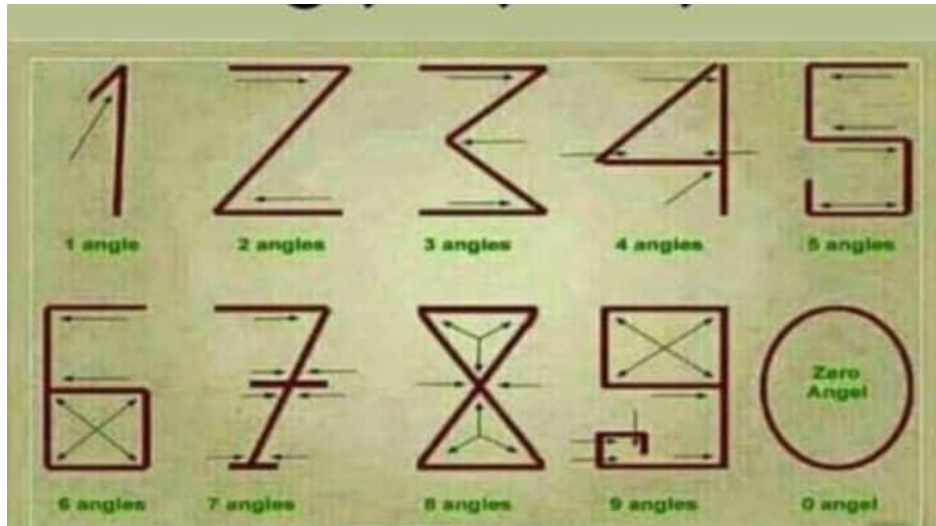
الف) کتاب حساب الجامع و التفریق با ترجمه احتمالی انگلیسی به شرح زیر:

"کتاب اضافه و تفریق مطابق محاسبه هندو". این دومین کتاب و شاخه دوم ریاضیات مدرن است که پایه و اساس آن توسط خوارزمی - ریاضی گذاشته شده است.

کتاب ریاضی اصلی به زبان عربی گم شد، اما ترجمه لاتین بدون عنوان آن (احتمالاً در قرن دوازدهم) بعدها باقی ماند [3]. نسخه لاتین بدون عنوان به دو کلمه گفته شد: "Dixit algorizmi" یا گفت: "الخوارزمی" [5].

خوارزمی، با داشتن دانش یونانی با جستجو علمی که از هندوها آموخته بود ریاضیات پیشرفت کرد. این دانشمند هندی در دربار خلیفه آل منصور سابق که "کانکا" نیز نامیده شد برای محاسبه موقعیتهای نسبی خورشید و سیارات از کتاب یکی از هموطنان فقید هندی به نام "برهماگپتا" استفاده کرد [3،5]. در این مرحله، کانکا نیز درگذشت و خبرهایی درباره وجود "کتابی از هندو برهماگپتا" موجود بود. خوارزمی در مورد کتابی که کانکا از آن استفاده کرده بود مواردی را شنیده بود.

او در همه جا به جستجوی کتاب هندو می پرداخت و از بسیاری از کتابداران و بایگانی کنندگان کتاب خواسته بود تا آن را پیدا کنند [5،6]. سرانجام بایگانی ها در یافتن آن کتاب موفق شدند و این کتاب خیلی بیشتر برای خوارزمی به عنوان یک گنج اطلاعاتی مهم و دانش که همه به زبان سانسکریت (یک زبان فلسفی هندوئیسم) نوشته شده اند شناخته شد. اگرچه خوارزمی سانسکریت را نخواند، با این حال او توانست عدد جدیدی را در زبان هندو کشف کند که شبیه نقطه ("") "یا 0" باشد، عدد جدیدی که غرب و سایر جهان آن را "صفر" می شناسند. آنچه از بررسی موارد برهماگوتا در مورد کتاب حاصل شده است به خوارزمی نشان داد که او نیاز به تجدید نظر در تفکر خود دارد و کتاب ریاضی خود را نوشت. وی سیستم اعشاری (0 تا 9) را معرفی کرد و ترکیب های مختلفی از اینها را که اکنون به عنوان 10 رقم شناخته می شود، برای تدوین و حل بسیاری از مشکلات چالش برانگیز در نجوم و وسیله ای مطمئن تر برای ایجاد تقویم ها از جمله موارد مذهبی پیشنهاد داد [3] این کاربردهای جدید و موضوع فاصله نسبی خورشید از زمین و سایر سیارات، او را به سمت کتاب بعدی خود در زمینه نجوم سوق می دهد. شکل 5.5 سیستم اعشاری 0-9 ناشی از کار خوارزمی را نشان می دهد. نبوغ خوارزمی در این شکل مشهود است. توجه داشته باشید که هر عدد از 0 تا 9 شامل 0 تا 9 زاویه است.

شکل 5.5. سیستم اعشاری 0 تا 9 پس از یادگیری مفهوم "صفر" از ریاضیدانان هندو توسط خوارزمی [5].

ب) نجوم "زیج ال زیند هیند" خوارزمی "یا" جداول نجومی سیند هیند". این کتاب از 37 فصل و 116 جدول مملو از داده های نجومی، تقویم و اخترشناسی تشکیل شده است [5]. جداول این کتاب حرکت های خورشید، ماه و پنج سیاره شناخته شده زمان را به شکل می کشد و آنها را به ما می شناساند. این کتاب به عنوان نقطه عطفی در نجوم عصر خلافت اسلامی بود.. نسخه اصلی این کتاب به زبان عربی گم شد و چیزی که از آن وجود داشت سه نسخه لاتین است که در کتابخانه های مادرید، پاریس و آکسفورد واقع شده است [5]. شکل 6.5. یک جدول و یک عکس با موقعیت نسبی خورشید، ماه و زمین را نشان می دهد [7].

ب) مثلثات - زوج ال سندیندوز خوارزمی در میان جداول موجود در کتاب نجوم خوارزمی، مقادیر مثلثاتی و سینوسی

شکل 5.6 جدول کتاب نجوم خوارزمی [5]

مثلثاتی وجود دارد [5]. این کتاب شامل رساله وی در مورد

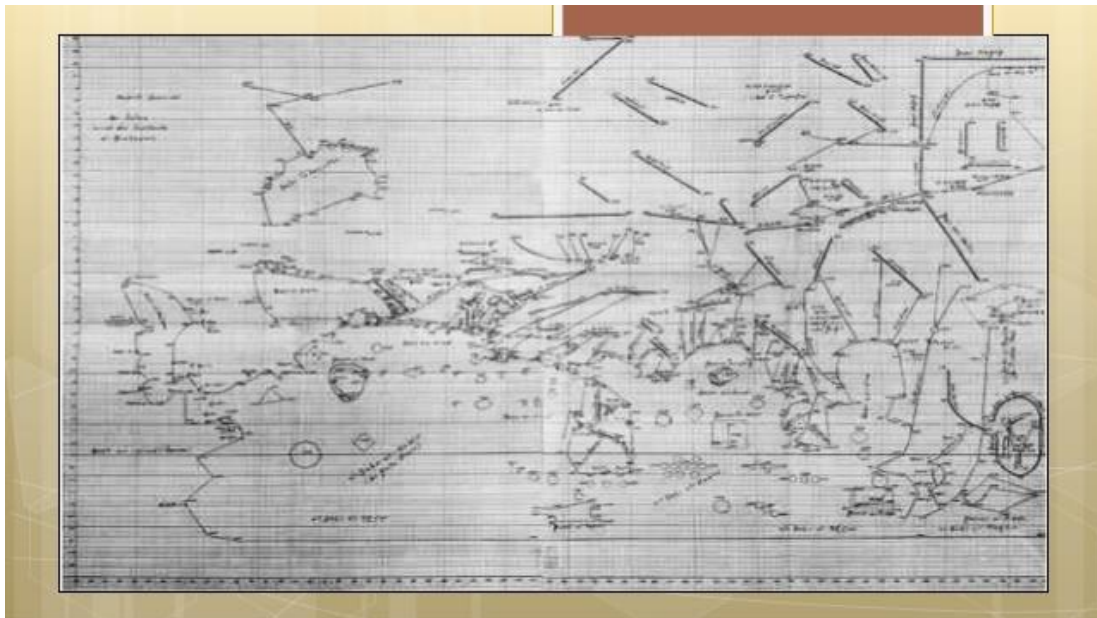
هندسه کروی است که روابط بین طرفین و زوایای چند ضلعی کروی مانند مثلثهای کروی را به شکل می کشد که با خطوط متقاطع در سطح کره مشخص شده است. کاربرد اصلی آن در محاسبات نجومی و ناوبری است [3].

(ت) جغرافیا – کتاب صورت الارض، یا "کتاب در ظاهر زمین" یا "شکل زمین" که به عنوان منبع جغرافیا ترجمه شده است. یکی دیگر از نقش های مهم بعد از مرگ خوارزمی، کتاب او در مورد آنچه که می توان از آن به عنوان "نقشه جهانی" یا به طور کلی کتابی درباره جغرافیا نامیده شد بوده است. این کتاب یک نسخه اصلاح شده و تصحیح شده از جغرافیای بطلمیوس [5] بود. این کتاب شامل مختصات 2402 شهر دوران وی در سال 833 میلادی بود. تنها نسخه زنده مانده از کتاب او در کتابخانه دانشگاه استراسبورگ فرانسه است. ترجمه لاتین آن در کتابخانه ملی اسپانیا در مادرید قرار دارد. طول و عرض جغرافیایی به ترتیب منطقه آب و هوایی شهرها در کتاب جغرافیا گنجانده شده است. خاطر نشان می شود که هیچکدام از نسخه های این کتاب در واقع شامل نقشه جهانی آن زمان نبوده است [5]. نقشه، که در شکل 5.7 نشان داده شده است، تقریبی از هوبرت دونیچت بود که از لیست مختصات خوارزمی استفاده می کرد [3]. خوارزمی در نسخه اصلی کتاب صورت الارض، طول بطلمیوس دریای مدیترانه را از سواحل شرقی تا جزایر قناری اصلاح کرد.

این کتاب میزان آب های آزاد در اقیانوس اطلس و اقیانوس های هند را در بین اجسام دیگر نشان می دهد. عکس یک اسطرلاب-ابزار نجوم باستانی که در 2 کتاب توسط خوارزمی شرح داده شده است در شکل 5.8. نشان داده شده است.

(ث) تقویم یهودی - رساله فی استخراج تاریخ اليهود "استخراج عصر یهود". این کتاب یک چرخه بینابینی 19 ساله

(درج روز)

شکل 5.7 نقشه جهانی ساخته شده توسط هویت دونیچت بر اساس داده های کتاب جغرافیای خوارزمی [5].

جهش، هفته یا ماه در یک تقویم) را شرح می دهد، تا مشخص شود که در کدام روز به عنوان نخستین روز از ماه تیشری (ماه اول سال مدنی در تقویم یهود) قرار گرفته است. در این تقویم فواصل بین دوره یهود (ایجاد آدم) و دوران سلوکی (اولین سیستم شماره گذاری سال مداوم که در خاورمیانه به عنوان پیشرو سالهای مسیحی، اسلامی و یهودی) [ایرانیکا] محاسبه شده است. خوارزمی قوانینی را برای محاسبه میانگین طول خورشید و ماه با استفاده از تقویم یهودی خود وضع کرد. آثار مشابهی را می توان در کارهای ابوریحان بیرونی یافت (فصل 11 را ببینید). خوارزمی کارهای بیشتری انجام داده است نسخه های خطی بیشتری از آثار وی در کتابخانه های استانبول، برلین، پاریس، تاشکند و قاهره موجود است. این آثار و کتب مربوط با عنوان فیهریست (بررسی قرن 10 میلادی در فرهنگ اسلامی) مردم را به سمت مکه راهنمایی می کرد. او دو کتاب در مورد ستاره شناسی (ابزاری برای محاسبات نجومی) دارد، که عکس آن به صورت یک ستاره فضانورد است، به شکل 7.5. مراجعه کنید

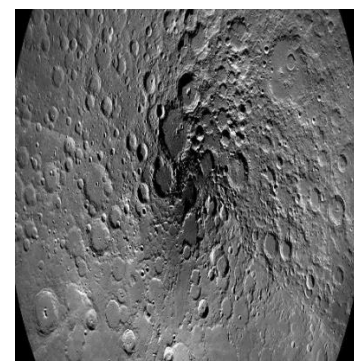
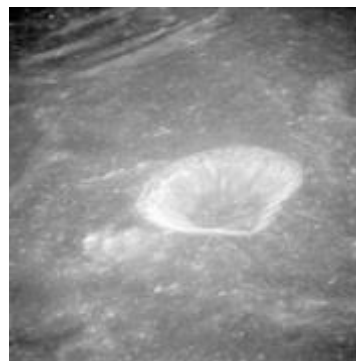
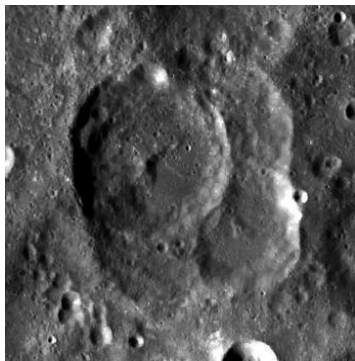
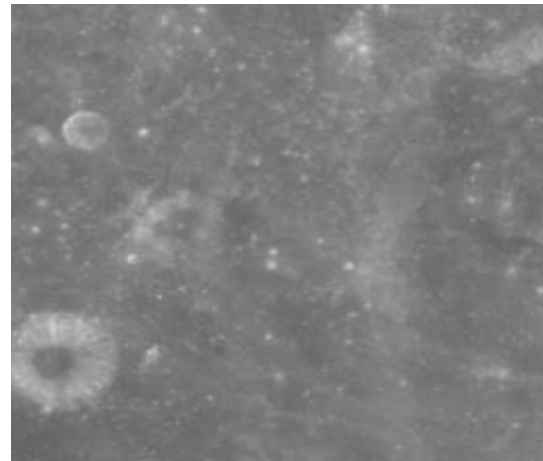
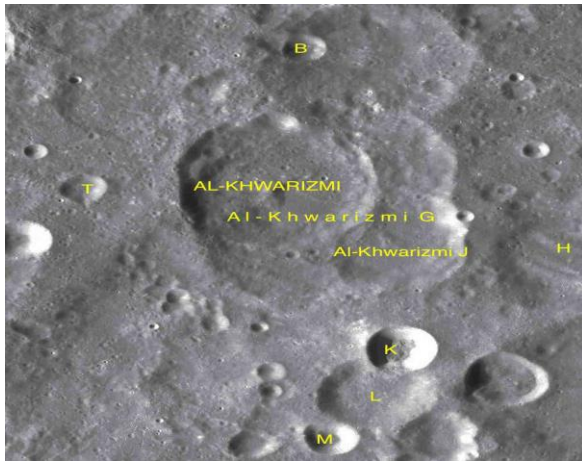

شکل 5.8. عکس یک اسطرلاب - ابزار نجوم باستانی که در 2 کتاب توسط خوارزمی شرح داده شده است [3،5].

خلاصه - خوارزمی یکی از مهمترین دانشمندان، ریاضیدان و اخترشناس در تمدن قرن اول ما است. وی به سهم خود آثار ماندگاری دارد که به شرح زیر بیان می شود:

1. جبر: خوارزمی اولین کسی بود که در ریاضیات جبر را ایجاد کرد. او "پدر جبر" است.
2. الگوریتم: خوارزمی مفهوم الگوریتم را در محاسبات ابداع کرد. برخی او را "پدر بزرگ علم رایانه" می دانند.
3. رقم صفر "0": او از کار هینوس به شکل نقطه ای بعدا با نام صفر استفاده کرد و سیستم شمارش اعشاری (0 تا 9) را ایجاد کرد که بر رای محاسبات تا قرن بیست و یکم ما تأثیر می گذارد.
4. نقشه و تقویم جهانی: او تأثیرات ماندگاری بر مثلثات، نجوم، جغرافیا، تقویم ها و غیره گذاشت.
5. نکات نهایی: ناسا - آژانس فضایی ایالات متحده برای افتخار خوارزمی یک دهانه ماه شمالی را اختصاص داده است،

شکل 5.9. را ببینید [7].

شکل 5.9 صحنه از دهانه ماه خوارزمی [7]

منابع

[1] <https://www.google.com/#q=bio+of+Khwarizmi>

[2] [Maps](#)

[https://www.google.com/search?q=Maps+of+Abbasid+dynasty&tbm=isch&imgil=FtSLUcm4wQCUPM%253A%253BVK6kC-](https://www.google.com/search?q=Maps+of+Abbasid+dynasty&tbm=isch&imgil=FtSLUcm4wQCUPM%253A%253BVK6kC-UCrg66qM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.gifex.com%25252Fdetail-en%25252F2010-01-01-11553%25252FThe-Abbasid-Caliphate-7501258.html&source=iu&pf=m&fir=FtSLUcm4wQCUPM%253A%252CVK6kC-UCrg66qM%252C&usg=__-cFB_JYnW6jr7teNfuaTf8PbpJQ%3D&ved=0ahUKEwi9zfSK1PrUAhVR62MKHXdXDUIQ)

[4wQCUPM%253A%253BVK6kC-](#)

[UCrg66qM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.gifex.com%25252Fdetail-](#)

[en%25252F2010-01-01-11553%25252FThe-Abbasid-Caliphate-](#)

[7501258.html&source=iu&pf=m&fir=FtSLUcm4wQCUPM%253A%252CVK6kC-](#)

[UCrg66qM%252C&usg=__-](#)

[cFB_JYnW6jr7teNfuaTf8PbpJQ%3D&ved=0ahUKEwi9zfSK1PrUAhVR62MKHXdXDUIQ">cFB_JYnW6jr7teNfuaTf8PbpJQ%3D&ved=0ahUKEwi9zfSK1PrUAhVR62MKHXdXDUIQ](#)

[yjcIMA&ei=QVJhWf2oE9HWjwP3rrWQBA&biw=1268&bih=586#imgrc=On0DqH4lq1btp](https://www.google.com/search?q=Khwarazimi+Moon+crater+photo&tbm=isch&imgil=YpL7uM5Y5L4txmM%253A%253ByVwWEusbDUw4GM%253Bhttps%25253A%25252F%25252Fwww.nasa.gov%25252Fmission_pages%25252FLRO%25252Fmultimedia%25252Ftycho-peak-gal.html&source=iu&pf=m&fir=YpL7uM5Y5L4txmM%253A%252CyVwWEusbDUw4GM%252C_&usg=__pbP0wMjEvEnWGIQ8pdieBRymADA%3D&ved=0ahUKEwimsaXwtIXVAhUI94MKHQ-qDXUQyjcIPw&ei=7fVmWeaGB4jujwSP1LaoBw&biw=1265&bih=586&dpr=1#tbm=isch&q=Khwarizmi+Moon+crater+photo&imgrc=p3htCYKQW_YSFM:)

M:

[3] M. H. Morgan, *Lost History*, National Geographic, Washington, DC, 2007, p. 191.

[4] A. R. Haghghat, "The Iranian part in the History of World Civilization," Koomesh Publishers, Tehran, Iran (in Persian), 1999 (ISBN: 978-964-9198-8-5).

[5] https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad_ibn_Musa_al-Khwarizmi

[6] <http://www.iranicaonline.org/articles/seleucid-era>

[7]

https://www.google.com/search?q=Khwarazimi+Moon+crater+photo&tbm=isch&imgil=YpL7uM5Y5L4txmM%253A%253ByVwWEusbDUw4GM%253Bhttps%25253A%25252F%25252Fwww.nasa.gov%25252Fmission_pages%25252FLRO%25252Fmultimedia%25252Ftycho-peak-gal.html&source=iu&pf=m&fir=YpL7uM5Y5L4txmM%253A%252CyVwWEusbDUw4GM%252C_&usg=__pbP0wMjEvEnWGIQ8pdieBRymADA%3D&ved=0ahUKEwimsaXwtIXVAhUI94MKHQ-qDXUQyjcIPw&ei=7fVmWeaGB4jujwSP1LaoBw&biw=1265&bih=586&dpr=1#tbm=isch&q=Khwarizmi+Moon+crater+photo&imgrc=p3htCYKQW_YSFM:

فصل 6 رازی (اولین پزشک متخصص کودکان)

6.1. مقدمه

در این فصل، داستان زندگی و نقش های علمی دانشمند بزرگ دیگری از سده های 9 و 10 پارس ارائه شده است. نام او راززی یا زکریا رازی (فارسی) یا محمد-ذکریا-روزی (عربی) است.

6.2. حقایق در مورد رازی [1]

رازی	سایر اسامی: زکریا رازی، زکریا روزی
سال تولد	854 میلادی
محل تولد	ری، پارس (حومه امروز تهران، ایران)
ملیت	فارسی (ایرانی)
زمان وفات	15 اکتبر 925 میلادی
محل وفات	ری، پارس (حومه امروز تهران، ایران)
والدین	زکریا بن یحیی
وضعیت تاهل	متاهل

6.3 شرح زندگی نامه

رازی در سال 854 میلادی در روستای ری، پارس در زمان سلسله عباسیان (اکنون شهری خارج از تهران، ایران) به دنیا آمد. شکل 1.6. نقش قرن 9 هجری ایران را از سلسله عباسی نشان می دهد.

رازی (به معنای شهر ری) متولد ری (حومه مدرن تهران، ایران) واقع در جاده ابریشم بزرگ که مهد تجارت و تبادل فرهنگی بین شرق و غرب برای قرن ها بود متولد شد. در اوایل زندگی به موسیقی علاقه مند شد او توانست به نواختن "اود" سازهای رشته ای را که در شرق محبوب است، بازی کند. در اوایل زندگی، به مردمان جامعه خود پول قرض می داد. [3]

نبوغ رازی از جوانی مشهود بود. در حدود سال 865، در 11 سالگی، یک پزشک یهودی وجود داشت که در دادگاه عباسیان در بغداد مشغول به کار بود. این پزشک از یک خانواده یهودی از "مرو" آمده بود که به اسلام گرویده بودند. نام او علی سهل ربان الطبری بود. او زبان های یونانی و فارسی را نیز آموخته بود [4].

شکل 6.1. نقشه ایران در دوره سلسله عباسیان (قرن هشتم) [2]

در سن 30 سالگی، به منظور افزایش دانش پزشکی خود به بغداد رفت و در خانه "حکمت" این شهر تحصیل کرد. شهر بغداد جایی بود که رازی جوان با الطباری ملاقات کرد که او بلافاصله تحت تأثیر این جوان ایرانی، تحت تأثیر قرار گرفت و خانواده وی نیز از جودیت به اسلام گرویده اند [4]. پس از درگذشت استاد رازی، الطباری، وی برای ساخت و هدایت یک بیمارستان محلی (بیمارستان سلطنتی) به ری رفت. این ماموریت توسط فرماندار ری منصور بن اسحاق انجام شد. وی دو کتاب در زمینه پزشکی را به منصور بن اسحاق، با عناوین جسم روحانی و المنصریه در زمینه پزشکی

اختصاص داد. در اواخر قرن هشتم هارون الرشید عباسی از یک پزشک از جندی شاپور (جنوب غربی ایران) برای افتتاح یک بیمارستان در بغداد دعوت کرد [4]. در قرن نهم میلادی، رازی، رازی به عنوان یک پزشک محبوب توسط حاکم عباسی دعوت شد تا دوباره به بغداد برود و در یک بیمارستان جدید در آنجا مستقر شود. او در آنجا از آنچه که تحت عنوان رویکرد مبتنی بر شواهد نامیده می شود، برای انتخاب مکان بیمارستان آینده استفاده کرد، رازی پیشنهاد کرد که گوشت تازه در مکان های مختلف در سطح شهر آویزان شود و در جاییکه گوشت دیر تر فاسد می شود بیمارستان بنا شود. [3].

رازی سالهای آخر عمر خود را در ری گذراند، جایی که به دنیا آمد و بزرگ شده بود. او به بیماری چشم مبتلا شده بود، شاید به دلیل کارهای شدید علمی و حرفه ای خود، ممکن است گلوکوم بعد از یک دوره آب مروارید، با نابینایی نیز را در پایان عمر تجربه کرده باشد.

او مردی سخاوتمند و دلسوز بود. او غالباً هزینه درمان بیماران فقرا را رایگان حساب می کرد. چنان که، او برای ارتقاء و پیشرفت کاری رساله ای با این عنوان نوشت " هیچ کس نیاز ندارد پزشک به او توجه کند". در گرگ و میش زندگی وی در حوالی سال 925 میلادی، یکی از مریدان برجسته وی شرح حال زندگی رازی از زبان خودش نوشت. پس از مرگ وی، شهرت وی از ایران به جهان عرب، به اروپای قرون وسطایی

شکل 6.2 بخش مهمی از کتاب پزشکی رازی

گسترش یافت، حتی در قرن 14 میلادی که کتابهای پزشکی وی در کتابخانه ای در صومعه پرربورو ثبت شد [3]. شکل 6.2 (اوج کتاب پزشکی رازی) را نشان می دهد. "در سال 1952 در 1000 سالگی تولد رازی از گوین دانشمند فرانسوی نقل شده است که می گوید: "در دوران قدیم اگر به فلسفه علاقه مند بودید، باید به یونان مراجعه می کردید، اما اگر به پزشکی علاقه دارید، باید شما به پارس نگاه کنید"

6.4. نقش ها و دستاوردها

همانطور که اشاره شد، رازی نویسنده پرکاری است و 200 مطلب چاپ شده و حدود 56 کتاب در طور گسترده از مباحث فلسفه، نجوم، شیمی، داروسازی، متافیزیک، ریاضیات و پزشکی دارد. در فلسفه، او به تدوین و تشریح خطاها و بررسی نقاط ضعف فیلسوف یونانی گالن [5] مشهور بود. وی برای تهیه نسخه فارسی اسکارس [5] اسلامی معروف شده بود [5]. نقش اصلی وی در ارائه کتاب های زیر است:

الف) کتاب الحاوی، الکبیر، ترجمه شده به عنوان "کتاب جامع پزشکی"، یا در دنیای منتشر شده امروز، شاید یکی از نخستین "دائرة المعارف پزشکی". وی در این مجموعه کتاب ها به شکل گسترده با حجم چند جلد، بر درمان از طریق غذا و عوامل روانی تأکید کرده است. [6]. وی در این کتاب به بررسی علم پزشکی اولیه یونان، سوریه، عربی و هندی پرداخت. او جزو اولین پزشکانی بود که در تمایز بیماریهای مختلف مانند آبله و سرخک از شوخ طبیعی استفاده کرد. رازی به عنوان "پدر علم پزشکی اطفال" و پیشگام چشم پزشکی شناخته می شود. شکل 3.6. رازی را در معاینه کودک در کلینیک خود نشان می دهد.

کتاب المنصوری، به افتخار حاکم ری منصور اسحاق که به صورت ترجمه شده به شکل لاتین قرن دوازدهم به عنوان جرارد کرمونا شناخته شد [5]. چهار تا از دو رساله در این کتاب به

شکل 3.6. رازی در حال معاینه کودک بیمار است. او به عنوان

"پدر پزشکی اطفال" شناخته می شود.

رژیم های غذایی، داروها، آرایشی و دارویی، سم شناسی، مسهل ها، پادزهرها و داروهای منافع دارویی اختصاص یافته است [6].

ب) کیتاب الجداری و الحسابه اولین رساله آبله مرغان، آبله مرغان و سرخک است. این کتاب نیز به بسیاری از زبان های اروپایی ترجمه شده است. در این کتاب، او ابتدا به این نتیجه رسید که آبله و سرخک بیماری های خاصی هستند. در این کتاب او می نویسد:

فوران آبله با نشانه ای از تب مداوم، درد در ناحیه پشت، خارش در کابوس بینی و خواب در هنگام خواب مقدم است. شخص بیمار سنگینی کل بدن و بی قراری زیاد را تجربه می کند، که این خود را با کشش و خمیازه زیاد نشان می دهد...

از طرف دیگر، درد در ناحیه کمر با آبله نسبت به سرخک بیشتر آشکار است. اگرچه در تمام بدن گرما و حرارت بالا تجربه می شود، در یک نفر بیمار ممکن است روده بزرگ ملتهب و دیگری قرمزی درخشان، با قرمزی برجسته لته ها را نشان داده شود.

منافی - القدمیه - این کتابی در مورد رژیم های غذایی و تأثیر آنها بر سلامتی است. این کتاب الگوی گالن را دنبال کرد. در اینجا دوباره، رازی بسیاری از خطاهای اشتباه توسط گالن [GG] را تصحیح کرد. الطبري خاطر نشان کرد که نظریه تواضع گالن مبتنی بر تواضع بقراط بود، در حالی که وی راجع به این موضوع با رازی جوان بحث می کرد [4]. اما بعد از اینکه الطبری صحنه را ترک کرد، این رازی بود که برای اولین بار تئوری شوخ طبعی گالن را زیر سوال برد و تصحیح کرد.

من لا یاهودوهو الطیب. در این کتاب، رازی نخستین کسی بود که برای عموم مردم، به ویژه افراد فقیر که نتوانستند پزشک خود را ببینند، ویزیت پزشکی در خانه نوشت [5] در این کتاب مواردی راجع به بیماری هایی از قبیل گوش، چشم، معده، سردرد، سرماخوردگی، مالیخولیا و غیره نگاشته شده است. وی در این کتاب درمان هایی را برای همه این بیماری ها و سایر بیماری ها تجویز کرد.

رازی به دلیل کشف الكل و اسید سولفوریک و سایر داروهای شیمیایی شهرت یافته بود.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad_ibn_Zakariya_al-Razi#Biography

[2] Maps:

https://www.google.com/search?q=Map+of+Persia+in+9th+century&tbm=isch&imgil=iFyiIt2E0DMmyM%253A%253BDFrnwcdBNGYZvM%253Bhttps%25253A%25252F%25252Fwww.pinterest.com%25252Fpin%25252F451908143838696219%25252F&source=iu&pf=m&fir=iFyiIt2E0DMmyM%253A%252CDFrnwcdBNGYZvM%252C_&usg=__LMYOvt78fDjTtYU4S9CBGCOfkXE%3D&biw=1269&bih=594&ved=0ahUKEwjByrKyo-HUAhUhsFQKHcgPBCcQyjcIOQ&ei=wQNUWYHmE6Hg0gLLn5C4Ag#imgrc=mOCHaV8i1HOV2M

- [3] A. R. Haghghat, "The Iranian part in the History of World Civilization," Koomesh Publishers, Tehran, Iran (in Persian), 1999 (ISBN: 978-964-9198-8-5).
- [4] M. H. Morgan, *Lost History*, National Geographic, Washington, DC, 2007, p. 191.
- [5] <https://www.britannica.com/biography/al-Razi>
- [6] S. K. Al-Ghazal, "*The Valuable Contributions of al-Razi (Rhazes) in History of Pharmacy*," FSTC, Ltd. UK, <http://www.fstc.co.uk>
- [7] https://www.google.com/search?source=hp&ei=fz-sW4__Kui1tgW3oJa4Cg&q=Rhazes+discovered+alcohol%3F&btnK=Google+Search&oq=Rhazes+discovered+alcohol%3F&gs_l=psy-ab.3...4609.21165..22937...1.0..0.168.2233.28j1.....0....1..gws-wiz.....6..0j35i39j0i67j0i131i67j0i131j0i20i263j0i10j0i22i30j33i160j0i13j0i13i5i30j0i8i13i30j33i10i160j33i21j33i10i21j33i10.YPq0mXGtsRI

فصل 7 رودکی (پدر شعر پارسی)

7.1. مقدمه

در این فصل زندگی و نقش کسی که به عنوان "اولین شاعر" یا به عنوان "پدر شعر"، در زبان پارسی جدید شناخته می شود، این زمانی بود که زبان پارسی از زبان پهلوی قدیمی امپراتوری های به پارس باستان تبدیل شد. رودکی را "به عنوان اولین نابغه بزرگ ادبی زبان پارسی جدید می شناسند." رودکی شعرهایی را با الفبای پارسی جدید سروده و بنیانگذار ادبیات کلاسیک پارسی به حساب می آید [1]. وی در 21 دسامبر سال 858 میلادی در روداک، خراسان بزرگ قدیمی (اکنون در تاجیکستان) متولد شد. دوران زندگی رودکی در زمان سلسله سامانیان بود (به نقشه در شکل 1.7. مراجعه کنید). وی نه تنها به عنوان یک شاعر نابغه بلکه به عنوان نوازنده، سخنران/قاری خوان و نویسنده دربار سلطنتی پادشاه سامانی شناخته می شد. متأسفانه، و به جای اینکه به درستی حفظ و نگهداری شود، بیشتر آثار او از بین رفته است.

7.2. حقایق در مورد رودکی [1]

رودکی	سایر اسامی: اباعبدالله جعفر بن محمد الرودهکی، "آدم الشعرا"
متولد	21 دسامبر 858 میلادی
محل تولد	رودک، خراسان بزرگ (تاجیکستان فعلی)
ملیت	پارسی
سال وفات	941 میلادی

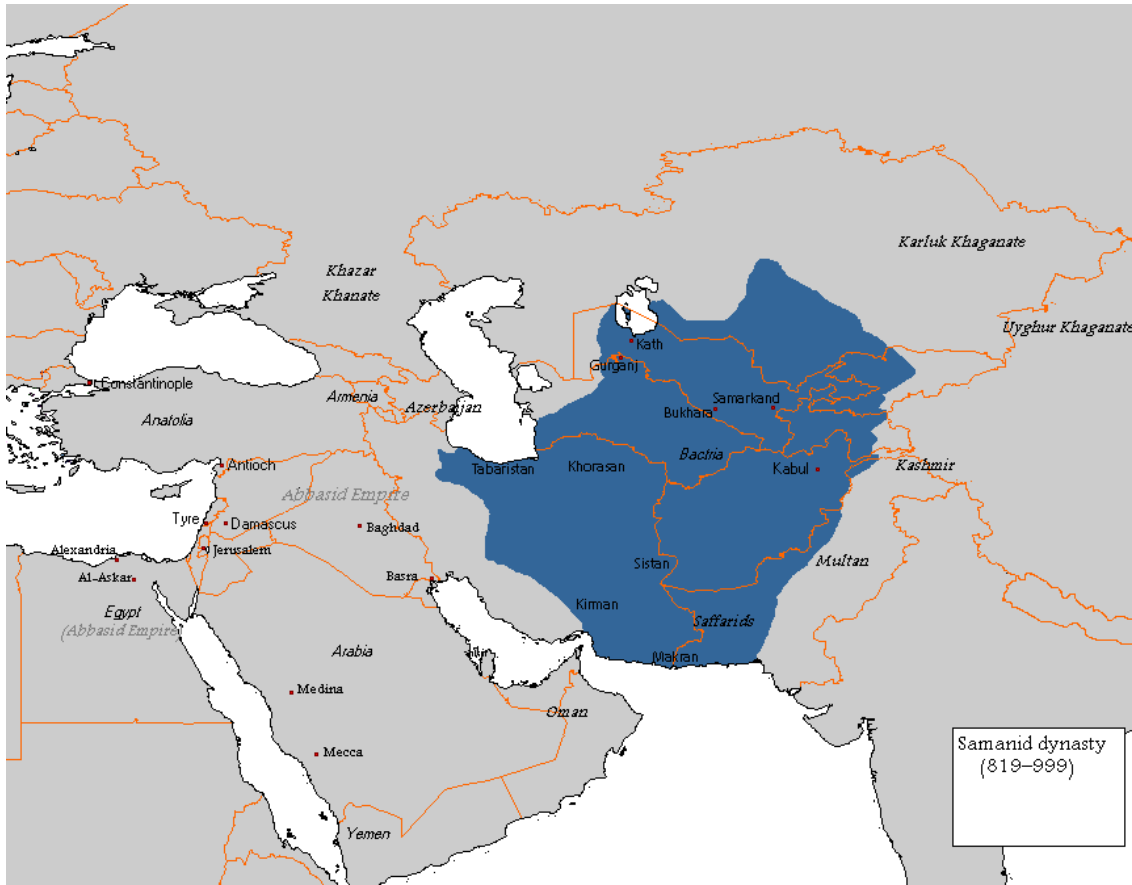
محل وفات	پنجاکنت، خراسان بزرگ (تاجیکستان فعلی)
----------	---------------------------------------

7.3 شرح زندگی نامه

همانطور که گفته شد رودکی در "روداک" (خراسان بزرگ)، روستایی واقع در امپراتوری سامانیان، که اکنون پنجاکنت نامیده می شود، واقع در تاجیکستان امروزی، متولد شده است. حتی اگر بیشتر زندگینامه نویسان ادعا می کنند که وی کاملاً نابینا بوده است، برخی از زندگینامه نویسان اولیه در این مورد نظری ندارند یا اذعان دارند که وی نابینا متولد نشده است. دانش و توصیف دقیق او از رنگ ها، همانطور که در شعر او مشهود است، این ادعا را بسیار مشکوک می کند [1].

در دربار سامانیان، "موفقیت های او به گوش پادشاه سامانی نصر دوم بن احمد، حاکم خراسان و ماوراء النهر رسید، که شاعر را به دربار خود دعوت کرد. رودکی به عنوان معاشر و همراه پادشاه برگزیده شد. رودکی طی این سالها ثروت زیادی به دست آورد و بسیار مورد احترام قرار گرفت. برخی احساس می کنند که او شایسته عنوان "پدر ادبیات پارسی"، یا سلطان شاعران است حتی اگر پیشینیان مختلفی داشته باشد، زیرا او اولین کسی بود که به هر شکل شعر که با شعر حماسی، غزل و تعلیم ویژه همگان را تحت تاثیر خود قرار داد و شخصیت خاصی از خود نشان داد. همچنین گفته می شود که رودکی دیوان شعر خاصی را از خود به جای گذاشته است، که این نوع معمول از مجموعه کامل ترکیب های غزلی این شاعر با کم و زیاد کردن حروف الفبا است که همه نویسندگان پارسی حتی امروز نیز از آن استفاده می کنند. او همچنین یک خواننده و نوازنده بسیار ماهر در چنگ (هارپ) بود" [4].

او شاعر دربار سلطان حاکم سامانی، پادشاه نصر دوم (914 تا 943 میلادی) در بخارا شد، گرچه سرانجام در سال 937 میلادی از این کار کناره گیری کرد. در اواخر عمر، او در فقر زندگی می کرد، و در عین حال سبک شعری او نیز به سمت سودا زدگی سوق پیدا کرد [5]. وی در سال 940/941 میلادی درگذشت و تقریباً 100000 دوبیتی را در این مدت سروده بود که از این تعداد کمتر از 1000 دوبیتی از وی ثبت شد [5]. برخی از بناهای یادبود وی در شکل 2.7 نشان داده شده است.

شکل 7.1. نقشه قرن 9 و 10 امپراتوری سامانیان ایران [2].

7.4. شعر و آثار مکتوب

«ادبیات پارسی پیش از اسلام متشکل از متون مذهبی است که از برجسته ترین آنها می توان به اوستا، مجموعه ای از قطعات مذهبی و آخرین نوشته های پهلوی دوره ساسانی اشاره کرد. فتح اسلامی ایران در قرن 7 با تزریق زبانی جدید همراه بود: یک

(a)

(b)

(c)

شکل 7.2. یادبودهای رودکی: (a) پارکی در دوشنبه، تاجیکستان، (b) مجسمه در استراوشان، تاجیکستان و (c) تالار رودکی، تهران، ایران.

قرن بعد، تقریباً 50٪ فرهنگ لغت ادبی پارسی از اصطلاحات عربی تشکیل شده بود. همانطور که اسلام به شکل برجسته نشان داده شد عربی زبان ادبی شد، تا ظهور سلسله های محلی در ادبیات عرب قرن 10، آثار ادبی به زبان عربی نوشته شده است. مجموعه بزرگ ادبیات عرب شامل آثاری از ترکان عرب زبان، پارسی، سوری، مصری، هندی، یهودی و سایر آفریقایی ها و آسیایی ها و همچنین خود اعراب است» [6].

«از 1,300,000 بیت شعری که منسوب به رودکی است [7] فقط 52 قصیده، غزل از او باقی مانده است. از شاهکارهای حماسی او چیزی فراتر از چند خط پراکنده در فرهنگ لغت های بومی نداریم. با این حال، جدی ترین ضرر ترجمه وی از ترجمه عربی عبدالله بن المقفا از کتاب افسانه هند قدیمی، کلیله و دمنه است که وی به درخواست حامی سلطنتی خود آن را در قالب ابیات پارسی قرار داد. با این حال، قطعات زیادی در فرهنگ لغت پارسی اسدی طوسی حفظ شده است (Lughat al-Furs، ed. P. Horn، Göttingen، 1897). در قصیده های او که همگی به ستایش سلطان و دوست او اختصاص یافته است، مدلهای بی نظیری از یک طعم لطیف و ظریف، بسیار متفاوت از ترکیبات غالباً بمباران مجامع بعدی پارسی، باقی مانده است. قصیده های تعلیمی و لطایف وی با خطوطی کاملاً سنجیده شده نوعی فلسفه زندگی و سعادت بشری را بیان می کند و هنوز هم جذاب ترها قطعات بزمی هستند که عشق و می را ستایش می کنند» [7، 1].

نخستین شعر اسلامی موجود به دولت سامانیان (874 تا 999) مربوط می شود. اولین نماینده مشهور این ادبیات شاعرانه رودکی بود. در مورد رودکی، مثنوی گمشده (شعری حماسی با دوبیتی های قافیه ای) نسبت داده می شود، نسخه افسانه های کلیله و دمنه و همچنین چند قصیده (مدیحه). نسبت داده می شود. دیگر شخصیت های مهم این دوره ابو شکور بلخی است که اعتبار معرفی رباعیات، رباعیات شعر پارسی را به وی نسبت داده اند. دقیقی (فصل 8)، شاعر دربار سامانی و پیشکشوت فردوسی (فصل 9) و بابا طاهر (فصل 13)، نویسنده رباعیات بیانگر رنج است [7].

7.5. وفات

رودکی در سال 941 درگذشت و در پنجاکنت خراسان بزرگ آن روز (تاجیکستان فعلی) به خاک سپرده شد. شکل 3.7. مقبره رودکی در تاجیکستان را نشان می دهد

شکل 7.3. مقبره رودکی در پنجرود در حوالی پنجاکنت پس از مرمت در تاجیکستان.

منابع

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Rudaki>

[2]

[https://en.wikipedia.org/wiki/Samanid_Empire#/media/File:Samanid_dynasty_\(819%E2%80%939399\).GIF](https://en.wikipedia.org/wiki/Samanid_Empire#/media/File:Samanid_dynasty_(819%E2%80%939399).GIF)

[3] <https://www.britannica.com/biography/Rudaki>

[4] M. S. Asimov, C. E. Bosworth, *The Historical, Social and Economic Setting*, Motilal Banarsidass Publ., 1999

[5] Jump up to: "*Rūdakī | Persian poet*". *Encyclopedia Britannica*. Retrieved 24 March 2019.

[6] <https://charterforcompassion.org/annotated-bibliography/classical-iran>

[7] *An invitation to Persian poetry: a bilingual text, Persian-English*. Saberi, Reza, 1941- (First ed.). Los Angeles: Ketab Corp. 2006. p. 290. ISBN 1595840907. OCLC 71801236.

فصل 8 دقیقی (شاعر، معرفی کتاب شاهنامه)

8.1 مقدمه

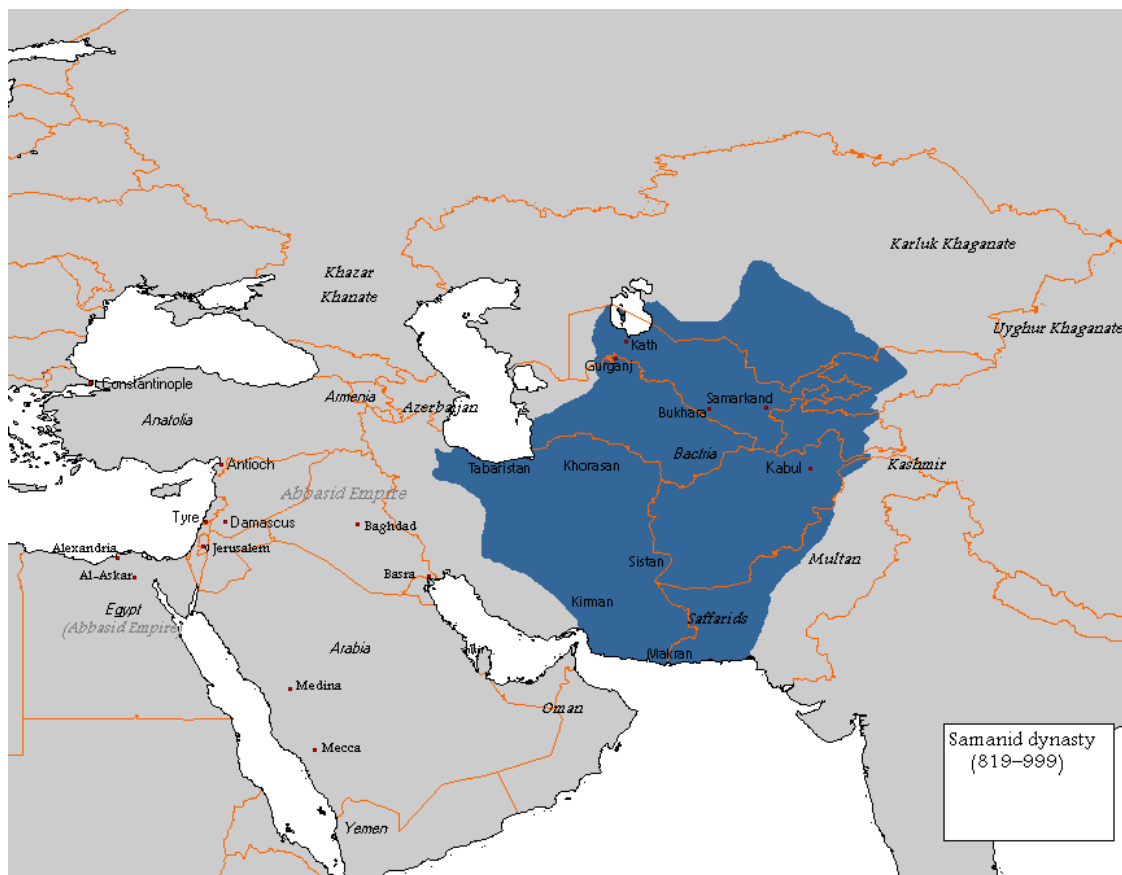
در این فصل، مختصراً داستان زندگی و نقش های ادبی یک شاعر برجسته ایرانی در قرن دهم آورده شده است. او به عنوان یک زرتشتی متولد شد و اسماً در طوس مسلمان شد. وی عهده دار ثبت بیش از 1000 بیتی بود که فردوسی (فصل 9) در کتاب حماسی خود شاهنامه (نامه پادشاه) از آن استفاده کرد. عمر زندگی وی کوتاه بود زیرا توسط غلام خودش کشته شد.

8.2 حقایق در مورد دقیقی

دقیقی	سایر اسامی: دقیقی، ابومنصور دقیقی
متولد	935 میلادی
محل تولد	طوس، خراسان، ایران، همچنین ممکن است در سمرقند، بلخ، مرو بخارا باشد.
ملیت	پارسی
وفات	977 میلادی
محل وفات	طوس، خراسان، ایران
آثار برجسته	نوشتن داستان گشتاسپ در شاهنامه

8.3 شرح زندگی نامه

دقیقی در سال 935 میلادی به دنیا آمد. دقیقی مانند بسیاری دیگر از بزرگان ایرانی و دانشمندان اوایل قرون وسطی، به احتمال زیاد در خانواده ای از زمین داران ایرانی (دهقان) به دنیا آمده است، یا حداقل از نوادگان چنین تباری بوده است. در این دوره، ادبیات و بیشتر شعر، رشد و تحول زیادی را به خود دید. تحت امپراتوری سامانیان ایران بود که ادبیات فارسی در ماوراء النهر ظاهر شد و رسماً به رسمیت شناخته شد. پیشرفت ادبیات اسلامی نوین به این ترتیب در ماوراءالنهر و خراسان به جای پارس، وطن پارسیان در نظر گرفته شد [1].

شکل 8.1 نقشه قرن 9 و 10 امپراتوری سامانیان ایران [2]

محل تولد دقیقی نیز مورد بحث است، شهرهای بخارا، سمرقند، بلخ، مرو و طوس به عنوان زادگاه احتمالی وی توصیف شده است. مورد دوم (سمرقند) احتمال بیشتری دارد اعتقاد دینی وی نیز در میان دانشمندان مورد اختلاف است. اگرچه وی نامی اسلامی داشت، اما این "به خودی خود نشانه اثبات هیچ اعتقادی دینی از وی نبود، زیرا بسیاری از دانشمندان و مقامات برجسته ایرانی در اوایل دوره اسلامی به منظور حفظ زندگی خود به دین اسلام روی آوردند اما آیین زرتشت را به طور پنهانی انجام دادند (تفضلی)" [3]. زادگاه وی، طوس، در آن زمان عمدتاً شیعه نشین بود و در زمان فرمانداری ابومنصور محمد به قطب ملی گرایی ایران تبدیل شده بود. بنابراین بر طبق دایرة المعارف ایرانیکا، احتمالاً

دقیقی، مانند شاعران رفیق فردوسی اهل طوس، پیرو اسلام شیعه بوده است [4]. بسیاری از مسلمانان شیعه به میراث کهن ایرانی خود افتخار می کردند، که منجر به توصیف آنها به عنوان قرمطیان و شعوبیان و طبقه بندی آنها به عنوان مجوسی (زرتشتی) و زندیق (مانوی) شد. برخی نقل قول ها از ابیات شاعرانه دقیقی، احترام شدیدی را نسبت به آیین زرتشت نشان می دهد، که منجر شد بسیاری از محققان مانند نولدکه و شهبازی آن سوق پیدا کنند، و اصالت زرتشتی را برای دقیقی می پسندند. در یکی از اشعار دقیقی، او دین زرتشتی را به عنوان یکی از چهار چیز مهمی است که در مورد او تحسین می کنند [1].

8.4 اشعار و آثار مکتوب

دقیقی کار خود را در دربار حاکم محتجد ابوالمظفر بن محمد در چغانیان آغاز کرد و بعداً توسط حاکم سامانی (امیر) منصور اول (در حدود 961 تا 976 میلادی) به دربار سامانیان دعوت شد [1]. در زمان سامانیان، افسانه ها و سنت های دلاورانه ایران باستان مورد توجه خاص قرار گرفت، بنابراین دقیقی را برای نوشتن شاهنامه ("کتاب پادشاهان") الهام می بخشید، یک شعر حماسی طولانی براساس تاریخ ایرانیان بود [1].

با این حال گزارش شده است که او در سال 977 میلادی توسط غلام خود کشته شد. فقط قسمت کوچکی از شاهنامه تکمیل شده بود که مربوط به درگیری میان گوشتاسپ و ارجاسپ بود. رشد سریع علاقه به تاریخ ایران باستان باعث شد فردوسی کار دقیقی را ادامه دهد، تنها چند سال قبل از سقوط امپراتوری سامانیان شاهنامه را در 994 میلادی تکمیل کند. وی بعداً نسخه دوم شاهنامه را در سال 1010 میلادی به اتمام رساند، که آن را به سلطان محمود غزنوی تقدیم کرد (998 تا 1030 میلادی). با این حال، کار او به اندازه سامانیان مورد توجه غزنویان قرار نگرفت و هیچ پاداشی دریافت نکرد [1].

تنها قسمت کوچکی از کار دقیقی، شامل حدود 1000 بیت بود، در شاهنامه حفظ شد. تکنیک او در مقایسه با روش فردوسی قدیمی تر است و همچنین "خشک و فاقد تشبیهات و تصاویری است که در شعر فردوسی یافت می شود" [4]. این مورد در شاهنامه توسط فردوسی ذکر شده است، که گرچه کار او را تحسین می کند، اما سبک شاعرانه او را نیز مورد انتقاد قرار می دهد و آن را برای حماسه ملی ایران نامناسب می داند [1].

8.5. وفات

دقیقی در اوایل 42 سالگی در طوس توسط غلام خود کشته شد.

منابع

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Daqiqi>

[2] Map

[https://en.wikipedia.org/wiki/Samanid_Empire#/media/File:Samanid_dynasty_\(819%E2%80%9393999\).GIF](https://en.wikipedia.org/wiki/Samanid_Empire#/media/File:Samanid_dynasty_(819%E2%80%9393999).GIF)

[3] Khaleghi-Motlagh, Djalal (1993). "DAQĪQĪ, ABŪ MANŞŪR AḤMAD". *Encyclopedia Iranica*, Vol. VI, Fasc. 6. pp. 661–662.

فصل 9 فردوسی (شاعر حماسی ایران)

9.1. مقدمه

در این فصل، خلاصه داستان زندگی و نقش های ادبی شاعر ارجمند حماسه سرای پارسی، ابوالقاسم فردوسی مورد بررسی قرار می گیرد. او شاید یکی از بزرگترین شاعران پارسی باشد زیرا در احیای زبان پارسی علی رغم زبان ها و فرهنگ های بیگانه وارد شده به سرزمینهای پارسی در آن روزها و دوره ها کوشش بسیار کرد. کتاب حماسی وی شاهنامه، به نام "کتاب پادشاهان"، در قرن 10 نوشته شده است. 30 سال طول کشید تا شاهنامه را تمام کرد. شکل 1.9. نقشه ایران را در حدود دوره زندگی فردوسی نشان می دهد.

شاهنامه که به شاهناما (به پارسی تلفظ می شود، "کتاب پادشاهان") آوا نویسی می شود، یک حماسه طولانی است که توسط شاعر پارسی، فردوسی، بین سالهای 977 تا 1010 میلادی سروده شده و حماسه ملی ایران بزرگ است. شاهنامه متشکل از حدود 50,000 "دو بیتی" یا (بیت دو خطی)، طولانی ترین شعر حماسی جهان است که توسط یک شاعر سروده شده است. این داستان عمدتاً گذشته اسطوره ای و تا حدی گذشته تاریخی امپراتوری ایران را از زمان خلقت جهان تا زمان فتح اسلامی ایران در قرن 7 را روایت می کند. ایران کنونی، آذربایجان، افغانستان و بیشتر مناطق تحت تأثیر فرهنگ پارسی (مانند گرجستان، ارمنستان، ترکیه و داغستان) این حماسه ملی را مورد تجلیل قرار دادند.

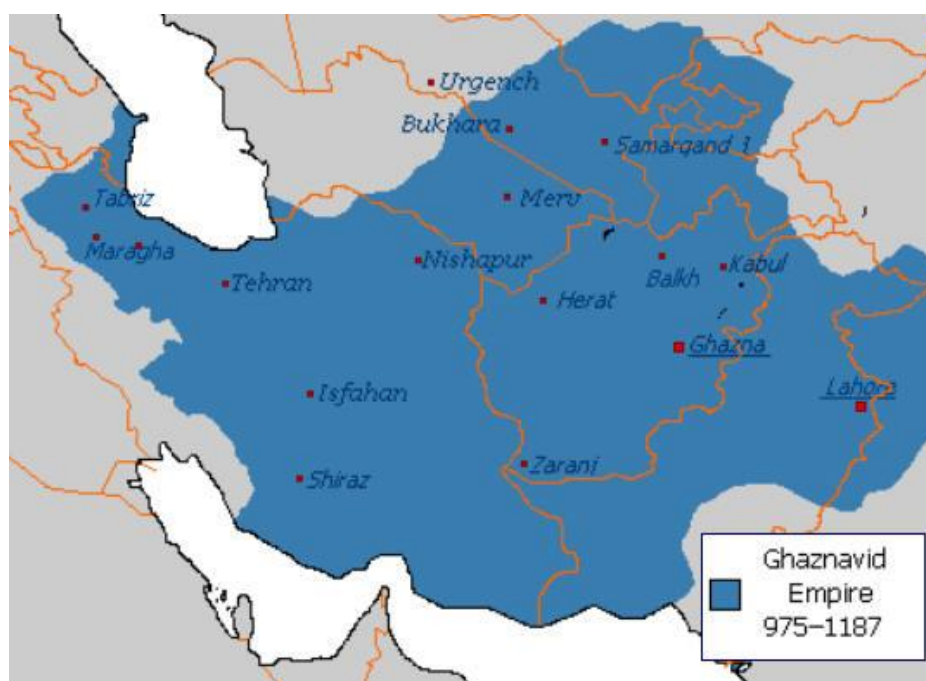
این اثر در فرهنگ پارسی از اهمیت اساسی برخوردار است و به عنوان یک شاهکار ادبی و مشخصه هویت فرهنگی قومی-ملی ایران کنونی، افغانستان و تاجیکستان در نظر گرفته می شود [2]. برای پیروان معاصر آیین زرتشت نیز شاهنامه از این جهت دارای اهمیت است که پیوندهای تاریخی بین آغاز دین و مرگ آخرین حاکم ساسانی ایران در طول فتح مسلمانان را که پایان نفوذ زرتشتیان در ایران را به همراه داشت، محکم تر می کند. [1].

9.2 حقایق در مورد فردوسی [1]

فردوسی

سایر اسامی: حکیم ابو القاسم فردوسی طوسی،

متولد	940 میلادی
محل تولد	طوس، خراسان، پارس (در ایران امروز)، نزدیک به شهر نیشاپور
ملیت	پارسی (ایرانی)
وفات	1020 میلادی
محل وفات	طوس، پارس (در ایران امروز)
شعر افسانه ای	بسی رنج بردم در این سال سی عجم زنده کردم بدین پارسی

شکل 9.1 نقشه امپراتوری غزنوی ایران (975 تا 1187 میلادی) [2].

9.3 شرح زندگی نامه

فردوسی در سال 940 میلادی در روستای پاج در حوالی شهر طوس در استان خراسان در ایران کنونی متولد شد. پدرش یک کشاورز بود و زمین هایی را در اختیار داشت. او همسری از همان روستا داشت و صاحب پسری به نام هوشنگ شد که در 37 سالگی زود از دنیا رفت و در کتاب حماسی "شاهنامه" به سوگواری برای او پرداخت، فردوسی همچنین

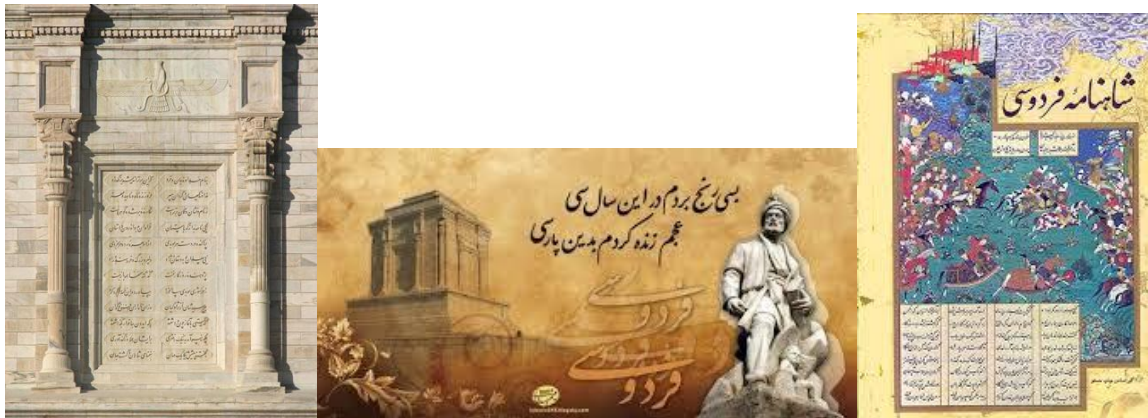
دختری به نام منیژه داشت که از زندگی خوبی برخوردار بود. خانواده فردوسی از جمله کسانی بودند که از طریق سلسله ساسانی (آخرین سلسله قبل از حمله اعراب قرن هفتم) به رشد رسیدند. عامه مردم، که به پارسی "دهقان" نیز خوانده می شود، میهن پرست بودند و آنها به حفظ "سنت های فرهنگی ایران، از جمله افسانه های درباره پادشاهان آن" اعتقاد داشتند [3].

فتوحات مسلمانان در قرن هفتم، بخشی از تاریخ ایران بود، با ورود دین جدید اسلام، ایرانیان به حکومت خلافت عربی، و ترویج فرهنگ و زبان عربی به استفاده از زبان پارسی روی آوردند. در اواخر قرن 9، قدرت خلافت تضعیف شد و سلسله های محلی در ایران ظهور کردند. فردوسی در طوس، شهری تحت سیطره یکی از این سلسله ها، سامانیان، که ادعای تبار را از ژنرال ساسانی بهرام چوبین (که داستان فردوسی در یکی از بخشهای بعدی شاهنامه بازگو می کند) بزرگ شد.

حاکمان محلی طوس در عصر ساسانی با داشتن اعتقادات قوی به فرهنگ و تمدن پارسی باستان، سعی در محافظت از زبان جدید پارسی در برابر حمله اعراب و تأثیرات فرهنگی آن داشتند.

فردوسی درباره ادبیات پارسی از شاعران رودکی (فصل 7) و دقیقی (فصل 8) کاملاً با ادبیات پارسی سواد داشت و ردپای آنها را دنبال می کرد [3]. شاهنامه زمانی به زبان پارسی نگاشته شده است که پارسی جدید از زبان پارسی پهلوی میانه در حال ظهور است و از کلمات عربی بسیار کمی در آن استفاده می کند [1]. هیچ مدرک اثبات شده ای وجود ندارد که نسخه اصلی شاهنامه پس از مرگ وی زنده مانده باشد. گفته می شود که اولین نسخه کامل شاهنامه 200 سال پس از مرگ فردوسی نوشته شده است [3]. علاوه بر این در تاریخچه شاهنامه ذکر شده است که نسخه های آن متفاوت است به گونه ای که پیش نویس ها و صاحبان مجوز اثر برخی از کلمات اصلی را جایگزین می کنند (دیگر در زبان زمان معمول نیست) [3].

شکل 9.2. سه عکس مربوط به آثار حماسی فردوسی را نشان می دهد. عکس اول نمای شاهنامه است، عکس دوم توصیف خود شاعر از هدف حماسه را نشان می دهد و عکس سوم یک صفحه معمولی از کتاب است.

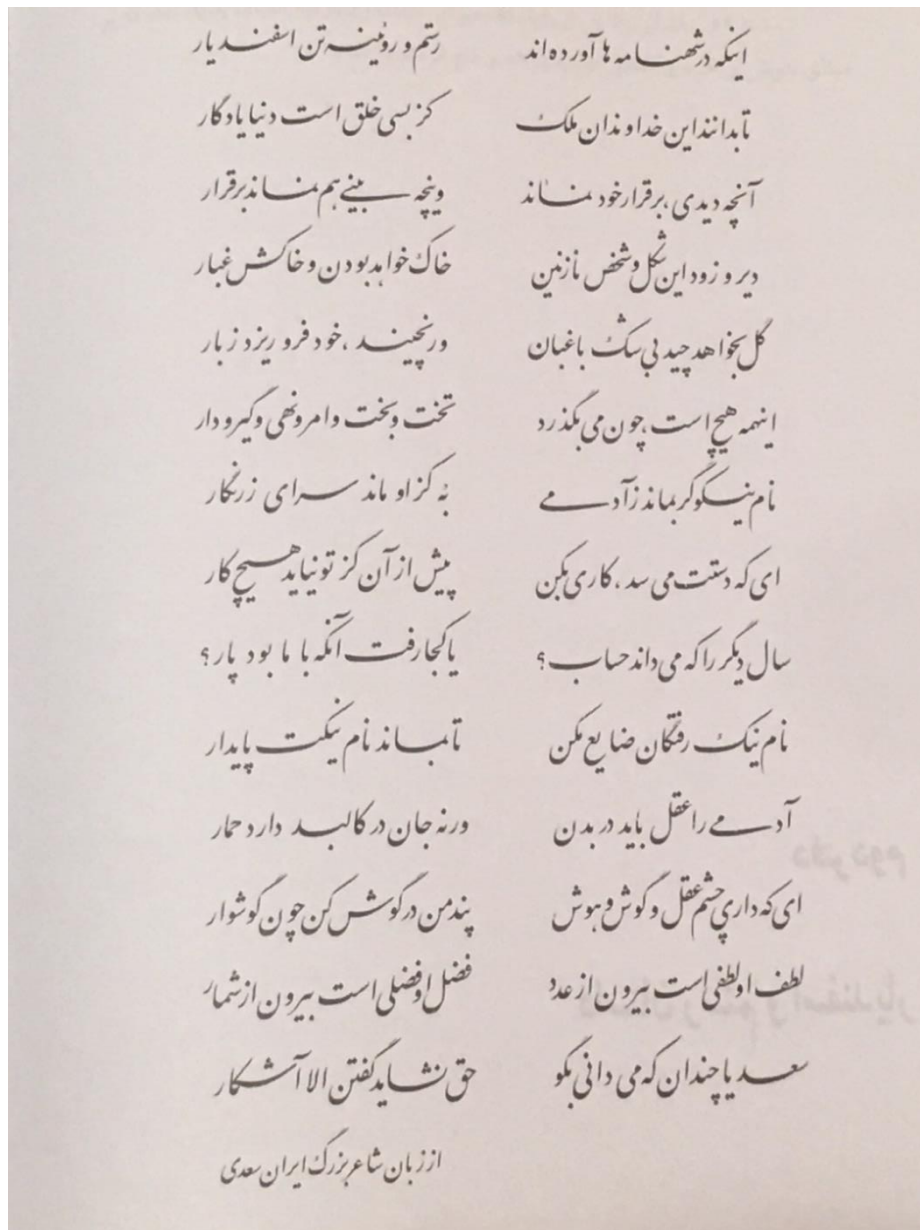

شکل 9.2. یک بیت از شاهنامه (عکس میانی) ترجمه، می گوید: "من سی سال زحمت کشیدم ... برای احیای ایران و زبان پارسی".

در طول ده قرن پس از فردوسی، شاعران متعدد پارسی با مراجعه به شاهنامه از وی تجلیل کرده اند. در اینجا شعری وجود دارد که توسط شاعر نابغه دیگری به نام سعدی سروده شده است (فصل 23 را مشاهده کنید). [4].

شکل 9.4. مقبره فردوسی در خانه او در شهر طوس را نشان می دهد. فردوسی نه تنها در تاریخ شعر بلکه در تاریخ سیاسی و ملی گرایی نیز برای همیشه جاودانه خواهد بود.

فردوسی سی سال تمام هزینه کرد تا شاهنامه را به پایان برساند. در آن روزها، تعداد کمی از شاعران می توانستند زنده بمانند یا آثار خود را بدون برکت دربار پادشاه غزنوی محمود غزنوی بود - مردی که حفظ کنند. در زمان او، پادشاه دانش کافی در مورد موضوع و کیفیت شعر نداشت و هیچ نظری راجع به ارزش و بهای شاهنامه نداشت. فردوسی از مصاحبت با این پادشاهی ارزش ممانعت کرد و در دهه پایان عمر در فقر زندگی کرد.

شکل 9.3. شعر سراییده شده سعدی برای فردوسی

شکل 9.4. دو صحنه از آرامگاه فردوسی در طوس، خراسان، ایران [2]

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Ferdowsi>

[2] Map

https://www.google.com/search?q=map+of+Persia+during+Ghaznavid+dynasty&rlz=1C1PRFC_enUS773US773&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=AiDjjdFBACQwKM%253A%252CGuND5ARRzruS7M%252C&usg=__uStD6j3q3v_FzC88RtEl6VftFdk%3D&sa=X&ved=0ahUKEwiVIL2okefXAhVCwYMKHQNDcVkJQ9QEIoTAC#imgrc=AiDjjdFBACQwKM:

[3] <http://www.heritageinstitute.com/zoroastrianism/shahnameh/>

[4] F. Reza, “Shahnameh: From Legends to Firdowsi’s Vision,” Etellaat Publishers, Tehran, Iran, 2015.

فصل 10 فارابی (دانشمند)

10.1. مقدمه

در این فصل، داستان زندگی و نقش های علمی یک دانشمند بزرگ قرن دهم از پارس آورده شده است. نام او فارابی است. وی در شهر فاراب متولد شد، که در پارسی به معنی "زمین های آبیاری شده با انحراف آب رودخانه" است.

10.2. حقایق در مورد فارابی [1]

فارابی	سایر اسامی: ابو نصر محمد ابن محمود فارابی
تاریخ تولد	قرن 9، تاریخ دقیق آن مشخص نیست.
محل تولد	فاراب در یاکسارت در خراسان بزرگ (اکنون در قزاقستان امروزی)
ملیت	پارسی
وفات	دسامبر 950 یا ژانویه 951
محل وفات	بغداد

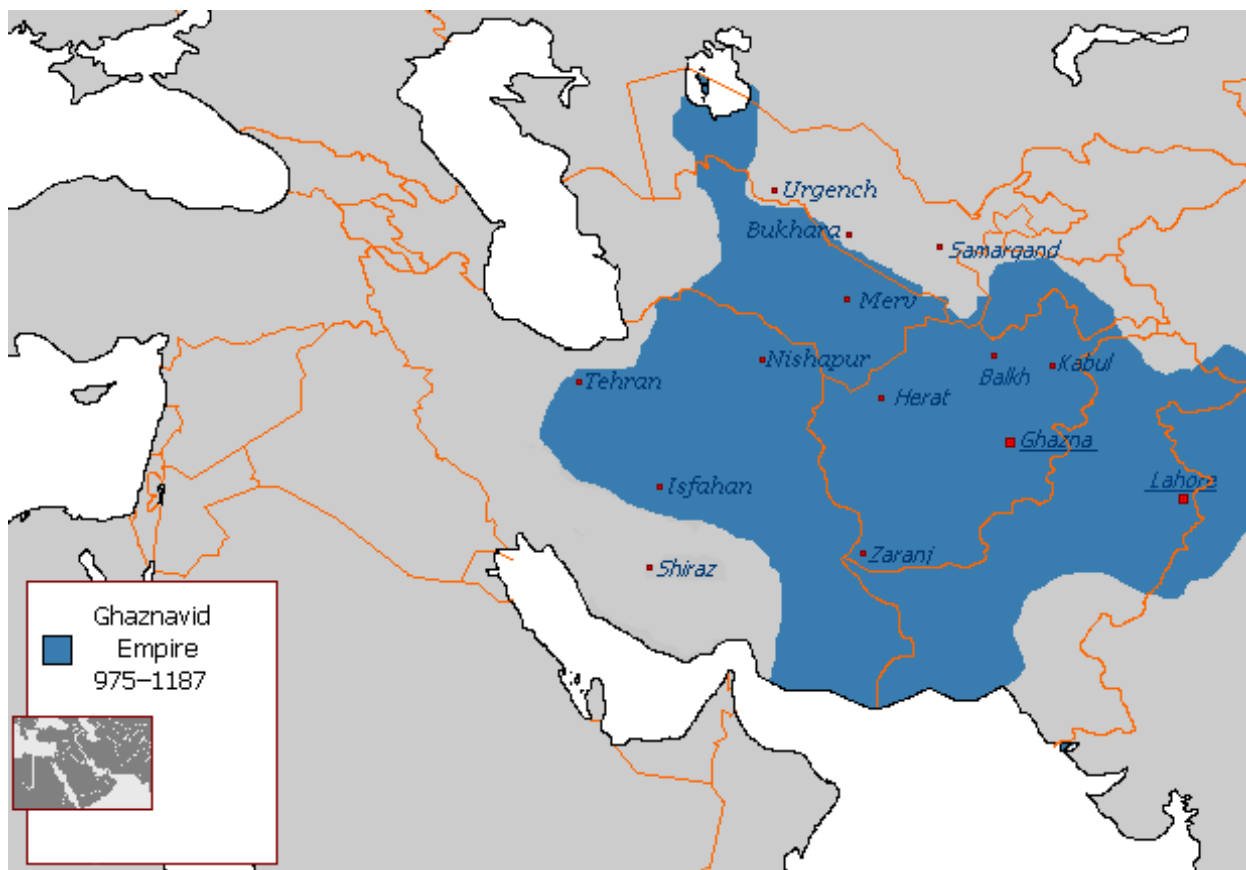
10.3. شرح زندگی نامه

فارابی در قرن نهم در شهر فاراب در خراسان بزرگ متولد شد و از اواسط قرن دهم ایران در دوره پادشاهی محمود غزنوی در ایران از سال 975 تا 1187 میلادی زندگی کرد. شکل 10.1. نقشه ایران را در قرن 10 نشان می دهد. همانطور که در ویکی پدیا شرح داده شده است [1] طرح

زندگی نامه وی کاملاً نامشخص است زیرا جانشینان وی و پیروان آنها، یا حتی سایر دانشمندان وظیفه ای مبنی بر تهیه یک گزارش دقیق از زندگی و تأثیر از او را بر عهده نگرفتند. تنها یک گزارش تا قرن 12 در مورد فارابی می توان خلاصه کرد [1].

یک متن زندگی نامه از فارابی، توسط ابن ابو اوبییا محفوظ مانده است. فارابی در این بخش، انتقال دستورالعمل منطق و فلسفه را از دوران باستان تا دوران خود ارائه می کند. دو گزارش نیز توسط المسعودی، ابن الندیم و ابن حوقل و همچنین سعید الاندلس (متوفی 1070 میلادی)، در مورد شرح حال فارابی ارائه شده است. در قرن سیزدهم، فاراب به اوترار معروف شد [1]. شکل 10.2. شهر باستانی اوتار یا فاراب را در قزاقستان امروز نشان می دهد.

داده های بیولوژیکی فارابی پس از مرگ وی ثبت نشد، که منجر به عدم اطمینان در قومیت و ملیت وی شد. ویکی پدیا نشان می دهد که "ابن ابو اوغیبیسا مورخ عرب قرون وسطایی (درگذشت 1269) قدیمی ترین زندگینامه نویس در مورد فارابی در "اویان" خود ذکر می کند که پدر فارابی از نژاد پارسی است. الشهرازیبری که در حدود سال 1288 میلادی زندگی می کرد شرح حال اولیه ای نوشت و اظهار داشت که فارابی از یک خانواده پارسی تبار می گوید.

شکل 10.1 نقشه پادشاهی محمود غزنوی پارس (975-1187 میلادی) [2]

شکل 10.2 صحنه های شهر فاراب در غزاقستان امروز

10.4 مشارکت ها و دستاوردها

فارابی در مواردی مثل علوم، فلسفه، پزشکی، موسیقی، منطق و جامعه شناسی گرفته تا ریاضیات سهم بسیاری دارد. با این حال علاقه اصلی او، به این موارد بوده است:

1. به طور خاص "فلسفه و منطق. چنین علاقه ای توضیح می دهد که چرا او به عنوان "استاد دوم" شناخته می شود (البته اولین استاد ارسطو بوده است).

2. موسیقی، کتاب عظیم الشان موسیقی یا کتاب بزرگ موسیقی وی مهمترین رساله موسیقی قرون وسطایی در سرزمین های اسلامی است که شامل بخشهای پیچیده فلسفی نیز می باشد. [2].

محاسبه علوم: فارابی کتابی به نام [احصاء العلوم یا شمارش علوم نوشت که در آن مضامین دیگری را برای علوم ارسطو ارائه داد. این کتاب در زمان قرون وسطی به زبان لاتین نیز ترجمه شده است [2]. بعد ها ترجمه متفاوت و جامع تری از این کتاب و سایر کتاب های او به زبان های فرانسه، آلمانی و انگلیسی ارائه شد. به عنوان مثال، یک ترجمه آلمانی جدید از این موارد منتشر شده است: ("Über die Wissenschaften de scientiis")، نسخه Dominicus Gundissalinus (2006) ("Über die Wissenschaften de scientiis")، نسخه (Gerard of) Cremona فارابی 2005 شامل برخی معاهدات جانورشناسی در حالی که به طور شفاف جزء کارهای ارسطو می شد.

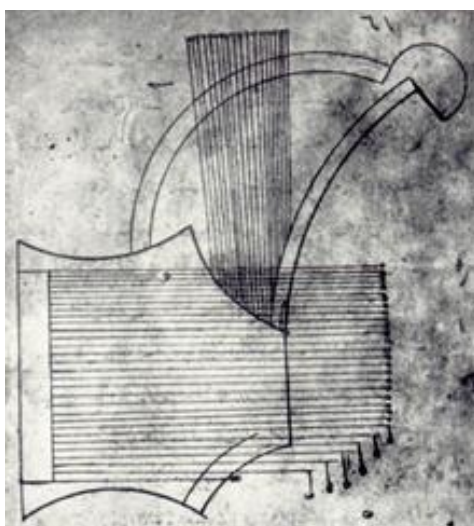
زبان

فارابی ابتدا بر روی زبان، دستور زبان، معیارها و مواردی این چنین تمرکز دارد. نگاه فارابی به موسیقی، موسیقی در خدمت گفتار است. بخش آخر کتاب بزرگ موسیقی توضیح می دهد که چگونه از نظر فنی می توان موسیقی را با گفتار همسو کرد، به عنوان مثال شعر به منظور افزایش معنای متن ارائه می شود [2].

سخن پاینی: فارابی در زمان عباسیان در ایران زندگی می کرد. او چند سال آخر زندگی خود را در بغداد، عراق در "خانه خرد"، که شبیه مجتمع پزشکی جندی شاپور ساخته شده بود، گذراند (به فصل 4 مراجعه کنید). در آنجا چشم از جهان فروبست و در آنجا به خاک سپرده شد.

موسیقی

فارابی کتابی درباره موسیقی با عنوان کتاب الموسیقه (کتاب موسیقی) نوشت. وی در آن اصول فلسفی درباره موسیقی، خصوصیات کیهانی و تأثیرات آن را ارائه می دهد. وی همچنین رساله ای درباره معانی عقول نوشت که در آن به موسیقی درمانی پرداخته و درباره تأثیرات درمانی موسیقی بر روح بحث شده است. [1] شکل 3.10. نقاشی یک ساز موسیقی، "شاهرود" را از کتاب موسیقی او نشان می دهد [1].

شکل 3.10. طرح ساز "شاهرود" در کتاب موسیقی فارابی [1]

منابع

[1] <http://en.wikipedia.org/wiki/Farabi>

[2] <https://plato.stanford.edu/entries/al-farabi/>

فصل 11 بیرونی (ستاره شناس، ریاضیدان)

11.1. مقدمه

در این فصل داستان زندگی و نقش علمی بیرونی، یکی دیگر از دانشمندان افسانه ای ایرانی در قرن 10 و 11 ارائه شده است. نام او اکنون در شهر تولدش کات قرار داده شده است. او هم در کات و هم در جورجانیای بزرگ شد و در سن 17 سالگی، مکان تولدش کات را با مشاهده حداکثر ارتفاع خورشید محاسبه کرد.

11.2. حقایق در مورد بیرونی [1]

بیرونی	سایر اسامی: ابوریحان بیرونی
متولد	10 دسامبر 973 میلادی
محل تولد	کات (که اکنون بیرونی نامیده می شود)، خوارزم یا خراسان بزرگ (اکنون کارا-کالپاکسکایا، ازبکستان)
ملیت	پارسی (ایرانی)
وفات	13 دسامبر 1048 میلادی
محل وفات	غزنه، استان خراسان، ایران (غزنی فعلی، افغانستان)

11.3. شرح زندگی نامه

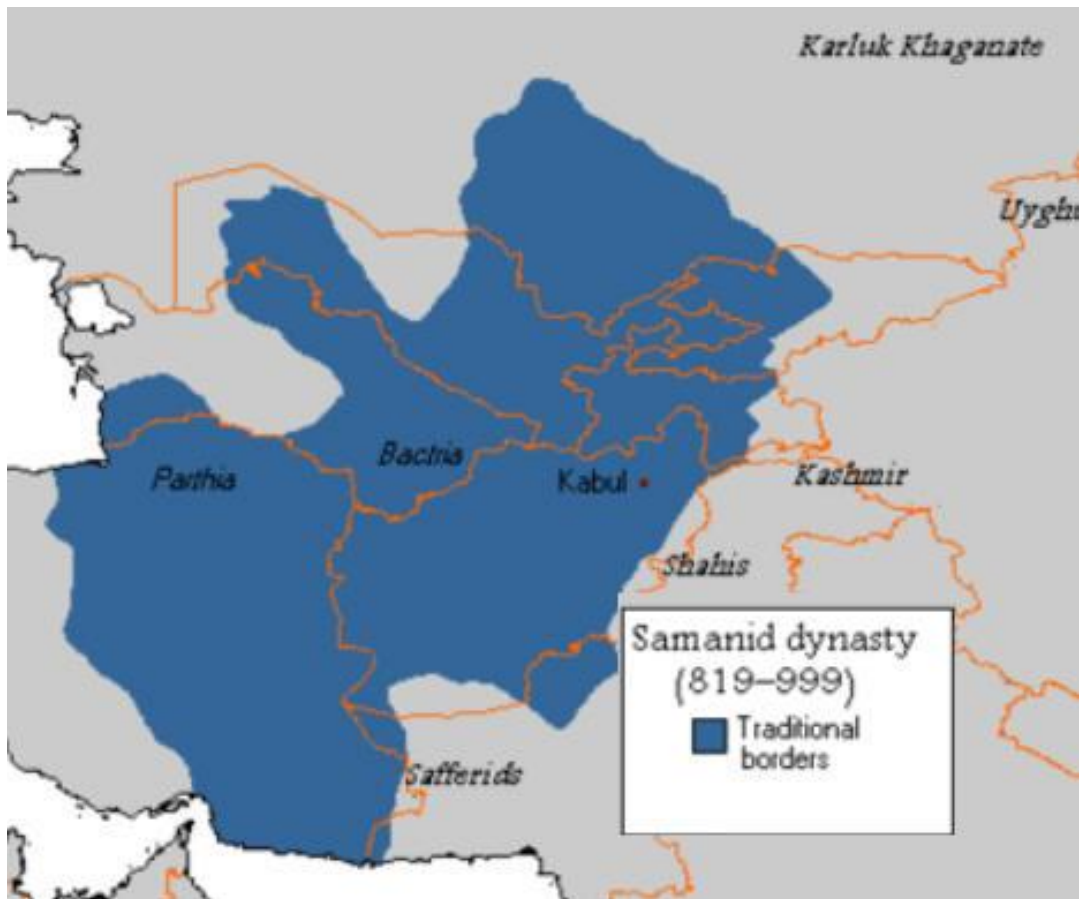
ابوریحان بیرونی در سال 973 میلادی [2] در شهر کات خوارزم (نام عربی استان خراسان بزرگ در قرن 10 ایران) متولد شد. این شهر که اکنون بیرونی نامیده می شود در ازبکستان-در جنوب دریای آرال واقع شده است (به شکل 11.1. توجه کنید. [2]).

11.4. نقش ها و دستاوردها

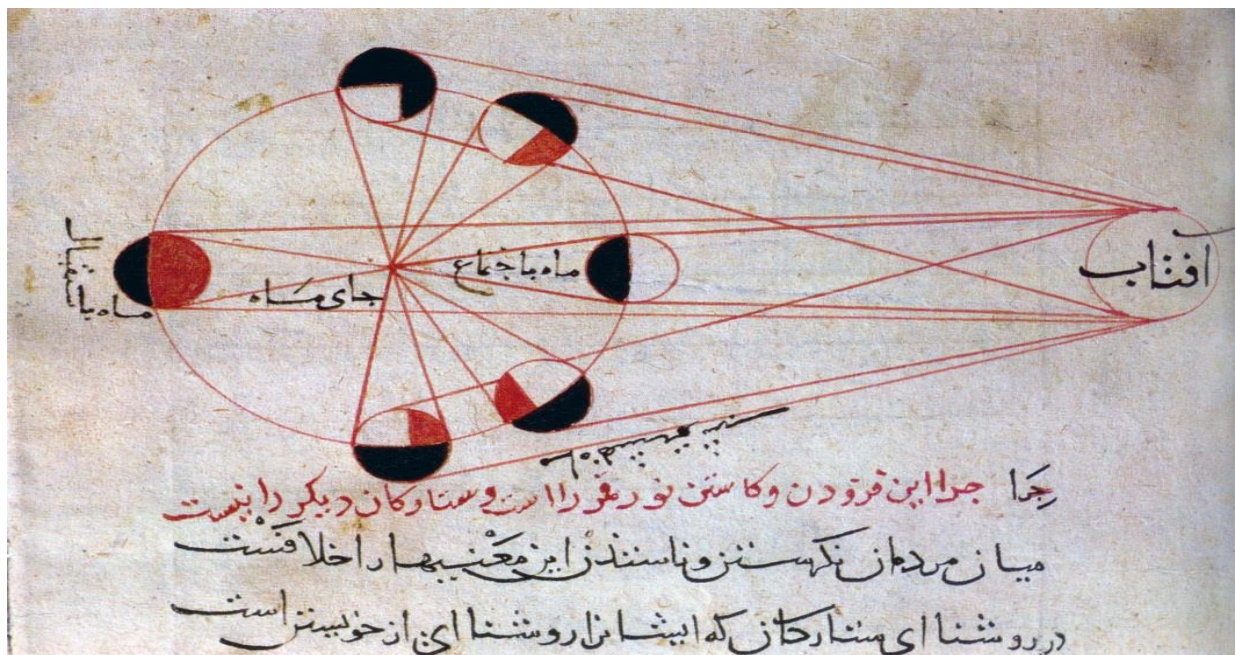
نجوم- بیرونی اولین ستاره شناس پیشگام بود که آزمایش های مربوط به پدیده های نجومی را انجام داد. او به وجود کهکشان راه شیری پی برد و آن را به عنوان مجموعه ای از ستارگان فراوان و متعدد تعریف کرد و در خراسان بزرگ (پارس)، خورشید گرفتگی را در 8 آوریل 1019 میلادی و ماه گرفتگی را در 17 سپتامبر 1019 مشاهده و توصیف کرد، او این موارد را با جزئیات و عرض جغرافیایی دقیق ستاره ها را در هنگام گرفت ماه [3،4] ارائه داد. شکل 11.2.

وضع خورشید، ماه و زمین را در موقع خسوف نشان می دهد.

شکل 11.1. نقشه ایران در دوره سلسله های سلجوقی (الف) و سامانی (ب) (قرن 10 و قرن 11) [2].

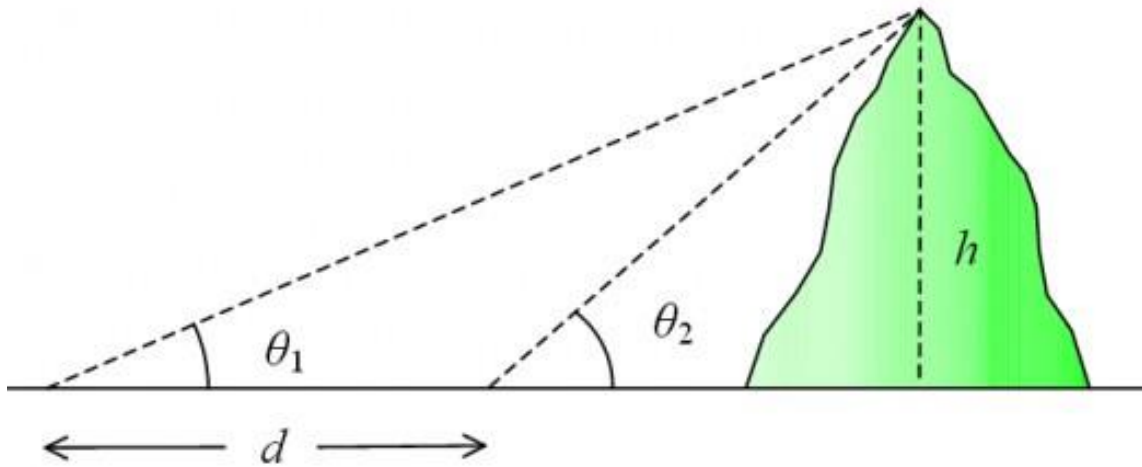

شکل 11.2. صفحه ای از کتاب نجوم بیرونی. شرح خورشید گرفتگی و موقعیت های خورشید و مراحل مختلف ماه و

زمین در کتاب نجوم بیرونی [3.4].

تخمین محیط زمین توسط بیرونی [5]

بیرونی از طریق روابط مثلثاتی ریاضیات، محیط زمین را تخمین زد. کوهی را در نظر بگیرید که در نزدیکی آبهای آزاد مانند دریا یا اقیانوس قرار دارد. (شکل 11.3. را ببینید). وی از یک اسطرلاب برای اندازه گیری زوایا از دو نقطه شناخته شده در ساحل که با فاصله مشخص d جدا شده اند، استفاده کرد.

شکل 11.3. اندازه گیری زوایه ها توسط بیرونی از دو نقطه شناخته شده در یک ساحل تا یک اجلاس کوه مشرف [5].

وی از یک اسطرلاب بزرگ استفاده کرد، که در شکل 11.4. نشان داده شده است [5].

شکل 11.4. عکس اسطرلاب که بیرونی برای اندازه گیری زوایه های θ_1 و 2θ در شکل 11.3. استفاده کرده است.

وی سپس از روابط مثلثاتی کتاب های ریاضی خود، از زمان خوارزمی، برای محاسبه ارتفاع کوه به صورت زیر استفاده کرد:

$$h = [d \tan(\theta_1) \times \tan(\theta_2) / [\tan(\theta_2) - \tan(\theta_1)]]$$

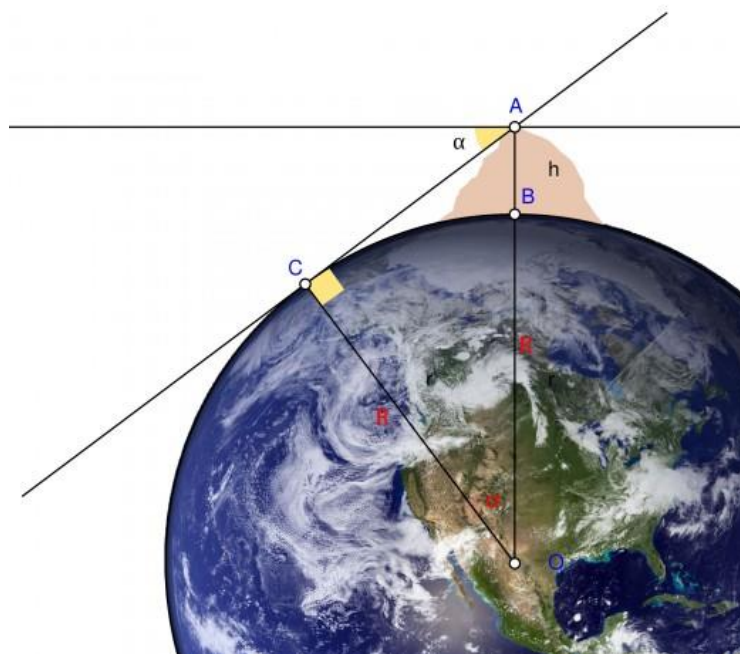
سپس او با اسطرلاب به بالای کوه حرکت کرد و خط افق زاویه دید را اندازه گرفت، به شکل 11.5. مراجعه کنید [5]. زاویه تقریباً 1/2 درجه بود. شعاع زمین را می توان با معادله مثلثاتی زیر تخمین زد [5]:

$$R = [h \cos(\alpha)] / [1 - \cos(\alpha)]$$

میزان دقت تخمین، او از وضعیت زمین در فاصله 200 مایلی از ارزش واقعی 24902 مایل بود، یا کمتر از آن 1٪. خطا است. برآورد وی از شعاع 6,3311.725 کیلومتر یا 3,959.828 مایل بوده است. این نشان دهنده حدود 0.22٪ خطا است.

وی گفت: "دانشمندان از روش وی انتقاد کرده اند که این دقت های زیاد آنطور که ادعا می شود نیست. نکات آنها این بود (الف) "اندازه گیری ها از یک ذرع به واحدهای مدرن تبدیل شدند تا به جواب مورد نظر برسند" [5]. عوامل تبدیل می توانند مبهم باشند.

(ب) پدیده فیزیکی مانند شکست ممکن است از اندازه گیری دقیق زاویه ها از جمله خط دید زاویه جلوگیری کند. نور از لایه های هوا عبور می کند و به عدم دقت چنین اندازه گیری اضافه می شود [5].

شکل 11.5. اندازه گیری شعاع زمین توسط بیرونی [5].

شکل 11.6. تمبرهای منتشر شده بسیاری از ملتها (ایران، افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سابق) را به

افتخار بیرونی نشان می دهد [4].

سخن پایانی: شکل 11.7 قبر بیرونی را در غزنه (افغانستان امروز) نشان می دهد. آژانس فضایی ناسا ایالات متحده

یک دهانه ماه شمالی را به افتخار بیرونی اختصاص داده است، به شکل 11.8. نگاه کنید.

شکل 11.7. صحنه هایی از دهانه ماه بیرونی [6].

Final Points: NASA Space agency of the United States has dedicated a North Moon Crater in honor of Biruni, see Figure 11.8.

شکل 11.8. صحنه هایی از دهانه ماه بیرونی [6].

منابع

[1] <https://owlcation.com/stem/How-to-Determin-the-Radius-of-the-Earth-Al-Birunis-Classic-Experiment>

[2] <http://www.groups.dcs.stand.ac.uk/history/Biographies/Al-Biruni.html>

[3]

https://www.google.com/search?biw=1238&bih=567&tbn=isch&sa=1&q=Map+of+Persia+during+Samanid+Dynasty&oq=Map+of+Persia+during+Samanid+Dynasty&gs_l=psy-ab.12...73811.21508.0.25744.38.37.1.0.0.0.3011.4073.24j11j1j1.37.0...0...1.1.64.psy-ab..0.22.2184...0j0i67k1j0i30k1j0i24k1.6vW1dzm9mz8#imgrc=spBfuevTgyyE1M:

[4] <https://en.wikipedia.org/wiki/Al-Biruni>

[5] <https://themuslimtimes.info/2012/01/01/al-biruni-the-great-pioneer-of-science/>

[6] <https://owlcation.com/stem/How-to-Determin-the-Radius-of-the-Earth-Al-Birunis-Classic-Experiment>

[7] [https://en.wikipedia.org/wiki/Al-Biruni_\(crater\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Al-Biruni_(crater))

فصل 12 پور سینا (پزشک افسانه ای، ستاره شناس)

12.1. مقدمه

در این فصل، داستان زندگی و نقش های علمی بزرگترین دانشمند ایرانی در قرن 10 و 11 آورده شده است. نام او پور سینا یا بو علی سینا (پارسی) یا پور علی الحسین پور عبدالله بن سینا (عربی) است. او همچنین به عنوان "مرد در هر 1000 سال" شناخته می شود.

12.2. حقایق در مورد پور سینا [1]

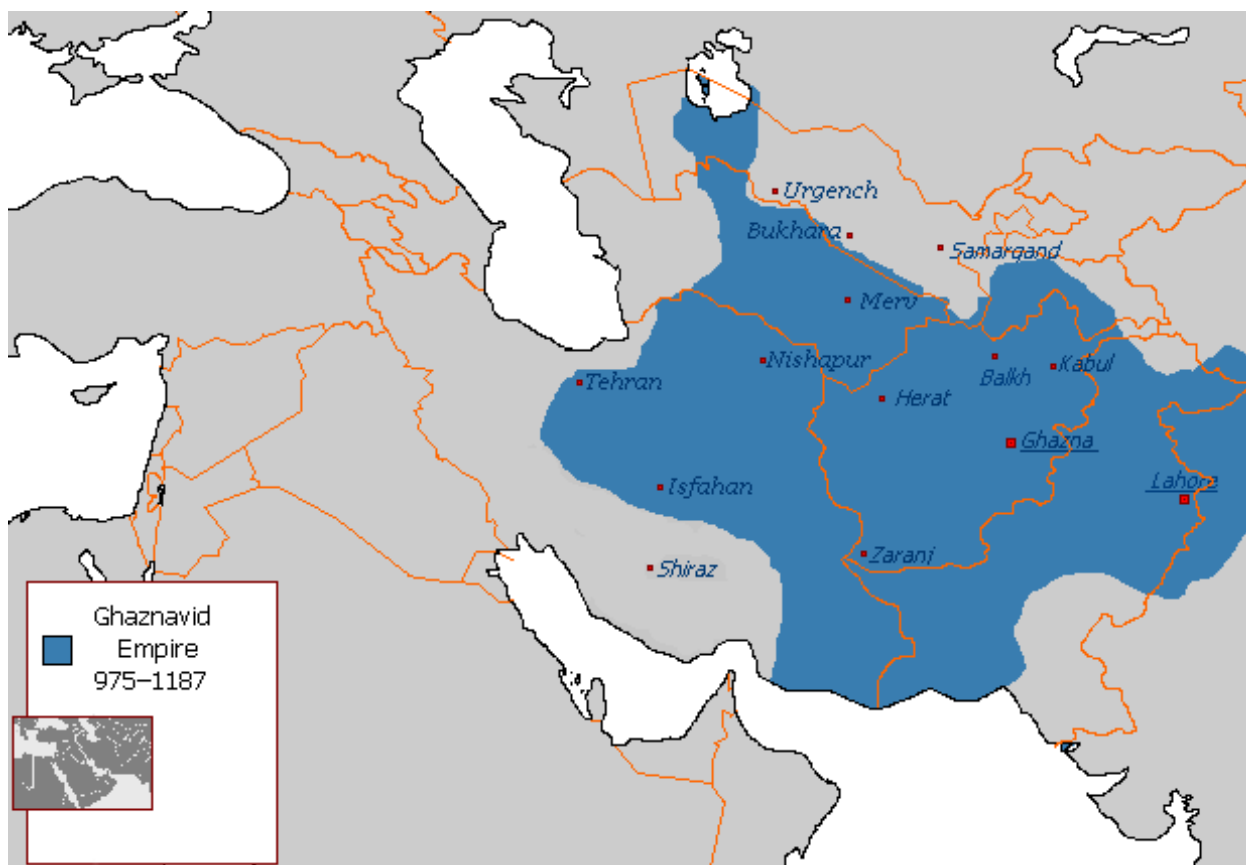
پور سینا	سایر اسامی: بوعلی سینا، شیخ الرئیس، ابن سینا، حسین
متولد	آگوست، 980 میلادی
محل تولد	دهکده افشانه نزدیک بخارا، پارس (ازبکستان امروز)
ملیت	پارسی (ایرانی)
وفات	ژوئن 1037
آرامگاه	همدان، پارس (ایران امروز)
والدین	پدر عبدالله، مادر ستاره
وضعیت تاهل	هرگز ازدواج نکرد.

12.3. شرح زندگی نامه

پور سینا در دهستان افشانه خارج از شهر باستانی بخارا در قرن دهم ایران در ایران (به شکل 12.1. نگاه کنید) در زمان پادشاهی ایرانی محمود غزنوی از سال 975 تا 1187 میلادی متولد شد.

مادرش ستاره (ستاره در پارسی) از روستای افشانه در نزدیکی بخارا و پدرش عبدالله از بلخ استان خراسان بزرگ آن زمان و اکنون شهری در افغانستان بودند. پور علی سینای جوان تمایل شدید به دانش، علم و دین داشت. تحصیلات اولیه او در زادگاهش بود و در ده سالگی، او کل قرآن را حفظ کرد.

پدرش عبدالله، مدافع بخش اسماعیلیان (یک بخش شیعه 7 نفری)، به دلیل تغییر در سلسله های منطقه، از بلخ (بخش فعلی افغانستان) به استان بخارا نقل مکان کرد. پور سینا جوان مهارت های فکری استثنایی از خود نشان داد، که به او این امکان را داد که در سن چهارده سالگی از معلمانش پیشی بگیرد [2]. پس از چند سال وی دانش خود را در زمینه فقه مسلمانان (نظریه فلسفه حقوق)، فلسفه و علوم طبیعی در رشته های منطق، اقلیدس و آماژست (ریاضی و نجومی زبان یونانی در قرن دوم یونان باستان) [نحو در ریاضیات] ارتقا داد [3].

شکل 12.1. نقشه پادشاهی محمود غزنوی پارس (975-1187 میلادی) [2].

پور علی سینا هنگامی که هنوز جوان بود، از کار ارسطو در مورد متافیزیک بسیار متحیر شده بود، به طوری که او، به عنوان یک جوان مذهبی، همه کارها را رها کرد و از خدا خواست که او را راهنمایی کند. در نوجوانی، او حداقل 40 بار متافیزیک ارسطو را خوانده بود و هنوز در مورد کار ارسطو شک داشت، تا این که کتاب کوتاهی از فیلسوف، فارابی (به فصل 10 مراجعه کنید) را برای 3 درهم خرید. او سرانجام راه حل مشکلات خود را پیدا کرد. متافیزیک علمی بود که پور علی سینا را نسبت به فارابی جذب کرد. [4،5]

مشارکت ها و دستاوردها

پور سینا در شانزده سالگی تمام تلاش خود را برای یادگیری پزشکی اختصاص داد و تا هجده سالگی به یک پزشک مشهور شد. همچنین او در این مدت در معالجه نوح بن منصور، پادشاه بخارا، بیماری که همه پزشکان مشهور برای درمان او امید خود را از دست داده بودند، خوش شانس بود. با این تلاش بزرگ، پادشاه آرزو داشت که به او پاداش دهد، اما پزشک جوان فقط رضایت پادشاه را برای استفاده از کتابخانه ای که در انحصار سامانیان اعلام بدست آورد [4].

هنگام مرگ پدرش، وقتی پور سینا بیست و دو ساله بود، بخارا را ترک کرد و به گرگان در نزدیکی دریای خزر نقل مکان کرد و در آنجا در مورد منطق و نجوم سخنرانی کرد. در این زمان بود که ابو ریحان بیرونی دانشمند معاصر مشهور را ملاقات کرد (به فصل 11 توجه کنید) بعد ها او به ری و سپس به همدان سفر کرد و در آنجا کتاب معروف خود *القانون فی الطب* (قانون پزشکی) را نوشت. در این زمان وی توانست شمس الدوله، پادشاه همدان را به علت کولیک شدید معالجه کند.

پور سینا از همدان به اصفهان نقل مکان کرد و در آنجا بسیاری از نوشته های حماسی خود را به پایان رساند. با این وجود، او به سفر خود ادامه داد و به دلیل فشارهای روحی زیاد و همچنین هرج و مرج سیاسی، سلامتی او نیز به مخاطره افتاد. پور سینا ده یا دوازده سال آخر زندگی خود را در خدمت پورجعفر علاء الدوله گذراند، که او را به عنوان پزشک، مشاور ادبی و مشاور علمی خود همراهی کرد. وی در ژوئن 1037 میلادی درگذشت و در همدان، در ایران به خاک سپرده شد. این شعر در وصف پور علی سینا توسط شاگردش جوزجانی سروده شده است:

"من آنقدر بزرگ شدم که هیچ شهری نمی توانست مرا نگه دارد

، اما قیمتم آن قدر بالاست که هر خریداری من را فروخت."

از پور سینا بیش از 450 اثر ثبت شد، اما فقط 240 مورد از آنها باقی مانده است. در این میان، 200 اثر در فلسفه و 40 اثر در پزشکی بود.

پور علی سینا علاوه بر تألیفات برجسته خود، سهم مهمی در ارائه علوم ریاضیات، فیزیک، موسیقی و سایر زمینه ها و حتی شعر داشت. او مفهوم و کاربرد "استخراج از عدد نه" را توضیح داد. وی چندین مشاهدات نجومی انجام داد و ابزاری شبیه به ونیر ابداع کرد تا دقت قرائتهایی از ابزاری را افزایش دهد. در فیزیک، نقش وی شامل بررسی اشکال مختلف انرژی، گرما، نور و مکانیک و مفاهیمی مانند نیرو، خلا و بی نهایت بود.

نجوم و فیزیک

پور علی سینا در سن جوانی در حالی که هنوز در منطقه بخارا بود، آثار ارسطو و اقلیدس را در زمینه منطق، متافیزیک و فیزیک مطالعه کرد. در سن 13 سالگی تحصیل پزشکی را آغاز کرد. با این حال، بنا به درخواست دوستانش، پور علی سینا در تهیه مجموعه ای از "حداقل درمان" بر روی فیزیک، منطق، هندسه و نجوم، نیاز حساب به تقویم، جداول نجومی، موسیقی پایه و متافیزیک متمرکز شد [4]. وی این کار را نجات نامید که اساساً در مورد بررسی بسیاری از مفاهیم علمی در پاسخ به درخواست دوستانش بود.

بخش عمده ای از نوآوری ها و تألیفات علمی پور سینا در طی 15 سالی که در اصفهان گذرانده است انجام شده است. با کار ارسطو و همکاری پور سینا بسیاری از موارد مورد اختلاف و نیز توافق ها به شکل تنظیم شده در آمد، و با اضافه کردن خلاصه کارهای قبلی خود از اقلیدس و آلمگست بطلمیوس همه در یک اثر به نام شفا (درمان) اراده شد [4].

آلمگست، کتاب نجومی که در حدود 150 میلادی توسط بطلمیوس (کلادیوس بطلمیوس اسکندریه ای) نوشته شده است. این کتاب در ابتدای قرن هفدهم به عنوان راهنمای اساسی برای منجمان اسلامی و اروپایی به شمار می رفت. نام اصلی آن نحو در ریاضیات ("ترتیب ریاضی") بود. آلمگست به عنوان یک انحراف در عربی در کلمه یونانی برای بزرگترین (مگست) ارائه شد. در حدود سال 827 میلادی به عربی ترجمه شد و سپس در نیمه آخر قرن 12 از عربی به لاتین ترجمه شد. پس از آن، متن یونانی این اثر به طور گسترده در اروپا پخش شد، اگرچه ترجمه های لاتین از عربی همچنان موثر تر بودند.

ادبیات و زبانشناسی

پور علی سینا، در حالی که در دربار علاء الدوله بود، در یک نشست ادبی جمعه شب شرکت کرد و به بحث و گفتگو در مورد ادبیات، زبانشناسی، فلسفه و علم زبان شناسی (شاخه ای از دانش که با ساختار تاریخ توسعه) پرداخت. از جمله کارهای برجسته وی در این زمینه، ارائه قطعه ای عارفانه به نام "زبان عربها" بود [4]. میزان هوش، دانش و مشاوره

پور سینا او را به یکی از محبوب ترین افراد در دربار تبدیل کرد. امیر همدان وی را به عنوان وزیر منصوب کرد، موقعیتی که وی تا زمان مرگ در آن خدمت می کرد.

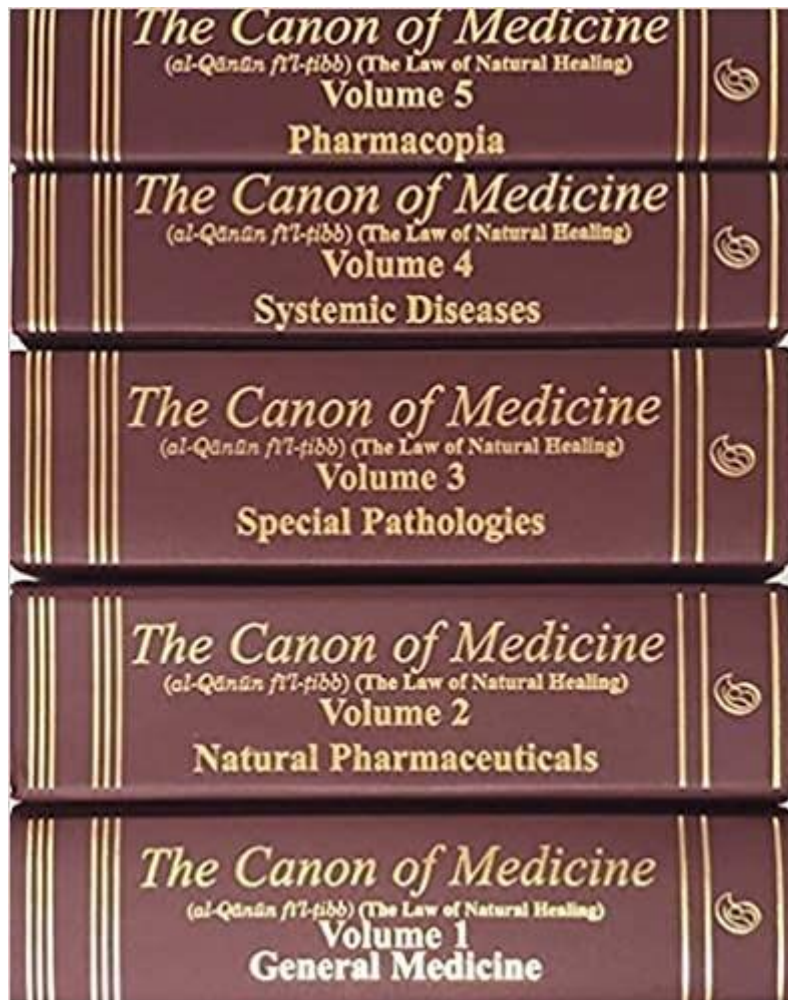
کتاب شفاء (کتاب درمان) پور سینا همان چیزی بود که می توان آن را شبیه ترین کتاب به یک دایره المعارف دانست. مجموعه کتاب های شفاء شامل چهار کتاب در زمینه حساب، هندسه، متافیزیک، نجوم و حتی موسیقی بود. همچنین شامل هشت کتاب در زمینه علوم طبیعی و نه کتاب در زمینه منطق نیز می باشد [4].

پور سینا صدها کتاب از ریاضیات، نجوم، مواد معدنی، مراقبت های بهداشتی و پزشکی منتشر کرد و حتی به شعر سرایی نیز شهرت یافته است. با این حال، بزرگترین سهم وی پزشکی است.

پزشکی

همانطور که قبلاً اشاره شد، پور علی سینا از 16 سالگی به پزشکی علاقه مند شد و در سن 19 سالگی، شروع به کسب علم پزشکی رایگان کرد. از همان سن کم تا زمانی که در اصفهان زندگی می کرد، افراد زیادی را از امیران گرفته تا مردم عادی را معالجه کرد. او بسیاری از بیماری ها را در خود مانند سردرد معالجه کرد و زنانی را که به بیماری سل مبتلا بودند را از طریق عصاره گل رز به دلیل وجود ویتامین های موجود در آن درمان کرد [4].

پس از آن پور سینا شروع به خلق شاهکار اصلی خود کرد. "قانون" (کتاب قانون)، کتابی که در آن از بسیاری از تجربیات و آثار خود در مورد داروها و درمان های پزشکی صحبت کرده بود. با این حال، زکریای رازی (به فصل 6 توجه کنید) با دانش و تجربه مشتاق خود در مورد بیمارستان ها و بیماری ها بیشتر شبیه یک پزشک بود [4]. با این حال، کتاب قانون به عنوان یک مرجع پزشکی، در قرون وسطی با استقبال خوبی روبرو شد. [4] کتاب های قانون و شفاء پور سینا در خاورمیانه و اروپا به زبان های مختلف لاتین، عبری و دیگر زبان ها ترجمه شده است. کتابهای پزشکی پور سینا و زکریای رازی (فصل 6 رازی در غرب نگاه کنید) به عنوان یک منبع کلیدی علم پزشکی هستند. کتاب قانون سالها به عنوان تنها مرجع در دانشکده پزشکی در قرون وسطی اروپا و جاهای دیگر بود. کتاب قانون پزشکی به 19 زبان ترجمه شده است. ترجمه جدید قانون پور سینا، بر اساس نسخه اصلی به زبان عربی، توسط پور عصب و دیگران منتشر شد. [7]. شکل 12.2. عکسی از هر 5 جلد قانون در پزشکی توسط پور سینا را نشان می دهد.

شکل 12.2. پنج جلد کتاب قانون در علم پزشکی، هم اکنون در دسترس است.

مهمترین بخش های قانون شامل این 5 بخش است :

قسمت 1: ماهیت بدن انسان، آناتومی، فیزیولوژی و تعریف بیماری های مختلف.

قسمت 2: این بخش به درمان های ساده بسیاری از بیماری ها می پردازد.

قسمت 3: آسیب شناسی 21 اندام انسان قسمت سوم را تشکیل می دهد.

قسمت 4: علائم و تشخیص بیماری های مختلف در قسمت چهارم قانون ارائه شده است.

قسمت 5: قسمت پنجم و آخر به داروها، داروها و فارماکوپیا - کتابچه راهنمای تهیه داروهای ترکیبی اختصاص دارد

[4].

این 5 قسمت اگرچه از کتاب ارسطو نشأت گرفته است، اما این پور سینا بود که آنها را در یک چارچوب منطقی و رسمی برای پزشکی قرار داد [5].

وی علل و عوارض متعددی از بیماریهای بدن، از بیماریهای دندانی گرفته تا مننژیت، تا درک اینکه سل به دلیل عفونت، علت هاری سرطان پستان، تومورها و هیدروسل یا تجمع مایعات حفره بدن است را در این کتاب قرار داده است [5]. اگرچه پور سینا در بسیاری از موارد اشتباه هم داشته است، اما در مورد برخی موارد که هنوز هم در قرن 21 معتبر هستند حق با او بوده است [5].

پور علی سینا همچنین از اختلالات روانشناختی از طریق ضربان نبض به دلیل وجود محرک های خارجی آگاه بود. ماجرا در مورد مرد جوانی بود که از یک بیماری ناشناخته رنج می برد و برای معالجه به نزد پور علی سینا می آمد. این استاد پزشکی چندین مکان، موقعیت ها و حالات ذهنی مرد جوان را بررسی کرد و هر بار ضربان قلب مرد جوان را مورد معاینه قرار داد. در آخر وی نتیجه گرفت که این مرد جوان در یک شهر دیگری عاشق بانویی است. او مرد جوان را راهنمایی کرد تا به آنجا برگردد و با او ازدواج کند. از این رو مرد جوان درمان شد [5].

ناسا همچنین پور سینا را با نامگذاری یک دهانه ماه به نام وی مورد تکریم قرار داده است. (شکل 12.3. را ببینید).

شکل 12.3. دهانه ماه پور سینا

منابع

[1] <http://www.thefamouspeople.com/profiles/avicenna-4127.php>

[2]

https://www.google.com/search?q=map+of+Persia+during+Mahmoud+Ghaznavi&rlz=1C2C HNQ_enUS560US571&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiO192l_oTU

[AhUo94MKHWIGAkQQsAQILw&biw=1366&bih=662&dpr=1#imgrc=AiDjjdFBAcQwK](#)

M

[3] <https://en.wikipedia.org/wiki/Almagest>

[4] L.E.Goodman, *Avicenna*, Cornell University Press, Sage House, Ithaca, NY, 2006

[5] M.H.Morgan, *Lost History*, National Geographic, Washington, DC, 2007, p. 191

[6] A.R. Haghghat, “*The Iranian part in the History of World Civilization*,” Koomesh Publishers, Tehran, Iran (in Persian), 1999 (ISBN: 978-964-9198-8-5).

[7] M.Abu-Asab, H.Amri, and M.S.Micozzi, “*Avicenna’s Medicine*,” Healing Arts Press, Rochester, VT, USA, 2013

فصل 13 بابا طاهر (شاعر)

13.1. مقدمه

در این فصل، داستان زندگی و نقش ادبی یک شاعر بزرگ قرن 10 و 11 میلادی، بابا طاهر به صورت مختصر آورده شده است. وی یکی از مشهورترین شاعران ادبیات پارسی به زبان لری و کردی است. شعرهای او در اواخر زندگی اش به موسیقی وارد شد.

13.2. حقایق در مورد بابا طاهر [1]

بابا طاهر	سایر اسامی: آقا بابا طاهر عریان (برهنه)
متولد	قرن دهم میلادی
محل تولد	همدان - ایران
ملیت	پارسی (ایرانی)
وفات	1019 میلادی - قرن یازدهم میلادی
محل وفات	همدان - ایران

13.3 طرح زندگی نامه

بابا طاهر به عنوان یکی از گرامی ترین شاعران اولیه در ادبیات پارسی لری و کردی شناخته می شود. از زندگی وی اطلاعات کمی در دست است. وی در یک خانواده کردی - لری متولد شد و در همدان، مرکز استان همدان، در ایران

زندگی می‌کرد. او را با نام بابا طاهر عریان (برهنه) می‌شناختند، که نشان می‌دهد احتمالاً وی یک درویش سرگردان بوده است. افسانه‌ها می‌گویند که این شاعر، هیزم شکن بی‌سواد بود، او در یک مدرسه مذهبی در جلسات سخنرانی شرکت می‌کرد، جایی که مورد استقبال هم‌دانش‌آموزانش قرار نگرفت. تاریخ تولد و مرگ وی مشخص نیست. یک منبع نشان می‌دهد که وی در سال 1019 میلادی درگذشت. اگر این دقیق باشد، این امر می‌تواند بابا طاهر را معاصر با فردوسی (فصل 9) و ابن سینا (فصل 12) و پس از آنها عمر خیام (فصل 15) معرفی کند. منبع دیگری گزارش داده است که وی بین سالهای 1000 تا 1055 میلادی زندگی کرده است که بعید به نظر می‌رسد. گفته می‌شود که بابا طاهر هفتاد و پنج سال زندگی کرد. راحت السدور راوندی، که عمرش در سال 1206 میلادی به پایان رسید، دیدار بین بابا طاهر و طغرل، فاتح سلجوقی را شرح می‌دهد [3] در زمانی که بابا طاهر در قرن دهم زندگی می‌کرد، تغییرات بزرگی در توسعه و رشد ادبیات و هنر اتفاق افتاد. هنرمندان و شاعران قرون وسطایی در ایران بسیار مورد احترام و تکریم بودند و حق داشتند آزادانه افکار خود را بیان کنند. به گفته الول ساتون: "می‌توان او را به عنوان اولین شاعر بزرگ عشق صوفیانه در ادبیات پارسی توصیف کرد. در دو دهه اخیر دو بیتی (متن ترانه) او اغلب تبدیل به موسیقی شده است.

شکل 13.1. نقشه امپراتوری غزنوی ایران در قرن دهم تا دوازدهم [2]

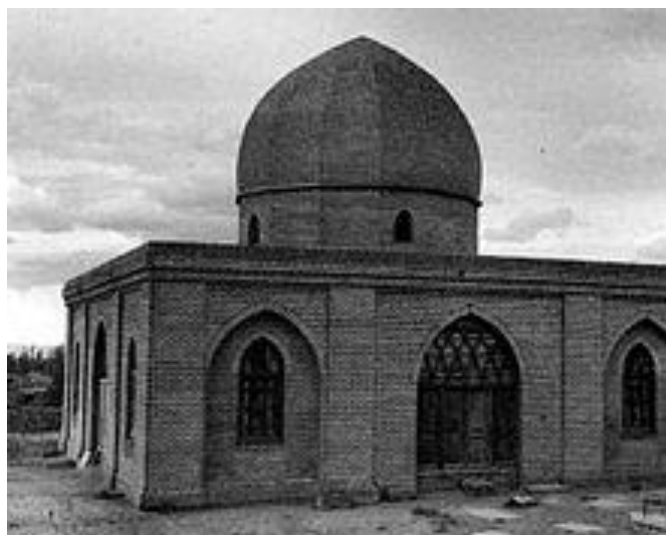
13.4. شعر و آثار مکتوب

اشعار بابا طاهر با همراهی سه تار، سه ویولون تار یا عود، تا به امروز در سراسر ایران خوانده می‌شود. این سبک شعر به پهلویات معروف است و بسیار کهن است. رباعیات بابا طاهر بیش از آنکه فلسفی باشد، یک بار عاشقانه و عرفانی دارد. بسیاری از شعرهای بابا طاهر به سبک دوبیتی است، نوعی رباعیات پارسی، که برخی از محققان آن را قرابت با ابیات پارسی میانه می‌دانند [1].

از میان نوشته‌های او، مائری منسوب به کلمات کوثر است، مجموعه‌ای از حدود 400 رساله به زبان عربی، که موضوع تفسیرها، یکی از ادعای عین القضاة همدانی. بوده است. مثالی از این قبیل عباراتی است که بابا طاهر دانش را با گنوز پیوند می‌دهد: "دانش راهنمای عارضه است، و وقتی عارضه می‌شود بینش دانش از بین می‌رود و فقط حرکت دانش به عارضه وجود دارد". "دانش تاج عرفان است و عرفان تاج دانش است"; "هرکس شاهد آنچه از جانب خداوند مقرر شده است، در آن بی حرکت و ناتوان می‌ماند" [1].

13.5. آرامگاه

بابا طاهر در حدود سال 1019 میلادی درگذشت و در آن زمان در مقبره‌ای قدیمی به خاک سپرده شد اما در سال 1970 میلادی مقبره جدیدی برای وی ساخته شد. شکل 13.2. مقبره‌های قدیمی و جدید بابا طاهر را نشان می‌دهد.

شکل 13.2 آرامگاه بابا طاهر، همدان، ایران. آرامگاه‌های قدیمی و جدید به نمایش درآمده اند [1].

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Baba_Tahir

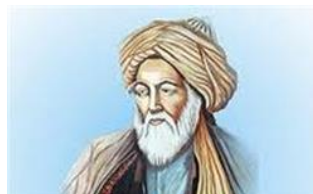
[2] Map

https://www.google.com/search?q=map+of+Persia+during+Mahmoud+Ghaznavi&rlz=1C2CHNQ_enUS560US571&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiO1921_oTUAhUo94MKHWIGAkQQsAQILw&biw=1366&bih=662&dpr=1#imgrc=AiDjjdFBAcQwK

M

[3] <https://en.wikipedia.org/wiki/Tughril>

فصل 14 ناصر خسرو (دانشمند و شاعر)

14.1. مقدمه

در این فصل، داستان زندگی و مشارکت های ادبی یک دانشمند و شاعر بزرگ میراث پارسی در قرن یازدهم، ناصر خسرو به طور مختصر آورده شده است. وی در استان خراسان بزرگ متولد شد (شکل 14.1. را ببینید)، که در آن زمان شامل بخش هایی از ازبکستان، تاجیکستان، پاکستان، افغانستان و زمان حال، دو استان خراسان ایران بود.

14.2. حقایق در مورد ناصر خسرو [1]

ناصر خسرو	سایر اسامی: آقا معین حمید الدین ناصر خسرو قبادیانی
متولد	28 آگوست 1004
محل تولد	قبادیان، خراسان بزرگ (اکنون در تاجیکستان است).
ملیت	پارسی
وفات	1088
محل وفات	یامگان، خراسان بزرگ (اکنون در استان بدخشان افغانستان است)
آثار	سفر نامه، وجه الدین، زاد المسافرین، سعادت نامه، روشنایی نامه، شعر صوفیانه

14.3. شرح زندگی نامه

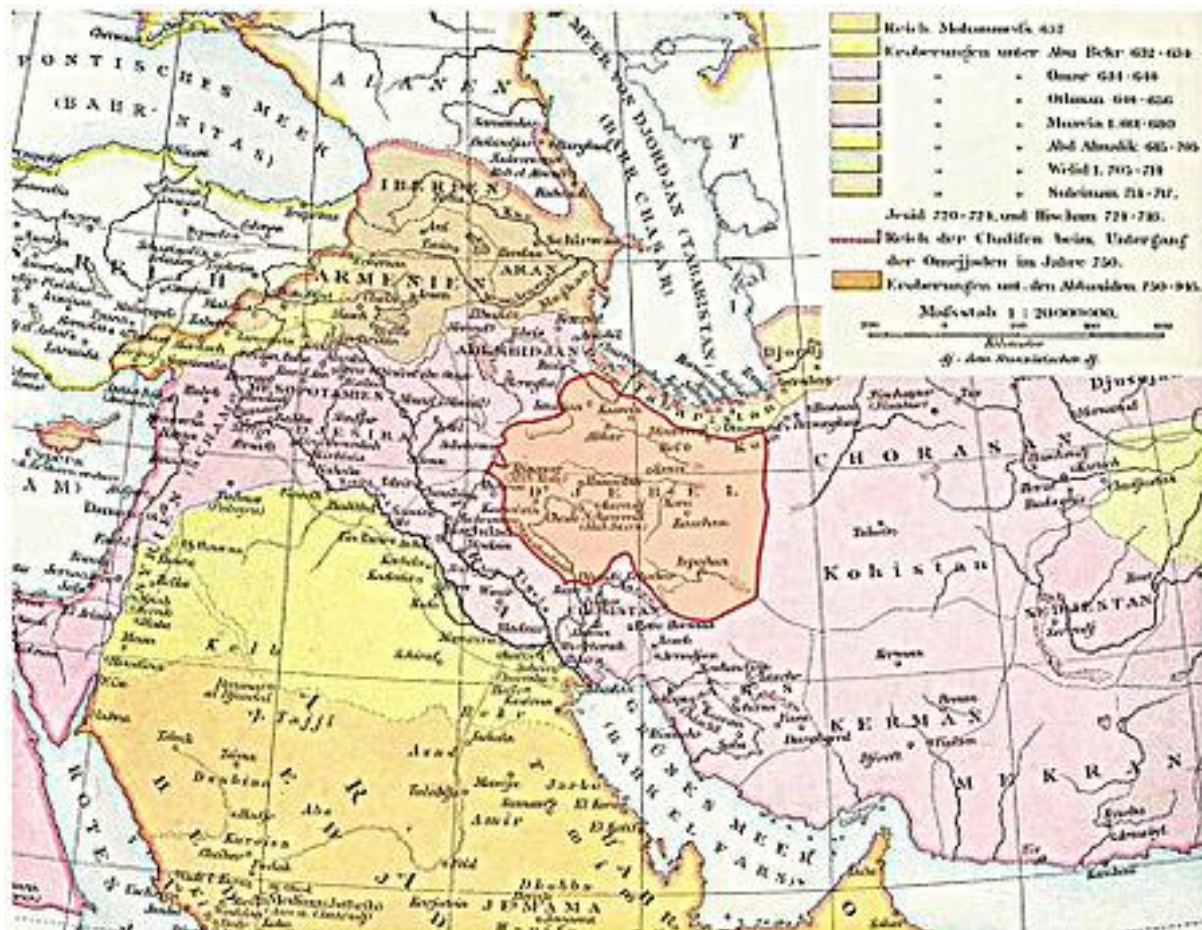
ناصر خسرو (1004-1088 میلادی) شاعر، فیلسوف، دانشمند اسماعیلی، مسافر و یکی از بزرگترین نویسندگان ادبیات پارسی بود. او در قابودیون (قبادیان)، روستایی در باختریا در استان خراسان بزرگ ایران، اکنون در تاجیکستان مدرن، متولد شد و در یامگان، اکنون در افغانستان درگذشت [1]. وی یکی از بزرگترین شاعران و نویسندگان ادبیات

پارسی محسوب می شود. سفرنامه، روایتی از سفرهای او، مشهورترین اثر وی است و حتی امروز نیز در ایران به عنوان خوانده شده مورد نیاز است.

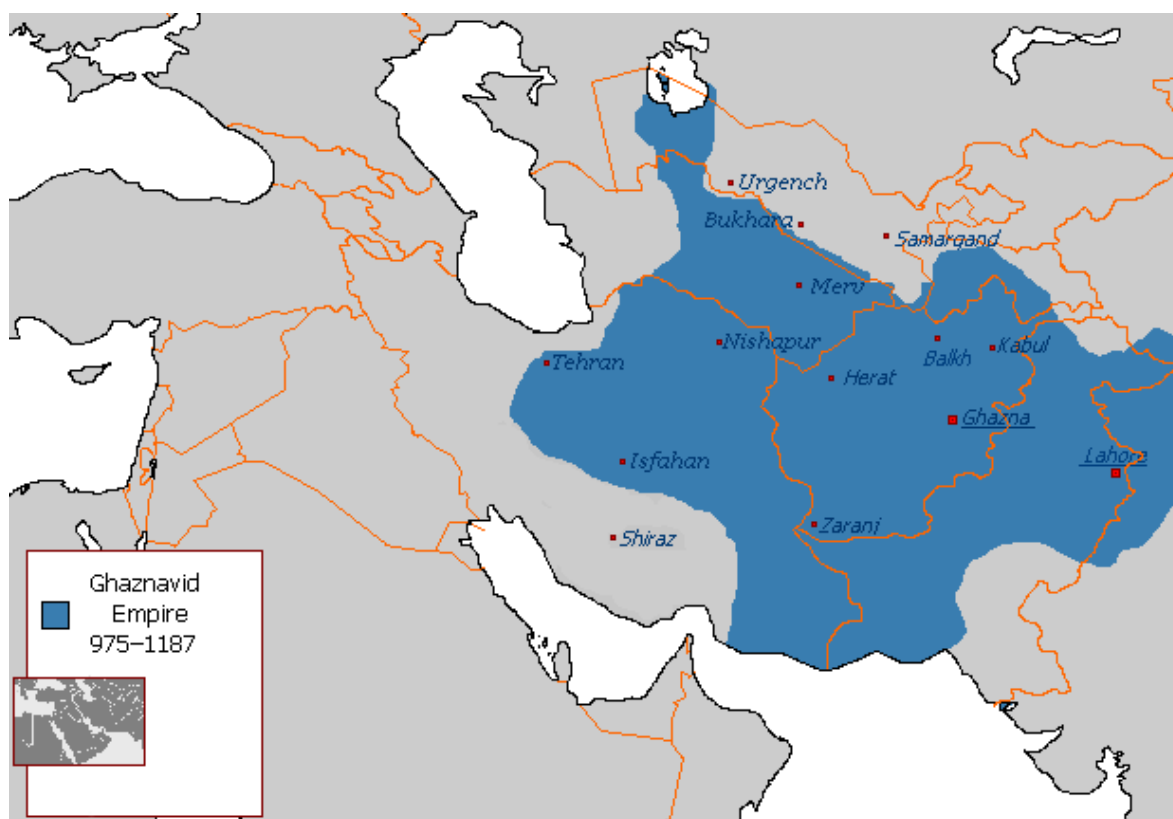
وی در شاخه های علوم طبیعی، پزشکی، ریاضیات، نجوم و طالع بینی، فلسفه یونان و تفسیر آثار الکندی، فارابی و ابن سینا و در تفسیر قرآن تبحر داشت. وی همچنین عربی، ترکی، یونانی، زبانهای بومی هند و سندی و شاید حتی عبری را نیز آموخت. و از مولتان و لاهور و دربار باشکوه سلطان محمود غزنوی، و فردوسی دیدار کرده بود. وی بعدها مرو را برای سکونت خود انتخاب کرد و صاحب خانه و باغی در آنجا شد. [1].

14.4. آثار شعر علمی

در ریاضیات، ناصر خسرو کتابی درباره ریاضیات نوشت که اکنون موجود نیست. وی در جای دیگری خود اظهار داشت که می تواند: " باید يك دانشمند همانند خودم در سراسر خراسان و سرزمین های شرقی مانند خودم پیدا نکم که بتواند با روش های این مشکلات دست و پنجه نرم کند." اما احساس کرد این وظیفه را برعهده خوانندگانی بگذارد که هرگز آنها را نمی بیند [1].

شکل 14.1. نقشه خراسان بزرگ ایران در قرن یازدهم [2]

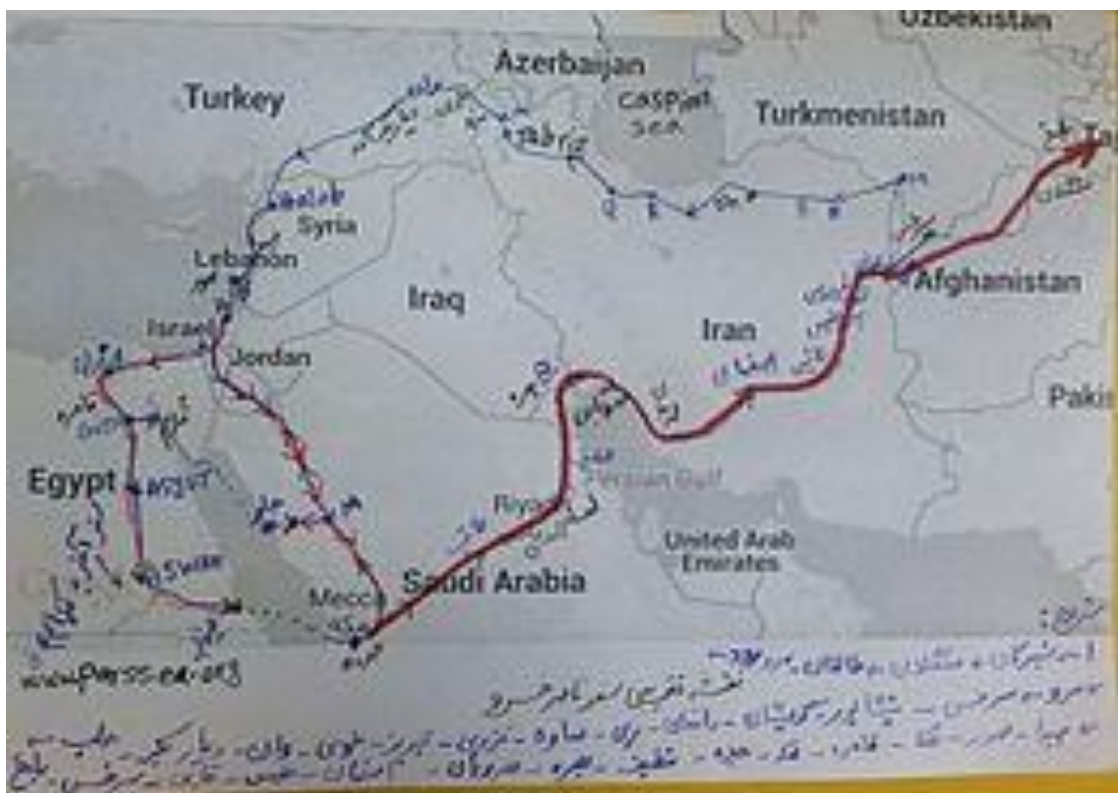

شکل 14.2. نقشه قرن 10 تا 12 امپراتوری غزنوی ایران [3]

در شعر، بیشتر شعرهای غزل در دیوان او در دوران بازنشستگی سروده شده است، و موضوعات اصلی آنها ستایش پرشور علی، فرزندان او و به ویژه المستنصر، همراه با فریادهای شورانگیز علیه خراسان و حکام آن است که او را از خانه خود رانده بودند. همچنین رضایت بسیار زیاد او از خلوت ساکت یامگان و ناامیدی مطلق او را دوباره در حقیر دیدن او توسط همکاران سابق خود و کنار گذاشتن در عرصه با شکوه زندگی بررسی می کند. در این همه طغیان امید و ناامیدی پراکنده، دروس اخلاقی وجود دارد، و هشدارهای جدی نسبت به نیرنگها و نشان از بی نظمی های جهان، پوچی همه شکوه ها و عظمت های زمینی، حماقت و بی عدالتی انسانها، و شرارت جامعه عصر حاضر در حضور شاهزاده همراه با ریا، سهل انگاری است [1].

کتاب سفرنامه (کتاب سفرها) از جمله مشهورترین آثار ناصر خسرو است. وی طی هفت سال از ده ها شهر بازدید کرد (از 6 مارس سال 1046 میلادی تا 23 اکتبر 1052 میلادی) و به طور جامع درباره آنها نوشت، از جمله جزئیات مربوط به کالج ها، کاروانسراها، مساجد، دانشمندان، پادشاهان، مردم و عوام و دیدن مناطق مختلف از جمله خاطرات جالب او بودند.

شکل 14.3. مسیری را که ناصر خسرو برای رفتن از خانه خود در تاجیکستان امروز طی کرد تا مکه، مصر، مناطقی از ترکیه امروز و بازگشت از طریق قسمت شمالی ایران امروز به افغانستان امروز نشان می دهد. ناصر خسرو در استان بدخشان افغانستان درگذشت. شکل 14.4 آرامگاه ناصر خسرو را نشان می دهد

شکل 14.3. مسیر سفرهای ناصر خسرو از و به خراسان بزرگ در ایران قرن یازدهم [3].

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Nasir_Khusraw

[2] Map of Greater Khorasan

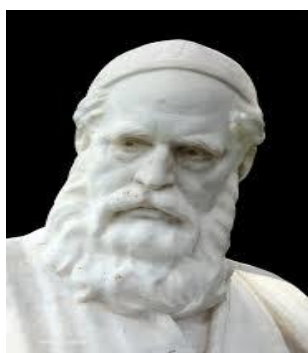
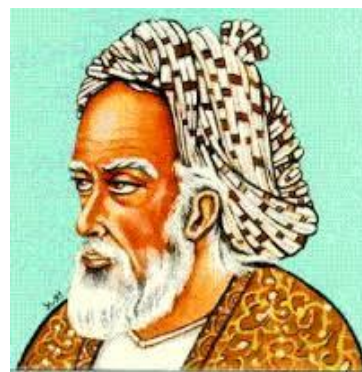
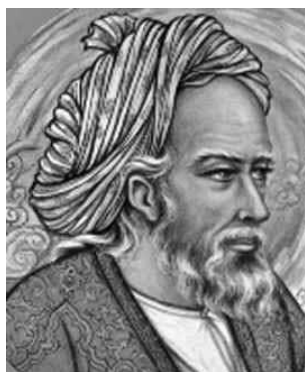
https://www.google.com/search?q=map+of+greater+Khorasan+of+Persia&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=4n25SKLQxK88SM%253A%252CcL2whz6BMwXMvM%252C_&usg=AI4_-kRORQgmULU_NdI5xIu9qANV9tldgw&sa=X&ved=2ahUKEwjx5m82-XdAhUDnq0KHXROARMQ9QEwAnoECAEQBg#imgsrc=4n25SKLQxK88SM:

[3] <https://the.ismaili/our-culture/nasir-khusraw%E2%80%99s-safar-nama-brought-life-digitially-iis-volunteers>

شکل 14.4. آرامگاه ناصر خسرو در افغانستان

فصل 15 خیام (منجم ، ریاضیدان ، شاعر)

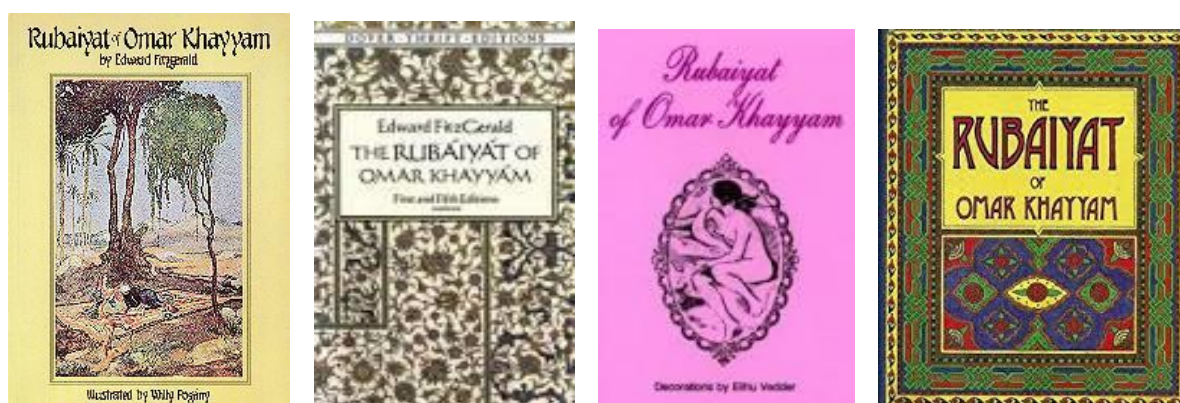
15.1. مقدمه

در این فصل، داستان زندگی و کمک های علمی دانشمند نابغه دیگر پارسی که ریاضیدان، ستاره شناس، طالع بین و پزشک و شاعر قرن 11 و 12 بود، آورده شده است. نام کامل وی غیاث الدین ابوالفتح عمر بن ابراهیم انیشابوری خیامی بود. خیام، به عربی، به معنای چادر ساز، و گفته می شود که حرفه پدرش بوده است. خیام، یک نابغه از علوم سخت تا ادبیات گسترده بود. دنیای غرب خیام را به دلیل ترجمه آثار شعر ادوارد فیتزجرالد انگلیسی در قرن نوزدهم (31 مارس 1809 میلادی - 14 ژوئن 1883 میلادی)، می شناسد. آثار شعر خیام با عنوان رباعیات خیام مشهور است. در ترجمه فیتزجرالد [1] اشکالات زیادی وجود دارد، و متعاقباً در ترجمه 20 و ترجمه دیگری که حداقل 17 نفر دیگر به انگلیسی و حداقل 27 زبان ترجمه کرده اند (غیر از انگلیسی یا پارسی) این اشکالات وجود دارد. [2,3]

15.2. حقایق در مورد خیام [2,3]

خیام	سایر اسامی: عمر خیام، کیوان نیشابوری
متولد	18 می 1048 میلادی

محل تولد	نیشابور، ایران (اکنون در استان خراسان ایران است).
ملیت	پارسی (ایرانی)
وفات	4 دسامبر سال 1131 میلادی
محل وفات	نیشابور، ایران (اکنون در استان خراسان ایران است).
والدین	پدر: ابراهیم

شکل 15.1. جلد بسیاری از ترجمه های عمر خیام، رباعیات [2]، [3]

15.3. طرح زندگی نامه

خیام در 18 می سال 1048 میلادی در شهر نیشابور ایران (در استان خراسان فعلی) متولد شد [2]. در آن زمان ایران توسط خاندان سلجوقی اداره می شد. سلجوقیان قبایل ترک بودند که به جنوب غربی آسیا حمله کردند و امپراتوری آنها شامل بین النهرین، سوریه، فلسطین و بیشتر ایران بود [3]. نقشه ایران در آن زمان در شکل 15.2 نشان داده شده است [4]. زادگاه وی در آن زمان در موقعیت جاده بزرگ ابریشم بود. نیشابور در آن زمان با معادن فیروزه ای خود یک شهر بزرگ تجاری بود و از نظر رشد اقتصادی با بغداد و قاهره رقابت می کرد [1]. با این حال، پدر خیام، چادر ساز ولی ثروتمند نبود و خانواده به ویژه پس از مرگ پدرش در تأمین هزینه های زندگی خود مشکل داشتند. در طی سالهای ابتدایی، خیام تحت آموزش محمد منصوری قرار گرفت و توسط یک معلم مشهور در استان خراسان به شهرت دوباره دست یافت. او در طول روز، جبر و هندسه را آموزش می داد و در اوقات فراغت مشاور ملک شاه اول بود. شب هنگام در آسمان های تاریک به ستاره ها خیره می شد [5]. بعد از آن خیام به شهر بلخ (در افغانستان امروز و زادگاه زرتشت)

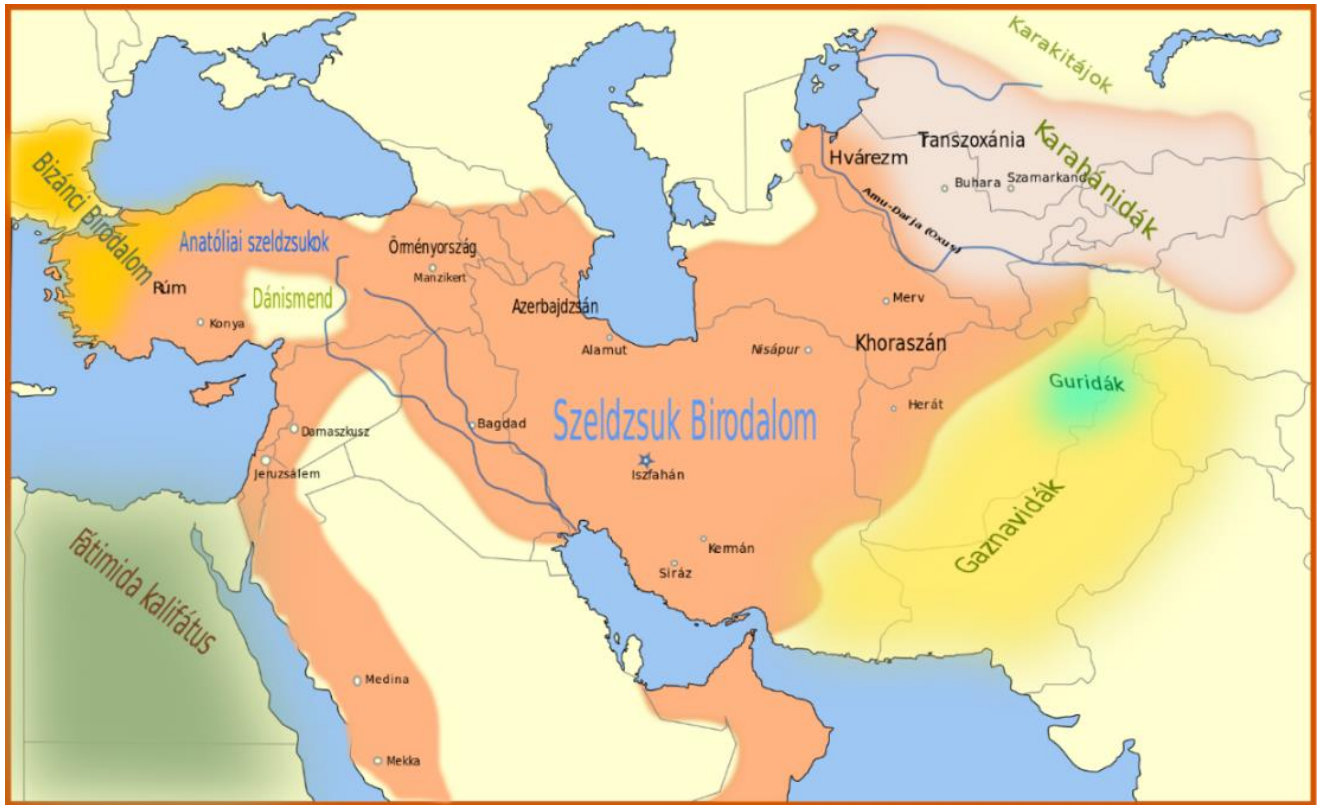
راه یافت و اندکی پس از آن به دعوت اولوگ بیگ، ستاره شناس و ریاضی دان یکی از حاکمان منطقه ای سلسله تیموریان که خود دانشمند بود، به سمرغند (در ازبکستان امروز) رفت. (به فصل 26 مراجعه کنید.) او در سمرقند کتابی در مورد "ساختار ریاضی موسیقی" "یا" شهره من کتاب الموسیقی" نوشت. [2] در آن قرن ها موسیقی نه به عنوان یک هنر بلکه به عنوان بخشی از ریاضیات در نظر گرفته می شد.

وی در 4 دسامبر سال 1131 میلادی درگذشت و در شهر زادگاهش نیشابور، ایران به خاک سپرده شد. (به شکل 2.15. توجه کنید.)

15.4. مشارکت ها و دستاوردها

ریاضیات-خیام، با الهام از کار خوارزمی در مورد جبر، بر روی مسائل جبر کار کرد. وی در سال 1077 میلادی کتابی در این زمینه به نام "رساله ای در نمایش مشکلات جبر" منتشر کرد. وی اصول جبر را به صورت برجسته نشان داد. که بعداً این اصول در نهادهای اروپایی وارد شد. در این کتاب، وی پایه های مثلث پاسکال را با کار بر روی آرایه مثلثی ضرایب بیونومیکی نشان داد [5]. در همان سال، وی کتاب دیگری را به نام عربی به پایان رساند: 'شرح ما اشکل من مصادرات یا کتاب مصادرات اقلیدس و به زبان انگلیسی"توضیحات دشواری ها در قیاس منطقی اقلیدس". وی در این کتاب هندسه غیر اقلیدسی را معرفی کرد، که لزوماً قصد اصلی خیام نبود. [6]

خیام، که بیشتر او را از طریق مجموعه شعرش، "ارباعیات" می شناسند، که به دلیل مشارکت در ریاضیات و نجوم در میان 100 ریاضیدان برتر جهان قرار دارد [7]. در مورد رباعیات، و اینکه آیا همه رباعیات واقعاً سروده خیام است یا نه، عدم اطمینان وجود دارد. با توجه به نقش او در پیشرفت علم ریاضی، مشخص نیست که آیا او از رویکردهای هندسی خوارزمی نسبت به مشکلات جبر آگاه بوده است. با این حال، کار او در مورد معادلات مکعب مربوط به کتابهای عناصر اقلیدس و مخلوط آپولونیوس است [11]. کنت و موراکی [11]، یک گزارش تاریخی دقیق در مورد ریشه های معادله توسط خیام در راه حل های معادلات مکعبی از طریق کار اصلی الیور بایرن ارائه دادند. [12] بر این اساس عناصر اقلیدس شمول بایرنی را بین آثار اقلیدس و آلفانیوس و معادلات مکعب خیام ایجاد کرده است [11].

شکل 15.2. نقشه ایران در طول سلطنت سلجوقی (قرن یازدهم) [4]

شکل 15.3. مقبره عمر خیام در نیشابور، ایران [6]

یک معادله مکعب را به عنوان $x^3 + ax^2 + b^2x = b^2c$ در نظر بگیرید، که در آن a ، b و c ضرایب ثابت مثبت هستند. شکل 15.4 مسئله مکعبی خیام را نشان می دهد، همانطور که از طریق بایرنی نشان داده شده است. به این ترتیب، x^3 و x^2 به ترتیب با یک مکعب، یک مربع و یک خط نشان داده می شوند.

همانطور که گفته شد، هر اصطلاح این معادله در زمان خیام توسط یک مکعب نشان داده می شود. مقیاس بندی شکل 15.4. بر اساس معادله مکعب به این شکل است:

15.3. با خطوط سبز، بنفش و آبی توصیف کرده اند شکل 15.4. نشان دهنده یک راه حل معادله مکعبی خیام اثبات شده

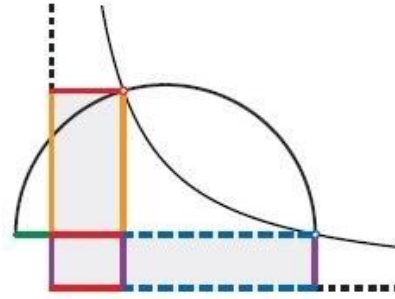
به سبک بایرنی است. اثبات آن با ساختن یک نیم دایره با قطر آبی-سبز شروع می شود. بعد از طریق تعیین محل خط

مماس برای یک هذلولی مستطیلی شکل توسط یک نقطه انتهایی قطر آبی نشان داده شده است. این شکل به عنوان اثبات

خیام در نظر گرفته می شود. جزئیات بار دیگر در شکل 15.4. آمده است [11].

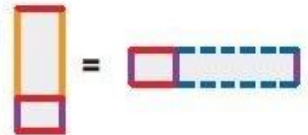
اکنون از طریق توضیحات بایرن در قرن نوزدهم انجام شد، می توان راه حل هندسی خیام از معادله مکعب را ساده کرد.

1) From each of $\circ$ and $\circ$, draw the rectangles formed with the asymptotes.

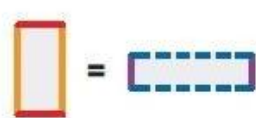

with --- = --- .

2) By the equal area lemma for the hyperbola,

Subtract common area $\square$, so that

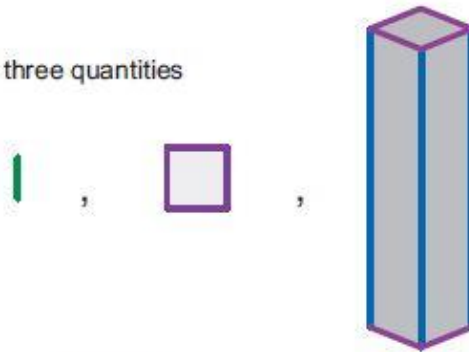

3) Restate the equality of areas in terms of ratios of segments,

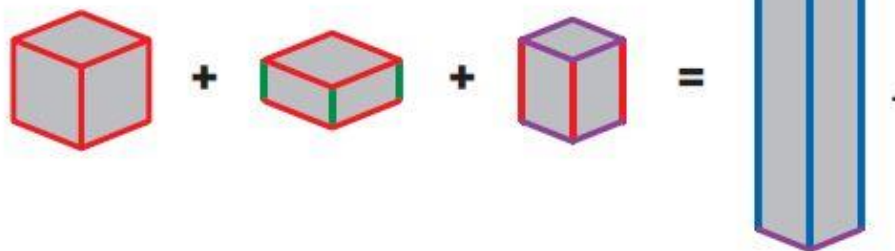
$$\text{---} : \text{---} = \text{---} : \text{---}$$

Geometric Statement of a Cubic Equation

Problem: Given three quantities

construct a segment --- such that

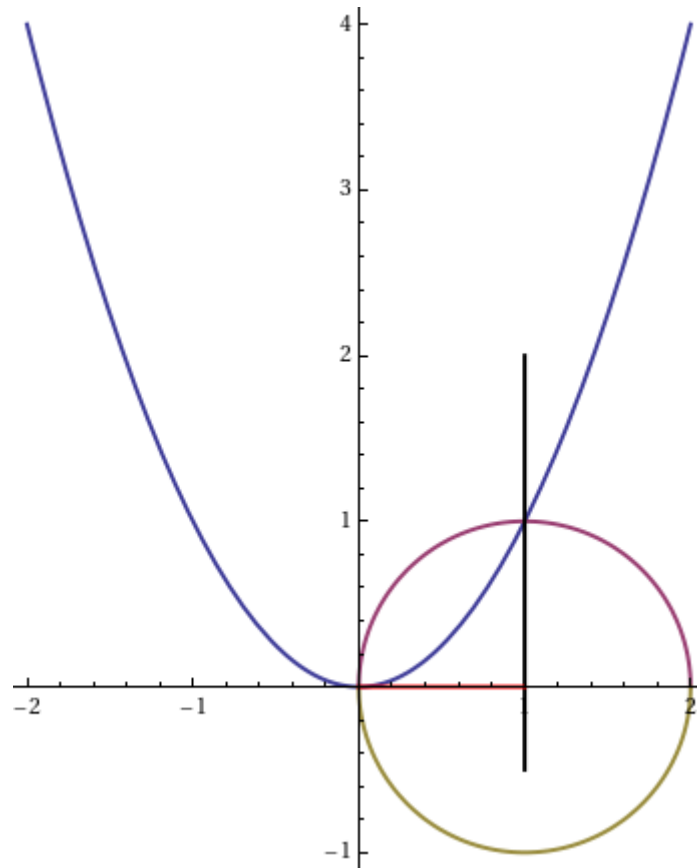
شکل 15.4. مسئله معادله مکعب خیام همانطور که توسط سبک Byrene توصیف شده است [11].

شکل 15.5. اثبات راه حل خیام برای یک معادله مکعب

مثال: راه حل $x^3 + x = 2$

خیام شکل دایره

مخروطی را از طریق این معادله ساخت. $x^2 = y$ (شکل 15.6. را ببینید.) گه با شعاع $r = 1$ و یک خط عمودی که از تقاطع دایره و سهمی عبور می کند راه حل معادله، یک خط افقی از مبدا تا تقاطع محور x و خط عمودی است [10]. در این حالت راه حل $x = 1$ است.

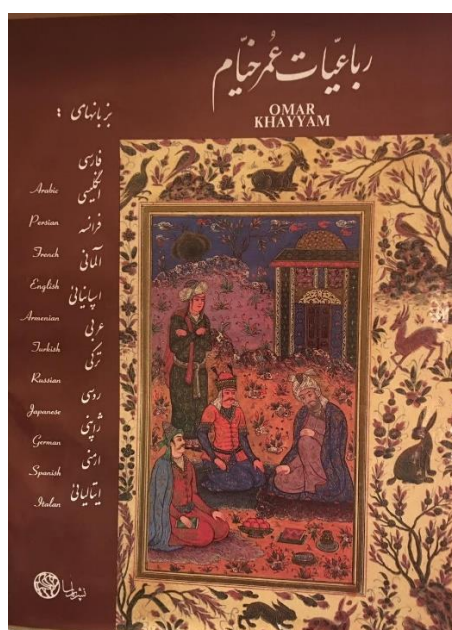

شکل 15.6. راه حل معادله مکعب خیام. $x^3 + x = 2$ [2]

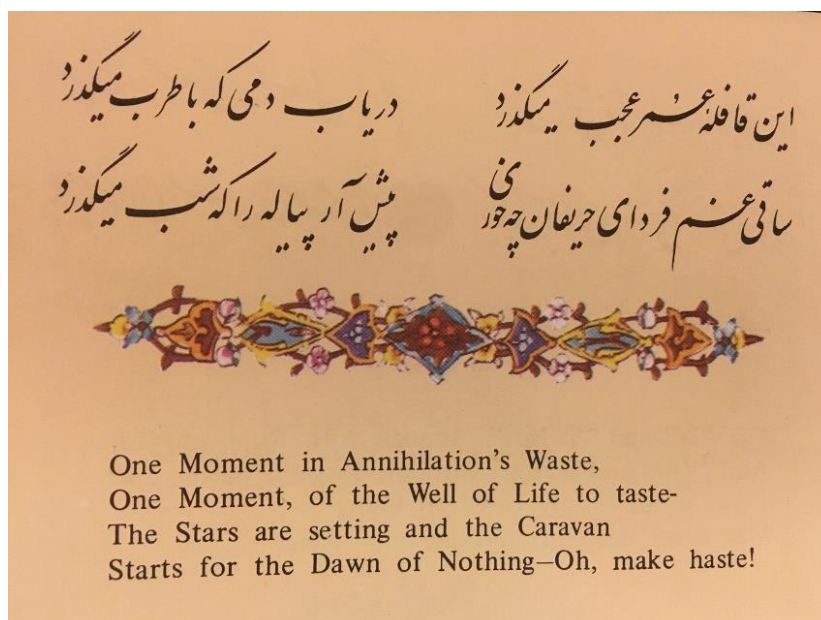
رباعیات- همانطور که در بخش قبل ذکر شد، اولین اشاره به ترجمه فیتزجرالد، رباعیات خیام برای اولین بار در سال 1859 میلادی بدون موفقیت اولیه ترجمه شد.. این کتاب در برخی از کتابفروشی های لندن به فروش می رسید و حتی قبل از آن یک پنی هم فروش نکرده بود. یک روز سردبیر روزنامه لندن آن را جلوی یک فروشگاه برداشت و چند رباعی آن را خواند. سپس دوباره به فروشگاه رفت و یک نمونه دیگر از کتاب را خریداری کرد و آن را برای انگلیسی

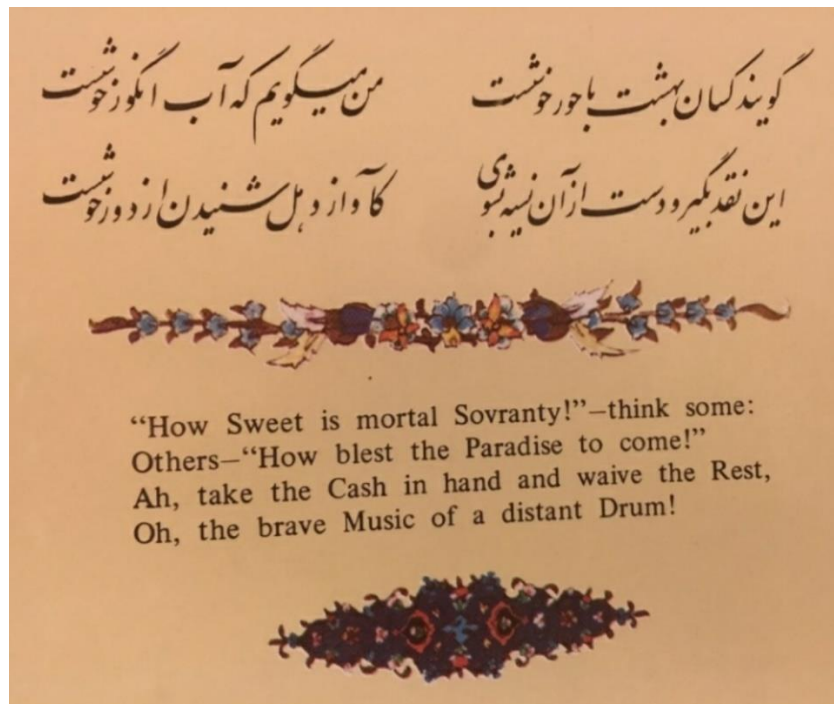
اصیل که دوست دار شعر و ادب بود فرستاد. پس از آن واقعه، فروش کتاب از سقف فروش گذشت و 17 نسخه از ترجمه فیتزجرالد چاپ شد.

پیام اصلی در رباعیات این است که بشر اوقات خود را بر روی زمین با خوشبختی و مهربانی بگذراند که خیام آن را با نوشیدن شراب مقایسه کرد. در زیر 4 سطر از اشعار وی به زبانهای پارسی و انگلیسی آورده شده است، که از نسخه رباعیات به پارسی 11 نسخه چاپ شده در ایران گرفته شده است [9]. شکل 15.7. یک جلد از رباعیات را نشان می دهد.

شکل 15.7. جلد رباعیات 1994، منتشر شده در تهران، ایران.

شکل 15.8. چهار خط شعر از رباعیات اخیر شکل 15.7.

کارهای نجومی خیام: تقویم جلالی

اواسط قرن یازدهم میلادی بود که سلطان جلال الدین سلجوقی پادشاه پارس از عدم جمع آوری مالیات در طول سال عصبانی شد، زیرا تقویم سازمان یافته ای برای سال وجود نداشت. در آن سال ها، برای آگاهی از زمان آغاز سال جدید، هیچ مجموعه ای وجود نداشت. وی دستور داد مجمعی از منجمان برجسته آن زمان به ریاست عمر خیام به رصدخانه اصفهان (اواسط ایران کنونی) گرد هم بیایند. این تیم به سرپرستی خیام ساعت ها در طول شب آسمان را تماشا می کردند و حرکت زمین و ستارگان را با توجه به خورشید دنبال می کردند. آنها روزها را شمردند و دریافتند که ستاره ها در 30 یا 31 روز بصورت خوشه ای حرکت می کنند. این دسته از ستاره ها که "زودیاک" نامیده می شدند و در طول روز که خورشید از یک زودیاک به دیگری منتقل می شد ماه ها نامیده می شد. این گروه در طول 8 سال در 15 مارس 1079 میلادی، یک هفته قبل از نوروز پارسی، کار خود را به پایان رساندند [10]. طول محاسبه شده وی در سال تقویم 365.2429858156 بود. جدول 15.1. نحوه محاسبه تعداد روزهای سال خیام در مقایسه با روزهای بعد از او را نشان می دهد. واضح است که آثار خیام بدون قدرت محاسبات پیچیده و ابزارهای امروزی پس از 10 قرن بسیار قابل توجه است.

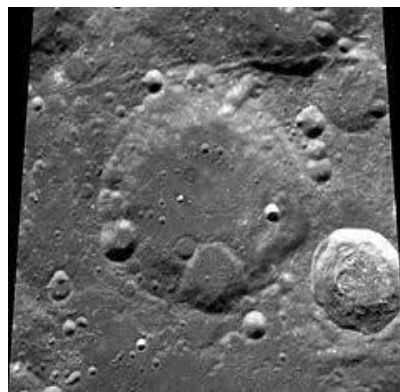
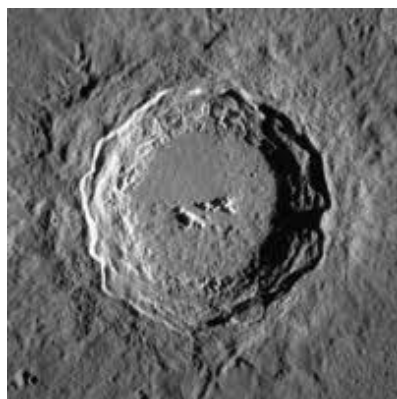
تقویم جلالی خیام از تقویم میلادی 1582 دقیق تر است و خطای یک روز آن بیش از 5000 سال است در حالی که در تقویم میلادی هر 3330 سال یک روز است.

جدول 15.1. مقایسه محاسبه تقویم خيام با سه مورد دیگر [8].

سال/تقویمی	طول
سال گرمسیری	365.242190 روز (اندازه گیری شده توسط جهان مدرن)
تقویم جلالی	365.24219858156 روز (عمر خيام)
تقویم میلادی	365.2425
تقویم جوستینیان	365.245

ناسا از خيام به خاطر کمک های نجومی وی تجلیل کرده است. شکل 15.9. دهانه ماه را به نام عمر خيام توسط ناسا در آمریکا نشان می دهد.

دهانه ماه خيام

شکل 15.9. دهانه ماه که ناسا در آمریکا به نام عمر خیام نامگذاری کرده است. (دهانه ماه خیام) [14].

منابع

[1] M. H. Morgan, *Lost History*, National Geographic, Washington, DC, 2007, pp. 107-115.

[2] https://en.wikipedia.org/wiki/Omar_Khayyam

[3] https://en.wikipedia.org/wiki/Rubaiyat_of_Omar_Khayyam

[3] <http://www-history.mcs.stand.ac.uk/Biographies/Khayyam.html>

[4]

https://www.google.com/search?q=map+of+seljuk+dynasty&tbm=isch&imgil=zLi9F44Yxpo4LM%253A%253BudfSF3KO2r7C8M%253Bhttps%25253A%25252F%25252Fen.wikipedia.org%25252Fwiki%25252Fseljuk_Empire&source=iu&pf=m&fir=zLi9F44Yxpo4LM%253A%252CudfSF3KO2r7C8M%252C_&usg=__3tUELyLHH3EzD3nh0Po0G93zL40%3D&biw=1265&bih=586&ved=0ahUKEwi9sZ_ooJHVAhXrsVQKHaiiACkQyjcILQ&ei=gCttWb3xF-

<http://www.google.com/search?q=map+of+Persia++11th+century&imgsrc=iFyiIt2E0DMmyM:>

[5] <http://www.famous-mathematicians.com/omar-khayyam/>

[6]

https://www.google.com/search?q=mausoleum+of+omar+khayyam&tbm=isch&imgil=a4h6-P_LDLXjDM%253A%253B4s_xhAc9LR84aM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fvisitiran.info%25252Fmausoleum-of-omar-khayyam-neyshabur%25252F&source=iu&pf=m&fir=a4h6-P_LDLXjDM%253A%252C4s_xhAc9LR84aM%252C_&usg=__Wnim5TZPoYNbVhU4uXCAY-FYhgo%3D&biw=1265&bih=635&ved=0ahUKEwi97eK-npHVAhXqwFQKHcplBHwQyjcINg&ei=ECltWb2lIeqB0wLKy5HgBw#imgsrc=FUxSgj301bXujM:

- [7] <http://fabpedigree.com/james/mathmen.htm>
- [8] <http://www.forgottenislamichistory.com/2014/03/calculating-the-number-of-days-in-year.html>
- [9] *The Omar Khayyam Rubaiyat (in 11 languages)*, Peyk-e-Farhand Distribution Center, Tehran, Iran, 1993.
- [10] https://en.wikipedia.org/wiki/Jalali_calendar
- [11] D. A. Kent and D. J. Muraki, “A geometric solution of a cubic by Omar Khayyam ... in which Coloured diagrams are used instead of letters for the greater ease of learners,” *American Mathematical Monthly*, 121:1, May 16, 2015.
- [12] O. Byrne, “The Doctrine of Proportion Clearly Developed, on a Comprehensive, Original, and Very Easy System; or, *the Fifth Book of Euclid Simplified*, “. J. Williams, London, 1841.
- [13] https://en.wikipedia.org/wiki/File:Omar_Kayy%C3%A1m_-_Geometric_solution_to_cubic_equation.svg
- [14] [https://en.wikipedia.org/wiki/Omar_Khayyam_\(crater\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Omar_Khayyam_(crater))

فصل 16 غزالی (شاعر)

مقدمه 16.1

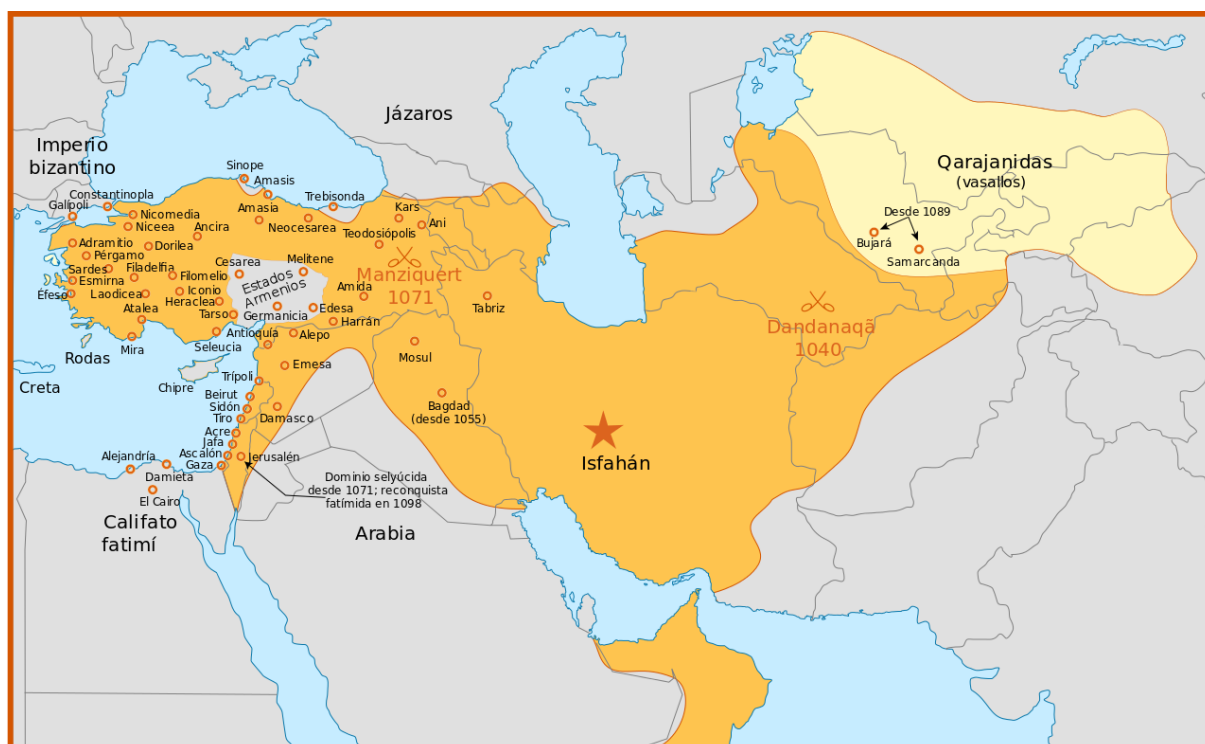
در این فصل، خلاصه داستان زندگی و ادبیات یک متفکر پارسی در فلسفه اسلامی و یک شاعر – به نام غزالی ارائه واهد شد. او تقریباً 900 سال پس از مرگ هم در اینترنت طرفداران بسیار زیادی دارد.

حقایقی در مورد غزالی [1]

غزالی	ابو امید محمد بن محمد غزالی
متولد	1085 میلادی
محل تولد	طوس، خراسان بزرگ (اکنون طوس، ایران)
ملیت	پارسی (ایرانی)
وفات	د19سامبر 1111
محل وفات	طوس، خراسان بزرگ (اکنون طوس، ایران)
القاب	متکلم، فقیه، فیلسوف و عارف

16.3 شرح زندگی نامه

"گاهی اوقات مورخان از غزالی به عنوان تنها مسلمان تأثیرگذار پس از پیامبر اسلام محمد (ص) یاد می کنند. در اسلام او را مجید یا تجدید کننده ایمان می دانند، که طبق سنت، هر قرن یک بار برای بازگرداندن ایمان جامعه ظاهر می شود. آثار وی چنان مورد تحسین معاصرانش قرار دارد که غزالی عنوان افتخاری "اثبات الاسلام" (حجت الاسلام) را به خود اختصاص داد. برخی از افراد دیگر مخالفت وی با برخی از رشته های فلسفه اسلامی را مضر به پیشرفت علمی اسلامی عنوان کرده اند. علاوه بر کار او که با موفقیت مسیر فلسفه اسلامی را تغییر داد - به عنوان مثال فلسفه نوافلاطونی اسلامی اولیه را بر اساس فلسفه هلنیستی، توسط غزالی چنان با موفقیت مورد انتقاد قرار گرفت که دیگر هرگز مورد توجه قرار نگرفت. وی همچنین اسلام ارتدوکس زمان خود را به طور دقیق بررسی کرده بود، در حالی که طرفداران تصوف تلفیق الهیات ارتدوکس (کلام) و تصوف برای افراد به طور فزاینده ای امکان پذیر بود، در حالی که طرفداران هر دو فرقه احساس رضایت داشتند از اینکه که محکومیت گسترده یکی به طور فزاینده ای برای دیگری مشکل ساز خواهد شد. [1]

شکل 16.1 نقشه امپراتوری سلجوقی در قرون 11 و 12 ایران [2]

"بر اساس سنت پس از مرگ که میزان اعتبار آن در بورسیه های اخیر مورد سوال گرفته است - می گوید پدرش در فقر درگذشت و غزالی جوان و برادرش احمد را به مراقبت از یک صوفی سپرد. عبد غفیر پارسی، اولین زندگینامه

نویس معاصر در مورد غزالی، نوشته است که غزالی شروع به دریافت آموزش های فقهی (فقه اسلامی) از احمد راداخانی، یک معلم محلی می کند.

وی بعداً نزد جوینی، فقیه و متکلم برجسته و "برجسته ترین عالم مسلمان زمان خود"، و شاید هم بعد از یک دوره تحصیل در گورگان، در نیشاپور تحصیل کرد. پس از مرگ جوینی در سال 1085، غزالی از نیشاپور عزیمت کرد و به دربار نظام الملک، وزیر قدرتمند سلاطین سلجوقی، که احتمالاً مرکز آن در اصفهان بود، پیوست (شکل 16.1 را ببینید). نظام الملک پس از اعطای عناوین "درخشش دین" و "شهرت در میان رهبران دین"، در ژوئیه 1091 غزالی را به عنوان "معتبرترین و چالش برانگیزترین" استاد آن زمان، در مدرسه نظامیه در بغداد منصوب کرد.. [1]

وی در سال 1095 دچار بحران معنوی شد و در نتیجه کار خود را رها کرد و به بهانه سفر زیارتی به مکه بغداد را ترک کرد. او شرایطی را برای خانواده اش ایجاد کرد، ثروت خود را کنار گذاشت و سبک زندگی زاهدانه ای را در پیش گرفت. پس از مدتی در دمشق و بیت المقدس، با دیدار از مدینه و مکه در سال 1096، به طوس بازگشت تا چندین سال بعدی را در اوزلا (خلوت) بگذراند. این انزوا شامل پرهیز از تدریس در موسسات تحت حمایت دولت بود، اگرچه وی همچنان به نشر علم، دیدار با بازدیدکنندگان و تدریس در زاویه (مدرسه خصوصی) و خانقاه (صومعه صوفی) که او ساخته بود ادامه داد. [1]

فخر الملک، وزیر بزرگ احمد سنجر، غزالی را تحت فشار قرار داد تا به نظامیه در نیشاپور برگردد. غزالی با ترس (به حق) از اینکه او و تعالیمش با مقاومت و جنجال روبرو شود، با اکراه در 1106 تسلیم شد. وی بعدها به طوس بازگشت و در سال 1110 دعوت وزیر بزرگ محمد اول برای بازگشت به بغداد را رد کرد. وی در 18 دسامبر 1111 درگذشت. به گفته عبد غفیر فارسی، وی چندین دختر داشت اما پسری نداشت. [1]

16.4 آثار و مشارکت ها

"غزالی به طور چشمگیری در توسعه دیدگاه اصولی تصوف و ادغام و پذیرش آن در جریان اصلی اسلام نقش داشت. وی به عنوان دانشمند اسلام ارتدوکس، به مکتب فقه اسلامی شافعی و مکتب کلام اشاعره تعلق داشت. غزالی عناوین بسیاری مانند شرف العظیم، زین الدین، اجتهاد الاسلام را دریافت کرد. [1]"

وی به عنوان عضو اصلی مکتب تأثیرگذار اشعری در فلسفه اولیه مسلمانان و به عنوان مهمترین ردیف معتضله شناخته می شود. با این حال، او موقعیت کمی متفاوت در مقایسه با اشعری ها را انتخاب کرد. اعتقادات و افکار او از برخی جنبه ها با مکتب اشعری ارتدکس متفاوت است. [1]"

"غزالی بیش از 70 کتاب در زمینه علوم، فلسفه اسلامی و تصوف نوشت."

ناسازگاری بین فیلسوفان. با وجود یک کتاب قرن یازدهم وی با عنوان عدم انسجام فلاسفه تحولی اساسی در معرفت شناسی اسلامی است. مواجهه با شک و تردید، غزالی را به سمت نوعی تصادف گرایی کلامی سوق داد، یا این اعتقاد که همه وقایع و تعاملات علیت، محصول پیوندهای مادی نیست بلکه اراده فعلی و فعلی خداوند است.

عدم انسجام همچنین در تکذیب شدید از ارسطو و افلاطون نقطه عطفی در فلسفه اسلامی بود. هدف این کتاب ارائه فلسفه بود، گروهی از فیلسوفان اسلامی که از قرن هشتم تا یازدهم میلادی به راحتی تعریف شده بودند (مهم ترین آنها ابن سینا (نگاه کنید به فصل 6) و فارابی (نگاه کنید به فصل 3) که از نظر فکری مورد توجه یونان باستان قرار گرفتند غزالی به شدت ارسطو، سقراط و دیگر نویسندگان یونانی را به عنوان بی ایمان محکوم کرد و کسانی را که از روش ها و عقاید خود استفاده می کردند را به عنوان مفسدان ایمان اسلامی معرفی کرد.

در زیر لیستی کوتاه از آثار مهم وی آورده شده است [1]:

الهیات

- المنقیده من الدلال (نجات دهنده از خطا)
- حجت الحق (اثبات حقیقت)
- الاقتصاد فی تقاد ماده میانه عقیده)
- المقدس الاسنا فی شرا as اسما الله الله (بهترین وسیله در توضیح اسامی زیبای الله)
- جواهر القرآن و الدورة (جواهرات قرآن و مرواریدهای آن)
- فیصل التفریکاً بین الاسلام و الزندقا (معیار تمایز بین اسلام و کفر مخفی)
- مشکات الانوار (طاقچه برای چراغ ها، تفسیر آیه نور)
- تفسیر الیاقوت الطویل

تصوف

- میزان العمل (معیار اقدام)
- احیا علوم الدین، "احیای علوم دینی"
- بعثت الحدیده (آغاز هدایت)

- کیمیای سعادت (کیمیای سعادت) [خلاصه ای از احیاء اولوم، به پارسی]
- نصیر الملوک مشاوران پادشاهان [به پارسی]
- المنقیده من الدلال (نجات دهنده از خطا)
- منهاج العابدین (روش شناسی برای پرستش کنندگان)

فلسفه

- مقاصد ال فریفا (اهداف فیلسوفان) [در ابتدای زندگی وی، به نفع فلسفه و ارائه نظریه های اساسی در فلسفه، بیشتر تحت تأثیر آثار ابن سینا نوشته شده است]
- تحفه الفلاسفه، (عدم انسجام فلاسفه)، [وی در این کتاب فلسفه یونان را با هدف بقای ابن سینا و فارابی رد می کند. و این رشد رد مشهور خود) Tahafut al-tehafut عدم انسجام ناسازگاری را نوشت]
- میار العلم فی فن المنطق (معیار دانش در هنر منطق)
- میهک النظر فی المنطق (سنگ بنای استدلال در منطق)
- قصاص المستقیم (توازن صحیح)

فقه

- فتاوی غزالی (احکام غزالی)
- الوسیط فی المثب (ماده [هضم] مکتب فقهی)
- کتاب تحذیب الاصول (هرس نظریه حقوقی)
- المستصفه فی علم الاسول (توضیح داده شده در نظریه حقوقی)
- اساس القیاس (بنیاد استدلال قیاس)

آثار پارسی

غزالی بیشتر آثار خود را به زبان عربی و تعداد کمی را به پارسی نوشت. مهمترین اثر پارسی وی کیمیای سعادت (کیمیای خوشبختی) است. اثر دیگر پارسی غزالی با عنوان احیاء العلوم الدین (احیای علوم دینی) به زبان عربی است، اما این کار کوتاه تر است. این یکی از آثار برجسته ادبیات پارسی قرن یازدهم است. این کتاب چندین بار در تهران توسط حسین خدیو جام، محقق مشهور ایرانی منتشر شد. این اثر به انگلیسی، عربی، ترکی، اردو و سایر زبانها ترجمه شده است.

به غیر از کیمیا، مشهورترین آثار غزالی به پارسی "نصیحت الملک" (پادشاهان مشاوره) است که به احتمال زیاد برای سلطان احمد سنجر بن ملکشاه نوشته شده است. در نسخه منتشر شده توسط جلال الدین حمایی، این کتاب شامل دو قسمت است که فقط قسمت اول را می توان به طور کامل به غزالی نسبت داد. زبان و محتویات این اثر در برخی از بخشها شبیه کیمیا سعادت است. قسمت دوم از نظر محتوا و سبک با نوشته های معروف غزالی تفاوت قابل توجهی دارد. این بخش شامل داستانهای پادشاهان ایران قبل از اسلام، به ویژه داستانهای انوشیروان است. نصیحت الملک در ابتدا با عنوان لطبر المسبوك فی نصیحات الملوك (شمشیر جعلی در مشاوران پادشاهان) به عربی ترجمه شد.

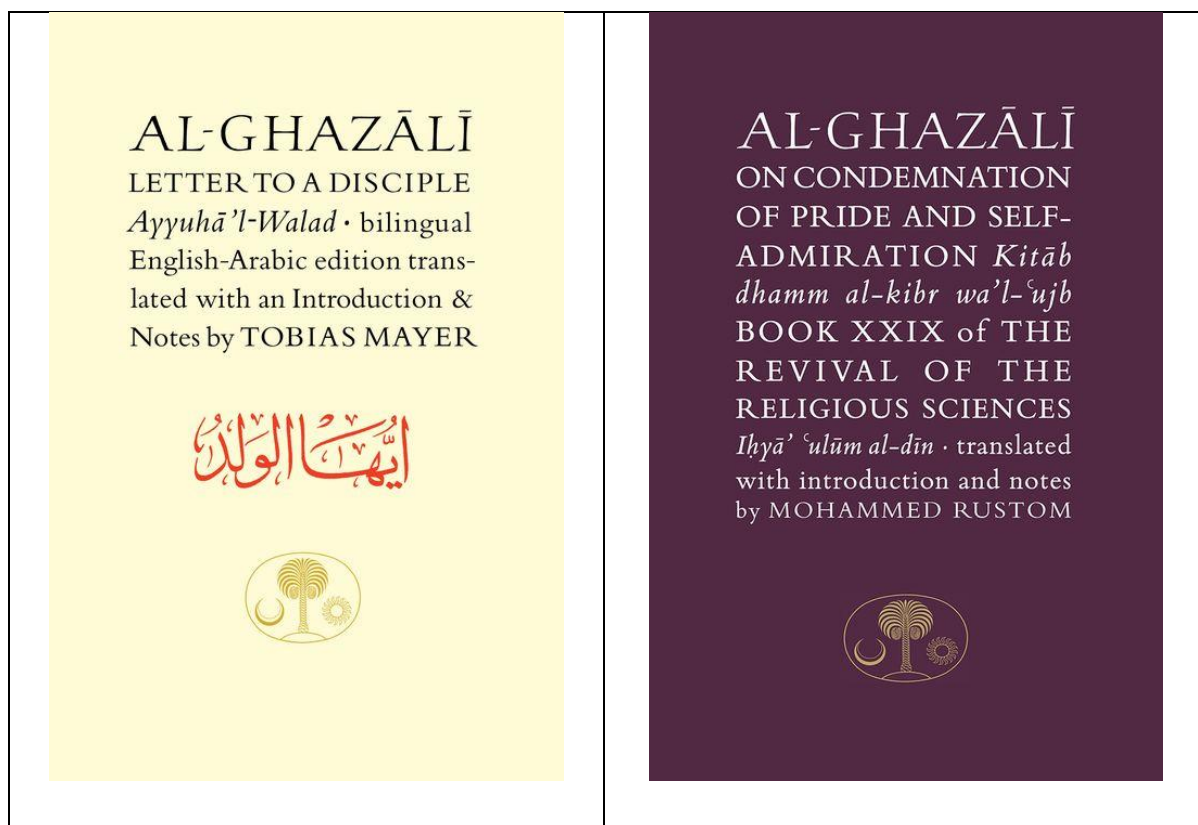
زاد/لاخرت (تأمین اخروی) کتاب مهم غزالی پارسی است اما کمتر مورد توجه دانشمندان قرار گرفت. قسمت اعظم آن ترجمه پارسی یکی از کتابهای عربی وی، بدایه الهدایت (آغاز هدایت) است. علاوه بر این، همان مطالب کیمیای سعادت را شامل می شود. این کتاب به احتمال زیاد در سالهای آخر زندگی وی نوشته شده است. نسخه های خطی آن در کابل (کتابخانه گروه مطبوعات) و در لیدن است.

پند نامه (کتاب مشاوره) کتاب دیگری در رابطه با مشاوره است که احتمالاً به سلطان سنجر نسبت داده شده است. مقدمه این کتاب نشان می دهد که غزالی کتاب را در پاسخ به پادشاهی خاص که از او مشاوره خواسته بود، نوشت. آی فرزند (ای پسر!) کتاب راهنمایی کوتاهی است که غزالی برای یکی از شاگردانش نوشت. این کتاب در اوایل به عربی با عنوان ایها الولد ترجمه شد. اثر پارسی دیگر وی حمقیتی اهل عبادت، رادی احبائیه (محکومیت ضد انسانها) است که فتوای وی در پارسی است که با آیات و احادیث قرآنی نشان داده شده است. [1].

"فاضل الانام من رسائل حجت الاسلام مجموعه هایی به زبان پارسی است که غزالی پس از بازگشت به خراسان در پاسخ به پادشاهان، وزرا، فقها و برخی از دوستانش نوشت. این مجموعه توسط یکی از نوه های او پس از مرگ وی، در پنج بخش/ فصل جمع آوری شد. طولانی ترین نامه پاسخ به اعتراض های مطرح شده علیه برخی از اظهارات وی در مشکات الانوار (طاقچه نور) و المنقیده من الدلال (نجات دهنده خطا) می باشد. اولین نامه نامه ای است که غزالی به سلطان سنجر نوشت و بهانه خود را برای تدریس در نظامیه نیشابور ارائه داد. پس از آن سخنرانی غزالی در دربار سلطان سنجر انجام شد. غزالی هنگامی که در سال 1106 به دربار پادشاه در نیشاپور منتقل شد، سخنرانی تأثیرگذاری کرد و با ارائه مشاوره های بسیار تأثیرگذار، از سلطان بار دیگر خواست که او را از تدریس در نظامیه معاف کند. سلطان چنان تحت تأثیر قرار گرفت که به غزالی دستور داد سخنرانی خود را بنویسد تا برای همه علمای خراسان و عراق ارسال شود. [1]

16.5 برخی از جلد کتابها و توصیه های وی

همانطور که قبلاً ذکر شد، وی بیش از 70 کتاب در موضوعات مختلف نوشت. او همچنین اغلب توصیه های ارزشمندی را برای پیگیری و تمرین سالن ارائه می داد. در زیر یک لیست جزئی از هر دو وجود دارد.

AL-GHAZĀLĪ
ON DISCIPLINING
THE SOUL · *Kitāb Riyāḍat
al-nafs* & on BREAKING
THE TWO DESIRES
Kitāb Kasr al-shahwatayn
BOOKS XXII and XXIII of
THE REVIVAL OF THE
RELIGIOUS SCIENCES
Ihyā' 'ulūm al-dīn · translated
with an INTRODUCTION
and NOTES by T.J. WINTER

AL-GHAZĀLĪ
INVOCATIONS &
SUPPLICATIONS
*Kitāb al-adhkār wa'l-
da'awāt* · BOOK IX of
THE REVIVAL OF THE
RELIGIOUS SCIENCES
Ihyā' 'ulūm al-dīn · translated
with an INTRODUCTION
& Notes by K. NAKAMURA
4th. Ed. WITH ARABIC TEXT
and al-Ghazālī's Introduction to
the *Revival of the Religious Sciences* ·

AL-GHAZĀLĪ
THE NINETY-NINE
BEAUTIFUL NAMES
OF GOD · *al-Maqṣad al-asnā
fī sharḥ asmā' Allāh al-ḥusnā*
translated with Notes by
DAVID B. BURRELL
and NAZIH DAHER

AL-GHAZĀLĪ
ON PATIENCE AND
THANKFULNESS
Kitāb al-ṣabr wa'l-shukr
· BOOK XXXII · of
THE REVIVAL OF THE
RELIGIOUS SCIENCES
Ihyā' 'ulūm al-dīn · translated
with INTRODUCTION &
Notes by H. T. LITTLEJOHN

شکل 16.2 چند صفحه جلد کتاب اندرز غزالی

16.6 مرگ غزالی

محمد غزالی در دسامبر 1111 در طوس، پارس (ایران امروز) درگذشت. اعتقاد بر این است که مقبره وی در در ورودی هارونیه است (شکل 16.3 را ببینید)، جایی که هارون الرشید (17 مارس 763 میلادی - 24 مارس 809 میلادی، توس، ایران)، خلیفه پنجم عباسی (خلیفه) در آنجا بود.

شکل 16.3 هارونیه، مقبره خلیفه اسلامی هارون الرشید. گمان می رود مقبره غزالی در در ورودی این مقبره باشد

(طوس، ایران) [1]

- احمد غزالی

احمد غزالی، معروف به مجد الدین ابوالفتوحی. احمد غزالی، برادر کوچکتر محمد غزالی بود. او عارف، نویسنده و واعظ فصیح فارسی بود (حدود 1061-1123 میلادی یا 1126 میلادی). او بیشتر در تاریخ تصوف به خاطر عقایدش در مورد عشق شناخته شده است، که عمدتاً در اثر مشهور تحت عنوان *Sawāneh* [3] بیان شده است.

وی ابتدا در فقه در توس تحصیل کرد. وی در دوران جوانی به تصوف روی آورد و اولین شاگرد ابوبکر نساج طوسی (متوفی 1094 میلادی) و سپس ابوعلی فرمدی (متوفی 1084 میلادی) شد. وی تا سال 1095 بعد از میلاد در تصوف پیشرفت کرده بود و برادرش، ابومحمد از او خواست در محل خود در نظامیه بغداد تدریس کند و مسئولیت را در زمان غیبت برنامه ریزی شده بر عهده بگیرد [3].

اندیشه احمد غزالی، با محوریت ایده عشق، و اثری عمیق در توسعه ادبیات عرفانی فارسی، به ویژه شعر تجلیل از عشق، برجای گذاشت. بسیاری از توپوها (*mazāmīn*) که توسط شاعران متأخر مانند اعر، سعدی، ایرقا، و عافی به کار برده می شود، تنها به تعدادی از آنها می توان در آثار وی، به ویژه ساون، ردیابی کرد [3].

وی در میان پیشینیان خود بیشترین تأثیر را از زالاج داشت و ایده خود درباره عشق اساسی را اساس افکار خود قرار داد. اعتقاد او این بود که همه زیبایی های خلق شده از زیبایی الهی نشأت می گیرد، همچنین منشاء حلاجیان یا نوافلاطونی بوده است. از آنجا که خدا هم زیبایی مطلق است و هم عاشق همه زیبایی های خارق العاده. احمد غزالی معتقد بود که

ستایش هر گونه زیبایی به معنای مشارکت در یک عمل الهی محبت آمیز است. از این رو ، تمرین نائر-باز یا *šāhed-bāzī* ، خیره شدن به چهره های جوان و زیبا ، عملی که او بدنام شد [3].

احمد غزالی به عنوان استاد صوفی و واعظ مشهور سفرهای زیادی انجام داد. وی از نیشاپور ، مراغه ، همدان و اصفهان (امروز همه در ایران) دیدن کرد. وی استادان برجسته تصوف از جمله عین قوزات همدانی و ابوالنجیب سهروردی را آغاز و آموزش داد. دومی بنیانگذار نظم سهروردیه و مشتقات آن مانند دستورات کوبراویه ، مولوی و نیمات الهی بود [3].

وی در 1123 یا 1126 میلادی در قزوین درگذشت و در آنجا به خاک سپرده شده است.

آثار احمد غزالی [3]

• *Sawāneḥ* ، کتاب کوچکی است که در حدود 1114 بعد از میلاد نوشته شده است و شامل حدود 77 فصل کوتاه است. این از نظر شکل ابتکاری بود ، زیرا در زمانی که نویسندگان صوفی ایرانی فقط از نثر استفاده می کردند. غزالی از آیه استفاده کرد تا به صورت استعاری موضوعاتی را که در بخشهای نثر آثارش بیشتر از نظر فنی توضیح می داد ، نشان دهد.

• رسالت الحیر (یا الحویر) (نامه مرغان): در این اثر غزالی از استعاره پرنده و سفر آن برای بیان راه معنوی اشراق در خدا استفاده می کند. این اثر پیش زمینه ای برای کنفرانس پرنندگان توسط عطار نیشاپور ایجاد کرد.

• *Al-tajrīd fī kalimat al-taud* ، تفسیری کلامی و عرفانی از شهادت اساسی اسلام ، لا اله الا الله ، که نشان دهنده پابندی وی به مکتب الهیات اشاعره است.

• *Ba alr al-maḥabba fī asrār al-mauadda* ، تفسیر صوفیانه بر سوره یوسف (قرآن 12) ؛ و خلاصه ای از ایلام الدین برادرش ، کاری که خود او تدریس می کرد.

• *‘alā man yuḥarrim al samā’* *Bawāriq al-ilmā’* ، شرح و توجیه آیین صوفی سما و عذرخواهی از سازگاری موسیقی و اسلام [2].

منابع

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Al-Ghazali>

[2] Map:

https://www.google.com/search?sa=G&hl=en&q=map+of+the+seljuk+empire&tbm=isch&tbis=simg:CAQSlgEJKN_1pjKIfLyQaigELEKjU2AQaBAgVCAsMCxCwjKcIGmEKXwgDEiezA8UH1gjGB9IIwQfNB9gJTMkHnDnzPvs_18j71PvA--D7IP_1E-9CIaMIIdRahE_1lwBorLEgisxuleurrdySPxBG82A8K4CnI8F9h4LKG1uLZgAQdhBJSp31diAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEPDuiXww&ved=0ahUKEwiPl4DnuPjdAhVIF6wKHQ4TBbcQwg4IKigA&biw=1266&bih=502#imgrc=buhSSJzNIR40cM:

[3] https://en.wikipedia.org/wiki/Ahmad_Ghazali

فصل 17 سنایی (شاعر)

17.1 مقدمه

در این فصل، به طور خلاصه داستان زندگی و مشارکتهای ادبی یک شاعر صوفی دیگر پارسی آورده شده است. نام وی سنایی است.

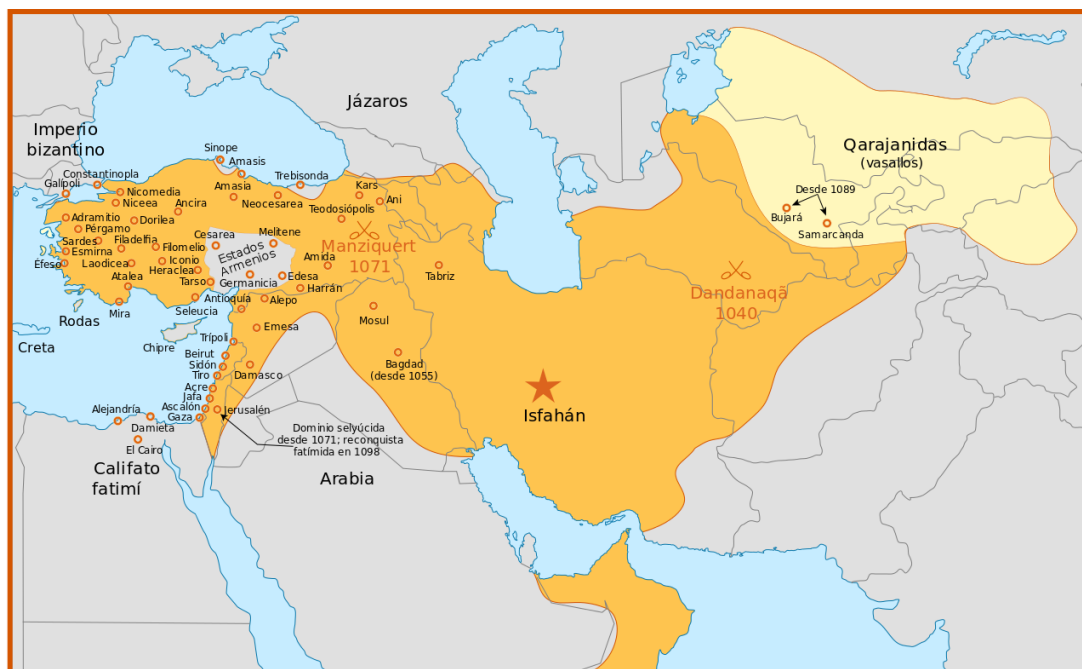
17.2 حقایق در مورد سنایی [1]

سنایی	سایر اسامی: حکیم ابوالمجید مجد بن آدم سنایی غزنوی
متولد	1080 میلادی
محل تولد	غزنین، خراسان بزرگ (افغانستان کنونی)
ملیت	ایرانی
وفات	1131 میلادی
محل وفات	غزنین، خراسان بزرگ (افغانستان کنونی)
جنری	صوفی شعر، ادبیات حکمت
کتابها	باغ حصاری حقیقت، باغ محصور حقیقت
تحت تاثیر	مولانا (نگاه کنید به فصل 22)

17.3 شرح زندگی نامه

سنایی مجد ابن آدم شازنوی، شاعر پارسی، به ویژه به دلیل شعر آوازخوانی و تأثیر زیادی در پیشرفت ادبیات عرفانی داشت (که در غزنین، حدود 1087/ متولد در سال 1130 درگذشت)، برای جزئیات بیشتر به زیر مراجعه کنید). او به طور معمول در شعرهای خود از 'نام سنایی' استفاده می کرد، اما خیلی اوقات نیز از نام کوچک خود مجد یا مجد سنایی استفاده می کرد. نام قلم معمول او ممکن است از سنا الملا (شکوه جامعه)، یکی از اسناد افتخارآمیز سلطان غزنوی سلطان مسعود ابن ابراهیم بود (1099-1115 r.)، اگرچه رابطه دقیق این شاعر با دربار نامشخص است.

در برخی از قدیمی ترین نسخه های خطی آثارش از قونیه ابوالمجد نام برده شده است. اما اینکه این مورد از قبل در زمان حیات او به نام وی اضافه شده است یا نه، قطعی نیست. افتخارات دیگر بدون شک موارد پس از مرگ است، به عنوان مثال حکیم (حکیم)، یک صفت رایج برای شاعران فرهیخته، و آلتام الشعرا (مهر شاعران)، که پژواک معروف «مهر پیامبران» پیامبر اسلام است [3].

شکل 17.1 نقشه قرن دهم تا دوازدهم امپراتوری غزنوی ایران [2]

مشهورترین حکایت در مورد سنایی درگیری با یک زاهد تندرو ملقب به "مشروب خوار" (لیک وار) است که یک شب هنگام رفتن به کاخ غزنوی برای دیدار با سلطان، او را ملاقات کرد. سرزنش این مست مستضعف، که در انبوهی از خاکستر حمام عمومی متولد شده بود، چنان سنایی را تحت تأثیر قرار داد که بلافاصله کار خود را به عنوان یک شاعر در

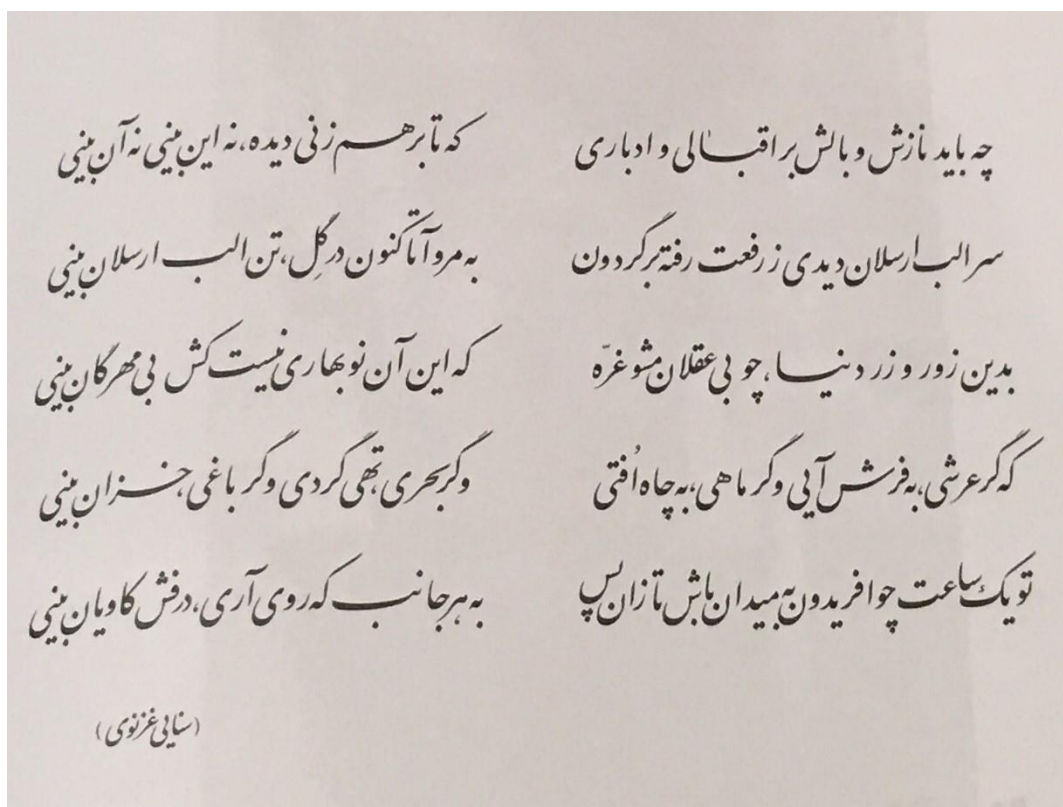
دربار رها کرد و در راه تصوف گام برداشت. این داستان معروف اغلب به عنوان تحول اساسی در زندگی شاعر تعبیر شده است، که می‌تواند تضاد چشمگیر بین عناصر سکولار و مذهبی را در کار او توضیح دهد.

با وجود عدم وجود روایتی منسجم از زندگی سنائی، در اشعار وی به اندازه کافی در زمینه های تاریخی اشارات وجود دارد که اجازه می‌دهد زندگی نامه وی را در خطوط کلی آن بازسازی کند. این داده ها به تقسیم زندگی نامه وی به سه دوره اشاره دارد. اولین و آخرین در زادگاهش غزنین سپری شد. در دوره میان سالی او در خراسان زندگی می‌کرد و ظاهراً از شهری به شهر دیگر سرگردان بود.

17.4 شعر و آثار مکتوب

سنائی حجم عظیمی از آیه های عرفانی را نوشت که باغ حصار حقیقت یا حدیقه الحقیقه اثر اصلی وی و اولین حماسه عرفانی پارسی تصوف است. این اثر اختصاص داده شده به بهرام شاه [بهرام شاه] (نام کامل: یامین الدوله و امین الملل ابول مظفر بهرام شاه) (1084 - 1157) از 25 فوریه 1117 تا 1157 سلطان امپراتوری غزنوی بود [ایده های شاعر در مورد خدا، عشق، فلسفه و خرد " بوده است. [3].

شکل 17.2 بزرگداشت سنایی از شاهنامه فردوسی را نشان می‌دهد.

شکل 17.2 اشعار سنایی به احترام شاهنامه شاهکار فردوسی. [5]

17.5 مرگ سنائی

مقبره وی در غزنه، که به شکل یک سازه برافراشته در زمان معاصر برپا شده، و قرن ها محل زیارت بوده است. از جمله زائران مشهور قبر وی، شاهزاده مغول دارا شوکا (درگذشته 1659) و شاعر بزرگ هندی محمد اقبال بود که در مورد بازدید خود در سال 1936 در شعر مسافر (مسافر) نوشته بود. همچنین در دهه 1930، ملک الشعرا بهار، شاعر و دانشمند پارسی، شعر زندان خود را با نام کارنامه زندان (خاطرات زندان) روایتی را وارد کرد که در آن با سنائی روبرو شده و ارادت خود را به او ابراز داشته است. یکی از بزرگترین شاعران آموزش دیده گذشته است. (برای ارجاع بیشتر به منابع استفاده شده برای این طرح زندگی نامه ای، به دو بروین، 1983، به فصل های 4-6 مراجعه کنید).

[4]. مقبره سنائی در غزنه افغانستان است [6]. مقبره وی در شکل 17.3 در غزنه خراسان بزرگ نشان داده شده است

[6]

شکل 17.3 آرامگاه سنایی در غزنین (اکنون در افغانستان)

منابع

[1]

https://www.google.com/search?source=hp&ei=B8LLW4jqE0ShggfFqKuYBQ&q=hakim+sanai+persian+poet&oq=sanai+Persian+poet&gs_l=psy-ab.1.1.0j0i22i30l2.2012.7584..11942...0.0..0.649.2615.8j10j5-1.....0....1..gws-wiz.....0..35i39j0i131j0i67j0i131i67j0i10j0i3j0i22i10i30.5a8XHrCM5NQ

[2] Map

https://www.google.com/search?sa=G&hl=en&q=map+of+the+seljuk+empire&tbm=isch&tbis=simg:CAQSlgEJKN_1pjKIfLyQaigELEKjU2AQaBAGVCAsMCxCwjKcIGmEKXwgDEiezA8UH1gjGB9IIwQfNB9gJTMkHnDnzPvs_18j71PvA--D7IP_1E-9CIaMidRahE_1lwBorLEgixuleurrdySPxBG82A8K4CnI8F9h4LKG1uLZgAQdhBJSp31diAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEPDuiXww&ved=0ahUKEwiPl4DnuPjdAhVIF6wKHQ4TBbcQwg4IKigA&biw=1266&bih=502#imgrc=buhSSJzNIR40cM:

[3] <http://www.iranicaonline.org/articles/sanai-poet>

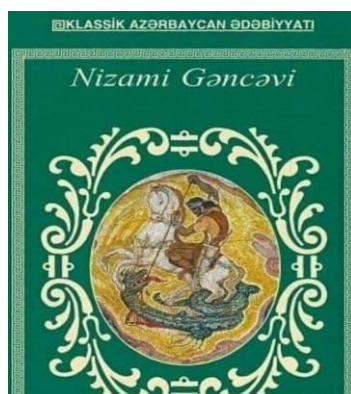
[4] <https://en.wikipedia.org/wiki/Sanai>

[5] F. Reza, “Shahnameh: From Legends to Firdowsi’s Vision,” Etellaat Publishers, Tehran, Iran, 2015.

[6]

https://www.google.com/search?q=Sanai++poet+tomb+in+Ghazna&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwj-xM3arKTeAhUCneAKHQ_-BE4QsAR6BAGEEAE&biw=1280&bih=610

فصل 18 نظامی گنجوی (شاعر)

18.1 مقدمه

در این فصل، خلاصه داستان زندگی و ادبیات یکی دیگر از شاعران بزرگ آذری پارسی. نظامی گنجوی ارائه خواهد شد. نظامی گنجوی را بزرگترین شاعر حماسی عاشقانه در ادبیات پارسی می دانند که سبک محاوره ای و واقع گرایانه ای را برای حماسه ایرانی به ارمغان آورد. میراث وی به طور گسترده ای در ملت های پارسی زبان مانند افغانستان، آذربایجان، ایران، اقلیم کردستان و تاجیکستان مورد تقدیر و تشکر قرار گرفته است [1].

18.2 حقایق درباره نظامی گنجوی [1].

نظامی	سایر اسامی: جمال الدین ابوی محمد احمد ایلیس بن یوسف بن زکی
متولد	1141 میلادی
محل تولد	گنجه ، پارس (آذربایجان کنونی)
ملیت	پارسی، آذری
وفات	1209 میلادی
محل وفات	گنجه، پارسی (آذربایجان کنونی)

18.3 شرح زندگی نامه

"نام شخصی وی ایلیاس ولقب انتخابی او نظامی بود (همچنین به عنوان نظامی و نئامی هجی می شود). نظامی در یک خانواده شهری در گنجه (امپراتوری سلجوق)، آذربایجان کنونی به دنیا آمد و اعتقاد بر این است که تمام زندگی خود را در قفقاز جنوبی گذرانده است. به گفته دی بلوز، گانجا شهری بود که در آن زمان عمدتاً جمعیت ایرانی داشت. مورخ ارمنی کیراکوس گاندزاکتسی (حدود 1200 - 1271) ذکر می کند که: "این شهر از نظر جمعیت بسیار پر جمعیت شامل ایرانیان و تعداد کمی از مسیحیان بود". نظامی چون شاعر درباری نبود، در تاریخچه سلسله پادشاهان نامی از وی ذکر نمی شود. تذکره ها، مجموعه هایی از خاطرات ادبی است که شامل تعداد زیادی از اطلاعات شعری بزرگ به همراه اطلاعات بیوگرافی و شرح سبک ها است که به طور خلاصه به نظامی مربوط می شود. بیشتر این مطالب در این تذکره ها بر اساس افسانه ها، حکایت ها و شنیده ها است. در نتیجه، حقایق کمی در مورد زندگی نظامی شناخته شده است، که تنها منبع مربوط به آثار وی است، که اطلاعات زیادی در مورد زندگی شخصی او فراهم نمی کند. [1]"

شکل 18.1 نقشه قرن دهم تا دوازدهم امپراتوری غزنوی ایران [2]

"نظامی سه بار ازدواج کرد. همسر اول او یک کنیز کپیچاک بود که به عنوان بخشی از یک هدیه بزرگتر توسط فخرالدین بهرامشاه، حاکم دربند برای او فرستاده شد. به گفته ایرج بشیری وی "محبوب ترین" همسر نظامی شد. تنها پسرش محمد از این همسر بود. او پس از اتمام "خسرو و شیرین" درگذشت. محمد در آن زمان هفت ساله بود. نظامی از فرزندش در "لیلی و مجنون" نام می برد و می افزاید که اکنون این پسر 14 ساله است و "نور چشم من" است. او

در "هفت پیکار" (هفت زیبایی) همچنین از فرزندش نام برد و به او توصیه کرد که مسئولیت بیشتری را به دلیل ضعف پدر بر عهده بگیرد "[1].

18.4 آموزش، شعر و آثار مکتوب

18.4.1 آموزش

"نظامی به اندازه ابن سینا فیلسوف نبود (فصل 12) یا شکلی نظری به اندازه ابن عربی نداشت. با این حال، او به عنوان یک فیلسوف و عرفان شناس شناخته می شود که در زمینه های مختلف اندیشه های اسلامی تسلط دارد و آنها را به گونه ای تلفیق می کند که سنت های حکام بعدی مانند قطب الدین شیرازی را به ذهن متبادر می کند.

نظامی که اغلب با عنوان حکیم شریف ("حکیم") از او یاد می شود، هم شاعر فرهیخته ای است و هم صاحب سبک غنایی و حسی است. در مورد یادگیری عجیب نظامی، شکی نیست. انتظار می رفت شاعران در بسیاری از موضوعات تبحر کافی داشته باشند. اما به نظر می رسد نظامی به طور استثنایی چنین بوده است. شعرهای وی نشان می دهد که وی نه تنها با ادبیات عربی و پارسی و با روایات شفاهی و مکتوب مردمی و محلی آشنایی کامل داشت، بلکه با زمینه های مختلفی مانند ریاضیات، نجوم، طالع بینی، کیمیاگری، پزشکی، گیاه شناسی، تفسیر قرآن، اسلامی نیز آشنایی داشت. نظریه و قانون، اسطوره ها و افسانه های ایرانی، تاریخ، اخلاق، فلسفه و اندیشه باطنی، موسیقی و هنرهای تجسمی نیز آشنا بود. شخصیت قوی، حساسیت اجتماعی و دانش وی از سوابق تاریخی شفاهی و مکتوب و همچنین میراث فرهنگی غنی پارسی وی، ایران پیش از اسلام و پس از اسلام را در ایجاد استاندارد جدیدی از دستاوردهای ادبی متحد از دیگر کارهای نظامی است. وی که محصولی از فرهنگ ایرانی آن زمان بود، نه تنها پلی بین ایران پیش از اسلام و پس از اسلام بلکه بین ایران و کل جهان باستان ایجاد کرد. "[1]

18.4.2 تأثیرات و حضور در صحنه ادبی

به تازگی کشف و انتشار گلچین با عنوان "نودات المجالس" شامل رباعیات پارسی زبان از نظامی و 115 شاعر دیگر از شمال غربی ایران (آرون، شاروین، آذربایجان؛ از جمله 24 شاعر فقط از گنجه) در همان دوره است. برخلاف سایر مناطق پارس، جایی که شاعران عمدتاً به رده های بالاتر جامعه مانند علما، دیوان سالاران و دبیران تعلق داشتند، تعداد زیادی از شاعران در مناطق شمال غربی از میان عوام با پیشینه طبقه کارگر برخاسته و آنها اغلب از عبارات محاوره ای در شعر آنها استفاده می شد. بر این اساس، این کتاب شرایط اجتماعی آن زمان را نشان می دهد، که منعکس کننده

گسترش کامل زبان پارسی و فرهنگ در منطقه است، که با استفاده از اصطلاحات معمول گفتاری در شعرها و حرفه های بسیاری از شاعران به اثبات می رسد.

به عنوان مثال، تأثیر زبان پهلوی شمال غربی که گویش گفتاری منطقه بوده است، که در اشعار موجود در این گلچین به وضوح مشاهده می شود. با این حال، در همان زمان، منطقه قفقاز ترکیبی منحصر به فرد از فرهنگ های قومی را ارائه می کرد. مادر خاقانی مسیحی نسطوریایی، مادر مجیر بایلقانی ارمنی و مادر نظامی یک کرد بود. آثار آنها بیانگر تنوع فرهنگی و زبانی در منطقه است.

در اواخر قرن دهم، ادبیات پارسی از شرق مدیترانه تا کرانه های سند گسترش یافت. اولین نمونه موجود در شعر پارسی از این منطقه، قطران تبریزی (1002-1072) است که در دربارهای سلسله های شدادید و روادید خدمت می کرد. قطران تبریزی، به همراه برخی از محققان در قرن گذشته به عنوان بنیانگذار مکتب "آذربایجان" یا "ترانس کاکاوسی" یا "مکتب تبریز" یا "مکتب شیروان" یا "سبک آرنیایی" شعر پارسی خوانده اند، اعتبار دارد. این مکتب سبک متمایزی از شعر را به زبان پارسی تولید کرد، که در تطابق با سبک "خراسانی" ("شرقی") در پیچیدگی های بلاغی، استفاده ابتکاری از استعاره، استفاده از اصطلاحات فنی و تصاویر مسیحی، وجود باستان گرایی ایرانی هنگام وام گرفتن از واژگان عربی، و همچنین مفاهیم جدید متفاوت است. منابع دیگر از جمله دائرة المعارف اسلام و منابع ادبی سنتی ایران از اصطلاح "عراقی" برای شعر پارسی نظامی استفاده کرده اند "[1].

تأثیر کار نظامی در توسعه بعدی ادبیات پارسی بسیار زیاد بوده است و خمسه به الگویی تبدیل شد که در شعر پارسی (و همچنین سایر ادبیات اسلامی) تقلید شد. میراث نظامی به طور گسترده ای در جهان اسلام احساس می شود و شعر وی در گسترش شعرهای پارسی، عربی، ترکی، کردی و اردو در میان بسیاری از زبانهای دیگر تأثیر گذاشته است. [1] "در نقاشی مینیاتور پارسی، داستانهای اشعار نظامی در کنار داستانهای شاهنامه فردوسی (فصل 9) بیشترین آثار ادبی را نشان می دهند" [1]. نظامی چندین اثر ادبی معروف دارد که بیش از 1000 سال در ادبیات پارسی باقی مانده است. این آثار با عناوین خسرو و شیرین، لیلی و مجنون، اسکندر نامه و هفت پیکر موجود هستند.

خسرو و شیرین: «داستانی با منشأ ایرانی پیش از اسلام است که در اشعار بزرگ حماسی-تاریخی شاهنامه یافت می شود و براساس داستانی واقعی ساخته شده است که بیشتر توسط شاعران پارسی به شکل عاشقانه ارائه شده است. داستان انتخاب شده توسط نظامی به سفارش سلطان سلجوقی طغرل دوم، به جهان پهلوان اتابک محمد بن الدیگوز و برادرش قیزیل ارسلان تقدیم شد. این داستان شامل حدود 6500 صفحه است، داستان عشق ساسانیان خسرو پرویز دوم

به شاهزاده خانم ارمنی خود شیرین را به شکل می کشد. "خسرو و شیرین" داستان خواستگاری شاه خسرو با پرنسس شیرین و پیروزی در برابر رقیب عشق او، فرهاد را بازگو می کند. داستان ساختاری پیچیده دارد و همزمان از چندین ژانر در آن استفاده می شود. و شامل بسیاری از مبادلات لفظی و نامه ها، با شدت غنایی است. خسرو قبل از بازگشت به نزد شیرین، عشق واقعی خود، سفرهای طولانی، و ناراحتی های جسمی و روحی را تحمل می کند. آنها سرانجام ازدواج کردند، ولی در نهایت خسرو توسط پسرش کشته می شود و شیرین بر روی بدن شوهر مقتول خودکشی می کند. عشق خالص و از خودگذشتگی در اینجا به شکل کشیده شده است که در شکل عشق فرهاد تجسم یافته است، عشق پنهانی شیرین، که سرانجام قربانی خشم و حسادت پادشاه می شود [1].

لیلی و مجنون: داستانی با ریشه عربی که بعداً توسط پارسی زبانان به شکل جذاب و زیبایی نگاشته شد. [29] این منظومه شعر شامل 4600 بیت است که در سال 1192 به ابوالمظفر شیروانشاه، که ادعای تبار از پادشاه ساسانی را داشت، تقدیم شد، این پادشاه کسی بود که بهره برداری های وی در کتاب "هفت زیبایی" (هفت پیکر) نظامی منعکس شده است. این شعر بر اساس افسانه محبوب عرب ها و درباره عاشقان بد اقبال است: قیس شاعر عاشق پسر عموی خود لیلیا می شود، اما پدر لیلیا مانع ازدواج او می شود. پدر لیلیا ارتباط با قیس را منع می کند و قیس وسواس پیدا می کند و شروع به سرودن شعر در مورد عشق خود به لیلیا در انظار عمومی می کند. این علاقه مندی به قدری شدید می شود که او همه چیز را از نظر لیلیا می بیند و ارزیابی می کند. از این رو لقب "مجنوب" (مجنون) را به او می دهند. با درک اینکه نمی تواند ابه وصال لیلیا برسد، حتی وقتی افراد دیگر برای او پادر میانی می کنند، او جامعه را رها می کند و در بیابان در میان جانوران برهنه می چرخد. با این حال شکل لیلیا همچنان در ذهن او ریشه دوانده بود تا جایی که نمی توانست غذا بخورد و بخوابد. تنها فعالیت او سرودن شعر حسرت برای لیلیا می شود. در همین حال، لیلیا برخلاف میل خود ازدواج کرده است، اما با مقاومت در برابر تلاش های همسرش از باکره بودن خود محافظت می کند. لیلیا به شکل پنهانی با مجنون دیدار می کنند، اما هیچ تماس جسمی ندارند. بلکه آنها از دور برای یکدیگر شعر می خوانند. شوهر لیلیا سرانجام می میرد و موانع برای پیوند لیلیا و مجنون برداشته می شود. با این حال مجنون با آرزوی داشتن لیلیا در سر به صحرا می گریزد لیلیا از غم و اندوه می میرد و در لباس عروس به خاک سپرده می شود. با شنیدن این خبر، مجنون به سرعت به سمت قبر او می رود و خود را روی قبر می اندازد و می میرد. آنها در کنار هم دفن می شوند و قبرشان به زیارتگاه تبدیل می شود. شخصی خواب می بیند که در بهشت به وصال هم رسیده اند و به شکل یک پادشاه و ملکه زندگی می کنند. نظامی عاشقانه خود را به درخواست شیروانشاه اخستان ارئه می کند.. در ابتدا، او تردید داشت که این داستان ساده در مورد آزار و درد یک پسر عرب سرگردان در کوههای ناهموار و بیابان های سوزان، موضوع

مناسی برای شعر دربار سلطنتی و مخاطبان فرهیخته او باشد. اما پر شیروانشاه بود که او را ترغیب کرد تا پروژه را به عهده بگیرد و گفت: "هر جا قصه های عشق خوانده شود، احساس خوبی به آنها می بخشد". نظامی از حکایات عربی بسیاری در داستان استفاده کرده است اما همچنین طعم و مزه پارسی قوی به افسانه می افزاید. او داستانهای قطع شده درباره مجنون را متناسب با نیاز عاشقانه های ایرانی تطبیق داده است. [1].

اسکندر نامه "کتاب اسکندر": "افسانه اسکندر کبیر" شامل 10 هزار و 500 بیت است. در مورد اینکه آیا اسکندر نامه و یا هفت پیکر آخرین اثر نظامی است اختلاف نظر وجود دارد. [نام تقدیم کنندگان آن نامشخص است اما نام حاکم اهر، نوسارت الدین بیشکین بن محمد ذکر شده است. [46] داستان بر اساس اسطوره های اسلامی ساخته شده در مورد اسکندر کبیر است که از اشارات قرآنی به ذوالقرنین و همچنین از داستان های عاشقانه اسکندر یونانی در مورد شبه کالیستنس ناشی می شود. این کتاب از دوبخش شرف نما و اقبال نامه تشکیل شده است. این شعر سه مرحله از زندگی اسکندر را روایت می کند: اول به عنوان فاتح جهان؛ سپس به عنوان یک سالکبا معرفت، به دست آوردن دانش کافی برای تصدیق نادانی خود. و سرانجام به شکل پیامبر، یک بار دیگر در سراسر جهان، از غرب به شرق و جنوب به شمال سفر می کند تا عقاید توحیدی خود را به طور کلی به جهانیان اعلام کند. [11] شرف نامه در مورد تولد اسکندر، جانشینی وی برای تاج و تخت روم (یونان)، جنگ های او علیه آفریقایایی هایی که به مصر حمله کردند، فتح ایران و ازدواج با دختر داریوش بحث می کند. در این قسمت همچنین به سفر اسکندر به مکه، اقامت وی در قفقاز و سفر وی به ملکه نوشابای بردا و بارگاه آمازون های وی پرداخته شده است. اسکندر هند، چین و سرزمین روس ها را فتح می کند. شرف نامه با جستجوی ناموفق اسکندر برای یافتن آب زندگی جاودانه خاتمه می یابد" [1]

هفت پیکر "هفت زیبا" (بهرام نامه نیز نامیده می شود)

"این داستان پیش از اسلام با خاستگاه ایرانی، به حاکم مراغه،" علاء "الدین کرپ ارسلان اختصاص داشت. این داستان در مورد بهرام پنجم، پادشاه ساسانی است که پس از بیست سال بی فرزندی و التماس دعا با اهورامزدا برای يك فرزند، در یزدگرد به دنیا می آید. هفت پیکر زندگی نامه ای عاشقانه از بهرام گور، حاکم امپراتوری پارسی ساسانی است. زندگی ماجراجویانه بهرام پیش از این توسط فردوسی در شاهنامه ارائه شده بود، که نظامی بارها به آن اشاره می کند. به طور کلی، روش او این است که آن قسمتهایی را که فردوسی قبلا ارائه کرده است، حذف کند یا اینکه خیلی کوتاه آنها را بیان کند و روی مطالب جدید تمرکز کند. این شاعر با ارائه گزارشی از تولد بهرام گور و تربیت وی در دربار پادشاه عرب نعمان و کاخ افسانه ای خود، خورناک داستان را شروع می کند. بهرامی که تربیت وی به نعمان سپرده شده است به شکارچی ترسناک تبدیل می شود. هنگام گشت و گذار در کاخ افسانه ای، او یک اتاق قفل شده ای را کشف

می کند که شامل شکل ی از هفت شاهزاده خانم است. از این رو این اثر را هفت پیکر (هفت زیبا) نامگذاری شده است. هر یک از این شاهزاده خانمها از هفت آب و هوای مختلف (بخش سنتی زرتشتی - و بخش اسلامی مشخص بر روی زمین) هستند و او عاشق آنها می شود. پدر وی یزدگرد اول از دنیا رفت و بهرام به ایران بازگشت تا پادشاهی خود را از مدعیان بخواهد. پس از چند قسمت او به عنوان پادشاه شناخته می شود و پارسیان را از قحطی نجات می دهد. پس از ثبات کشور، پادشاه هفت شاهزاده خانم را جستجو می کند و آنها را به عنوان عروس خود بر می گزیند. بهرام به معمار خود دستور داد تا برای هر عروس جدید خود هفت گنبد بسازد. معمار به او گفت که هر یک از هفت اقلیم تحت کنترل یکی از هفت سیاره (سیستم سیاره ای کلاسیک جهان زرتشتی - اسلامی) است و به او توصیه می کند با تزئین هر گنبد با رنگی که با هر آب و هوا و سیاره در ارتباط است، انشانه ای از خوش شانسی را ارائه کند. بهرام شاکاک است اما از توصیه های معمار پیروی می کند. شاهزاده خانم ها در غرفه های باشکوه اقامت می کنند. در هر دیدار، پادشاه در روزهای متوالی هفته به دیدار شاهزاده خانمها می رود. روز شنبه شاهزاده خانم هند، که تحت کنترل زحل و غیره قرار دارد. نام شاهزاده خانمها فوراک، نوراک، دختر راجه هند، به زیبایی ماه است. یغما ناز، دختر خاقان ترکان؛ ناز پاری، دختر پادشاه خوارزم؛ نسرین نوش، دختر پادشاه اسلاوها؛ آذربین، دختر آذربون پادشاه مراکش؛ هومای، دختر سزار رومی؛ و دیروست (سرحال و با نشاط)، یک شاهزاده خانم زیبای ایرانی از خاندان کی کاوساست. هر شاهزاده خانم داستانی متناسب با حال و هوای رنگ مربوط به او به شاه باز می کند. این هفت داستان بسیار زیبا ارائه شده به زیبایی، نیمی از کل شعر را بر می گیرد. در حالی که پادشاه مشغول ارتباط با هفت عروس است، وزیر شیطانی او قدرت را در قلمرو به دست می گیرد. بهرام گور در می یابد که امور ایران بهم ریخته است، خزانه خالی است و حکام همسایه در حال حمله به ایران هستند. او ابتدا ذهن خود را با شکار در گیر می کند. وی پس از بازگشت از شکار، سگی معلق را از روی درخت می بیند. صاحب سگ، که چوپان بود، از این داستان می گوید که چگونه نگهبان وفادار او در ازای ارتباط جنسی، در گله خود را به یک گرگ خیانت کرده است. او تحقیق در مورد وزیر فاسد را آغاز می کند و از میان تعداد زیادی شکایت، هفت نفر را انتخاب می کند که به او ظلم می کنند. وزیر نیز متعاقباً به قتل می رسد و بهرام گور عدالت را برقرار می کند و دستور می دهد هفت گنبد لذت را برای رضایت خدا به آتشکده تبدیل کنند. بهرام برای آخرین بار به شکار می رود اما به طرز مرموزی ناپدید می شود. بعنوان جناس کلمات، در حالی که بهرام سعی در شکار الاغ وحشی (گور) داشت، همان جا مقبره خود را پیدا کرد و آنجا گور او شد. (گور) "

18.4.3 نکات نهایی

نظامی در سال 1141 میلادی در گنجه پارس متولد شد که تا 80 سال پیش بخشی از ایران بود. او ایران را دوست داشت و این اشعار این مسئله را توجیه می کند:

همه عالم تن است و ایران دل

نیست گوینده زین قیاس خجل

چون که ایران دل زمین باشد

دل زتن به بود یقین باشد

زان ولایت که مهتران دارند

بهترین جای بهتران دارند

برخی از عکسهای شعر نظامی در شکل 18.2 نشان داده شده است.

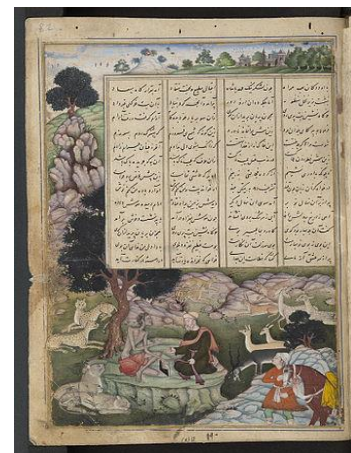
(ج) لیلی و مجنون (ب) هفت پیکر (الف) خسرو و شیرین

(a) Khosrou o Shirin

(b) Haft Paykar

(c) Majnun

شکل 18.2 عکسهای بیشتر از کتابهای نظامی گنجوی.

(الف) خسرو در دو طرف کانال نشان داده شده برای تهیه شیر گاو و شیر گاو برای شیرین تلاش می کند. این شکل از

خمسه نظامی نشان داده می شود. [1]

(ب) تمرین باعث می شود که از هفت پیکر نظامی بی نقص تر نشان داده شود. این اثر در موزه بروکلین است.

[1] (NY)

(ج) گفتگوی سلیم با مجنون در صحرا. متن نظامی با نقاشی مینیاتوری از کتاب هندی در اواخر قرن شانزدهم نشان داده

شده است. [1]

شکل 18.3 مقبره نظامی در گنجه، آذربایجان (بخشی از ایران در قرن 12) و موزه ادبیات نظامی آدامی در باکو،

آذربایجان را نشان می دهد [1]

(ب) موزه نظامی در باکو (الف) مقبره در گنجا

شکل 18.3 مقبره و موزه نظامی گنجوی

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Nizami_Ganjavi

[2] Map

https://www.google.com/search?sa=G&hl=en&q=map+of+the+seljuk+empire&tbm=isch&ts=simg:CAQSlgEJKN_1pjKIfLyQaigELEKjU2AQaBAGVCAsMCxCwjKcIGmEKXwgDEi ezA8UH1gjGB9IIwQfNB9gJTMkHnDnzPvs_18j71PvA--D7IP_1E-9CIaMIIdRahE_1lwBorLEgixuleurrdySPxBG82A8K4CnI8F9h4LKG1uLZgAQdhBJSp31di AEDAsQjq7-CBoKCggIARIEPDuiXww&ved=0ahUKEwiPl4DnuPjdAhVIF6wKHQ4TBbcQwg4IKigA&biw=1266&bih=502#imgc=buhSSJzNIR40cM:

فصل 19 خاقانی (شاعر)

19.1. مقدمه

در این فصل، به طور خلاصه داستان زندگی و نقش های ادبی یکی دیگر از شاعران پارسی میراث آذری، خاقانی، ارائه خواهد شد.

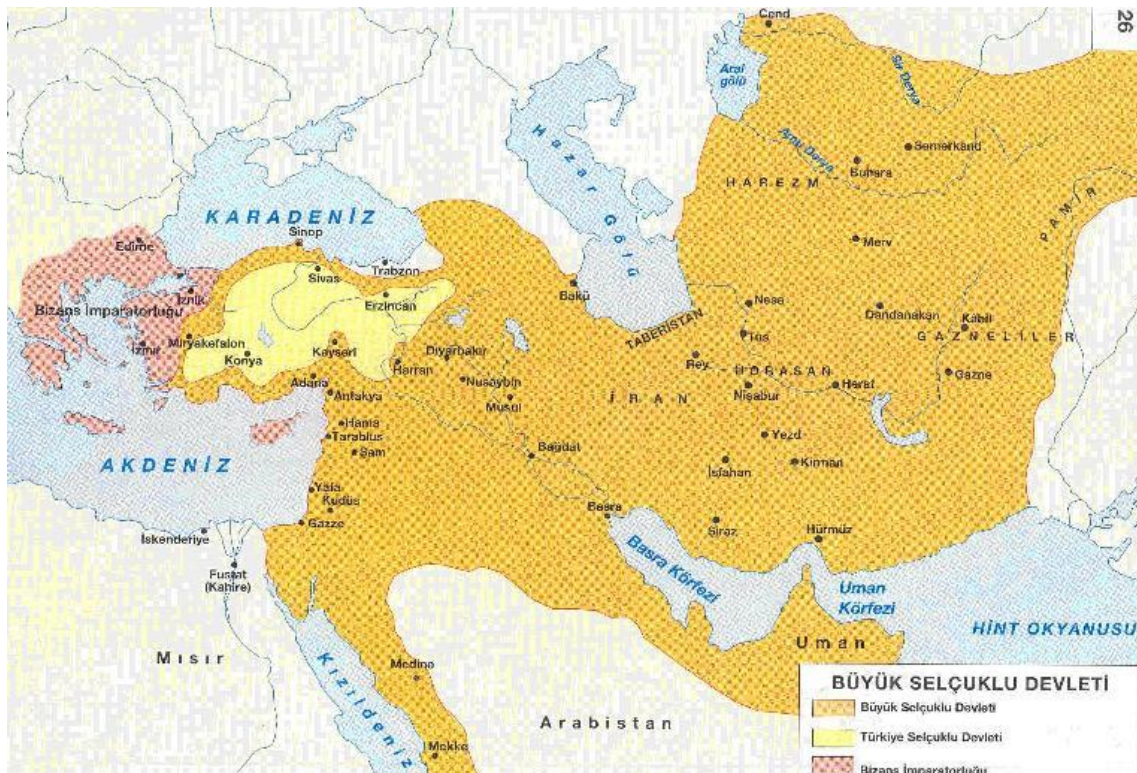
19.2. حقایق در مورد خاقانی [1،2]

سایر اسامی: آقا افضل الدین بدیع الابراهیم علی خاقانی شیروانی	خاقانی
1106 میلادی	متولد
شیروان، امپراتوری پارس سلجوقی (آذربایجان کنونی)	محل تولد
پارسی (آذری)	ملیت
1190 میلادی	وفات
تبریز.پارس (ایران کنونی)	محل وفات
گفتن اشعار درخشان برای دربار پادشاه. هجوها و مجموعه های نمایشی	شهرت

19.3. شرح زندگی نامه

خاقانی، به طور کامل افضل الدین بیدیل ابراهیم بن علی خاقانی شیروانی، (متولد سال 1106 میلادی، شیروان، امپراطوری پارسی سلجوقی (آذربایجان کنونی)) - وفات حدود 1190 میلادی، تبریز، ایران) شاعری پارسی است، عمدتاً بر اثر شعرها، هجوها و مجموعه های درخشان دربار شهرت دارد. پدرش نجار و مسلمان و مادرش اصالتاً مسیحی نسطوری بود. او که در فقر پرورش یافته بود، خوش شانس بود که توسط عمویش به تحصیل پرداخت. در جوانی او شعرهایی را با نام حقیقی (جویای حقیقت) سرود. وی سپس وارد دربار حاکم شیروان، خاقان، منوچهر "خاقانی" شد، و با این شیوه نگارش شعر خاقانی نام گرفت.

خاقانی که درگیر اختلافات شخصی و دسیسه های دادرسی بود، در سال 1156/1157 میلادی به زیارت مکه رهسپار شد و پس از آن، یکی از بزرگترین کارهای خود، یک مثنوی (شعر بلند در دوبیتی های هم قافیه)، یعنی تحفه العراقرین را ساخت (هدیه به دو عراقی). این قسمت از پنج قسمت تشکیل شده است و اساساً شرح سفرهای شاعر است.

شکل 19.1. نقشه امپراتوری سلجوقیان قرن 12 سلطنتی ایران [2].¹

¹دیوان خاقانی شیروانی. تهران، ق 1316 (میلادی 1937)
 تحت العراقرین. تهران (ق 1333 1954م.)
 Sechilmish äsärleri. باکو، 1956
 در ترجمه روسی:

با بازگشت به دادگاه، خاقانی به دلایلی که مشخص نیست به زندان افتاد. رنجهای او را در زندان وادار به نوشتن حبسیه ("تصنیف زندان") کرد که یکی از بهترین انواع آثار شعر در نوع خود به حساب می آید. در سال 1171 میلادی وی یک سفر زیارتی دیگر به مکه انجام داد و پس از آن، با حامی، اخستان، پسر منوچهر، به دربار شیروان بازگشت. وی پس از مرگ پسر و همسرش در سال 1175 میلادی، سفر زیارتی دیگری را آغاز کرد و سپس در شهر تبریز اقامت گزید و شعر زیادی را در دیوان خود نوشت. علاوه بر ماهیت مبهم سبک او، که کار او را برای یک خواننده عادی دشوار می کند، خاقانی در اشعار خود از صنایع بدیع مسیحی استفاده کرد، یکی از معدود شاعران پارسی خاقانی است که چنین کاری کرده است [2].

19.4. آثار و اشعار

همانطور که گفته شد، خاقانی سه بار به مکه و عراق سفر کرده و در جاهای دیگر، وی از "طاق کسرا"، یک سلسله ساسانی امپراتوری ایران در باران شاهپور اول (یا خسرو اول) بازدید کرد. شکل 19.2 اشعار خاقانی را پس از بازدید از این ساختار چشمگیر نشان می دهد. عکسهای بقایای آن بنای تاریخی در شکل 19.3 نشان داده شده است. این ویرانه یک مجموعه دانش از قرن 3 تا 6 بود و همانند دانشگاه بود و دانشمندان پیش از اسلام برای گفتگو با یکدیگر و یک مرکز یادگیری به آنجا رفتند. پس از حمله اعراب، این مجموعه برای مدتی به مسجد تبدیل شد اما فراموش نشد.

مان ایمل عبرت بین از دیده نظر کن مان
 ما بار که دادیم این رفت تم بر ما
 این است همان که کو رازشمان بودی
 مست است زمین زیرا خورده است به جامی
 پرویز به هر بز می، زرین تره گستر دی
 کسری و ترنج زر، پرویز تره زرین
 پرویز کنون کم شد، زان کشته کمتر کو
 خاقانی، از این در که دیوزده عبرت کن
 ایوان مدائن را آئینه عبرت دان
 بر قصر ستمکاران تا خود چه رسد خندان
 دیلم ملک یابل هند و شته ترکستان
 در کاس سر بهر مز، خون دل نوشه روان
 کردی ز بساط زر، زرین تره را بستان
 بر باد شده یکسر، با خاک شده یکسان
 زرین تره کو بر خوان؟ رو «کم تر گوا» بر خوان
 تا از در تو زرین پس، دیوزده کند خاقان
 (خاقانی)

شکل 19.2. شعر معروف خاقانی در مورد سرنوشت ایوان مدائن (پایتخت امپراتوری ساسانیان) که بقایای آن در شکل

19.3. نشان داده شده است را به شکل می کشند.

شکل 19.3. چند صحنه از بقایای ایوان مدائن (شمال بغداد امروز عراق، همچنین به نام "طاق کسرا") از حاکم شاه شاپور اول سلسله ساسانی. را نشان می دهد.

19.5. وفات خاقانی¹

خاقانی در سن 84 سالگی در سال 1190 میلادی در خانه جدید خود در تبریز، ایران درگذشت. شکل 19.4. مقبره او را نشان می دهد.

شکل 19.4. مقبره الشعراء، از جمله خاقانی در تبریز، ایران [5].

منابع

[1] <https://www.britannica.com/biography/Khaqani>

[2] <https://en.wikipedia.org/wiki/Khaqani>

[3] Map

<https://images.search.yahoo.com/yhs/search?p=map+of+seljuk+persion+empire+map&fr=yhs-mozilla-004&hspart=mozilla&hsimp=yhs->

004&imgurl=http%3A%2F%2Fshoebat.com%2Fwp-content%2Fuploads%2F2015%2F11%2Fseljuk_map.jpg#id=2&iurl=http%3A%2F%2Fshoebat.com%2Fwp-content%2Fuploads%2F2015%2F11%2Fseljuk_map.jpg&action=click

[4] <https://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Khagani>

[5]

https://www.google.com/search?tbm=isch&sa=1&ei=1b0NXPDBAc3etQXKq7SwAQ&q=Mauseloeum+of+Popet+Khagani+in+Tabriz+Iran&oq=Mauseloeum+of+Popet+Khagani+in+Tabriz+Iran&gs_l=img.12...21886.35436..39480...0.0..0.72.2547.42.....1....1..gws-wiz-img.....0j0i67j0i10j0i30j0i10i24.jzn2laNmw6c

فصل 20 عطار (شاعر صوفی)

20.1. مقدمه

در این فصل، داستان زندگی مختصر و نقش های ادبی شاعر بزرگ دیگر قرن 12 میلادی، عطار نیشابوری در استان خراسان ایران. مورد بررسی قرار می گیرد. وی یک شاعر بزرگ صوفی بود که از استاد شاعر صوفی، فردوسی، سنایی الهام گرفته است. آثار وی همچنین از دیگر شاعران بزرگ ایران مانند مولوی، حافظ، جامی تأثیر گذاشته است.

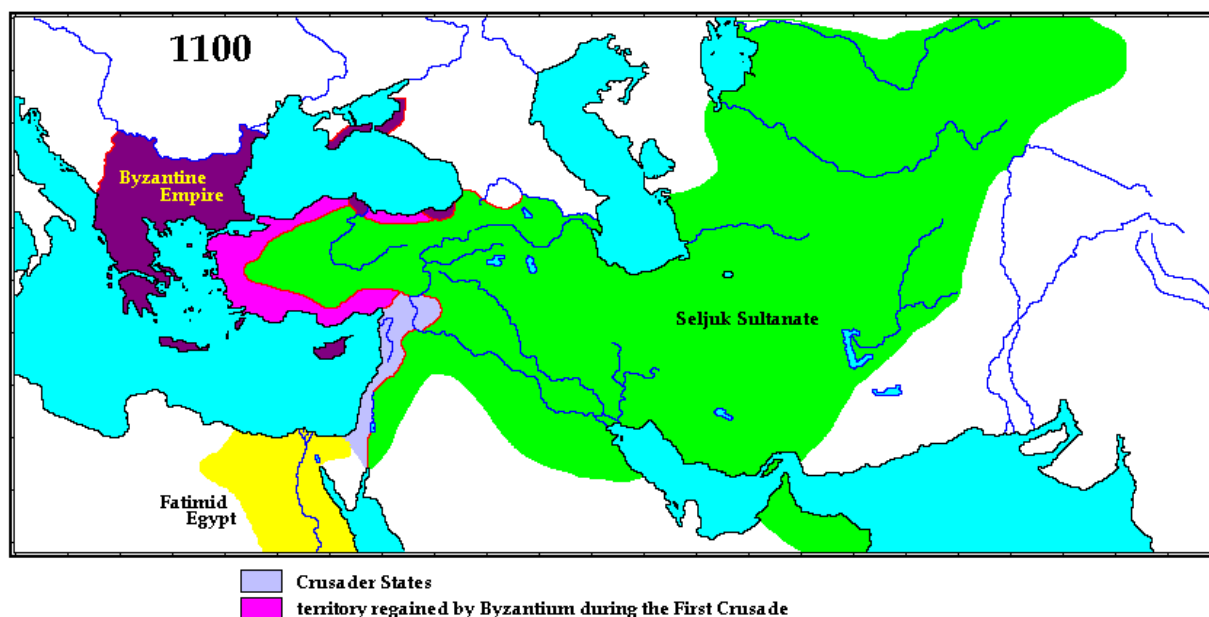
20.2. حقایق در مورد عطار [1]

عطار	سایر اسامی: فریدالدین ابوعمید بن ابی بکر ابراهیم
متولد	1142 یا 1145 میلادی
محل تولد	نیشابور، ایران
ملیت	پارسی، ایرانی
وفات	1220 میلادی
محل وفات	نیشابور، ایران (کشته شده توسط مهاجمان مغول)
نام مستعار	فرید الدین

تأثیر گرفته از	فردوسی، سنایی، خواجه عبدالله انصاری، منصور الحلاج، ابوسعید ابوالخیر، بایزید بسطامی
تأثیر گذاشته بر	مولوی، حافظ، جامی، علی شیر نوایی و بسیاری دیگر از شعرای متأخر صوفی

20.3. طرح بیوگرافی

اطلاعات در مورد زندگی عطار نادر و کمیاب است. اطلاعات در مورد او را تنها دو نفر از معاصرانش، عوفی و طوسی ذکر می کنند با این حال، همه منابع تأیید می کنند که وی اهل نیشابور، شهر بزرگ قرون وسطای خراسان بزرگ (اکنون در شمال شرقی ایران واقع شده است)، و شاعر دوره سلجوقی بوده است.

شکل 20.1. نقشه امپراتوری قرن دوازدهم پارس سلجوقیان [2].

به گفته رینرت: به نظر می رسد عطار در طول زندگی خود به شهرت چندان به عنوان شاعر شناخته نشده بود و عظمت وی به عنوان یک عارف، شاعر و استاد روایت تا قرن پانزدهم شناخته نشد. در همان زمان، مولوی شاعر عارف پارسی ذکر کرده است: "

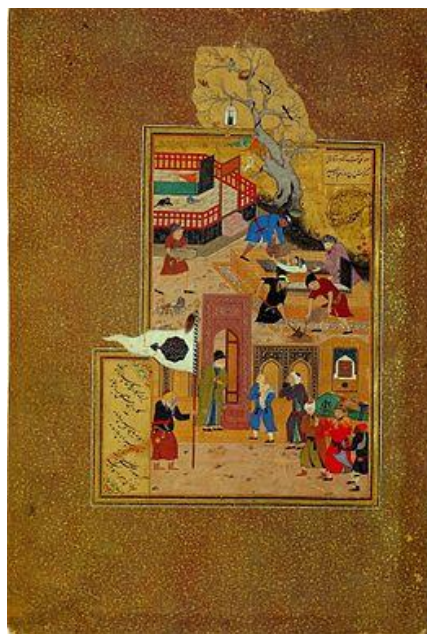
عطار روح بود، سنایی چشمانش بسیار از این سخن متعجب شد، و به مرور زمان، ما با او همراه شدیم" و در شعر دیگری ذکر می کند: "عطار هفت شهر عشق را پیموده است، ما هنوز اندر خم یک کوچه ایم" [1].

عطار احتمالاً فرزند یک شیمی دان مرفه بوده و در زمینه های مختلف تحصیلات عالی داشته است. در حالی که آثار او چیز زیادی را از زندگی عطار به ما ارائه نمی کند، این آثار نشان می دهد که عطار به حرفه داروسازی مشغول بوده

است و شخصاً در تعداد زیادی مشتری او بوده‌اند. افراد به داروخانه می‌آمدند و مشکلات خود را به "عطار" می‌گفتند و این او را بسیار تحت تأثیر قرار می‌داد. سرانجام، او فروشگاه داروخانه خود را رها کرد و به طور گسترده به بغداد، بصره، کوفه، مکه، مدینه، دمشق، خوارزم، ترکستان و هند سفر کرد و با مشایخ صوفی دیدار کرد و به ترویج عقاید صوفیه بازگشت. "

عطار حداقل 45000 شعر (دوبیتی) و بسیاری از آثار منثور درخشان را ساخته است. این یک شعر تمثیلی است که توصیف تلاش پرندگان (به عنوان مثال، صوفیان) برای سیمرغ افسانه‌ای، یا ققنوس، است که آنها می‌خواهند پادشاه خود (یعنی خدا) شوند. در صحنه آخر، پرندگانی که از سفر جان سالم بدر برده‌اند و با تأمل در بازتاب‌های خود در چهره آینه‌ای از سیمرغ به تخت سلطنت نزدیک می‌شوند، فقط متوجه می‌شوند که آنها و سیمرغ یکی هستند» [3].

از دیگر آثار مهم این شاعر پرکار می‌توان به الهی‌نامه (کتاب‌الله یا کتاب‌خدا) و مصیبت‌نامه ("کتاب مصیبت") اشاره کرد که هر دو تمثیل‌های عرفانی هستند و از لحاظ ساختار و شکل مشابه منیق هستند. دیوان طیار؛ ("اشعار جمع‌آوری شده") و اثر منثور معروف تذکره الاولیاء، یک منبع ارزشمند اطلاعاتی در مورد صوفیه اولیه (مختصر ترجمه انگلیسی، مقدسین مسلمان و عرفا) است. از دیدگاه ایده‌ها، مضامین ادبی و سبک، تأثیر عاثر نه تنها در ادبیات پارسی بلکه در سایر ادبیات اسلامی نیز به شدت احساس می‌شد [3].

شکل 20.2. صحنه تشییع جنازه عطار مجسمه مقبره عطار

آرامگاه عطار، نیشابور، ایران.

عطار در سال 1220 میلادی توسط مهاجمان مغول به قتل رسید. مقبره وی و صحنه ای از مراسم خاکسپاری وی در شکل 20.2 نشان داده شده است.

منابع

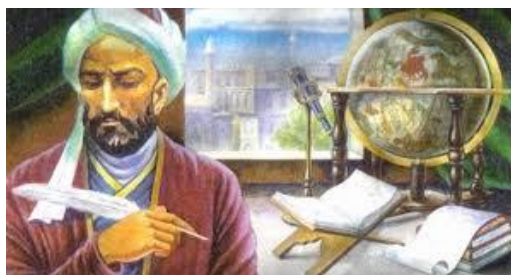
[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Attar_of_Nishapur

[2] Map

[https://www.google.com/search?q=12th+century+map+of+Persia&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=lowHk79PXAdzVM%253A%252Cm_NCjRXxYMWtSM%252C_&usg=__DuNRcJ7aNTz mhVrWVHaLIPb_4-w%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjpwIGSvIXZAhVGRK0KHVwkBwUQ9QEIMTAE#imgrc=sCUE1JwBzdfkJM:](https://www.google.com/search?q=12th+century+map+of+Persia&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=lowHk79PXAdzVM%253A%252Cm_NCjRXxYMWtSM%252C_&usg=__DuNRcJ7aNTz mhVrWVHaLIPb_4-w%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjpwIGSvIXZAhVGRK0KHVwkBwUQ9QEIMTAE#imgrc=sCUE1JwBzdfkJM)

[3] <https://www.britannica.com/biography/Farid-al-Din-Attar>

فصل 21 خواجه نصیر طوسی (ستاره شناس، ریاضی دان، فیلسوف، پزشک و شاعر)

21.1. مقدمه

در این فصل، داستان زندگی و مشارکت های علمی یکی دیگر از دانشمندان افسانه ای ایرانی در آغاز قرن 13 ارائه شده است. نام او خواجه محمد بن محمد بن حسن طوسی بود. او در رواج فیزیک، منطق، فلسفه، ریاضیات، پزشکی و نجوم نقش داشت.

21.2. حقایق در مورد طوسی

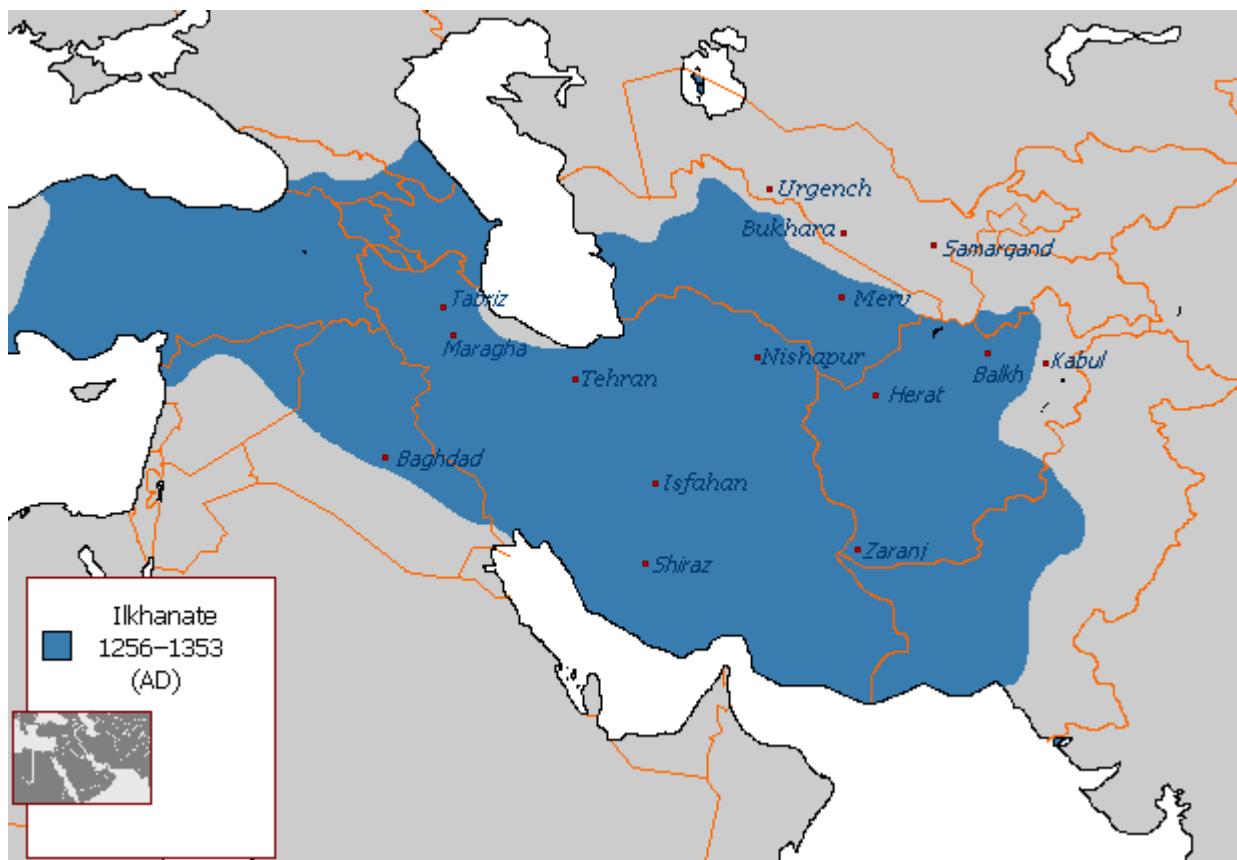
طوسی	سایر اسامی: خواجه محمد بن محمد بن حسن طوسی، خواجه نصیر طوسی
متولد	فوریه 1201 میلادی 17
محل تولد	نزدیک به شهر قم، پارس (اکنون در ایران است).
ملیت	پارسی (ایرانی)
وفات	22 ژوئن 1374 میلادی
محل وفات	کازمین عراق
والدین	نامعلوم
مذهب	شواهد حاکی از این است که او در جوانی زرتشتی بود و بعداً به اسلام گروید.

21.3. شرح زندگی نامه

طوسی در سال 1201 میلادی در شهر طوس (استان خراسان بزرگ در ایران در قرن سیزدهم) متولد شد (نگاه کنید به شکل 21.1. [2]). وی در سنین کودکی قرآن را در طوس و همدان فرا گرفت. وی همچنین در رشته های منطق، فلسفه، ریاضیات، پزشکی و نجوم تحصیل کرد. او پدرش را در سنین پایین از دست داد اما راه یادگیری و دانش را بر اساس خواسته پدر مرحومش طوسی اقلع کرد. طوسی به عنوان یک دانشجو جوان برای تحصیل فلسفه و ریاضیات به نیشاپور نقل مکان کرد. وی در حالی که در نیشاپور بود، با شاعر افسانه ای صوفی افسانه ای عطار آشنا شد که بعداً توسط مهاجمان مغول کشته شد. بعداً وی ریاضیات و نجوم را نزد کامل الدین یونس (1942) در موصل (اکنون در عراق) فرا گرفت. هنگامی که ارتشهای چنگیز خان از مغولان سرزمین مادری او را جارو کردند، وی توسط اسماعیلیان اسیر شد و با محافظت از پادشاهی یا سنگرهای مختلف، سرانجام به دربار هولانگو خان (نوه چنگیز خان) پیوست که مرکز آن مراغه بود (در حال حاضر در شمال غربی ایران) است.

21.4. آثار و دستاوردها

طوسی 150 قطعه اثر منتشر شده دارد. بیش از 25 نفر از آنها به زبان پارسی، تعداد کمی از آنها به زبان ترکی و بقیه به زبان عربی (زبان مشهور آن زمان) است. کارهای مهم وی در زیر شرح داده شده است [3].

شکل 21.1. نقشه امپراتوری پارس (قرن های 13 و 14) [2].

- کتاب الشكل القطای - کتاب در چهار ضلعی کامل. خلاصه پنج جلدی مثلثات.
- اخلاق ناصری - کاری درباره اخلاق.
- الرساله الستورلیبیا - رساله ای در مورد اسطرلاب
- زیج ایلخانی (جدول ایلخانی) - رساله مهم نجومی، که در سال 1272 میلادی به پایان رسید.
- التذخیر فی اعلم الحیا - - خاطره ای در مورد علم نجوم. در مورد این اثر شرح های زیادی به نام شرح التذخیرا (شرح التذخیرا) نگاشته شده است - تفسیرها توسط عبدالعلی بن محمد بن الحسین بیرجندی و توسط نظم نیشاپوری نوشته شده است.
- شرح الاشارات - (شرح تفسیر ابن سینا).
- اوصاف اشرف - یک کار کوتاه اخلاقی - عرفانی به زبان پارسی.
- تجرید الاستیقاد (جمع عقاید) - تفسیری بر آموزه های شیعه.

رصدخانه مراغه

یکی از مهمترین نقش های طوسی در نجوم ساخت رصدخانه ای در سال 1259 میلادی در مراغه (استان شرقی آذربایجان، ایران) است. مراغه پایتخت هولگو خان (1265 تا 1212 میلادی) بود و این طوسی بود که وی را متقاعد کرد تا رصدخانه ای را در آن زمان تأسیس کند. شکل 2.12. ویرانه های رصدخانه و ساختمان فعلی آن را در مراغه، ایران نشان می دهد. طوسی در مراحل برنامه ریزی و ساخت رصدخانه، در کتاب خود: زیج ایلخانی (جدول ایلخانی)، جدول دقیق لحظه های سیاره ای را برای محاسبه موقعیت سیارات و نام ستاره ها ایجاد کرد [3]. مدل سیاره ای وی در آن زمان پیشرفته ترین مدل بود. این مدل تا زمانی مورد استفاده قرار می گرفت که مدل الکترونیک مرکزی نیکلاس کوپرنیک وجود نداشت [4]، (کوپرنیک ریاضیدان و اخترشناس لهستانی دوره رنسانس قرن شانزدهم بود که جهانی را طراحی کرد که خورشید را به جای زمین در مرکز جهان قرار می داد).

طوسی یک روش هندسی به نام زوج طوسی را اختراع کرد که از مجموع دو حرکت دایره ای حرکت خطی ایجاد می کند [3،5]. شکل 21.3. مفهوم زوج طوسی را نشان می دهد. زوج طوسی یک وسیله ریاضی است که در آن یک دایره کوچک در داخل یک دایره بزرگتر دو برابر قطر دایره کوچکتر می چرخد. چرخش دایره ها باعث می شود که یک نقطه

از محیط دایره کوچکتر با حرکت خطی در امتداد قطر دایره بزرگتر به عقب و جلو بچرخد. این زوج ابتدا توسط منجم و ریاضیدان پارسی قرن سیزدهم، نصیرالدین طوسی در سال 1247 تحریر المجستی (تفسیر الماگست) به عنوان راه حلی برای حرکت جغرافیایی سیارات فروتن پیشنهاد شد و بعداً به طور گسترده ای به عنوان جایگزینی برای ارزش معادل هزار سال قبل در الماگست بطلمیوس معرفی شد [3،5].

طوسی می نویسد که "کهکشان راه شیری، یعنی کهکشان، از تعداد بسیار زیادی ستاره کوچک کاملاً خوشه ای تشکیل شده است که به دلیل غلظت و کوچکی آنها، به نظر می رسد ذرات ابری هستند، به همین دلیل، به شیر بهای رنگی شبیه است. [5]. طوسی همچنین مقدار مربوط به حق تقدم سالیانه اعتدالین را محاسبه و به ساخت و استفاده از برخی از ابزارهای نجومی از جمله اسطرلاب کمک کرد.

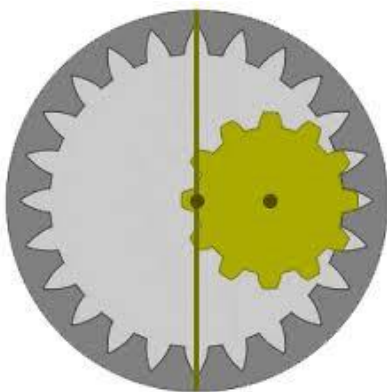

(a)

(b)

شکل 21.2. مراغه، رصدخانه ایران (الف) خرابه های رصدخانه اصلی (ب) رصدخانه فعلی [6].

شکل 21.3. مفهوم "زوج طوسی" طوسی که در رصدخانه مراغه، در ایران استفاده شده است [5].

بعدها براساس رصدخانه مراغه موارد دیگری نیز در سمرقند (150 سال بعد، اکنون در ازبکستان)، استانبول، ترکیه و جیپور هند ساخته شد.

زیست شناسی

طوسی در کتاب "اخلاق ناصری" نظریه ای اساسی درباره تکامل گونه ها ارائه داد. او حدس زد که جهان زمانی از عناصر مساوی و مشابه تشکیل شده است. وی خاطر نشان کرد که این عناصر، به دلیل تناقضات درونی، برخی از عناصر سریعتر از بقیه رشد کردند [7] وی سپس خاطر نشان کرد که این تحولات منجر به ایجاد مواد معدنی، سپس گیاهان، سپس حیوانات و سرانجام انسانها شد [3]. وی در زیر [7] نوشت:

حیوانات از گیاهان بالاتر هستند، زیرا آنها قادرند آگاهانه حرکت کنند، به دنبال غذا بروند، چیزهای مفید پیدا کنند و بخورند. [7] تفاوت های زیادی بین گونه های جانوری و گیاهی وجود دارد، [7] اول از همه، پادشاهی حیوانات پیچیده تر است. علاوه بر این، عقل مفیدترین ویژگی حیوانات است. با این استدلال، آنها می توانند چیزهای جدیدی یاد بگیرند و از توانایی های جدید و غیر ذاتی استفاده کنند. به عنوان مثال، اسب آموزش دیده یا شاهین شکار در نقطه بالاتری از رشد در دنیای حیوانات است. اولین مراحل کمال انسان از اینجا آغاز می شود.

وی همچنین توضیح داد که چگونه انسان از حیوانات تکامل یافته است، موارد زیر را در نظر بگیرید: "چنین انسانهایی [احتمالاً میمونهای انسانی] در سودان غربی و دیگر گوشه های دوردست جهان زندگی می کردند. آنها با عادات، اعمال و رفتار خود به حیوانات نزدیک هستند. [...] انسان ویژگی هایی دارد که او را از سایر موجودات متمایز می کند اما ویژگی های دیگری دارد که او را با دنیای حیوانات، پادشاهی سبزیجات یا حتی با بدن های بی جان متحد می کند. [...] قبل از [آفرینش انسان]، همه اختلافات موجودات از ریشه طبیعی بود. مرحله بعدی با کمال معنوی، اراده، مشاهده و دانش همراه خواهد بود. [...] همه این حقایق ثابت می کند که انسان در پله میانی پلکان تکاملی قرار گرفته است. با توجه به ماهیت ذاتی او، انسان به موجودات فرومایه مربوط است و تنها با کمک اراده خود می تواند به سطح بالاتری از رشد برسد.

این حدس ها و یافته های طوسی در قرن 6 قبل از ژان باپتیست لامورک (1744-1829 میلادی) و چارلز داروین و آلفرد راسل والاس در سال 1859 مطرح شده است [6].

شیمی و فیزیک

در شیمی و فیزیک، طوسی نسخه ای از قانون حفظ جرم را بیان کرد. وی نوشت که جسمی از ماده قادر به تغییر است اما قادر به ناپدید شدن نیست: جسمی از ماده نمی تواند کاملاً ناپدید شود. این جسم فقط فرم، شرایط، ترکیب، رنگ و سایر خصوصیات خود را تغییر می دهد و به يك ماده اولیه یا پیچیده تبدیل می شود. [3]

منطق

طوسی از حامیان منطق ابن سینا بود (به فصل 12 مراجعه کنید)، و شرح زیر را درباره نظریه گزاره مطلق ابن سینا نوشت [3]:

آنچه او را به این امر تحریک کرد این بود که در نظریه ادعا شده توسط ارسطو و دیگران گاهی اوقات از متناقض گزاره های مطلق استفاده می کردند با این فرض که مطلق هستند؛ و به همین دلیل بسیاری تصمیم گرفتند که مطلق ها با مطلق مغایرت داشته باشند. طوسی می خواست راهی برای تفسیر آن مثالها از ارسطو بیاورد [3].

ریاضیات

از فصل بیرونی (به بخش 11 مراجعه کنید) به یاد بیاورید که مثلثات در محاسبات نجومی استفاده شده است. طوسی اولین کسی بود که کتابی صرفاً در مثلثات نوشت. طوسی، در "رساله چهار ضلعی" خود، توضیحی گسترده در مثلثات کروی، متمایز از نجوم ارائه داد. در آثار طوسی بود که مثلثات به وضعیت شاخه ای مستقل از ریاضیات خالص متمایز از نجوم دست یافتند که مدتهاست با آن مرتبط بود. وی اولین کسی بود که شش مورد مشخص مثلث قائم الزاویه را در مثلثات کروی فهرست کرد [3].

طوسی به عنوان وزیر به فرمانروای نسل 2 مغول، هولاکوه خان (نوه چنگیز خان) خدمت کرد. نصیر به حاکم مغول توصیه کرد که آخرین حکومت عباسیان را در بغداد به دست گیرد و از این رو به پایان دادن به 507 سال حکومت امپراتوری عباسیان کمک کرد.

نکات نهایی: ناسا - آژانس فضایی ایالات متحده ناصر الدین را به یک حفره برخورد قمری اختصاص داده است که در زمین ناهموار در قسمت جنوبی نزدیک ماه قرار دارد. این دهانه با دو سازه قدیمی تداخل دارد و به دهانه میلر از شمال و هاگینز در غرب نفوذ می کند [8].

[1] <https://www.google.com/#q=bio+of+Khwarizmi>

[2] [Maps](#)

<https://www.google.com/search?q=Maps+of+Abbasid+dynasty&tbm=isch&imgil=FtSLUcm4wQCUPM%253A%253BVK6kC->

http%25253A%25252F%25252Fwww.gifex.com%25252Fdetail-en%25252F2010-01-01-11553%25252FThe-Abbasid-Caliphate-7501258.html&source=iu&pf=m&fir=FtSLUcm4wQCUPM%253A%252CVK6kC-UCrg66qM%252C_&usg=__-

http%25253A%25252F%25252Fwww.gifex.com%25252Fdetail-en%25252F2010-01-01-11553%25252FThe-Abbasid-Caliphate-7501258.html&source=iu&pf=m&fir=FtSLUcm4wQCUPM%253A%252CVK6kC-UCrg66qM%252C_&usg=__-

http%25253A%25252F%25252Fwww.gifex.com%25252Fdetail-en%25252F2010-01-01-11553%25252FThe-Abbasid-Caliphate-7501258.html&source=iu&pf=m&fir=FtSLUcm4wQCUPM%253A%252CVK6kC-UCrg66qM%252C_&usg=__-

http%25253A%25252F%25252Fwww.gifex.com%25252Fdetail-en%25252F2010-01-01-11553%25252FThe-Abbasid-Caliphate-7501258.html&source=iu&pf=m&fir=FtSLUcm4wQCUPM%253A%252CVK6kC-UCrg66qM%252C_&usg=__-

http%25253A%25252F%25252Fwww.gifex.com%25252Fdetail-en%25252F2010-01-01-11553%25252FThe-Abbasid-Caliphate-7501258.html&source=iu&pf=m&fir=FtSLUcm4wQCUPM%253A%252CVK6kC-UCrg66qM%252C_&usg=__-

http%25253A%25252F%25252Fwww.gifex.com%25252Fdetail-en%25252F2010-01-01-11553%25252FThe-Abbasid-Caliphate-7501258.html&source=iu&pf=m&fir=FtSLUcm4wQCUPM%253A%252CVK6kC-UCrg66qM%252C_&usg=__-

[3] https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad_ibn_Musa_al-Khwarizmi

[4] <https://www.britannica.com/biography/Nicolaus-Copernicus>

[5] https://en.wikipedia.org/wiki/Tusi_couple

[6] Ragep, Jamil, Nasir al-Din Tusi's Memoir on Astronomy (al-Tadhkira fi `ilm al-hay' a) Edition, Translation, Commentary and Introduction. 2 vols. Sources in the History of Mathematics and Physical Sciences. New York: Springer-Verlag, 1993. pp. 129.

[7] http://www.iranreview.org/content/Documents/Maragheh_Observatory.htm

[8]

https://www.google.com/search?source=hp&ei=1GzzWdywDcm_jwSIo7vYBQ&q=history+of+evolution&oq=history+of+evolution&gs_l=psy-

ab.12..0110.5448.11294.0.16602.20.20.0.0.0.0.260.2787.2j15j3.20.0....0...1.1.64.psy-

ab..0.20.2781...0i131k1.0.u4V-TiRAy9k

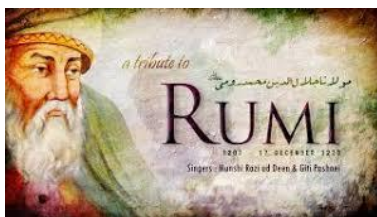
[9] <https://www.google.com/search?ei=zkJtW4SmH4TP8AOE->

byQBA&q=Tusi+moon+crater&oq=Tusi+moon+crater&gs_l=psy-

ab.12..33i21k1.32836.40244.0.44462.16.16.0.0.0.0.205.2607.0j15j1.16.0....0...1c.1.64.psy-

ab..0.13.2171...0j0i67k1j0i131i67k1j0i131k1j35i39k1j0i20i264k1j33i160k1.0.yjgbzo1dOSk

فصل 22 مولانا مولوی (شاعر صوفی افسانه ای پارسی)

22.1. مقدمه

در این فصل، مولانا جلال الدین بلخی، داستان کوتاه زندگی و نقش های ادبی یکی از بزرگترین شاعران صوفیه در تمام دوران از قرن سیزدهم آورده شده است. وی از مشهورترین شاعران ادبیات پارسی بود. او دو اثر به نام های دیوان مثنوی و شعر را منتشر کرد. شعرهای او، اغلب پر از توصیه برای جامعه جهانی است. او به دلیل بینش معنوی خود به انسانیت و ابدیت، میلیون ها پیرو در سراسر جهان دارد. در سن 12 سالگی، پدر و خانواده اش بلخ را ترک کردند تا از حمله مغول که به سرعت از شرق می آمدند جلوگیری کنند. پس از چندین سال سفر، خانواده در قونیه شبه جزیره آناتولی اقامت کردند. "شبه جزیره آناتولی، که متعلق به امپراتوری روم شرقی بود، به تازگی توسط مسلمانان تسخیر شده بود و حتی زمانی که تحت کنترل حکام مسلمان ترک قرار گرفت، هنوز هم برای عرب ها، پارس ها و ترک ها به عنوان منطقه جغرافیایی "روم" محسوب می شد. [1]

22.2. حقایق در مورد مولانا [1]

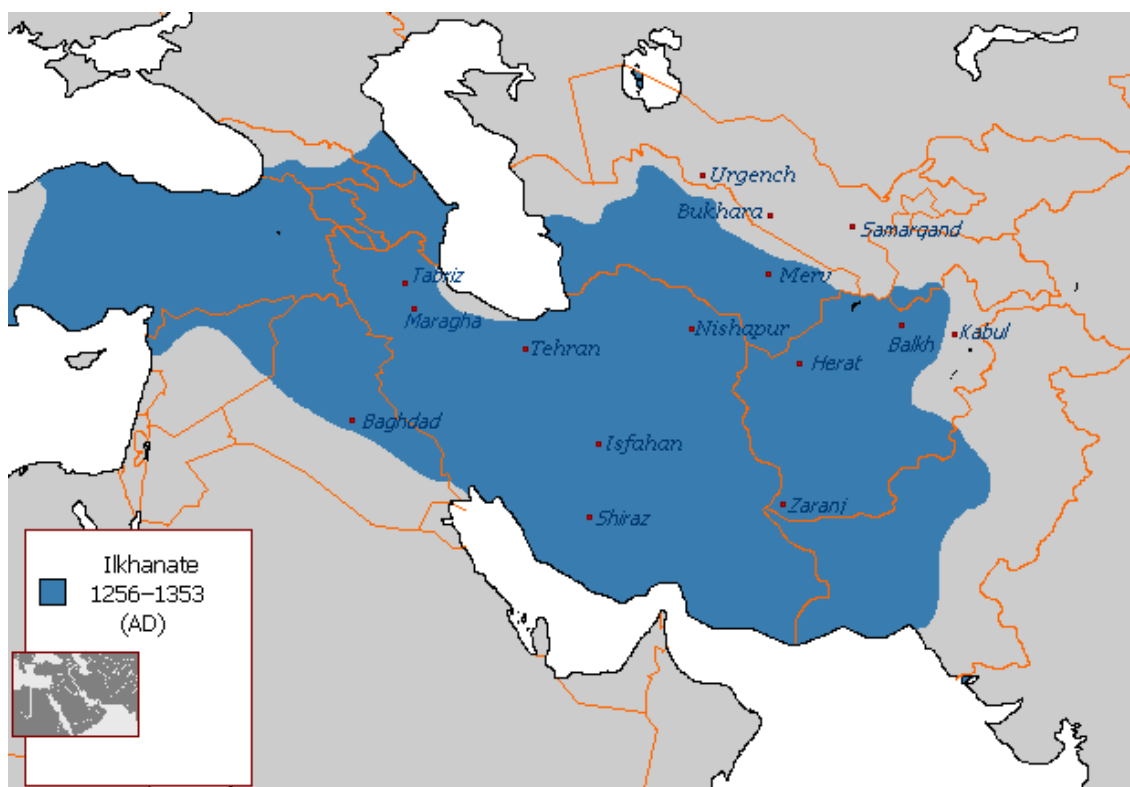
مولانا رومی	سایر اسامی: مولانا جلال الدین محمد بلخی
متولد	1207 میلادی
محل تولد	بلخ، خراسان (در مزار شریف افغانستان امروز)
ملیت	پارسی (ایرانی)
وفات	17 دسامبر 1273 میلادی
محل وفات	قونیه، سلطان نشین روم (در ترکیه امروز)
والدین	پدر: بهاء الدین ولد، خودش عارف و متکلمی است که به سلطان علما معروف است.

وضعیت تاهل	متاهل
پسرها	سلطان ولد، علاء الدین
تأثیر گرفته از	عطار و سنایی. به گفته پسرش سلطان ولد، گفته می شود که مولانا می گوید: "عطار روح او و سنائی دو چشم او بود."

22.3. طرح زندگی نامه

هزاران قرن است که ایران راه هدایت و دانش را طی کرده است. در راه رسیدن به این اهداف، اولین گام ها عبارتند از: "میترا" (نور و خرد) و "آناهیتا" (آب و تولد) [3]. این دو عامل کمک کرده است وجود آنها به رغم بسیاری از تهاجمات خارجی به جلو برود.

زادگاه مولوی بلخ شهری شناخته شده از دو راهب بودایی در خراسان بزرگ (افغانستان فعلی)، تراپوسا و باهالیکا، که شاگردان بودا بودند، بود. [1] بلخ مرکز سیاست، اقتصاد، فرهنگ و تمدن بود که ساکنان آن جویندگان و نگهبانان دانش بودند. با این حال، بلخ پس از حمله شرورانه مغولان، موقعیت زیادی را در میان شهرهای بزرگ آن زمان از دست داد [3].

شکل 22.1. نقشه امپراتوری ایران (1256 تا 1353 میلادی) [2].

پدر مولانا بهاء الدین ولد، خود عارف و متکلم معروف به سلطان دانشمندان بود. در سالهای اولیه، استاد و دوست پدرش، سید برهان الدین بود. ابتدا آنها به مکه رفتند و وظایف دینی خود را انجام دادند. آنها خود را به دمشق رساندند و مدتی در آنجا زندگی کردند. با مرگ پدر مولانا، بهاء الدین، دوست او سید برهان الدین که در بلخ زندگی می کرد، این وظیفه را بر عهده گرفت تا به قونیه برود و به مولوی جوان که اکنون در سن 25 سالگی است کمک کند. در آن سالها، مولانا 4 سال در حلب و دمشق بود و نزد بزرگترین عقاید مذهبی آن زمان تحصیل کرد. به زودی، او اولین استاد خود را شناخت، جلال الدین در حال تبدیل شدن به یک متفکر کاردان و یک فیلسوف بود، سپس قونیه را به بلخ ترک کرد. با این حال، قبل از آن، او به جلال الدین گفت: "من خودم چنین همانند شیر هستم و ما نیاز نیست هر دو در اینجا باشیم. به همین دلیل است که می خواهم بروم. علاوه بر این، یک دوست عالی به شما می آید و شما آینه یکدیگر خواهید بود" [3].

دوست عزیز او شمس تبریزی (آرامگاه هم اکنون در استان آذربایجان شرقی، ایران). بود مولانا و یا همان مولوی در سن 37 سالگی با شمس ملاقات کرد - مردی شگفت انگیز که از مکانی به مکان دیگر بدون اقامتگاه ثابت نقل مکان می کند. شمس در سنین پایین از خراسان خانه خود را ترک کرد و برای یافتن مولانا به عراق، سوریه و قونیه نقل مکان کرد. پس از ملاقات با شمس بود که مولانا به شاعری عالی تبدیل شد و خود به خود غزل می سرود، و در کتابی به نام "دیوان الکبیر" جمع آوری شد [3]. مولانا می گوید در شمس خودم را دیدم. ارتباط مولانا با شمس 10 سال طول کشید. شمس نسبت به مولانا از دیگر شاگردان رومی خود سخت گیر تر بود. دانش آموزان نگران بودند که یک فیلسوف برجسته ای همانند مولانا جزء پیروان شخص بی خانمانی مانند شمس شده است، دو بار در طول این دوره ادر جستجوی ا رفته است چنانکه یک بار او در دمشق توسط پسر مولوی سلطان ولاد پیدا شده و به قونیه آورده شده بود. رابطه بین مولانا و شمس برای خانواده مولانا تا حدودی ناراحت کننده بود. شایعه شده است که دومین باری که شمس ناپدید شد، آخرین بار بود و او کشته شد. مولانا و یا مولوی با حسام الدین چلبی دوستی معنوی عمیقی برقرار کرده بود، چلبی به مولانا پیشنهاد داده بود که همه اشعار معنوی خود را بر روی کاغذ بیاورد. مولانا لبخند زد و دفتری را درآورد که 18 صفحه اول آن شاهکار آینده خود، "مثنوی" را نشان می دهد. این کتاب با این اشعار آغاز می شود:

مثنوی توسط مولوی خوانده شد و چلبی هر بخش را نوشت و مولوی بعداً نوشته ها را تصحیح کرد. مولوی گاه چنان سریع می خواند که چلبی قادر به ادامه کار نبود [4]. عقاید مربوط به مولانا نه شرقی بوده است و نه غربی بلکه جایی در این بین بوده است. تمام آثار او به زبان مادری، پارسی (پارسی) نگاشته شده است، زیرا او پارسی زبان بومی بوده است. مولانا هدیه ای برای بشریت است.

اشعار مولانا واقعاً معنوی و خیال انگیز است. وی، در شعرهای خود، پیشرفت های چشمگیر فنی را پیش بینی کرده است. شگفت آور است که بیش از 800 سال پیش در اشعار مولانا به اکتشافاتی از جمله جاذبه، فیزیک کوانتوم، فیزیک هسته ای، دی الکتریک، فلسفه، نجوم و بسیاری دیگر از حقایق علمی پرداخته شده است [5].

شعرهای زیر را در نظر بگیرید:

• غزلهای مثنوی توسط مولوی تالوت شد و چلبی هر بخش را نوشت. شاهکار با این آیه آغاز می شود:

• **بشنو از نی چون حکایت می کند**

• **از جدایی ها شکایت می کند**

• **به نی و قصه ای که می گوید، چگونه آواز خواندن جدایی است گوش دهید**

• **نور خورشید، کهکشان های در حال چرخش و نیروهای جاذبه:**

• **آسمان گوید زمین را مرحبا**

• **باتوام چون آهن و آهن ربا**

"آسمان از زمین استقبال می کند من هم همانطور که آهن ربا آهن را جذب می کند من هم با شما هستم"

• **این چراغ شمس کو روشن بود**

• **نه از فتیل و پنبه و روغن بود**

• **سقف گردون کو چنین دایم بود**

• **نه از طناب و استنی قائم بود**

نور سوزان از خورشید است. از سوختن روغن و فتیله نیست.

کهکشان در حال چرخش ما، که بسیار مداوم این کار را انجام می دهد. روی ستونها ساخته نشده و توسط سیمها بسته نمی شود.

در سال 1687 آیزاک نیوتون با مشاهده افتادن سیبی از درخت، نیروهای گرانشی را کشف کرد. بیش از 450 سال قبل، مولانا با اشعار خود این موضوع را بیان کرد [4].

علاوه بر این، او یک انفجار هسته ای را پیش بینی کرده بود، این اشعار را در نظر بگیرید:

مولانا در شاهکار مشهور خود به نام مثنوی (شروع بیت 4580) انفجار هسته ای را پیش بینی کرد:

- آفتابی در یکی ذره نهران
- ناگهان آن ذره بگشاید دهان
- ذره ذره گردد افلاک و زمین
- پیش آن خورشید چو جست از کمین

درون هر ذره خورشیدی پنهان است. ناگهان آن ذره دهان خود را باز می کند.
کهکشان ها و زمین متلاشی می شوند. در مقابل آن خورشید وقتی پنهان می شود.

"یا در شعر 2502"

- اینت خورشیدی نهران در ذره
- شیر نر در پوستین بره

خورشیدی در ذره ای پنهان شده است. شیر نر با لباس بره

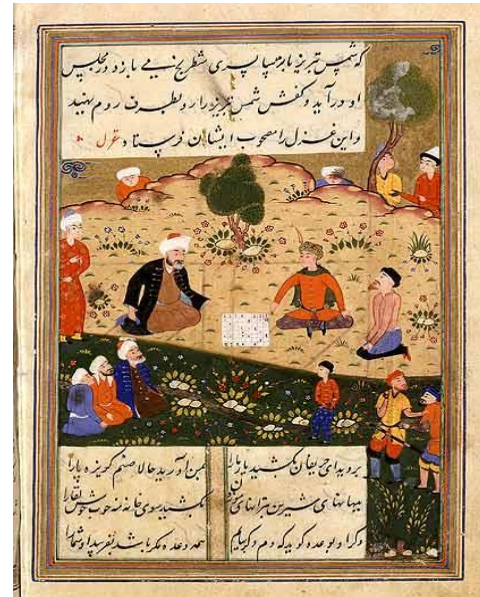
سماع - یک دسترسی الهی

مولانا موعظه می کرد که همه ادیان یکی هستند [4]. او در مدرسه خود (به شکل 22.2. نگاه کنید) در قونیه موعظه و تدریس کرد و به یک قدیس زنده تبدیل شد. او عادت داشت در خانه اش به دور ستونی بچرخد و به دنبال یک عارف الهی برود. این شیوه به سبک رقص، که ساما نامیده می شود، بیش از 800 سال رواج داشته است. [5]. سماع خدای الهی خاصی را از طریق رقص و آواز با لباس نمادین معرفی کرد، شکل 22.2. را ببینید. سماع یک آیین صوفیانه است که شامل آواز، رقص، ساز زدن، شعرخوانی، دعا و پوشیدن لباس نمادین است. نمادگرایی سماع بازنمایی "سفر عرفانی صعود معنوی انسان از طریق ذهن و عشق به کمال" است [1]. از نظر مولانا مانند سفر سفر خاصی به کعبه و زیارت مکه شبیه سماع بود [1].

شکل 22.2. عکس های رقص سماع که مولوی از آن برای رسیدن به یک مرحله الهی استفاده کرد.

شکل 22.3. سه مقبره مولانا، پدرش و پسر بزرگتر او و صفحه کتاب مثنوی در قونیه، ترکیه (نشان داده شده قبر مولانا، پدرش و پسرش با کلاه های واقعی روی گورها).

مولوی د 17 دسامبر سال 1273 میلادی در قونیه ترکیه درگذشت. شکل 22.3. عکس هایی از مدرسه قدیمی و مزار وی در قونیه را نشان می دهد. عکس سوم مقبره های پدرش بهاء الدین، خودش و پسرش سلطان ولد را نشان می دهد. همچنین صفحات مثنوی - شاهکار شعر پارسی وی - در شکل نشان داده شده است.

منابع

[1] <http://en.wikipedia.org/wiki/Rumi>

[2]

<https://www.google.com/search?q=photos+of+Moulana+Rumi&tbm=isch&imgil=XBB6HG>

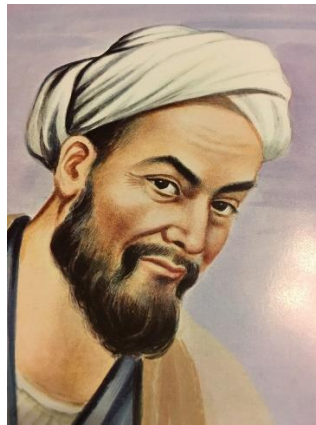
0FYGQqbM%253A%253BIXpWAO7WLFMBXM%253Bhttps%25253A%25252F%25252F
www.youtube.com%25252Fwatch%25253Fv%2525253DBa7kfCcwPJ4&source=iu&pf=m&
fir=XBB6HG0FYGQqbM%253A%252CIXpWAO7WLFMBXM%252C &usg= c4WWKII
1xytBtNsPMgLnYeq5D4U%3D&biw=1239&bih=554&ved=0ahUKEwjdg06ZvafWAhUG5
CYKHWu7CbgQyjcIPw&ei=6-
27WZ3hMYbImwHr9qbACw#imgrc=XBB6HG0FYGQqbM:

[3] S. Bayani, “*Blow of Two Hundred Believes: About Moulana Jalalle-din Rumi*”, Jaamee Publishers, Tehran, Iran, 2005 (In Persian), ISBN 964-7468-71-7.

[4] <https://sufism.org/origins/rumi/rumi-excerpts/rumi-daylight-tr-by-kabir-camille-helminski-excerpts-2>

[5] M. M. Naini, “Mysteries of the Universe and Rum’s Discoveries,” Universal Vision and Research, Delray Beach, FL, ISBN 0-9714600

فصل 23 سعدی (شاعر انسان گرا)

23.1. مقدمه

در این فصل، مختصری از داستان زندگی، و نقش یکی دیگر از شاعران بزرگ قرن سیزدهم، سعدی شیرازی آورده شده است. وی از مشهورترین شاعران ادبیات پارسی است. او دو کتاب شعر اساسی به نام های "بوستان" (باغ) و "گلستان" (باغ گل رز) منتشر کرد. شعرهای او اغلب پر از توصیه برای جامعه جهانی است. وی برای فرار از حمله ی مغولان، بیش از 30 سال سفر کرد و چیزهای زیادی در رابطه با کشورهای دیگر آموخت.

23.2. حقایق درباره سعدی [1]

سعدی	سایر اسامی: ابو محمد مصلح الدین بن عبدالله شیرازی
متولد	1210 میلادی
محل تولد	شهر شیراز در ایران
ملیت	پارسی (ایرانی)
وفات	1291 میلادی
حل وفات	شیراز، ایران
والدین	نامشخص. اما پدرش را در کودکی از دست داده است.
وضعیت تاهل	متاهل

23.3. شرح زندگی نامه

سعدی در سال 1210 میلادی در خاندان خوارزمی (1190 تا 1220 میلادی) و ابو ایبید (1171 تا 1341 میلادی) در شهر شیراز، ایران متولد شد (شکل 23.1. را ببینید). وی نه تنها در کشورهای پارسی زبان مشهور است بلکه در منابع غربی نیز نقل شده است. وی از نظر کیفیت نوشته ها و عمق افکار اجتماعی و اخلاقی اش شناخته شده است. سعدی به طور ویژه ای به عنوان یکی از بزرگترین شاعران سنت ادبی کلاسیک شناخته شده است [2]. سعدی در جستجوی دانش و امنیت مسافر جهانی زمان خود بود. به دلیل حمله مغول به خراسان بزرگ (خوارزم) و دیگر مناطق پارس، وی سی سال سرگردان بود و شروع به مسافرت کرد. آثار وی نشان می دهد که وی به مصر، سوریه (دمشق)، آناتولی (آدانا و نزدیک قونیه در ترکیه امروز) و عراق (بصره) سفر کرده است [1]. در طول این 30 سال سرگردانی، وی توسط صلیبیون در اکر (در لبنان امروز) اسیر شد، جایی که او 7 سال با زحمت و سختی گذرانده بود. در زمان مملوکها (ارتش برده خلافت عباسی) برای آزادی وی در میان بسیاری دیگر باج دادند، و او آزاد شد. وی همچنین به بیت المقدس و بعداً به مکه و مدینه رفت. همچنین ممکن است از برخی کشورهای خلیج پارس مانند عمان دیدار کرده باشد.

شکل 23.1. نقشه امپراتوری خوارزمی در ایران (1120 تا 1220 میلادی) [2]

وی سرانجام به ایران برمی‌گردد و در آنجا با دوستان زمان کودکی خود در اصفهان و دیگر شهرها ملاقات می‌کند. در خراسان، سعدی با امیر ترکی به نام طغرال دوست می‌شود. سعدی در سفر به سند (استان پاکستان امروز) به او و افرادش می‌پیوندد و در آنجا با پیر پوتنور، پیرو استاد بزرگ صوفی ایرانی شیخ عثمان مروندوی (1117-1274 م) ملاقات می‌کند. وی همچنین در نوشته‌های خود درباره سفرهایش با امیر ترک طغرل در سند (پاکستان از آن سوی هند و ثار)، هند (به ویژه سامنات، جایی که با برهن‌ها روبرو می‌شود) و آسیای میانه (که با بازماندگان حمله مغول در خوارزم) مواردی را عنوان کرده است. طغرال نگهبانان هندو را استخدام می‌کند و بعداً او به خدمت سلطان نشین ثروتمند دهلی در می‌آید و سعدی به دهلی دعوت می‌شود و بعداً به بازدید از وزیر گجرات می‌رود. سعدی در طول اقامت خود در گجرات، درباره هندوها بیشتر می‌آموزد و از معبد بزرگ سامنات بازدید می‌کند، که به دلیل برخورد ناخوشایند با برهن‌ها از آنجا فرار می‌کند [2]. سعدی قبل از سال 1257 م / 655 هجری قمری (سالی که ترکیب کتاب خود را به نام بوستان به پایان رساند) به شیراز بازگشت.

در حدود سال 1258 میلادی - سعدی سرانجام به شهر محبوب زادگاه خود - شیراز بازگشت. در این زمان او حدوداً چهار سال داشت. شیراز، در آن زمان، تحت فرمان اتابک ابوبکر سعد بن زنگی (1231-1260 میلادی)، "حاکم سلغوری پارس" اداره می‌شد. شهر نسبت به مکانی که او سفر کرده بود از آرامش نسبی و احساس ثبات برخوردار بود. او مورد استقبال حاکم قرار گرفت، زنگی و شهر شیراز او را در آغوش گرفت. به عنوان سپاس، سعدی در صفحات ابتدایی کتاب "بوستان" خود از حاکم تمجید کرد.

23.4. دستاوردها

همانطور که گفته شد، پیش از این، دو کتاب شعر مهم سعدی "بوستان" (باغ) و "گلستان" (باغ گل رز) بود.

شکل 23.2. عکس از کتاب های سعدی. (الف) سعدی در باغ گل رز، از نسخه خطی اثر وی گلستان، 1645 (ب) صفحه اول بوستان، از یک نسخه خطی.

سعدی نه تنها شاعر بزرگی بود. او همچنین یک فیلسوف به تمام معنا بود. اشعار معروف خودش رو در رابطه با نوع دوستی و انسان دوستی زمانی که اشخص دچار درد و رنج است در سازمان ملل متحد منقوش شده است. شعرهای او این است:

بنی آدم اعضای یک پیکرند
 که در آفرینش ز یک گوهرند
 چو عضوی به درد آورد روزگار
 دگر عضوها را نماند قرار
 تو کز محنت دیگران بی غمی
 نشاید که نامت نهند آدمی
 فرزندان آدم همه مانند یکدیگر هستند،
 از یک ذات آفریده شده اند.
 وقتی بلای زمان بر یک عضو تأثیر بگذارد

اندام های دیگر نمی توانند در حالت استراحت باقی بمانند.

اگر هیچ حس همدردی با مشکلات دیگران نداشتید،

شما شایسته نیستید که با نام یک انسان خوانده شوید.

شکل 3.23. شعر گفته شده را در کتاب ادبی خود گلستان نشان می دهد و در سازمان ملل متحد در شهر نیویورک مشاهده شده است.

شکل 3.23. سه شعر در مورد اهمیت بشر ما که در دیوارهای سازمان ملل ثبت شده است [3].

برخی از توصیه های سعدی به بشر علاوه بر موارد فوق در زیر نشان داده شده است:

"دشمنی که به او مهربانی می کنی دوست تو می شود، شهوت، و زیاده خواهی، خصومت را افزایش می دهد".

"گل سرخ و خار و غم و شادی با هم پیوند خورده اند."

"بهترین کسانی که خدا دوستشان دارد کسانی هستند که ثروتمند هستند اما تواضع فقرا را دارند و از بزرگواری

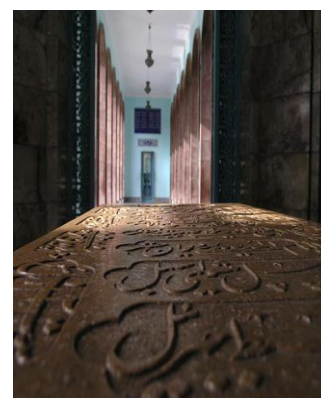
ثروتمندان برخوردارند".

"هر آنچه قلب انسان را تحت تأثیر قرار می دهند در چشم دوست داشتنی به نظر می رسد."

"کسی که برده شکم خود است، بندرت خدا را عبادت می کند."

"من از خدا می ترسم و در کنار خدا، بیشتر از آنها می ترسم که از او نترسند."

سعدی در سال 1291 میلادی در شیراز درگذشت. مقبره وی در شیراز در شکل 23.4 نشان داده شده است [4].

شکل 23.4. سه صحنه از آرامگاه سعدی در شیراز، ایران [4].

منابع

[1] http://en.wikipedia.org/wiki/Saadi_Shirazi

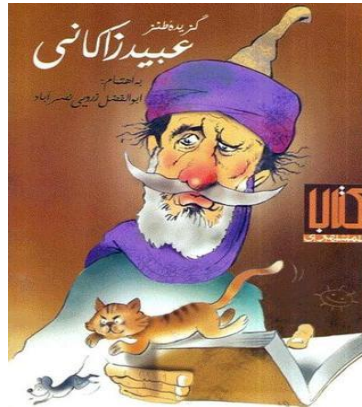
[2] https://www.google.com/search?q=map+of+Persian+Ayyubid+dynasty+%281171-1341%29&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=qluz1yci38jgZM%253A%252CSA3egsWq0HKCVM%252C_&usg=AI4_-kTCY944li17xKKGkAdShLI4ZvHfNA&sa=X&ved=2ahUKEwiT46SZvpTfAhVDRa0KHUAWBsMQ9QEwA3oECAQQBg#imgsrc=DxibcFmta3WnsM:

[3] <http://www.zaufishan.co.uk/2011/09/iranian-poetry-bani-adam-inscribed-on.html>

[4]

https://www.google.com/search?tbm=isch&sa=1&ei=sPMNXMj6Kc_2swXYnLm4Dg&q=tomb+of+poet+Saadi&oq=tomb+of+poet+Saadi&gs_l=img.12...255217413.255223891..255226615...0.0..0.89.1195.18.....1....1..gws-wiz-img.....0j0i67.W_ycz7kUutY

فصل 24 زاکانی (شاعر طنزپرداز)

24.1. مقدمه

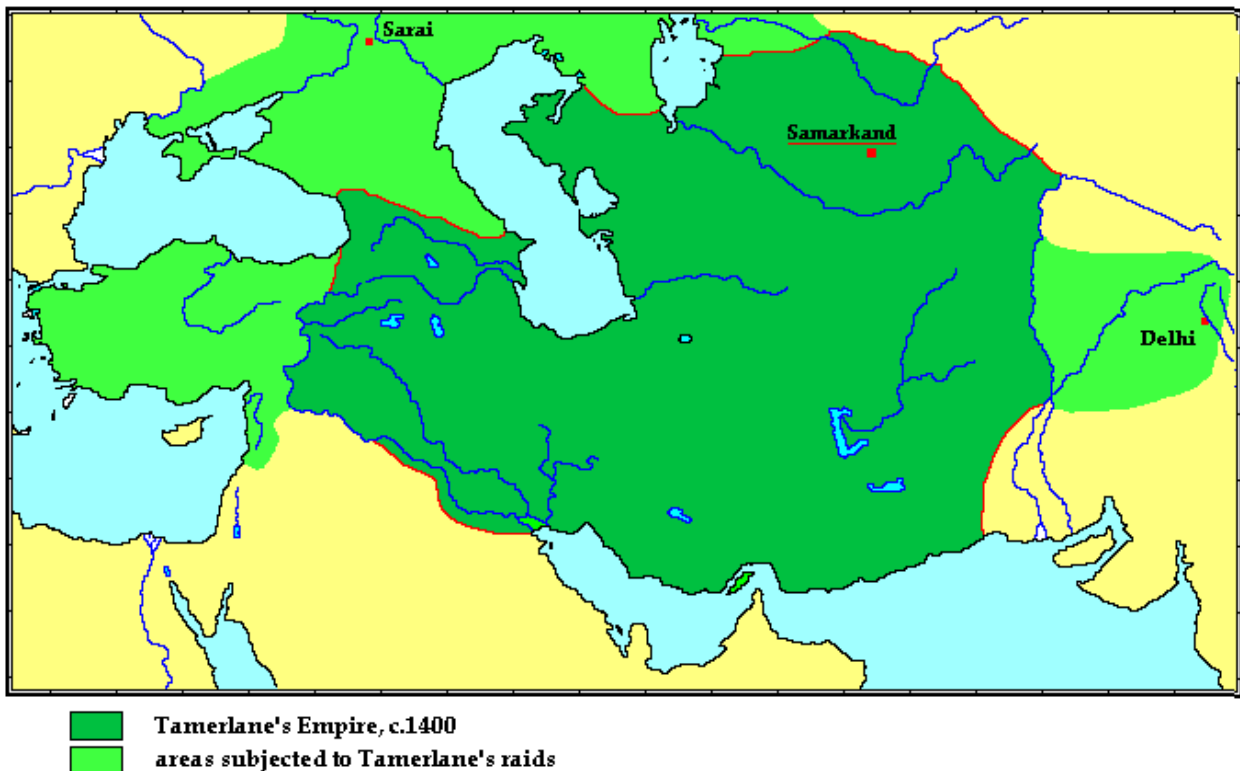
در این فصل، خلاصه داستان زندگی، و مشارکت های ادبی شاعر و طنزپرداز دیگر قرن 4، عبید زاکانی، که در سال 1300 میلادی در شهر قزوین، ایران متولد شد ارائه شده است. با اینکه اهل قزوین بود، در شیراز نزد بهترین استادان عصر خود تحصیل کرد، اما سرانجام به شهر خود بازگشت. او شیراز را به قزوین ترجیح داد، زیرا در زمان حافظ حضور داشت. وی همچنین نزد شاه ابو اسحق شاعر درباری در شیراز بود که حافظ در جوانی نیز در آنجا حضور داشت.

24.2. حقایقی در مورد زاکانی [1]

زاکانی	سایر اسامی: عبید زاکانی، ابو عبید زاکانی
متولد	1300 میلادی
محل تولد	قزوین، ایران
ملیت	ایرانی
وفات	1371 میلادی
محل وفات	قزوین، ایران
شاعران معاصر	حافظ

24.3. شرح زندگی نامه

عبید در حالی که تحصیلات خود را در شیراز دنبال می کرد، با کسب مهارت کامل در هر هنر، و تدوین کتاب و رساله در مورد آنها، یکی از مردان برجسته و بزرگ نامه و یادگیری زمان خود شد. او بعداً به قزوین بازگشت و در آنجا افتخار انتصاب به قضاوت را داشت و به عنوان مربی و معلم آقایان جوان انتخاب شد. در آن زمان ترکها در ایران از هیچ عمل ممنوع و شروری را دریغ نکرده بودند و شخصیت مردم پارس به دلیل ارتباط و معاشرت با آنها چنان تغییر یافته و فاسد شده بود که عبید، از تدبیر در مورد آن بیزار بود، هر وسیله ای برای شناختن و پدید آوردن شرایط واقعی امور به آنها بهره گرفت. بنابراین، وی به عنوان نمونه ای از اخلاق فاسد عصر و مردم آن زمان، رساله ای را به نام اخلاق اشرف "اخلاقیات اشرفیت" تنظیم کرد که هدف آن صرفاً هرزگی نبود بلکه طنزی حاوی تأملات جدی و حکیمانه بود. بنابراین، به همین ترتیب، برای به شکل کشیدن سطح هوش و درجه دانش مردان برجسته قزوین که هرکدام انبوهی از حماقت و نادانی بودند، در رساله شادی "رساله-دلگشا" خود حکایات بسیاری را وارد کرد هر یک شامل درسی برای افراد با بصیرت است." [1]

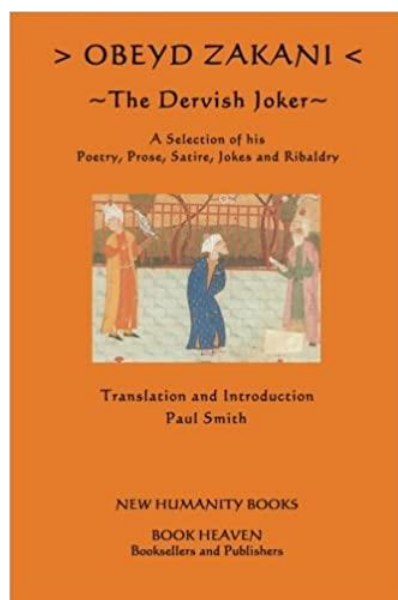
شکل 24.1. نقشه امپراتوری تاملین قرن 13 تا 14 ایران [2].

24.4. شعر و آثار مکتوب

به عنوان سنجش دستاورد های زاکانی رساله و "تعاریف" کتاب تحریف وی به عنوان معیاری از موفقیت ها، تجربه، یادگیری و خرد دنیوی وی، گواه کافی هستند. علاوه بر این، او رساله ای از علم و معانی و بیان نوشت که می خواست آن را به پادشاه ارائه دهد. درباریان و علاقه مندان به او گفتند که شاه نیازی به چنین آشغالی ندارد. سپس او شعری عالی را سرود، که می خواست آن را بخواند اما آنها به او اطلاع دادند که شاه دوست ندارد با دروغ، اغراق و چاپلوسی تمام عیار شاعران مسخره شود. پس از آن عبید زاکانی گفت: "در این صورت من نیز راه گستاخی را دنبال خواهم کرد تا با این روش ها به صمیمی ترین جامعه پادشاه دسترسی پیدا کنم و یکی از درباریان و علاقه مندان وی بشوم"، که او بر این اساس انجام داد. سپس بی پروا شروع کرد به بی شرمانه ترین سخنان و بی پروا ترین و شوخ طبع ترین مزخرف ها، به موجب آن هدایای و هدیه های بیشمار به دست آورد که هیچ کس جرئت مطرح کردن و مجادله با او را نداشت. بنابراین، عبید-زاکانی، نویسنده ای جدی، اخلاقی و مدیحه سرا تحت شرایط مجبور شد که به یک طنزپرداز تبدیل شود. بارزترین ویژگی اشعار جدی "عبید-زاکانی" ارجاع مداوم به پارس و شیراز است که آشکارا محبت شاعر را بسیار بیشتر از شهر زادگاهش قزوین حفظ می کرد" [1]. یکی از کتابهای وی در شکل 24.2. در زیر نشان داده شده است.

24.5. وفات

وی در سال 1371 شمسی در قزوین، ایران درگذشت. شعر او هنوز هم از نخستین طنز پردازان در ادبیات پارسی به حساب می آید.

شکل 24.2. جلد یکی از کتابهای عبید زاکانی.

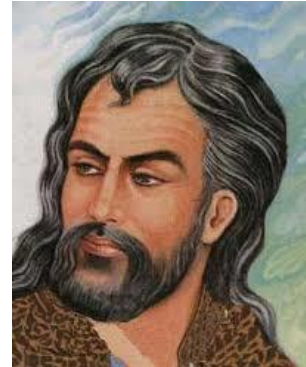
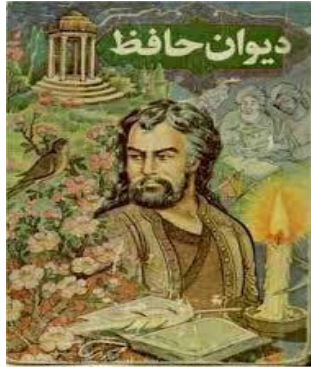
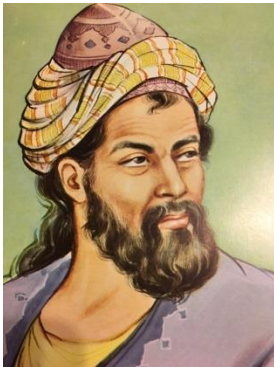
[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Ubayd_Zakani

[2]

https://www.google.com/search?q=map+of+map+of+Tamerlane+1400+empire&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=2ErRM6bwFoq4AM%253A%252C5i5uqhqXRCjXOM%252C_&usg=AI4 -

[kRtbCGqQdNuNnSsJzWxT2R44aonLA&sa=X&ved=2ahUKEwiO8JmlhKPfAhVMMqwKHbetA_gQ9QEwAnoECAQQCA#imgrc=wVMHjPxeEQcqhM:](https://www.google.com/search?q=map+of+map+of+Tamerlane+1400+empire&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=2ErRM6bwFoq4AM%253A%252C5i5uqhqXRCjXOM%252C_&usg=AI4 -)

فصل 25 حافظ (شاعر لسالون غیب پیشگو)

25.1 مقدمه

در این فصل، داستان مختصری از زندگی و مشارکت های ادبی یک شاعر بزرگ دیگر قرن 14 میلادی، حافظ شیرازی آورده شده است. حافظ از مشهورترین شاعران ادبیات فارسی است. او کتاب "دیوان" را منتشر کرد که قرن ها پس از وی توسط جوامع فارسی زبان مورد استفاده قرار می گرفت. شعرهای او اغلب توصیف می کنند که چه آینده ای ممکن است در آینده رقم بخورد. گفته می شود که او لسان الغیب است، یعنی شاعری که آینده را در شعرهای خود پیش بینی می کند. به همین دلیل، قرن هاست که از دیوان او استفاده می شود تا از بخت و اقبال بگوید. شعرهای وی نتایج خوشبختی را برای خوانندگان خود به ارمان می آورد. او مورد علاقه همه پارسی زبانان است و یک شاعر ملی ایرانی به زبان پارسی محسوب می شود و هیچ شاعری همانند او از شیراز نیست.

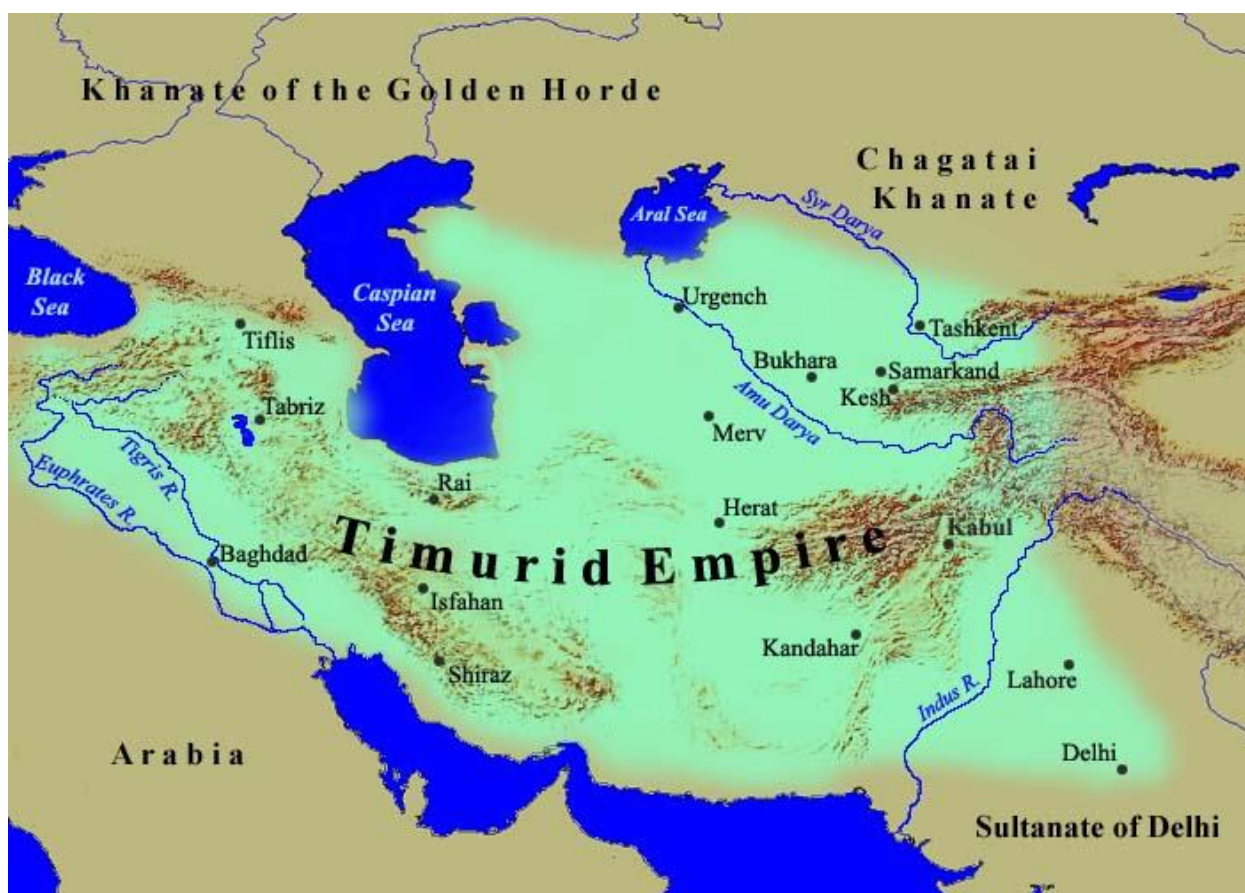
25.2 حقایق در مورد حافظ [1]

حافظ	خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی
متولد	1320 یا 1325 م 1315 میلادی
محل تولد	شیراز، ایران
ملیت	فارسی(ایرانی)
وفات	1389 یا 1390 م 1388

محل وفات	شیراز، ایران
والدین	پدر، بهاء‌الدین
وضعیت تاهل	متاهل ، عشق زندگی اش زنی زیبا به نام شاخه نبات

25.3 طرح زندگی نامه

سالهای تولد و مرگ حافظ در ادبیات مشخص نیست [3]. او "اذت عشق و شراب را ستود اما نفاق دینی را نیز هدف قرار داد". در سنین کودکی، او قرآن کریم را با گوش دادن به تلاوت های پدرش حفظ کرده بود. وی همچنین بسیاری از آثار شعرای خود، سعدی و همچنین عطار، مولوی و نظامی را به خاطر سپرد. وی نام حافظ را تا آخر عمر انتخاب کرد.

شکل 25.1 نقشه امپراتوری قرن سیزدهم فارس [2].

حافظ در میان جمعیت فارسی زبان شاعری محبوب است. دیوان او در خانه های بی شماری از این جمعیت موجود است. زندگی و شعرهای وی مورد تحلیل، تفسیر و تفسیرهای بسیاری قرار گرفته است، و بیش از هر نویسنده دیگری بر نوشتن فارسی پس از قرن 14 تأثیر گذاشته است. [3]. غزلهای او به شراب، میخانه ها و عشق می پردازد، همگی نشاط (هیجان شادی آور) و آزادی از خویشتن داری را چه در انتشار واقعی دنیایی و چه با صدای عاشقی که از عشق الهی صحبت می کند، ارائه می دهند. فارسی زبان عاشق درخواست "بخت" یا "فال حافظ" خود هستند و استفاده مکرر از اشعار وی در موسیقی فارسی به خوبی در ادبیات رمزگذاری شده است [3].

حافظ به دلیل وجود شعر شهرت کمتری در زمینه مشارکت های فکری و سیاسی دارد. او صریحاً در مورد ریاکاری مذهبی و حاکمیت زندگی خود صحبت می کرد. از آثار حافظ حدود 4 قرن پس از مرگ وی در اروپا به رهبری شاعر مشهور آلمانی، گوته، قدردانی شد [2]. وی مجموعه ای متشکل از 12 کتاب را به نام "دیوان غربی - شرقی" در بین سالهای 1814 و 1819 میلادی، سال انتشار اولین کتاب آن، نوشت. این از مکاتبات گوته توسط ماریان فون ویلمر و ترجمه اشعار حافظ توسط شرق شناس جوزف فون همبر الهام گرفته شده است [2]. نسخه گسترده ای در سال 1827 چاپ شد. این بخشی از کارهای متاخر گوته و آخرین چرخه شعر بزرگ است که وی نوشت. شکل 25.2 عکسی از یکی از مجموعه کتاب های گوته و یک بنای یادبود در شهر ویمار آلمان را به احترام حافظ نشان می دهد.

شکل 25.2 جلد عکس گوته و دیوان و بنای یادبود **West-östlicher** او در ویمار، آلمان به افتخار حافظ.

شکل 25.3 قامت حافظ را در خیابان حافظ تهران نشان می دهد. ایران [2]

شکل 25.3 تندیس حافظ در خیابان حافظ در تهران ، ایران.

25.4 رویداد مهم درباره حافظ

در اینجا برخی از نکات برجسته زندگی حافظ آورده شده است.

- "او قرآن را با گوش دادن به تلاوت های پدرش حفظ کرده بود. او همچنین سالهای نوجوانی بسیاری از آثار شاعران زمان خود، سعدی (فصل 23)، و همچنین عطار (شاعر دیگری در شیراز) ، مولوی (فصل 22) و نظامی (گنجوی فصل 18) را به خاطر سپرده بود" [1].
- " سالهای نوجوانی پدرش که تاجر ذغال سنگ بود درگذشت و او و مادرش را با بدهی های زیادی روبرو کرد. حافظ و مادرش نزد عمویش (که سعدی نیز خوانده می شد) برای زندگی رفتند. او مدرسه روزانه را ترک کرد تا در یک مغازه پارچه فروشی کار کند و بعداً در یک نانوايي کار کند" [1].
- "در سن 21 سالگی. در حالی که هنوز در نانوايي کار می کرد، حافظ نان را به محله ثروتمند شهر تحویل داد و شاخ نبات، یک زن جوان با زیبایی باورنکردنی را دید. بسیاری از اشعار وی خطاب به شاخ نبات است" [1].
- " اوایل دهه بیست تا اوایل دهه سی. حافظ برای رسیدن به محبوب خود، چهل شبانه روز در مقبره بابا کوهی مراقبت کرد. وی پس از موفقیت در رسیدن به این امر، با عطار (شاعر دیگری در شیراز) آشنا شد و از شاگرد وی شد" [1].

- " در سن 33 سالگی حافظ شاعر دربار ابو ایشاک شد و شهرت و نفوذ زیادی در شیراز پیدا کرد. این مرحله "رمانتیسیم معنوی" در شعر او بود "[1].
- "در سن 38 سالگی. مظفر مبارز شیراز را تصرف کرد و در میان کارهای مختلف وی، حافظ را از سمت معلمی معارف قرآن در دانشکده بیرون کرد. در آن زمان، او شعرهای اعتراضی نوشت «[1].
- " اوایل دهه چهل، شاه شجاع پدر مستبد خود را به عنوان اسیر گرفت و حافظ را مجدداً به عنوان معلم دانشکده مستقر کرد. او در شعر خود مرحله معنویت ظریف خود را آغاز کرد "[1].
- " در سن 48 سالگی، افتادن از علاقه شاه شجاع "[1].
- "د در سن 52 سالگی حافظ برای حفظ امنیت خود از شیراز فرار کرد و در اصفهان مجبور به تبعید تحمیلی شد. شعرهای او عمدتاً از اشتیاق او به شیراز، برای شاخ نبات و استاد معنوی او، عطار (نه عارف معروف فریدالدین نیشابور - که قدمت حافظ را با گذشت چند قرن) می گوید - اما در عطار شیراز کمتر شناخته شده بود. "[1].
- در سن 60 سالگی حافظ با دعوت شاه شجاع به تبعید پایان داد و به شیراز بازگشت. او مجدداً به پست خود در دانشکده اعطا شد "[1].
- "در 60 سالگی او که آرزو داشت به خالق خود بپیوندد، چهل شبانه روز دعا و نیایش را با نشستن در حلقه ای که خودش کشیده بود شروع کرد"
- "در دهه شصت در صبح چهلم روز عبادت خود، که همچنین در چهلمین سالگرد دیدار با استادش، عطار بود، نزد استاد خود رفت و با نوشیدن یک فنجان شرابی که عطار به او داد، به درک آسمانی به خدا دست یافت. - واقعیت «[1].
- " دهه شصت: در این مرحله، تا 69 سالگی یعنی هنگامی که حافظ درگذشت، او بیش از نیمی از غزلهای خود را ساخت و به تدریس حلقه کوچک شاگردان خود ادامه داد. شعر او در این زمان با اقتدار استادی صحبت می کند که با خدا متحد است. «[1]

شعر: دیوان حافظ

- "حدود 500 غزل، 42 رباعی و چند قصیده در طی 50 سال سروده شده است. حافظ فقط زمانی الهام می گرفت که به شکل الهی الهام گرفته باشد و بنابراین او سالانه فقط حدود 10 غزل متوسط داشت. هدف او نوشتن شعر شایسته معشوق بود «[1]. از این رو وی گردآورنده دیوان شد.

"حافظ شعر خود را تألیف نکرد. محمد گل اندام ، که مقدمه تألیف خود را نوشت، آن را در سال 813 هجری قمری یا 1410 میلادی حدود 21-22 سال پس از مرگ حافظ به پایان رساند. علاوه بر این، شخص دیگری که شعر حافظ را سروده ، یکی از مریدان جوان وی ، سید کاسم انور بود که 569 غزل منسوب به حافظ را جمع آوری کرد. وی در سال 1431 میلادی ، حدود 42-43 سال پس از مرگ حافظ درگذشت» [1].

حافظ در اواخر قرن 14 از دنیا رفت. تاریخ دقیق در مورد زمان مرگ او موجود نیست آن طور که گزارش شده است در یکی از تاریخ های 1388 ، 1389 یا 1390 میلادی است.. شکل 25.4 مقبره حافظ در شیراز ، ایران را نشان می دهد. مقبره وی اغلب توسط هزاران بازدید کننده داخلی و بین المللی به شیراز و ایران مورد بازدید قرار می گیرد.

شکل 25.4 آرامگاه حافظ در شیراز ، ایران.

منابع

[1] Hafiz <http://www.hafizonlove.com/bio/>

[2] https://en.wikipedia.org/wiki/West%E2%80%933%B6stlicher_Divan

[3] <https://en.wikipedia.org/wiki/Hafez>

[4] Tombs link

https://www.google.com/search?source=hp&ei=Nr8kWrGnLYq0jgSP7pXwCw&q=tomb+photos+of+Hafez&oq=tomb+photos+of+Hafez&gs_l=psy-ab.12..0i22i30k1.33140.39594.0.44761.21.20.0.0.0.148.2067.3j15.25.0...0...1c.1.64.psy-ab..3.25.2050.0..0j46j0i131k1j0i131i46k1j46i131k1j0i46k1j0i10k1j0i22i10i30k1j33i22i29i30k1.0.SeEsLBjkMh4

فصل 26 جامی (شاعر)

26.1. مقدمه

در این فصل، خلاصه داستان زندگی و نقش های ادبی شاعر بزرگ دیگر پارس، نورالدین عبدالرحمن جامع، یا به طور خلاصه جامی که وی را آخرین شاعر صوفی پارس می دانند ارائه شده است. جامی در حالی که در هرات بود، در دربار تیموری مسئولیت مهمی داشت و درگیر سیاست، اقتصاد، فلسفه و مذهب آن دوران بود.

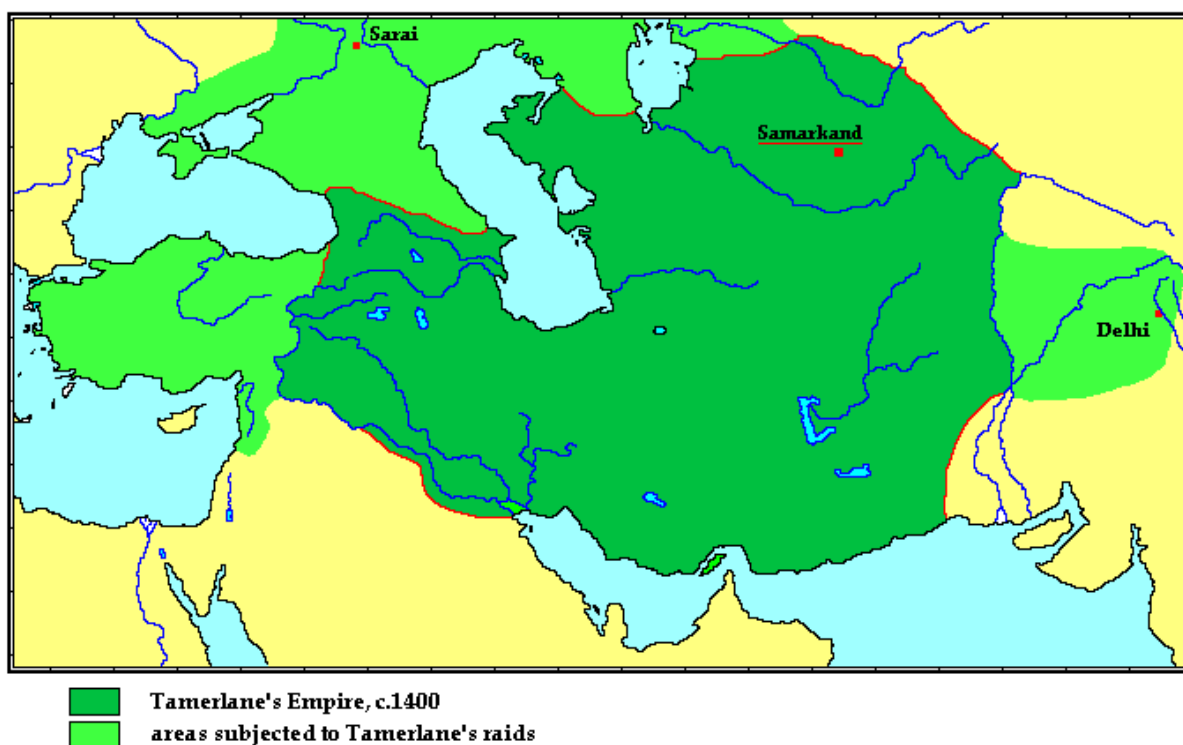
26.2. حقایق درباره جامی [1]

جامی	سایر اسامی: مولانا نورالدین عبدالرحمن یا عبدالرحمن نورالدین محمد دشتی، جامی
متولد	نوامبر 7 1414
محل تولد	خراسان بزرگ (اکنون مناره جامی، افغانستان)
ملیت	پارسی
تاریخ وفات	9 نوامبر 1492
محل وفات	هرات، افغانستان
تأثیر گرفته از	نظامی گنجوی، سنایی، ابن عربی

26.3. شرح زندگی نامه

جامی شاعر و متکلم پارسی قرن 15 از شاگردان مکتب ابن عربی بود. جامی یک دانشمند بزرگ و عرفانی بود، همچنین شعر می سرود و مورخ محترمی بود. جامی در ماه اوت 1414 متولد شد و بیشتر اوقات محل تولد وی را جام نامیده اند

که امروزه به استان غور در افغانستان معروف است. یک محل تولد دیگر هم، دهکده کوچکی به نام "کارگرد" در خراسان است، اگرچه محل تولد جامی به نظر می‌رسد به احتمال زیاد جام باشد. در حالی که جامی هنوز پسر جوانی بود، پدرش خانواده را به شهر بسیار بزرگتر به نام هرات برد که جامی در آن تحصیلات عالی داشت، در رشته های ریاضیات، علوم، ادبیات عرب و مشا (فلسفه یونان) تحصیل کرد. هنگامی که شروع به نوشتن کرد، در ابتدا نام دشتی را بر خود نهاد، زیرا اصلیت پدرش از جایی با عنوان دشت بود. او خیلی زود به احترام زادگاه خود، عنوان خود را به جامی تغییر داد. او مشتاقانه تحصیلات خود را در زمینه های علمی به اتمام می‌رساند، بنابراین توصیه شد که به سمرقند برود، و این بهترین مکان برای این منظور در جهان اسلام است. وی به پیروی از نظم صوفی نقش بندی صوفی شد و به سفر زیارتی عظیم رهسپار شد که باعث شهرت وی در سرتاسر سرزمین های پارس می‌شود. وی در سال 1453 شیخ صوفی (یا شیخ) شد و شروع به آموزشی کرد که بین دو نوع مذهب صوفی تمایز مشخص وجود دارد. امروزه این موارد با عنوان روح نبوی و عرفانی نامیده می‌شوند. وی مردی فوق العاده و وارسته بود و زندگی خود را وقف تصوف کرد. او ادعا کرد که در جوانی خواب دیده است، که به او گفت که باید خدا را به زندگی خود ببرد و همراه و وفادار او شود. او صمیمانه از حامیان صوفی سعدالدین کسگری بود و وقتی جامی با نوه کسگری ازدواج کرد پیوند آنها هرچه بیشتر نزدیکتر شد. آنها چهار فرزند داشتند اما سه کودک در دوران نوزادی فوت کردند. در کنار عبادات بسیار مهم وی، موفق شد حدود هفتاد و هفت کتاب و نامه بنویسد که موضوعات دینی و علمی را در آنها ارائه می‌دهد. برخی به سبک نثر و برخی دیگر به صورت شعر نوشته شده اند. به طرز قابل توجهی وی کتابچه ای شامل محاسبات دقیق و نقشه های پیشرفته علمی در مورد سیستم آبیاری هرات نوشت و امروزه نیز از آن برای مرجع استفاده می‌شود. جامی به عنوان یک شاعر از غزلیات تألیف شده توسط یکی دیگر از شاعران صوفی پارسی بنام حافظ الهام گرفته است. "غزل" نوعی شعر است که شامل دوبیتی های ممتنع و قافیه است. هر خط وزن شعری یکسانی دارد [1].

شکل 26.1. نقشه امپراتوری قرن 14 و 15 پارسی. [2]

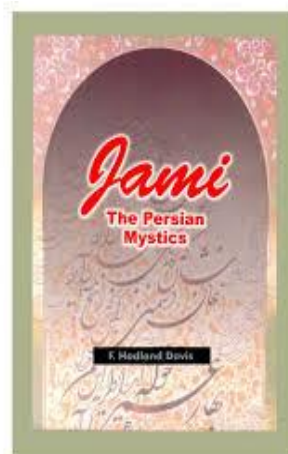
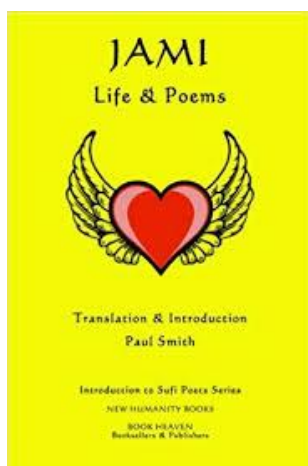
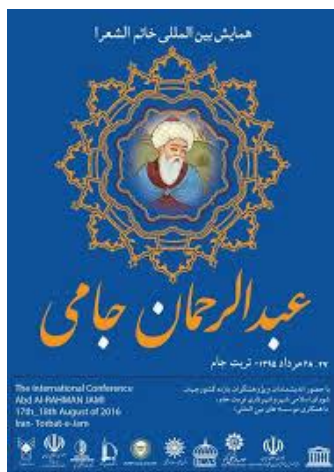
26.4. شعر و آثار مکتوب

یکی از معروف ترین مجموعه های شعر جامی "هفت تاج و تخت" نام دارد که شامل داستان های مختلفی از جمله داستان شاهزاده ای است که نسبت به پرستار بی عرضه خود تمایل رابطه جنسی داشت. در آن زمان ها غیر معمول نبود که یک مرد کاملاً مذهبی با استفاده از نمادگرایی تمثیلی در مورد چنین موضوعی صریحاً مطالب جنسی بنویسد. فلسفه غالب وی این بود که انسان ابتدا باید به دنبال عشق باشد. این موضوع به شکل داستان توسط دانش آموزی مطرح شد که به نزد جامی آمد و هرگز در زندگی خود تا آن زمان کسی را دوست نداشت. توصیه او به دانش آموز این بود: "برو عشق را دوست بدار، سپس پیش من بیا و من راه را به تو نشان خواهم داد".

همانطور که قبلاً ذکر شد، مدتی پس از تولد جامی، خانواده به هرات نقل مکان کردند. وی در هرات توانست در دانشگاه نظامیه در نظریه های مشائی، ریاضیات، ادبیات پارسی، علوم طبیعی، زبان عربی، منطق، بلاغت و فلسفه اسلامی را تحصیل کند. "پس از آن، وی به سمرقند، مهمترین مرکز مطالعات علمی در جهان اسلام رفت و تحصیلات خود را در آنجا به پایان رساند. او سفری را انجام داد که شهرت وی را بسیار ارتقا بخشید و اهمیت وی را از طریق جهان پارسی زبانان بیشتر نشان داد. جامی برادری داشت به نام مولانا محمد، که ظاهراً مردی دانشمند و استاد موسیقی بود، و جامعی

شعري در غم مرگ او سروده است. جامی چهار پسر به دنیا آورد اما سه نفر از آنها قبل از رسیدن به سال اول زندگی خود فوت کردند. پسر زنده مانده ضیا-الدین یوسف نام داشت و جامی بهارستان خود را برای این پسر نوشت [1].

شکل 26.2. سه کتاب جامی را نشان می دهد [3]. جامی در 9 نوامبر 1492 در هرات، خراسان بزرگ (اکنون در افغانستان) درگذشت. شکل 26.3. مقبره جامی اول هرات را نشان می دهد [4].

شکل 26.2. سه کتاب جامی [3]

شکل 26.3. مقبره جامی در هرات، افغانستان [4].

منابع

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Jami>

[2]

https://www.google.com/search?q=map+of+map+of+Tamerlane+1400+empire&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=2ErRM6bwF0q4AM%253A%252C5i5uqhqXRCjXOM%252C_%u003dAI4_-kRtbCGqQdNuNnSsJzWxT2R44aonLA&sa=X&ved=2ahUKEwiO8JmlhKPfAhVMMqwKHbetA_gQ9QEwAnoECAQOCA#imgrc=wVMHjPxeEQcqhM:

[3]

https://www.google.com/search?q=photos+of+Persian+poet+Jami&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=VZzVghgVg9Ia2M%253A%252CBXJmr9oxneMIDM%252C_%u003dAI4_-kS7iwK-bRlz7k4-nrhyyuFhQvb5AQ&sa=X&ved=2ahUKEwjVw47KwKjfAhVQT6wKHTn0A0IQ9QEwA3oECAUQCg#imgrc=VZzVghgVg9Ia2M:

[4]

https://www.google.com/search?tbm=isch&sa=1&ei=a4kZXM2YHIOAsQWfy5aQBg&q=mausoleum+of+poet+Jami+in+Herat+Afghanistan&oq=mausoleum+of+poet+Jami+in+Herat+Afghanistan&gs_l=img.12...6607174.6627771..6631847...1.0..1.94.2955.46.....1....1..gws-wiz-img.....0j0i67j35i39j0i5i30j0i8i30j0i24.Q5p8vD-KzQs#imgrc=ep9AK5_4cffVuM:

فصل 27 اولوغ بیگ (دانشمند، پادشاه)

27.1. مقدمه

در این فصل، شرح مختصری از زندگی و مشارکت های علمی و سیاسی یک حاکم قرن 14 امپراتوری پارس تیموری، دانشمند، ریاضیدان و ستاره شناس اولوغ بیگ ارائه شده است.

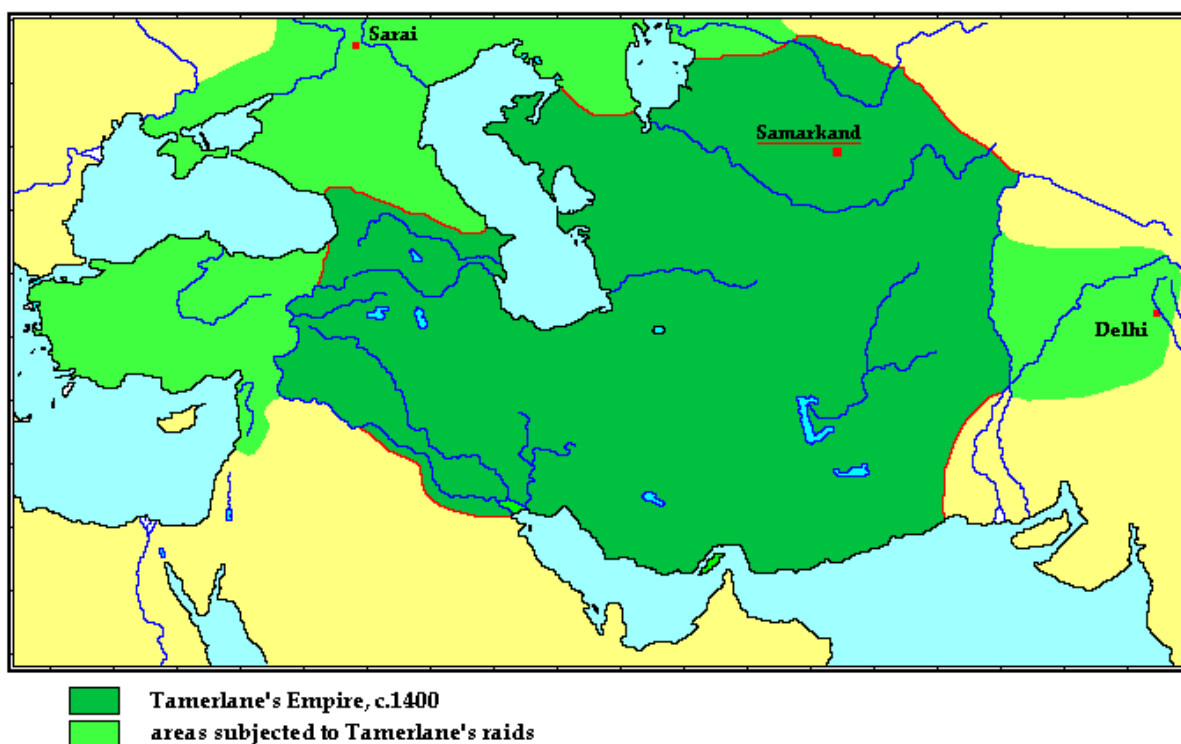
27.2. حقایق در مورد اولوغ بیگ [1]

اولوغ بیگ	سایر اسامی: سلطان
متولد	مارس 22 1394
محل تولد	زنجان، ایران
ملیت	ایرانی، ترک
تاریخ وفات	27 اکتبر 1449
محل وفات	سمرقند، خراسان بزرگ (اکنون در ازبکستان)
اجداد	تامرلان، بنیان گذار تیموریان

27.3. شرح زندگی نامه

اولوغ بیگ در 22 مارس 1394 (سال نو پارسی) در سلطانیه، پارس (اکنون زنجان ایران) و شهری در شمال غربی ایران امروز متولد شد. وی در 27 اکتبر 1449 در سمرقند (پایتخت تیمورید) در ازبکستان امروز درگذشت. او یک حاکم بسیار منحصر به فرد بود، از آنجا که علاقه زیادی به نوآوری های علمی داشت در عین حال به عنوان سلطان بخش

بزرگی از امپراتوری پارس وقت، ازبکستان نیز فعالیت می کرد. وی از سال 1411 تا 1449 بر ازبکستان، تاجیکستان، ترکمنستان، قرقیزستان، جنوب قزاقستان و بیشتر افغانستان حکمرانی کرد. نام اولوغ بیگ یک مانیکر است که به معنای "حاکم بزرگ" است [1]. نام او معادل ترکی "امیر کبیر" به زبان پارسی-عربی بود. همچنین این عنوان آخرین بار نخست وزیر و وزیر قرن نوزدهم، میرزا تقی خان فراهانی (1807 تا 1952)، معروف به امیر کبیر، معروف به اتابک و امیر نظام داده شد. وزیر ارشد در سه سال اول سلطنت ناصرالدین شاه قاجار و یکی از تواناترین و مبتکرترین چهره های ظاهر شده در کل دوره قاجار بوده است [3]. نام اصلی اولوغ بیگ میرزا (سلطان) محمد تره گای بن شاهرخ بود. او یک ریاضیدان ماهر (در مثلثات و هندسه کروی) و در نجوم بود. وی رصدخانه ای را بنا بر آنچه که خواجه نصیر طوسی (فصل 21 را مشاهده کنید) در مراغه، ایران بنا کرد، به شکل 27.2. مراجعه کنید.

شکل 27.1. نقشه امپراتوری قرن 14 تا 15 میلادی ایران [2]

او نوه فاتح بزرگ، تیمور (1405 تا 1336) و بزرگترین پسر شاهرخ بود که هر دو از قبیله ترکوسیان (ازبکستان فعلی) بارلاس ترک شده بودند. مادر او یک زن نجیب بود، به نام گوهرشاد، دختر نماینده ترک از اشراف قبیله گیاسیتدین طرهان بود. اولوغ بیگ در زمان حمله تیمور در سلطانیه پارس متولد شد. هنگامی که پدر بزرگش فتوحات خود را در این مناطق گسترش داد، در کودکی در بخش قابل توجهی از خاورمیانه و هند سرگردان شد. اما پس از مرگ تیمور و پیوستن پدر اولوغ بیگ به بیشتر امپراتوری تیموریان، وی در سمرقند، که پایتخت تیمور بود، اقامت گزید. پس از انتقال شاهرخ به

پایتختی در شانزده سالگی به هرات (در افغانستان مدرن)، اولوغ بیگ در سال 1409 فرماندار وی در سمرقند شد. در سال 1411، او به حاکمیت سلطنت کل خاندان ماوراء نهر برگزیده شد [1]. در شکل 27.2. رصد خانه اولوغ بیگ در سمرقند، مشاهده کنید

شکل 27.2. رصد خانه اولوغ بیگ در سمرقند، امپراتوری تیموری (در ازبکستان امروز) [4].

27.4. دستاورد ها

وی مدرسه اولوغ بیگ (سال 1417 تا 1420 – شکل 27.3. را مشاهده کنید.) را در سمرقند و بخارا بنا کرد و شهرها را به مراکز فرهنگی یادگیری در آسیای میانه تبدیل کرد. او همچنین ریاضیدان قرن 15 بود، البته استعداد ذهنی به نسبت موهبت هوش و خرد بیشتر نشان داده می شد

شکل 27.3. مدرسه اولوغ بیگ در سمرقند، امپراتوری تیموری (در ازبکستان امروز) [4].

در زمینه علم، این حاکم نوجوان تصمیم گرفت تا شهر را به یک مرکز فکری برای امپراتوری تبدیل کند. او بین سالهای 1417 تا 1420 مدرسه ای ("دانشگاه" یا "موسسه") را در میدان رجیستان در سمرقند (در حال حاضر در ازبکستان) احداث کرد. و منجمان و ریاضیدانان اسلامی زیادی را برای تحصیل در آنجا دعوت کرد. ساختمان مدرسه امروزه نیز پا برجا است. مشهورترین دانش آموز اولوغ بیگ در نجوم علی قوشچی بود (که در سال 1474 درگذشت). وی در زمینه های پزشکی و شعر نیز مشهور بود. او قبلاً با شاعران دیگر درباره مسائل اجتماعی معاصر مناظره می کرد. او دوست داشت در سبکی شاعرانه، بنام "بحری بیت"، در میان شاعران محلی مناظره کند. طبق کتاب پزشکی "ماشکوفسکی"، که به زبان روسی است، اولوغ بیگ مخلوطی از الکل را با سیر کشف کرد و ظاهراً آن را برای کمک به درمان بیماری هایی مانند اسهال، سردرد، معده درد و بیماری های روده به کار برد. وی همچنین توصیه هایی را برای زوج های تازه ازدواج کرده ارائه داد که حاوی دستورالعمل هایی حاوی آجیل، زردآلو خشک، انگور خشک و غیره بود. وی ادعا کرد که این موارد برای افزایش قدرت جنسی مردان مفید است. این دستور در کتابهای ابن سینا نیز آورده شده است [1]. نبود تلسکوپ در زمان او، سبب شد تا اولوغ بیگ سنجش دقت خود را افزایش داد. به اصطلاح *Sextant Fakhri*، که شعاع آن حدود 36 متر (118 فوت) و قابلیت تفکیک نوری 180 (ثانیه قوس) داشت. با استفاده از آن، او 1437 زیج سلطانی با 994 ستاره را گردآوری کرد، که به طور کلی بزرگترین فهرست ستاره ای بین بطلمیوس و براهه محسوب می شود، اثری که در کنار "کتاب ستاره های ثابت" عبدالرحمان الصوفی می باشد. اولوغ بیگ خطاهای جدی که در فهرست های ستاره های قبلی عرب پیدا کرده بود (بسیاری از آنها کارهای بطلمیوس را به راحتی به روز کرده بودند و اثر تقدم را به طول های جغرافیایی اضافه می کردند) وی را وادار به تعیین مجدد موقعیت های 992 ستاره ثابت کرد که به آنها 27 ستاره را اضافه کرد. فهرست کتابهای ستاره های ثابت الرحمن الصوفی از سال 964، که برای مشاهده از سمرقند بسیار جنوبی بودند. این فهرست، که یکی از اصلی ترین فهرست در قرون وسطی است، برای اولین بار توسط توماس هاید در آکسفورد در سال 1665 تحت عنوان تابلو طولی ستارگان فکسارم اولوغ بیگ قابل مشاهده است و در سال 1767 توسط ج شارپ چاپ مجدد شد. آخرین نسخه های منتشر شده توسط فرانسیس بیلی در سال 1843 به جلد چندم رسیده است. از خاطرات انجمن نجوم سلطنتی و توسط ادوارد بال نوبل در فهرست ستارگان اولوغ بیگ، اصلاح شده از همه نسخه های خطی پارسی موجود در بریتانیا، با واژگان پارسی و کلمات عربی نگاشته شده است (1917).

اولوغ بیگ با الهام از کار خیام (فصل 15) در تقویم جلالی، حدود 263 سال قبل در سال 1437، طول سال نجومی را $365.2570370 \dots = 8m 10h 6d 365$ تعیین کرد (588 ثانیه خطا). وی در اندازه گیری های خود طی سالهای متمادی از عقربه به ارتفاع 50 متر استفاده کرد. این مقدار در سال 1525 توسط نیکولایوس کوپرنیک، که درخواست

تخمین ثابت بن قورا (901-826) را که خطای $+2$ ثانیه داشت، با 28 ثانیه افزایش یافت. با این حال، بعداً اولوغ بیگ مقدار دقیق دیگری از سال استوایی را $s15m\ 49h\ 5d\ 365$ اندازه گیری کرد که دارای خطای $+25$ ثانیه است، و این از دقت بیشتری نسبت به برآورد کوپرنیک، که دارای خطای $+30$ ثانیه بود، برخوردار است. اولوگ بیگ همچنین شیب محوری زمین را 23 درجه و 30 دقیقه و 17 ثانیه در سیستم جنسی کم درجه، دقیقه و ثانیه قوس تعیین کرد که در علامت گذاری اعشاری به 23.5047 درجه تبدیل می شود [1].

گفته می شود که در موزه علوم سمرقند، داستانی وجود دارد که خاطر نشان می کند عمر خیام، ستاره شناس و ریاضیدان (به فصل 15 مراجعه کنید) بیش از یک سال را در دوران نخست زندگی خود در سمرقند گذرانده است. بعداً ممکن است برخی از علاقه های اولوغ بیگ به نجوم نیز از خیام الهام گرفته شده باشد. در ریاضیات، اولوغ بیگ جداول مثلثاتی دقیق مقادیر سینوسی و مماس را با حداقل هشت رقم اعشار نوشت [1].

27.5. وفات

تخصص علمی اولوغ بیگ با مهارت های او در زمینه حکومتداری مطابقت نداشت. اولوغ بیگ وقتی خبر مرگ پدرش شاهرخ میرزا را شنید، به بلخ رفت و در آنجا شنید که برادرزاده اش علاء -الدوله میرزا بن بایسنقور، پسر برادر اولوگ بایسنقور، ادعای امپراتوری تیموریان در هرات را کرده است. در نتیجه، اولوغ بیگ علیه علاء الدوله لشکر کشید و در نبرد در مرغاب او را ملاقات کرد. با پیروزی در این نبرد، اولوغ بیگ به سمت هرات پیشروی کرد و مردم آن را در سال 1448 قتل عام کرد اما میرزا ابوالقاسم بابر بن بایسنقور، برادر علاء الدوله، به او کمک کرد و اولوغ بیگ را شکست داد. اولوغ بیگ به بلخ عقب نشینی کرد و در آنجا دریافت که فرماندار آن، پسر بزرگتر او عبداللطیف میرزا، علیه او قیام کرده است. جنگ داخلی دیگری در گرفت. در عرض دو سال، به دستور پسر بزرگ خودش هنگام رفتن به مکه، سر او را بردند. سرانجام، شهرت وی توسط برادرزاده اش، عبدالله میرزا (1450 تا 1451)، احیا شد و وی بقایای اولوغ بیگ را در مقبره تیمور در سمرقند قرار داد، جایی که در سال 1941 توسط باستان شناسان پیدا شد [1].

مقبره اولوگ بیگ به همراه پدر بزرگش تیمور

شکل 27.4 قبر تیمور و اولوغ بیگ را در سمرقند نشان می دهد [4]

شکل 27.4 قبرهای تیمور و اولوغ بگ در سمرقند، ازبکستان

منابع

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Jami>

[2] Map:

https://www.google.com/search?q=map+of+map+of+Tamerlane+1400+empire&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=2ErRM6bwFog4AM%253A%252C5i5uqhqXRCjXOM%252C_&usg=AI4_-

[kRtbCGqQdNuNnSsJzWxT2R44aonLA&sa=X&ved=2ahUKEwiO8JmlhKPfAhVMMqwKHbetA_gQ9QEwAnoECAQOCA#imgrc=wVMHjPxeEQcqhM:](https://www.google.com/search?q=map+of+map+of+Tamerlane+1400+empire&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=2ErRM6bwFog4AM%253A%252C5i5uqhqXRCjXOM%252C_&usg=AI4_-)

[3] Photos:

https://www.google.com/search?q=photos+of+Persian+poet+Jami&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=VZzVghgVg9Ia2M%253A%252CBXJmr9oxneMIDM%252C_&usg=AI4_-

[kS7iwK-bRlz7k4-nrhyyuFhQvb5AQ&sa=X&ved=2ahUKEwjVw47KwKjfAhVQT6wKHTn0A0IQ9QEwA3oECAUQCg#imgrc=VZzVghgVg9Ia2M:](https://www.google.com/search?q=photos+of+Persian+poet+Jami&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=VZzVghgVg9Ia2M%253A%252CBXJmr9oxneMIDM%252C_&usg=AI4_-)

[4]

<https://www.google.com/search?tbm=isch&sa=1&ei=a4kZXM2YHIOAsQWfy5aQBg&q=mausoleum+of+poet+Jami+in+Herat+Afghanistan&oq=mausoleum+of+poet+Jami+in+Herat+>

Afghanistan&gs_l=img.12...6607174.6627771..6631847...1.0..1.94.2955.46.....1....1..gws-
wiz-img.....0j0i67j35i39j0i5i30j0i8i30j0i24.Q5p8vD-KzQs#imgrc=ep9AK5_4cffVuM:

فصل 28 شیخ بهایی (دانشمند، معمار ریاضیدان، ستاره شناس و شاعر)

28.1. مقدمه

در این فصل، داستان مختصر زندگی و نقش های ادبی یک دانشمند و معمار ایرانی قرن شانزدهم تا هفدهم، شیخ بهایی را که در زمان امپراتوری عثمانی در ترکیه امروز متولد شد، بیان می شود.

28.2. حقایق درباره شیخ بهایی [1]

شیخ بهایی	سایر اسامی: بهاء الدین املی، شیخ البها
متولد	فوریه 1547 میلادی 18
محل تولد	بعلبک نزدیک جبال امیل، امپراتوری عثمانی (لبنان کنونی)
ملیت	پارسی، ایرانی
وفات	سپتامبر 1 1621 میلادی
محل وفات	اصفهان، ایران
آثار	معماری و فلسفه ریاضی

28.3. شرح زندگی نامه

بهاء الدین محمد بن اوسین الامیل (معروف به شیخ بهایی، پارسی) یک دانشمند اسلامی، شیعه، فلسفه، معمار، ریاضیدان، ستاره شناس و شاعر شیعه عرب و ایرانی بود که در اواخر قرن شانزدهم و اوایل قرن 17 در ایران و در

دوران صفوی زندگی می کرد. وی در بعلبک، همان سوریه عثمانی (لبنان فعلی) متولد شد اما در کودکی به همراه سایر اعضای خانواده اش به صفویه ایران مهاجرت کرد. وی یکی از اولین منجمان در جهان اسلام بود که احتمال حرکت زمین را قبل از گسترش نظریه کوپرنیک پیشنهاد کرد. "وی یکی از بنیانگذاران اصلی مکتب فلسفه اسلامی اصفهان محسوب می شود. در سالهای بعد او یکی از معلمان ملاصدرا (به فصل 29 مراجعه کنید) شد [1].

شکل 28.1. نقشه امپراتوری صفوی ایران در قرن شانزدهم تا هفدهم [2].

شکل 28.2. معماری سلسله صفوی احتمالاً توسط شیخ بهایی در اصفهان، ایران طراحی شده است.

شکل 28.3. حرم امام رضا در مشهد، ایران.

28.4. اشعار و آثار مکتوب

او بیش از 100 رساله و کتاب در موضوعات مختلف، به زبان های عربی و پارسی نوشت. چندین طرح معماری و مهندسی وجود دارد که به شیخ بهائی نسبت داده می شود اما هیچ یک از آنها با منابع قابل اثبات نیست. این آثار ممکن است شامل میدان نقش جهان و خیابان چهارباغ در اصفهان باشد (شکل 28.2. را ببینید). وی در حرم امام رضا (ع) در مشهد در ایران به خاک سپرده شده است [1]. شکل 28.3. حرم امام رضا (ع) در مشهد، ایران را نشان می دهد و قبر وی در داخل حرم در شکل 28.4. نشان داده شده است.

شکل 28.4 قبر شیخ بهایی در حرم امام رضا در مشهد

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Baha%27_al-din_al-%27Amili

[2] <https://www.themaparchive.com/safavid-empire-c-1630.html>

فصل 29 ملاصدرا (فیلسوف)

29.1. مقدمه

در این فصل به اختصار داستان زندگی و نقش های ادبی یک فیلسوف ایرانی در قرن 16 و 17 میلادی، ملاصدرا از شیراز (ایران) بیان شده است.

29.2. حقایق در مورد ملاصدرا [1]

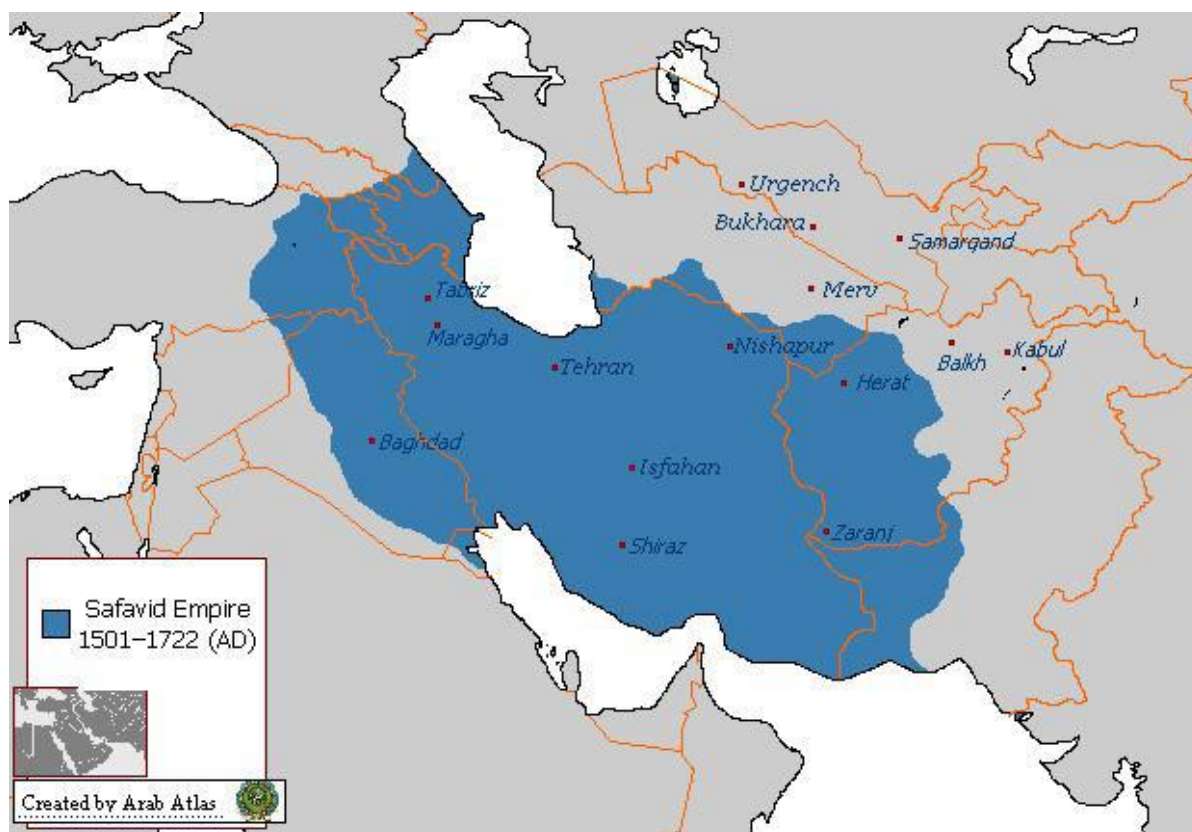
ملاصدرا	سایر اسامی: صدر الدین محمد شیرازی
متولد	1571 یا 1572
محل تولد	شیراز، ایران
ملیت	پارسی
وفات	1640
محل وفات	بصره (اکنون در عراق)
آرامگاه	شیراز، ایران

29.3. شرح زندگی نامه

ملاصدرا در شیراز، ایران در خانواده ای برجسته از مقامات دربار در سال 1571 یا 1572 متولد شد. در زمان ملاصدرا، سلسله صفوی بر ایران حکومت می کردند. پادشاهان صفوی استقلال را در استان پارس ایجاد کردند، استان پارس

توسط برادر شاه، خواجه ابراهیم قوامی، پدر ملاصدرا، که سیاستمداری آگاه و بسیار مومن بود، اداره می شد. خواجه به عنوان حاکم منطقه وسیع استان پارس، ثروتمند بود و از موقعیت بالایی برخوردار بود. او فرزندی نداشت اما پس از دعا و نیایش فراوان، خداوند پسری به او عطا کرد که خانواده نام او را محمد گذاشتند اما صدرا لقب گرفت. سالها بعد، صدرا به "ملا" ملقب شد، یعنی "دانشمند بزرگ". صدرا تنها فرزند خواجه بود و در آن زمان رسم بر این بود که فرزندان اشراف توسط معلمان خصوصی در کاخ خود آموزش می دیدند. صدرا پسری باهوش، سخت گیر، پرنرزی، با مطالعه و کنجکاو بود و در تمام دروس مربوط به ادبیات پارسی و عربی و همچنین هنر خوشنویسی در مدت کوتاهی تسلط داشت. وی پیرو سنت های قدیمی زمان خود بود، و قبل از بلوغ، اسب سواری، شکار و فنون جنگی، ریاضیات، نجوم، مقداری پزشکی، فقه و قوانین اسلامی را نیز آموخت. با این حال، او بیشتر جذب فلسفه و به ویژه فلسفه عرفانی و عرفان می شد. "

در سال 1591، ملاصدرا برای ادامه تحصیلات رسمی و آموزشی در فلسفه، کلام، حدیث و علم تفسیر به قزوین (پایتخت صفوی آن زمان) و سپس در سال 1597 به اصفهان (پایتخت جدید صفوی) نقل مکان کرد.

شکل 29.1. نقشه امپراتوری سلسله صفوی ایران در قرن 16 تا 17 [2].

تا تحصیلات رسمی و آموزشی را در فلسفه، کلام، حدیث و علم تفسیر در آن زمان، هر شهر پایتخت پی در پی سلسله صفویه و مرکز حوزه های علمیه شیعه اثنی عشری بود. معلمان صدرا شامل میرداماد و بهاء الدین العامیلی بودند.

ملاصدرا "بینش فلسفی جدیدی در برخورد با ماهیت واقعیت" به وجود آورد و "یک گذار اساسی از ذات گرایی به آگزیستانسیالیسم" را در فلسفه اسلامی ایجاد کرد [3]، گرچه مبحث وجود گرایی او نباید خیلی راحت با آگزیستانسیالیسم غربی مقایسه شود.

فلسفه ملاصدرا با جاه طلبی، تلفیق با اوتی سینسیسم، فلسفه اشراقی گرایی شهاب الدین سهروردی، متافیزیک صوفی ابن عربی و الهیات مکتب اشعری و دوازده گانه است. کار اصلی او "فلسفه متعالی چهار سفر عقل" یا به سادگی چهار سفر است [1].

29.4. آثار و نوشته ها

آگزیستانسیالیسم

از نظر ملاصدرا، "وجود مقدم بر ذات است و بنابراین اصلی است زیرا چیزی ابتدا باید وجود داشته باشد و سپس ذات داشته باشد". قابل توجه است که از نظر ملاصدرا این موضوعی بود که مخصوصاً در مورد خدا و موقعیت خدا در جهان، خصوصاً در زمینه وجود موقعیت خدا در قرآن با فلسفه های کیهان شناسی تحت تأثیر یونان از دوران طلای اسلام، صدق می کرد.

در متافیزیک ملاصدرا وجود را بر ذات مقدم می دارد. به عبارت دیگر، ذات متغیر است و با توجه به "شدت" وجودی تعیین می شود (برای استفاده از تعریف هنری کوربن). بنابراین، اسانس ها تغییرناپذیر نیستند. مزیت این طرح این است که مورد پذیرش گفته های بنیادی قرآن است، حتی اگر لزوماً هیچ یک از مبانی ارسطویی یا افلاطونی فیلسوف اسلامی قبلی را تضعیف نکند.

در حقیقت، ملاصدرا تغییرناپذیری را فقط برای وجود خدا می داند، در حالی که ذاتاً ذات وجود را به یکدیگر و قدرت خدا بر وجود پیوند می دهد. با این کار، وی خداوند را بر همه چیز صاحب اختیار می داند. در عین حال مشکل دانش خدا درباره جزئیات، از جمله موارد شرور را نیز حل کرد، بدون اینکه ذاتاً در قبال آنها مسئولیت داشته باشد حتی خداوند بر وجود چیزهایی که چارچوبی برای بدی آنها وجود دارد نیز صاحب اختیار است. این راه حل هوشمندانه آزادی اراده، برتری خداوند، نامحدود بودن معرفت خداوند، وجود شر و تعاریف وجود و ذات را فراهم می کند که این دو را از لحاظ انسانی به یکدیگر پیوند ناگسستنی می دهند اما از نظر خدا اساساً از هم جدا هستند.

شاید از همه مهمتر، برتری وجود، توانایی قضاوت خداوند را نشان بدهد، بدون اینکه خدا مستقیماً یا غیرمستقیم تحت تأثیر قضاوت شر و بدی قرار گیرد. خداوند برای شناختن گناه نیازی ارتکاب به گناه ندارد؛ همانطور که خداوند وجود را درک می‌کند، خداوند قادر به قضاوت در مورد شدت گناه است.

یکی از نتایج اگزستانسیالیسم صدرا "وحدت عقل و قابل فهم" است (عربی: اتحاد العقل و المقول). همانطور که هنری کوربن توصیف می‌کند

تمام درجات حالتهای وجود و ادراک توسط همان قانون وحدت اداره می‌شود، که در سطح جهان قابل فهم وحدت خرد، موضوع قابل درک و فرم قابل درک است - همان وحدت موجود در آن عشق، عاشق و محبوب. از این منظر می‌توانیم مقصود صدرا از اتحاد واحد روح انسان، در آگاهی عالی از اقدامات دانش آن، با هوش کامل، که روح القدس است، درک کنیم. این مسئله هرگز یک اتحاد ریاضی نیست بلکه یک وحدت قابل فهم است که وجود متقابل را مجاز می‌داند، و این به ما امکان می‌دهد درک کنیم که در روح، که دگرذیسی می‌کند، فرم یا ایده که توسط هوش درست درک می‌شود، شکلی است که می‌فهمد خود، و در نتیجه هوش درست یا روح القدس خود را در عمل ذهنی روح درک می‌کند. متقابلاً روح، به عنوان شکلی که خود را درک می‌کند، خود را به عنوان شکلی که توسط هوش درست درک می‌شود، را درک می‌کند [1].

جنبش ذاتی

مفهوم اصلی دیگر فلسفه ملاصدرا نظریه "جنبش ذاتی" است (به عربی: الحركت- الجوهری)، که مبتنی بر این فرض است که همه چیز در نظم طبیعت، از جمله کره های آسمانی، دچار تغییر و تحول اساسی می‌شود. در نتیجه جریان خود (سرایان الوجود) و نفوذ وجود (فیض)، که سهم خود را از موجودیت خاص هر شخص می‌دهد. برخلاف ارسطو و ابن سینا که تغییر را فقط در چهار دسته، یعنی کمیت (کم)، کیفیت (کیف)، موقعیت (وقت) و مکان (عیان) پذیرفته بودند، صدرا تغییر را به عنوان یک واقعیت فراگیر تعریف می‌کند که کل کیهان شامل گروه ماده (جواهر) است [1].

حقیقت وجود

ملاصدرا عقیده داشت که حقیقت در وجود است. او معتقد بود که یک ذات به خودی خود یک مفهوم کلی است و بنابراین، در حقیقت، وجود ندارد. به نقل از فضل الرحمن در مورد کیهان شناسی وجودی ملاصدرا: وجود واقعیت یگانه است. وجود و حقیقت یکسان هستند. وجود یک حقیقت همه جانبه است و هیچ چیز خارج از آن نیست. ماهیت هایی که منفی هستند به نوعی واقعیت احتیاج دارند و بنابراین وجود دارند. بنابراین وجود را نمی‌توان انکار کرد.. از آنجا که وجود را

نمی‌توان نفی کرد، بدیهی است که وجود خداست. نباید خدا را در قلمرو وجود جستجو کرد بلکه اساس همه وجود است. واقعیت در زبان عربی "الحق" است و در قرآن به عنوان یکی از اسماء و نام خدا شده است [1].

بینش اضافی

گفته می‌شود ملاصدرا بزرگترین فیلسوف اسلامی پس از ابن سینا است (به فصل 12 رجوع کنید). بعدها به ملاصدرا مشهور شد، و به خاطر رویکردش به فلسفه لقب صدر المتعلیحین (استاد نظریه پردازان) را به او اعطا کردند که علاقه به الهیات را ترکیب می‌کرد و از بینش های شهود عرفانی بهره می‌برد. وی در دوران احیای فلسفه در زمان شاه صفوی عباس اول (1629 تا 1688 م.) نقش عمده ای در زندگی فکری ایفا کرد. بعداً، در زندگی وی مهمترین معلم حوزه علمیه فلسفی معروف به مدرسه بی خان در زادگاهش شیراز بود. وی ابتدا در سال 1591 به قزوین و سپس در سال 1597 به اصفهان، پایتخت های متوالی امپراتوری صفوی، نقل مکان کرد تا مطالعات فلسفه، کلام، سنت نبوی و هرمنوتیک و تفسیر قرآن را دنبال کند.

ملا صدرا با دانشمند و معمار ایرانی شیخ بهایی ارتباط داشت. (به فصل 28 رجوع کنید). شیخ بهایی که در دوره شاه عباس از فقهای برجسته اصفهان بود، برخی روایات از ائمه را نقل کرده و نوشته است که وی این کار را به وصیت "پسر خوش نام و برجسته، باهوش و عاقل و پاکدامن صدر" انجام داد. میرداماد در یادداشتی از صدرا به عنوان فرزند روحانی خود یاد کرد.

در سال 1630، ملاصدرا به درخواست (احتمالاً شاگرد سابق خود) امامقلی خان، فرماندار کل استان، صدرا در پارس و پسر فرمانده نظامی مشهور گرجی، الله وردی خان، برای همیشه به زادگاه خود نقل مکان کرد. [3]

نظر نهایی

مدتی ملاصدرا به دلیل دیدگاه های سیاسی اظهار نظر در مورد فساد ادبی و نوشته های مذهبی در یکی از روستاهای نزدیک شهر قم ایران تبعید شد. اشعار زیر در پارسی دلهره او از فساد و مومنان دروغین را نشان می‌دهد. این اظهارات باعث شد وی به دستور پادشاه صفوی در قم به حصر خانگی برسد [4].

مردان رحمت که سر معنی دانند

از دیده کوتاه نظران پنهانند

این طرفه تر آنکه حق را بشناخت

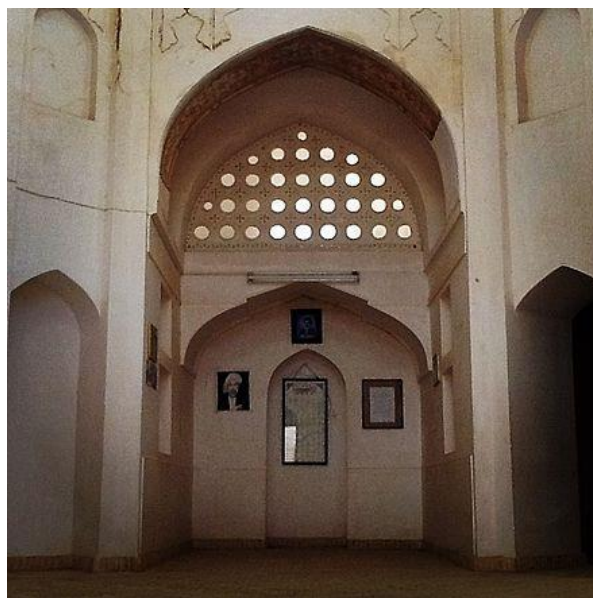
مؤمن شدو خلق کافرش می دانند [4]

شکل 29.2. زمانی که در خانه اش در تبعید اجباری بود را نشان می دهد [1].

شکل 29.2. هنگامی که شاه صفوی ملاصدرا را تبعید کرد خانه ملاصدرا در نزدیکی قم، ایران بود [1].

در سال 1640 میلادی در راه مکه، در بصره (شهری در حال حاضر در جنوب عراق) درگذشت. وی ابتدا در آنجا به خاک سپرده شد، اما بعداً جسد وی به زادگاهش شیراز منتقل شد.

شکل 29.3. نمای داخلی خانه ملاصدرا با چهره ای نقاشی شده که به دیوار آویزان است [1].

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Mulla_Sadra

[2] <https://iranpoliticsclub.net/maps/maps09/index.htm>

[3] <https://plato.stanford.edu/entries/mulla-sadra/>

[4] [A. D. Haghghat, "The Iranian Part in the History of the World Civilization," Koomesh Publishers, Tehran, Iran, 1999.](#)

فصل 30 هشترودی (ریاضی دان)

30.1. مقدمه

در این فصل گزارش کوتاهی از زندگی و دستاوردهای علمی ریاضی‌دان معاصر ایرانی، محسن هشترودی، ارائه می‌شود

30.2. واقعیت‌هایی درباره‌ی هشترودی [1]

هشترودی	محسن هشترودی
زادروز	22 دی 1286
زادگاه	تهران
ملیت	ایرانی
درگذشت	13 شهریور 1355 در تهران
دانش‌آموخته‌ی	دارالفنون، دانشگاه سوربن فرانسه (به راهنمایی: الی کارتان)

30.3 چکیده‌ای از زندگی:

محسن هشترودی ریاضی‌دانی ایرانی بود. پدرش، شیخ اسماعیل مجتهد، یکی از مشاوران شیخ محمد خیابانی، از شخصیت‌های برجسته‌ی انقلاب مشروطه، بود. هشترودی دوران دبستان خود را در تهران و در مدارس سیروس و اقدسیه

پشت سر گذاشت و سپس به دارالفنون رفت و در سال 1304 از آنجا فارغ‌التحصیل شد. او مدرک دکتری ریاضی‌اش را در سال 1936 و تحت راهنمایی الی کارتاناژ دانشگاه سوربن فرانسه دریافت کرد. رساله‌ی دکتری‌اش (در باره‌ی فضاهای عناصر دارای التصاق شکل‌ی نرمال) در زمینه‌ی هندسه‌ی دیفرانسیل بود. وی با تعمیم مدل استادش، کارتاناژ، به ابرسطح‌ها در $\mathbb{R}^n$ ، التصاق شکل‌ی‌ای پدید آورد که در مطالعه‌ی سیستم‌های معادلات دیفرانسیل به کار می‌رود و به نام التصاق هشترودی شناخته می‌شود. پژوهش بعدی هشترودی در زمینه‌ی به کار بستن التصاق‌های همگر و ویلی ذاتا معین برای مطالعه‌ی ثابتات سیستم‌های دیفرانسیل در مقایسه با گروه‌های تبدیل گوناگون بود. [1]

هشترودی از اساتید برجسته‌ی دانشگاه تبریز و همچنین دانشگاه تهران بود. انجمن ریاضی ایران نیز یکی از جایزه‌های خود را به پاس تلاش‌های علمی وی «جایزه محسن هشترودی» نامیده است.

محسن هشترودی در سال 1323 با رباب مدیری ازدواج کرد. محسن هشترودی در آرامگاه بهشت‌زهرای تهران به خاک سپرده شده است.

شکل 30.1: هشترودی و گروه همراهش در فرودگاه مسکو؛ و نیز عکس گروه دیگری با حضور هشترودی (نشسته)

در سال 1324/1935

خاطره‌ای از کنگره‌ی جهانی ریاضی‌دانان: مسکو، روسیه (1935)

«این کنگره واپسین کنگره‌ی جهانی ریاضی‌دانان پیش از آغاز جنگ جهانی دوم بود. در یکی از شب‌ها پس از پایان جلسه‌ی هندسه و توپولوژی دیفرانسیل، مرحوم کارتاناژ (الی کارتاناژ) و شوتن (که هم‌اکنون رئیس مرکز ریاضیات آمستردام است) و یرمان ویل و گروهی از پژوهشگران حساب تنسوری و نظریه‌ی التصاق (یا اتصال) بحث و گفت‌وگو می‌کردند. کوچه‌های مسکو در محله‌های اطراف کرملین تقریباً همه‌شان به کرملین ختم می‌شوند. مرحوم ویل این پرسش را پیش کشید که: «آیا اندازه‌ی هندسی‌ای وجود دارد که همه‌ی ژئودزیک‌هایش (=کوته‌ترین مسیر؛ همین‌جا باید به این نکته اشاره شود که در همه‌ی فضاهای اندازه‌ای، ژئودزیک‌ها و خطوط مستقیم بر هم منطبق نمی‌شوند؛ به عبارت دیگر، میان دو

نقطه خط مستقیم و نیز کوتاه‌ترین خمی وجود دارند که متمایز از یکدیگرند.) متمرکز باشند؟» آن شب، پس از جدا شدن جمع، شوتن شبانه این التصاق (اتصال) را کشف کرد که همین حالا در روسیه به نام خودش یعنی التصاق شوتن می‌شناسندش. شگفت‌انگیز این که در کشورهای غربی این التصاق را گاهی التصاق مسکو می‌نامند. نگارنده‌ی این سطور برخی ویژگی‌های این التصاق را نزدیک به پانزده سال پیش از این تعیین کرده است. در همان دوره، *آندره لیکنروویچ*، استاد *کلژ بوفرانس*، نیز نشان داد که میان فضاهای نقطه‌ای (فضاهایی که تنها با نقطه شناسایی می‌شوند و نه نقطه و خط و یا نقطه و صفحه)، تنها فضایی که با مکانیک تحلیلی غیرهولونومیک پیوند دارد، همان التصاق نیمه‌متقارن شوتن است. این التصاق به علت پیچش فضا التصاق نیمه‌متقارن خوانده می‌شود و از راه یک بردار و تنها با به‌کارگیری یک تنسور اصلی شناسایی می‌شود. (آشکار است که این فضا فضایی عادی نیست؛ به دیگر سخن، این فضا انحنا و پیچش دارد و به جابه‌جایی مبدأ مختصات مربوط می‌شود.) چنین اتفاقاتی در بسیاری از کنگره‌ها روی داده است که مسئله‌ای در یکی از جلسات و یا حتی بیرون از جلسات مطرح شده و نیمه‌شب یکی از آن ریاضی‌دانان بزرگ راه حل آن را یافته است. « [3] شکل 30.1 هشترودی و هیئت همراهش را نشان می‌دهد که در سال 1935 برای شرکت در کنگره‌ی جهانی ریاضی‌دانان به مسکو رسیده‌اند و عکس گروهی‌ای گرفته‌اند.

خاطره‌ای از کنگره‌ی جهانی ریاضی‌دانان: نیس، فرانسه (1970)

«از هشترودی خواسته شد که بخشی از خاطرات خود را از کنگره‌های جهانی ریاضی‌دانان که در حوصله‌ی خوانندگان مجله می‌گنجید، برای مجله بفرستد و وی نیز چنین کرد. اتحادیه‌ی جهانی ریاضیات از دو سده‌ی پیش کنگره‌ی جهانی ریاضی‌دانان را هر چهار سال یک‌بار در یکی از کشورهای جهان برگزار می‌کند. در این کنگره‌ها، نمایندگانی از دانشگاه‌های سراسر جهان، و نیز ریاضی‌دانانی که خود مایل‌اند، شرکت می‌کنند. معمولاً شمار کمی از ریاضی‌دانان مشهور به دعوت کشور میزبان حضور می‌یابند. در طی سال‌های جنگ جهانی اول و دوم کنگره برگزار نشد؛ و واپسین کنگره پیش از جنگ جهانی دوم ICM-1935 بود که در مسکو برگزار شد. امسال نیز کنگره در مسکو برگزار خواهد شد. در هر کنگره سخنرانی‌های یک‌ساعته‌ای برای ریاضی‌دانان برجسته در نظر گرفته می‌شود تا درباره‌ی پیشرفت عمومی ریاضیات سخن بگویند. دیگر شرکت‌کنندگان هر کدام یک ربع فرصت دارند تا نظریه‌های تازه‌ی خود را ارائه دهند؛ با این حال، ممکن است بحث و گفت‌وگو درباره‌ی برخی از این نظریه‌ها چندین جلسه طول بکشد. «من در همه‌ی کنگره‌های پس از جنگ شرکت کرده‌ام، و در بیشتر دوره‌ها از من دعوت نیز شده است. تنها کنگره‌ی استکهلم بود که اگرچه دعوت شده بودم، اما چون آن زمان در مسکو بودم، نتوانستم در کنگره حضور پیدا کنم.» سخن گفتن از سخنرانی‌های رسمی کنگره‌ها برای خوانندگان مجله خسته‌کننده و ملال‌آور است. بعضی از

خاطره‌های من درباره‌ی اتفاقاتی‌ست که در حواشی هر کنگره روی داده است. در کنگره‌ی نیس، کنگره‌ی جهانی ریاضی‌دانان لاتین، مارشو رئیس افتخاری کنگره بود. در مراسم اختتامیه، چند تن از خویشاوندان شرکت‌کنندگان به مهمانی رقص شبانه‌ای رفته بودند. آن‌جا زن یکی از ریاضی‌دانان با هنرمندی بگومگو کرده بوده و نهایتاً برادر آن خانم نام‌برده با مدیر کاباره دعواش شده بوده است. روزنامه‌نگاری که طبیعتاً دنبال چنین فرصتی بوده، از این رویداد چندین عکس گرفته بود و پیش‌بینی می‌شد که فردای آن روز این اتفاق با آب‌وتاب و شاخ‌وبرگ بسیار در روزنامه انعکاس یابد و رسوایی و افتضاحی برای کنگره به بار بیاید. مارشو از من خواست که پادرمیانی کرده و به‌گونه‌ای اوضاع را آرام کنم. در نیس، بنا به سیاست جذب گردشگرشان به خارجی‌ها احترام می‌گذارند؛ به‌ویژه، روزنامه‌نگاران از چاپ مطالبی که خارجی‌ها را برنجانند، منع شده‌اند. مارشو و من به سراغ آن روزنامه‌نگار رفتیم و به هر کلکی که شده قانعش کردیم و سرانجام من توانستم دوربینش را بگیرم و همهی فیلم‌های عکاسی‌اش را سیاه کنم. روزنامه‌نگار که نمی‌خواست با مدیر روزنامه‌اش سروکله بزند، از این که فیلم‌های عکاسی‌اش را سیاه کرده بودم، گله کرد، اما تنها خسارت فیلم رول آسیب‌دیده‌اش را درخواست کرد و این‌گونه قائله ختم به خیر شد. در همین کنگره، هنگامی که آرنو دائژوا -که آن‌زمان نسبتاً پیر بود و یکی از استادان بزرگ دانشگاه سوربن بود و استاد من هم بود- خواست سخنرانی کند، ما همه به احترامش دست زدیم، اما تا خواست سخنانش را ادامه دهد، شماری از جوانان دوباره شروع کردند به دست زدن و می‌خواستند جلوی سخنرانی‌اش را بگیرند. به‌هرحال، من و چند تن از دوستانش کوشیدیم تا فضای جلسه را آرام کنیم و او با صدای بلند و برآشفته و لرزانی سخنرانی‌اش را پایان داد. درواقع، آرنو دائژوا در سالیان پیری در باره‌ی چند موضوع مربوط به ریاضیات جدید کار کرده بود و این هرگز برای جوانان پذیرفتنی نبود. آنان جوانان کوتاه‌بین و بی‌مدارایی بودند که خیال می‌کردند راه برای پیران بسته است؛ حال‌آن‌که، الی کارتان هم برای نظریه‌ی فضاهای همسان‌گرد در هشتاد سالگی استدلال کرد. به‌هرروی، در آن نشست، من و چند تن دیگر خواستیم که از او دلجویی کنیم و به او گفتیم که این‌ها جوان‌اند و ما هم زمانی جوان و گاهی سرکش و شرور بوده‌ایم. او با همان لحن برآشفته گفت: « شما هرگز چنین نبوده‌اید، چراکه جوانی می‌گذرد اما شرارت می‌ماند.» [3] -هشترودی ریاست دانشگاه‌های تبریز و تهران را بر عهده داشت

مرگ

محسن هشترودی در روز سیزدهم شهریور 1355 در تهران درگذشت و در قبرستان بهشت زهرا به خاک سپرده شد. شکل 30.2. مزارش را نشان می‌دهد.

شکل 30.2 آرامگاه هشترودی در تهران، ایران [3]

منابع:

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Mohsen_Hashtroudi

[2] <https://prabook.com/web/mohsen.hashtroudi/2084850>

[3] <http://mohsenhashtroudi.blogspot.com/>

فصل 31: حسابی (مهندس، دانشمند، فیزیکدان هسته‌ای، سیاستمدار)

1.31 مقدمه

در این فصل گزارش کوتاهی از زندگی و دستاوردهای علمی یکی دیگر از دانشمندان معاصر ایرانی، دکتر محمود حسابی، ارائه می‌گردد. دکتر حسابی دانشمند هسته‌ای، مهندس برق، وزیر فرهنگ دولت دکتر محمد مصدق و سناتور دوران محمدرضا شاه پهلوی بود. [1] وی در لبنان و فرانسه تحصیل کرده بود. [2 و 3] 31.2. واقعیت‌هایی درباره‌ی

حسابی [1]

حسابی	یا محمود حسابی، محمود خان میرزا حسابی، وزیر و سناتور
زادروز	3 اسفند ۱۲۸۱
زادگاه	تهران
ملیت	ایرانی
درگذشت	12 شهریور 1371 در ژنو سوئیس
آرامگاه	تفرش ایران
دانش‌آموخته‌ی	دانشگاه آمریکایی بیروت، دانشگاه سوربن، مدرسه‌ی عالی برق
بنیان‌گذار	فیزیک دانشگاهی ایران

31.3. چکیده‌ای از زندگی:

محمود حسابی در تهران دیده به جهان گشود. پدرش عباس و مادرش گوهرشاد حسابی نام داشتند. خانواده‌اش اصالتاً اهل تفرش در استان مرکزی بودند. [4] چهار ساله بود که خانواده‌اش به بیروت مهاجرت کردند. محمود نونهال دوره‌ی دبستانش را در همان شهر آغاز کرد. هنوز دانش‌آموز بود که جنگ جهانی اول آغاز شد. با آغاز جنگ مدرسه‌اش تعطیل شد و محمود درس خواندنش را در خانه ادامه داد. در سال 1922 مدرک کارشناسی مهندسی راه و ساختمان خود را از دانشگاه آمریکایی بیروت دریافت کرد. پس از همکاری کوتاهی با وزرات راه لبنان، برای ادامه‌ی تحصیل به پاریس سفر کرد. وی در آنجا توانست مدرک مهندسی برق خود را از مدرسه‌ی عالی برق و سپس در سال 1927 دکترای فیزیکش را از دانشگاه سوربن دریافت کند. حسابی در آنجا با امه کاتن (فیزیکدان فرانسوی که به‌خاطر پژوهش‌هایش در زمینه‌ی برهمکنش نور و مولکول‌های دست‌ساز شناخته می‌شود) کار می‌کرد. [5]

حسابی قرآن و دیوان حافظ (بنگرید به فصل 25) را از بر داشت. وی همچنین بوستان و گلستان سعدی (بنگرید به فصل 23)، شاهنامه‌ی فردوسی (بنگرید به فصل 9)، و مثنوی مولانا (بنگرید به فصل 22) را خوانده بود. حسابی با شعر و موسیقی کلاسیک ایران و نیز موسیقی کلاسیک غرب آشنایی بسیار خوبی داشت. او در نواختن ویولن و پیانو هم ماهر بود. موفقیت‌هایی هم در چند رشته‌ی ورزشی به دست آورده بود؛ برای نمونه در دوره‌ی نوجوانی در بیروت گواهی‌نامه‌ی نجات غریق گرفته بود. وی در سه دوره‌ی نخست مجلس سنای ایران به‌عنوان سناتور گماشته شد. او همچنین بین سال‌های 1330 تا 1331 وزیر فرهنگ (شامل وزارت‌خانه‌های آموزش و پرورش و فرهنگ و هنر بعدی) کابینه‌ی دکتر محمد مصدق بود. [6]

«در تهران، حسابی عضو هیئت علمی دانشگاه تهران بود و دانشکده‌های علوم و فنی دانشگاه را پایه‌گذاری کرد. هنگام تحصیل آلتوش طریان در دانشگاه تهران، حسابی از استادان وی بود. [7] در تیر ماه 1330 حسابی به‌عنوان یکی از سه عضو هیئت‌مدیره‌ی استانی شرکت نفت ملی ایران - که جایگزین شرکت نفت ایران و انگلیس شده بود- منصوب شد. در آذر ماه سال 1330، حسابی جانشین کریم سنجابی در وزارت فرهنگ شد. [1] بین سال‌های 1340 تا 1348 حسابی نماینده‌ی ایران در کمیسیون علمی و فناوری کمیته‌ی سازمان ملل در امور استفاده‌ی صلح‌آمیز از فضا بود.» [1]

31.4. تحصیلات

دکتر حسابی مدرک‌های تحصیلی زیر را دریافت کرده بود که به نسبت زمانی که برای تحصیل در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی گذرانده بود، کاملاً چشمگیر است:

- کارشناسی ادبیات از دانشگاه آمریکایی بیروت
- کارشناسی مهندسی عمران از دانشگاه فرانسوی بیروت
- کارشناسی ریاضیات، نجوم، و زیست‌شناسی از دانشگاه آمریکایی بیروت
- کارشناسی مهندسی برق از دانشکده‌ی مهندسی برق دانشگاه پاریس
- کارشناسی مهندسی معدن از مدرسه عالی ملی معدن پاریس
- و دکتری فیزیک از دانشگاه سوربن پاریس. [6]

31.5. فعالیت‌های علمی و مدیریتی:

- نخستین نقشه‌برداری فنی و تخصصی در ایران (راه بندرلنگه به بوشهر)
- نخستین راه‌سازی مدرن و علمی در ایران (جاده‌ی تهران به شمشک)
- پایه‌گذاری نخستین مدارس عشایری ایران
- پایه‌گذاری دارالمعلمین عالی (دانشسرای عالی)
- ساخت نخستین رادیو در ایران
- راه‌اندازی نخستین آنتن فرستنده در ایران
- راه‌اندازی نخستین مرکز زلزله‌شناسی ایران
- راه‌اندازی نخستین رآکتور اتمی سازمان انرژی اتمی ایران
- راه‌اندازی نخستین دستگاه رادیولوژی در ایران
- محاسبه و تعیین ساعت رسمی ایران
- بنیان‌گذاری نخستین بیمارستان خصوصی در ایران، به نام بیمارستان گوهرشاد
- پایه‌گذاری انجمن‌های زبان فارسی و مشارکت در پایه‌گذاری فرهنگستان ایران
- تدوین اساس‌نامه‌ی دانشگاه تهران
- پایه‌گذاری دانشکده‌ی فنی دانشگاه تهران
- پایه‌گذاری دانشکده‌ی علوم دانشگاه تهران
- پایه‌گذاری شورای عالی مالکیت معنوی
- داشتن نقشی کلیدی در شناساندن عدسی‌های نورشناسی (اپتیک) کاربردی در دانشکده‌ی علوم دانشگاه تهران

• پایه‌گذاری بخش صوت‌شناسی (آکوستیک) دانشگاه تهران و انداز‌مگیری فاصله‌های گام‌های موسیقی ایرانی با روشی علمی

• پایه‌گذاری بنیاد موسیقی ایرانی و مرکز پژوهش‌گران موسیقی

• نوشتن برنامه‌ی آموزشی‌ای نوین برای دبستان‌ها و دبیرستان‌ها

• پایه‌گذاری مؤسسه‌ی ژئوفیزیک دانشگاه تهران

• پایه‌گذاری مرکز پژوهش‌های اتمی دانشگاه تهران

• پایه‌گذاری سازمان انرژی اتمی ایران

• پایه‌گذاری نخستین رصدخانه‌ی مدرن در ایران

• پایه‌گذاری مرکز مدرن تعقیب ماهواره‌ها در شیراز

• مشارکت در پایه‌گذاری مرکز مخابرات اسدآباد همدان

• پایه‌گذاری کمیته پژوهش‌های فضایی ایران

• پایه‌گذاری نخستین ایستگاه هواشناسی کشور (در ساختمان دانشسرای عالی در نگارستان دانشگاه تهران)

• نگارش اساس‌نامه‌ی مؤسسه‌ی ملی استاندارد

• نگارش آیین‌نامه‌ی کارخانه‌های نساجی ایران و رساله درباره‌ی چگونگی پشتیبانی دولت از پیشرفت این

صنعت

• پایه‌گذاری واحد پژوهشی صنعتی سغدایی (پژوهش و فناوری در زمینه‌های الکترونیک، فیزیک، فیزیک

اپتیک، و هوش مصنوعی)

• راه‌اندازی نخستین نیروگاه برق‌آبی ایران

• راه‌اندازی نخستین کارگاه‌های تجربی در زمینه‌ی دانش‌های کاربردی در ایران

• پایه‌گذاری نخستین آزمایشگاه علوم پایه در ایران

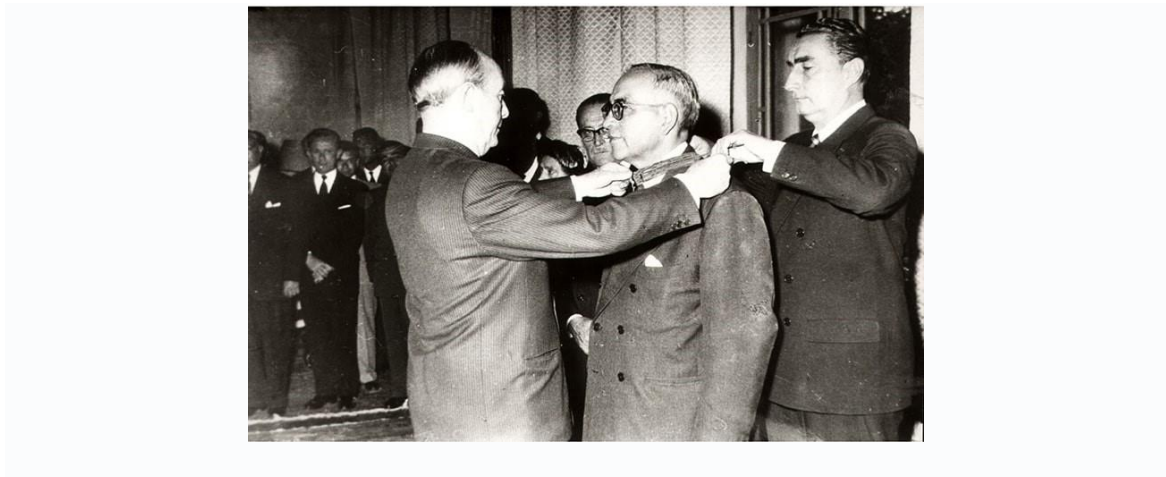
• پایه‌گذاری واحد پژوهشی صنعتی سغدایی

• پایه‌گذاری و ریاست کمیته‌ی پژوهش ایران

31.6 . جوایز و افتخارات

• دریافت درجه‌ی «استاد برجسته‌ی دانشگاه تهران» در سال 1349

- برگزاری همایش سالانه‌ی فیزیک ایران به افتخار محمود حسابی در سال 1365
- دریافت نشان لژیون دونور کشور فرانسه (بنگرید به شکل 31.1)

شکل 31.1. آیین اهدای نشان لژیون دونور فرانسه به دکتر حسابی

31.7 دیدار آلبرت انیشتین

در پایان پایان نامه دکتری حسابی در سوربن، او در میان 5 دکترای تازه فارغ التحصیل فیزیک در سراسر جهان بود که از آلبرت انیشتین در دانشگاه پرینستون ایالات متحده بازدید کردند. او بیش از یک سال را در پرینستون و دانشگاه شیکاگو گذراند تا اینکه تصمیم به بازگشت به ایران گرفت. او می خواست به کشور خود ایران خدمت کند.

31.8 برخی آثار چاپ‌شده‌ی حسابی

مقاله‌ی «ذرات پیوسته» چاپ‌شده در مجموعه‌ی مقالات آکادمی ملی علوم ایالات متحده‌ی آمریکا در سال 1947

Hesabi M. (1947). "Continuous Particles". Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. **33** (6): 189-194. Bibcode: 1947PNAS...33...189H. Doi: 10.1073/pnas.33.6.189. PMC 1079021. PMID 16588741.

مقاله‌ی «شواهد نظری به‌سود وجود ذره‌ی باردار شده توسط نور با جرمی بزرگتر از الکترون» چاپ‌شده در نشریه‌ی

Physical Review در ماه مه‌ی سال 1948

Hesabi M. (May 1948). "Theoretical Evidence for the Existence of a Light-Charged Particle of Mass Greater than That of the Electron". Phys. Rev. **73** (9=): 1128. Bibcode: 1948PhRv...73.1128H. Doi:10.1103/PhysRev.73.1128.

درگذشت

دکتر محمود حسابی در سال 1371 در ژنو سوئیس درگذشت و پیکرش در زادگاه خانوادگی اش، تفرش، به خاک سپرده شد.

منابع

[1] Jump up to: "Iran Bank Fights Drain on Exchange: Opening of Credit Abroad for Imports Suspended in Step to Protect Currency". *New York Times*. New York. December 5, 1951.

[2] https://en.wikipedia.org/wiki/Mahmoud_Hessabi

[3] Alexander, Yonah; Nanes, Allan S. (1980). *The United States and Iran: A Documentary History*. Aletheia Books. p. 244. ISBN 9780890933787.

[4] "Iranian Personalities: Professor Mahmoud Hesabi". *Iran Chamber Society*.

[5] Tarikhi, Parviz (2014). *The Iranian Space Endeavor: Ambitions and Reality*. Springer. p. 47.

[6] <https://www.welcometoiran.com/mahmoud-hesabi/>

[7] Talebian, Mohammad; Talebian, Ehsan (2012). "Alenush Terian: The Iranian Solar Mother". *Physics in Perspective*. 14 (2): 239–241. Bibcode:2012PhP 14..239T. doi:10.1007/s00016-012-0085-x.

عصر ادب

فصل 32 رضا (مهندس، ادیب، ، دیپلمات)

32.1. مقدمه

در این فصل گزارش کوتاهی از زندگی یکی از پیشگامان عصر ما، دکتر فضل‌الله رضا، ارائه می‌گردد. فضل‌الله رضا دوران دانش‌آموزی‌اش را در رشت گذراند. وی در ادبیات فارسی و علوم به یک‌اندازه از خود استعداد نشان می‌داد. رضا در همان دوران حضور در دانشکده‌ی فنی دانشگاه تهران کتابی به نام «راز آفرینش» نوشت. وی نخستین مهندس برق ایرانی دانش‌آموخته‌ی دانشکده‌ی فنی دانشگاه تهران است. [1]

32.2. واقعیت‌هایی درباره‌ی رضا

رضا	یا فضل‌الله رضا
زادروز	11 دی 1293
زادگاه	رشت
ملیت	ایرانی، آمریکایی و کانادایی
درگذشت	29 آبان 1398 در اتاوی کانادا
پیشه	مهندس، دانشمند، ادیب

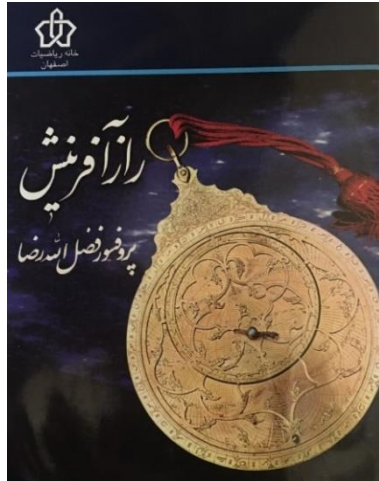
32.3. چکیده‌ای از زندگی:

فضل‌الله رضا یازدهم دی ماه سال 1293 در شهر رشت و در خانواده‌ای مذهبی دیده به جهان گشود. فضل‌الله از همان دوران بچگی هم به ادبیات و شعر فارسی و هم به مفاهیم و مسائل علمی در زمینه‌هایی چون فیزیک، نجوم و. علاقه‌مند بود. او در سال 1317 مدرک کارشناسی مهندسی برق خود را از دانشکده‌ی فنی دانشگاه تهران دریافت کرد. وی در سال 1946/1324 کارشناسی ارشد مهندسی برق خود را از دانشگاه کلمبیا و در سال 1950/1329 مدرک دکتری خود را از دانشگاه پلی‌تکنیک نیویورک (مدرسه مهندسی تندن دانشگاه نیویورک کنونی) دریافت کرد. رضا به‌خاطر دستاوردهایش در زمینه‌های نظریه‌ی شبکه و نظریه‌ی اطلاعات به عضویت مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک (IEEE) و انجمن پیشبرد علوم آمریکا (AAAS) درآمد. وی همچنین عضو افتخاری فرهنگستان زبان و ادب فارسی بود و نوشتارها و گفتارهای بسیاری درباره‌ی شعر کلاسیک فارسی از خود به جای گذاشت.

رضا از سال 1951 تا 1955 عضو هیئت علمی مؤسسه‌ی فناوری ماساچوست، و از سال 1955 تا 1968 نیز استاد دانشگاه سیراکیوس بود. وی همچنین در دانشگاه‌ها و مؤسسات بسیاری نیز استاد مهمان بوده است؛ از جمله: دانشگاه کلرادو (تابستان‌های 1962 و 1988)، مؤسسه‌ی فناوری فدرال سوئیس (1962)، دانشگاه پادشاهی فنی کپنهاگ دانمارک (1963)، مؤسسه‌ی آنری پوانکاره وابسته به دانشگاه سورن پاریس (1965)، گروه فیزیک دانشگاه پاریس 8 (1969 تا 1974، هم‌زمان با نمایندگی ایران در یونسکو) و دانشگاه مک‌گیل در مونترآل کانادا (از 1975 تا 1989 که وی در بخشی از این سال‌ها، یعنی از 1975 تا 1978 سفیر ایران در کانادا نیز بوده است). او از سال 1979 تا سال 2000 نیز استاد افتخاری و مهمان دانشگاه کنکوردیا در مونترآل کانادا بود. فضل‌الله رضا در آغاز کارش یعنی از سال 1940 تا 1944 هم در دانشگاه تهران تدریس کرده بود. سال‌ها پس از آن نیز به ریاست دو دانشگاه برتر ایران، یعنی دانشگاه صنعتی شریف (آریامهر وقت) و دانشگاه تهران رسید.

32.4. دستاوردها و آثار

رضا از شخصیت‌های یگانه‌ی روزگار ما بود. وی از سویی مهندس برقی درجه‌یک بود و از سوی دیگر شناخت ژرفی از فرهنگ ایران داشت. رضا علاوه بر آن که از پیشگامان حوزه‌های نظریه‌ی اطلاعات و مدارهای الکتریکی بود، در زمینه‌ی شعر فارسی – و به‌ویژه درباره‌ی زندگی و شعر حماسه سرای بزرگ ایران یعنی فردوسی (بنگرید به فصل 9) – نیز آرای معتبری داشت. وی مقالات علمی بسیاری در زمینه‌های گوناگونی چون نظریه‌ی ارتباطات، نظریه‌ی سیستم، نظریه‌ی مدارها، و ریاضیات کاربردی، و نیز کتاب‌های بسیاری درباره‌ی ادبیات فارسی و به‌ویژه شاهنامه‌ی فردوسی به نگارش درآورد. او همچنین شماری از نخستین کتاب‌های جدی در حوزه‌هایی مانند سیستم‌ها و مدارهای الکتریکی، فضاهای خطی، نظریه‌ی اطلاعات و موضوعات دیگر را نوشته است.

شکل 32.1. روی جلد چاپ جدید کتاب «راز آفرینش» پروفسور رضا

آرزویش برای بدل شدن به شخصیتی برجسته در علم و ادب از همان دهه‌ی 1320 آغاز شد. هنوز در تهران بود که نخستین کتابش، «راز آفرینش»، را نوشت. این کتاب در سال 1323، اندکی پیش از مهاجرتش به نیویورک برای ادامه‌ی تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد مهندسی برق در دانشگاه کلمبیا، چاپ شد. در سال 1394 چاپ تازه‌ای از این کتاب در تهران انتشار یافت. شکل 32.1 روی جلد چاپ جدید این کتاب را نشان می‌دهد. این کتاب تا اندازه‌ای جلوتر از زمانه‌ی خود یعنی ایران میانه‌ی سده‌ی بیستم به شمار می‌آید. این کتاب پنجره‌ی تازه‌ای در زمینه‌ی دانش فیزیک مدرن به روی جهان باز کرد. [2]

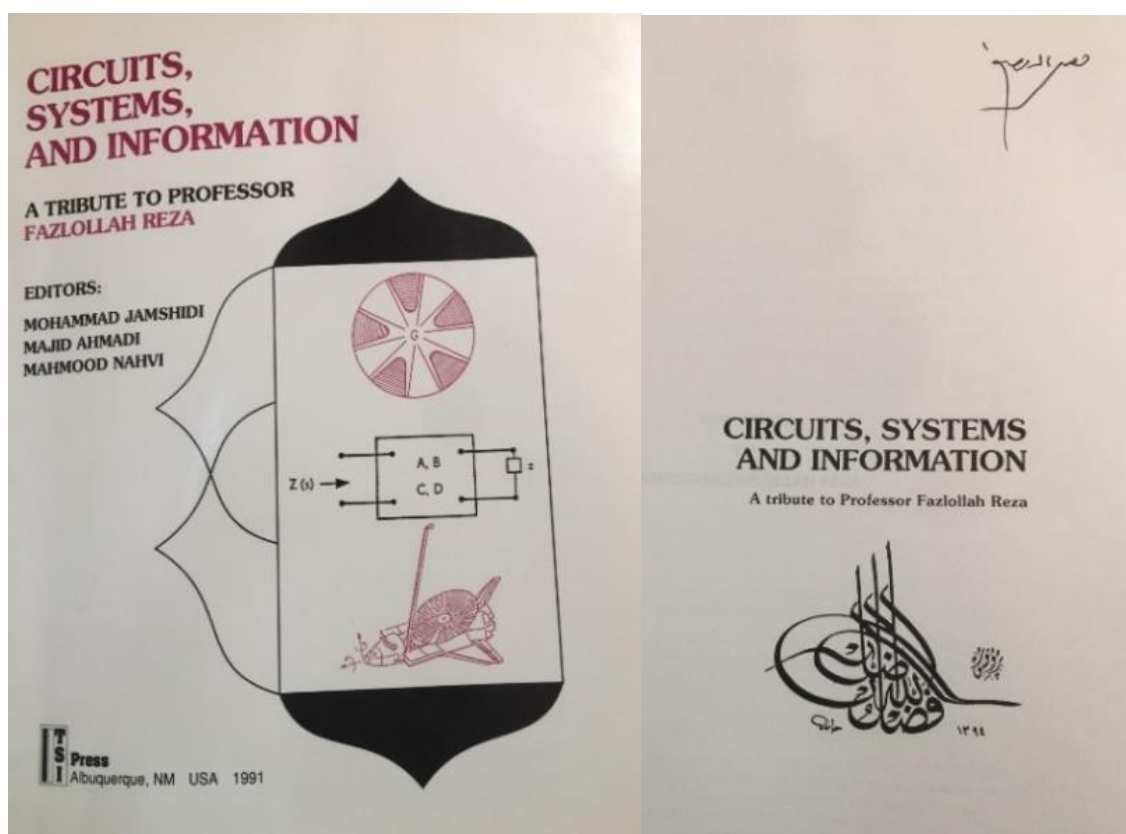
- مجموعه‌ی مقالات مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک
- مجموعه‌ی گفت‌وگوهای مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک (IEEE) درباره‌ی مدارها و سیستم‌ها
- طیف مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک (IEEE)
- مجموعه‌ی مقالات AIEE و IRE
- مجموعه‌ی مقالات مؤسسه‌ی مهندسان برق، بریتانیا
- آرشیو الکترونیک و فناوری انتقال (آلمان)
- نشریه‌ی مهندسی برق کانادا
- نشریه‌ی مؤسسه‌ی فرانکلین
- فصل‌نامه‌ی گزارش پیشرفت پژوهش‌های آزمایشگاه الکترونیک مؤسسه‌ی فناوری ماساچوست (MIT)
- مجموعه‌ی مقالات انجمن ریاضی آمریکا

- بولتن انجمن ریاضی آمریکا
- نشریه‌ی ریاضی و فیزیک
- انجمن ریاضیات کاربردی و صنعتی، مرور SIAM
- مجله ریاضیات کاربردی و فیزیک (آلمان)
- نشریه‌ی فیزیک کاربردی
- گزارش‌های فرهنگستان علوم فرانسه، پاریس

32.5. افتخارات و جوایز:

- عضویت در مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک، 1962. (به پاس تلاش‌ها و دستاوردهای پروفیسور رضا در نظریه‌ی مدارها و نظریه‌ی اطلاعات)
  - عضویت در انجمن پیشبرد علوم آمریکا (AAAS)، 1975
  - استادی افتخاری دانشگاه پلی‌تکنیک نیویورک، ایالات متحده‌ی آمریکا، 1975
  - عضویت مادام‌العمر در فرهنگستان علوم نیویورک
  - استادی معین افتخاری دانشکده‌ی فنی دانشگاه کارلتون در اتاوا، کانادا، 1976
  - استادی افتخاری دانشگاه مک‌گیل در مونترآل کانادا، 1978
  - عضویت در چندین انجمن علمی و فرهنگی؛ از جمله: عضو برجسته‌ی انجمن ریاضی آمریکا، انجمن ریاضیات کاربردی و صنعتی، و انجمن افتخاری پژوهش‌های علمی (Sigma Xi)
  - عضویت در هیئت مدیره‌ی شورای بین‌المللی ارتباطات رایانه‌ای
  - عضویت در هیئت مشورتی نشریه‌ی بین‌المللی مهندسی برق و کامپیوتر
  - دریافت نشان افتخار قرن از سوی دولت پاکستان (نشان اقبال لاهوری)
  - عضویت افتخاری سازمان انرژی اتمی ایران
  - دریافت چندین عنوان و جایزه‌ی دیگر از سوی دولت ایران
  - دریافت نشان افتخار از سوی ملکه الیزابت دوم، 2016
- در سال 1991 نگارنده همایش دوروزه‌ای به افتخار پروفیسور رضا در پردیس دانشگاه UCLA در لوس‌آنجلس برگزار کرد. موضوع روز نخست همایش مهندسی برق بود و روز دوم درباره‌ی ادبیات و به‌ویژه شاهنامه‌ی فردوسی

شکل 32.2. روی جلد کتاب مجموعه‌ی مقالات ارائه‌شده در همایش و نیز صفحه‌ی عنوان کتاب را که در بردارنده‌ی امضای پروفیسور رضاست، نشان می‌دهد.

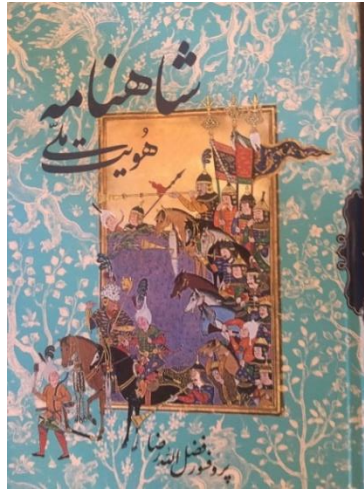

شکل 32.2. روی جلد و صفحه‌ی عنوان کتاب مجموعه‌ی مقالات ارائه‌شده در همایش بزرگداشت پروفیسور رضا

در سال 1991 [3]

نکته‌ی پایانی

ویژگی یگانه‌ی فضل‌الله رضا این بود که وی تنها دانشمند، ریاضی‌دان و مهندس برق نبود، بلکه ادیب و همچنین دیپلمات نیز بود. وی در دو مقطع نمایندگی کشورش، ایران، را برعهده داشت: نخست به مدت پنج سال، در پاریس فرانسه، نماینده‌ی ایران در یونسکو بود؛ و سپس 4 سال سفیر ایران در کانادا بود. او به‌شدت به شاهنامه عشق می‌ورزید. در صدسالگی‌اش کتابی از وی به نام «شاهنامه، هویت ملی» به زبان فارسی منتشر شد که عکس روی جلد آن در شکل 32.3 دیده می‌شود. این کتاب آخرین اثر چاپ‌شده‌ی پروفیسور رضا بود. شکل 32.4. پیام پروفیسور رضا را به مردم ایران پیش از درگذشت‌اش نشان می‌دهد.

شکل 32.3. روی جلد کتاب «شاهنامه، هویت ملی» از پروفیسور رضا، چاپ شده در سال 1394

در روز 29 اگوست (اوت) سال 2015 نگارنده و دو تن از دوستان دانشگاه کنکور دیا برای دیدار پروفیسور رضا به اتاوا رفتیم و تولد صدسالگی اش را جشن گرفتیم. شکل 32.5 عکس یادگاری ما با وی را نشان می دهد. من این افتخار را پیدا کردم که پروفیسور رضا کتابش را برای من و همسرم ژیل جمشیدی امضا کند.

کوشش ما ایرانیان باید بر آن باشد که ایران با نام بلندتر بر جای ماند و
دستخوش از همگی کجنگی فرهنگی و اقتصادی و سیاسی دوران پرشتاب
انفورماتیک نشود.

استوارترین پیوند ایرانیان پرکنده در جهان زبان و ادب پارسی و فرهنگ
والای ماست، هر چه بر هم زبانی و یگانگی ما افزوده شود ایران ماندگارتر و
سرافرازتر خواهد بود.

تاج شاهی طلبی، کوهر ذاتی بنامی ورنه خود از کوهر جمشید و فریدون باشی
نقطه عشق نمودم به تو مان سوگن ورنه چون سنگری از دایره بیرون باشی
پروفور فضل الله رضا

شکل 32.4. پیام پروفور رضا به ملت ایران پیش از درگذشتش [4]

شکل 32.5 جشن تولد خصوصی پروفسور رضا در خانه‌اش در اتاوا. از چپ به راست: پروفسور اقدم، نگارنده (جمشیدی)، پروفسور رضا، و پروفسور خراسانی

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Fazlollah_Reza

[2] F. Reza, *Secrets of the Universe*, Isfahan House of Mathematics Publishers, ISBN 964-96045-5-3, Isfahan, Ira, 2015 (In Parsi)

[3] M. Jamshidi, M. Ahmad, and M. Nahvi, (eds.) *Circuits, Systems, and Information*, TSI Press, Albuquerque, NM, 1991.

[4] F. Reza, *“Shahnameh: From Legends to Firdowski’s Vision,”* Etellaat Publishers, Tehran, Iran, 2015.

فصل 33: لطفی زاده (مهندس، دانشمند، منطق‌دان، مبدع و پیشگام)

33.1 مقدمه

در این فصل گزارش کوتاهی از زندگی و دستاوردهای علمی یکی دیگر از دانشمندان نابغه‌ی ایرانی سده‌های 20 و 21 ارائه می‌شود. وی کسی نیست جز لطفی زاده منطق‌دان، ریاضی‌دان، مهندس برق و چهره‌ای آینده‌نگر و دوران‌ساز در علوم کامپیوتر بود.

33.2 واقعیت‌هایی درباره‌ی لطفی زاده [1]

زاده	یا لطف‌علی عسکرزاده، لطفی، پدر منطق فازی
زادروز	15 بهمن 1299
زادگاه	باکو، آذربایجان، اتحاد جماهیر شوروی پیشین (که بیشتر بخشی از خاک ایران بود.)
ملیت	ایرانی، نیمی آذری، نیمی روسی، آمریکایی
درگذشت	16 شهریور 1396 در برکلی، کالیفرنیا، ایالات متحده‌ی آمریکا؛ در باکو به خاک سپرده شد.
اعضای خانواده	همسر: فی فرزندان: استلا (دختر) و نرمن (پسر)

33.3. چکیده‌ای از زندگی زاده در شهر باکو، پایتخت جمهوری سوسیالیستی آذربایجان شوروی، دیده به جهان گشود. پدرش، رحیم عسکرزاده، ایرانی و از اهالی اردبیل بود که به خبرنگاری برای روزنامه‌ای ایرانی می‌پرداخت. مادرش، فانی کورنمان، پزشک اطفال و از یهودیان روس و اهل شهر ادسا بود، گرچه شهروند ایران به شمار می‌آمد. دولت شوروی در آن سال‌ها از خبرنگاران خارجی پشتیبانی می‌کرد و خانواده‌ی زاده زندگی خوب و راحتی در باکو داشتند.

زاده سه سال نخست دبستان را در باکو گذراند. خودش در این باره می‌گوید: «مدرسه تأثیری مهم و درازمدت بر اندیشه و شیوه‌ی نگرش من به مسائل گوناگون داشت [2].»

در سال 1310، هنگامی که زاده 10 ساله بود، خانواده‌اش از باکو به تهران مهاجرت کردند. زاده در مدرسه‌ی آمریکایی جردن که یک مدرسه‌ی میسیونری یا تبلیغی وابسته به مسیحیت مشایخی بود و از آن پس کالج یا دبیرستان البرز نام گرفت، نام‌نویسی کرد. وی در دبیرستان البرز و دانشکده‌ی فنی دانشگاه تهران به تحصیل پرداخت

شکل 33.1 عکس زاده را در طی سال‌های حضور در دانشگاه تهران نشان می‌دهد. همان‌جا بود که با همسر آینده‌اش، فی زاده، آشنا شد. فی یکی از دو دختر یک خانواده‌ی لتونیایی یهودی‌تبار بود که برای گریز از چنگ حکومت هیتلر به تهران مهاجرت کرده بودند. لطفی می‌گوید که او «عمیقا تحت تأثیر» میلغان آمریکایی «بسیار نجیب، شایسته، درست‌کار و یاری‌رسانی» بوده که کالج را اداره می‌کردند. «از دید من آن‌ها بهترین انسان‌های جامعه‌ی آمریکا را نمایندگی می‌کردند؛ مردمان اهل ایالت‌های غرب میانه با ریشه‌هایی محکم و استوار. آن‌ها واقعا «سامریان نیکوکار» بودند که خود را فدای آسایش دیگران می‌کردند. بنابراین، این نوع نگرش عمیقا بر من تأثیر گذاشت و کم‌کم میلی ژرف به زندگی کردن در آمریکا را در من پدید آورد.» در همین دوران چندین سند ثبت اختراع به وی داده شد.

شکل 33.1 - زاده در طول سال‌های تحصیل در دانشگاه تهران در ایران.

بهرغم آن که زاده روسی‌اش از فارسی‌اش بهتر بود اما در آزمون سراسری ورود به دانشگاه شرکت کرد و رتبه‌ی 3 کشور را به دست آورد. در دو سال نخست دوره‌ی دانشجویی شاگرد اول کلاس‌اش بود. در سال 1320 مدرک

کارشناسی مهندسی برق خود را از دانشگاه تهران دریافت کرد. به‌خاطر آشفتگی پدیدآمده در اثر جنگ جهانی دوم و اشغال ایران به‌دست بریتانیا، ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی و برکناری رضاشاه هوادار آلمان، آن سال تنها سه دانشجو در آن رشته از دانشگاه تهران فارغ‌التحصیل شدند که لطفی یکی از آن سه دانشجو بود. آن زمان بیش از 30000 سرباز آمریکایی در ایران مستقر بودند و زاده به همراه پدرش با ارتش آمریکا همکاری می‌کرد. پدر لطفی در آن هنگام به‌عنوان پیمان‌کار فلزآلات و مصالح ساختمانی به تجارت با ارتش آمریکا مشغول بود.

زاده در سال 1322 تصمیم گرفت به آمریکا مهاجرت کند. او از راه قاهره و پس از ماه‌ها تاخیر در انتظار اوراق و مدارک مورد نیاز یا رسیدن کشتی مناسب، به فیلادلفیا سفر کرد. در میانه‌های سال 1323/1944 به ایالات متحده رسید و سپس در همان سال دانشجوی موسسه‌ی فناوری ماساچوست (ام‌آی‌تی) شد. او در آمریکا نام خود را به لطفی عسکرزاده تغییر داد. وی در سال 1946 مدرک کارشناسی ارشد مهندسی برق‌اش را از ام‌آی‌تی دریافت کرد و سپس هنگامی که خانواده‌اش ساکن نیویورک شدند، از دانشگاه کلمبیا درخواست پذیرش کرد. دانشگاه کلمبیا علاوه بر آن‌که زاده را به‌عنوان دانشجوی دکتری پذیرفت، به وی پیشنهاد مربی‌گری نیز داد. زاده در سال 1949 مدرک دکتری مهندسی برق‌اش را از دانشگاه کلمبیا دریافت کرد و سال بعد استادیار همان دانشگاه شد. [1]

زاده 10 سال در دانشگاه کلمبیا تدریس کرد و در سال 1957 به درجه‌ی استاد تمامی ارتقا یافت. سپس از سال 1959 به تدریس در دانشگاه کالیفرنیا، برکلی پرداخت. وی اثر دوران‌ساز خود درباره‌ی مجموعه‌های فازی را در سال 1965 منتشر کرد. زاده در آن اثر جزئیات ریاضیاتی نظریه‌ی مجموعه‌های فازی را شرح داد. وی در سال 1973 نظریه‌ی منطق فازی خود را ارائه کرد. سیستم‌های فازی و کاربردهای وابسته به آن مایه‌ی هزاران حق ثبت اختراع در سراسر جهان شده‌اند.

33.4. دستاوردها و آثار برگزیده [3]

- 1949 توسعه‌ی حوزه‌ی فرکانس (دامنه‌ی بسامد) بر پایه‌ی شبکه‌های زمانی
- 1950 گسترش نظریه‌ی پیش‌بینی وینر به همراه جان ر. راگاتسینی
- 1952 معرفی و فرموله کردن تبدیل زد به همراه جان ر. راگاتسینی (شایان یادآوری است که تبدیل دامنه‌ی اس- زد پیشتر به‌دست هورویتس و الی جوری توسعه داده شده بود. جوری دانشجوی دکتری دانشگاه کلمبیا بود.)
- 1953 توسعه‌ی نظریه‌ی فیلترهای غیرخطی
- 1956 فرموله کردن مسئله‌ی شناسایی سیستم

- 1963 ارائه‌ی رهیافت فضای حالت به تحلیل سیستم‌های خطی به‌همراه چارلز دسوئر
- 1965 ارائه‌ی نظریه‌ی مجموعه‌های فازی
- 1965 «مجموعه‌های فازی». اطلاعات و کنترل. 1965؛ 8: 338-353.
- 1965 «مجموعه‌ها و سیستم‌های فازی». در: فاکس (گردآورنده). نظریه‌ی سیستم. بروکلین، نیویورک: انتشارات پلی‌تکنیک، 1965: 29-39.
- 1972 «خوانشی بر بنیاد نظریه‌ی مجموعه‌های فازی از اکراه‌های زبانی». نشریه‌ی سایبرنتیک 1972؛ 2: 4-34.
- 1973 «طرح کلی رویکردی تازه به تحلیل سیستم‌های پیچیده و فرایندهای تصمیم‌گیری». IEEE ترانس. سیستم‌ها، انسان و سایبرنتیک، 1973؛ 3: 28-44.
- 1974 «منطق فازی و کاربرد آن در استدلال تقریبی». در: پردازش اطلاعات 74، مجموعه‌ی مقالات کنگره‌ی IFIP 1974 (3)، ص 591-594.
- 1975 «منطق فازی و استدلال تقریبی». Synthese، 1975؛ 30: 407-428.
- 1975 «حساب محدودیت‌های فازی». در: زاده، فو، تاناکا، شیمورا، ویراستاران. مجموعه‌های فازی و کاربردهای آن‌ها در فرآیندهای شناختی و تصمیم‌گیری. نیویورک: انتشارات دانشگاهی، 1975: 1-39.
- 1975. «مفهوم متغیر زبانی و کاربرد آن در استدلال تقریبی»، I-III، علوم اطلاعات 8 (1975) 199-251، 301-357؛ 9 (1976) 43-80.
- 1978 توسعه‌ی نظریه‌ی امکان
- 1979 توسعه‌ی نظریه‌ی استدلال تقریبی
- 1985 توسعه‌ی نظریه‌ی معمولی‌بودگی و استدلال عقلانی
- 1986 توسعه‌ی معنی‌شناسی نمره‌ی آزمون
- 1988 توسعه‌ی منطق گرایشی
- 1991 ارائه‌ی حسابان قوانین فازی، نمودارهای فازی و احتمالات فازی و نیز توسعه‌ی محاسبات نرم
- 1996 توسعه‌ی روش محاسبه با واژه‌ها
- 1997 توسعه‌ی نظریه‌ی دانه‌بندی اطلاعات فازی

- 2002 «از محاسبه با اعداد تا محاسبه با واژه‌ها - از دستکاری اندازمگیری‌ها تا دستکاری ادراکات».
- نشریه‌ی بین‌المللی ریاضیات کاربردی و علوم کامپیوتر، صفحات 307-324، سال 12، شماره‌ی 3، 2002.
- 2012 محاسبه با واژه‌ها. مفاهیم و ایده‌های بنیادین. برلین: اسپرینگر، 2012.
- 2011 «یادداشتی در مورد اعداد Z» علوم اطلاعات، 14:181، 2932-2923 (ثبت اختراع نیز شده است)

لیست کامل آثار زاده در وبسایت زیر یافت می‌شود: <http://www.cs.berkeley.edu/~zadeh/>

33.5 افتخارات و جوایز:

- نشان آموزش مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک (IEEE)؛ 1973
- نشان ریچارد و. همینگ مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک (IEEE) به پاس «دستاوردهای بنیادین برای علوم و سیستم‌های اطلاعات، از جمله مفهوم سازی مجموعه‌های فازی»؛ 1992
- نشان روفوس اولدنبرگر انجمن مهندسان مکانیک آمریکا؛ 1993
- استادی افتخاری از آکادمی دولتی نفت آذربایجان؛ 1993
- نشان افتخار مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک برای «پیشگامی در توسعه‌ی منطق فازی و بسیاری از کاربردهای گوناگون آن»؛ 1995
- جایزه‌ی میراث کنترل ریچارد بلمن شورای کنترل خودکار آمریکا؛ 1998
- جایزه‌ی آلن نوول انجمن ماشین‌های حسابگر (ACM)؛ 2001
- جایزه‌ی دستاورد برجسته، کنسرسیوم هوش وب (WIC)، هالیفاکس، کانادا؛ 2003.
- دیوار مشاهیر، مجمع موزه‌های هاینز نیکسدورف (HNF)، پادربورن، آلمان؛ 2004.
- جایزه‌ی و. کافمن و نشان طلا، انجمن جهانی مدیریت و اقتصاد مجموعه‌های فازی (SIGEF)، بارسلون، اسپانیا؛ 15 نوامبر 2004.
- جایزه‌ی جی. کیت بریماکومب آی‌پی‌ام‌ام به پاس تلاش‌هایش برای توسعه‌ی نظریه‌ی مجموعه‌های فازی و منطق فازی، 2005.
- نشان بنیامین فرانکلین در مهندسی برق از موسسه‌ی فرانکلین در فیلادلفیا، به پاس ابداع و توسعه‌ی «منطق فازی». 2009

- ورود به تالار مشاهیر هوش مصنوعی سیستم‌های هوشمند مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک، 2011، «به پاس آثارش در زمینه‌های محاسبات نرم، منطق فازی و نظریه‌ی شبکه‌ی عصبی».
  - جایزه‌ی مرزهای دانش بنیاد بانکو و بیلبانو و اسکایا آرختاریا (BBVA) در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)، اسپانیا، 2012.
  - مدرک دکتری افتخاری از بیش از 30 کشور و از همه‌ی قاره‌ها.
- نشان افتخار، کنگره‌ی جهانی اتوماسیون، «به پاس دستاوردهای ماندگار در محاسبات نرم»، سانئافه نیومکزیکو . 1992.

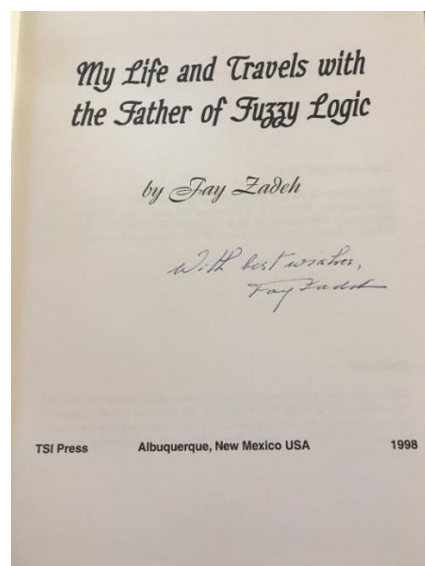
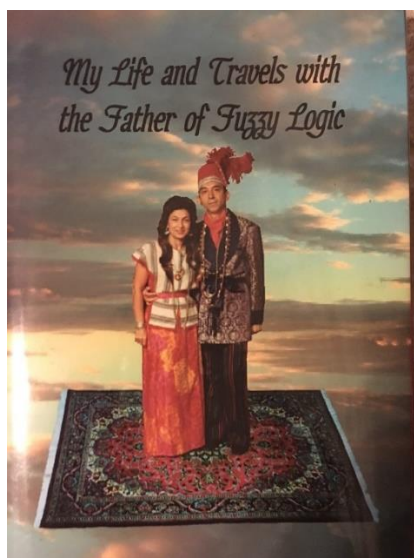
33.6 زندگی شخصی

لطفی زاده ژرف اندیشی برجسته بود که آثار و دستاوردهایش تا سالیان و بلکه دهه‌های آینده ماندگار خواهد بود. اما اگر بخواهیم از نقطه‌نظر مسائل شخصی و خانوادگی بنگریم، شاید وی آن‌چنان که باید و شاید وقتش را صرف خانواده نکرد. هیچ‌کس به اندازه‌ی همسر محبوبش، فی زاده، بهای این مسئله را پرداخت نکرد. شکل 33.1 لطفی را به همراه خانواده‌اش نشان می‌دهد.

همسر دلریا، فداکار و بردبارش، فی، یکی از رازهای کامیابی وی بود. در سال 1998، فی کتابی به نام «زندگی و مسافرت‌های من به همراه پدر منطق فازی» (انتشارات تی‌اس‌آی، البوکرکی، نیومکزیکو) نوشت که این کتاب در باکو به روسی و آذری هم ترجمه شده است. او در این کتاب همه‌ی رویدادهای شگفت‌انگیز و برخی رویدادهای نه‌چندان شگفت‌انگیز زندگی مشترک خود با لطفی را بیان کرده است. آن دو 71 سال همسر و همدم یکدیگر بودند. شکل 33.2 پرتیره‌ی خانواده‌ی زاده را نشان می‌دهد. شکل 33.3 نیز روی جلد و صفحه‌ی عنوان کتاب فی زاده را با دست‌خط و امضای وی نشان می‌دهد.

شکل 33.2. لطفی زاده به همراه همسرش، فی زاده، دخترشان، استلا، و پسرشان، نورمن زاده

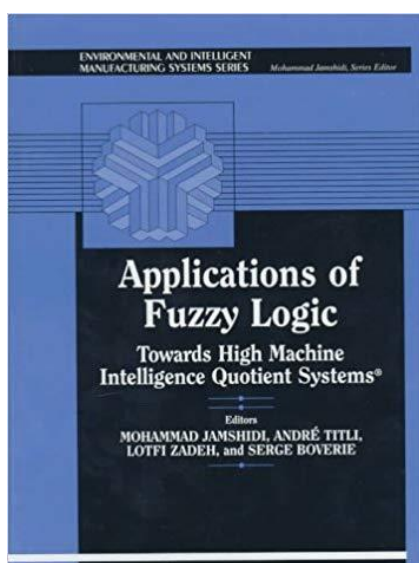
شکل 33.3. روی جلد کتاب فی زاده و نسخه‌ی امضاشده‌ی صفحه‌ی عنوان کتاب برای نویسنده.

شکل 33.4. روی جلد کتاب مشترک نگارنده و لطفی زاده درباره‌ی بهره‌ی هوشی ماشین و نیز عکس یادگاری نگارنده

در کنار لطفی زاده در خانه‌ی وی در سال 2014

نکته‌ی پایانی: مقاله‌ی دوران‌ساز 1965 لطفی زاده درباره‌ی مجموعه‌های فازی رکورددار استناد از زمان ردیابی استنادات علمی‌ست، نزدیک 74000 استناد. (شکل 33.4. را بنگرید: آمار استنادات لطفی زاده تا 7 جولای/ژوئیه‌ی

(2020

شکل 33.4 روی جلد نخستین کتاب در زمینه‌ی بهره‌ی هوشی ماشین (MIQ) و نگارنده‌ی این کتاب به‌عنوان

یکی از نویسندگان مشترک کتاب «کاربردهای منطق فازی» به همراه لطفی زاده

Fuzzy sets (1965 paper) 126060 citations

L. A. Zadeh

Information and control 8 (3), 338-353

	All	Since 2016
<u>Citations</u>	223660	61519
<u>h-index</u>	103	55
<u>i10-index</u>	329	158

شکل 33.5 مقاله‌ی «مجموعه‌های فازی» 1965 لطفی زاده و استنادات کلی مقاله تا 27 اکتبر سال 2021. در 30 نوامبر 2021 شرکت گوگل دودل خود را به عنوان افتخاری برای این دانشمند ایرانی-آمریکایی منتشر کرد.

شکل 33.6 دودل را نشان می‌دهد

شکل 33.6: دودل گوگل به افتخار لطفی زاده

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Lotfi_A._Zadeh

[2]

https://www.google.com/search?source=hp&ei=Ew9NWqKpAYHAjwS9hIq4DQ&q=biography+of+lotfi+zadeh&oq=biography+of+lotfi+zadeh&gs_l=psy-ab.12...33i160k1.2684.203669.0.206638.26.21.0.4.4.0.258.2268.4j11j2.18.0....0...1c.1.64.psy-ab..4.21.2303.0..0j0i131k1j0i22i30k1j33i22i29i30k1.88.D2VSBHF-sI

[3] F. Zadeh, “*My Life and Travels with the Father of Fuzzy Logic*,” TSI Press, Albuquerque, NM 1998.

[4] M. Jamshidi, A. Title, L. A. Zadeh, and S. Boverie, “*Applications of Fuzzy Logic – Towards High Machine Intelligence Quotient*,” Saddle River, NJ, Prentice Hall, 1997.

فصل 34: جوان (فیزیکدان و یکی از مخترعان لیزر هلیوم_نئون)

34.1. مقدمه

در این فصل داستان زندگی و دستاوردهای علمی یکی دیگر از دانشمندان نابغه‌ی ایرانی سده‌های 20 و 21، علی جوان، شرح داده می‌شود. علی جوان فیزیکدان، متخصص فوتونیک و یکی از مخترعان مشترک لیزر گازی هلیوم_نئون بود. این فیزیکدان و مخترع ایرانی استاد مؤسسه‌ی فناوری ماساچوست (ام‌آی‌تی) بود. دستاوردهای علمی اصلی وی در زمینه‌های فیزیک کوانتوم و طیف‌سنجی بود. وی نخستین لیزر گازی جهان را به همراه ویلیام آر بنت در سال 1960 اختراع کرد. جوان سال 2007 در رده‌ی دوازدهم فهرست «صد نابغه‌ی زنده‌ی برتر جهان» روزنامه‌ی

دیپلی‌تلگراف جای گرفت. [1] 34.2 واقعیت‌هایی درباره‌ی جوان [2]

جوان	علی جوان، مخترع مشترک لیزر هلیوم_نئون
زادروز	5 دی 1305
زادگاه	تهران
ملیت	ایرانی، آذری، آمریکایی
درگذشت	22 شهریور 1395 در لوس‌آنجلس، کالیفرنیا، ایالات متحده‌ی آمریکا
اعضای خانواده	همسر: مارجوری و دختران‌شان: لیلا و مایا
علاقه	هنر، موسیقی (به‌ویژه موتسارت)، موزه رفتن، گشت‌وگذار بیرون از خانه، غذاهای خوش‌مزه و چیزهای دیگر

نبوغ	او در ردهی دوازدهم فهرست صد نابغه‌ی زنده‌ی جهان در سده‌ی بیستم روزنامه‌ی دیلی تلگراف جای گرفت.
------	--

34.3 چکیده‌ای از زندگی: [2، 3]

علی جوان در تهران و در خانواده‌ای آذری و اهل تبریز به دنیا آمد. وی تحصیلاتش را در مدرسه‌ای زرتشتی آغاز کرد. سپس دوران دبیرستان را در مدرسه‌ی البرز گذراند و بعد به مدت یک سال دانشجوی دانشکده‌ی علوم دانشگاه تهران شد. هنگام سفری درمانی به نیویورک در سال 1948 در برخی از دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه کلمبیا شرکت کرد و تصمیم گرفت در ایالات متحده بماند. وی در سال 1954 و بدون آن که دوره‌های کارشناسی یا کارشناسی ارشد را بگذراند، مدرک دکتری پیوسته‌ی خود را در رشته‌ی فیزیک دریافت کرد. راهنمایی رساله‌ی او بر عهده‌ی چارلز هارد تاونز بود که بعدها برنده‌ی جایزه‌ی نوبل فیزیک نیز شد. جوان دوره‌ی پسادکتری خود را در آزمایشگاه پرتوافکنی ام‌آی‌تی گذراند. او در این دوره نیز با تاونز همکاری می‌کرد. پژوهش آنان در زمینه‌ی ساعت اتمی بود. جوان در جریان این پژوهش‌ها از طیف‌سنج تشعشعات اتمی ریزموجی برای مطالعه‌ی ساختار فوق‌ریز اتم‌هایی چون مس و تالیوم استفاده کرد. جوان در سال 1957 مقاله‌ای درباره‌ی نظریه‌ی میزر سه‌سطحی، و یافته‌اش در زمینه‌ی اثر رامان برانگیخته منتشر کرد. بنا بر کشف جوان گذار رامان انتقال-استوک-یافته می‌تواند مایه‌ی تقویت شود بدون آن که نیاز به وارونگی جمعیت باشد. این اثر نخستین اثر کشف‌شده از دسته‌ای از آثار بود که به اثر لیزرهای بدون وارونگی مشهور شدند. جوان در سال 1958، مدت کوتاهی پس از این که ایده‌ی بنیادین لیزر هلیوم-نون تخلیه‌ی گازی‌اش در ذهنش نطفه بسته بود، به آزمایشگاه‌های تلفن بل پیوست، و سپس مقاله‌ی خود را برای چاپ ارائه کرد که ساموئل گودسمیت در سال 1960 مقاله‌ای در مرور و بررسی مقاله‌ی جوان نوشت.

علی جوان در سال‌های آغازین دهه‌ی 1960 میلادی، پروژه‌ی پژوهشی‌ای را آغاز کرد تا بتواند روش‌های اندازه‌گیری بسامد ریزموج را به فرسرخ بسط و گسترش دهد. او مفهوم آنتن نوری با چندین طول موج گوناگون را ارائه داد که محدود کردن تقریباً کامل یک میدان نوری پیشامدی یا برتابشی پیوسته به آن را ممکن ساخته و آنتن را در مقیاس نانو تشکیل می‌دهد. برای نخستین بار بود که یک آنتن برای دریافت نور و انتقال آن به ساختار گیرنده‌ی بی‌نهایت‌کوچکی در نوک آن که تنها با میکروسکوپ الکترونی دیده می‌شود، به کار گرفته می‌شد. آنتن به نور لیزر فرسرخ پاسخ می‌داد و جریان مرتعش در بسامدهای پرتوهای پیشامدی را پدید می‌آورد. این کار می‌تواند الکترون‌های جاری را به درون لایه‌ی اکسید بفرستد تا مقاومت افزایش پیدا کند، سیگنال‌های AC به DC تبدیل شوند و زنبی پدید آید که به صورت الکترونیکی دیده شود. جوان با به کارگیری این روش نخستین اندازه‌گیری کاملاً دقیق سرعت نور را انجام داد.

جوان برای نخستین بار در سال 1961 زنش‌های هتروداین نوری را با لیزر نمایش داد. آزمایش مهم دیگر او مشاهده‌ی شیب دتیون‌شونده موسوم به شیب بره بود هنگامی که فرکانس یا بسامد لیزر یک‌حالته را از آن سوی پروفایل بهره‌ی پهن‌شده‌ی دوپلری اسکن می‌کرد. جوان و تاونز در سال 1964 آزمایش‌هایی را با به‌کارگیری لیزر برای آزمودن نظریه‌ی نسبیت خاص انجام دادند که یکی از این آزمایش‌ها گونه‌ای از آزمایش رانش اتر (اثر) مایکلسون-مورلی برای مطالعه ناهمسان‌گردی فضا بود.

در سال 1966، علی جوان و تئودور مایمان به پاس کارهایشان جایزه‌ی نقدی از سوی رئیس‌جمهور وقت آمریکا، لیندون ب. جانسون، دریافت کردند. در سال 1971، او مدیریت سمپوزیوم فیزیک لیزر را که در پردیس دانشگاه اصفهان برگزار شد، بر عهده داشت. جوان در سال 1961 کارش را در مؤسسه‌ی فناوری ماساچوست با درجه‌ی دانشجویی فیزیک آغاز کرد و در سال 1964 به استاد برجسته‌ی فرانسیس رایت دیویس فیزیک تبدیل شد. وی پژوهش‌هایش را در زمینه‌ی «الکترونیک نوری» ادامه داد که مقیاس‌گذاری عناصر الکترونیکی را به گونه‌ای پیش‌بینی می‌کند که بتواند از پس مدیریت فرکانس‌هایی به‌اندازه‌ی فرکانس‌های تشعشعات نوری مرئی بر بیاید.

افتخارات و جوایز:

- عضویت در انجمن افتخاری پژوهش‌های علمی (Sigma Xi)
- عضویت در آکادمی ملی علوم
- عضویت در فرهنگستان هنر و دانش آمریکا
- 1962 – دریافت نشان استوارت بالانتین از سوی موسسه فرانکلین برای «ایده‌پردازی و ساخت نخستین لیزر نوری پیوسته که نئون و هلیوم را کار می‌برد.»
- 1966 - دریافت نشان بنیاد فنی و جان هرترز
- 1966 – عضویت در بنیاد گانگنهایم
- 1975 – نشان فردریک ایوز انجمن نورشناسی آمریکا
- 1979 – عضویت در بنیاد هومبولت
- 1983 – عضویت در هیئت مؤسس آکادمی جهانی علوم (TWAS)
- 1993 – دریافت جایزه‌ی جهانی دانش آلبرت انشتین از سوی شورای فرهنگی جهان
- 2006 – افزوده شدن به تالار مشاهیر مخترعان ملی

• 2011 – عضویت در اسپای یا انجمن مهندسان ابزارهای فوتوآپتیک (SPIE)

• 2012 – عضویت در آکادمی علمی اوراسیا

34.4 تاثیر و دستاوردها

جوان دستاوردهای ماندگاری در زمینه‌های فیزیک کوآنتوم و طیف سنجی از خود به یادگار گذاشت. آثار دوران‌ساز پرشماری از وی به چاپ رسید.

1. جوان، علی. «پایاننامه‌ها و رساله‌های راهنمایی‌شده در ام‌آی‌تی». ام‌آی‌تی. بازیابی‌شده در 30 اکتبر 2017
2. جوان، علی. نظریه‌ی میزر سه‌سطحی. فیزیکال ریویو، 1957
3. جوان، علی. انتقال چندکوانتایی و تقویت لیزر در سیستم‌های دوسطحی، مجله‌ی فیزیک و رادیوم، 1958
4. جوان، هریوت و بنت. وارونگی جمعیت و نوسان میزر نوری پیوسته در تخلیه‌ی گاز حاوی مخلوط هلیوم و نئون. فیزیکال ریویو، 1961
5. جوان، علی. «اندازه‌گیری فرکانس نور». سال‌نامه‌ی آکادمی علوم نیویورک (فوریه‌ی 1969)
6. جوان، بالیک. ویژگی‌های بسامدی میزر نوری هلیوم و نئون موج‌پیوسته، مجله‌ی انجمن اپتیک آمریکا (1962)
7. جاسجا، جوان، موری، تاونز. آزمون نسبیت خاص یا ایزوتروپی فضا با به‌کارگیری میزرهای فرسرخ، فیزیکال ریویو (1964)
8. <http://www.laserfocusworld.com/articles/2016/09/photronics-community-loses-hene-pioneer-ali-javan.html>

شکل 34.1 پژوهشگر آزمایشگاه‌های بل و دانشجوی پیشین تاونز (از برندگان جایزه‌ی نوبل) یعنی علی جوان (چپ) را - که لیزر گازی هلیوم-نئون پیوسته را اختراع کرده است - در کنار همکاران آزمایشگاهی‌اش نشان می‌دهد. [5]

شکل 34.1 علی جوان در کنار اختراعش، لیزر گازی هلیوم-نئون در آزمایشگاه بل، دوشنبه 12 دسامبر 1960،

ساعت 4:20 عصر یک روز همراه با برف و بوران در موری هیل، نیوجرسی.

شکل 34.2 جوان را در آیین پنجاهمین سالگرد ساخت لیزر هلیوم-نئون نشان می‌دهد، درحالی‌که شکل 34.3 جوان را به همراه گروهی از همکاران خود در آیین گشایش جایزه‌ی ویلیس ا. لمب ویژه‌ی علوم لیزر و اپتیک کوانتوم نشان می‌دهد.

شکل 34.4 پروفیسور جوان را در برنامه‌ی آغازین جشنواره‌ی لیزر (LaserFest) در موزه‌ی ملی تاریخ آمریکا در واشنگتن دی‌سی در 12 فوریه‌ی 2010 نشان می‌دهد.

شکل 34.2. پروفیسور جوان، دخترش (مایا)، و مهمانان در یک مهمانی شام به افتخار علی جوان به مناسبت پنجاهمین سالگرد ساخت لیزر هلیوم-نئون (نخستین کاربری در آزمایشگاه تلفن بل در 12 دسامبر 1960) در هتل شراتون کامندر در کمبریج، ماساچوست، 12 دسامبر 2010. شکل 34.3 عکس گروهی ای را در آیین گشایش جایزه ویلیس ا. لمب ویژه علوم لیزر و اپتیک کوانتوم در سال 1998 نشان می دهد. شکل 34.4 جوان را در برنامه آغازین جشنواره لیزر (LaserFest) در موزه ملی تاریخ آمریکا در واشنگتن دی سی در 12 فوریه 2010 نشان می دهد.

شکل 34.4. آیین گشایش جایزه ویلیس ا. لمب برای علوم لیزر و اپتیک کوانتوم در سال 1998. (چپ به راست: علی جوان، پاول ماندل، مارلان اسکولی، ویلیس لمب و اولگا کوچاروفسکایا).

شکل 34.4. پروفیسور در برنامه‌ی آغازین جشنواره‌ی لیزر (LaserFest) در موزه‌ی ملی تاریخ آمریکا در واشنگتن دی‌سی در 12 فوریه‌ی 2010 (از سمت چپ: اریش اپین ، کومار پاتل ، تینگی لی، علی جوان ، دوازدهمین وزیر انرژی ایالات متحده و برنده‌ی جایزه‌ی نوبل استیون چو ، جیمز گوردون و جان هال).

شعر مارلان اسکولی (فیزیکدان لیزر برجسته‌ی دانشگاه ای اند ام تگزاس) برای علی جوان.

چکامه‌ای به علی همیشه جوان:

ما بسیار وامدار شوق‌ایم

جبر ، هنر ، یونجه و چیزهای دیگر

و بی‌گمان به این سیاهه بایست بیافزاییم

این مهمان ناخوانده‌ی کلمبیا ، این پسر جوان درخشان را

روزی پیدایش شد ، فرانسه را روان سخن می‌گفت

پس او را پی پروفیسور تاونز فرستادند

روزگاری بود که غول‌ها روی زمین گام برمی‌داشتند

و کلمبیا! آه! کلمبیا جوان را به جهان بخشید

آنجا بود که تاونز میز را به پیش برد

و دور زدن رابی و کوش را نادیده گرفت

و از درون آن دیگ جوشان مولکول‌ها و میزرها

جوان ایرانی غوطه‌خورده‌ی ما برخاست

خب، او بر نظریه‌ی میز تسلط داشت

و می‌دانست که چگونه با فازورهای حالت کوانتومی کار کند!

آمدن میزهای بدون وارونگی را پیش‌بینی کرد

اما لیزرهای گاز را پیش‌بینی نه که خودش ساخت!

راه پرسنگ‌لاخ بود و تیره و تار

اما او که پشتش به کاستلر گرم بود دلیرانه پیکار کرد

یافتیم! یافتیم! گفت او و «نئون نشانه‌ی خوبی‌ست» او گفت

تنها با هلیوم درآمیخت‌اش و نور درخشید

بنابراین به همراه رابی به اتم‌ها تلنگری زد

و بر پایه‌ی هر داپلر بود که شیب بره را ارائه کرد

در نمایه‌ی داپلر حفره‌های بسیاری پدید آورد

از فیزیک نوین خوشه‌ها چید و بسی چیزها که آموخت

حفره‌های چاق داریم و حفره‌های لاغر، فلد و جوان ندا دادند

به طیف‌ها و لیزرها که عصر نوینی فرا رسیده است

اینک از علوم زیستی گرفته تا ستاره‌شناسی

اسباب‌بازی تازه‌ی درخشانی دارند به نام «هی‌نی» (هلیوم-نئون)

از نشان‌ها و ستایش‌ها هر چه بود به دست آورد

از بالنتین و ایوز گرفته تا فنی هرتس

پس اهالی این قبیله در تگزاس، ژاپن و ایالات متحده در این روز سرگرم‌کننده

تنها به این خاطر گرد هم آمده‌اند تا تو را بستایند ای علی!

از سوی همه‌ی ما، علی

سپاس‌گزاریم به‌خاطر علی بودنت

مارلان اسکولی 2010/12/12

استاد برجسته‌ی، دانشگاه ای اند ام (A&M) تگزاس

علی جوان در 12 سپتامبر 2016 برابر با 22 شهریور 1395 در لس آنجلس آمریکا درگذشت. همسرش، مارجوری و دو دخترشان لیلیا و مایا بازماندگان اویند.

منابع:

[1]

https://www.google.com/search?source=hp&ei=hdckWsWMGoe9jwT2qID4BA&q=biography+of+Ali+Javan&oq=biography+of+Ali+Javan&gs_l=psy-ab..1.24.1905.0..0j0i131k1j0i10k1j0i22i30k1j0i22i10i30k1.0.OMYtAbeA0Lg

[2] https://en.wikipedia.org/wiki/Ali_Javan

[3] <http://alijavan.mit.edu/WPP61Bio.htm>

[4] <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/1567544/Top-100-living-genius.html>

[5] [G. Constable and R. Somerville, A Century of Innovations, Joseph Henry Press, \[5\]](#)

[.Washington, DC, 2003](#)

فصل 35: میرزاخانای (ریاضی‌دان، مدال فیلدز (مشهور به جایزه‌ی نوبل ریاضیات)

35.1. مقدمه

در این فصل شرح کوتاهی از زندگی و دستاوردهای علمی یکی دیگر از دانشمندان نابغه‌ی ایرانی سده‌های 20 و 21، مریم میرزاخانای، ارائه می‌شود. مریم میرزاخانای ریاضی‌دانی بود که دستاوردهای ارزنده‌ای برای نظریه‌ی فضاهای مادلار یا پیمان‌های سطوح ریمانی (1826-1866) به ارمغان آورد. [1]

35.2. واقعیت‌هایی درباره‌ی میرزاخانای [2]

میرزاخانای	مریم میرزاخانای
زادروز	22 اردیبهشت 1356
زادگاه	تهران
ملیت	ایرانی
درگذشت	23 تیر 1396 در استنفورد، کالیفرنیا، ایالات متحده‌ی آمریکا
اعضای خانواده	همسر: یان واندراک و تنها فرزندشان: آناهیتا

35.3. چکیده‌ای از زندگی: [2]

مریم میرزاخانای روز 22 اردیبهشت ماه سال 1356 در تهران، چشم به جهان گشود. پدرش، احمد میرزاخانای، مهندس برق بود. مریم پس از پایان دبستان در آزمون ورودی مدارس استعداد‌های درخشان (سمپاد) پذیرفته و وارد دبیرستان فرزندگان تهران شد. در سال 1994 مدال طلای المپیاد جهانی ریاضی را به دست آورد. وی نخستین دانش‌آموز دختر

ایرانی بود که به چنین جایگاهی می‌رسید. در المپیاد جهانی ریاضی سال 1995 به نخستین دانش‌آموز ایرانی‌ای تبدیل شد که نمره‌ی کامل آزمون المپیاد و نیز دو مدال طلا به دست آورده.

در سال 1999/1378 مدرک کارشناسی ریاضی‌اش را از دانشگاه صنعتی شریف به دست آورد. مریم سپس برای ادامه‌ی تحصیل روانه‌ی آمریکا شد و مدرک دکتری ریاضی‌اش را در سال 2004 از دانشگاه هاروارد دریافت کرد. راهنمایی پایان‌نامه‌ی وی را پروفسور کورتیس مکمولن بر عهده داشت که خود از برندگان جایزه‌ی فیلدز بود. درباره‌ی دوران دانش‌جویی‌اش در هاروارد گفته‌اند که به‌رغم آن‌که زمان مادری‌اش انگلیسی نبود، اما «به‌خاطر عزم و اراده‌ی راسخ و پرسش‌های بی‌امان و پیگیرانه‌اش میان دانشجویان برجسته و متمایز شده بود». جالب آن‌که یادداشت‌های سر کلاسش را به فارسی برمی‌داشت.

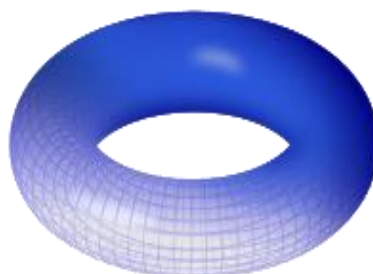
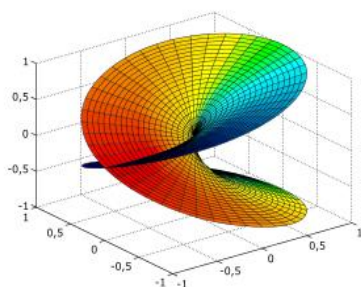
افتخارات و جوایز:

- مدال طلای المپیاد جهانی ریاضی (هنگ‌کنگ 1994)
- مدال طلای المپیاد جهانی ریاضی (کانادا 1995)
- عضویت در پژوهشگاه دانش‌های بنیادی یا IPM، تهران، ایران، 1995 تا 1999
- عضویت افتخاری دانشگاه هاروارد، ۲۰۰۳
- بورسیه‌ی تحصیلی هاروارد، 2003
- عضویت پژوهشی بنیاد ریاضیات کلی، ۲۰۰۴
- جایزه‌ی ای‌ام‌اس بلومنتال، ۲۰۰۹
- دعوت به کنگره‌ی جهانی ریاضی‌دانان در سال ۲۰۱۰ برای سخنرانی در زمینه‌ی «توپولوژی و سامانه‌های پویا و معادله‌ی دیفرانسیل معمولی»
- جایزه‌ی روث لیتل ساتر در ریاضیات از سوی انجمن ریاضی آمریکا (AMS) در سال ۲۰۱۳. «هدف جایزه‌ی ساتر که هر دو سال یکبار از سوی انجمن ریاضی آمریکا اهدا می‌شود ارج نهادن به دستاوردهای برجسته‌ی یکی از ریاضی‌دانان زن طی شش سال پیش از آن است. این جایزه در تاریخ 10 ژانویه‌ی سال 2013 در نشست‌های مشترک ریاضیات در سن‌دیگو به مریم میرزاخانی داده شد.»
- جایزه‌ی پژوهشگر سیمونز، 2013
- حضور در فهرست «ده شخصیت مهم» سال ۲۰۱۴ مجله‌ی نیچر

- جایزه‌ی پژوهشی بنیاد ریاضیات کلی، 2014
- سخنران نشست عمومی کنگره‌ی جهانی ریاضی‌دانان (ICM)، ۲۰۱۴
- مدال فیلدز (مشهور به جایزه‌ی نوبل ریاضیات) سال ۲۰۱۴
- انتخاب به‌عنوان عضو پیوسته‌ی خارجی فرهنگستان علوم فرانسه در سال ۲۰۱۵

35.4 تاثیر و دستاوردها

میرزاخان‌ی دستاوردهای بسیاری در زمینه‌ی نظریه‌ی فضاها‌ی مادلار یا پیمانهای سطوح ریمانی (1826-1866) به ارمغان آورد. میرزاخان‌ی در کارهای آغازین خود فرمولی را کشف کرد که حجم فضای پیمانهای سطوح از گونه‌ی (g, n) با طول‌های مرزی داده‌شده را به‌عنوان چندجمله‌ای در آن طول‌ها بیان می‌کرد. [2 و 3] او مسائل مطرح‌شده از سوی ریمان را پس از بیش از 150 سال حل کرد. شکل 35.1 اشکال هندسی‌ای که میرزاخان‌ی در آثارش حجم‌شان را محاسبه کرد و نیز نگاره‌ای از ریمان را نشان می‌دهد.

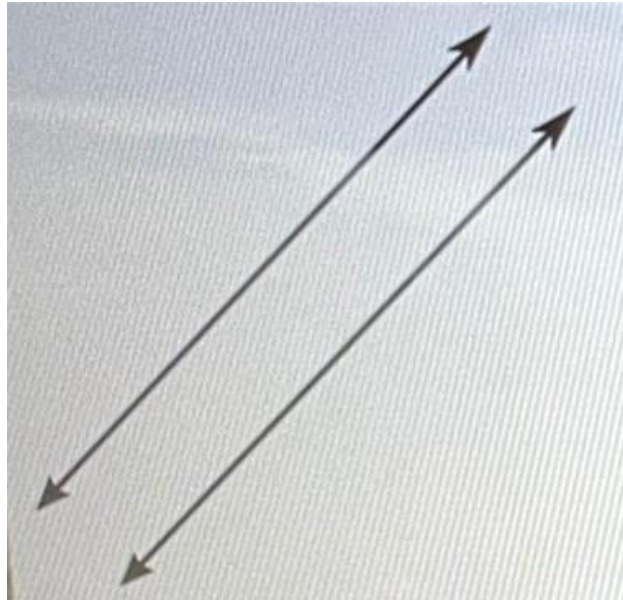

برنهارت ریمان چنبره‌سطح ریمان

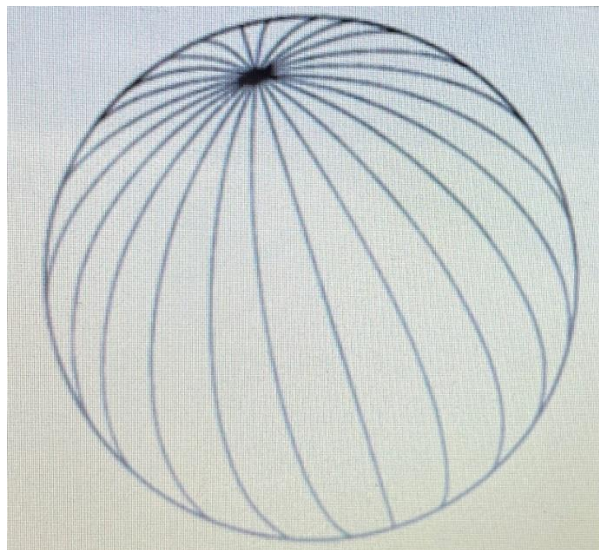
شکل 35.1 اشکال هندسی‌ای که میرزاخان‌ی در آثارش حجم‌شان را محاسبه کرد و نیز نگاره‌ای از ریمان را نشان می‌دهد.

یک مشکل مهم در هندسه یافتن کوتاه‌ترین فاصله بین دو نقطه است. برای درک بیشتر نقش ماندگار او در هندسه، اجازه دهید ابتدا دو خط موازی هندسه اقلیدسی را در نظر بگیریم (شکل 35.2). همانطور که می‌دانید این 2 خط یکدیگر را قطع نمی‌کنند. اکنون اجازه دهید یک هندسه بیضاوی را در شکل 35.2b در نظر بگیریم. مورد سوم، که توسط ریمان آغاز شد، هندسه هوزلولی است که در شکل 35.2c نشان داده شده است. در اینجا اکنون خطوط از یکدیگر جدا می‌شوند. میرزاخان‌ی معادله‌ای را ارائه کرد که به محاسبه حجم این اشکال در شکل 35.3 و 35.4 کمک می‌کند. [4].

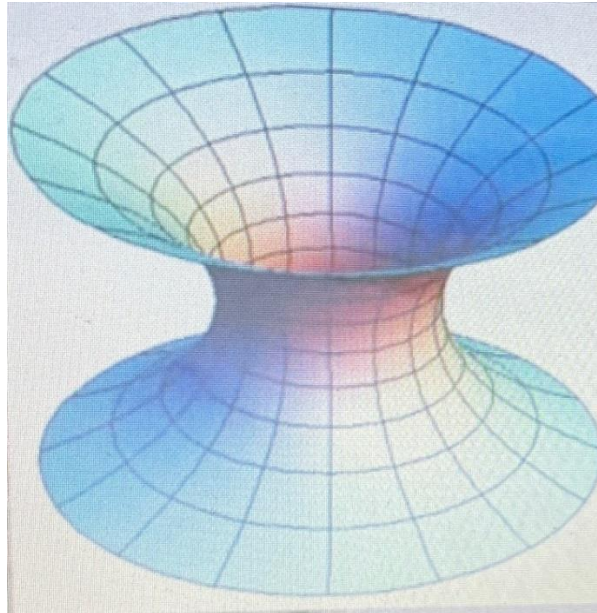
$$\sigma(X, L) \sim C_X L^{6g-6}$$

شکل 35.2 دو خط موازی در هندسه اقلیدسی [4]

شکل 35.3 خطوط موازی در هندسه بیضاوی [4]

شکل 35.4 خطوط موازی در هندسه هوزلولی [4]

سخن پایانی – درگذشت نابهنگام

مریم میرزاخانی در سال 2013 دریافت که سرطان پستان دارد. سرطان در سال 2016 به استخوان‌ها و کبدش گسترش یافت، و وی در روز 14 ماه جولای ژوئیه سال 2017 (برابر با 23 تیر 1396) در سن چهل‌سالگی در بیمارستان استنفورد در استنفورد کالیفرنیا درگذشت. دستاوردهای مریم میرزاخانی در ریاضیات تنها طی 18 سال (از 1999 تا 2017) بسی بیش از همه‌ی آن چیزی‌ست که دانشمندان معمولی در همه‌ی عمرشان به دست می‌آورند.

منابع:

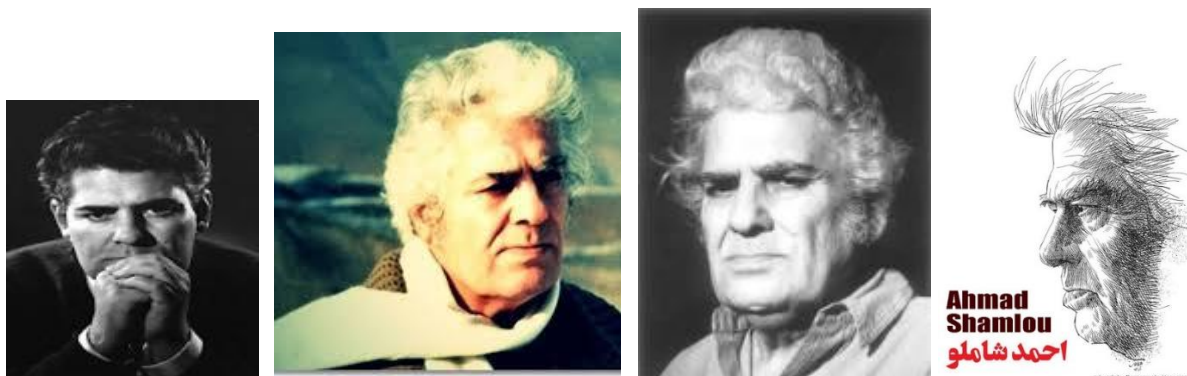
[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Riemannian_geometry

[2] <http://www-history.mcs.st-andrews.ac.uk/Biographies/Mirzakhani.html>

[3] https://en.wikipedia.org/wiki/Maryam_Mirzakhani

[4] https://m.youtube.com/watch?v=W_r4nP_HP8U

فصل 36: شاملو (شاعر، نویسنده و روزنامه‌نگار)

36.1 مقدمه

در این فصل به ارائه‌ی گزارش کوتاهی از زندگی و آثار شاعر نامدار معاصر ایران، احمد شاملو، می‌پردازیم. 36.2

واقعیت‌هایی درباره‌ی شاملو [1]

شاملو	احمد شاملو
زادروز	21 آذر 1304
زادگاه	تهران
ملیت	ایرانی
درگذشت	2 مرداد 1379 در دهکده‌ی طالقانی فردیس کرج
آرامگاه	امامزاده طاهر، کرج
جایزه نوبل	شاملو نامزد جایزه نوبل ادبیات شد

36.3 چکیده‌ای از زندگی:

احمد شاملو، متخلص به الف. بامداد و الف. صبح، روز 21 آذر ماه سال 1304 در تهران دیده به جهان گشود. شاملو شاعر، نویسنده و روزنامه‌نگار بود. شاملو شاید تأثیرگذارترین شاعر ایران در دوران مدرن بوده باشد. شعر او در آغاز متأثر از نیما یوشیج بود و در سنت شعر نیمایی می‌گنجید. وی از پیشگامان شعر مدرن فارسی به شمار می‌رفت و پس از

نیما یوشیج، بیشترین تأثیر را بر شاعران ایرانی دوره‌ی خود داشته است. شعر شاملو پیچیده است، باین همه صور خیال او که در نیرومندی و زیبایی شعرش نقش به‌سزایی دارد، دسترس‌پذیر و آسان‌یاب است. بنیاد شعر وی بر صور خیال سنتی‌ای بنا شده که خواننده‌ی ایرانی از راه اشعار بزرگان ادب پارسی چون حافظ (بنگرید به: فصل 25) و خیام (بنگرید به: فصل 15) با آن شکل آشناست. اما وی برای تأثیرگذاری بیشتر گونه‌ای صور خیال روزمره را به کار می‌گرفت که در آن عناصر ناسازمگویانه‌ی شخصیت‌بخشیده با آمیزه‌ی خیالی‌نی از امور انتزاعی و انضمامی غنی‌تر می‌شدند. این ویژگی شعر شاملو در شعر فارسی تا آن زمان بی‌سابقه بود که همین مسئله برخی از دوست‌داران شعر کلاسیک و سنتی‌تر فارسی را برمی‌آشفت.

شاملو آثار پرشماری را از فرانسه به فارسی ترجمه کرد و آثار وی نیز به برخی از زبان‌های جهان ترجمه شده است. وی همچنین چندین نمایش‌نامه نوشت و شماری از متون کهن فارسی را چاپ کرد که مشهورترین آن‌ها حافظ به روایت احمد شاملوست. اثر سیزده‌جلدی وی، کتاب کوچه، سهم مهمی در شناساندن زبان و باورهای فولکلور ایرانی دارد. او همچنین چند داستان و چند فیلم‌نامه نوشت و به روزنامه‌نگاری و کار در زمینه‌ی ادبیات کودکان نیز پرداخت.

احمد شاملو 21 آذر 1304 در خانواده‌ای نظامی زاده شد. پدرش حیدر شاملو و مادرش کوکب عراقی نام داشتند. حیدر و کوکب شش فرزند داشتند که احمد فرزند دوم و تنها پسرشان بود. احمد مانند بسیاری از بچه‌هایی که در خانواده‌های نظامی بزرگ می‌شوند، دبستانش را در شهرهای گوناگونی از جمله خاش و زاهدان در جنوب شرقی ایران و مشهد در شمال شرقی و رشت در شمال گذراند. کودکی و نوجوانی شاملو نه ممتاز بود و نه آسان. محیط خانه به‌گونه‌ای نبود که بتواند حساسیت‌ها و علایق او را بیروراند و او اغلب در تنهایی آرامش می‌یافت. مهاجرت با خانواده از شهری به شهر دیگر مانعی در برابر تحصیل شاملو بود. در سال 1320، تحصیلات دبیرستانش هنوز به پایان نرسیده بود که از بیرجند به تهران رفت. وی تصمیم گرفت در هنرستان صنعتی تهران که به دست آلمانی‌ها ساخته شده و یکی از بهترین دبیرستان‌های آن دوران بود، نام‌نویسی کند و زبان آلمانی را یاد بگیرد. شاملو به این شرط در آن هنرستان پذیرفته شد که از دو کلاس پایین‌تر تحصیلش را دنبال کند. اندکی بعد در سال 1321، او و به همراه خانواده‌اش بار دیگر تهران را به مقصد گرگان (در ساحل شرقی دریای مازندران) ترک کردند. او در سال 1324 و در ارومیه برای واپسین بار تلاش کرد تا دوره‌ی دبیرستانش را به پایان برساند، اما موفق نشد. [1]

گزارش کوتاهی از آثار شاملو در گذر سالیان:

1336: شاملو با چاپ مجموعه‌ی شعر «هوای تازه» در سال 1336 به شهرت رسید. ضیا موحد، شاعر و فلسفه‌دان، درباره‌ی این دفتر می‌گوید: «هر کس امروز هوای تازه را بخواند می‌تواند دریابد که زبان و بافتار این اشعار چقدر تازه و متفاوت است.» [1]

دهه‌ی 1340: در سال 1339 دفتر تازه‌ای از اشعار شاملو به نام «باغ آینه» به چاپ رسید. شاملو در سال 1340 سردبیر «کتاب هفته» شد. مجله‌ای که سنت و زبان روزنامه‌نگاری ادبی را در ایران دگرگون کرد. سال 1341 ترجمه‌هایش از آثار آندره ژید و روبیر مرل چاپ شد. دو دفتر شعر تازه به نام‌های «آیدا در آینه» و «لحظه‌ها و همیشه» از وی در سال 1343 به چاپ رسید. سال 1346 سردبیر خوشه شد. در همان سال قصه‌های بابام اثر ارسکین کالدول با ترجمه‌ی وی چاپ شد و چندین نشست شعرخوانی نیز با حضور وی در چند دانشگاه ایران برگزار گردید. در سال 1347، در پایه‌گذاری کانون نویسندگان ایران مشارکت کرد. شاملو در همین سال مطالعه‌ی حافظ را آغاز کرد، شعرهایی از فردریکو گارسیا لورکا و نیز غزل‌های سلیمان (تکه‌ای از عهد عتیق) را ترجمه کرد و هفته‌ی شعرخوانی‌ای با حضور شاعران برجسته و نیز جوان ایران برگزار کرد که با استقبال بسیار خوبی هم روبه‌رو شد.

دهه‌ی 1350: در سال 1349، دفتر شعر «شکفتن در مه» از شاملو به چاپ رسید. شاملو در این دوره چند فیلم مستند برای تلویزیون ساخت و چند داستان کوتاه برای کودکان نوشت. در سال 1350 برخی از ترجمه‌های پیشینش را بازنویسی کرد. وی در سال 1351 به تدریس ادبیات فارسی در دانشگاه تهران پرداخت و چندین نوار کاست صوتی از شعرخوانی‌های خود منتشر کرد. وی در این نوارها شعرهای شاعران کلاسیک و مدرن را دکلمه می‌کرد. در همین سال به عضویت فرهنگستان زبان ایران درآمد و چندین ترجمه‌ی تازه چاپ کرد و چند فیلم‌نامه نوشت. در سال 1352، دو مجموعه‌ی تازه به نام‌های «ابراهیم در آتش» و «درها و دیوار بزرگ چین» به همراه چندین ترجمه‌ی تازه منتشر شد. «سرود ابراهیم در آتش» که یکی از خوش‌ساخت‌ترین و مشهورترین شعرهای معاصر زبان فارسی است در دفتر «ابراهیم در آتش» آمده است. شاملو در «سرود ابراهیم در آتش» شعر خود را به آگاهی جمعی کل جهان پیوند می‌دهد. قهرمان این شعر شخصیت شگرفی است. حتی شاید بتوان گفت سپربلای جامعه است. در این شعر داستان مردی را می‌خوانیم که خود را در راه میهن و عشق فدا می‌کند؛ قهرمانی که در واقع قربانی خیانت برخاسته از جهل و تعصب دیگران شده. شاملو در سال 1354 «حافظ به روایت احمد شاملو» را چاپ کرد (درباره‌ی حافظ بنگرید به: فصل 25). در سال 1355، به آمریکا سفر کرد و در شهرهای بسیاری به شعرخوانی پرداخت. وی پیش از بازگشت به ایران در جشنواره‌ی شعر سانفرانسیسکو شرکت کرد. در سال 1356 دفتر شعر تازه‌ی خود به نام «دشنه در دیس» را به چاپ رساند. وی در اعتراض به رژیم شاه دوباره از ایران را به مقصد آمریکا ترک کرد. وی یک سالی آن‌جا ماند و به سخنرانی در دانشگاه‌های آمریکا پرداخت.

در سال 1357 از آمریکا به بریتانیا رفت تا سردبیری نشریه‌ی تازه‌ای به نام «ایران‌شهر» را به عهده بگیرد. او پس از چاپ 12 شماره از سردبیری ایران‌شهر کناره گرفت و اندکی پس از پیروزی انقلاب به ایران بازگشت. شاملو فعالیت‌هایش در کانون نویسندگان ایران را از سر گرفت و انتشار هفته‌نامه‌ی «کتاب جمعه» را آغاز کرد که با استقبال بسیار گسترده‌ای روبه‌رو شد. سال 1357 یکی از پرجنب‌وجوش‌ترین سال‌های زندگی شاملو بود. او در این سال هم شعرها و ترجمه‌های بسیاری به چاپ رساند و هم در نشست‌های پرشماری به سخنرانی و شعرخوانی پرداخت. همچنین به عضویت در هیئت رهبری کانون نویسندگان ایران برگزیده شد. سال 1358 نیز برای شاملو سال بسیار پرکاری بود. جلد‌های اول و دوم «کتاب کوچک» به زیر چاپ رفت. وی در این سال دوباره به عضویت در هیئت رهبری کانون نویسندگان برگزیده شد [1].

دهه‌های 1360 و 1370: با تند شدن فضای سیاسی کشور از سال 1360 به این سو شاملو به زندگی نسبتاً گوشه‌گیرانه‌ای روی آورد که تا 8 سال پس از آن نیز ادامه یافت. در این سال‌ها شاملو به همراه آیدا بر روی کتاب کوچک کار می‌کرد. علاوه بر آن کوشش‌های ادبی دیگری نیز داشت که از جمله می‌توان به ترجمه‌ی «دن آرام» اثر میخائیل شولوخوف اشاره کرد. در سال 1984/1363 نامزد جایزه‌ی نوبل ادبیات شد. سال 1988/1367 کنگره‌ی جهانی ادبیات یا اینترلیت از شاملو برای سخنرانی دعوت کرد. او سپس به کشورهای گوناگون اروپایی سفر کرد و به سخنرانی و شعرخوانی پرداخت. مجموعه‌ی کامل اشعارش نیز در آلمان چاپ شد و سرانجام به ایران بازگشت. سال 1369 به ایالات متحده رفت. بنیاد حمایت از آزادی بیان جایزه‌ی سالانه‌ی خود را به وی اهدا کرد. در همین سال آثار گوناگونی درباره‌ی آثار شاملو و به‌ویژه شعرش به چاپ رسید. در سال 1370 دوباره سفر کوتاهی به اروپا داشت و سپس به ایران بازگشت و در چهار سال پس از آن را به‌شدت و با فشرده‌گی کار کرد. در همان سال، سازمان دیده‌بان حقوق بشر در نیویورک جایزه‌ی آزادی بیان خود را به وی اهدا کرد. در سال 1992/1371، اثری از شاملو او با نام «Sacred Words» به زبان‌های ارمنی و انگلیسی ترجمه و چاپ شد. در سال 1374، ترجمه‌ی «دن آرام» را به پایان رساند. در همین سال، در تورنتوی کانادا گردهمایی ویژه‌ای با حضور نویسندگان و منتقدان ایرانی برای بحث و گفت‌وگو در باره‌ی جایگاه شاملو در شعر فارسی شکل گرفت. ترجمه‌ای از اشعار وی با نام Aurora یا همان بامداد نیز به زبان اسپانیایی چاپ شد [1].

شاملو جوایز زیر را دریافت کرد:

- جایزه‌ی فروغ فرخزاد، 1352
- جایزه‌ی آزادی بیان از سوی سازمان دیده‌بان حقوق بشر، 1990
- جایزه‌ی استیگ داگرن، 1999

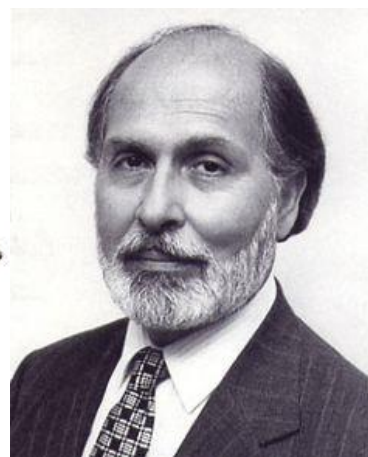
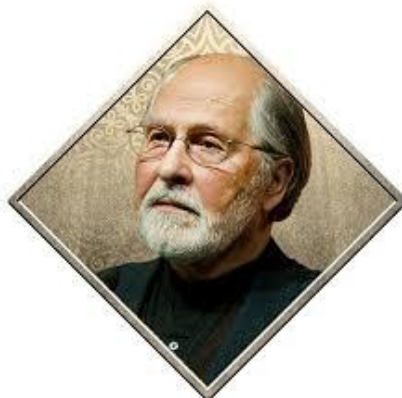
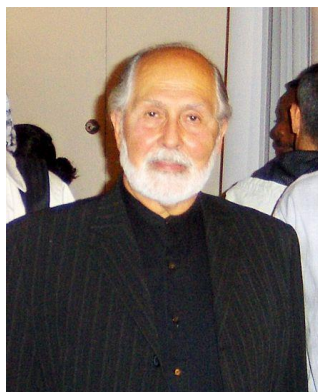
- و جایزه‌ی «واژه‌ی آزاد» از سوی «بنیاد شاعران همه‌ی ملت‌ها» در هلند، 2000 [1].

درگذشت

وضعیت جسمانی شاملو که همزمان از چندین بیماری رنج می‌برد، در سال 1375 بدتر شد. وی چندین بار به زیر تیغ جراحی رفت و در سال 1376 به علت مشکلات شدید دیابتی پای راستش بریده شد. وی روز یکشنبه 2 مرداد 1379 هجری خورشیدی برابر با 23 ژوئیه‌ی 2000 میلادی در خانه‌ی خود در دهکده‌ی طالقانی، در نزدیکی کرج، به علت عوارض برآمده از بیماری قند درگذشت. در روز 6 مرداد، هزاران تن در مراسم خاکسپاری احمد شاملو شرکت کردند. وی در امامزاده طاهر کرج به خاک سپرده شد [1]. شکل 1 یکی از شعرهای شاملو را از میان آثار شاعرانه‌ی فراوانی که از خود به یادگار گذاشت، نشان می‌دهد.

فصل 37: نصر (الهیات‌دان، فلسفه‌دان)

37.1 مقدمه

در این فصل گزارش کوتاهی از داستان زندگی و آثار فیلسوف معاصر ایرانی، سید حسین نصر، ارائه می‌شود.

37.2 واقعیت‌هایی درباره‌ی نصر [1]

نصر	حسین نصر، سید حسین نصر
زادروز	19 فروردین ۱۳۱۲
زادگاه	تهران
ملیت	ایرانی
متخصص و صاحب‌نظر در	فلسفه، دین، معنویت، موسیقی، هنر، معماری، ادبیات، علوم، گفت‌وگو میان تمدن‌ها، محیط زیست
دانش‌آموخته‌ی	مؤسسه‌ی فناوری ماساچوست (ام.آی.تی)، دانشگاه هاروارد

37.3 چکیده‌ای از زندگی:

«نصر در سال 1312 در جنوب مرکزی تهران به دنیا آمد. پدرش، سید ولی‌الله نصر، از پزشکان خانواده‌ی سلطنتی و نیز یکی از بنیان‌گذاران آموزش نوین در ایران بود. سید ولی‌الله نصر مقالات بسیاری نوشت که نسخه‌های دست‌نویس

آن‌ها باقی مانده است. پسرش، حسین، بعدها از میان این دست‌نوشته‌ها برخی را گزینش کرده و در کتابی به نام «دانش و اخلاق» به چاپ رساند. پدر و مادر سید حسین نصر اصالتاً اهل کاشان بودند. سید حسین نصر پدر ولی نصر (از استادان دانشگاه ایرانی-آمریکایی، نویسنده و کارشناس مسائل خاورمیانه و جهان اسلام و رئیس مدرسه‌ی مطالعات بین‌المللی پیشرفته دانشگاه جانز هاپکینز) است. زندگی آموزشی وی بسیار برجسته است. وی پیش از آن‌که در سیزده‌سالگی برای ادامه‌ی تحصیل به آمریکا فرستاده شود، دانش‌آموز دبیرستان فیروز بهرام تهران بود. در آمریکا، او نخست در مدرسه‌ی پدی در هایتستون ایالت نیوجرسی نام‌نویسی کرد. در سال ۱۹۵۰ به‌عنوان شاگرد اول کلاس و برنده‌ی جایزه‌ی ویکلیف از این مدرسه فارغ‌التحصیل شد. او سپس توانست از دانشگاه MIT کمک‌هزینه‌ی آموزشی برای تحصیل در رشته‌ی فیزیک بگیرد. بدین‌گونه وی به نخستین دانشجوی ایرانی دوره‌ی کارشناسی آن دانشگاه تبدیل شد. وی در آنجا، مطالعه در رشته‌های گوناگون دیگر مانند متافیزیک و فلسفه را نیز زیر نظر جورجیو دو سانتیلانا و دیگران آغاز کرد. در همان دوران بود که با آثار اندیشمند سنت‌گرای برجسته، فریتیوف شوان، آشنا شد. این مکتب اندیشگی از آن پس زندگی و اندیشه‌ی نصر را شکل داد. نصر بیش از پنجاه سال شاگرد فریتیوف شوان بود. آثار وی بر پایه‌ی دیدگاه‌ها و آموزه‌های خرد‌جاویدان یا حکمت‌خالده است. نصر پس از دریافت مدرک کارشناسی فیزیک از دانشگاه ام‌آی‌تی در سال ۱۹۵۴، مدرک کارشناسی ارشد زمین‌شناسی و ژئوفیزیک خود را نیز در سال ۱۹۵۶ دریافت کرد و سپس برای تحصیل در مقطع دکتری رشته‌ی تاریخ علم و یادگیری به دانشگاه هاروارد رفت. نصر می‌خواست جرج سارتن استاد راهنمای رساله‌اش شود، اما سارتن پیش از آغاز نگارش رساله درگذشت و بنابراین نصر رساله‌ی خود را با راهنمایی آ. برنارد کوهن، همیلتون گیب و هری ولفسون نوشت. نصر در سن بیست‌وپنج‌سالگی مدرک دکتری‌اش را از دانشگاه هاروارد دریافت کرد و نگارش نخستین کتاب خود را به نام «دانش و تمدن در اسلام» به پایان رساند. نام این کتاب آشکارا ادای احترامی بود به کتاب «علم و تمدن در چین». نصر خودش در پی تمدن اسلامی بود؛ «گرچه او پژوهشگر بیست‌وپنج‌ساله‌ای بود که به‌تنهایی کار می‌کرد، اما یک گروه کامل از همکاران در کمبریج داشت». رساله‌ی دکتری وی با نام «مفهوم‌سازی طبیعت در اندیشه‌ی اسلامی» در سال ۱۹۶۴ از سوی انتشارات دانشگاه هاروارد با نام تازه‌ی «درآمدی بر آموزه‌های کیهان‌شناسی اسلامی» چاپ شد. نصر در دوران دانشجویی علاوه بر تسلط پیدا کردن بر زبان عربی که از دوران کودکی یادگیرش‌اش را آغاز کرده بود، زبان‌های گوناگون دیگری را نیز یاد گرفت؛ از جمله فرانسه (وی می‌توانست آثار گنون و شوان را به زبان اصلی بخواند)، یونانی، لاتین، ایتالیایی، اسپانیایی و آلمانی (بیشتر برای پژوهش درباره‌ی هگل برای رساله‌ی دکتری خود).» [1]

شکل 37.1. دانشگاه صنعتی شریف از دو چشم‌انداز گوناگون [2]

37.4 زندگی آکادمیک

بازگشت به ایران

«نصر کار تدریس خود را در سال 1955 هنگامی که هنوز دانشجوی دکتری جوانی در دانشگاه هاروارد بود آغاز کرد. پس از پایان تحصیلاتش در هاروارد، نصر به ایران بازگشت و استاد دانشگاه تهران شد؛ و سپس از سال 1351 تا 1354 ریاست دانشگاه صنعتی آریامهر وقت (دانشگاه صنعتی شریف کنونی، نگاه کنید به شکل 37.1) را بر عهده داشت. فرح پهلوی، ملکه‌ی آن زمان ایران، نصر را به‌عنوان منشی شخصی و رئیس دفتر مخصوص خود برگزید. فرح پهلوی در سال 1353 به نصر فرمان داد تا انجمن شاهنشاهی فلسفه‌ی ایران (اکنون: مؤسسه‌ی پژوهشی حکمت و فلسفه‌ی ایران) را پایه‌گذاری کند و ریاست آن را بر عهده بگیرد. انجمن شاهنشاهی فلسفه نخستین بنیاد پژوهشی‌ای بود که بر پایه‌ی اصول و آموزه‌های فکری مکتب سنت‌گرایی اداره می‌شد. در آن دوره، میان نصر، علامه طباطبایی، ویلیام جیتیک، پیتر لامبورن ویلسون، کنت مورگان، ساچیکو موراتا، توشی‌هیکو ایزوتسو و هانری گُریِن گفت‌وگوهای گوناگون فلسفی‌ای شکل گرفت. کتاب «شیعه در اسلام» علامه طباطبایی از دستاوردهای این دوره بود.» [1]

بازگشت به غرب

«پس از بازگشت به غرب، نصر به تدریس در دانشگاه ادینبرا و دانشگاه تمپل پرداخت و از سال 1363/1984 به دانشگاه جورج واشینگتن رفت که تا هم‌اکنون نیز به عنوان استاد برجسته‌ی مطالعات اسلامی این دانشگاه کار خود را دنبال می‌کند. نصر به برنامه‌ریزی و گسترش برنامه‌های آموزشی رشته‌های اسلام‌شناسی و ایران‌شناسی در چندین دانشگاه از جمله

دانشگاه پرینستون، دانشگاه یوتا و دانشگاه کالیفرنیا جنوبی نقش داشته است. وی از مشاوران مستند جایزه‌برده و ستوده‌شده‌ی «محمد: میراث پیامبر» (2002)، ساخته‌ی بنیاد یونیتی پروداکشنز که از شبکه‌ی پی‌بی‌اس پخش شد، نیز بوده است.» [1]

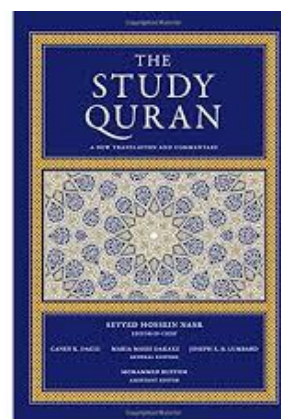
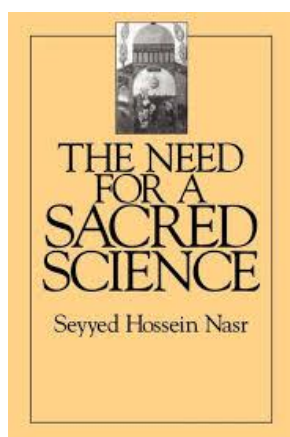
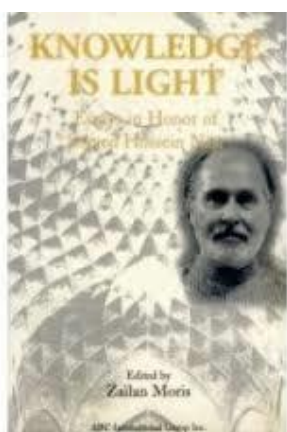
جوایز و افتخارات

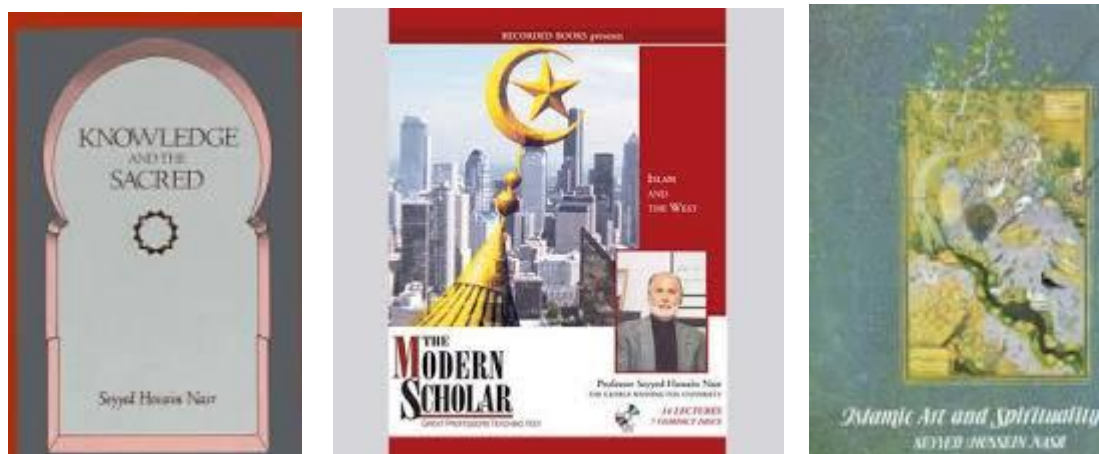
در سال 2000، یکی از کتاب‌های مجموعه‌ی «کتابخانه‌ی فیلسوفان زنده» به وی اختصاص پیدا کرد.

- جایزه‌ی دین و دانش تمپلتون در سال 1999 به وی داده شد.
- نخستین دانشمند مسلمان و نیز غیر غربی‌ای بود که در سلسله سخنرانی‌های معتبر گیفورد به سخنرانی پرداخت.
- در سال 1977 مدرک دکتری افتخاری از سوی دانشکده‌ی الهیات دانشگاه اوپسالا سوئد به وی داده شد.

آثار

نصر نویسنده‌ای بسیار پرکار بوده که به‌هنگام به مسائل و موضوعات کلیدی و بنیادین پرداخته است. شکل 37.2 تنها شش کتاب را از میان آثار پرشمارش نشان می‌دهد. [3]

شکل 37.2. شش کتاب از میان کتاب‌های سید حسین نصر

منابع:

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Seyyed_Hossein_Nasr

[2] http://www.parstimes.com/history/dr_mojtahedi.html

[3]

https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk013ZSTDJXtEiDfdck1f1OZ4ggyHKQ%3A1597878593436&source=hp&ei=QbE9X4qmF4SGtQWfsYegDw&q=books+by+Hossein+Nasr&oq=books+by+Hossein+Nasr&gs_lcp=CgZwc3ktYWIQDDIGCAAQFhAeOgoILhDqAhAnEJMCOgcIIxDqAhAnOgcILhDqAhAnOgQIIxAnOgsILhCxAxDHARCjAjoICC4QsQMQgwE6CAguEMcBEK8BOggIABCxAxCDAToICC4QxwEQowI6AggAOgUIABCxAzoFCC4QsQM6DgguELEDEIMBEMcBEKMCogIILjoOCC4QsQMxwEQowIQkwI6CAgAEBYQChAeULQ4WJF0YPiIAWgCcAB4AIABlwGIAa8QkgEEMTIuOZgBAKABAaoBB2d3cy13aXqwAQo&sclient=psy-ab&ved=0ahUKEwjKys_PsajrAhUEQ60KHZ_YAfQQ4dUDCAk

فصل 38: پیمان (چشم‌پزشک، مخترع، پیشگام و نوآور)

38.1 مقدمه

در این فصل زندگی و دستاوردهای علمی غلام‌علی پیمان، چشم‌پزشک ایرانی-آمریکایی سده‌های 20 و 21، شرح داده می‌شود. پیمان مخترع عمل جراحی لیزیک است. لیزیک یکی از شیوه‌های تصحیح بینایی است که برای بازیابی دید طبیعی بدون عینک طراحی شده است.

38.2. واقعیت‌هایی درباره‌ی پیمان [1]

پیمان	غلام پیمان
زادروز	1 دی 1316
زادگاه	شیراز
ملیت	ایرانی، آمریکایی
علت شهرت	مخترع عمل جراحی چشم لیزیک؛ لیزیک یا LASIK کوتاه‌نوشت «Laser-Assisted In-Situ Keratomileusis»
دانش‌آموخته‌ی	دانشگاه فرایبورگ آلمان
ثبت اختراع	بیش از 200 اختراع ثبت‌شده در ایالات متحده‌ی آمریکا از سال 1989
پیشینه‌ی تدریس در	دانشگاه اِسِن آلمان، یوسی‌ال‌ای (دانشگاه کالیفرنیا، لس آنجلس)، دانشگاه ایلینوی در شیکاگو، دانشگاه تولان، دانشگاه ایالتی لوئیزانا، دانشگاه آریزونا

38.3 چکیده‌ای از زندگی:

پیمان در سال 1316 در شیراز به دنیا آمد. در سال 1956/1335، یعنی در 19 سالگی، برای تحصیل در رشته‌ی پزشکی راهی آلمان شد. در سال 1962/1341 مدرک دکترای پزشکی خود را از دانشگاه فرایبورگ دریافت کرد. دوران کارآموزی خود را در سال 1964 در بیمارستان قدیس یوحنا دویسبورگ آلمان و در سال 1965 در بیمارستان عمومی پاسائیک در شهر پاسائیک ایالت نیوجرسی آمریکا گذراند. پیمان در سال 1969/1348 دوره‌ی تخصص خود را در رشته‌ی چشم‌پزشکی و دوره‌ی تخصصی شبکیه در دانشگاه اسن آلمان به پایان رساند. افزون بر این‌ها در سال 1971/350 یک دوره‌ی پس‌دکتری در زمینه‌ی شبکیه نیز در بنیاد چشم جولز استاین در دانشکده‌ی پزشکی دانشگاه کالیفرنیا، لس آنجلس (یوسی‌ال‌ای) گذراند. پیمان از همان سال 1971/1350 کار خود را در دانشکده‌ی پزشکی دانشگاه کالیفرنیا، لس آنجلس (یوسی‌ال‌ای) با درجه‌ی استادیاری در رشته‌ی چشم‌پزشکی آغاز کرد. وی از سال 1971 تا 1987 به‌عنوان دانش‌یار و سپس استاد چشم‌پزشکی و سرطان‌شناسی چشم در درمان‌گاه گوش و چشم دانشگاه ایلینوی در شیکاگو به تدریس پرداخت. بین سال‌های 1987 تا 2000 هم‌زمان در دانشکده‌ی پزشکی و همچنین در مرکز ممتاز علوم اعصاب دانشگاه ایالتی لوئیزانا و نیز مرکز پزشکی دانشگاه پزشکی در نیواورلئان کار می‌کرد. پیمان از سال 1998 تا سال 2000 ریاست بخش بیماری‌های وابسته به شبکیه‌ی دانشگاه شاهزاده عبدالعزیز بن احمد بن عبدالعزیز آل سعود را بر عهده داشت. طی سالهای 2000 تا 2006، پیمان استاد چشم‌پزشکی و سرطان‌شناسی چشم و نیز مدیر مشترک بخش خدمات وابسته به زجاجیه-شبکیه‌ی دانشکده‌ی پزشکی دانشگاه تولان در نیواورلئان بود.

وی در سال‌های 2006 و 2007 هم‌زمان استاد دانشکده‌های چشم‌پزشکی و علوم اپتیک دانشگاه آریزونا بود. او از سال 2009 استاد برجسته‌ی چشم‌پزشکی در دانشگاه تولان بوده است. پیمان هم‌اکنون استاد علوم پایه‌ی پزشکی در دانشکده‌های پزشکی و مهندسی اپتیک دانشگاه آریزونا در توسان است. پیمان در سال 2013 مدرک دکترای افتخاری‌ای نیز از دانشگاه ملی کوردوبا در آرژانتین دریافت کرد. [1]

38.4 اختراع لیزیک و پیشرفت‌های آن

پیمان در درمان‌گاه چشم و گوش ایلینوی، به علت علاقه‌ای که به اثرات لیزر بر روی بافت‌های چشم داشت، ارزیابی امکان کاربرد لیزر دی‌اکسیدکربن در بهبود شکست قرنیه‌ای در خرگوش‌ها را آغاز کرد. پیش از آن هیچ پژوهشی در این باره انجام نشده بود. لیزر با به‌کارگیری الگوهای گوناگون بر روی سطح قرنیه تابانده شد. لیزر آثار زخم برجسته‌ای

از خود به جای گذاشت. نتیجه‌گیری وی در آن زمان چنین بود: 1. باید منتظر بمانیم تا لیزر سایشی ساخته شود. 2. نباید سطح قرنیه را بسائیم، بلکه به‌جای آن سایش زیر یک پرده انجام شود تا جلوی زخم، درد و عوارض ناخواسته‌ی دیگر گرفته شود. پیمان نخستین مقاله در این زمینه را در سال 1980 چاپ کرد. [1]

در اواخر سال 1982، او مقاله‌ای خواند از آزمایشگاه آی‌بی‌ام که در *لیزر فوکوس* منتشر شده بود. در آن مقاله خواند و در آن ویژگی‌های شکل‌ی سایشی لیزر برانگیخته پار بر روی مواد آلی شرح داده شده بود. یافته‌های این مقاله بسیار جالب بود، اما متأسفانه پیمان به این لیزر که در آن زمان نو و بسیار گران بود دسترسی نداشت. تا سال 1985 و پس از آن، پژوهشگران بسیاری مایل به سایش سطح قرنیه بودند. با این همه، پیمان به‌خاطر تجربه‌ی پیشینی که با لیزر دی‌اکسیدکربن داشت، می‌خواست از سایش سطحی پرهیز کند تا از پدید آمدن زخم و درد احتمالی در قرنیه -ناشی از برداشتن بافت پوششی قرنیه که برای آشکار کردن سطح قرنیه ضروری است- جلوگیری کند. بنابراین، در ژوئیه‌ی 1985، او برای ثبت اختراعی تازه درخواست کرد. پیمان توانسته بود با به‌کارگیری سایش لیزری زیر پرده‌ی قرنیه روشی برای بهبود عیوب وابسته به شکست قرنیه پیشنهاد کند. این درخواست در ایالات متحده پس از دو بار بازبینی پذیرفته شد و در ژوئن 1989 به ثبت رسید. پیمان با همکاری گروه فیزیک دانشگاه هلسینکی فنلاند چندین آزمایش برای ارزیابی اثر لیزرهای برانگیخته‌پار گوناگون انجام داد. از آنجا که وی لیزر Erb-Yag را در ایالات متحده خریده بود، این مفهوم را با به‌کارگیری این لیزر درون‌تی در خرگوش‌ها و چشم‌های نخستی‌سانان ارزیابی کرد و پدید آمدن یک پرده‌ی قرنیه‌ای چسبیده را توصیف کرد تا سایش در بستر قرنیه‌ی آشکار شده انجام شود و بنابراین احتمال پدید آمدن زخم و درد پس از عمل کاهش پیدا کند.

پیمان که همیشه از محدودیت‌های احتمالی اختراع خود آگاه بود، در سالیان پس از آن وقت و تلاش چشم‌گیری را برای بهبود اختراعش صرف کرد. وی برای کاهش خطر و افزایش سودرسانی روش لیزریک، در سال 2004 طیف گسترده‌ای از درنشانده‌های سایشی و غیرسایشی را اختراع کرد تا در زیر پرده‌ی قرنیه- که در اثر عمل پدید می‌آید- جای گیرد (ثبت اختراع ایالات متحده 6702807). این درنشانده‌ها برتری‌های بالقوه‌ی بسیاری نسبت به روش استاندارد لیزریک دارند که مهم‌ترین آن‌ها برگشت‌پذیری روند درنشانی‌ست. [1]

با این همه، سایش آن‌ها پیش‌بینی‌پذیر نبود. در اکتبر 2009، پیمان روشی برای جلوگیری از رد کاشت قرنیه اختراع کرد که این اختراع در سال 2017 به ثبت نیز رسید (ثبت اختراع ایالات متحده 9681942). در روش پیشنهادی پیمان پرده‌ی لیزریک در قرنیه تشکیل می‌شد، پرده بالا برده می‌شد و قرنیه‌ی لایه‌لایه در زیر پرده قرار می‌گرفت تا بافت استرومایی آشکار شده را بپوشانند. درنشانده با لیزر برانگیخته‌پار هدایت‌شده از سوی جبهه‌ی موج سائیده می‌شود تا عیوب انکساری

چشم را اصلاح کند. سپس با پراکندن محلولی که اتصال عرضی یافته بر روی درنشانده و بافت استرومایی قرنیه، جایگزینی پرده‌ی قرنیه و اتصال عرضی درنشانده با پرتو فرابنفش، از میان بردن عناصر سلولی در درنشانده و قرنیه‌ی دوروبر آن، از مهاجرت سلولی در درنشانده و رد یا پوشینه‌داری آن توسط سلول‌های قرنیه‌ای میزبان جلوگیری می‌شود. این روش نوین اکنون «Mesoick» نامیده می‌شود (ثبت اختراع ایالات متحده 9037033). این روش فضای آزاد سلولی ایمنی را پدید می‌آورد که به کاشت و اکنتش ایمنی نشان نمی‌دهد. لنزهای مصنوعی، اتصال عرضی‌یافته‌ی آلی یا پلیمری را می‌توان در کیسه‌ی قرنیه کاشت تا عیب انکساری بیمار را جبران کند. کاشت را در صورتی که چشم رشد کند یا نیازهای انکساری ایجاب کند، می‌توان عوض کرد. [1]

38.5 افتخارات و جوایز: [1]

برخی از افتخارات و جوایز پیمان به شرح زیر است:

- دریافت نشان ملی فناوری و نوآوری ایالات متحده‌ی آمریکا از دست باراک اوباما، رئیس‌جمهور پیشین ایالات متحده‌ی آمریکا (2012)
- دریافت نشان افتخار از ژورنال رفیکتیو سرجری (2008)
- دریافت جایزه‌ی یک عمر دستاورد آکادمی چشم‌پزشکی آمریکا (2008)
- عضویت در آکادمی ملی مخترعان ایالات متحده‌ی آمریکا (2013)

«دکتر پیمان در طول زندگی حرفه‌ای خود یک معلم فوق‌العاده برای دانشجویان پزشکی، رزیدنت‌ها و همکارانش بود. او پزشک پزشکان بود. به‌خاطر رفتار و برخورد گرم و محبت‌آمیزش همکارانش به وی احترام می‌گذاشتند و بیمارانش او را گرامی می‌داشتند. کارهای دانشگاهی، نوآوری‌ها، پژوهش‌ها و آموزش حرفه‌ای بیش از 200 پزشک از چهار گوشه‌ی دنیا، به‌طور مستقیم و غیرمستقیم، بینایی چشمان میلیون‌ها انسان را به آن‌ها بخشیده است.» [2]

«ذهن پرسش‌گر پیمان، علاقه‌ی شدیدش به مهندسی و داروشناسی، و پیشینه و تجربه‌ی ژرف وی در چشم‌پزشکی، دست به دست هم داده و در طی یک دوره‌ی 40 ساله، به پدید آمدن گستره‌ی چشم‌گیری از دستگاه‌های جدید، بهبود روش‌های جراحی و روش‌های درمان نوین و انقلابی‌ای مانند دارورسانی درون‌چشمی، زجاجیه‌برداری، برداشتن تومورهای درون‌چشمی، جراحی انکساری و ... انجامید. آثار علمی وی شامل بیش از 850 مقاله‌ی داوری-همتا-شده و 10 کتاب است.» [3]

شکل 38.1 پیمان را در کنار دستگاه معاینه‌ی چشم‌اش در درمانگاه خود نشان می‌دهد.

شکل 38.1 پیمان در مرکز معاینه‌ی چشم [1]

منابع:

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Gholam_A._Peyman

[2] <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3306077/>

[3] <https://medicine.tulane.edu/departments/ophthalmology/faculty/gholam-peyman-md>

فصل 39: فرهادی (کارگردان سینما، برنده‌ی 2 جایزه‌ی آکادمی اسکار)

39.1 مقدمه

در این فصل به ارائه‌ی گزارش کوتاهی از زندگی و آثار کارگردان و فیلم‌نامه‌نویس معاصر ایرانی، اصغر فرهادی، می‌پردازیم.

39.2 واقعیت‌هایی درباره‌ی فرهادی [1]

اصغر فرهادی	فرهادی
17 اردیبهشت 1351	زادروز
همایون‌شهر (خمینی‌شهر کنونی)، استان اصفهان	زادگاه
ایرانی	ملیت
کارگردان سینما و فیلم‌نامه‌نویس	پیشه
درباره‌ی الی (1387)، جدایی نادر از سیمین (1389)، گذشته (1391)، فروشنده (1394)، همه می‌دانند (1397) آخرین فیلم یک قهرمان (1400) است	آثار برجسته

39.3 چکیده‌ای از زندگی:

اصغر فرهادی، روز 17 اردیبهشت ماه سال 1351 در شهرستان همایون‌شهر (خمینی‌شهر کنونی) در استان اصفهان دیده به جهان گشود. وی یکی از فیلم‌نامه‌نویسان و کارگردانان برجسته‌ی سینمای ایران است. فرهادی تاکنون دو بار و برای فیلم‌های جدایی نادر از سیمین (2012) و فروشنده (2016) برنده‌ی جایزه‌ی اسکار بهترین فیلم خارجی‌زبان شده

است. وی جزو اندک کارگردانانیست که دو بار جایزه‌ی بهترین فیلم خارجی‌زبان جشنواره‌ی اسکار را برده است. فرهادی در سال 2012 به‌عنوان یکی از ۱۰۰ چهره‌ی تأثیرگذار سال از سوی مجله‌ی تایم برگزیده شد. او دارای مدرک کارشناسی در رشته‌ی تئاتر (گرایش ادبیات نمایشی) از دانشکده‌ی هنرهای زیبا دانشگاه تهران، و مدرک کارشناسی ارشد در همین رشته (گرایش کارگردانی) از دانشگاه تربیت مدرس است. آخرین فیلم او «یک قهرمان (2021)» کاندیدای اسکار در بین فیلم‌های خارجی است.

نخستین فیلم‌ها

فرهادی دوران کار حرفه‌ای خود را با ساخت چندین فیلم کوتاه 8 میلی‌متری و 16 میلی‌متری در شاخه‌ی اصفهان انجمن سینمای جوان ایران آغاز کرد. سپس به نگارش نمایش‌نامه و فیلم‌نامه برای صداوسیما روی آورد. وی در این دوره چند سریال تلویزیونی را نیز کارگردانی کرد که از جمله می‌توان به *داستان یک شهر* اشاره کرد. وی همچنین فیلم‌نامه‌ی *ارتفاع پست*، ساخته‌ی ابراهیم حاتمی‌کیا، را مشترکاً به همراه کارگردان به نگارش درآورد. فرهادی نخستین فیلم سینمایی بلند خود، *رقص در غبار*، را در سال 1381 ساخت. دومین فیلم بلندش، شهر زیبا، در سال 1382 و سومین فیلم بلندش، چهارشنبه‌سوری، در سال 1384 ساخته شدند. چهارشنبه‌سوری در سال 2006 برنده‌ی هوگوی طلایی جشنواره‌ی بین‌المللی فیلم شیکاگو شد.

جایزه‌ها و نامزدی‌ها

درخشش فرهادی تقریباً از همان سال‌های جوانی‌اش آغاز شد. فرهادی تا کنون، سی و هشت بار نامزد دریافت جایزه در جشنواره‌های گوناگون شده است که از این میان سی و پنج بار توانسته جایزه را از آن خود کند. [1] از جمله مهم‌ترین این جوایز می‌توان از دو جایزه‌ی اسکار در سال‌های 2012 و 2017 نام برد. او یکی از تنها کارگردانانیست که بیش از یک بار اسکار بهترین فیلم خارجی را برنده شده است. دیگر کارگردانانی که بیش از یک بار اسکار بهترین فیلم خارجی را برده‌اند، ویتوریو دسیکا و فدریکو فلینی (هر کدام چهار بار)، اینگمار برگمان (سه بار) و رنه کلمان و آکیرا کوروساوا (هر کدام دو بار) هستند. *جدایی نادر از سیمین* در سال 2012 جایزه‌ی اسکار بهترین فیلم خارجی‌زبان را برد و به نخستین فیلم ایرانی‌ای تبدیل شد که این جایزه را از آن خود می‌کند. *جدایی نادر از سیمین* نامزد جایزه‌ی اسکار بهترین فیلم‌نامه‌ی غیراقتباسی نیز شد. *فروشنده*، فیلم دیگر اصغر فرهادی، هم جایزه‌ی اسکار بهترین فیلم خارجی‌زبان را در سال 2017 دریافت کرد. [1]

آنچه در زیر می‌آید گزارش‌گزیده‌ای از دو فیلم برنده‌ی اسکار وی است.

جدایی نادر از سیمین (2011)

فیلم جدایی نادر از سیمین (نگاه کنید به شکل 39.1) در روز 20 بهمن 2011 در بیست و نهمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر تهران به نمایش درآمد و مورد تحسین منتقدان جامعه منتقدان فیلم ایران قرار گرفت. این فیلم توانست چهار جایزه از جمله بهترین کارگردانی (برای سومین بار پس از چهارشنبه‌سوری و دربارهی الی) برای فرهادی به ارمغان بیاورد. جدایی نادر از سیمین در روز 15 فوریه 2011، در بخش رقابتی شصت و یکمین جشنواره بین‌المللی فیلم برلین نیز به نمایش درآمد که خرس طلای بهترین فیلم جشنواره از آن خود کرد. این نخستین بار بود که فیلمی از ایران برنده این جایزه می‌شد. در ژوئن 2011، جدایی نادر از سیمین در رقابت با فیلم برنده جشنواره‌ی کن آن سال، یعنی درخت زندگی به کارگردانی ترنس مالیک، توانست جایزه‌ی بهترین فیلم جشنواره‌ی سیدنی را ببرد. جدایی نادر از سیمین همچنین برنده‌ی جایزه‌ی بهترین فیلم‌نامه‌ی جشنواره‌ی فیلم آسیا پاسیفیک سال 2011 شد. در 19 دسامبر 2011، فرهادی به عضویت هیئت داوران شصت و دومین جشنواره‌ی بین‌المللی فیلم برلین که در فوریه 2012 برگزار می‌شد، برگزیده شد.

شکل 39.1. نمایی از فیلم جدایی نادر از سیمین [2]

در 15 ژانویه 2012، جدایی نادر از سیمین برنده‌ی جایزه‌ی بهترین فیلم خارجی‌زبان جشنواره‌ی گلدن گلوب شد. جدایی نادر از سیمین همچنین به‌عنوان نماینده‌ی رسمی ایران برای شرکت در بخش بهترین فیلم خارجی‌زبان جشنواره‌ی اسکار سال 2012 برگزیده شد که علاوه بر نامزد شدن در این بخش، در بخش بهترین فیلم‌نامه غیراقتباسی نیز نامزد شد. در 26 فوریه 2012، جدایی نادر از سیمین جایزه‌ی بهترین فیلم بلند بین‌المللی هشتاد و چهارمین دوره‌ی جشنواره‌ی اسکار را برد و به نخستین فیلم ایرانی‌ای بدل شد که این جایزه را می‌برد. در واقع فرهادی کلا به نخستین ایرانی‌ای تبدیل شد که در یکی از بخش‌های رقابتی جایزه اسکار برنده می‌شد. آکادمی علوم و هنرهای سینما در ژوئن 2012 از فرهادی دعوت کرد تا به همراه 175 عضو دیگر به این آکادمی بپیوندد. جدایی نادر از سیمین همچنین برنده‌ی جایزه‌ی بهترین فیلم

خارجی‌زبان جشنواره‌ی سزار و نیز جایزه‌ی بهترین فیلم بین‌المللی جشنواره‌ی ایندپندنت اسپریت سال 2012 شد. شکل
ی که در آغاز این فصل آمده فرهادی را در هنگام دریافت نخستین جایزه‌ی اسکارش نشان می‌دهد. [2و3]

شکل 39.2. فروشنده، دومین فیلم فرهادی که برنده‌ی اسکار شد. [2]

فروشنده (2016)

فروشنده که با نام *Le Client* در سال 2016 در فرانسه اکران شد، فیلمی درام است به نویسندگی و کارگردانی اصغر فرهادی و با بازی ترانه علیدوستی و شهاب حسینی. این فیلم در باره‌ی زن و شوهری است که نمایش مرگ فروشنده نوشته‌ی آرتور میلر (سال 1949) را روی صحنه اجرا می‌کنند. داستان فیلم این‌گونه پیش می‌رود که به زن تعرض می‌شود. پس از آن شوهر تلاش می‌کند هویت متعرض را شناسایی کند، و زن نیز می‌کوشد تا با اختلال اضطراب پس از سانحه کنار بیاید. فرهادی نمایش‌نامه‌ی مرگ فروشنده‌ی میلر را به‌خاطر مضامین مشترکش با فروشنده به‌عنوان داستان درون داستان خود برگزیده است. فیلمبرداری این فیلم که محصول مشترک ایران و فرانسه است، از سال 2015 در تهران آغاز شد.

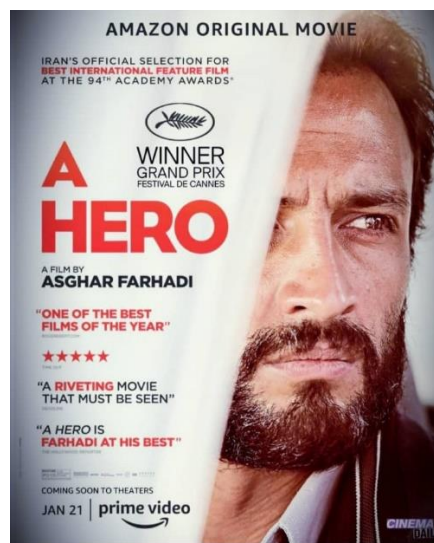
فروشنده برای نخستین بار در بخش رقابتی جشنواره‌ی فیلم کن 2016 به نمایش درآمد، جایی که توانست دو جایزه به دست آورد: بهترین فیلم‌نامه برای فرهادی و بهترین بازیگر نقش اول مرد برای حسینی. فروشنده در ادامه نیز با بازخوردها و نقدهای مثبت بیشتری روبه‌رو شد و سرانجام جایزه‌ی بهترین فیلم خارجی‌زبان آکادمی اسکار را هم برد. اگرچه فرهادی در اعتراض به سیاست‌های دولت وقت آمریکا در مراسم اسکار دوره‌ی هشتاد و نهم شرکت نکرد [3].

شکل 39.3 پوستر همه می‌دانند، فیلم اسپانیایی‌زبان فرهادی. [5]

همه می‌دانند (2018)

همه می‌دانند (به اسپانیایی: *Todos lo saben*، به معنای: «همه آن را می‌دانند») فیلم درام معمایی/ جنایی اسپانیایی‌زبان نوشته و ساخته‌ی اصغر فرهادی است که در سال 2018 اکران شد. بازیگران برجسته‌ای چون خاویر باردِم و پنهلوپه کروز در این فیلم نقش‌آفرینی کردند. همه می‌دانند به‌عنوان فیلم افتتاحیه‌ی بخش رقابتی جشنواره‌ی کن 2018 برگزیده شد. [6] این فیلم در 14 سپتامبر 2018 در اسپانیا و در 8 فوریه‌ی 2019 در ایالات متحده‌ی آمریکا اکران شد. [5] آخرین فیلم فرهاد همان طور که در شکل 39.4 نشان داده شده است "قهرمان" است

شکل 39.4 فیلم اخیر 2021 فرهادی را در آمازون پرایم در آمریکا نشان می‌دهد.

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Asghar_Farhadi

[2] [https://en.wikipedia.org/wiki/A_Separation_\(2011_film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/A_Separation_(2011_film))

[3] <https://www.scmp.com/lifestyle/entertainment/article/3004359/double-oscar-winner-asghar-farhadi-perils-academy-awards>

[4] [https://en.wikipedia.org/wiki/The_Salesman_\(2016_film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Salesman_(2016_film))

[5] [https://en.wikipedia.org/wiki/Everybody_Knows_\(2018_film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Everybody_Knows_(2018_film))

فصل 40 تاریخ آموزش پزشکی در ایران مدرن

40.1 مقدمه

در این فصل تاریخچه آموزش پزشکی در ایران مدرن با تأکید بر قرن 19 تا 21 آورده می شود. نقشه ایران فعلی و موقعیت استانها در شکل 40.1 نشان داده شده است. جدول 40.1 استانهای ایران که حداقل یک دانشکده پزشکی در آن ها وجود دارد را نشان می دهد.

شکل 1.40. نقشه استانی ایران [1]

جدول 40.1: خلاصه ای از دانشکده های علوم پزشکی ایران

آدرس وبسایت	دانشکده پزشکی	استان
https://en.wikipedia.org/wiki/Alborz_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی البرز	البرز
https://en.wikipedia.org/wiki/Ardabil_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی اردبیل	اردبیل
https://en.wikipedia.org/wiki/Bushehr_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی بوشهر	بوشهر
https://en.wikipedia.org/wiki/Shahrood_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد	چهارمحال و بختیاری
https://en.wikipedia.org/wiki/Tabriz_University_of_Medical_Science	دانشگاه علوم پزشکی تبریز	آذربایجان شرقی
https://english.umsu.ac.ir/	دانشکده علوم پزشکی دانشگاه ارومیه	آذربایجان غربی
https://en.wikipedia.org/wiki/Shiraz_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی شیراز	فارس
https://en.wikipedia.org/wiki/Gilan_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی گیلان	گیلان
http://goums.ac.ir/index.php?gsm=100-en	دانشگاه علوم پزشکی گلستان	گلستان

آدرس وبسایت	دانشکده پزشکی	استان
https://en.wikipedia.org/wiki/Isfahan_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	اصفهان
https://en.wikipedia.org/wiki/Kerman_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی کرمان	کرمان
https://en.wikipedia.org/wiki/Ahvaz_Jundishapur_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور، اهواز	خوزستان
https://en.wikipedia.org/wiki/Yasuj_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی یاسوج	کهگیلویه و بویراحمد
https://en.wikipedia.org/wiki/Lorestan_University_of_Medical_Sciences	دانشکده علوم پزشکی دانشگاه لرستان	لرستان
https://en.wikipedia.org/wiki/Arak_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی اراک	مرکزی
https://en.wikipedia.org/wiki/Mazandaran_University_of_Medical_Sciences	دانشکده علوم پزشکی دانشگاه مازندران (ساری)	مازندران
http://en.nkums.ac.ir/	دانشکده علوم پزشکی دانشگاه بجنورد	خراسان شمالی
https://en.wikipedia.org/wiki/Mashhad_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی مشهد	خراسان رضوی
http://educationiran.com/en/torbate-jam/tmums	دانشگاه علوم پزشکی تربت جام	خراسان رضوی

آدرس وبسایت	دانشکده پزشکی	استان
https://en.wikipedia.org/wiki/Qazvin_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی قزوین	قزوین
http://educationiran.ir/en/semnan/semu_ms	دانشگاه علوم پزشکی سمنان	سمنان
https://en.wikipedia.org/wiki/Birjand_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی بیرجند	خراسان جنوبی
https://en.wikipedia.org/wiki/Tehran_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی تهران	تهران
https://en.wikipedia.org/wiki/Shahid_Saidi_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی صدوقی	یزد
http://en.med.zaums.ac.ir/	دانشگاه علوم پزشکی زاهدان	زاهدان
https://en.wikipedia.org/wiki/Zanjan_University_of_Medical_Sciences	دانشگاه علوم پزشکی زنجان	زنجان
https://en.wikipedia.org/wiki/Islamic_Azad_University,_Tehran_Medical_Branch	شعبه های مختلف پزشکی دانشگاه آزاد	غیره

40.2 تاریخ باستان پزشکی در ایران

کار و مطالعه پزشکی در ایران سابقه طولانی و پربراری دارد. طب ایرانی باستان با سنت های مختلف پزشکی از بین النهرین، مصر، هند، چین و یونان از بیش از 4000 سال ترکیب شده بود و با هم ادغام شده و به عنوان هسته و پایه و اساس عمل پزشکی در کشورهای اروپایی در طول قرن 13 تبدیل شد. مراکز دانشگاهی ایران مانند دانشگاه جندی شاپور

(قرن 3 میلادی) بستری برای اتحاد بین دانشمندان بزرگ از تمدن های مختلف بود. این مراکز با موفقیت نظریه های پیشینیان خود را دنبال کردند و تحقیقات علمی خود را در طول تاریخ بسیار گسترش دادند. پزشکان ایرانی در طول تمدن شکوهمند اسلامی سهم فوق العاده ای در پیشرفت علوم پزشکی داشتند [2].

آکادمی جندی شاپور که به آن دانشگاه جندی شاپور نیز گفته می شود، یکی از سه مرکز آموزش ساسانیان (نیسفون، رزینا و گوندشاپور) و آکادمی یادگیری در شهر گوندشاپور (مرکز فکری امپراتوری ساسانی) در ایران در اواخر دوران باستان بود [1]. این آکادمی، آموزش پزشکی، فلسفه، الهیات و علوم را ارائه می داد. استادان این آکادمی به سنتهای پارسی تبحر داشتند. طبق تاریخ ایران کمبریج، این مرکز مهمترین مرکز پزشکی جهان باستان در طول قرون 6 و 7 بوده است. تحت سلطنت پهلوی، میراث جندی شاپور با تأسیس دانشگاه جندی شاپور و مؤسسه دولتی آن دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور، در نزدیکی شهر اهواز در سال 1955 به یادگار ماند. این دانشگاه اخیراً دوباره به عنوان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز تغییر نام یافت [2].

در سال 1952،
گوبشون مورخ فرانسوی

مطلب زیر را نوشت که در اینجا نقل شده است. « وقتی ما از فلسفه صحبت می کنیم، مردم به یونان فکر می کنند و وقتی از علوم پزشکی و دارو صحبت می کنیم، به پارس (ایران) فکر می کنند » [3، 4].

شکل 40.2 دانشکده های پزشکی جندی شاپور باستان و جدید را نشان می دهد.

(ب)

(الف)

شکل 40.2. دانشکده های پزشکی باستانی و جدید گندیشاپور، (الف) ویرانه های دانشکده پزشکی در قرن 3 میلادی،

(ب) دانشگاه پزشکی فعلی.

40.3 تاریخ مدرن پزشکی در ایران

40.3.1 آموزش پزشکی در تهران

دانشگاه علوم پزشکی تهران (TUMS) بخشی از دانشگاه تهران بود که قدیمی ترین موسسه در ایران است. این دانشگاه در سال 1851 به عنوان دارالفنون تأسیس شد (نگاه کنید به دیدگاه‌های میرکبیر). در سال 1934، دانشگاه پزشکی جذب دانشگاه تهران شد. سرانجام در سال 1986 با تصویب قانون جدید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی این دانشگاه از دانشگاه تهران جدا شد.

دانشگاه علوم پزشکی تهران با بودجه تحقیقاتی سالانه بیش از 300 میلیارد ریال از دولت، به عنوان یکی از برترین دانشگاه‌های تحقیقات پزشکی ایران رتبه بندی شده است. این دانشگاه بیش از 13000 دانش آموز (که 40٪ آنها زن هستند) را در تقریباً 290 دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری و همچنین دوره های کوتاه مدت آموزش می دهد. این دانشگاه 11 دانشکده دارد، 16 بیمارستان آموزشی را اداره می کند، به بیش از 44 کتابخانه مجهز است و 58 مجله را منتشر می کند که برخی از آنها با همکاری انجمن های دانشگاهی است [5].

محلی که سالن آناتومی، به عنوان اولین قسمت دانشکده پزشکی، 80 سال پیش در آن ساخته شده است، در شمالی ترین نقطه تهران بود. با گذشت سالها، پایتخت سریعتر رشد کرد و محوطه دانشگاه در مرکز شهر قرار گرفت و بدین ترتیب به مرکزی فعال برای فعالیتهای آکادمیک، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی این شهر بزرگ و شلوغ تبدیل شد.

پردیس مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران محل بسیاری از ساختمانهای دانشگاه از جمله دانشکده پزشکی، داروسازی، بهداشت عمومی و رشته های مرتبط است. امروزه آنچه در پردیس مرکزی واقع شده مجموعه ای از قدیمی ترین دانشکده های پزشکی، داروسازی، دندانپزشکی و بهداشت عمومی است. علاوه بر پردیس مرکزی، ستاد دانشگاه نیز در همان نزدیکی واقع شده است. به دنبال تأسیس دانشکده های جدید و به دلیل محدودیت فضای فیزیکی پردیس مرکزی، دانشکده های دیگر به مکان های مختلف منتقل شدند.

شکل 40.3 ورودی قدیمی دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده داروسازی و دیدگاه‌های از مجموعه اقامت دانشجویی به نام امیرآباد را نشان می دهد.

شکل 40.3. ورودی ساختمان دانشگاه علوم پزشکی تهران ساخته شده در سال 1934، ساختمان دانشکده داروسازی و مجتمع اقامت دانشجویی امیرآباد در شمال تهران.

امروزه دانشگاه علوم پزشکی تهران دارای ساختمان های مدرن و چندین دانشکده دیگر است و هنوز هم بهترین آموزش دهنده پزشک در ایران است.

40.3.2 آموزش پزشکی در شیراز

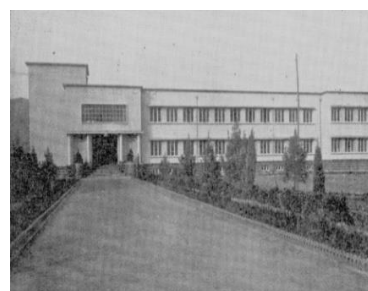
مقدمه:

بنیاد دانشگاه علوم پزشکی شیراز (SUMS) مربوط به حدود 70 سال پیش است که موسسه آموزش عالی بهداشت شیراز (تاسیس شده توسط ذبیح الله قربان، نگاه کنید به دیدگاه قربان) در سال 1945 چند دانشجوی پزشکی پذیرفت. موسسه عالی بهداشت در سال 1946 به دانشکده پزشکی تبدیل شد. دانشکده پزشکی در مرکز شیراز است که در سال 1946 به عنوان دانشکده ای در دانشگاه پهلوی تاسیس شد. در سال 1953 گروه پرستاری و سپس گروه دندانپزشکی در سال 1969 به آن اضافه شد. پس از سال 1979، نام دانشگاه پهلوی به دانشگاه شیراز تغییر یافت. در سال 1986 وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران اداره گروه ها و دانشکده های علوم پزشکی را بر عهده گرفت و دانشگاه علوم پزشکی شیراز به یک نهاد مستقل تبدیل شد. این امر در کلیه دانشکده های پزشکی کشور صورت گرفت. شکل 40.4 یکی از موسسات مراقبت پزشکی در سال 1945 را در شیراز نشان می دهد [6].

شکل 40.4. کلینیک پزشکی در دهه 1940 در شیراز، ایران.

دانشگاه علوم پزشکی شیراز با بیش از 9000 دانشجو در بیش از 200 رشته مختلف و با هیات علمی نزدیک به 900 نفر و 25000 پرسنل، به عنوان یکی از برترین دانشگاه های پزشکی ایران رتبه بندی شده و یکی از بهترین دانشگاه های پزشکی در ایران است. دانشجویان ایرانی از طریق کنکور سراسری در دانشگاه علوم پزشکی شیراز جذب و در پردیس اصلی دانشگاه ثبت نام می کنند. دانشگاه علوم پزشکی شیراز با نزدیک به 70 سال تجربه آموزش پزشکی، مشهورترین دانشگاه علوم پزشکی در جنوب ایران است و برنامه های بین المللی و غیر مقطعی را به دانشجویان بین المللی در سطوح و رشته های مختلف از جمله دکترای پزشکی (M.D.)، دکترای دندانپزشکی (D.M.D.)، دکترای داروسازی (Pharm.D.)، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری ارائه می دهد. این دانشگاه با 41 بیمارستان (از جمله 14 بیمارستان آموزشی) ارائه دهنده خدمات بهداشتی منطقه ای و مرکز اصلی پزشکی در استان فارس است [6]. شکل 40.5 قدیمی ترین ساختمان و یکی از جدیدترین ساختمان های دانشگاه علوم پزشکی شیراز و همچنین بیمارستان نمازی را نشان می دهد که در سال 1955 ساخته شده است.

شکل 40.5. اولین ساختمان ساخته شده، ساختمان بیمارستان نمازی شیراز و جدیدترین ساختمان در دانشگاه علوم

پزشکی شیراز [6].

الگوی شیراز

نصر [7] که یک آینده نگر متبحر بود، در سال 2009 گزارشی تاریخی از «الگوی شیراز» پزشکی منتشر کرد. وی شش دلیل اصلی برای موفقیت دانشگاه علوم پزشکی شیراز ذکر کرد که یکی از برترین دانشگاه های پزشکی طی دهه های 1969-1979 در کل خاورمیانه بود. صفات شش گانه کلیدی که وی آنها را «ستون» خواند، به شرح زیر بود:

ستون یکم - زبان انگلیسی زبان رسمی آموزشی این دانشکده و همچنین دانشکده های دیگر دانشگاه پهلوی آن زمان (دانشگاه شیراز کنونی) بود.

ستون دوم - ساخت و ایجاد بیمارستان نمازی توسط محمد نمازی در سال 1955 و بهبودهای بیشتر آن (نگاه کنید به شکل 40.5 و [8]). این بیمارستان ابتدا با 25 تخت شروع به کار کرد و تنها در چند سال به 600 تخت ارتقا یافت.

ستون سوم - ایجاد یک دانشگاه بزرگ منطقه ای، به نام دانشگاه پهلوی در شیراز، ایران

ستون چهارم - اعضای هیئت علمی جذب شده در دانشکده و دانشگاه جدید به صورت تمام وقت جذب می شدند. اعضای هیئت علمی جوان در همه دانشکده ها، از جمله دانشکده پزشکی، مشتاق و شایسته بودند.

ستون پنجم - شهر شیراز به مهمان نوازی، باغ های گل سرخ، ساکنان پذیرا و صمیمی شهرت دارد. شیراز از همه دانشمندان غیر شیرازی و غیر ایرانی مهمان در همه دانشکده های خود استقبال کرد. استادان مهمان از ایالات متحده آمریکا، اروپا و آسیا بودند.

ستون ششم - دانشجویان ورودی هوشمند و سخت کوش بودند و «الگوی شیراز» پزشکی و همچنین سایر رشته ها را در سراسر سه پردیس دانشگاه پهلوی (شیراز فعلی) پذیرفتند.

جزئیات بیشتر در دیدگاه خسرو نصر، اسماعیل بیگی و رستگار موجود است.

40.3.3 آموزش پزشکی در اصفهان

در شمال مرکز شهر اصفهان منطقه ای به نام دردشت واقع شده است که قبلاً به آن باب الدشت می گفتند و خیابان ابن سینا از آن عبور می کند. گنبد باستانی قرن یازدهم در این منطقه به طور سنتی نقطه ای را نشان می دهد که شیخ الرئیس

بزرگ ابن سینا (نگاه کنید به فصل 12)، مدرسه پزشکی خود را تحت حمایت علاءالدوله محمد، حاکم دولت کاکوییان که در آغاز قرن یازدهم میلادی شهر را از دست حاکمان دیلمی فتح کرده بود تأسیس کرد.

تدریس در این مدرسه از اوایل سال 1024 میلادی با نام "مدرسه علایی" آغاز شد. مدرسه ابن سینا باعث شد دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به عنوان قدیمی ترین دانشگاه پزشکی در جهان و دومین دانشگاه قدیمی جهان در حال فعالیت مداوم باشد.

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (IUMS) دانشگاهی است متخصص در علوم پایه پزشکی، علوم بالینی و خدمات بهداشتی، واقع در اصفهان، ایران. دانشگاه علوم پزشکی اصفهان یکی از قدیمی ترین دانشگاه های جهان و همچنین یکی از معتبرترین دانشگاه های پزشکی ایران است. پذیرش در دانشگاه محدود به دانشجویانی است که نمرات برتر کنکور سراسری را که سالانه توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران برگزار می شود دارند.

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان توسط ابن سینا (نگاه کنید به فصل 12، پور سینا)، تحت حمایت حاکم دولت کاکوییان، علاءالدوله، در سال 1024 - 1025 میلادی تأسیس شد و خیلی زود به یکی از مراکز آموزشی برجسته جهان اسلام تبدیل شد. دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (IUMS) در سال 1946 به عنوان موسسه عالی آموزش بهداشت اصفهان تأسیس شد. در سال 1950 دانشکده پزشکی اصفهان افتتاح شد و دانشجویان برای يك دوره 6 ساله آموزش پزشکی برای مدرک **M.D.** پذیرفته می شدند. امروز پردیس دانشگاه در خیابان هزار جریب در جنوب اصفهان واقع شده است.

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان برنامه های کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری و پسا دکتری را در 10 دانشکده و 75 بخش اصلی ارائه می دهد. مجموعه دانشجویی متشکل از حدود 10 هزار دانشجو از 31 استان ایران و برخی کشورهای خارجی است. بودجه دانشگاه علوم پزشکی اصفهان توسط دولت (از طریق وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) و از طریق برخی سرمایه گذاری های خصوصی تأمین می شود [9].

40.3.4 آموزش پزشکی در مازندران

دانشگاه علوم پزشکی مازندران (MazUMS) یک دانشگاه پزشکی در شهر ساری، مرکز استان مازندران در ایران است. این دانشگاه یکی از برترین دانشگاه های پزشکی ایران است. دانشگاه علوم پزشکی مازندران یک دانشگاه علوم پزشکی نوع یک است و بیش از 10 هزار دانشجو در برنامه های مختلف دارد. این دانشگاه شامل 9 دانشکده و چند مرکز تحقیقاتی است از جمله دانشکده پزشکی ساری، مرکز تحقیقات دانشجویان MazUMS، واحد بیوانفورماتیک و زیست

ریاضی در MazUMS ، بیمارستان دانشگاهی ساری، بیمارستان ابن سینا، مرکز بیماری های قلبی عروقی مازندران و بیمارستان روانپزشکی ساری [10]. یکی دیگر از دانشکده های پزشکی مهم در مازندران در شهر بابل است [11].

40.3.5 آموزش پزشکی در اهواز

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز (AJUMS) یک دانشگاه پزشکی در استان خوزستان ایران است. این دانشگاه که در جنوب غربی ایران و در شهر اهواز واقع شده است، به عنوان دانشکده پزشکی اداره شده توسط دانشگاه شهید چمران اهواز در سال 1955 تاسیس شد، که خود یک دانشگاه تازه احیا شده از آکادمی باستان جندی شاپور بود که در همان منطقه در دوران باستان وجود داشت. این دانشگاه در سال 1986 از دانشگاه شهید چمران جدا شد و تحت نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار گرفت. دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور دارای 3 پردیس در اهواز، بهبهان و آبادان است و از 9 دانشکده تشکیل شده است که در 27 رشته مدرک دکترای علوم و پزشکی ارائه می دهد. این دانشگاه 8 بیمارستان دولتی در شهر اهواز و 20 بیمارستان دیگر در مناطق اطراف و همچنین ده ها کلینیک پراکنده در استان را اداره می کند [1].

دانشکده داروسازی: دانشکده داروسازی تنها دانشکده در این زمینه در جنوب ایران است. این دانشکده در سال 1974 تاسیس شده است. برنامه آموزشی ارائه شده در این دانشکده براساس برنامه آموزشی سراسری ایران است که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران تهیه شده است. از جمله رشته های موجود در این دانشکده، دکترای داروسازی (برای دانشجویان داروسازی)، دکترای دارو شناسی و کارشناسی ارشد سم شناسی است.

دانشکده پیراپزشکی: دانشکده علوم بیمارستانی در سال 1972 در دانشگاه تاسیس شد. این دانشکده برنامه هایی را در زمینه های علوم آزمایشگاهی، رادیولوژی و علوم دریایی ارائه می داد. نام این دانشکده بعداً به دانشکده علوم پیراپزشکی تغییر یافت. دانشکده پیراپزشکی برنامه های خود را به علوم تغذیه، علوم آزمایشگاهی، بیهوشی، کتابخانه و علوم اطلاعات، علوم رادیولوژی و علوم فناوری اطلاعات سلامت گسترش داد. پروفیسور دکتر محمد طه جلالی رییس دانشکده پیراپزشکی است.

دانشکده پرستاری: دانشکده پرستاری و مامایی در اکتبر 1968 تاسیس شد و این کار با پذیرش 20 دانشجوی پرستاری در سال آغاز شد. دانشجویان در یک برنامه سه ساله شرکت کرده و گواهی معادل لیسانس دریافت می کردند. در سال 1970 این برنامه به چهار سال افزایش یافت و سالانه 30 دانشجوی پرستاری ثبت نام می کرد. در سال 1986، وزارت بهداشت و درمان تاسیس شد و کلیه دانشکده ها به دانشگاه علوم پزشکی اهواز منتقل شدند. در این زمان سه رشته ارائه

شد: پرستاری، مامایی و تکنسین اتاق عمل. یک مدرک کارشناسی ارشد در رشته پرستاری در سال 1993 ارائه شد که شامل جراحی پزشکی، پرستاری روانپزشکی و پرستاری کودکان است و همچنین یک برنامه کارشناسی ارشد در رشته مامایی و یک مدرک کاردانی تکنسین فوریت های پزشکی ارائه شدند. در سال 2008، این دانشکده دکترای پرستاری را آغاز کرد. این دانشکده در سال 2016، 297 دانشجو در مقطع کارشناسی پرستاری، 175 دانشجو در مقطع کارشناسی مامایی، 91 دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد پرستاری، 85 دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد مامایی، 41 دانشجو در مقطع کارشناسی اتاق عمل و 19 دانشجو در مقطع دکترا را پذیرفت.

مجلات علمی: نشریات علمی دانشگاه عبارتند از مجله میکروبیولوژی جندی شاپور (سرديبر، استاد علی زارعی محمودآبادی، متخصص قارچ شناسی)، مجله دارویی طبیعی جندی شاپور، مجله تحقیقات بهداشتی جندی شاپور، مجله مراقبت از بیماری های مزمن جندی شاپور، مجله علوم بهداشتی جندی شاپور و مجله انکولوژی جندی شاپور [12].

40.3.6 آموزش پزشکی در گیلان

دانشگاه علوم پزشکی گیلان (GUMS) یک دانشگاه پزشکی در استان گیلان در ایران است. این دانشگاه که در شهر رشت واقع شده است دو سال پس از تأسیس در سال 1986 تحت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار گرفت. دانشگاه علوم پزشکی گیلان متشکل از چند دانشکده از جمله دانشکده پزشکی، دندانپزشکی، پرستاری و علوم بهداشتی است و هفت بیمارستان و چندین مرکز تحقیقاتی در شهر رشت را اداره می کند.

رئیس دانشگاه تا ژانویه 2014 دکتر حسن بهبودی بود و سپس دکتر بارزگر به این سمت رسید. بیمارستان های وابسته عبارتند از: بیمارستان رازی در رشت، بیمارستان پورسینا، حشمت، امیرالومنین، الزهرا و شفا [13].

40.3.7 آموزش پزشکی در تبریز

دانشگاه علوم پزشکی تبریز (TUMS) یک دانشگاه علوم پزشکی عمومی واقع در شهر تبریز در استان آذربایجان شرقی در ایران است. این دانشگاه با بیش از 5000 دانشجو به عنوان یکی از دانشگاه های برتر پزشکی در ایران است. دانشگاه علوم پزشکی تبریز از هفت دانشکده تشکیل شده است که عبارتند از دانشکده پزشکی، داروسازی، دندانپزشکی، علوم پیراپزشکی، بهداشت و تغذیه، توان بخشی، و پرستاری و مامایی. این دانشگاه مدارک حرفه ای پزشکی (M.D.)، دندانپزشکی (D.D.S.)، داروسازی (Pharm.D.) و نیز مدارک لیسانس، فوق لیسانس و دکترا (Ph.D.) در موضوعات مختلف دیگر مرتبط با پزشکی را ارائه می دهد. این دانشگاه همچنین دوره های فنی برای اخذ مدرک کاردانی و گواهینامه در زمینه های مرتبط با پزشکی را ارائه می دهد.

شکل 40.6. بیمارستان آمریکایی تبریز

علاوه بر این دانشگاه علوم پزشکی تبریز بیش از 10 بیمارستان آموزشی را اداره می کند و یک ارائه دهنده اصلی مراقبت های پزشکی در استان آذربایجان شرقی و استان های اطراف آن است [14].

40.3.8 آموزش پزشکی در مشهد

دانشگاه علوم پزشکی مشهد (MUMS) یک دانشکده پزشکی در ایران است که در استان خراسان رضوی و در شهر مشهد واقع شده است. این دانشگاه در سال 1949 همراه با دانشگاه فردوسی مشهد تاسیس شد و در سال 1986 با قوانین ملی از موسسه اصلی آن جدا شد. دانشگاه علوم پزشکی مشهد در حال حاضر به عنوان یکی از بهترین ها در خاورمیانه رتبه بندی شده است. در سال 2001 گروه پزشکی آن در بین دانشگاه های ایران رتبه اول را کسب کرد. آخرین رتبه بندی، دانشگاه مشهد را در جایگاه 3 ملی قرار داده است.

دانشگاه علوم پزشکی مشهد دارای 8 دانشکده، 32 بیمارستان و همچنین 179 مرکز بهداشتی درمانی روستایی و 147 مرکز بهداشتی درمانی شهری است. این دانشگاه شامل حدود 600 کارمند آموزشی، 1700 پزشک، 140 دندانپزشک، 130 داروساز و 25402 کارمند است. در سال 2001، 7000 دانشجو به صورت تمام وقت در این دانشگاه ثبت نام کردند [15].

تاریخچه: دانشکده پزشکی مشهد در تاریخ 23 نوامبر 1949 توسط دکتر زنگنه، وزیر فرهنگ، رسماً افتتاح شد. این دانشکده با 61 دانش آموز، یک دانشیار و هفت مربی شروع به کار کرد. در سال 1956، هنگامی که دانشکده هنر افتتاح شد، این دو دانشکده با هم ادغام شدند و دانشگاه مشهد را تشکیل دادند.

در سال 1965، بدری تیمورتاش و اسماعیل سندوزی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه را تأسیس کردند. در سال 1989، دانشکده های ارائه دهنده مدارک علوم پزشکی در سراسر کشور از وزارت فرهنگ و آموزش عالی جدا شدند. دانشگاه

های پزشکی نوظهور تحت مدیریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار گرفته اند. بنابراین، دانشگاه اصلی مشهد به دو دانشگاه مستقل تقسیم شد: دانشگاه فردوسی مشهد و دانشگاه علوم پزشکی مشهد [15].

دانشگاه علوم پزشکی مشهد هم اکنون با 8 دانشکده، 32 بیمارستان، 179 مرکز بهداشت روستایی و 147 مرکز بهداشت شهری در حال فعالیت است. مناطق تحت پوشش این دانشگاه، یک ناحیه گسترده از شمال شرقی تا مناطق مرکزی کشور را شامل می شود که این دانشگاه را به بزرگترین دانشگاه علوم پزشکی ارائه خدمات بهداشتی و درمانی تبدیل می کند. این دانشگاه با 597 پرسنل آموزشی، 1645 پزشک با تخصصهای مختلف، 138 دندانپزشک، 123 داروساز و 25402 کارمند، خدمات بهداشتی و درمانی را به بیشترین جمعیت منطقه و همچنین بیش از 25 میلیون گردشگر در سال ارائه می دهد. دانشگاه علوم پزشکی مشهد مسئول اصلی سلامت جامعه خراسان است و هدف اساسی آن تضمین و بهبود سلامت همه مردم خراسان رضوی است [15].

40.3.9 آموزش پزشکی در کهگیلویه و بویراحمد

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج (YUMS) یکی از دانشگاه های دولتی ایران است که تحت نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در استان کهگیلویه و بویراحمد در ایران قرار دارد. این دانشگاه 177 عضو هیئت علمی و تقریباً 2000 دانشجو دارد. این دانشگاه در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در رشته های پزشکی، دندانپزشکی، پیراپزشکی، پرستاری، مامایی و بهداشت دانشجو می پذیرد. پذیرش با نمرات کسب شده در آزمون سراسری سالانه تعیین می شود.

تاریخچه: دانشگاه علوم پزشکی یاسوج (YUMS) با هدف تبدیل شدن به یک سازمان منطقه ای برای درمان در کهگیلویه و بویراحمد در سال 1990 به عنوان دانشکده تاسیس شد. این دانشکده اولین بار دانشجویان پزشکی را در سال 1995 از کنکور سراسری ثبت نام کرد. در سپتامبر 1995، پس از سه سال فعالیت به عنوان دانشکده، این سازمان به دانشگاه علوم پزشکی یاسوج ارتقا یافت.

پردیس دانشگاه: این دانشگاه از مجموعه مدیریت دانشگاه، دانشکده بهداشت عمومی و پردیس دانشگاهی جدید تشکیل شده است. پردیس دانشگاهی جدید در نزدیکی بیمارستان آموزشی امام سجاد واقع شده و شامل دانشکده پزشکی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشکده پیراپزشکی و دانشکده دندانپزشکی است. سالن ورزشی، مسجد دانشگاه و خوابگاه های دختران نیز در نزدیکی محوطه دانشگاه واقع شده اند.

دانشکده ها: این دانشگاه شامل دانشکده پزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشکده بهداشت و دانشکده پیراپزشکی است.

مرکز تحقیقات گیاهان دارویی: مرکز تحقیقات گیاهان دارویی اولین مرکز تحقیقاتی دانشگاه است و در سال 2007 تأیید شد. منطقه بویراحمد موزه طبیعی گیاهان دارویی به حساب می آید. تنوع در این منطقه بی نظیر است و منابع بی نظیر ژنتیکی ایران به حمایت از این مرکز کمک می کند. این مرکز مزایا، مضرات و خواص گیاهان دارویی را برای درمان و تهیه مواد آرایشی و بهداشتی بررسی می کند.

مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت: مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت در فوریه 2011 در وزارت بهداشت تأسیس شد. هدف این مرکز بررسی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت و نیازهای اساسی است.

مرکز تحقیقات سلولی - مولکولی: مرکز تحقیقات سلولی - مولکولی یک مرکز تحقیقاتی دانشگاهی است. این مرکز که در سال 2010 تأسیس شده است به عنوان چارچوبی برای پروژه های تحقیقاتی استادان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در پزشکی و سایر زمینه ها عمل می کند. امکانات آزمایشگاهی این مرکز برای اجرا و ارتقا پروژه های تحقیقاتی در زمینه زیست شناسی سلولی و مولکولی است [16].

40.3.10 آموزش پزشکی در کرمان

دانشگاه علوم پزشکی کرمان (KMU)، دانشگاهی واقع در شهر کرمان در ایران است. این دانشگاه هشتمین دانشگاه بزرگ پزشکی در ایران و بزرگترین دانشگاه علوم پزشکی در جنوب شرقی کشور با حدود 6000 دانشجو و 503 کارمند آموزشی است. در این دانشگاه بیش از 125 رشته کارشناسی و کارشناسی ارشد در 10 دانشکده از جمله دانشکده پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری و مامایی، بهداشت، پیراپزشکی، طب ایرانی و مدیریت و اطلاع رسانی تدریس می شود. دانشگاه علوم پزشکی کرمان دارای 6 پردیس از جمله دو پردیس در دو شهرستان زرنند و سیرجان است [17].

40.3.11 آموزش پزشکی در قزوین

دانشگاه علوم پزشکی قزوین (QUMS) یک دانشگاه پزشکی در استان قزوین در ایران است. این دانشگاه که در شمال غربی تهران در شهر قزوین واقع شده است، در سال 1984 تأسیس شد و در سال 1986 تحت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار گرفت. دانشگاه علوم پزشکی قزوین رشته های مختلف پزشکی را که شامل دوره های رزیدنتی و فلوشیپ نیز می شود در 4 دانشکده ارائه می دهد و کلیه بیمارستان ها و کلینیک های بزرگ را در سراسر شهر و استان قزوین اداره می کند [18].

40.3.12 آموزش پزشکی در یزد

تاریخچه: دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی (SSU) اولین دانشگاه پزشکی ایران بود که پس از انقلاب اسلامی توسط 45 دانشجوی پزشکی تاسیس شد. این بخش سپس توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال 1994 به دانشگاه علوم پزشکی تبدیل شد. تا به امروز بیش از 20000 متخصص بهداشت از این دانشگاه در تمام شاخه های مراقبت های بهداشتی از جمله بهداشت، پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری، مامایی و علوم پیراپزشکی فارغ التحصیل شده اند.

بررسی اجمالی: دانشگاه علوم پزشکی در این چهار زمینه تخصصی فعالیت می کند: آموزش، تحقیق، ارتقای بهداشت و امور بالینی. طبق سیستم بهداشت و درمان ایران، رئیس دانشگاه علوم پزشکی در هر استان بر کل سیستم مراقبت های بهداشتی و امور آموزشی مرتبط با آن نظارت دارد. بنابراین مراکز و امکانات زیر توسط رئیس دانشگاه نظارت می شود: دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، مراکز بهداشتی، بیمارستان ها و کلینیک ها، داروخانه ها، آزمایشگاه ها و انجمن های غذا و دارو [19].

40.3.13 آموزش پزشکی در زنجان

دانشگاه علوم پزشکی زنجان یک دانشگاه علوم پزشکی دولتی است که در شهر زنجان در ایران واقع شده است. این دانشگاه دارای مراکز و موسسات بسیاری مانند موسسه مطالعات پیشرفته در علوم پایه و پایگاه اطلاعات علمی است. همچنین یک مجله پزشکی نیز توسط این دانشگاه منتشر می شود: مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان [20].

40.3.14 آموزش پزشکی در زاهدان

دانشگاه علوم پزشکی زاهدان یک دانشگاه دولتی در شهر زاهدان در ایران است. این دانشگاه دارای شش دانشکده از جمله دانشکده پزشکی، دندانپزشکی، توان بخشی، مراقبت های بهداشتی، پرستاری، پیراپزشکی و یک دانشکده در خاش است. دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال 1986 تاسیس شد. این دانشگاه 64 رشته را در 6 دانشکده ارائه داده و 378 عضو دانشگاهی آن خدمات آموزشی را به بیش از 4400 دانشجو ارائه می دهند [21].

(الف)

School of Allied Medicine at a glance (FY 2015)

1	Founded	1986
2	Departments	5
3	Faculty	18
4	Staff	33
5	Fields	Bachelor: Health Information Technology, Laboratory Sciences, Library & Information Sciences, Radiology, Anaesthesiology Sciences
6	Degree Programs	Bachelor
7	Total Students	610

Departments	
Health Information Technology	Library & Information Sciences
Laboratory Sciences	Anaesthesiology Sciences
Radiology	

دانشکده پیراپزشکی در یک نگاه (سال 2015) (ب)

شکل 40.7 (الف) ورودی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، (ب) دانشکده پیراپزشکی زاهدان و اطلاعات مربوط

به آن [21].

40.3.15 آموزش پزشکی در بوشهر

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر (BPUMS) یک دانشگاه پزشکی دولتی در استان بوشهر در ایران است. این دانشگاه یکی از قدیمی ترین و بزرگترین دانشگاه های ایران است که قدمت آن به 29 سال پیش باز می گردد. دانشگاه علوم پزشکی بوشهر کلیه بیمارستانهای دولتی در بوشهر و شهرهای اطراف آن را اداره می کند.

تاریخچه: دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در سال 1983 با نام نرجس تاسیس شد و فقط با 25 دانشجوی مامایی شروع به کار کرد. در سال 1995 پس از تحولات فراوان، با مجوز رسمی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران نام این دانشگاه به دانشگاه علوم پزشکی بوشهر تغییر یافت. امروز دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بیش از 1500 دانشجو را در 17 زمینه مختلف علوم پزشکی تربیت می کند. این دانشگاه نه تنها به آموزش دانشجویان می پردازد، بلکه خدمات بهداشتی را نیز به مردم استان خود ارائه می دهد. رشته های پزشکی، دندانپزشکی، پزشکی اجتماعی، میکروبیولوژی، پرستاری، مامایی، علوم تغذیه، بهداشت محیط، بهداشت عمومی، کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، تکنولوژی اتاق عمل، بیهوشی و فوریت های پزشکی از جمله رشته های ارائه شده در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر هستند.

دانشکده ها: دانشکده پزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشکده پرستاری و مامایی و دانشکده بهداشت.

مراکز تحقیقات: مرکز تحقیقات طب گرمسیری و عفونی خلیج فارس، مرکز تحقیقات زیست فناوری دریایی خلیج فارس، مرکز تحقیقات پزشکی هسته ای خلیج فارس و مرکز تحقیقات بهداشت محیط سیستمی و انرژی.

بیمارستان ها: بیمارستان شهدای خلیج فارس در بوشهر، بیمارستان تخصصی قلب در بوشهر، بیمارستان شهید صادق گنجی در برازجان، بیمارستان سوانح و سوختگی در گناوه، بیمارستان امیرالمومنین در گناوه، بیمارستان امام خمینی در کنگان، بیمارستان زینبیه در خورموج، بیمارستان بقیه الله الاعظم در دیلم، بیمارستان امام حسین در اهرم و بیمارستان امام هادی در دیر.

نشریه ها: دوماهنامه طب جنوب (ISMJ) [22]، نشریه پرستاری گروه های آسیب پذیر (NJV) و سالنامه آماری دانشگاه.

سایر دانشگاه های پزشکی قابل توجه، در [23-27] مورد بحث قرار گرفته اند. علاوه بر این، یک زنجیره دانشگاه ملی به نام « دانشگاه آزاد اسلامی » نیز دارای واحد های پزشکی زیادی است که شاید بزرگترین آن در تهران باشد [28]. یادداشت پایانی: کتابی که به تازگی در مورد تاریخ بیمارستان های ایران از قرن ششم تا بیستم ترجمه شده است، نوشته ویلم فلور و ترجمه ایرج نبی پور، گزارش چشمگیری از بیمارستان های ایران ارائه می کند. از سال 821 پس از میلاد، بیمارستان هایی در ایران ساخته شده و به گفته وی، به کار گرفته شده است. مبلغان انگلیسی و آمریکایی نیز سهم عمده ای در تأسیس بیمارستان در سراسر ایران داشته اند. در این کتاب پزشکان متعددی از پیش از اسلام تا دوران عباسی تا سلطنت پهلوی اخیر آورده شده است. پزشکی و مراقبت های بهداشتی برای قرن ها کمک کلیدی ایرانیان بوده است. [29]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Provinces_of_Iran

[2] J. Pourahmad, "History of Medical Sciences in Iran," *Iranian Journal of Pharmaceutical Research* (2008), 7 (2): 93-99

[3] https://en.wikipedia.org/wiki/Academy_of_Gondishapur

[4] A. M. Goichon, *Archives Institute and Science*, 1952:31:308.

[5] https://en.wikipedia.org/wiki/Tehran_University_of_Medical_Sciences

[6] https://en.wikipedia.org/wiki/Shiraz_University_of_Medical_Sciences

[7] K. Nasr, "History of Contemporary Medicine: Shiraz University School of Medicine – Its Foundation and Development," *Archives of Iranian Medicine*, Vol 12, No. 1, pp. 87-92, 2009.

[8] M.H. Azizi, see www.aimjournal.ir

[9] https://en.wikipedia.org/wiki/Isfahan_University_of_Medical_Sciences

[10] https://en.wikipedia.org/wiki/Mazandaran_University_of_Medical_Sciences

[11] https://en.wikipedia.org/wiki/Babol_University_of_Medical_Sciences

- https://en.wikipedia.org/wiki/Ahvaz_Jundishapur_University_of_Medical_Sciences [12]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Gilan_University_of_Medical_Sciences [13]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Tabriz_University_of_Medical_Science [14]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Mashhad_University_of_Medical_Sciences [15]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Yasuj_University_of_Medical_Sciences [16]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Kerman_University_of_Medical_Sciences [17]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Qazvin_University_of_Medical_Sciences [18]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Shahid_Sadoughi_University_of_Medical_Sciences [19]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Zanjan_University_of_Medical_Sciences [20]
- <http://en.med.zaums.ac.ir/> [21]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Bushehr_University_of_Medical_Sciences [22]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Alborz_University_of_Medical_Sciences [23]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Arak_University_of_Medical_Sciences [24]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Ardabil_University_of_Medical_Sciences [25]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Birjand_University_of_Medical_Sciences [26]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Shahrekord_University_of_Medical_Sciences [27]
- https://en.wikipedia.org/wiki/Islamic_Azad_University,_Tehran_Medical_Branch [28]
- [29] دبلیو فلور، «تاریخ بیمارستان‌های ایران از 550 تا 1950 میلادی»، انتشارات Mage، www.mage.com.
2021 در پارسی

فصل 41 آموزش مهندسی در ایران مدرن

41.1 مقدمه

در این فصل ، بررسی اجمالی آموزش مهندسی در ایران مدرن با نگاهی به تاریخ گذشته آورده خواهد شد. ایران 31 استان دارد (شکل 41.1 را ببینید) [1] و در حال حاضر حداقل یک دانشکده مهندسی در همه آنها وجود دارد ، ورود به جزئیات طولانی مدت طول می کشد ، اما تلاش می شود تا پوشش کافی موضوع ارائه شود. خلاصه ای از آموزش مهندسی در 150 سال گذشته ارائه شده است. به دلیل وجود دهها دانشکده مهندسی ، فقط چهار مورد از آنها: تهران ،

شریف ، امیر کبیر و شیراز به تفصیل آورده شده است. جدولی در مورد اخبار ایالات متحده و گزارش های جهانی و وب سایت های اصلی 20 دانشکده برتر مهندسی آورده شده است.

41.2 برخی از پیشرفتهای مهندسی ایران باستان

پرشیا و نام جدید او ایران (از سال 1935) بیش از 5000 سال تمدن داشته و بخشی از آن در نوآوری های فنی بوده است. در فصل 2 کوروش بزرگ ، برخی از این نوآوری ها مانند اولین تشکیل باتری یا معرفی اسطرولاب توسط نبوغ خوارزمی در قرن 8 ارائه شده است. رازی ، در قرن های 9 و 10 ، چندین محصول را کشف کرد که اکنون به عنوان مهندسی شیمی در نظر گرفته شده اند (نگاه کنید به فصل 6). یا نبوغ بیرونی که از استرولاب برای تخمین شعاع سیاره زمین در قرن یازدهم در مشارکت های خود در نجوم استفاده کرد. کارهای باستان شناسی مربوط به 5 قرن قبل از میلاد در سوئس و کاشان در ایران باعث کشف عناصر علمی و فناوری در ایران باستان شده است [2]. مشاهدات بیشتر نشان داده است که دو قرن قبل از میلاد ، پارسیان درگیر متالورژی ، مواد مبتنی بر شیشه ، تصفیه آب ، استخراج معادن ، کارهای عمرانی مانند سدها ، جاده ها ، خدمات پستی سریع (نگاه کنید به فصل 2) و غیره در بعد از اسلام در عصر حاضر ، معماران ایرانی برخی از شگفتی های جهان مانند تاج محل در آگرا ، هند و مساجد و قلعه های متعدد در سراسر ایران و همچنین در خاورمیانه را ساخته اند. از دیگر سنگ مرمرهای ساختمانی می توان به شهر تیسفون (نگاه کنید به فصل 4) ساخته شده توسط سلسله ساسانیان. در قرن سیزدهم دانشمند و ستاره شناس طوسی (نگاه کنید به فصل 21) رصدخانه مراغه (در استان آذربایجان شرقی) را ساخت که ویرانه های آن هنوز هم وجود دارد. توسی همچنین اصطلاحاً مفهوم زوج توسی را اختراع کرد. زوج طوسی یک وسیله ریاضی بود که در آن یک دایره کوچک در داخل یک دایره بزرگتر دو برابر قطر دایره کوچکتر می چرخد. طراحی و ساخت شگفت انگیز معماری سلسله صفوی که احتمالاً توسط شیخ بهایی طراحی شده است (نگاه کنید به فصل 28) در اصفهان ، ایران هنوز یک معجزه معماری اسلامی است.

شکل 41.1 نقشه ایران که تمام 31 استان را نشان می دهد [1]

41.3 خلاصه آموزش مهندسی در ایران مدرن

در اوایل قرن نوزدهم ، امیر کبیر ، وزیر میهن پرست پادشاه قاجار ناصرالدین شاه (نگاه کنید به دیدگاه‌هدیدگاه امیرکبیر) ، مجموعه ای از مدارس ملی فناوری را ایجاد کرد ، به نام "دارالفنون" ، (دانشکده فناوری) دارالفنون از سال 1851 به مدت 80 سال در ایران "پلی تکنیک" ملی بود که فارغ التحصیلان خود کارخانه هایی مانند شمع ، مغازه های مطبوعات ، شیشه ، کاغذ ، پارچه و غیره را تأسیس و مدیریت می کردند [3]. این مدرسه بنیان دانشگاه تهران و چند مدرسه دیگر شد [4]. «تحصیلات مهندسی (مبتنی بر مهندسی ساختمان) در فرهنگستان هنر از زمان ناصرالدین شاه (پادشاه قاجار) آغاز شد و تا زمان تأسیس دانشگاه تهران در زمان رضاشاه به طور نامحدود ادامه دارد. با تأسیس دانشگاه تهران ، پذیرش دانشجو در دانشکده مهندسی شکل می گیرد. در دوره رضاشاه (بنیانگذار سلسله پهلوی) و تا پایان سال 1941 ، تنها مرکز

آموزش عالی مهندسی دانشکده فنی بود که در رشته های راه و ساختمان ، الکترومکانیک ، معدن و شیمی صنعتی (شیمی) دانشجوی می پذیرفت. مهندسی). رشته های اولیه دانشکده مهندسی دانشگاه تهران ("دانش کده فنی") مهندسی عمران ، مکانیک ، برق و معدن بود که بعداً مهندسی شیمی ، متالورژی ، نفت ، الکترونیک ، کامپیوتر ، هسته ای و عمومی را اضافه کرد [3]. مهندسی کشاورزی در شهرک کرج ، در شمال تهران تأسیس شد. در سال 1939 ، دانشکده فنی نفت آبادان بر اساس قرارداد نفتی 1933 برای تربیت متخصصان ایرانی در زمینه های مربوط به نفت و همزمان با اعزام جوانان ایرانی به انگلستان برای آموزش دانشگاهی در زمینه های مربوط به نفت ، توسط شرکت نفت تأسیس شد. [4]

در اواخر دهه 1920 ، دو مرکز آموزش عالی دیگر تأسیس شدند ، یعنی مرکز آموزش مخابرات (وابسته به وزارت پست و تلگراف برای کارمندان خود) و گالری هنر عالی (فقط با مدرک الکترونیک و ماشین الکتریکی مانند ماشین در دانشکده فنی). در سال 1951 ، رشته ای به نام مهندسی نفت به گالری هنر عالی اضافه شد. در اواسط دهه 1930 ، با کمک یونسکو ، مرکز آموزش عالی پلی تکنیک تأسیس شد که پس از مدت کوتاهی به سه مرکز تبدیل شد: 1- پلی تکنیک با برق ، مکانیک ، نساجی ، راه و ساختمان و مهندسی شیمی و 2- تجارت عالی با زمینه های مدیریت بازرگانی ، مدیریت اقتصادی و 3- گالری هنری عالی با تأکید بر آموزش تکنسین های فنی در زمینه های مختلف مانند برق ، مکانیک ، فلزکاری ، نجاری و ...

با تبدیل دانشگاه شیراز به دانشگاه پهلوی در سال 1963 ، دانشکده فنی این دانشگاه با کمک دانشگاه پنسیلوانیا در رشته های برق و الکترونیک ، مکانیک ، مهندسی شیمی و مهندسی عمران دانشجوی پذیرفت.

در اواسط دهه 1960 دانشکده فنی دانشگاه تبریز و دانشگاه آریامهر (دانشگاه شریف) تأسیس شدند.

در اوایل دهه 50 ، بخش خصوصی در ایران مرکزی برای آموزش عالی مهندسی تأسیس کرد: 1- مرکز آموزش عالی نوشیروانی در بابل 2- مدرسه عالی ساخت و ساز.

از سال 1974 تا 1976 در دانشگاه های اصفهان ، جندی شاپور ، اهواز و مشهد ، دانشکده فنی تأسیس شد و دانشجویان پذیرفته شدند. دانشگاه صنعتی آریامهر اصفهان و دانشکده مهندسی دانشگاه بلوچستان ، دانشگاه پور علی سینا همدان و دانشگاه رازی کرمانشاه در سال 1976 تأسیس شدند. پس از انقلاب 1979 ، مدرسه عالی ساخت و ساز ، مدرسه عالی مخابرات ، مدرسه عالی بازرگانی و چندین مدرسه خصوصی دیگر در دانشگاه خواجه نصیر ادغام شدند. همچنین دبیرستان نوشیروانی بابل به دانشکده فنی دانشگاه مازندران تبدیل شد.

در اواسط دهه 1960 دانشکده فنی دانشگاه تبریز و دانشگاه آریامهر (دانشگاه شریف) تأسیس شدند.

در اوایل دهه 50 ، بخش خصوصی در ایران مرکزی برای آموزش عالی مهندسی تأسیس کرد: 1- مرکز آموزش عالی نوشیروانی در بابل 2- مدرسه عالی ساخت و ساز. از سال 1974 تا 1976 در دانشگاه های اصفهان ، جندی شاپور ، اهواز و مشهد ، دانشکده فنی تأسیس شد و دانشجویان پذیرفته شدند.

دانشگاه صنعتی آریامهر اصفهان و دانشکده مهندسی دانشگاه بلوچستان ، دانشگاه پور علی سینا همدان و دانشگاه رازی کرمانشاه در سال 1976 تأسیس شدند پس از انقلاب 1979 ، مدرسه عالی ساخت و ساز ، مدرسه عالی مخابرات ، مدرسه عالی بازرگانی و چندین مدرسه خصوصی دیگر در دانشگاه خواجه نصیر ادغام شدند. همچنین دبیرستان نوشیروانی بابل به دانشکده فنی دانشگاه مازندران تبدیل شد.

41.4 دانشکده فنی مهندسی دانشگاه تهران

همانطور که قبلاً ذکر شد ، در اواسط قرن نوزدهم و وزیر کبیر امیر کبیر ، دنباله ای از مدارس آموزش به نام دارالفنون (مدارس فناوری) به زبان فارسی آن زمان تأسیس شد. ذکر شده است که چنین مدرسی در ژاپن و ترکیه یک یا دو دهه دیرتر از ایران تأسیس شده اند [3]. در سال 1922 ، مجلس ایران تأسیس بورسیه های آموزش عالی برای دانشجویان آینده دار را تصویب کرد. این تصمیم به کمبود اعضای هیئت علمی ماهر کمک کرد. همچنین از چند استاد دعوت شده بود که از اتریش بیایند ، اما مهمتر از همه ، در زمان رضا شاه پهلوی ، صدها دانش آموز آینده دبیرستان به اروپا اعزام شدند ، بسیاری از آنها به فرانسه ، برای تحصیلات عالی در مهندسی ، پزشکی و سایر زمینه ها . این دانشجویان در همه زمینه ها رهبران ملت شدند ، از جمله برخی در سیاست و دیپلماسی به پایان رسید. در سال 1933 کابینه فارس ایجاد دانشگاه تهران را تصویب کرد. دانشکده مهندسی در همان زمان تأسیس شد. تأسیس دارالفنون پایه ای برای ایجاد دانشگاه تهران بود. در واقع اولین ساختمانهای این دانشگاه جدید ساختمانهای دارالفنون [3] بودند. شکل 41.2 استادان و فارغ التحصیلان دانشکده فنی دانشگاه تهران (دانشکده فنی) را در سال 1938 در محوطه دارالفنون قدیمی نشان می دهد.

شکل 41.2 عکسی از اساتید و فارغ التحصیلان دانشکده مهندسی دانشگاه تهران UT 1938 در محوطه دارالفنون [3] دانشکده فنی دانشگاه تهران فارغ التحصیلان بسیار موفق بسیاری دارد. از جمله کسانی که در این کتاب ذکر شده است ، مرحوم لطفی اصغر زاده ، خالق منطق فازی است (نگاه کنید به فصل 33) ، مرحوم فضل الله رضا ، یکی از اولین فارغ التحصیلان مهندسی برق این مدرسه (به فصل 32 مراجعه کنید) دیگر افراد در اینجا ، در میان بسیاری ، کارو لوکاس ، پرویز جبهدار ، سعید سهراب پور ، جالینوس اعتماد ، کاوه پهلوان ، حمید جعفرخانی و نادر انقطاع هستند (به دیدگاه های مربوطه مراجعه کنید).

41.5 دانشکده فنی مهندسی دانشگاه شیراز

دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز (SUSE) در سال 1965 تأسیس شد. پیشگامانی که SUSE را تأسیس کردند منوچهر وصال و محمد صادق معیری بودند. دکتر وصال دارای مدرک دکترای ریاضیات از فرانسه بود. در واقع ، او به عنوان یک دانشجو جوان ، یکی از بیش از 100 دانشجوی درخشان بود که در زمان رضا شاه پهلوی برای دریافت دکترای ریاضیات بورسیه شد. وی به عنوان رئیس بنیانگذار مهندسی در دانشکده خدمت کرد. برای عکسهای دکتر وصال و

دکتر معیری که در تأسیس گروه مهندسی مکانیک و همچنین به عنوان رئیس سوم در SUSE نقش اساسی داشتند به شکل 41.3 مراجعه کنید. رئیس دوم دکتر اردشیر آیدون بود. [7-3،5]

شکل 41.3 رئیس اول SUSU (دکتر وصال) و رئیس سوم (دکتر معیری)

از زمان تأسیس دانشکده در سال 1965 ، چهار بخش در آن مستقر شدند: مهندسی برق و الکترونیک ، مهندسی مکانیک ، مهندسی شیمی ، مهندسی عمران و محیط زیست و علوم و مهندسی مواد.

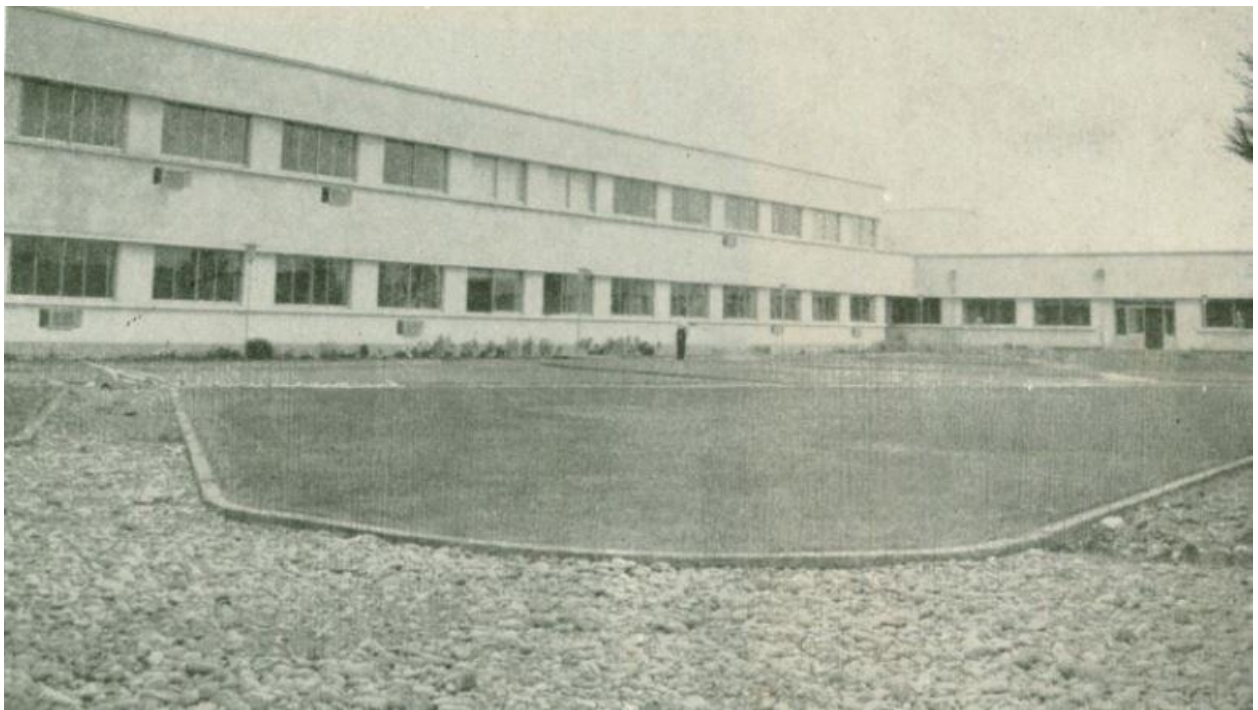
پیش از سال 1979 ، دانشکده فنی مهندسی دانشگاه پهلوی سابق همکاری مشترکی با دانشگاه پنسیلوانیا در فیلادلفیا برای تبادل استاد داشت و همچنین دانشجویان کارشناسی ارشد برای دریافت درجه دکترا به دانشگاه پنسیلوانیا اعزام شدند. از طریق کنفرانس های بین المللی متعدد در شیراز ، جایی که بسیاری از دانشمندان ، اساتید و متخصصان از هر گوشه جهان در این نشست شرکت می کردند ، یک مدرسه معتبر در حال کسب این مدرسه بود. برخی از فارغ التحصیلان معتبرترین دانشگاههای ایالات متحده و انگلستان جذب شیراز شده بودند.

در سال 1979 نام دانشگاه به نام اصلی خود به عنوان دانشگاه شیراز بازگشت. از آن زمان ، بسیاری از دانشکده های جوان تحصیل کرده از خارج از کشور و همچنین ایران ، بسیار تلاش کرده اند تا اعتبار و کیفیت آموزش شیراز را ارتقا دهند.

در حال حاضر ، سه دانشکده به شرح زیر وجود دارد: دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر ، دانشکده مهندسی شیمی ، نفت و گاز و دانشکده مهندسی مکانیک ، هسته و مواد. شکل 41.4 تا 41.7 برخی از ساختمانهای قدیمی و جدید دانشگاه شیراز و SUSE را نشان می دهد.

شکل 41.4 مجموعه جدید دانشگاه

شکل 41.5 بخش ساختمان قدیمی دانشکده فنی مهندسی دانشگاه شیراز

شکل 41.6 صحنه ای از بازدید یک استاد بزرگوار از دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز در سال 1970 (نویسنده با لباس

سفید در مرکز است) [4]

شکل 41.7 چند صحنه از دانشکده مهندسی ساختمانهای دانشگاه شیراز [5،6]

در زیر جمعیت دانشجویی فعلی دانشکده فنی مهندسی دانشگاه شیراز آورده شده است

مجموع	دانشجویان دکترا	دانشجویان کارشناسی ارشد	دانشجویان کارشناسی	دانشکده
743	122	276	345	علم مواد
703	109	296	298	شیمی، نفت و گاز
1313	212	457	644	برق و کامپیوتر
798	112	344	341	مکانیک
3556	555	1373	1628	مجموع کل

یکی از فارغ التحصیلان برجسته دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز در این کتاب قاسم اسرار معاون سابق مدیر ناسا است (دیدگاه او را ببینید).

41.6 دانشگاه صنعتی شریف (تهران)

"دانشگاه صنعتی شریف (SUT) یک دانشگاه دولتی در تهران، ایران است و به طور گسترده ای موسسه پیشگام کشور در زمینه های علوم، فناوری، مهندسی و ریاضیات (STEM) محسوب می شود. محوطه دانشگاه بین المللی این دانشگاه در جزیره کیش، خلیج فارس واقع شده است. این دانشگاه در سال 1966 و در زمان محمدرضا شاه پهلوی تأسیس شد و قبلاً دانشگاه صنعتی آریامهر نام داشت و برای مدت کوتاهی پس از انقلاب 1979، این دانشگاه دانشگاه صنعتی تهران نام گرفت. پس از انقلاب، این دانشگاه دانشگاه صنعتی شریف نامگذاری شد. این دانشگاه برنامه های کارشناسی و کارشناسی ارشد را در 15 بخش اصلی ارائه می دهد. مجموعه دانشجویان متشکل از حدود 6000 دانشجوی کارشناسی و 4700 دانشجوی تحصیلات تکمیلی از 31 استان ایران است. بودجه دانشگاه شریف توسط دولت و از طریق منابع خصوصی تأمین می شود. پذیرش در مقطع کارشناسی در شریف محدود به 800 دانشجوی برتر از 500,000 (یا 0.16٪)

دانش آموزانی است که در کنکور سراسری قبول می شوند و سالانه توسط وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری ایران برگزار می شود.

در رتبه بندی آکادمیک 2013 دانشگاه های جهان در رده بندی مهندسی / فناوری و علوم کامپیوتر ، SUT در رتبه 5 در خاورمیانه قرار دارد. این دانشگاه در رتبه بندی دانشگاه های جهانی 2014 در میان 251-275 دانشگاه برتر جهان و 37 امین آسیا قرار دارد. در 100 تحصیلات عالی در سال 2014 برای دانشگاه های جدیدتر (کمتر از 50 سال) ، SUT رتبه 1 را در خاورمیانه ، 6 در آسیا و 27 را در جهان کسب کرد.

SUT در سال 1966 تاسیس شد و برای آموزش و تأمین بخشی از نیروی انسانی متخصص مورد نیاز کشور در سطح برابر به دانشگاه های معتبر جهان تأسیس شد. در مقایسه با سایر دانشگاه های سراسر جهان ، این یک پیشگام جوان و در حال رشد در علوم پایه و علمی است. اهداف اصلی SUT عبارتند از: (1) ایجاد سازمانی که دانشجویان بتوانند در آن ها در علوم نظری و کاربردی آموزش ببینند ، با تأکید ویژه بر نیازهای خاص جامعه اسلامی. (2) برای دانش آموزان دانش و فنون پیشرفته مورد نیاز برای شرکت در زمینه های مهندسی و فن آوری و پرورش آنها به مهندسين خلاق ، دانشمندان خوب و فن آوران نوآور را پرورش دهد. و (3) برای آموزش مهندسانی که آماده استخدام هستند ، مشارکت قابل توجهی در مشاغل خود دارند و دارای احساس مسئولیت عمومی و تمایل به ادامه یادگیری هستند. تأکید بر ارتقا تحقیقات چند رشته ای در مقاطع تحصیلات تکمیلی و دکتری است. بر این اساس ، SUT یک محیط علمی و پویا را برای کسانی که سعی در کسب دانش دارند فراهم می کند. به عبارت دیگر ، SUT مکانی برای آن دسته است که سعی در درک و درک واقعیات و حقایق علمی دارند و سعی در انتقال آن به دیگران دارند. "[8]

تاریخ:

این دانشگاه در سال 1966 با نام دانشگاه صنعتی آریامهر توسط محمدعلی مجتهدی تاسیس شد. شکل 41.8 دو عکس از دکتر مجتهدی را نشان می دهد (همچنین به دیدگاه دیدگاه وی در جای دیگر کتاب مراجعه کنید). در آن زمان 54 عضو هیئت علمی و در مجموع 412 دانشجو بودند که با آزمون سراسری انتخاب شدند. همچنین ، تنها چهار بخش تأسیس شد:

مهندسی

برق ، متالورژی ، مکانیک و مهندسی شیمی. در سال 1972 ، محمدرضا پهلوی با هدف مدلسازی مدرسه مبتنی بر انستیتوی فناوری ماساچوست ، اما ریشه در فرهنگ ایران ، سید حسین نصر را به عنوان رئیس دانشگاه منصوب کرد (به فصل 37 مراجعه کنید). در سال 1974 پردیس جدید دانشگاه در اصفهان تأسیس شد. اما بعداً آن دانشگاه به دانشگاهی

مستقل تبدیل شد و دانشگاه صنعتی اصفهان (IUT) نام گرفت. SUI حدود 12000 دانشجو و بیش از 700 عضو هیئت علمی در 15 بخش اصلی دارد. SUT یکی از بالاترین نسبت های دانشکده به دانشجو در ایران را دارد. نخست وزیر دوم SUT مرحوم فضل الله رضا بود (به بخش 32 مراجعه کنید) ، در حالی که مقام چهارم دکتر حسین نصر بود (نگاه کنید به فصل 37). شاید مشهورترین فارغ التحصیلان دانشگاه SUT ، مرحوم دکتر مریم میرزاخانی باشد - اولین زنی در جهان که برنده مدال فیلدز می شود و همچنین به عنوان جایزه نوبل ریاضیات شناخته می شود (به بخش 35 مراجعه کنید) همچنین محمد شاهیده پور

. مراکز تحقیقاتی وابسته

"این دانشگاه از ایجاد مراکز تحقیقاتی حمایت کرده است. این کارها معمولاً با بودجه جداگانه ای که از طریق دانشگاه یا از طریق دانشگاه انجام می شود آغاز می شود اما در ماه های اول تأسیس خود پروژه های تحقیق و توسعه را از صنعت می پذیرند. بیشتر کارمندان این مراکز دانشجویان دانشگاه شریف هستند ، در حالی که در برخی موارد دانش آموختگان اخیر یا دانشجویان سایر دانشگاه ها نیز استخدام شده اند." [8]

در زیر لیستی از مراکز تحقیقاتی وابسته به دانشگاه شریف آورده شده است. [8]

- موسسه تحقیقات ارتباطات پیشرفته
- مرکز تحقیقات پیشرفته فناوری اطلاعات و ارتباطات (AICTC)
- رصدخانه البرز برای پرتوهای کیهانی و گاما با انرژی بالا
- مرکز تحقیقات بیوشیمیایی و زیست محیطی
- مرکز نظارت بر شرایط (CMC)
- مرکز کارآفرینی
- مرکز تحقیقات مطالعات اقتصادی و صنعتی
- مرکز تحقیقات الکترونیک
- مرکز تحقیقات فناوری انرژی
- مرکز تحقیقات بیوشیمیایی و زیست محیطی (B.B.R.C)

- دانشگاه سبز: مرکز تحقیقات محیطی
- مرکز تحقیقات سیستم‌های صنعتی
- موسسه علوم نانو و فناوری نانو
- موسسه مطالعات و تحقیقات حمل و نقل
- مرکز تحقیقات فیزیک کاربردی شریف
- مرکز تحقیقات مهندسی آب ، انرژی و اقیانوس
- شتاب دهنده شریف
- دستگاه جوجه کشی شریف [8]

شکل 41.8 دو عکس از بنیانگذار SUT مجتهدی و قدیمی ترین ساختمان دانشگاه ورودی جلو

41.7 دانشگاه صنعتی امیر کبیر (تهران)

دانشگاه صنعتی امیرکبیر (AUT) که با نام پلی تکنیک تهران نیز شناخته می شود ، یک دانشگاه تحقیقاتی دولتی واقع در تهران ، ایران است. "AUT دومین دانشگاه فنی تاسیس شده در ایران است (دانشگاه صنعتی خواجه نصیر طوسی قدیمی ترین دانشگاه فنی در ایران است ، به فصل 21 خواجه نصیر طوسی مراجعه کنید) ، و به عنوان " مادر دانشگاه های مهندسی " شناخته می شود. پذیرش در دانشگاه رقابتی است و ورود به دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد

مستلزم کسب نمره در بین 1٪ دانشجویان برتر در آزمون های ورودی دانشگاه سراسری است که به "کنکور" معروف است. [9]

این دانشگاه در سال 1928 به عنوان یک آکادمی فنی تاسیس شد ، و پس از آن توسط حبیب نفیسی در سال 1956 به یک دانشگاه تمام عیار تبدیل شد ، پس از آن توسط دکتر محمدعلی مجتهدی گسترش و بزرگ شد (نگاه کنید به شکل 41.8 و دیدگاه دیدگاه وی در سایر نقاط کتاب) ، در زمان سلسله پهلوی. در ابتدا پلی تکنیک تهران نام گرفت ، در ابتدا پنج مدرک مهندسی ارائه داد ، یعنی. برق و الکترونیک ، مکانیک ، نساجی ، شیمی و ساخت و ساز و زیر ساخت. شش ماه قبل از پیروزی انقلاب سال 1979 ایران ، پلی تکنیک تهران به نام نخست وزیر ایران امیر کبیر (1807-1852 نگاه کنید به دیدگاه دیدگاه امیرکبیر در جای دیگر کتاب) تغییر نام داد.

این دانشگاه اکنون دارای 18 بخش علوم و مهندسی ، ده ها گروه تحقیقاتی و آزمایشگاهی و سه مرکز وابسته دیگر است که در گرمسار ، بندرعباس و ماهشهر واقع شده است. حدود 13,400 دانشجو در دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد ثبت نام کرده اند. AUT بیش از 500 عضو هیأت علمی تمام وقت و 550 کارمند اداری دارد و این یکی از بالاترین نسبت های دانشکده به دانشجو در بین دانشگاه های کشور است. قوه مجریه شامل چهار بخش است که از شوراها در برنامه ریزی و اداره امور مشارکت می کنند.

AUT موافقت نامه هایی را برای همکاری تحقیقاتی و آموزشی با دانشگاه های بین المللی منعقد کرده است. یک برنامه مشترک بین AUT و دانشگاه بیرمنگام وجود دارد. AUT یکی از دانشگاه های برجسته در سیستم های آموزش الکترونیکی در ایران است که فعالیت خود را از سال 2004 آغاز کرد.

AUT پیشگام توسعه پایدار در ایران است و دفتر پایداری را در سال 2011 تأسیس کرد. فعالیت های این دفتر با کاهش مصرف انرژی ، هزینه ها و انتشار گازهای گلخانه ای به دانشگاه AUT کمک می کند و همچنین دوره های دانشجویی ، فرصت های داوطلبانه را برای دانشجویان فراهم می کند ، و همچنین فعالیت های دانشگاهی تحقیق و آموزش در مورد توسعه پایدار. [9]

تاریخ

"تاسیس و تشکیل دانشگاه صنعتی امیرکبیر به اکتبر 1956 توسط حبیب نفیسی برمی گردد. هسته اصلی دانشگاه در آن زمان با نام پلی تکنیک تهران به منظور گسترش فعالیت دو موسسه فنی: مهندسی عمران و مرکز عالی هنر شکل گرفت. پس از حبیب نفیسی ، بنیانگذار پلی تکنیک تهران ، دکتر عابدی برای چند ماه رئیس دانشگاه شد تا اینکه دکتر

محمد علی مجتهدی ، مدیر دبیرستان مشهور البرز ، در اوایل سال 1963 به عنوان رئیس دانشگاه منصوب شد. از جمله دستاوردهای دکتر مجتهدی ساخت آمفی تئاتر مرکزی ، محوطه غذاخوری و زمین ورزشی و همچنین ساختمانهای مختلف دانشکده است. "[9]

این دانشگاه به یک مرکز ملی علوم و مهندسی تبدیل شده است و تعداد کارشناسی آن بیش از 7000 نفر است و تعداد 6400 دانشجوی کارشناسی ارشد دیگر نیز در این دانشگاه وجود دارد. این دانشگاه دارای 35 رشته کارشناسی ، حدود 90 کارشناسی ارشد است. گرایش ها و 36 دکترا و برنامه های دکترا [8] AUT دارای چهار پردیس ماهواره در [9]:

ماهشهر: پردیس ماهشهر AUT به منظور ایجاد همکاری نزدیک با شرکت ملی صنایع نفت در استان خوزستان در سال 2001 احداث شده است.

بندرعباس: پردیس AUT بندرعباس (شهری بندری در خلیج فارس) در استان هرمزگان که مرکز صنایع دریایی ایران است تأسیس شده است (شکل 41.1 را ببینید).

گرمسار: پردیس گرمسار AUT در استان سمنان به منظور ایجاد همکاری نزدیک و فاصله با پردیس اصلی در تهران احداث شده است.

شکل 41.9 ورودی پردیس اصلی AUT در تهران را نشان می دهد.

شکل 41.9 ورودی پردیس اصلی AUT در تهران. [8]

41.8 مجله اخبار ایالات متحده و جهان گزارش رتبه بندی دانشکده های مهندسی دانشگاه های ایران [10]

دانشگاه	رتبه بندی	URL	دانشجویان
تهران	1	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/university-of-tehran-504903 https://enginter.ut.ac.ir/	44,960
آزاد ، پردیس تهران	2	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/islamic-azad-university-528829 https://feazad.academia.edu/	NA
دانشگاه صنعتی امیر کبیر	3	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/amirkabir-university-of-technology-aut-506266 https://aut.ac.ir/en	N/A
دانشگاه صنعتی شریف	4	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/sharif-university-of-technology-502898 http://www.sharif.ir/web/en/	NA
دانشگاه صنعتی	5	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/babol-noshirvani-university-of-technology-529310	5140

دانشگاه	رتبه بندی	URL	دانشجویان
نوشیروانی بابل		https://en.nit.ac.ir/	
دانشگاه تبریز	6	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/university-of-tabriz-528957 https://tabrizu.ac.ir/en	12,444
دانشگاه علم و صنعت ایران	7	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/iran-university-science-technology-505518 http://www.iust.ac.ir/en	14,067
دانشگاه تربیت مدرس	8	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/tarbiat-modares-university-528825 https://www.modares.ac.ir/en-eng	N/A
دانشگاه فردوسی مشهد	9	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/ferdowsi-university-mashhad-502854 https://en.um.ac.ir/Faculty-schools-id-31.html	N/A
دانشگاه صنعتی اصفهان	10	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/isfahan-university-of-technology-502590 http://english.iut.ac.ir/	9,373

دانشگاه	رتبه بندی	URL	دانشجویان
دانشگاه صنعتی خواجه نصیر طوسی	11	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/k-n-toosi-university-of-technology-529705 https://en.kntu.ac.ir/	N/A
دانشگاه شیراز	12	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/shiraz-university-500400 https://ece.shirazu.ac.ir/ , https://cpe.shirazu.ac.ir/ , https://mee.shirazu.ac.ir , https://cme.shirazu.ac.ir/	N/A
دانشگاه کاشان	13	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/university-kashan-529415 https://kashanu.ac.ir/en	8,245
دانشگاه سمنان	14	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/semnan-university-529459 https://english.semnan.ac.ir/	N/A
دانشگاه شهید بهشتی تهران (دانشگاه ملی سابق)	15	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/shahid-beheshti-university-tehran-sbu-502879 http://en.sbu.ac.ir/SitePages/Home.aspx	18,438

دانشگاه	رتبه بندی	URL	دانشجویان
دانشگاه صنعتی شیراز	16	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/shiraz-university-of-technology-529462 https://en.sutech.ac.ir/	N/A
دانشگاه گیلان	17	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/university-of-guilan-529421 https://guilan.ac.ir/en/home	N/A
دانشگاه صنعتی شاهرود	18	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/shahrood-university-of-technology-529465 https://shahroodut.ac.ir/en/	N/A
دانشگاه اصفهان	19	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/university-of-isfahan-529204 https://ui.ac.ir/en	N/A
دانشگاه شهید باهنر کرمان	20	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/shahid-bahonar-university-of-kerman-sbuk-529425 https://uk.ac.ir/en/home	N/A`

دانشگاه	رتبه بندی	URL	دانشجویان
دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)	21	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/imam-khomeini-international-university-529643 http://ikiu.ac.ir/en/	N/A
دانشگاه ارومیه	22	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/urmia-university-529525 http://en.urmia.ac.ir/	N/A`
دانشگاه رازی (کرمانشاه)	23	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/razi-university-529417 https://razi.ac.ir/	N/A
دانشگاه صنعتی سهند	24	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/sahand-university-of-technology-529513 http://www.sut.ac.ir/en/	N/A`
دانشگاه یزد	25	https://www.usnews.com/education/best-global-universities/university-of-yazd-529540 https://yazd.ac.ir/en	N/A

منابع

[1] Map:

https://www.google.com/search?q=iran+map+of+32+provinces&sxsrf=ALeKk03pLkaQJogOpFJgLmtJwzWPM3KulA:1622516079417&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=a6Fm1bJiVIHqIM%252CFWofXRqik16CyM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kSn2ij1t4JEU0C-vuHiCS4jF3fZ0w&sa=X&ved=2ahUKEwj8Li0t_XwAhUVV80KHe6GDgsQ9QF6BAgJEA#imgsrc=a6Fm1bJiVIHqIM

[2] https://en.wikipedia.org/wiki/Science_and_technology_in_Iran

[3] M. Farasetkhah, *History of Eighty Years of University of Tehran School of Engineering*, Farsibooks, Ltd, London, 2013 (In Parsi)

[4] M. J. Jadbabaei, "A brief history of engineering education in Iran," Private communication, October, 2020.

[5] M. Namatollahi, "*History of Shiraz University School of Engineering from 1964 – 2014*," 2015, Shiraz, Iran (In Parsi).

[6] <https://ece.shirazu.ac.ir/> , <https://cpe.shirazu.ac.ir/>,

[7] <https://mee.shirazu.ac.ir> , <https://cme.shirazu.ac.ir/>

[8] https://en.wikipedia.org/wiki/Sharif_University_of_Technology

[9] https://en.wikipedia.org/wiki/Amirkabir_University_of_Technology

[10] <https://www.usnews.com/education/best-global-universities/iran>

اعضای آکادمی - ایالات

متحده آمریکا و جهان

اعضای ایرانی آکادمی ملی مهندسی آمریکا

موقعیت و وابستگی	نام	عکس
عضو آی بی ام و معاون مرکز تحقیقات آی بی ام توماس جی واتسون، یورک تاون هایتس، نیویورک، ایالات متحده	بیژن داوری	
پروفسور در موسسه فناوری ماساچوست، کمبریج، ماساچوست، ایالات متحده	دارا انتخابی	
عمر بی میلیگان پروفسور و مدیر برنامه مهندسی نفت در دانشگاه کالیفرنیا جنوبی، لس آنجلس، کالیفرنیا، ایالات متحده	ایرج ارشادی	
مدیر و دانشمند ارشد و استاد برجسته بازدیدی پایگاه مهندسی موسسه تحقیقات دانشگاه پکن (پکن، چین)، پالو آلتو، کالیفرنیا، ایالات متحده	عباس فیروزآبادی	

<p>هانس دبلیو لیپان پروفیسور و استاد مهندسی هوایی و مهندسی بیولوژی ، انستیتیوی فن آوری کالیفرنیا، پاسادنا ، کالیفرنیا ، ایالات متحده</p>	<p>مرتضی قریب</p>	
<p>استاد برجسته دانشگاه و مدیر عامل شرکت تو پای سیگما، دانشگاه بین المللی فلوریدا، نیوپورت بیچ، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>مهدی حاتمیان</p>	
<p>رئیس و مدیر عامل شرکت ساختمانی کانتور، ال سگوندا، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>بهرخ خوشنویس</p>	
<p>کرسی برجسته چمبرو در مهندسی نفت دانشکده معادن کلرادو، گلدن، کلرادو، ایالات متحده</p>	<p>حسین کاظمی</p>	

<p>استاد دانشکده تحصیلات تکمیلی، دانشگاه کالیفرنیا، برکلی، برکلی، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>ادیب کنفانی</p>	
<p>رئیس اجرایی شرکت فن آوری تلداین، توزند اوکس، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>رابرت محراییان</p>	
<p>فرانکلین پی و کارولین ام جانسون پروفیسور مهندسی مکانیک و مدیر مرکز تحقیقات تلاطم در دانشگاه استنفورد، استنفورد، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>پرویز معین</p>	
<p>William M. Hogue پروفیسور دانشگاه برق و کامپیوتر مهندسی کامپیوتر جنوب کالیفرنیا ، لس آنجلس ، کالیفرنیا ، ایالات متحده</p>	<p>مهتا مقدم</p>	

<p>رئیس و مدیر عامل شرکت بین المللی فناوری دسترسی باز، مینیاپولیس ، مینسوتا ، ایالات متحده</p>	<p>ساسان مختاری</p>	
<p>استاد برجسته مکانیک و مواد در دانشگاه کالیفرنیا، سن دیگو، لا جولا، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>سیا نعمت-ناصر</p>	
<p>استاد دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس، لس آنجلس، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>بهزاد رضوی</p>	
<p>نورثروپ گرومن پروفیسور در دانشگاه کالیفرنیا، لس آنجلس، لس آنجلس، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>یحیی رحمت سمیعی</p>	

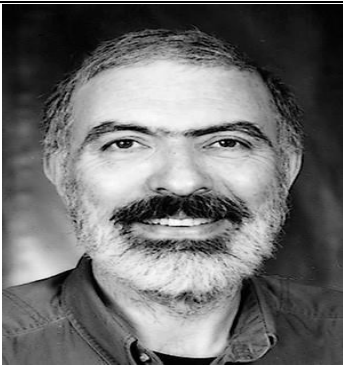
<p>بودین چر پروفیسور در موسسه فناوری ایلینویز، شیکاگو، ایلینویز، ایالات متحده</p>	<p>محمد شاهیپه پور</p>	
<p>استاد دانشکده مهندسی مکانیک، دانشگاه صنعتی شریف، تهران، ایران</p>	<p>سعید سهراب پور</p>	
<p>استاد برجسته و مدیر مرکز تحقیقات هیدرومترولوژی و سنجش از دور دانشگاه کالیفرنیا در ایرواین، ایرواین، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>سروش سروشیان</p>	
<p>معاون ارشد توسعه محصول ایلومینا، شرکت سان دیگو، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>سوسن حوران طوسی</p>	

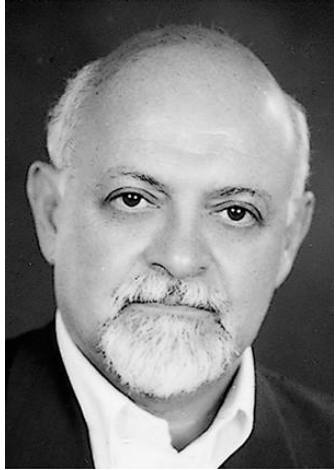
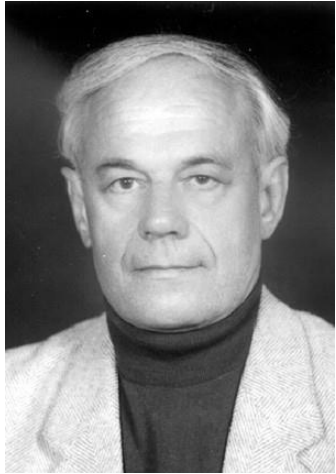
<p>مدیر عامل شرکت ، مدیر ارشد فناوری و بنیانگذار</p> <p>همکار شرکت Movandi</p> <p>ایروین ، کالیفرنیا ، ایالات متحده</p>	<p>احمد رضا روفوگران</p>	
--	--------------------------	---

اعضای ایرانی آکادمی ملی علوم آمریکا

موقعیت و وابستگی	نام	عکس
<p>فرانکلین پی و کارولین ام جانسون پروفیسور مهندسی مکانیک و مدیر مرکز تحقیقات تلاطم در دانشگاه استنفورد، استنفورد، کالیفرنیا، ایالات متحده</p>	<p>پرویز معین</p>	
<p>استاد فیزیک در دانشگاه پرینستون و مدیر مرکز پرینستون برای مواد پیچیده، پرینستون، نیوجرسی، ایالات متحده آمریکا</p>	<p>علی یزدانی</p>	
<p>کرسی هاليس استاد ریاضیات و فلسفه طبیعی در دانشگاه هاروارد.</p>	<p>کامرون وفا</p>	

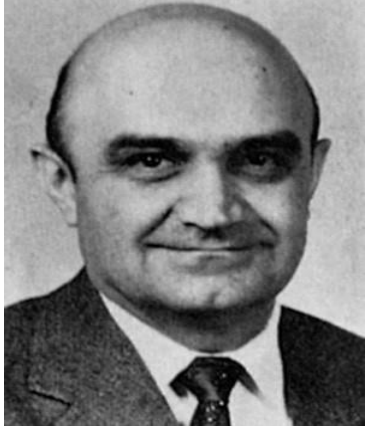

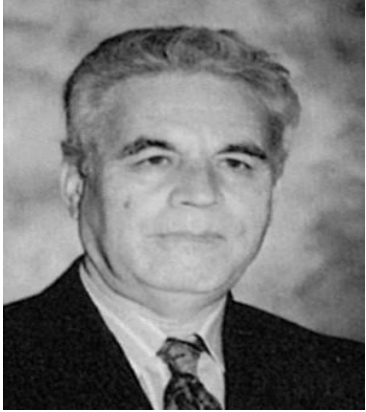
اعضای ایرانی آکادمی جهانی علوم

تخصص و وابستگی	نام	عکس
<p>استاد گروه فیزیک دانشگاه صنعتی شریف، تهران، ایران</p>	<p>فرهاد اردلان،</p>	
<p>استاد گروه فیزیک، دانشگاه صنعتی شریف، تهران، ایران</p>	<p>حسام الدین ارفعی،</p>	
<p>پروفسور پزشکی و سم شناسی بالینی، یکی از بنیانگذاران مرکز تحقیقات سم شناسی پزشکی و گروه سم شناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران</p>	<p>مهدی بلالی مود، MD</p>	

<p>استاد گروه ژنتیک انسانی و مردم شناسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران</p>	<p>داریوش فرهود، MD، .</p>	
<p>استاد گروه شیمی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران</p>	<p>حبیب فیروزآبادی، .</p>	
<p>استاد گروه علوم کشاورزی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران</p>	<p>کرامت الله ایزدپناه چهرمی، .</p>	

<p>پروفسور دارای کرسی لوچر براون در گروه مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه تگزاس، سن آنتونیو، تگزاس، ایالات متحده آمریکا</p>	<p>محمد جمشیدی،</p>	
<p>استاد گروه عمران دانشگاه علم و صنعت ایران، نارمک، تهران، ایران</p>	<p>علی کاوه،</p>	
<p>استاد پژوهشکده بیماری های گوارشی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران</p>	<p>رضا ملک زاده، MD</p>	

<p>استاد گروه فیزیک دانشگاه صنعتی شریف، تهران، ایران</p>	<p>رضا منصوری، .</p>	
<p>استاد موسسه بیوشیمی و بیوفیزیک دانشگاه تهران، تهران، ایران</p>	<p>علی اکبر موسوی موحدی</p>	
<p>استاد گروه شیمی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران</p>	<p>افسانه صفوی، .</p>	

<p>آکادمی علوم پزشکی ایران، تهران، ایران</p>	<p>فرخ سعیدی، MD</p>	
<p>استاد گروه شیمی دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران</p>	<p>مجتبی شمسی پور، .</p>	
<p>استاد موسسه مطالعات پیشرفته، زنجان، ایران</p>	<p>یوسف ثبوتی، .</p>	

<p>استاد برجسته گروه عمران و محیط زیست و علوم سیستم زمین، دانشگاه کالیفرنیا، ارواین، کالیفرنیا، ایالات متحده آمریکا</p>	<p>سروش سروشیان، .</p>	
<p>استاد گروه ریاضی دانشگاه تهران، تهران، ایران</p>	<p>سیامک یاسمی، .</p>	

وزرای میهن پرست

دیدگاه بزرگمهر (وزیر نجیب)

مقدمه:

این دیدگاه زندگی و دستاوردهای بزرگمهر یک وزیر نجیب که در زمان دودمان ساسانی در پارس بود را شرح می دهد.

حقایق درباره بزرگمهر [1]

معروف به	بزرگمهر بوختگان، برزمیهر، دادمیهر و دادبرزمیهر
تولد	ناشناخته
محل تولد	ناشناخته
ملیت	پارسی، ایرانی
مرگ	۵۸۰ میلادی
محل مرگ	ناشناخته

خلاصه زندگی نامه

"بزرگمهر بوختگان (پارسی میانه *ān*) که با نام های برزمیهر، دادمیهر و دادبرزمیهر نیز شناخته می شود، از نجیب زاده های ایرانی از خانواده کارن بود، که به عنوان وزیر پادشاه ساسانیان (شاه) قباد یکم (۴۹۸-۵۳۱) و پسر و جانشین دوم خسرو یکم. او همچنین به عنوان فرمانده نظامی (اسپهبد) خراسان در زمان خسرو یکم و جانشینش هرمز چهارم (۵۷۹-۵۹۰) خدمت کرد. بر اساس منابع پارسی و عربی، بزرگمهر مردی با «خرد استثنایی و اندرزهای حکیمانه» بود و بعدها به ویژگی بیان تبدیل شد. نام او در چندین اثر مهم در ادبیات پارسی ظاهر می شود که از همه مهم تر در شاهنامه ("کتاب پادشاهان"، فصل ۹ را ببینید). تاریخ نگار آرتور کریستنسن پیشنهاد کرده است که بزرگمهر همان برزویه (فصل 3) بوده است، اما مطالعات تاریخ شناسی ادبیات پارسی پس از ساسانیان و همچنین تحلیل های زبانی خلاف این را نشان می دهد. با این حال واژه برزویه را گاهی می توان شکلی کوتاه شده از بزرگمهر در نظر گرفت. [1]

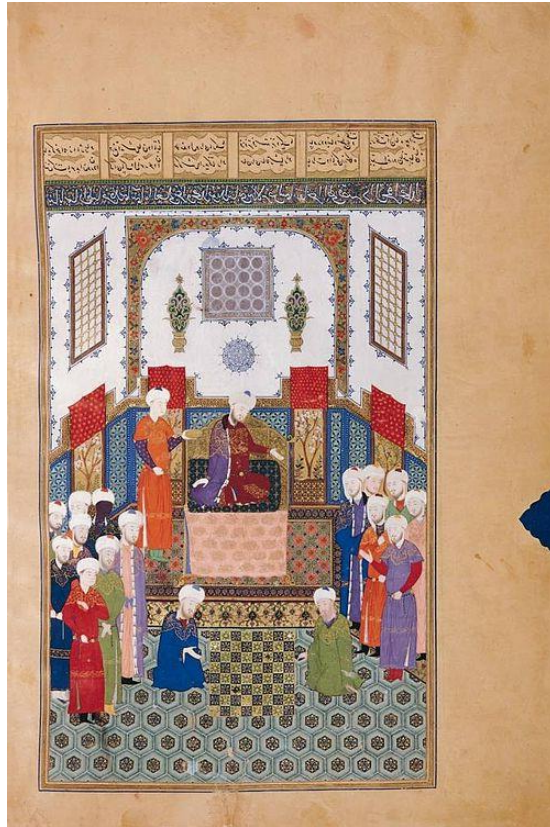
نام بزرگمهر گونه ایرانی جدید وزرگمیهر پارسی میانه است که بعدها در عربی به صورت ابوزرجمهر، بزرجمهر، با بوزرجمهر دگرگون شد. آخرین گونه توسط فردوسی در شاهنامه ("کتاب پادشاهان") مورد استفاده قرار گرفت. از نظر ریشه شناسی مورد آخر دگرگون شده برزمیهر یا دادبورزمیهر است که به عنوان رزمیهر نیز گزارش شده است. نسخه مناسب آن دادبورزمیهر بود، با بورزومیهر بودن نوع اصلی در حکاکای های باستانی. این نام به عنوان دادبرزمیهر ("داده شده توسط مهر بالا") در مهر گواهی شده است، نامی آیینی که بر پرستش مهر قبیله بزرگمهر، کارنیدهها تأکید دارد. پسوند بوختگان یک نام حامی به معنی «پسر بوختگان» است، عنوانی که توسط پدر بزرگمهر نگاه داشته می شود. "[1]

«بزرگمهر برای اولین بار در سال ۴۹۸، به عنوان یکی از ۹ پسر نجیب زاده قدرتمند سوخرا ذکر شده است. او متعلق به خاندان کارن یکی از هفت خاندان بزرگ ایران بود که از تبار شاهزاده ارسا سید کارن بود. خانواده کارن ادعای تبار از پیشدادیان افسانه ای شاه منوچهر داشتند، و در نهاوند در سرزمین ماد مستقر بودند. پس از شکست و مرگ شاه پرویز یکم ساسانیان 459-484 در جنگ هرات، سوخرا عملاً حاکم ایران شد. او سرانجام از قباد یکم شکست خورد و اعدام شد و در نتیجه خانواده کارن به شدت ضعیف شدند و بسیاری از اعضای آن به مناطق طبرستان و زابلستان که دور از دربار ساسانیان در تسیفون بود تبعید شدند. در سال ۴۹۶، قباد یکم به دلیل حمایت از جنبش مزدک و همچنین اعدام سوخرا خلع و زندانی شد.» [1]

کار

چندین رساله پارسی میانه توسط بزرگمهر نوشته شده است. معروف ترین آن *وزارشن چترنگ* (رساله شطرنج) است، همچنین به عنوان شطرنج نامه (کتاب شطرنج) نیز شناخته می شود. همچنین *ایادگار وزرگمهر بختگان*، *کتاب الزبرج* (نسخه اصلی تفسیری است در مورد اخترشناسی و تیوس والنز)، کتب مهر آزاد جُشنَس و ظفرنامه (کتاب پیروزی)، کتابی نوشته شده به زبان پارسی میانه، که توسط پورسینا (فصل 12) به پارسی نوین ترجمه شده است. [1]

شکل ۱ یک بازی شطرنج را نشان می دهد که بزرگمهر یک فرستاده هندی را به چالش کشیده است.

شکل 1. بازی شطرنج بین بزرگمهر و یک هندی از شاهنامه‌ی فردوسی [1]

منابع

<https://en.wikipedia.org/wiki/Bozorgmehr> [1]

دیدگاه نظام الملک (مربی و وزیر)

مقدمه:

این دیدگاه ابوعلی حسن بن علی طوسی (نظام الملک) را در بر می گیرد که در دوران حکمرانی سلجوقیان در ایران، وزیر و دانشمند برجسته ای بود. او از جایگاهی پایین برخاست، او پس از ترور آلپ ارسلان در سال ۱۰۷۲ به مدت ۲۰ سال عملاً حاکم امپراتوری بود و به عنوان «وزیر خوب» نمونه تاریخ اسلام خدمت می کرد. یکی از مهم ترین میراث وی تأسیس مدرسه در شهرهای سراسر امپراتوری سلجوقی بود. این مدرسه ها پس از او «نظامیه» نامیده می شدند. او سیاست نامه (کتاب حکومت) را نوشت، یک رساله سیاسی که از نمونه های تاریخی برای بحث در مورد عدالت، حکومت مؤثر و نقش حکومت در جامعه اسلامی استفاده می کند [۱].

حقایق در مورد نظام الملک [1]

معروف	ابوعلی حسن
متولد	10 آوریل 1018
محل تولد	طوس، ایران
ملیت	پارسی (ایرانی)
مرگ	14 اکتبر 1092
محل مرگ	نهاوند، ایران (در راه خود از اصفهان به بغداد ترور شد)

خلاصه زندگی نامه:

«ابوعلی حسن در ۱۰ آوریل ۱۰۱۸ در روستای کوچکی به نام رادکان در نزدیکی طوس در ایران در خانواده ای دهقان به دنیا آمد. پدرش علی بن اسحاق به عنوان مأمور مالی به غزنین خدمت می کرد. اما هنگامی که ترکان سلجوقی در نبرد دندانقان در سال ۱۰۴۰، غزنویان را شکست داده و خراسان را فتح کردند، پدر ابوعلی حسن به غزنین گریخت. حسن پدرش را تا غزنین دنبال کرد و در آنجاست که ابتدا اداره دولتی را بر عهده گرفت. او سه چهار سال در غزنین ماند که از دربار غزنین خارج شد و با سلجوقیان وارد خدمت شد» [1].

«در حدود سال ۱۰۴۳، ابوعلی حسن خدمت به غزنویان را متوقف کرد و وارد خدمت ترکان سلجوقی شد. او بعدها مدیر ارشد کل استان خراسان شد» (در آن موقع استان های خراسان کنونی ایران تا سال ۱۰۵۹ به زمین هایی که افغانستان امروزی، بخش هایی از پاکستان، تاجیکستان و بیشتر ازبکستان را پوشش می دهد) " هنگامی که طغرل در شهر ری بی فرزند درگذشت، جانشین او برادرزاده اش سلیمان شد که مورد اعتراض آلپ ارسلان قرار گرفت که هر دو پسر برادرش چغری بودند. پسر عموی او کوتالمیش که هر دو بخش حیاتی کمپین های او بوده اند و بعدها از حامیان شورش ینال نیز ادعایی را مطرح کردند. آلپ ارسلان با کمک ابوعلی حسن کوتالمیش را شکست داد و در ۲۷ آوریل ۱۰۶۴ جانشین او شد.» [1]

«پس از اینکه آلپ ارسلان قدرت خود را در قلمرو سلجوق تحکیم بخشید، ابوعلی حسن را به عنوان ویزیر خود منصوب کرد که در تمام دوران آلپ ارسلان (۱۰۶۳-۱۰۷۲) و ملک شاه اول (۱۰۷۲-۱۰۹۲) در آن سمت باقی ماند. همچنین به ابوعلی حسن عنوان «نظام الملک» داده شد.

"قدرت آلپ ارسلان در قلمرو نظامی قرار دارد. امور داخلی توسط نظام الملک اداره می شد که سازمان اداری را نیز تأسیس کرد که مشخصه و تقویت سلطانی در دوران آلپ ارسلان و پسرش ملک شاه اول اقتصاد نظامی بود که توسط شاهزادگان سلجوق اداره می شد، برای فراهم کردن حمایت از سربازی و اسکان ترک های کوچ نشین در مکان کشاورزی تأسیس شده در آناتولی. این نوع افکار عمومی ارتش، ترک های کوچ نشین را قادر ساخت تا منابع ایرانیان غیر مهاجر، و دیگر فرهنگ های مستقر درون قلمرو سلجوقیان را استفاده کنند و به آلپ ارسلان اجازه داد تا بدون وابستگی به خراج از فتح برای پرداخت سربازانش، ارتش ایستاده عظیمی را به میدان بکشد. او نه تنها غذای کافی از رعایا برای حفظ ارتش خود داشت، بلکه مالیات جمع آوری شده از تاجرها و بازرگانان به اندازه کافی برای تأمین بودجه جنگ های مداومش به صندوق هایش اضافه می شد." [1]

«نظام الملک در تمام مبارزات و سفرهایش، به جز چند نفر، آلپ ارلان را همراهی می کرد. در فوریه/مارس ۱۰۶۴ آلپ ارسلان به همراه پسرش ملک شاه اول و نظام الملک در ارمنستان بیژانس کمپین کردند و در آنجا موفق به تصرف آنی شدند. پس از آن چندین حاکم جزئی به اقتدار سلجوقیان اذعان کردند، در حالی که آلپ ارسلان و نظام الملک به نفوذ عمیق تر در قفقاز ادامه دادند و به گرجستان رسیدند. حاکم گرجی باگرات چهارم، با دادن خواهرزاده اش به او در ازدواج موفق به صلح با آلپ ارسلان شد." [1]

نظام الملک در سال ۱۰۶۷ نیز برخی سفرهای اکتشافی انجام داد و ارگ استخر را از سردار شبانکارا فادلوپا فتح کرد و سفر اکتشافی دیگری در فارس انجام داد. گفته می‌شود این فتح‌های موفق شهرت او را تا حد زیادی افزایش داده است. در ۲۶ اوت ۱۰۷۱ نبرد سرنوشت ساز مانزیکرت روی داد که به دلیل اینکه با کاروان مصالحي به سوی پارس فرستاده شده بود، آن را از دست داده بود.» [1]

سایر دستاوردها

«گذشته از نفوذ فوق‌العاده اش به عنوان وزیر با اقتدار کامل، او همچنین به دلیل تأسیس سیستماتیک تعدادی از مدارس آموزش عالی در چند شهر مانند: اصفهان و نیشاپور (ایران امروزی)، بغداد، موصل، بصره (عراق امروزی)، و هرات (افغانستان امروزی)، مدارس معروف نظامیه که به نام او نامگذاری شده بودند، شناخته شده است. از بسیاری جهات معلوم شد که این مدارس عالی مدل‌های دانشگاه‌هایی هستند که در اروپا تأسیس شده‌اند. همچنین به‌طور گسترده‌ای به خاطر رمان ولیمینوس پادشاه با عنوان سیاست‌نامه (کتاب دولت) شناخته شده است که پس از درخواست ملک شاه نوشته شده بود که وزرایش کتاب‌هایی در مورد دولت، اداره و دروس‌های پیش‌روی ملت ایجاد کنند. با این حال، این پیمان که از سوی نظام ساخته شده بود، تنها کسی بود که تأییدیه دریافت کرد و در نتیجه به عنوان تشکیل «قانون اساسی ملت» پذیرفته شد. این پیمان از نمونه‌های تاریخی برای بحث در مورد عدالت، حکومت مؤثر و نقش حکومت در جامعه اسلامی استفاده می‌کند و با شاهزاده ماچیاولی مقایسه شده است. این اثر همچنین در مورد جنبه‌های مختلف نظارت و جاسوسی دولتی بحث می‌کند و به حاکمان توصیه می‌کند که شبکه جاسوسی گسترده‌ای تأسیس کنند. او همچنین کتابی با عنوان دستور وزرا نوشت، که برای پسرش ابوالفتح فخر الملک نوشته شده است و با کتاب معروف قابوس‌نامه بی‌شابهت نیست» [۱].

مرگ

«نظام الملک در ۱۴ اکتبر ۱۰۹۲ در مسیر اصفهان به بغداد کشته شد ادبیات اصلی می‌گوید او توسط خنجر یکی از اعضای قاتلان که توسط حسن صباح در نزدیکی نهاوند فرستاده شده بود کشته شد. قاتل با لباس مبدل درویشی به او نزدیک شده بود.» [1]

منابع:

https://en.wikipedia.org/wiki/Nizam_al-Mulk [1]

دیدگاه امیرکبیر (وزیر با بصیرت، میهن پرست)

مقدمه:

این دیدگاه زندگی و دستاورد های امیرکبیر را که در اوایل قرن نوزدهم در پارس نخست وزیر بود، توصیف می کند.

حقایق در مورد امیرکبیر [1]

معروف به	میرزا تقی خان فراهانی، اتابک	
تولد	۱۸۰۷	
محل تولد	روستای هزاویه، اراک، ایران	
ملیت	پارسی، ایرانی	
مرگ	۱۰ ژانویه ۱۸۵۲، توسط ترور	
محل مرگ	کاشان، ایران	
محل قبر	کربلا_عراق	

خلاصه زندگی نامه

«میرزا تقی خان فراهانی که بیشتر با نام امیرکبیر شناخته می شود در سال ۱۸۰۷ به دنیا آمد که با عناوین اتابک نیز شناخته می شود و امیرنظام برای سه سال اول سلطنتش وزیر اعظم ناصرالدین شاه قاجار (شاه ایران) بود. او به طور گسترده ای «اولین اصلاح طلب ایران» محسوب می شود، مدرنیست که در حالی که تلاش می کرد «اصلاحات تدریجی» را به عنوان نخست وزیر به ایران بیاورد، «به ناحق ضربه خورد» او همچنین دستور کشتار بسیاری از بابیان و اعدام بنیانگذار جنبش، باب را صادر کرد. در سال های آخر عمر به باغ فین کاشان تبعید شد و در ۱۰ ژانویه ۱۸۵۲ با دستور ناصرالدین شاه قاجار به قتل رسید.» [1]

«امیرکبیر در دوران تصدی خود در مأموریت های بسیاری در خارج از کشور شرکت داشت. او تقریباً چهار سال را در ارزروم (در ترکیه امروزی) گذراند که بخشی از کمیسیونی برای خط زدایی از مرز عثمانی و ایران

بود. او در برابر تلاش برای خارج کردن محمده (خرمشهر کنونی) از حاکمیت ایران و پرداخت غرامت ایران برای هجوم های نظامی اش به منطقه استانبول مقاومت کرد. او در این کار مستقل از دولت مرکزی در تهران عمل کرد که نه تنها نتوانست سیاست ثابتی را در برابر عثمانی تدوین کند بلکه با بیشتر ابتکارات امیرکبیر نیز مخالفت کرد. اگرچه شکلی از پیمان بین ایران و دولت عثمانی به نتیجه رسید، اما مرزها هنوز مشخص نشده بودند. هنگامی که جنگ کریمه (جنگ کریمه یک درگیری نظامی بود از اکتبر ۱۸۵۳ تا فوریه ۱۸۵۶ در گرفت که در آن روسیه به اتحادی که از امپراتوری عثمانی، فرانسه، بریتانیا و ساردینیا ساخته شده بود باخت) فوران کرد و میانجی های بریتانیا و روسیه که اکنون در حال جنگ با یکدیگر هستند، کناره گرفتند. امیر کبیر با این وجود دانش دست اول را از رویه های دیپلماسی بین المللی و اهداف و سیاست های بریتانیا و روسیه با توجه به ایران به دست آورد. این امر به او در تشریح سیاست های متمایز خودش نسبت به دو قدرت هنگامی که وزیر ارشد شد کمک کرد. [1]

هنگامی که به تبریز (محل زندگی شاهزاده های قاجار) بازگشت، به عنوان معلم ارشد ولیعهد ۱۵ ساله ناصر منصوب شد. در سال ۱۲۳۳ که محمد شاه در تهران درگذشت ناصر و معلمش به تهران نقل مکان کردند. هنگامی که به تهران رسیدند، او را به عنوان وزیر ارشد شخص اول ایران نیز منصوب کرد، با عناوین تکمیلی امیرکبیر و اتابک در اکتبر ۱۸۴۸. [۱] انتصاب او به عنوان وزیر ارشد، کینه را برانگیخت، به ویژه ملکه مادر و دیگر شاهزادگان، که از کاهش هزینه ها و کمک هزینه های امیرکبیر بیم می کردند و همچنین از نفوذ روحانیت در امور دولت می کاهند». [1]

دستاوردها

«امیرکبیر در دوره کوتاه ۳ ساله وزارتی خود با واگذاری افسران میهن پرست و صادق در تمام سطوح، ارتش را اصلاح کرد. او بیشتر به اصلاحات اداری، فرهنگی و اقتصادی بسیار متنوعی پرداخت که دستاورد بزرگ وزارت مختصر او بود. موفقیت فوری او واکسیناسیون ایرانیان علیه آبله بود جان هزاران نفر را نجات داد. او که در هنگام ورود به تهران با خزانه خالی مواجه بود، ابتدا با تلاش برای افزایش منابع درآمدی و کاهش مخارج دولتی، در مورد ایجاد تعادل در بودجه دولتی تعیین کرد. او برای کمک به او در این وظیفه، کمیته بودجه ای راه اندازی کرد که کمبود بودجه را یک میلیون تومن ایرانی تخمین می زد. امیرکبیر پس از آن تصمیم گرفت حقوق خدمات مدنی را که اغلب به نصف می رسد به شدت کاهش دهد و تعداد زیادی از حقوق پرداخت شده به

بازنشستگی که کار دولتی کم یا کم انجام می کردند را از بین ببرد. این اقدام محبوبیت او را با بسیاری از شخصیت های تأثیرگذار افزایش داد و به این ترتیب به رسوایی و مرگ نهایی او کمک کرد.» [1]

«موفقیت کلیدی او تأسیس یک سری مدارس به نام «دارالفنون» بود که در ابتدا قصد آموزش سربازان را داشت. از جمله اقدامات مختلفی که امیرکبیر، پایه و اساس دارالفنون، در تهران وضع کرد، احتمالاً در تأثیرات آن بیشترین اثر را داشت. دهه ها بعد بخش های زیادی از این تأسیس به دانشگاه تهران تبدیل شد و باقی مانده به مدرسه متوسطه دارالفنون تبدیل شد. هدف اولیه این نهاد آموزش افسران و کارمندان دولتی برای پیگیری بازسازی دولتی بود که امیرکبیر آغاز کرده بود، اما به عنوان اولین نهاد آموزشی که در یادگیری مدرن آموزش می داد، تأثیر به مراتب گسترده تری داشت. از جمله موضوعاتی که تدریس می شد پزشکی، جراحی، فارماکولوژی، تاریخ طبیعی، ریاضیات، زمین شناسی، و علوم طبیعی بود.» [1]

امیرکبیر که اقلیت های غیر مسلمان را دوباره مورد بررسی قرار می داد، علاقه ای تا حد زیادی خیرخواهانه به اقلیت های غیر مسلمان ایران داشت، هر چند برای اینکه تمایل خود را به تقویت دولت بیشتر کند. او در ارزشمندی مشاهده کرده بود که قدرت های اروپایی به بهانه «حفاظت» اقلیت های مسیحی چگونه در امور عثمانی دخالت می کنند و نشانه هایی وجود داشت که نشان می داد بریتانیا، روسیه و فرانسه به منافع مشابهی از آشوری ها و ارمنیان ایران امیدوار بودند. بنابراین او حرکت کرد تا هر گونه گلاویه احتمالی و از این رو هر گونه نیاز به یک «محافظة» خارجی را حذف کند. او کشیش ها را از همه مالیات معاف کرد، و از مدارس مسیحی آذربایجان و اصفهان حمایت مادی کرد. علاوه بر این، او رابطه نزدیکی با زرتشتیان یزد برقرار کرد، و دستورهای سختگیرانه ای به فرماندار شهر داد که مورد تجاوز قرار نگیرند یا مشمول مالیات خودسرانه نشوند. او همچنین تلاش هایی را که در شوشتر برای گرویدن به زور مندایی ها (دینی توحیدی و عرفانی در جنوب غربی ایران است) به اسلام می شد را نهي کرد.» یکی از استثنائات این امر رفتار خشن او با بهائیت از جمله کشتن بنیان گذار آن دین بود.» [1]

«امیرکبیر دومین دستاورد غیرمستقیم در تشریح زبان فارسی به عنوان یک رسانه مدرن با پایه و اساس خود از روزنامه وقایع اتفاقیه داشت که تا چند دهه تحت عناوین مختلف زنده ماند. او از طریق این روزنامه، وقایع داخل و خارج از کشور پارس را به هموعان خود اطلاع می داد. تمام اقداماتی که به عنوان هدف آنها از ایجاد یک کشور خوش نظم و مرفه به حساب می رسید، با اقتدار بلامنازع که توسط دولت مرکزی اعمال می شد. این هدف تا حدودی از روحانیت مذهبی که در طول دوره قاجاریه سرخورده بودند، سرخورده بود. تلاش های او

در نهایت منجر به مرگ در دربار ناصرالدین شاه می شود و در جوانی ۴۵ ساله هزینه زندگی اش را برایش

به بار آورد.» [1]

"امیرکبیر در میان معاصران ایرانی خود از چند شاعر عصر ستایش دریافت کرد، اما خدمات او به ایران در دوره قاجار به طور کلی مورد استقبال قرار ن گرفت. تاریخ نگاری مدرن ایرانی او را عدالت بیشتری انجام داده است و او را به عنوان یکی از چند رهبر سیاسی توانا و صادق برای ظهور در دوره قاجار و تولید کننده تغییرات مختلف سیاسی و اجتماعی که حدود نیم قرن بعد به وجود آمد به شکل کشیده است" [1]. با این حال، امروز میراث او در میان پارسیان پس از حدود ۱۷۰ سال پس از مرگ او زنده و سالم است. یک قانون اساسی فنی بزرگ - دانشگاه فنی امیرکبیر (به فصل 41 مراجعه کنید) در تهران به نام او نامگذاری شده است.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Amir_Kabir

دیدگاه مصدق (وکیل، نخست وزیر، میهن پرست)

مقدمه:

این دیدگاه زندگی و دستاورد های مصدق را که نخست وزیر و یک میهن پرست ایرانی در طول سده های ۱۹ و ۲۰ در ایران بود، توصیف می کند.

حقایق در مورد مصدق [1]

محمد مصدق	معروف به	
۱۶ ژوئن ۱۸۸۲	تولد	
تهران، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
۵ مارس ۱۹۶۷	مرگ	
تهران، ایران	محل مرگ	
میهن پرست ایرانی و جهانی	کرید ویژه	

خلاصه زندگی نامه

«محمد مصدق در ۲۶ خرداد ۱۲۶۱ در تهران به دنیا آمد. او سی و پنجمین نخست وزیر ایران بود که از سال ۱۹۵۱ تا سال ۱۹۵۳ که دولت او در کودتای ۱۹۵۳ ایران که توسط سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا و ام آی ۶ بریتانیا ترتیب داده شده بود سرنگون شد.

یک نویسنده، مدیر، وکیل و نماینده برجسته مجلس، دولت او طیفی از اقدامات اجتماعی و سیاسی مانند تأمین اجتماعی، اصلاحات زمینی و مالیات های بالاتر از جمله معرفی مالیات اجاره بها در زمین را معرفی کرد. اما مهم ترین سیاست دولت او ملی شدن صنعت نفت ایران بود که از سال ۱۹۱۳ توسط انگلیسی ها در زمین های ایرانی از طریق شرکت نفت انگلو-فارسی (APOC/AIOC) ساخته شده بود که بعدها با نام بریتیش پترولیوم (بی پی) شناخته شد.

بسیاری از ایرانیان، مصدق را قهرمان پیشتاز دموکراسی سکولار و مقاومت در برابر سلطه خارجی در تاریخ مدرن ایران می بینند. در ایران به کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، پس از تاریخ آن در تقویم ایرانی گفته می شود. [1] مصدق به مدت سه سال زندانی شد، سپس تا زمان مرگش، در ۱۵ اسفند ۱۳۴۵ تحت بازداشت خانگی قرار گرفت و در خانه خودش به خاک سپرده شد تا از یک فرور سیاسی جلوگیری کند. در سال ۲۰۱۳ دولت آمریکا رسماً به نقش آمریکا در کودتا، به عنوان بخشی از ابتکارات سیاست خارجی خود اذعان کرد.» [1]

اوایل زندگی

«مصدق در ۲۶ خرداد ۱۲۶۱ در یک خانواده برجسته ایرانی از مقامات عالی رتبه در تهران به دنیا آمد؛ پدرش میرزا هیدیاتوعله اشتیانی وزیر دارایی در زمان دودمان قاجاریه بود و مادرش شاهزاده ملک تاج جام الاستنه نوه شاهزاده اصلاح طلب قاجار عباس میرزا و نوه بزرگ فتحعلی شاه قاجار بود. هنگامی که پدر مصدق در سال ۱۲۷۱ درگذشت، عمویش به عنوان جمع آوری مالیات استان خراسان منصوب شد و از سوی ناصرالدین شاه به او عنوان «مُصدق السلطنه» داده شد. خود مصدق بعدها همین عنوان را کنار گذاشت که به کمک آن هنوز مدت ها پس از لغو عناوین برای برخی شناخته شده بود.

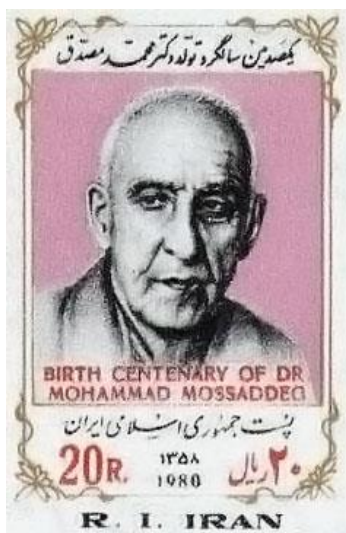
در سال ۱۹۰۱، مصدق با زهرا خانم (۱۸۷۹-۱۹۶۵) ازدواج کرد که نوه دختری ناصرالدین شاه از طریق مادرش بود. این زوج دارای پنج فرزند، دو پسر (احمد و غلام حسین) و سه دختر (منصوره، ضیا اشرف و خدیجه) بودند.» [1] شکل ۱ عکسی از دوران کودکی او را نشان می دهد.

شکل 1. عکسی از دوران کودکی مصدق

«در سال ۱۹۰۹، مصدق تحصیلات خارج از کشور را در پاریس فرانسه دنبال کرد و در آنجا در رشته حقوق در موسسه مطالعات سیاسی در پاریس (تحصیل کرد. او به مدت ۲ سال در آنجا تحصیل کرد و به دلیل بیماری در سال ۱۲۹۰ به ایران بازگشت. پس از ۵ ماه، مصدق برای تحصیل در رشته دکترای قوانین (دکترای درویت) در دانشگاه نوشاتل سوئیس به اروپا بازگشت. در ژوئن ۱۹۱۳، مصدق دکترای خود را دریافت کرد و با این کار اولین ایرانی شد که دکترای حقوق را از یک دانشگاه اروپایی دریافت کرد. مصدق در آغاز جنگ جهانی اول قبل از شروع کار سیاسی خود در مدرسه علوم سیاسی تهران تدریس می کرد.» [1]

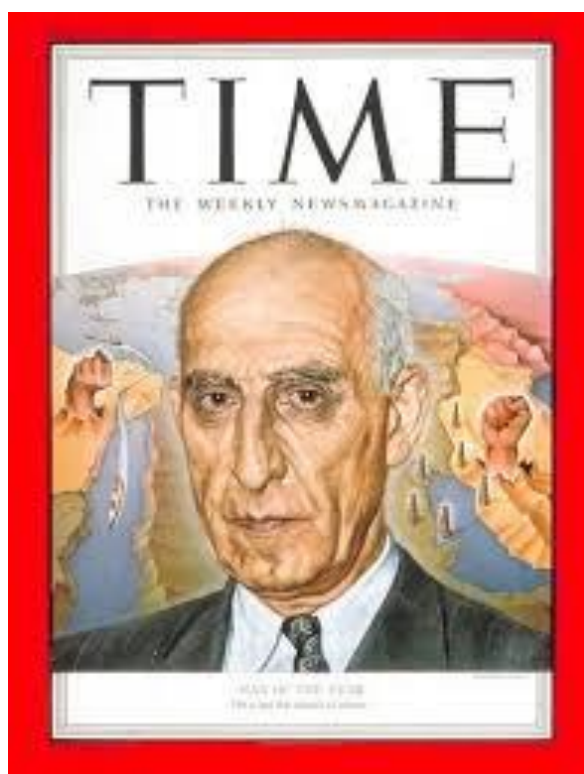
مصدق مدافع واقعی و دست اندر کار دموکراسی با محکومیت و اعتماد به حاکمیت قانون بود. ملی شدن نفت ایران، انگیزه ای برای ملت های دیگر در جنوب غربی آسیا (شامل خاورمیانه) برای یادگیری چگونگی مبارزه با قدرت های استعماری به ویژه بریتانیا داشت. در سال ۱۹۵۱ به قاهره مصر سفر کرد و از او به عنوان یک قهرمان جهانی استقبال شد [۲]. او در جریان ملی شدن نفت ایران و حضورش در سازمان ملل متحد در سال ۱۹۵۱ و بازدید از رئیس جمهور هری ترومن، به مقبره ناشناخته ها در گورستان آرلینگتون احترام قائل شد (نگاه کنید به شکل ۲الف). در سال ۱۳۶۱ صدمین سال تولد مصدق تبر در ایران صادر شد (نگاه کنید به شکل ۲ب).

شکل 2. مصدق در سفر به واشینگتن دی سی در سال ۱۹۵۱ (الف) و یک تمپیر ایرانی انشار یافته در صدمین سالگرد

تولدش (ب)

دکتر مصدق زمان زیادی را در سازمان ملل متحد و واشنگتن دی سی گذراند و توضیح داد که ملی شدن صنعت نفت ایران یک مسئله دولتی فرو بریتانیا و تنها بین ایران و نفت بریتانیا - یک شرکت- نیست. تلاش های جهانی او را به عنوان مرد سال مجله تایم به دست آورد، همان طور که در شکل ۳ نشان داده شده است. مصدق یک انسان جاودانی است.

شکل 3. مصدق به عنوان مرد سال، مورخ ۱۷ دی ۱۳۳۰ انتخاب شد.

مراجع

https://en.wikipedia.org/wiki/Mohammad_Mosaddegh [1]

<http://www.mohammadmossadegh.com/biography/egypt/> [2]

دیدگاه ها

دیدگاه فرخی سیستانی (شاعر)

مقدمه : این دیدگاه زندگی و آثار فرخی سیستانی را که در زمان شاه محمود غزنوی در استان خراسان شاعر درباری

بود توصیف می کند. حقایق درباره فرخی سیستانی

فرخی سیستانی	ملقب به ابوالحسن علی بن جلوغ سیستانی
تولد	980
ملیت	ایرانی
مرگ	1037 (یا 1038 در سن 57-58)

خلاصه زندگی

ابوالحسن علی بن جلوغ فرخی سیستانی (1037 یا 1038 شمسی) شاعر سلطنتی پارسی غزنویان در قرن 10 و 11 بود. وی به عنوان یک قوم فارس ، یکی از درخشان ترین استادان مکتب شعرشناسی دربار محمود غزنوی بود. وی کار خود را با نوشتن قصیده ای به نام "با کاروان حله " آغاز کرد و آن را به اسعد چقانی ، وزیر پادشاه صفارید سیستان تقدیم کرد. این شعر چنان زیبا و استادانه بود که فرخی در دادگاه پذیرفته شد.

مقدمه شعر:

با کاروان خُله برفتم ز سیستان

با خُله تنیده ز دل، بافته ز جان

روز بعد پادشاه به مزرعه خود رفت جایی که در آنجا مهمانی می گرفت و اسبهای جوان خود را علامتگذاری می کرد (داغ می زد) وزیر برای فرخی وضع ظاهری اسب های داغ زده را توصیف کرد. فرخی به خانه رفت و بر اساس توصیف و بدون دیدن صحنه واقعی ، شعر جدیدی به نام "داغگاه" نوشت و صبح روز بعد به نزد وزیر رفت و شعر را خواند. وزیر چنان تحت تأثیر قرار گرفت که بلافاصله فرخی را نزد پادشاه برد. هنگامی که این شعر برای شاه خوانده شد ، او 40 اسب جوان را به فرخی هدیه داد.

مقدمه شعر:

چون پرند نیلگون بر روی پوشد مرغزار

پرنیان هفت رنگ اندر سرآرد کوهسار

فرخی همچنین استاد موسیقی بود و می توانست برباط (عود) بنوازد و آواز بخواند. وی سپس به دربار غزنویان ، ابتدا

محمود و سپس پسرش مسعود نقل مکان کرد. دیوان 9000 بیتی فرخی باقی مانده است. وی در سال 1037 یا 1038

شمسی درگذشت. نمونه شعر او

فسانه گشت و کهن شد حدیث سکندر

سخن نو آر که نو را حلاوتی است دگر

منابع :

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Farrukhi_Sistani

دیدگاه کمال الدین بهزاد (نقاش)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم کمال الدین بهزاد را که در قرن های 15 و 16 در ایران نقاش بود توصیف می کند. وی رئیس آتلیه های سلطنتی در هرات و تبریز در اواخر دوره تیموریان و اوایل دوره صفوی در ایران بود.

حقیقی درباره کمال بهزاد [1]

بهزاد	موسوم به کمال الدین بهزاد	
بدنیا آمدن	1450 میلادی	
محل تولد	هرات ، خراسان بزرگ ، ایران ، امپراتوری تیموری اکنون افغانستان	
ملیت	فارسی	
مرگ	1535 میلادی	
محل مرگ	هرات ، خراسان بزرگ ، ایران ، امپراتوری صفوی ، افغانستان کنونی	

طرح بیوگرافی

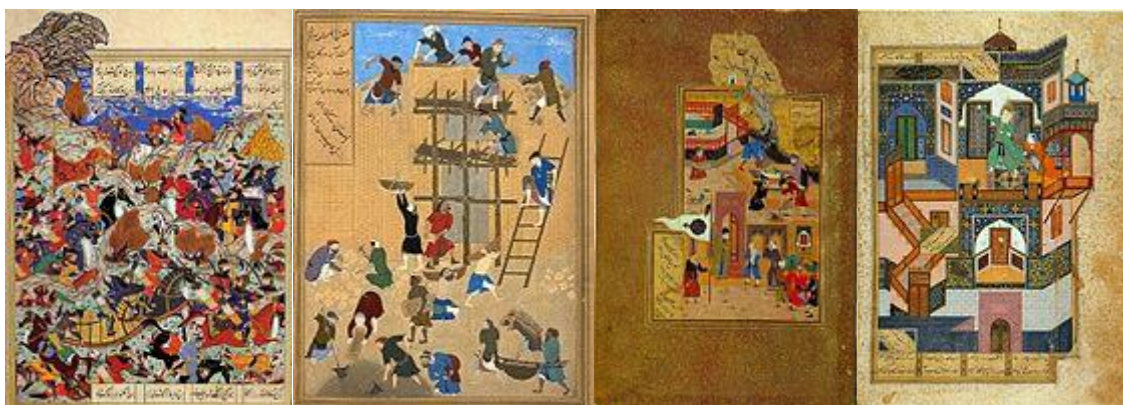
بهزاد متولد 1355 میلادی است و بیشتر زندگی خود را در هرات ، شهری در غرب افغانستان ، که مرکز مهم تجارت و پایتخت فرهنگی و اقتصادی امپراتوری تیموری بود ، گذراند. به عنوان یتیم ، او توسط نقاش برجسته ، میراک نقاش پرورش یافت و از محافظان میر علی شیر نوایی بود. حامیان اصلی وی در هرات سلطان تیموری ، حسین بایقره (حکومت 1469-1506 میلادی) و دیگر امیران در محفل او بودند. پس از سقوط حمد ، وی نزد شاه اسماعیل اول صفوی در تبریز استخدام شد و در آنجا ، به عنوان مدیر آتلیه سلطنتی ، تأثیر بسزایی در توسعه نقاشی بعدی صفوی داشت. بهزاد در سال 1535 میلادی درگذشت و آرامگاه او در هرات ، در سعید مختار ، واقع شده است که در شمال شهر هرات در بالای تپه ای قرار دارد. مجسمه ای از بهزاد در مقبره 2-کمال 1 قرار داده شده است]

کار و سبک

بهزاد مشهورترین نقاش مینیاتوری ایرانی است ، هر چند او را به عنوان مدیر کارگاهی (یا کتابخانه) که به شیوه ای که او تصور می کرد ، شکل دست نویس تولید می کرد ، درک می کند. نقاشی های فارسی آن دوره اغلب از آرایش عناصر معماری هندسی به عنوان زمینه ساختاری یا ترکیبی که شکلها در آن مرتب شده اند ، استفاده می کند.

بهزاد در زمینه های ارگانیک دیدگاه به همان اندازه مهارت دارد ، اما در جایی که از سبک هندسی سنتی استفاده می کند ، بهزاد آن دستگاه ترکیبی را از چند جهت گسترش می دهد. یکی این است که او اغلب از مناطق خالی باز و بدون الگو در اطراف استفاده می کند ، که این حرکت حرکت می کند. علاوه بر این ، او آهنگسازی های خود را به تسلط در حرکت دادن چشم ناظر در اطراف صفحه شکل در یک جریان ارگانیک عجیب و غریب متصل می کند. حرکات ارقام و اشیا نه تنها به طور منحصر به فرد طبیعی ، رسا و فعال هستند ، بلکه طوری تنظیم شده اند که چشم را در سراسر صفحه شکل حرکت دهند [1].

شکل 1 چند نمونه از نقاشی های مینیاتوری بهزاد در زمان خود را نشان می دهد [1].

(a)

(b)

(c)

(d)

(e)

(f)

(g)

(h)

شکل 1 نمونه نقاشی های کمال الدین بهزاد.

(الف): میدان جنگ تیمور و سلطان مملوک مصر.

(ب): ساخت قلعه خاورنق در الحیرات ، 1494-1495 میلادی

(ج): شکل مراسم تشییع جنازه عطار سالخورده (فصل 20) نیشاپور پس از اسارت و کشته شدن اشغالگران مغول.

(د): یوسف و زلیخا (داستان حضرت یوسف).

(ه): یک نقاشی مینیاتوری از اسکندرنا (نامه اسکندر).

(و): محل شکار.

(ح): تیمور در حال پیوستن به مخاطبان است [1].

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Kam%C4%811_ud-D%C4%ABn_Behz%C4%81d

دیدگاه اصفهانی (پزشک)

طرح زندگی نامه

«جلال الدین محمد الاصفهانی یک پزشک پارسی در قرن نوزدهم از اصفهان (استان مرکزی ایران) بود. جلال الدین محمد اصفهانی ، که خود را الطیب اصفهانی ("پزشک اصفهان") می نامد ، رساله ای عمومی عربی در زمینه درمان نوشت که به ترتیب از سر تا پا تنظیم شده است. این تاریخ در 9 دسامبر 1828 به پایان رسید. تاریخ اتمام در نسخه دیگری از رساله در کتابخانه پزشکی پزشکی دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس آورده شده است. MS Ar. 36 ، 1062. کتابخانه ملی پزشکی یکی از سه نسخه ضبط شده از این رساله را دارد. یک رساله فارسی نیز با عنوان دستور جلالی از همین نویسنده وجود دارد که احتمالاً ترجمه ای از عربی اصلی است. رساله دیگری از پارسی درباره حفظ سلامتی در بدن انسان ، احتمالاً توسط همین نویسنده نوشته شده است ، اما گفته می شود که این رساله به حاکم ابوالمظفر ابوالمنصور شاه سلیمان الصفوی الموسوی بهادرخان اختصاص یافته است ، که از سال 1666 تا 1694 حکومت می کرد. این تاریخ قرن 17 با آنچه در رساله درمانی موجود در نسخه های UCLA و NLM یافت می شود منافات دارد. [1]

منابع :

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Jalal_al-Din_Muhammad_al-Isfahani

دیدگاه دهخدا (زبان شناس ، شاعر ، میهن پرست)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و آثار دهخدا را توصیف می کند که در قرن های 19 و 20 در ایران زبان شناس و شاعر بود.

وی همچنین نویسنده فرهنگ لغت دهخدا ، گسترده ترین فرهنگ لغت زبان فارسی منتشر شده تا به امروز بود.

حقایق درباره دهخدا

نامهای دیگر : علی اکبر قزوینی	دهخدا	
1879	تولد	
تهران-ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
9 مارچ 1956	وفات	
تهران-ایران	محل دفن	
زبان شناس ، شاعر ، میهن پرست	شهرت	

خلاصه زندگی

دهخدا از پدر و مادری قزوینی در تهران متولد شد. پدرش ، خان باباخان قزوینی ، در حالی که تنها 9 سال داشت " درگذشت. دهخدا به سرعت در ادبیات فارسی ، عربی و فرانسه سرآمد شد. وی در دانشکده علوم سیاسی ثبت نام کرد ، که در میان سایر چهره ها ، وزیر امور خارجه و دبیر او ، به عنوان مدرس به کار گرفت.

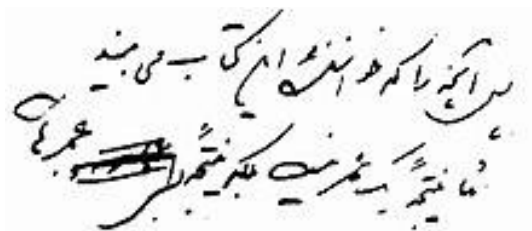
او همچنین در امور سیاسی نیز فعال بود و در مجلس به عنوان نماینده مجلس کرمان و تهران خدمت می کرد. وی همچنین به عنوان رئیس دانشکده علوم سیاسی تهران و بعداً دانشکده حقوق دانشگاه تهران خدمت کرد. در سال 1903 ، وی به عنوان کارمند سفارت ایران به بالکان رفت ، اما دو سال بعد به ایران بازگشت و درگیر انقلاب مشروطه ایران شد.

دهخدا ، میرزا جهانگیرخان و قاسم خان حدود دو سال بود که روزنامه سور اسرافیل را در ایران منتشر می کردند ، اما محمد علی شاه پادشاه اقتدارگرا مجلس را منحل کرد و دهخدا و برخی دیگر از لیبرالیست ها را به اروپا تبعید کرد. دهخدا در آنجا به انتشار مقالات و سرمقاله ها ادامه داد ، اما هنگامی که محمدعلی شاه در سال 1911 خلع شد ، به کشور بازگشت و به عضویت مجلس جدید درآمد.

دهخدا در قبرستان ابن بابویه در شهر ری ، نزدیک تهران به خاک سپرده شده است

"اولین ادیب ایرانی که نویسنده گسترده ترین و جامع ترین فرهنگ فارسی است" ، نوشته منوچهر در مقاله خود سعادت نوری آثار ادبی و تفسیری علی اکبر دهخدا در واقع از طریق همکاری وی با روزنامه سور اسرافیل آغاز شد ، جایی که وی یک ستون سیاسی طنز با عنوان مزخرف یا چرند و پرنده ایجاد کرد اصطلاح فارسی داخو امضای وی یا نام قلم وی برای آن ستون بود. منظور از داخو نه تنها به عنوان رییس یک دهکده (به فارسی: دهخدا یا کدخدا) ، بلکه به یک فرد ساده لوح یا یک فرد غیر پیچیده نیز اطلاق می شود.

یادداشت شخصی دهخدا: "آنچه خواننده این فرهنگ لغت می بیند ثمره یک عمر تلاش نیست ؛ بلکه ثمره تلاش برای عمرها است".

دهخدا کتاب روح قوانین مونتسکیو را به فارسی ترجمه کرد. وی همچنین امثال و حکم ("ضرب المثل ها و متون") را در چهار جلد نوشته است، فرهنگ لغت فرانسوی-فارسی و کتاب های دیگر تألیف کرده است ، اما شاهکار فرهنگ نگاری وی لغت نامه دهخدا ("فرهنگ نامه دهخدا") ، در 15 جلد ، بزرگترین فرهنگ فارسی است که تاکنون منتشر شده است. دکتر محمد معین کارهای ناتمام دهخدا را بنا به درخواست دهخدا پس از وی به انجام رساند. سرانجام کتاب پس از چهل و پنج سال تلاش دهخدا منتشر شد. فرهنگ لغت دهخدا بزرگترین فرهنگ لغت فارسی است که تاکنون منتشر شده و شامل 200 جلد است. اولین بار در سال 1931 توسط انتشارات دانشگاه تهران و تحت نظارت موسسه لغت نامه دهخدا منتشر شد. در زیر جلد فرهنگ لغت آمده است.

دیدگاه احمد جمشیدی (متخصص پیشگام قلب و عروق)

مقدمه

این دیدگاه زندگی و دستاوردهای جمشیدی را که در قرن های بیستم و بیست و یکم در ایران و آمریکا متخصص قلب بوده است توصیف می کند.

حقایق درباره احمد جمشیدی [1]

معروف به	احمد جمشیدی
تولد	21 آوریل 1929
محل تولد	بوشهر، ایران
ملیت	ایرانی - آمریکایی
مرگ	1 دسامبر 2013
محل مرگ	میدل تاون، کنتیکت، ایالات متحده آمریکا
تخصص	متخصص قلب و عروق برای تشخیص و درمان بیماری های قلبی مانند نقص مادرزادی قلب، بیماری عروق کرونر، اختلالات ریتم قلب و نارسایی قلبی.

خلاصه زندگی نامه

جمشیدی در 21 آوریل 1929 در شهر بوشهر در ایران متولد شد. وی دیپلم دبیرستان خود را به عنوان والدیکتوریان (دانش آموز ممتاز) در دبیرستان البرز تهران در سال 1948 به پایان رساند. او در همان سال با کسب رتبه 2 در کنکور وارد دانشکده پزشکی دانشگاه تهران شد. در سال 1952 وی به بیمارستان پزشکی نیویورک و دانشگاه کلمبیا نقل مکان نمود. او تخصص قلب و عروق خود را در دانشکده پزشکی آلبرت انیشتین، رزیدنتی مرکز پزشکی مونتفیور، رزیدنتی مرکز بیمارستانی متروپولیتن، و رزیدنتی بیمارستان گنی آیلند و کارآموزی بیمارستان گنی آیلند به پایان رساند. جمشیدی

یک متخصص قلب و عروق بود که علاقه اصلی او در زندگی کمک به دیگران، به ویژه کودکان بود. وی استادیار بالینی در دانشکده پزشکی دانشگاه پیل و رییس سابق انجمن قلب آمریکا در کنتیکت بود و اولین عمل قلب و عروق تهاجمی را در بیمارستان بریچپورت برپا کرد. آزمایشگاه کاترئیزاسیون قلب در بیمارستان بریچپورت امروز نام وی را یدک می کشد (شکل 1 را ببینید). او عضو کالج قلب و عروق آمریکا بود (FACC) [2].

شکل 1. آزمایشگاه کاترئیزاسیون قلب احمد جمشیدی، بیمارستان بریچپورت، بریچپورت، کنتیکت، ایالات متحده آمریکا

مراجع

[1] <https://health.usnews.com/doctors/ahmed-jamshidi-496013>

[2] <https://www.doximity.com/pub/ahmed-jamshidi-md>

دیدگاه قاسم جمشیدی (جراح ارتوپدی)

مقدمه

این دیدگاه زندگی و دستاوردهای جمشیدی را که در طی قرن های 20 و 21 در ایران و آمریکا جراح ارتوپدی بود توصیف می کند.

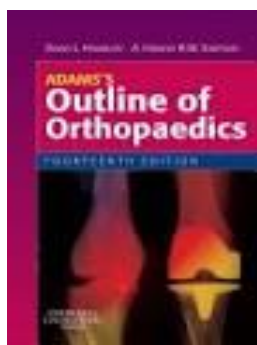
حقایق درباره جمشیدی [1]

منوچهر جمشیدی، منو جمشیدی، ابوالقاسم جمشیدی	معروف به	
1 مه 1932	تولد	
شیراز، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
جراحی ارتوپدی: موارد مفصل ران، زانو و جراحی عمومی.	تخصص	
دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز (پهلوی)، شیراز، ایران	دانش آموخته	

خلاصه زندگی نامه

جمشیدی در اول ماه مه سال 1932 در شهر شیراز در ایران متولد شد. او دوران پیش دانشگاهی خود را در مدرسه سلطانی شیراز گذراند و در سال 1952 مدرک دبیرستان خود را دریافت کرد. وی از سال 1954 تا 1961 وارد دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز (پهلوی سابق) شد. در سال 1962، پس از قبولی در آزمون پزشکی ECFMG در آمریکا، برای کارآموزی به بیمارستان موریسانیا سیتی در شهر نیویورک پیوست. وی از 1962 تا 1964 دوره رزیدنتی خود را در بیمارستان مموریال ماساچوست در شهر بوستون ایالت ماساچوست، در ایالات متحده گذراند. وی از سال 1965 تا 1969 رزیدنت جراحی ارتوپدی در بیمارستان هنری فورد در شهر دیترویت در ایالت میشیگان بود. وی پس از یک بازدید 2 ساله از تهران، به ایالات متحده بازگشت و با مجوز پزشکی در پنسیلوانیا، تا سال 1974 در پورت جرسی در ایالت نیویورک به طبابت پرداخت. در سال 1977، وی فعالیت خصوصی خود را به عنوان جراح در تهران آغاز کرد و همچنین به عنوان دانشیار پزشکی در دانشکده پزشکی دانشگاه تهران آغاز به کار نمود. وی از سال 1978 تا 2003

ریس جراحی ارتوپدی در بیمارستان سینای دانشگاه تهران بود. او در سال 2012 از دانشگاه تهران بازنشسته شد. با این حال او هنوز هم در عمل خصوصی و بعضی از جراحی ها فعال است. انتشارات وی شامل ترجمه "رئوس مطالب ارتوپدی" از انگلیسی به پارسی و "ارتوپدی کامل مفصل ران"، 1982 است. وی همچنین مقاله هایی در زمینه جراحی زانو، 1983، ساق پا و اندام کوتاه، 1982، بین گذاری از راه پوست در شکستگی های سوپراکندیلار، 1985، شکستگی کشکک، 1986، و غیره تالیف کرده است. جمشیدی یکی از پزشکان موسس بیمارستان دی در تهران بود که هنوز هم در بین بهترین بیمارستان های ایران است. شکل 1 نمایی از بیمارستان دی و جلد رئوس مطالب ارتوپدی را نشان می دهد. [1]

شکل 1. سمت راست عکسی از بیمارستان دی در تهران و سمت چپ جلد رئوس مطالب ارتوپدی

مراجع

<https://www.elsevier.com/books/adamss-outline-of-orthopaedics/unknown/978-0-7020-> [1]

3061-1

دیدگاه خدادوست (چشم پزشکی و جراح)

مقدمه

در این صفحات دستاورد های یک چشم پزشک و جراح افسانه ای ، خدادوست ارائه شده است.

حقایق درباره خدادوست [1]

معمروف به علی اصغر خدادوست ،	خدادوست	
27 اکتبر 1935	تولد	
شیراز ، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
8 مارس 2018	مرگ	
شهر نیویورک	محل مرگ	

خلاصه زندگی نامه

خدادوست یک جراح چشم ایرانی متخصص پیوند قرنیه بود که به افتخار وی خط قرمز خدادوست نامگذاری شده است. [2] وی در کلینیک های مختلف چشم در ایالات متحده مانند انستیتوی چشم ویلمر در دانشکده پزشکی جان هاپکینز و مرکز چشم پزشکی کانتیکت در نیوهون کار می کرد. [3] شهرت پزشکی وی نتیجه مطالعات گسترده وی در مورد بیماری های قرنیه و بیولوژی پیوند بود [1].

آکادمی چشم پزشکی آمریکا با درگذشت دکتر خدادوست پیام زیر را ارسال کرده است [2]:

«دکتر خدادوست در شیراز ، ایران متولد شد ، بنیانگذار بیمارستان چشم خدادوست در شیراز و عضو هیئت علمی طولانی مدت در دانشگاه پیل و دانشگاه جان هاپکینز بود. دکتر خدادوست به عنوان یکی از برجسته

ترین جراحان پیوند قرنیه در جهان شناخته شده و اولین کسی است که علائم رد اندوتلیال را به عنوان خط خدادوست توصیف می کند. وی در سال 2015 مورد افتخار یونسکو قرار گرفت.»

«علی یک چشم پزشک درخشان، یک پزشک کلینیک عالی و یکی از بهترین جراحان چشم بود که من شناخته ام. تلاش های آرام، فروتنانه و اساسی او در شیراز میراث بشریت است.» همکار وی، دکتر وینسنت دلوز. «علی برای همیشه با خط رد اندوتلیال که مشاهده کرده است و همچنین برای آموزش خود در اتاق OR و سخنرانی برای نسل چشم پزشکان ویلمر و پیل مرتبط خواهد بود. همه ما از نکات و خرد بالینی وی بهره مند هستیم.» سجادی و دیگران [3] نیز چشم پزشک افسانه ای دکتر خدادوست را به شرح زیر توصیف کرده است:

«این یک مرور اجمالی مختصر در مورد زندگی پربار و تلاش های علمی استاد علی اصغر خدادوست (متولد 1935)، چشم پزشک مشهور جهان، شمایل ایرانی چشم پزشکی مدرن و پیشگام بین المللی تحقیقات چشم است. شهرت جهانی دکتر خدادوست ریشه در مطالعات گسترده وی در مورد بیماری های قرنیه و بیولوژی پیوند دارد. در نتیجه شهرت جهانی شایسته او، چندین چشم پزشک مشهور آمریکایی وی را به عنوان بهترین جراح پیوند قرنیه جهان شناخته اند. با توجه به موفقیت های فوق العاده چشمگیر وی در این زمینه، یافته ای بالینی به افتخار وی "خط رد خدادوست" نامگذاری شده است، نشانه ای از واکنش پیوند کانونی مزمن.» [3]

روش پیشگام بیماری های چشم دکتر خدادوست در مورد پدیده ای به نام «خط رد خدادوست» یا «واکنش مزمن پیوند کانونی یک علامت پزشکی است که نشانگر عارضه جراحی پیوند قرنیه روی چشم است. این روش بخاطر سالها تحقیق در این باره توسط استاد علی اصغر خدادوست خط خدادوست نامیده می شود.» [1]

شکل 1 دو عکس را نشان می دهد که خط قرمز خدادوست را نشان می دهند [4]

شکل 1. خط قرمز خدادوست [4]

نکته آخر

نویسنده لذت دیدار با دکتر خدادوست را در یک جلسه تجدید دیدار اعضای هیئت علمی و دانشجویان دانشگاه شیراز در لس آنجلس در اوایل سال 2000 تجربه کرده است.

مراجع

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/khodadoost>

[2] <https://www.aao.org/member-services/member-obituaries-detail/ali-asghar-khodadoust-2>

[md]

[3] <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23725074/>

[4]

https://www.google.com/search?rlz=1C1JZAP_enUS797US797&sxsrf=ALeKk03_B4sp2Pj8MhoxBLd45SkMReCINA:1591133528629&source=univ&tbm=isch&q=photos+of+Khodadoust+rejection+line&sa=X&ved=2ahUKEwiellI6miuTpAhUNRqwKHYMyCBAQ7A16BAgJEck&biw=1166&bih=438

دیدگاه برومند (نفرولوژیست ، مبتکر ، میهن پرست)

مقدمه

در این صفحات، داستان زندگی یک پزشک پیشگام زمان حال ارائه شده است. او برومند است که به عنوان "پدر نفرولوژی ایران" نیز شناخته می شود. او زندگی خود را وقف خدمت به هموطنانش کرده است. [1.2].

حقایق درباره برومند [1]

برومند	بهروز برومند معروف به پدر نفرولوژی ایران	
تولد	5 آوریل 1940	
محل تولد	شاهی (قائم شهر)، ایران	
ملیت	ایرانی	
تخصص	نفرولوژی، مدرک پزشکی از دانشگاه تهران سال 1965	
مرام	میهن پرست	

خلاصه زندگی نامه

برومند در شاهی (که اکنون به قائم شهر تغییر نام یافته است) در شمال ایران متولد شد. در سال 1958 وی برای ورود به دانشکده پزشکی تهران در آزمون ورودی پذیرفته شد و در پاییز 1965 مدرک دکترا دریافت کرد. پس از فارغ التحصیلی، وی برای گذراندن دوره طرح خود به شهر نکا، که شهر کوچکی در شمال ایران و در مازندران است رفت و به عنوان پزشک خانواده شروع به کار کرد. وی پس از دو سال کار در نکا وارد ایالات متحده شد. در ایالات متحده، برومند تحصیلات و آموزش پزشکی خود را در هاکنساک نیوجرسی، مرکز پزشکی جورج تاون در واشنگتن دی سی، بخش نفرولوژی در بیمارستان نیروهای نظامی، دانشگاه های جورج تاون و جورج واشنگتن و همچنین یک بورس 6 ماهه آسیب شناسی کلیه در انستیتوی آسیب شناسی نیروهای مسلح ایالت واشنگتن دنبال کرد.

در طی سالهای 1972-1974 وی آموزش خود را از طریق بورس تحصیلی نفرولوژی، بیمارستان نیروهای نظامی، و دانشگاههای جورج تاون و جورج واشنگتن در واشنگتن دی سی ادامه داد. دکتر برومند در حین و پس از آموزش،

گواهینامه ها و مدارک تخصصی را در واشنگتن دی سی 1973 و مرلند 1974 - 1994 و بعداً در پنسیلوانیا 1980-1990، ایالت نیویورک 1989-1991 و در ویرجینیای غربی 1981-1991 دریافت کرد. او با موفقیت سه برد تخصصی و فوق تخصصی معتبر را به دست آورد: دیپلمات برد داخلی پزشکی 1974، دیپلمات برد نفرولوژی آمریکا 1974 و بعد از بازگشت به آمریکا پس از 12 سال، با گذراندن دوره غیر اجباری مجوز مجدد، به عنوان دیپلمات در دستاورد های پیشرفته در پزشکی داخلی، شناخته شد.

در تابستان سال 1975، وی به ایران بازگشت و به دلیل سوابق سیاسی در دانشگاه تهران پذیرفته نشد. وی کار خود را به عنوان فوق تخصص داخلی نفرولوژیست با هزینه برنامه خدمات در بیمارستانی در سال 1975 آغاز کرد. به زودی کارآموزان و پزشکان بسیاری از بیمارستان های دانشگاهی در مورد کیفیت دانش پزشکی وی و گواهینامه انجمن آمریکایی در نفرولوژی (دکتر برومند دارای اولین برد آمریکایی گواهینامه تخصص داخلی، نفرولوژیست در ایران است) برای مشاوره به او مراجعه کردند. در سال 1975، مرکز دیالیز و پیوند وزارت بهداشت وی را به عنوان سرپرست این مرکز منصوب کرد تا بودجه و تسهیلاتی را برای گسترش درمان جایگزینی کلیه برای اولین بار در کشور فراهم کند. وی تدریس 20 پزشک عمومی و حدود 20 پرستار ثبت نام شده از سوی وزارت بهداشت را در یک برنامه آموزشی فقط شش ماهه در بیماری های کلیوی مرحله پایانی و همودیالیز آغاز کرد. کارآموزان دوره پس از گذراندن امتحان، 12 واحد دیالیز اول را در شهرهای مختلف از جمله مشهد، تبریز، اصفهان، کرمان، یزد و شاهی (قائم شهر) ایجاد کردند و بیماران را برای نگهداری و همودیالیز پذیرفتند.

از سال 1975 تا 1978، متخصصان نفرولوژیست بیشتری به ایران آمدند و برخی از آنها توسط دکتر برومند آموزش دیدند، سپس جامعه ای توسط 10 متخصص نفرولوژی تاسیس شد که بعداً به انجمن نفرولوژی ایران تبدیل شد. در سال 1979، دکتر برومند به همراه برخی از همکارانش و بیماران و اهداکنندگان مرتبط، انجمن بیماران دیالیزی و پیوندی را تاسیس کردند که اکنون یک جامعه بسیار گسترده است که با آموزش به بیماران و همچنین معرفی اهدا کنندگان پیوند کلیه به آنها کمک می کند. به دلیل خدمات دکتر برومند برای گسترش این جامعه در سال 2010، انجمن بیماران دیالیزی و پیوندی اعلام کرد که دکتر برومند براستی پدر مدیریت بیماری های کلیوی در ایران است. در سال 1977، دکتر برومند یک کنفرانس ملی با کمک 10 نفرولوژیست و متخصص قلب و عروق، و سه سخنران مهمان از آمریکا، در زمینه های مختلف مربوط به فشار خون بالا و پیامدهای نامطلوب قلبی عروقی آن ترتیب داد، که حدود 520 پزشک از سراسر ایران در آن کنفرانس شرکت کردند. به تدریج هفت متخصص داخلی توسط وزارت بهداشت در بیمارستان به آور استخدام شدند تا از طریق برنامه آموزش مدیریت بیماری های کلیوی که توسط دکتر برومند با همکاری دو متخصص نفرولوژیست

آموزش دیده که تا سال 1978 به این گروه پیوستند، آموزش ببینند. پس از چندین سال این آموزش و تجربیات توسط وزارت بهداشت پذیرفته شد و تعدادی از آن متخصصان داخلی هم اکنون متخصص نفرولوژی هستند [1،2]. دکتر برومند به عنوان اولین دارنده برد آمریکایی گواهینامه تخصص داخلی-نفرولوژیست، از ایالات متحده بازگشت و در سال 1975 به عنوان رئیس انجمن علمی نفرولوژی ایران انتخاب شد و تا 1980، زمانی که 8 سال جنگ ایران و عراق فعالیت های همه انجمن های علمی را متوقف کرد، به عنوان رئیس انجمن علمی باقی ماند. در سال 2000، برومند دوباره به عنوان رئیس انجمن انتخاب شد و به مدت شش سال تا سال 2006 خدمت کرد. برومند میزبان هفتمین تا دهمین کنگره بین المللی نفرولوژی، دیالیز و پیوند در ایران بوده است. او از سال 1974 عضو فعال انجمن بین المللی نفرولوژی است. در ایران، وی تلاش زیادی برای گسترش فعالیت های این انجمن در خاورمیانه کرد و در نتیجه به عنوان پیشگام نفرولوژی در خاورمیانه شناخته شد و جایزه پیشگام سال 2015 منطقه خاورمیانه را در نشست انجمن بین المللی نفرولوژی کیپ تاون آفریقای جنوبی به دست آورد.

به غیر از فعالیت های علمی فوق، برومند چندین سمت رسمی از جمله ریاست دانشگاه علوم پزشکی ایران را طی سال های 1980-1981 نیز بر عهده داشت. در واقع این دانشگاه ادامه دانشگاه علوم پزشکی شاهنشاهی ایران بود که در ژوئیه 1973 تأسیس شد. تا آگوست 1974، دانشگاه علوم پزشکی شاهنشاهی ایران ارتباط نزدیکی با دانشگاه های هاروارد و کلمبیا برقرار کرد و همکاری هایی با دانشگاه کورنل و دانشگاه پیتسبورگ داشت. فضای انقلابی و فقدان هرگونه مدیریت کارآمد و مسئولانه، کمیته انقلابی هیات عملی و دانشجویان را ترغیب می کند تا به دنبال گزینه دیگری باشند. در واقع هدف یافتن کسی بود که به آموزش پزشکی جامع اعتقاد داشته باشد و دارای آموزش و تجربه قابل قبول باشد. برومند یکی از معدود پزشکان واجد شرایط آموزش دیده در آمریکا بود که دارای سابقه انقلابی قابل قبول بود. پس از تصویب کمیته انقلابی و سپس وزیر آموزش عالی، برومند از 21 ژوئن 1980 به عنوان رئیس دانشگاه علوم پزشکی ایران منصوب شد. پس از 18 ماه خدمت، مرکز علوم پزشکی ایران با معرفی او به عنوان عضوی دائمی از وی تجلیل کرد.

دکتر برومند نویسنده بیش از 100 مقاله به زبان فارسی و همچنین دو کتاب به زبان فارسی درباره بیماری های کلیه و پیوند کلیه است، به علاوه یک فصل از کتابی با عنوان نفرولوژی در سراسر جهان که توسط شرکت Springer در سال 2020 منتشر شده است.

شکل 1. دکتر برومند در میان دانش آموزان نوجوان بلوچی و سیستانی در مدرسه جدید خود

نکته آخر

یکی از تلاشهای تحسین برانگیز برومند فداکاری ها و تب میهن پرستانه وی نسبت به کشورش ایران و به ویژه کمک به افراد محروم و بی بضاعت در ایران است. وی بیمارستان ها و مدارس زیادی ساخته و تلاش های بسیار دیگری برای تأثیرگذاری بر زندگی ایرانیان انجام داده است. در شکل 1 صحنه ای از یکی از مدرسی که او در استان سیستان و بلوچستان ساخته است در هنگام افتتاح مدرسه نشان داده شده است. برومند خانه خانوادگی خود را که در آن متولد شده و به او به ارث رسیده است به دانشگاه علوم پزشکی مازندران اهدا کرده است تا برای کلینیک فوق تخصصی در شاهی (قائم شهر) مورد استفاده قرار گیرد.

مراجع

[1] <http://www.thepersianjournal.com/vol-2-no-1.html>

[2]

http://aia.de.com/index.php?option=com_content&view=article&id=139%3Adjawari&catid=918%3A2006&Itemid=121&lang=de

دیدگاه در مورد رهبر (پزشک ، کاشف آزمایش خون HbA1C)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و مشارکت رهبر را که در قرن 20 و 21 در ایران و ایالات متحده پزشکی و مبتکر بود توصیف می کند.

حقایق درباره رهبر [1]

رهبر	موسوم ساموئل رهبر	
بدنیا آمدن	12 مه 1929	
محل تولد	همدان ، ایران	
ملیت	ایرانی ، آمریکایی	
مرگ	10 نوامبر 2012	
محل مرگ	شهر لس آنجلس ، ایالات متحد	

طرح بیوگرافی

ساموئل رهبر دانشمند و پزشک ایرانی بود که ارتباط بین دیابت و HbA1C را کشف کرد ، نوعی هموگلوبین که برای شناسایی غلظت گلوکز پلاسما در طول زمان مورد استفاده قرار می گیرد. وی در سال 1929 در شهر همدان متولد شد. وی مدرک دکترای خود را از دانشگاه تهران در سال 1953 و دکترای ایمونولوژی را از همان دانشگاه در سال 1963 اخذ کرد.

از سال 1952 تا 1960 او عمدتاً فعالیتهای بالینی را در آبادان و تهران دنبال کرد و در سال 1959 به عنوان دانشجوی فوق دکترا به زندگی دانشگاهی بازگشت. پس از اخذ دکترا ، در سال 1963 به استادیاری و در 1965 در دانشکده ایمونولوژی به عنوان دانشیار ارتقا یافت. او در سالهای 1968-1969 به عنوان دانشمند مهمان در بخش پزشکی کالج پزشکی آلبرت اینشتین در نیویورک ، جایی که با هلن ام رانی همکاری داشت ، گذراند. پس از بازگشت به تهران ، رهبر در سال 1970 به عنوان استاد تمام و به عنوان مدیر گروه زیست شناسی کاربردی در دانشکده پزشکی دانشگاه تهران در تهران ارتقا یافت. در سال 1979 ایران را ترک کرد و به ایالات متحده رفت. مدت کوتاهی پس از ورود ، وی محقق و استاد دیابت در گروه دیابت ، غدد درون ریز و متابولیسم در شهر امید در دوارته کالیفرنیا (در شهر لس آنجلس) شد.

در سال 2012 ، انجمن دیابت آمریکا (ADA) یک جایزه ویژه و یکبار دستاورد علمی ملی به رهبر اعطا کرد که وی HbA1c را به عنوان نشانگر وضعیت قند خون در افراد مبتلا به دیابت کشف کرد. این جایزه به نام برنده جایزه نامگذاری شده و جایزه کشف برجسته ساموئل رهبر نامیده می شود. " [1]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Samuel_Rahbar

دیدگاه قربان (پزشک ، رهبر ، پیشگام)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم قربان را توصیف می کند که رئیس دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز در طی قرن 20 در

ایران بود

حقایق درباره قربان [1]

نامهای دیگر : ذبیح الله قربان	قربان	
1903	تولد	
شیراز	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
2006	مرگ	
شیراز	محل مرگ	
دانشگاه آمریکایی بیروت	دانش آموخته	
رئیس افسانه ای دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز ، ایران	پیشگام	

خلاصه زندگی

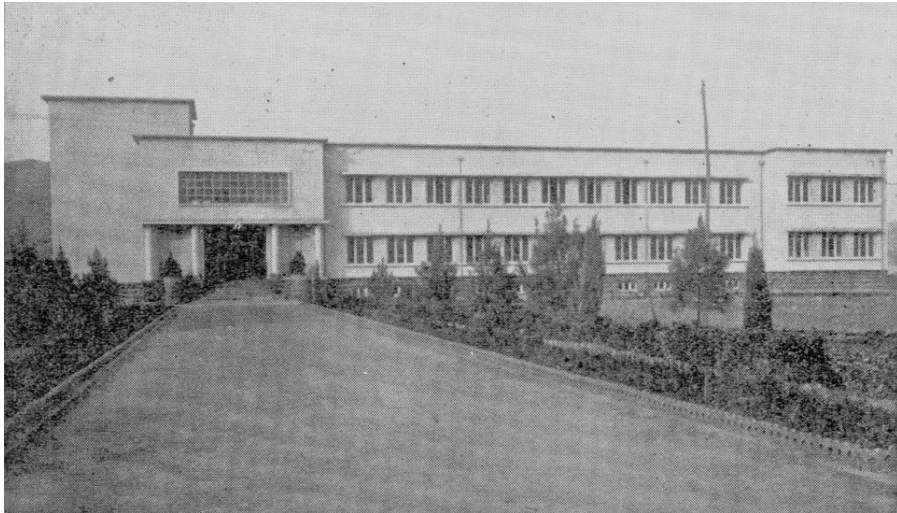
قربان در سال 1903 در شیراز ، ایران متولد شد. وی پزشکی بود که از دانشگاه آمریکایی بیروت فارغ التحصیل شد. وی پس از دریافت مدرک پزشکی به شیراز بازگشت و در سال 1945 یک مدرسه آموزش کمکی (شکل 1 را ببینید) در آنجا شروع کرد. اگرچه چند دانشجو در حال آموزش بودند ، اما تا سال 1952 هیچ مدرسه رسمی پزشکی در شیراز وجود نداشت. دانشکده آموزش کمکی به عنوان پیشگام دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز (SUMS) ، این مدرسه به سال

1946 برمی گردد (شکل 1 را ببینید). [1]

قربان در ایجاد SUMS نقش فوق العاده ای داشت. سال به سال ، بخش جدیدی به مدرسه اضافه می شود. یکی از اولین بخشها آسیب شناسی بود که با کمک و خدمات پزشکان خارجی از آلمان و سایر کشورها تاسیس شد [2]. دانشکده پزشکی به عنوان دانشکده ای در دانشگاه پهلوی در مرکز شیراز واقع شد. (اکنون دانشگاه شیراز). در سال 1953 ، دانشکده پرستاری و سپس دانشکده دندانپزشکی در سال 1969 اضافه شد. مهمترین مورد شیرازی ، تأسیس بیمارستان نمازی از طریق کمک مالی محمد نمازی در شیراز است. شکل 2 ساختمان اولیه این بیمارستان را نشان می دهد. به زودی پس از آن ، بیمارستان نمازی به بیمارستان دانشگاه شیراز تبدیل شد و در آن زمان عامل اصلی جذب پزشکان با کیفیت بالا به شیراز شد.

قربان را می توان به عنوان "پدر دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز" تعیین کرد ، که افسانه ای در پزشکی است که نه تنها در شیراز ، بلکه به طور کلی در ایران ثبت شده است. وی چندین سال به طور خستگی ناپذیر به عنوان رئیس دانشکده خدمت کرد. وی در سال 2006 چشم از جهان فروبست. امروز ، SUMS هنوز هم یکی از بهترین مراکز درمانی در ایران و خاورمیانه است ، به لطف برجسته قربان و پزشکان بی شماری که در آن مدرسه پزشکی تدریس می کردند. اطلاعات بیشتر را می توان در "تاریخچه پزشکی در ایران مدرن" در جای دیگر (فصل 40) این کتاب یافت.

شکل 1. دانشکده آموزش کمکی که توسط قربان و اولین ساختمان دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز تأسیس شده است

شکل 2. صحنه ای از بیمارستان نمازی که در سال 1955 در شیراز تأسیس شد [1]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Shiraz_University_of_Medical_Sciences

[2] Azizi M H, Bahadori M, Dabiri S. “Professor Parviz Haghghi and His Role in Promotion of Academic Pathology at the Shiraz School of Medicine in Iran”, (1969–1979). *Archives of Iran Medicine*, 2015; 18(8): 552 – 555.

دیدگاه نصر (متخصص گوارش ، رهبر فداکار ، پیشگام)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم نصر را توصیف می کند که در طی قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده پزشکی بود.

حقایق درباره نصر [1]

نامهای دیگر: خسرو نصر ، رئیس برجسته	نصر	
دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز ، مدیر ارشد		
بیمارستان نمازی ، شیراز ، ایران.		
1937	تولد	
تهران، ایران	محل تولد	
ایرانی ، آمریکایی	ملیت	
21 ژانویه 2020	مرگ	
روزویل ، کالیفرنیا	محل مرگ	
دانشگاه ییل , دانشگاه کلمبیا ، دانشگاه شیکاگو	دانش آموختگان	

خلاصه زندگی

پس از تحصیلات ابتدایی و دبیرستان ، خسرو جوان وارد دانشگاه ییل شد و در سال 1958 مدرک کارشناسی دریافت کرد. پس از آن ، در کالج پزشکان و جراحان دانشگاه کلمبیا ثبت نام کرد و در سال 1962 گواهی دکترای خود را دریافت کرد و دوره کارآموزی و اقامت سال اول خود را به پایان رساند از سال 1962 تا 1964. پس از آن ، وی از سال 1964 تا 1966 اقامت در رشته داخلی را در دانشگاه شیکاگو ادامه داد. در سالهای بعد ، طی سالهای 1966 و 1968 ، نصر تحصیلات خود را در رشته گوارش به پایان رساند. پس از بازگشت به ایران در سال 1968 ، به عضویت هیئت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز درآمد. نصر به دلیل صلاحیت برجسته خود در ابتدا از سال 1968 تا 1972 توسط همکارانش به عنوان رئیس گروه داخلی انتخاب شد و سپس در سال 1972 به عنوان مدیر بیمارستان دانشگاه نمازی

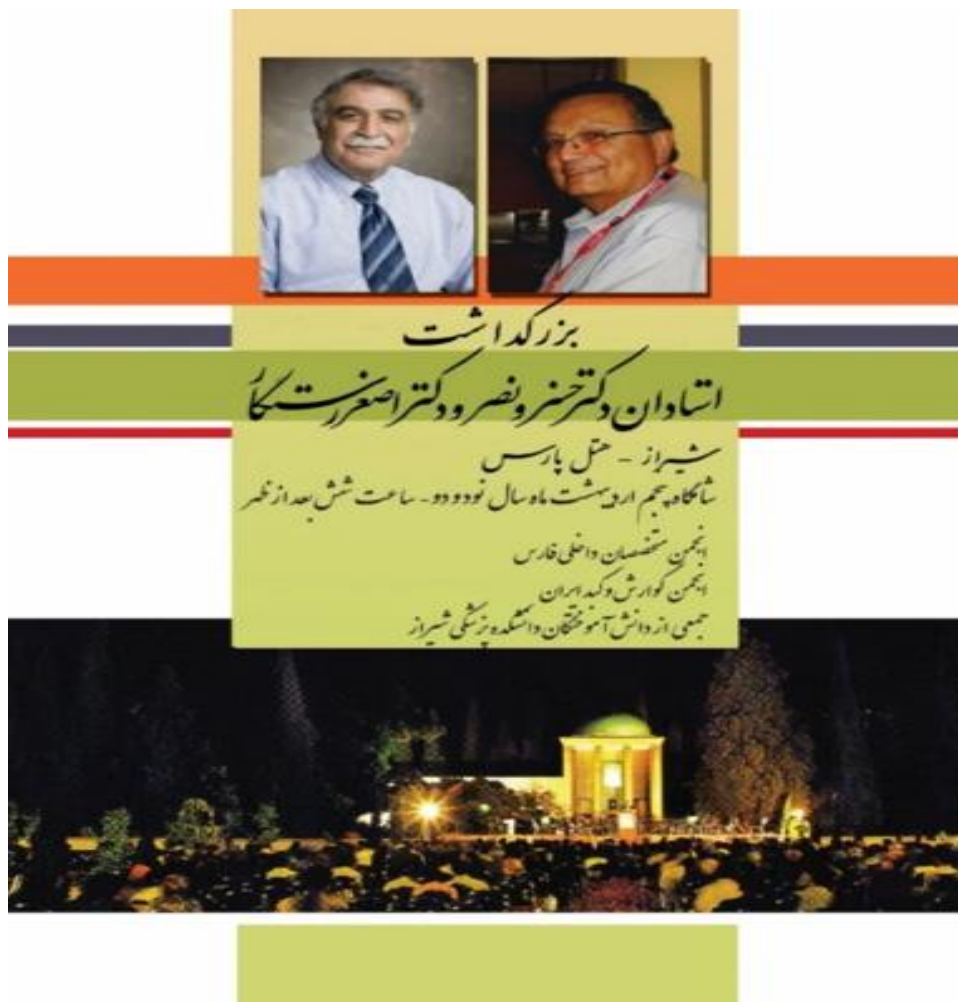
شیراز و بعداً به عنوان رئیس شیراز خدمت کرد. دانشکده پزشکی دانشگاه بعداً، وی و همکارانش دانشکده های پزشکی را در دو شهر استان فارس تأسیس کردند. فسا و جهرم در سال 1977، که هر دو در ابتدا تحت نظارت دانشکده پزشکی شیراز بودند. وی اولین رئیس دانشکده پزشکی فسا بود. بین سالهای 1981 و 1987. [1]

دکتر اصغر رستگار (به جای دیگری در مورد رستگار مراجعه کنید) که در همان دوره به عنوان استاد طب داخلی در دانشکده پزشکی شیراز خدمت می کرد، نوشت: "طی چهل سال گذشته، من این امتیاز را داشتم که با بسیاری از رهبران برجسته پزشکی دانشگاهی در ایران کار کنم و ایالات متحده من هنوز هم خسرو نصر و فرامرز اسماعیل بیگی را از جمله برترین افرادی می دانم که در زندگی حرفه ای ام امتیاز کار با آنها را داشته ام."

به عنوان ادای احترام به چندین مربی برجسته سابق دانشکده پزشکی شیراز، بین سال های 2012 و 2019، مراسمی برای شش استاد پیشگام در تهران و شیراز برگزار شد و یک مجموعه کتاب در 5 جلد از مراسم منتشر شد. در روز پنجشنبه 26 آوریل 2012، هنگامی که اولین مراسم در بزرگداشت دکتر فرامرز اسماعیل-بیگی (برای دیدن اسماعیل-بیگی به جای دیگر مراجعه کنید) در بیمارستان شریعتی تهران برگزار شد، دکتر نصر پیامی فرستاد و اشاره کرد. پیام وی چنین بود: "من متأسفانه قادر نیستم در این جشن شگفت انگیز شرکت کنم، زیرا همکاری های نزدیک همکار و دوست نزدیکم، دکتر فرامرز اسماعیل بیگی به دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز را انجام داده ام. شکی نیست که موفقیت "الگوی شیراز" در آموزش پزشکی به دلیل کار بسیاری از افراد است. با این حال، رهبری ارائه شده توسط دکتر اسماعیل-بیگی برای این موفقیت حیاتی بود. دکتر اسماعیل بیگی معیار استاندارد را برای این بخش تعیین کرد و به عنوان یک الگوی زنده یاد یک پزشک دانشگاهی برای اعضای هیئت علمی جوان تر، دانشجویان و دانشجویان تبدیل شد. [1]

شکل 1 پوستر یک رویداد را در بزرگداشت دکتر نصر و دکتر رستگار در شیراز، ایران نشان می دهد. [1] برای

اطلاعات بیشتر در مورد «مدل شیراز» به فصل 40 مراجعه کنید

شکل 1: مراسم بزرگداشت نصر و رستگار در شیراز

در جریان مراسم فوق ، یکی دیگر از همکاران نصر دکتر اسماعیل بیگی در مورد نصر گفت: "او یک ارتباط برقرار کننده عالی است که مثبت فکر می کند و همیشه به جای اینکه چرا نمی توان کارها را انجام داد ، می توان چه کاری را انجام داد. او به عنوان رئیس گروه پزشکی از من در شیراز و دانشکده استقبال کرد و تمام تلاش خود را برای اطمینان از آرامش و آرامش خانواده و خانواده من انجام داد. بیشتر بخاطر رفتار و نگرش وی ، گرایش و دوستی زیادی در این بخش وجود داشت. من می توانم خوشحالی دانشکده گروه را احساس کنم که دانشکده در سطح بین المللی مورد احترام واقع شده و یک دانشکده و گروه پزشکی بسیار قدرتمند (اگر نه قوی ترین) در کل منطقه خاورمیانه باشد.

طب معاصر: دانشکده پزشکی شیراز [2]

نصر، دیدگاه متبحری که بود، در سال 2009 گزارشی تاریخی از "الگوی شیراز" پزشکی منتشر کرد. وی شش دلیل اصلی موفقیت دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز را ذکر کرد که به عنوان یکی از بالاترین دانشکده های پزشکی در همه رتبه بندی شده است خاورمیانه شش ویژگی اصلی، که وی آنها را "ستون" نامید، به شرح زیر بود:

نصر در مراقبت و رهبری شایسته ای را که در تاریخ دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز ثبت شده است، به یادگار گذاشت.

شکل 1. بیمارستان نمازی در شیراز، ایران: گذشته، حال و آینده

منابع

[1] M. H. Azizi, see www.aimjournal.ir

[2] K. Nasr, "History of Contemporary Medicine: Shiraz University School of Medicine – Its Foundation and Development," *Archives of Iranian Medicine*, Vol 12, No. 1, pp. 87-92, 2009.

دیدگاه اسماعیل بیگی (دانشمند، پزشک، متخصص غدد درون ریز، مبتکر)

مقدمه: این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای دکتر فرامرز اسماعیل بیگی را که در قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده پزشک است توصیف می کند.

حقایق درباره اسماعیل بیگی [1]

اسماعیل بیگی	نامهای دیگر: فرامرز اسماعیل بیگی	
تولد	28 دسامبر 1941	
محل تولد	تهران، ایران	
ملیت	ایرانی، آمریکایی	
تخصص ویژه	داخلی، دیابت، غدد درون ریز، بیوفیزیک	
دانش آموختگان	دبیرستان هدف، تهران، کالج بریا، کنتاکی ، دانشگاه جانز هاپکینز (MD)، و دانشگاه کالیفرنیا برکلی (PhD) - بیوفیزیک	

خلاصه زندگی

اسماعیل بیگی در 28 دسامبر سال 1941 در تهران، ایران متولد شد. هر دو والدین مری بودند: پدرش استاد فیزیک دانشگاه تهران بود و متعاقباً بعنوان رئیس دانشگاه مشهد خدمت می کرد و مادرش معلم دبیرستان بود و به عنوان مدیر یکی از اولین دبیرستانهای ایران برای دختران خدمت می کرد. وی تا سال 1957 در دبیرستان هدف تحصیل کرد. سپس به ایالات متحده نقل مکان کرد و در سال 1962 با مدرک لیسانس از کالج Berea، کالج بریا، کنتاکی فارغ التحصیل شد. وی در دانشکده پزشکی جانز هاپکینز ، بالتیمور ، MD تحصیل کرد و مدرک پزشکی خود را در سال 1966 دریافت کرد. وی به دنبال کارآموزی و رزیدنسی در جانز هاپکینز، به عنوان دانشجوی تحقیقاتی پس از دکتری به کالیفرنیا نقل مکان کرد و دکترای خود را در سال 1972 در بیوفیزیک از دانشگاه کالیفرنیا در برکلی و سانفرانسیسکو دریافت کرد. وی در سال 1972 به عنوان دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه پهلوی (شیراز فعلی) و سپس به عنوان استاد

پزشکی و فیزیولوژی تا سال 1982 فعالیت کرد. او سپس به تهران نقل مکان کرد و در آنجا به عنوان استاد پزشکی در بیمارستان فیروزگر (زیر نظر وزارت بهداشت) خدمت کرد و همچنین در یک دوره خصوصی عمل کرد. وی در سال 1983 ایران را ترک کرد و یک دانشمند تحقیقاتی مهمان در شرکت دارویی Ciba-Geigy در بازل، سوئیس بود. وی پیش از پیوستن به دانشگاه کیس وسترن رزرو در کلیولند اوهایو به عنوان استاد و رئیس غدد درون ریز بالینی و مولکولی در سال 1993 به عنوان استاد پزشکی و بیوشیمی در دانشگاه کلمبیا در نیویورک خدمت کرد (1983-1993). وی در حال حاضر استاد پزشکی، فیزیولوژی و بیوفیزیک و بیوشیمی در دانشگاه کیس وسترن رزرو، از سال 1993 تاکنون است.

او حرفه ای مشهور در آسیا، اروپا و آمریکای شمالی دارد. در اینجا خلاصه ای از مشاغل مختلف وی آورده شده است: دانشیار پزشکی و فیزیولوژی، دانشگاه پهلوی، شیراز، ایران، 1972-78 رئیس، رئیس گروه پزشکی، دانشگاه پهلوی، شیراز، ایران، 79-1972 استاد مدعو، گروه پزشکی، دانشگاه کالیفرنیا، سانفرانسیسکو، کالیفرنیا، 1976، استاد پزشکی، دانشگاه پهلوی، شیراز، ایران، 1978-1982، دانشیار پزشکی، دانشگاه کلمبیا، نیویورک، نیویورک، 1984-1991، استاد پزشکی بالینی، دانشگاه کلمبیا، 1991-93. استاد پزشکی، و رئیس بخش غدد درون ریز بالینی و مولکولی، دانشگاه کیس وسترن رزرو، 1993-2012، استاد فیزیولوژی و بیوفیزیک، دانشگاه کیس وسترن رزرو، 1993 تا کنون، استاد بیوشیمی، 2010 تا کنون.

وی به عنوان عضو کمیته تحقیقات انجمن قلب آمریکا (وابسته نیویورک)، 1987-1991، عضو موقت بخشهای مختلف مطالعه در انستیتو های ملی بهداشت آمریکا (NIH)، 1987-2011، بخش مطالعه فیزیولوژی، NIH، 1989- خدمت کرده است. 1992، کمیته اجرایی، شورای علوم پایه انجمن قلب آمریکا، 1990-1992، هیئت تحریریه، مجله آمریکایی فیزیولوژی: فیزیولوژی سلول، 1992-2008، هیئت تحریریه، مجله شیمی بیولوژیک، 2012-2016، عضو گروه مروری برای چندین مجله علمی علوم پایه و بالینی.

گواهینامه ها، افتخارات و جوایز

• بورس تحصیلی Beaumont (شهریه کامل)، دانشکده پزشکی جان هاپکینز 1962-1966.

• بورسیه های انجمن قلب منطقه Bay، 1971-1968

• هیئت پزشکی داخلی آمریکا، 1972

دستاوردهای بزرگ

- کشف عملکرد عمده هورمون تیروئید در کنترل انرژی های زیستی، 1971
- نقش اصلی در انجام آزمایشات بالینی تصادفی چند مرکزی تأمین شده توسط NIH، ACCORD، BARI و 2D که مؤثرترین و مطمئن ترین رویکردها را برای درمان بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 ترسیم می کند.
- بازرس آژانس های کمک هزینه چندگانه (از جمله NIH، انجمن قلب آمریکا و انجمن دیابت آمریکا و سایر موارد از جمله چندین آژانس کمک هزینه اروپا).
- خدمات در کمیته های راهنمای متعدد برای مدیریت دیابت.
- چندین پروژه تحقیقاتی مشترک با استادان دانشگاه های مختلف ایران.
- تحقیقات مستمر از NIH از سال 1995 تاکنون.
- تولید و آزمایش انسولین های جدیدی که در دماهای بالا بسیار پایدار هستند (از این رو نیازی به یخچال نیست) با ماندگاری طولانی مدت، همچنین در مقایسه با انسولین های موجود جهش زایی کمتری دارند.
- تحقیقات در حال انجام بر روی ایجاد انسولین های "هوشمند" متمرکز است که بسته به مقدار قند خون فعال و غیر فعال می شوند.
- 125 مقاله علمی پژوهشی منتشر شده که عمدتاً بر عملکرد هورمون تیروئید، بیولوژی حمل و نقل گلوکز، ناقلین گلوکز و عمل انسولین متمرکز بوده و 120 مقاله تحقیقی در علوم بالینی منتشر کرده است که بیشتر روی دیابت نوع 2 و پیشگیری از عوارض مرتبط با بیماری متمرکز است.

دستاوردها در مدیریت:

- دانشگاه پهلوی / شیراز. چند ماه پس از پیوستن به دانشگاه پهلوی، وی (با رأی اعضا) به عنوان رئیس گروه طب داخلی انتخاب شد. تمرکز اصلی وی توسعه بخش در سطح برجسته پزشکی بود. این گروه قبلاً دارای هیأت علمی کوچک (10) اما قوی، دانشجویان بسیار باهوش و سخت کوش، بیمارستانها و بخشهای سرپایی با عملکرد خوب، دانشکده کاملاً تمام وقت، کتابخانه پزشکی درجه یک و برنامه درسی به زبان انگلیسی بود. آنچه باید

بزرگتر و تقویت می شد، جذب گروهی از دستیاران برجسته پزشکی (کارآموزان پس از دکترا) و همچنین استخدام هیئت علمی بزرگتر و برجسته بود.

- دستیاران پزشکی با شایستگی بالا، کلید توسعه یک برنامه آموزشی برجسته هستند. آنها وقت زیادی را با دانشجویان می گذرانند و علم و دانش عالی را از استادان خواستارند. یک مشکل عمده برای توسعه عملکرد آموزشی، "فرار مغزها" مداوم (عمدتاً به ایالات متحده) بود که از همه دانشکده های پزشکی اتفاق می افتاد. دانشجویان فارغ التحصیل مایل بودند به جای اقامت در ایران، به هر موسسه پزشکی درجه دو یا سوم در ایالات متحده بروند.

- با استخدام دکتر اصغر رستگار در سال 1973 که مسئول برنامه دستیاری بخش داخلی شد، آنها یک برنامه رقابتی (با حمایت زیاد دکتر خسرو نصر) را پیشنهاد دادند که بهترین فارغ التحصیلان دانشگاه شیراز و همچنین سایر مدارس پزشکی در ایران برای پیوستن به برنامه دستیاری در شیراز با این قول که بخش داخلی آنها را برای آموزش فوق تخصص پس از اقامت با هدف بازگشت و خدمت در ایران به مؤسسات درجه یک می فرستد. مشوق پیوستن به برنامه دستیاری این بود که دوره 2 ساله خدمت اجباری نظامی که بلافاصله پس از فارغ التحصیلی با مدرک پزشکی آغاز می شود، تا پایان تحصیلات فوق تخصص به تأخیر بیفتد. دکتر اسماعیل بیگی با رئیس دانشکده (دکتر علی فرپور) و رئیس دانشگاه (دکتر فرهنگ مهر) این طرح را به مقامات عالی دولت ایران ارائه داد و تصویب آنها را جلب کرد. طی 7 سال بعد (تا سال 1980) برنامه دستیاری پزشکی داخلی از 8 به 40 کارآموز افزایش یافت که بیشتر آنها فارغ التحصیلان برتر مدارس خود بودند. در یک زمان سه فارغ التحصیل نمره اول و چهار نمره 2 و 3 از دانشگاه های مختلف ایران در گروه پزشکی داخلی شیراز ثبت نام کرده بودند. همین برنامه توسط سایر بخشهای دانشکده تقلید شد و نتیجه آن تعالی کلی بالاتر دانشکده بود.

- همراه با برنامه دستیاری، بخش داخلی استادان درجه یک در رشته های مختلف جذب کرد (تعداد استادان بخش تا سال 1980 به 24 نفر افزایش یافت). این برنامه آموزشی همچنین با ایجاد یک برنامه دعوت از استادان ممتاز از ایالات متحده آمریکا و انگلیس که در آن استادان برجسته دانشگاه های مشهور مختلف 1-2 تا 12 ماه را به عنوان بازدید و تدریس در بخش می گذرانند، تقویت شد.

- پس از بازگشت به ایالات متحده در سال 1993 و خدمت به عنوان استاد بالینی در دانشگاه کلمبیا در نیویورک ، وی به عنوان رئیس بخش غدد درون ریز بالینی و مولکولی در دانشگاه کیس وسترن رزرو در کلیولند ،

اوهایو در سال 1993 استخدام شد ، سمت او در حال حاضر ، استاد پزشکی ، بیوشیمی ، و فیزیولوژی و بیوفیزیک در دانشگاه Case Western Reserve است.

دستاوردها در آموزش و کارهای بالینی:

- نقطه محوری در آموزش برای وی انگیزه تعالی بوده است. او از کارآموزان می خواست که در کار خود به برتری برسند، و همین تقاضا برای مربیان (از جمله خود او) نیز مطرح بود. تلاش برای دستیابی به این هدف یکی از دلایل موفقیت آمیز بودن مدل آموزش تخصص بود (نگاه کنید به بالا).
- وی در طول بیش از 52 سال کار در پزشکی دانشگاهی ، تعداد بی شماری دانشجوی پزشکی ، دستیار و همکار پسا دکترا را آموزش داده است. وی مربی بیش از 50 دانشجوی دکترا و 100 دانشجو در مقطع دکترا در علوم پایه و تحقیقات بالینی بوده است. بسیاری از کارآموزان سابق وی اعضای هیئت علمی دانشگاه های بزرگ ایران و آمریکا هستند.
- به عنوان یک پزشک، درمان بیماران هم در بیمارستان و هم در کلینیک های سرپایی فعالیت مستمر وی در طول سال ها بوده است. این فعالیت غالباً همراه با یک یا چند دانشجو، رزیدنت یا دانشجویان پسا دکترا در غدد درون ریز بوده است.
- سخنران دعوت شده در کنفرانس های علمی در بسیاری از کشورها از جمله ایران.

دیدگاه رستگار (نفرولوژیست ، مددکار جهانی)

مقدمه: رستگار پزشک ، متخصص داخلی و نفرولوژیست ایرانی آمریکایی است ، استاد دانشکده پزشکی بیل ، وی زندگی خود را در توسعه برنامه هایی برای آموزش پزشکان برای ایران و همچنین سایر مناطق با منابع محدود جهان اختصاص داده است. این دیدگاه زندگی و سهم وی را در قرن های 20 و 21 در ایران ، ایالات متحده آمریکا و سراسر جهان توصیف می کند.

حقایق درباره رستگار [1]

نامهای دیگر: اصغر رستگار	رستگار	
سال 1942	تولد	
شیراز ، ایران	محل تولد	
ایرانی ، آمریکایی	ملیت	
یک پزشک و انسان باهوش	شناخته شده برای	
دبیرستان البرز ، دانشگاه ویسکانسین در مدیسون	دانش آموختگان	

خلاصه زندگی

زندگی و تحصیلات اولیه:

رستگار در سال 1942 در شیراز ، ایران متولد شد. وی از دبیرستان البرز ، یک مدرسه مقدماتی کالج ، در تهران فارغ التحصیل شد. وی سپس لیسانس و مدرک دکترای خود را از دانشگاه ویسکانسین در مدیسون دریافت کرد و دوره های تحصیلات تکمیلی را در رشته پزشکی داخلی و نفرولوژی در بیمارستان دانشگاه پنسیلوانیا در فیلادلفیا گذراند و یک سال بیشتر را به عنوان مربی و رئیس مقیم گذراند.

شغل: دکتر رستگار در سال 1973 به شیراز بازگشت و به عنوان دانشیار به عضو هیئت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه پهلوی (شیراز) درآمد. وی طی 9 سال آینده در شیراز پست های رهبری بسیاری را بر عهده داشت. وی قبل از انقلاب به عنوان مدیر برنامه آکادمیک دستیاران و معاون امور آکادمیک خدمت می کرد. بلافاصله پس از انقلاب به عنوان رئیس کمیته اجرایی دانشکده پزشکی و بعداً به عنوان رئیس کمیته اجرایی گروه داخلی انتخاب شد. وی یک سال

و نیم بعدی را در حالی که به عنوان هیئت علمی داوطلبانه در بیمارستان فیروزگر دانشکده پزشکی دانشگاه تهران فعالیت میکرد، به عنوان مشاور متخصص نفرولوژی در تهران مشغول به کار شد.

وی در سال 1983 به ایالات متحده بازگشت و به عنوان مدیر آموزش رزیدنسی و رئیس خدمات بالینی در دانشکده پزشکی دانشگاه کلورادو (1984-1985) منصوب شد و سپس به دانشکده پزشکی دانشگاه ییل منتقل شد. وی در ییل سمت های رهبری بسیاری را از جمله رئیس گروه داخلی پزشکی در مرکز پزشکی امور جانبازان Veterans ، معاون آموزشی و امور علمی بخش نفرولوژی ، مدیر تحصیلات تکمیلی پزشکی در مرکز پزشکی ییل نیو هاون بر عهده داشته است. در سال 1988 به درجه استاد طب داخلی ارتقا یافت. در سال 2010 وی به عنوان مدیر مرکز دفتر بهداشت جهانی نظارت بر همکاری بین ییل و 6 سایت بین المللی در کشورهای جنوب صحرائ آفریقا ، اندونزی و کلمبیا با تمرکز بر ایجاد ظرفیت انسانی برای بهبود سلامت در مناطق با منابع محدود انجام شد. وی در سال 2020 از دانشکده تمام وقت بازنشسته شد و در حال حاضر استاد برجسته پزشکی و دانشمند ارشد تحقیقات در دانشکده پزشکی ییل است.

دستاوردهای عمده:

ایران 1973- 1979: هنگام پیوستن دکتر رستگار به دانشکده شیراز ، چالش اساسی دانشکده های پزشکی ایران بابت از دست دادن بهترین فارغ التحصیلان ایران به بیمارستان های ایالات متحده مواجه بود. برای مقابله با این ضرر ، دکتر رستگار و همکارانش یک مدل منحصر به فرد همکاری با برخی از بهترین موسسات ایالات متحده و انگلیس ایجاد شد که به موجب آن آموز دستیاران در شیراز با آموزش بیشتر در این موسسات تکمیل شود. هدف از این کار جذب بهترین فارغ التحصیلان دانشکده های پزشکی ایران با تمرکز بر آموزش استادان آینده برای ایران بود. دکتر رستگار ، به عنوان مدیر برنامه آموزش دستیاران ، کاربدهای نقش اساسی در طراحی و اجرای این مدل داشت. اگرچه این مدل توسط انقلاب ایران متوقف شد ، اما در جذب برخی از بهترین فارغ التحصیلان دانشکده پزشکی ایران موفق بود ، بسیاری از آنها در سیستم دانشگاهی و بهداشتی ایران و در مراکز دانشگاهی در ایالات متحده مشغول به فعالیت هستند. علاوه بر این ، دکتر رستگار نقشی اساسی در طراحی مجدد دوره کارشناسی در دانشکده پزشکی پهلوی ایفا کرد. وی به عنوان متخصص نفرولوژی اولین برنامه تربیت متخصصین این رشته در ایران را تدوین کرد.

ایالات متحده آمریکا (1985-2020): بسیاری از سمت های رهبری دکتر رستگار در ییل به وی این امکان را داده است که بر روی افزایش کیفیت آموزش دانشجویان پزشکی و پزشکان متخصص در این موسسه تمرکز کند. موفقیت او را می توان در تعداد جوایزی دید که او دریافت کرده است.. با این حال ، با توجه به تجربه خود در شیراز ، او همچنین از

موقعیت خود در دانشگاه ییل برای تولید پروژه هایی که به افزایش کیفیت آموزش در مناطق محروم دنیا کمک می‌کند استفاده کرد. در سال 1992 وی برای بررسی کیفیت آموزش تحصیل در رشته پزشکی در 3 دانشگاه پزشکی ابتدا به مناطق اورال روسیه سفر کرد. وی در سال 1996 با همکاری دکتر مجید صدیق و پزشک ایرانی آمریکایی در ییل همکاری خود را با دانشگاه دولتی پزشکی کازان KSMU در روسیه با هدف آموزش اعضای هیئت علمی برای این موسسه شروع کرد توسعه داد. بیستمین سالگرد این همکاری ، که در سال 2016 جشن گرفته شد ، تأثیر اساسی این پروژه در مدرن سازی آموزش پزشکی در KSMU را بنمایش گذاشت. ، اکنون این دانشگاه به عنوان یکی از 3 دانشگاه موسسه برتر روسیه شناخته میشود. در سال 2006 ، این مدل به چندین موسسه در جنوب صحرای آفریقا به ویژه در اوگاندا ، رواندا و لیبیا گسترش یافت. بودجه این پروژه ها توسط بانک جهانی ، USAID ، PEPFAR و همچنین چندین بنیاد خصوصی تأمین شده است. اخیراً این پروژه ها به بنیادی برای توسعه تحقیقات کاربردی برای بهبود سلامت جامعه و همچنین افراد در این سایتها تبدیل شده اند. او همچنین به عنوان مدیر مشترک برنامه محقق بهداشت جهانی ییل -استنفورد جانسون و جانسون فعالیت کرده است که بیش از 1000 دانشجوی پزشکی، دستیار و استاد دانشمند آمریکایی را برای چرخش های بالینی 6 هفته ای در یکی از این سایت در مناطق محروم حمایت مالی کرده است. هدف این برنامه آشنایی دانشجویان ، پزشکان تحت آموزش و اساتید آمریکایی برای آشنایی با چالش های پیش روی سیستم مراقبت های بهداشتی در ارائه مراقبت در مناطق محروم بوده است. تعدادی از اکنون در سمت های رهبری در موسسات ایالات متحده و خارج مشغول به فعالیت هستند.

رستگار ، به عنوان متخصص نفرولوژی ، با همکاری انجمن بین المللی نفرولوژی ، که در آن به عنوان نایب رئیس کمیته آموزش آن خدمت می کرد ، بر بهبود مراقبت از بیماران مبتلا به بیماری کلیوی تمرکز کرده است. این شامل آموزش متخصصان از این مناطق مختلفه دنیا منجمله ایران در ییل و همچنین تهیه برنامه درسی آموزشی متناسب با نیاز آنها است. وی یک مقام شناخته شده در هموستاز اسید-باز و مایعات بدن مایع-است و به عنوان یکی از سردبیران انجمن آمریکایی نفرولوژی در انتشارات NephSap و همچنین مجله بیماری کلیه در آمریکا AJKD فعالیت داشته است.

رستگار به همکاری خود با نهادهای علمی مختلف در ایران به ویژه با انجمن نفرولوژی ایران ادامه داده است. وی به عنوان استاد میهمان در بسیاری از دانشکده های پزشکی ایران خدمت کرده و در بسیاری از کنفرانس های ملی و بین المللی در ایران شرکت کرده است. در سال 2003 او برای تحویل تجهیزات پزشکی و دارو برای مراقبت از بیماران آسیب دیده در زلزله 2003 به همراه Americares به BAM سفر کرد.

افتخارات:

1993 جایزه بنام او که هر ساله به یک استاد دانشکده در گروه پزشکی اعطا می شود

2002 استاد برجسته افتخاری ، دانشگاه دولتی پزشکی کازان KSMU، روسیه کازان

2006 انتخاب به عنوان عضو افتخاری آکادمی علوم پزشکی ایران

2013 استاد برجسته افتخاری ، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

جوایز برگزیده (همه در دانشکده پزشکی بیل)

1987 ، 2009 ، 2010 معلم سال ، انتخاب شده توسط گروه پزشکی داخلی

1988 جایزه فرانسیس گیلمن بلیک ، به عنوان برجسته ترین معلم علوم پزشکی ، انتخاب شده توسط کلاس فارغ

التحصیلان

1989 اولین برنده جایزه چارلز دلبیو بومفالدک برای برتری در علوم بالینی

1993 جایزه فرماندار کالج پزشکی آمریکا (بخش کنکنتیکات)

در جمعه 26 دسامبر 2003 زمین لرزه 6.6 ریشتری شهر تاریخی بم ایران را ویران کرد.

رستگار از تمام مخاطبین خود کمک های مالی جمع آوری کرد و دارو و سایر مواد مورد نیاز را خریداری کرد و

شخصاً به بم رفت. شکل 1 میزان خسارت زلزله سال 1382 بم را نشان می دهد.

(a)

(b)

(c)

شکل 1. صحنه های بم، ایران قبل و بعد از زلزله 2003.

منابع

[1] https://medicine.yale.edu/profile/asghar_rastegar/

[2] Ismail-Beigi and N. Ghahramani. Impact of Quality Mentorship on Achievements of Shiraz Medical School in the 1970s and the Role of Professors Khosrow Nasr and Asghar Rastegar. *Arch Iran Med.* 2013; 16(4): 251 – 253.

دیدگاه معصومی (متخصص قلب و عروق)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم معصومی را توصیف می کند که یک متخصص قلب و عروق در قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده بود.

حقایقی درباره معصومی [1]

معصومی	نامهای دیگر : علی معصومی	
تولد	15 ژانویه 1945	
محل تولد	نابین ، ایران	
ملیت	ایرانی ، آمریکایی	
مرگ	مارس 2015	
محل مرگ	هوستون ، تگزاس ، ایالات متحده آمریکا	
دانش موختگان	دانشگاه تهران	
تجربه و تخصص	یشگام الکتروفیزیولوژی	

زندگی نامه

معصومی در 15 ژانویه 1945 در شهر نابین ، ایران متولد شد. وی در سال 1969 از دانشکده پزشکی دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد. در سال 1973 ، وی به بوفالو نیویورک آمد تا تخصص خود را در قلب و عروق در بیمارستان میلارد فیلمور در آنجا بگذراند و بعدا در 1977 با کار در بیمارستان سنت لوکز به هوستون نقل مکان کرد (موسسه قلب تگزاس) تا سال 2015. معصومی در سال 1977 به هیوستون رفت تا در موسسه قلب تگزاس در رشته بیماری های قلبی عروقی بورس شرکت کنند. معصومی در سال 1979 به عنوان یک شریک به همکاران قلب و عروق هال گارسیا پیوست و در

تمام دوران حرفه ای خود در آنجا ماند. معصومی پیشگام الکتروفیزیولوژی در انستیتوی قلب تگزاس و جوانترین پزشکی بود که استاد پزشکی کامل در کالج پزشکی بیلور شد. دکتر معصومی به عنوان یک الکتروفیزیولوژیست پیشگام شناخته شد ، همیشه در خط مقدم رشته خود. و به طور مداوم یکی از بهترین الکتروفیزیولوژیست های ایالات متحده لقب گرفت که اخیراً توسط USA Today در سال 2014 انجام شد. علی پزشک شخصی مشاهیر ، پزشکان برجسته ، پادشاهان و خانواده های سلطنتی بود. سلطان نشین عمان به احترام وی صندلی معصومی را در قلب و الکتروفیزیولوژی قلب در بیمارستان سنت لوک اهدا کرد. دکتر معصومی به عنوان مربی میراثی پاک نشدنی برجای گذاشت. وی بیش از 30 متخصص الکتروفیزیولوژیست و بیش از 180 متخصص قلب و عروق را آموزش داد. معصومی ستونی در جامعه ایرانی-آمریکایی بود و به افراد بی شماری کمک می کرد. معصومی به شوخ طبعی و عشقی که به دوستانش داشت شهرت داشت.

منابع

[1] <https://www.dignitymemorial.com/obituaries/houston-tx/dr-ali-massumi-6362315>

دیدگاه ملک حسینی (پزشک، جراح پیوند کلیه و کبد)

مقدمه

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای ملک حسینی را که در قرن های 20 و 21 در ایران جراح پیوند کبد بود توصیف می کند. وی اولین شخصی است که در طی مارس 1993 تا مارس 1994 عمل پیوند کبد از اهدا کننده زنده را انجام می دهد.

حقایق درباره ملک حسینی [1]

معروف به	علی ملک حسینی ، «پدر جراحی پیوند کلیه و کبد ایران»
تولد	1949
محل تولد	بویراحمد، ایران
ملیت	ایرانی
شناخته شده برای	پیشگام در پیوند کلیه و کبد

خلاصه زندگی نامه

ملک حسینی در سال 1949 در یک خانواده مذهبی در استان کهگیلویه و بویراحمد، در جنوب غربی ایران به دنیا آمد (شکل 1 را ببینید). وی قبل از رفتن به شیراز (مرکز استان فارس) برای تحصیل در دبیرستان، تحصیلات مقدماتی خود را در دهکده روستایی خود به پایان رساند. او پس از دریافت دیپلم در شیراز، به زادگاه خود بازگشت و به مدت دو سال در یکی از روستاهای مجاور به عنوان معلم خدمت کرد.

در سال 1973 او برای ورود به دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران در کنکور سراسری قبول شد. در همان سال، مادرش در اثر بیماری کبد درگذشت، فاجعه ای که به زودی مسیر زندگی او را تغییر داد و باعث شد تا او برای شرکت در رشته

پزشکی دوباره در کنکور شرکت کند. وی در دومین بار در کنکور سراسری، در سال 1974 وارد دانشگاه علوم پزشکی تهران شد.

او پس از 7 سال، تحصیل در رشته پزشکی عمومی و کارآموزی را با درجه عالی در سال 1981 به پایان رساند. وی سپس وارد دوره رزیدنتی جراحی عمومی در دانشکده پزشکی شیراز شد (شکل 2 را ببینید). پس از آن، وی برای انجام برنامه بورس پیوند کلیه در دانشکده پزشکی شهید بهشتی (دانشکده پزشکی دانشگاه ملی سابق) به تهران بازگشت و در همان دوره، استادیار جراحی عمومی در دانشکده پزشکی شیراز شد. برای انجام تحقیقات در مورد پیوند کبد، او در سال 1990 بورس پزشکی در دانشگاه پیتسبورگ (پنسیلوانیا، ایالات متحده آمریکا) را پذیرفت. وی پس از بازگشت به ایران در سال 1992، یک تیم پیوند کبد در بیمارستان نمازی در شیراز تشکیل داد (شکل 3 را ببینید) و اولین پیوند کبد را در ایران و خاورمیانه انجام داد تا عنوان «پدر پیوند کبد ایران» را بدست آورد [2].

دکتر ملک حسینی از آن زمان در جراحی های پیوند اعضا به ویژه پیوند کبد بسیار فعال بوده و دانش تئوری و عملی خود را با حضور در دوره های مختلف بین المللی و انجام تحقیقات، از جمله بورس تحصیلی در کالج کینگ لندن در سال 2001، پیشرفت داده است.

وی همچنین در سازمانهای خیرخواهانه فعال بوده و کمکهای خیرخواهانه ای به افراد فقیری که نیاز به مراقبت پزشکی دارند انجام داده است.

شکل 1. نقشه ایران، نمایش استان کهگیلویه و بویراحمد، ایران [3]

شکل 2. صحنه ای از دانشگاه علوم پزشکی شیراز [4]

شکل 3. بیمارستان نمازی، شیراز، ایران. تاسیس شده در سال 1950 [5]

دستاوردها

ملک حسینی سمت های رهبری بسیاری داشته است، از جمله بنیانگذار بخش پیوند کلیه دانشکده پزشکی شیراز در سال 1987 (گسترش یافته به بخش پیوند اعضا در سال 1992)، انجام اولین پیوند کبد در ایران در سال 1992، انجام اولین پیوند جزئی کبد در ایران در سال 1998 و انجام اولین پیوند کبد از بزرگسال به بزرگسال در ایران در سال 2002. وی همچنین رئیس بیمارستان فقیهی در شیراز، 1989-1987، ممتحن در هیئت جراحی عمومی ایران، 1991- تا کنون،

معاون رئیس دانشگاه علوم پزشکی شیراز، 1992-1994 و رئیس دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال 1994 بوده است. وی در بسیاری از جلسات پزشکی در بیش از 10 کشور آسیا و اروپا دعوت شده است.

مراجع

[1] <https://ariamedtour.com/info/doctors/dr-ali-malek-hosseini/>

[2] <https://www.tehrantimes.com/news/433246/Iran-s-father-of-liver-transplant-honored>

[3]

<https://www.google.com/search?q=Iran+map+and+Boyer+ahmad&sxsrf=ALeKk0013FWOJ>

[Xe1ZplPdgaNvtmZiP1bw:1594951452504&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=1nu3GTAX](https://www.google.com/search?q=Iran+map+and+Boyer+ahmad&sxsrf=ALeKk0013FWOJ)

[AQpRfM%252Ca7042xDvpfzndM%252C &vet=1&usg=AI4 -](https://www.google.com/search?q=Iran+map+and+Boyer+ahmad&sxsrf=ALeKk0013FWOJ)

[kRo9sq7zDnNk2Klz0aFve0Bn02SPw&sa=X&ved=2ahUKEwiZmYqWmdPqAhUR7awKH](https://www.google.com/search?q=Iran+map+and+Boyer+ahmad&sxsrf=ALeKk0013FWOJ)

[YefD5cQ9QEwAnoECAoQHA&biw=1229&bih=530#imgrc=nNmRagHL1JnZ4M&imgdii=](https://www.google.com/search?q=Iran+map+and+Boyer+ahmad&sxsrf=ALeKk0013FWOJ)

[JbkQeXupYV0uNM](https://www.google.com/search?q=Iran+map+and+Boyer+ahmad&sxsrf=ALeKk0013FWOJ)

SUMS [4]

<https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Medical+University+Iran&rlz=1C1JZA>

[P_enUS797US797&sxsrf=ALeKk00c7n2UUYq7D0XjsEWJgX19gvZ9Tw:1594951147541](https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Medical+University+Iran&rlz=1C1JZA)

[&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=K4_lafQaTFxBM%252Cx_96wmsvxQESEM%252C_](https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Medical+University+Iran&rlz=1C1JZA)

[&vet=1&usg=AI4 -kS9roegA3z0DdNUYdG7uYsVWgq-](https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Medical+University+Iran&rlz=1C1JZA)

[ww&sa=X&ved=2ahUKEwjw3dSEmNPqAhVQI6wKHXRkDC0Q9QEwAXoECAoQEQ&b](https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Medical+University+Iran&rlz=1C1JZA)

[iw=1229&bih=530#imgrc=32rln0A92I6jRM](https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Medical+University+Iran&rlz=1C1JZA)

Nemazi hospital [5]

<https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Nemazi+hospital+Iran&tbm=isch&ved>

[=2ahUKEwiToMqImNPqAhVQ0KwKHcXhBkEQ2-](https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Nemazi+hospital+Iran&tbm=isch&ved)

[cCegQIABAA&oq=photo+of+Shiraz+Nemazi+hospital+Iran&gs_lcp=CgNpbWcQDFC4yA](https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Nemazi+hospital+Iran&tbm=isch&ved)

[NYgfMDYOGTBGgAcAB4AIABmQGIAZwKkgEEMTUuMZgBAKABAaoBC2d3cy13aX](https://www.google.com/search?q=photo+of+Shiraz+Nemazi+hospital+Iran&tbm=isch&ved)

otaW1nwAEB&sclient=img&ei=8wURX9PaLdCgswXfw5uIBA&bih=530&biw=1229&rlz
=1C1JZAP_enUS797US797#imgrc=PC3HpLFgMLR7XM

دیدگاه قهرمانی (نفرولوژیست)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و مشارکت قهرمانی را توصیف می کند که متخصص نفرولوژیست در طی قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده آمریکا است.

حقایق درباره قهرمانی [1]

نامهای دیگر: نصرالله قهرمانی	قهرمانی	
21 مارس 1956	تولد	
شیراز ، ایران	محل تولد	
ایرانی ، آمریکایی	ملیت	
دانشگاه پنسیلوانیا ، دانشگاه علوم پزشکی ایران	دانشاموخت	
بیماری مزمن کلیه ، پیوند کلیه	تجربه	

خلاصه زندگی

قهرمانی در 20 مارس 1956 در شیراز ، ایران متولد شد. پس از دبیرستان ، وی در دانشگاه پنسیلوانیا در فیلادلفیا و مدرک پزشکی از دانشگاه علوم پزشکی ایران تحصیل کرد. او در کودکی پدر خود را به محروم ترین مناطق ایران ، از جمله کویر لوت در مرکز ایران ، از جمله مناطق ساحلی خلیج فارس در جنوب ، همراهی می کرد. پس از پایان دوره ابتدایی در شیراز ، هنگامی که پدرش در رشته تخصص مغز و اعصاب تحصیل می کرد ، به تهران نقل مکان کرد. در سال 1968 ، هنگامی که دبیرستان را به پایان رساند ، تمام خانواده اش به فیلادلفیا نقل مکان کردند و در آنجا مدرک کارشناسی خود را در رشته پیش پزشکی دریافت کردند. در کمال تعجب تمام خانواده اش ، او تصمیم گرفت که به ایران برگردد و تحصیلات پزشکی خود را در ایران گذراند. او از آن زمان از طرف دانشکده پزشکی دانشگاه ملی ایران (INU) به عنوان يك م medical سسه پزشکی انگلیسی زبان به نام "امپریال پزشکی مرکز" (IMC): کنسرسیومی از 3 مدرسه Ivy: هاروارد ، کلمبیا و کورنل) به او پیشنهاد داده شد ، او در کنکور شرکت کرد و یکی از 32 متقاضی پذیرفته شده از

500 دانشجوی بود. وی حتی توانست در آزمون پزشکی ملی ایالات متحده ، MCAT ، در تهران شرکت کند. قرار بود برنامه درسی جدید 4 IMC ترم 10 هفته ای به مدت دو سال آموزش داده شود و سپس دانشجویان به 3 گروه تقسیم می شوند تا به یکی از اعضای کنسرسیوم: هاروارد ، کلمبیا و کورنل بروند. [1]

با این وجود ، همه این برنامه ها به دلیل انقلاب اسلامی و متعاقب آن جنگ ایران و عراق از بین رفت ، او وضعیت بسیار نامنی را پشت سر گذاشت ، خصوصاً که محصول یک نهاد "شاهنشاهی" بود. او از این موقعیت بیشترین استفاده را کرد و دانش پزشکی زیادی را از خدمات خود در "جنگ" فرا گرفت. وی در دانشکده پزشکی شیراز ، اقامت خود را در رشته نفرولوژی و دیالیز کلیه به پایان رساند. پس از آن ، او یک سال را در استان لرستان گذراند و آنها را با دیالیز کلیه آشنا کرد. وی پس از بازگشت به دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز ، دوره تصدی خود را دریافت کرد و به درجه دانشیاری ارتقا یافت.

در آن زمان والدین او به سن بزرگسالی رسیده بودند که می توانستند از توجه تنها پسرشان استفاده کنند. بنابراین ، او به پنسیلوانیا بازگشت و اقامت تخصص و اقامت خود را در دانشگاه ایالتی پنسیلوانیا آغاز کرد. در سال 2006 ، دانشگاه پنسیلوانیا به او یک سمت هیئت علمی پیشنهاد داد ، جایی که وی یک استاد کامل پزشکی بوده است.

تجربه و تخصص

زمینه های اصلی پژوهشی قهرمانی شامل مطالعات بیمار محور در زمینه راهنمایی همسالان در بیماران مبتلا به بیماری مزمن کلیه ، برداشت از بیماران و پزشکان در مورد پیوند و اختلافات جغرافیایی در پیوند است. مناطق دیگر مورد علاقه آسیب حاد کلیه ، پیوند کلیه ، استفاده از روش هایی برای نظارت بر بقای پیوند و مقایسه انواع سرکوب سیستم ایمنی القایی است.

فعالیت های بالینی وی بر مراقبت از بیماران مبتلا به بیماری کلیوی متمرکز است. منطقه مورد علاقه خاص وی پیوند کلیه و پانکراس است. وی بیماران مبتلا به بیماری مزمن کلیه را از نظر کاندیداتوری در پیوند ارزیابی می کند و مراقبت های آنها پس از پیوند ، از جمله مدیریت سرکوب سیستم ایمنی را مدیریت می کند. وی همچنین کاندیداهای احتمالی اهدا کننده کلیه را ارزیابی می کند. وی مدیر پزشکی برنامه پیوند کلیه در ایالت پنسیلوانیا است. علاوه بر پیوند کلیه ، زمینه اصلی دیگر وی که مورد علاقه بالینی وی است ، آسیب حاد کلیه است.

بورد و جوایز

عضو برجسته انجمن نفرولوژی آمریکا

- ، 2012 ، همکار ، کالج پزشکان آمریکایی
- ، 2011 ، دارای مجوز هیئت مدیره در نفرولوژی ، هیئت پزشکی داخلی آمریکا
- ، 2006 (دارای گواهینامه تا سال 2027) ، دارای مجوز هیئت پزشکی داخلی
- ، هیئت پزشکی داخلی آمریکا ، 2004 (تایید مجدد تا سال 2024)

منابع

[1] <http://shafaonline.ir/> (Parsi web site)

دیدگاه قاجار (جراح مغز و اعصاب ، مبتکر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم قاجار را که جراح مغز و اعصاب در قرون 20 و 21 در ایالات متحده است ، توصیف می کند.

حقایق در مورد قاجار [1]

قاجار	موسوم به جمشید قاجار ،	
بدنیا آمدن	ناشناس	
محل تولد	برکلی ، کالیفرنیا ، ایالات متحده	
ملیت	ایرانی ، آمریکایی	
شناخته شده برای	جراحی مغز ، نوروشیمی و متابولیسم در طول کما ، و نظارت بر عملکرد شناختی ردیابی چشم	

طرح بیوگرافی

جمشید قاجار در برکلی ، کالیفرنیا متولد شد و در کالیفرنیا ، ایران و انگلستان بزرگ شد. او به عنوان دانشجوی سال اول در UCLA ، تحقیقات خود را در زمینه علوم مغزی در موسسه تحقیقات مغز آغاز کرد ، که به کار تکمیلی در نوروبیولوژی تکاملی ادامه داد. در دانشکده پزشکی دانشگاه کرنل ، مدرک کارشناسی ارشد/دکتری را گذراند. برنامه ای در علوم اعصاب متخصص در متابولیسم مغز و جریان خون در طول کما. در حالی که وی در برنامه جراحی مغز و اعصاب در بیمارستان نیویورک مقیم بود ، چندین دستگاه جراحی مغز و اعصاب را اختراع کرد که امروزه در سراسر جهان مورد استفاده قرار می گیرد. پس از اقامت ، او به هیئت علمی و کارکنان بیمارستان نیویورک-مرکز کرنل پیوست و آزمایشگاه تحقیقات ترومای مغزی و بنیاد ترومای مغزی را تأسیس کرد (سابقاً "مرکز علوم اعصاب آیتکن"). وی در حال حاضر زمان خود را به عنوان رئیس بنیاد غیرانتفاعی صرف می کند و دستورالعمل های علمی برای درمان آسیب های سر را تدوین و اجرا می کند. او همچنین رئیس جراحی مغز و اعصاب در بیمارستان نیویورک جامائیکا - مرکز

ترومای کرنل است و یک جراح مغز و اعصاب در بیمارستان نیویورک بود. در حال حاضر، وی دارای جراح مغز و اعصاب دارای مجوز، استاد بالینی جراحی مغز و اعصاب، مدیر خانواده مقدم مرکز عملکرد مغز استنفورد و رئیس بنیاد ضربه مغزی است [2].

او استاد بالینی جراحی مغز و اعصاب در استنفورد است و تا کنون دارای نشریات متعدد و 4 ثبت اختراع است.

افتخارات و جوایز

- جراح پلیس افتخاری، اداره پلیس نیویورک (2007-2014)
- جایزه الیس آیلند، کمیته جایزه الیس آیلند (2013)
- جایزه شورای ایرانیان آمریکایی، شورای ایرانیان ایران (2001)
- هیئت ها، کمیته های مشورتی، سازمان های حرفه ای
- کمیته آسیب، کالج جراحان آمریکا (2012 تا کنون)

ثبت اختراعات

جمشید قاجار. "ثبت اختراع ایالات متحده 7,849,525 دستگاه برای کاهش آسیب مغزی و ستون فقرات گردنی به دلیل

حرکت چرخشی"، G-Brace، 14 دسامبر 2010

جمشید قاجار. "ثبت اختراع ایالات متحده 7,819,818 تشخیص و تشخیص زمان حرکت با استفاده از تجزیه و تحلیل

تعقیب چشم صاف"، SyncThink، 26 اکتبر 2010

جمشید قاجار. "ثبت اختراع ایالات متحده 7,708,700 روش برای بهبود شناخت و زمان بندی حرکتی"،

SyncThink، 4 مه 2010

جمشید قاجار. "ثبت اختراع ایالات متحده 7,384,399 سیستم تشخیص و آموزش تشخیص و زمان بندی حرکت و

سیستم"، SyncThink، 8 ژوئن 2008 [3]

منابع

[1] <https://web.stanford.edu/group/psa/events/1999-00/ghajar/bio.utf8.html>

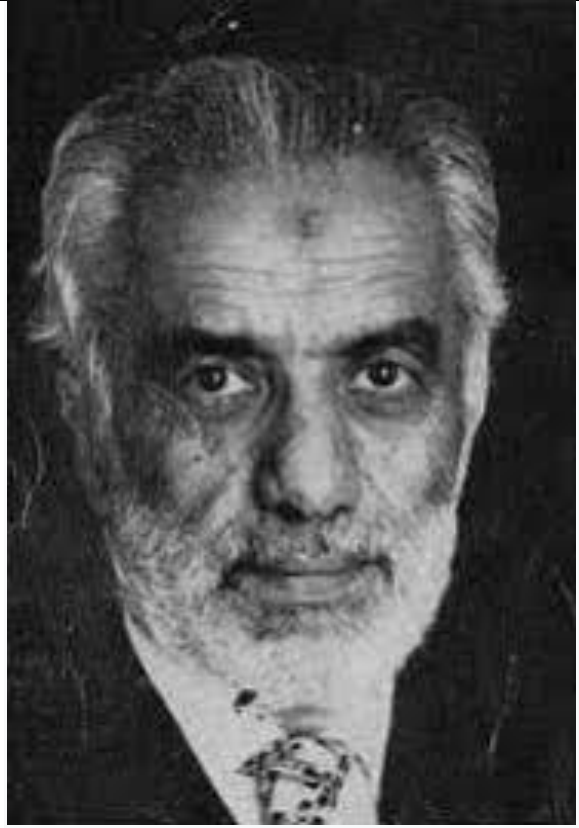
[2] <https://profiles.stanford.edu/jamshid-ghajar>

[3] <https://www.brainline.org/author/jamshid-ghajar-md-phd>

دیدگاه قریب (پزشک ، پیشکسوت ، "پدر متخصص اطفال در ایران)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم قریب را توصیف می کند که در قرن 20 در ایران متخصص اطفال بود

حقایق درباره قریب [1]

نامهای دیگر محمد قریب "پدر متخصصان اطفال در ایران"	قریب	
1910	تولد	
تهران، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
1975	مرگ	
تهران، ایران	محل مرگ	
قریب و آهاری مرکز پزشکی کودکان را تأسیس کردند	پیشگام	

خلاصه زندگی

قریب در سال 1910 در تهران متولد شد ، وی در سال 1932 به فرانسه رفت و مدرک دکترای خود را از دانشکده پزشکی پاریس دریافت کرد و پس از آن آموزش خود را در زمینه اطفال ادامه داد. وی در سال 1939 به ایران بازگشت و در ابتدا در بخش اطفال بیمارستان رازی استخدام شد. بعداً ، قریب رئیس گروه های اطفال در رازی و بیمارستان هزاران تختخوابی شد. قریب و آهاری از پیشگامانی بودند که مرکز پزشکی کودکان را تأسیس کردند. [1]

مرکز پزشکی کودکان

"مرکز پزشکی کودکان تهران در سال 1968 به لطف آهاری تاسیس شد و تلاش های قریب ، که قبلا بیمارستان دکتر آهاری را به عنوان یک مرکز عمومی کودکان نامیده می شد. اکنون این بیمارستان شامل حدود 20 بخش تخصصی و فوق تخصصی از جمله: اورژانس ، EICU ، بیماری های عفونی ، خون شناسی ، نفرولوژی ، همودیالیز ، غدد درون ریز ، بیماری های دستگاه گوارش ، آندوسکوپی ، نوزادان ، NICU ، PICU ، ایمونولوژی ، روماتولوژی ، نورولوژی ، روانپزشکی ، قلب و عروق ، ICU قلب باز ، CICU ، بیماری تنفسی ، پیوند مغز استخوان ، جراحی 1 و 2 و عمومی ، ارتوپدی ، قلب ، گوش و حلق و بینی ، جراحی مغز و اعصاب و اتاق های عمل ارولوژی. 117 عضو هیئت علمی وجود دارد (63 نفر از آنها متخصص و فوق تخصص کودکان). ما در هر سال 56 همکار ، 65 دستیار اطفال ، حدود 150 کارآموز متخصص اطفال (3 نفر از آنها دانشجوی بین المللی) و 200 دانشجوی پزشکی داریم. شصت درصد از کارکنان ما می توانند انگلیسی روان صحبت کنند. هفت مرکز تحقیقاتی از جمله رشد و نمو ، اورولوژی و ترمیمی کودکان ، آسم و آلرژی ، نقص ایمنی ، هضم کودکان و کبد ، بیماری های مزمن کلیوی کودکان و بیماری های عفونی در بیمارستان ما هستند. مراکز تحقیقاتی ما چندین تفاهم نامه با مراکز دانشگاهی دیگر دارند. مرکز مجله طب کودکان ایران (IJP) را مدیریت می کند. IJP هر دو ماه یکبار منتشر می شود. IJP در ISI ، Pub Med و Scopus نمایه سازی شده است.

ما در کلینیک های خارج از بیمارستان برای بیش از 10,000 بیمار مراقبت های فوق تخصصی ارائه می دهیم همچنین بیش از یک هزار عمل جراحی انتخابی و اورژانسی در مرکز ما از جمله پیوند مغز استخوان ماهانه انجام می شود. همچنین ، ما بخش های کلینیک پارا به طور کامل مجهز کرده ایم. رادیولوژی ، سی تی اسکن و ام آر آی ، آزمایشگاه فیزیوتراپی ، دندانپزشکی ، داروخانه شبانه روزی و بسیاری دیگر. بیمارستان 420 تختخواب ثبت شده را ارائه می دهد که 80 درصد آنها مجهز هستند. مرکز پزشکی کودکان یکی از باتجربه ترین بیمارستانهای فوق تخصصی کشور است که قرار است خدمات درمانی با کیفیت و تخصصی را به نوزادان ، نوزادان و کودکان در سراسر کشور و منطقه ارائه دهد. این مرکز در سال 2008 توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به عنوان قطب عالی در کودکان انتخاب شد. خدمات و امکانات بیمارستانی ما ، صرف نظر از نژاد ، رنگ و عقاید ، برای همه ملیت ها آزاد است. ما معتقدیم که توانایی ما در ارائه بهترین مراقبت های بهداشتی از طریق تیم متخصصین بسیار آموزش دیده ، متعهد و متعهد در خدمات پزشکی ، پرستاری و بالینی ما امکان پذیر است. "[2]

شکل 1 الف شکل ی از مرکز پزشکی کودکان در تهران را نشان می دهد ، در حالی که شکل b1 نشان تمبر ایرانی را به افتخار دکتر قریب نشان می دهد.

شکل 1. صحنه ای از مرکز مدیکال کودکان در تهران و تمبر ادای احترام به دکتر قریب

مرگ

قریب در سن جوانی 65 سالگی در سال 1975 در تهران درگذشت. شکل 2 مقبره وی را نشان می دهد.

شکل 2. مقبره دکتر قریب

منابع

[1] <http://www.ams.ac.ir/AIM/NEWPUB/13/16/8/AIM/NEWPUB/12/15/3/0015.pdf>

[2] <http://medicine.tums.ac.ir/college/en/page/children%E2%80%99s-medical-center>

دیدگاه خواجه کرمانی (ریاضیدان ، پزشک ، شاعر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم خواجه کرمانی را توصیف می کند که در قرون 13 و 14 در ایران ریاضیدان ، پزشک ، شاعر بود.

حقایق درباره خواجه کرمانی [1]

نامهای دیگر علی پسر مرشدی	خواجه کرمانی	
24 دسامبر 1280	تولد	
کرمان ، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
1349	مرگ	
شیراز ، ایران	محل مرگ	

خلاصه زندگی

"وی در 24 دسامبر 1280 در کرمان ، ایران متولد شد. نام مستعار او خواجه مخلوط کلمه فارسی خواجه است که وی به عنوان نام شعر خود استفاده کرد. این عنوان به تبار از خانواده ای با موقعیت اجتماعی بالا اشاره دارد. وی حدود سال 1349 در شیراز ، ایران درگذشت و آرامگاه وی در شیراز امروزه یکی از جاذبه های گردشگری محبوب است. هنگامی که جوان بود ، از مصر ، سوریه ، بیت المقدس و عراق بازدید کرد. وی همچنین در مکه حج اقامه کرد. گفته می شود که یکی از اهداف سفر وی تحصیل و دیدار با دانشمندان سایر سرزمین ها بوده است. وی یکی از شناخته شده ترین کارهای خود را با عنوان ، همایون در بغداد ساخت. وی در سال 1335 که به سرزمین های ایران بازگشت ، تلاش کرد تا با تقدیم اشعاری به حکام زمان خود ، مانند حکام ایل-خانید ، ابوسعید باهدور خان و آریا خان ، مظفر مبارز الدین محمد ، به عنوان شاعر درباری موقعیت پیدا کند. " [1]

فهرست اشعار [1]

- دیوان (به فارسی: دیوان خواجه) - مجموعه ای از شعرهای او به صورت غزل، قصیده، شعرهای استر فیک، قصاص (بیت گاه به گاه) و رباعیات
- همایون این شعر مربوط به ماجراهای شاهزاده ایرانی است که عاشق شاهزاده خانم چینی می شود، همایون گل و نوروز
- این شعر داستان عاشقانه دیگری را روایت می کند، این بار در زمان کمی قبل از ظهور اسلام به طور مبهم واقع شده است.
- روضات الانوار
- در بیست منبع شاعرانه، شاعر به الزامات مسیر عرفانی و اخلاق سلطنت می پردازد.
- گوهرنما

شکل 1 مقبره خواجه-کرمانی شیراز را نشان می دهد. شکل 2 دروازه به اصطلاح قرآن (ورودی قدیمی شهر شیراز، ایران) را نشان می دهد که مقبره خواجه-کرمانی در بالای تپه کنار دروازه واقع شده است.

شکل 1. مقبره خواجه-کرمانی در شیراز، ایران [1]

(a)

(b)

شکل 2. آرامگاه خواجه-کرمانی در کنار دروازه قرآن شیراز واقع شده است (الف) صحنه قدیمی و (ب) صحنه جدید

[1]

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Khwaju_Kerman

منابع

دیدگاه مجتهدی (مهندس ، پیشگام آموزش, وطن پرست)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم مجتهدی را که مربی و رهبر پیشگام قرن بیستم در ایران بود ، توصیف می کند.

حقایقی درباره مجتهدی [1]

مجتهدی	موسوم به محمدعلی مجتهدی گیلانی	
بدنیا آمدن	23 سپتامبر 1908	
محل تولد	لاهیجان ، گیلان ، ایران	
ملیت	ایرانی	
مرگ	1 جولای 1997	
محل مرگ	نیس ، فرانسه	
شناخته شده برای	تاسیس دانشگاه صنعتی شریف و هشتمین مدیر دبیرستان البرز به مدت 35 سال ، ریاضیدان ، مهندس مکانیک و وطن پرست واقعی ایران	

طرح بیوگرافی

محمدعلی مجتهدی گیلانی استاد دانشگاه ایرانی و مدیر دبیرستان معتبر البرز در تهران ، ایران بود. وی دانشگاه صنعتی شریف (در اصل دانشگاه صنعتی آریامهر) را تأسیس کرد.

وی رئیس دانشگاه پلی تکنیک تهران (که در حال حاضر به دانشگاه صنعتی امیرکبیر تغییر نام داده است) و دانشگاه شیراز بود. خاطرات محمدعلی مجتهدی (فارسی) 2000 به عنوان بخشی از پروژه تاریخ شفاهی ایران دانشگاه هاروارد ، ویراستار حبیب لاجوردی منتشر شد. شابک 964-964-7359-10-1 [1].

زندگی

وی در لاهیجان گیلان در شمال ایران متولد شد. وی دبستان خود را در سن هفت سالگی در مدرسه حقیقت آغاز کرد و پس از آن به تهران آمد تا تحصیلات خود را در دارالعل معلمین مرکزی در سال 1925 ادامه دهد. دبیرستان را در مدرسه متاوطه در شرق به پایان رساند. تهران و دبیرستان خود را در سال 1931 دریافت کرد. در سال 1932، در میان 100 دانش آموز برجسته دیگر، بورسیه شد تا برای تحصیلات عالی به فرانسه برود. وی تحصیلات خود را در مقطع کارشناسی در دانشگاه لیل نورد دو فرانسه در سال 1935 و دکترای خود را در دانشگاه پاریس-سوربن در سال 1938 به پایان رساند. او مدرک دکتری خود را در مهندسی مکانیک در سال 1938 دریافت کرد. [1].

دبیرستان البرز

دبیرستان البرز یک دبیرستان مقدماتی کالج است که در قلب تهران، ایران واقع شده است. این یکی از اولین دبیرستان های مدرن در آسیا و خاورمیانه است که به نام رشته کوه البرز، در شمال تهران نامگذاری شده است. جایگاه آن در شکل گیری نخبگان فکری ایران با کالج اتون در انگلستان و موسساتی مانند آکادمی فیلیپس، آکادمی فیلیپس اکستر و آکادمی میلتون در ایالات متحده مقایسه می شود. مجتهدی به عنوان رهبر و پیشگام توانمند آموزش عالی در ایران در طول قرن بیستم شناخته می شود. در سال 1944، وی تا سال 1979 مدیر هشتم دبیرستان البرز شد [2].

تاریخچه دبیرستان البرز

این مدرسه به عنوان یک مدرسه ابتدایی در سال 1873 توسط گروهی از مبلغین آمریکایی به رهبری جیمز باست تأسیس شد. این در بیست و ششمین سال سلطنت ناصرالدین شاه قاجار بود، 22 سال پس از تأسیس امیرکبیر مدرسه دارالفنون در تهران، و 33 سال قبل از انقلاب مشروطه در ایران (همانطور که در آن زمان مشهور بود؛ بعداً شد) ایران "در دوران رضاشاه). هنگامی که دکتر ساموئل جردن در 1898 وارد ایران شد، تغییر ایجاد کرد. بعداً، البرز با سهم خود از دوره های کالج، به یک مدرسه 12 ساله ابتدایی و راهنمایی تبدیل شد. پس از آن، این موسسه با عنوان کالج آمریکایی تهران شناخته شد.

دکتر جردن 42 سال (1899-1940) رئیس البرز ماند. در دوران تصدی خود، البرز از دبستان به دبیرستان و دانشکده تبدیل شد. در سال 1932، این مدرسه از هیئت نمایندگان دانشگاه ایالتی نیویورک منشور دائمی دریافت کرد.

در سال 1940 و در طول جنگ جهانی دوم، به دستور رضا شاه پهلوی، البرز از مدیریت آمریکا حذف شد و تحت عنوان اصلاحات نوسازی رضاشاه تحت حمایت وزارت آموزش و پرورش ایران قرار گرفت. نام مدرسه از "کالج" به "البرز" تغییر یافت و به عنوان دبیرستان دوباره اعاده شد. در سال 1944، پروفیسور محمدعلی مجتهدی، عضو هیئت

علمی دانشگاه تهران ، به عنوان رئیس البرز منصوب شد. از آن زمان تا سال 1979 و پس از انقلاب ایران ، البرز موفق ترین دوره تاریخ خود را داشت. شکل 1 و 2 عکس هایی از این مکتب تاریخی را نشان می دهد [2].

مجتهدی در طول 35 سال تصدی خود بر آموزش بیش از 50 هزار پسر نظارت داشت که بسیاری از آنها به برخی از بهترین کالج ها و دانشگاه های جهان رفتند. فارغ التحصیلان وی هسته اصلی نخبگان جوان پس از جنگ ایران را تشکیل می دادند و تقریباً هر موقعیت قدرت و نفوذی را در شرکت ها ، دانشگاه ها و دولت به عهده داشتند [3]. در حالی که وی مدیر دبیرستان البرز خود را حفظ می کرد ، یک سال به عنوان رئیس دانشگاه شیراز (دانشگاه پهلوی سابق) به مدت یک سال و همچنین ریاست 3 ساله پلی تکنیک تهران (دانشگاه صنعتی امیرکبیر کنونی) به مدت یک سال خدمت کرد.

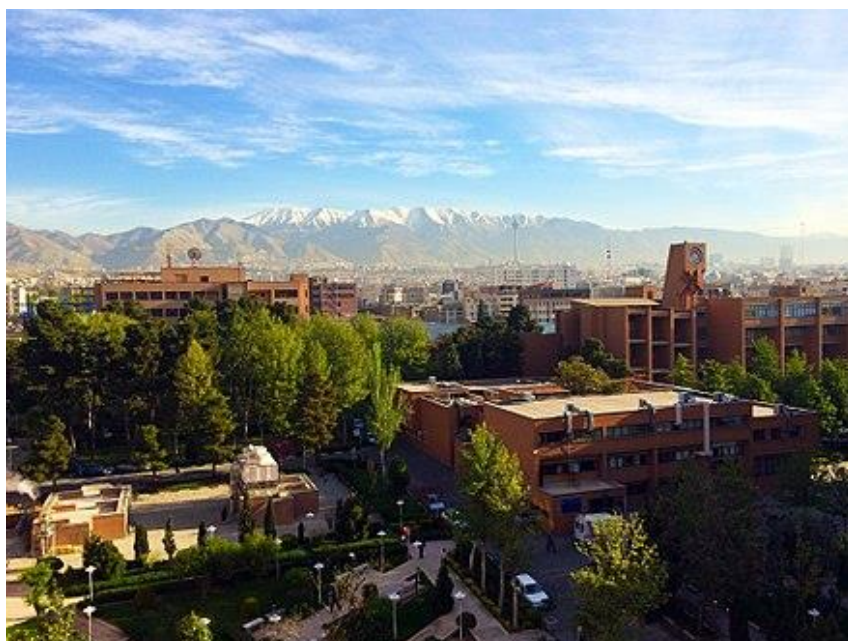

شکل 1 نمایی از مک کورمیک هال ، کالج آمریکایی تهران ، حدود 1930. مدرسه در سال 1932 منشور دائمی را از هیئت نمایندگان دانشگاه نیویورک دریافت کرد [2].

شکل 2 نمایی از دبیرستان البرز در سال 1930 تهران [2].

در سال 1965 ، از وی خواسته شد تا یک دانشگاه فنی عالی برای تأسیس ایجاد کند ، سپس دانشگاه صنعتی آریامهر نامیده می شد (که اکنون دانشگاه صنعتی شریف نامیده می شود) و تا سال 1967 پست صدارت را بر عهده داشت. پروفیسور فضل الله رضا (فصل 32) جانشین وی شد. دانشگاه صنعتی شریف یکی از موسسات درجه یک در جهان است. شکل 3 نمای هوایی از دانشگاه و ورودی ساختمان اصلی را نشان می دهد. وی علاوه بر دبیرستان البرز و دانشگاه صنعتی شریف.

شکل 3 دو نمای دانشگاه صنعتی شریف که توسط مجتهدی در سال 1965 تأسیس شد [2].

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Mohammad_Ali_Mojtahedi

[2] https://en.wikipedia.org/wiki/Alborz_High_School

[3] http://www.parstimes.com/history/dr_mojtahedi.html

دیدگاه مصاحب (ریاضیدان)

مقدمه

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای مصاحب که یک ریاضیدان و منطق دان در ایران قرن بیستم بود را توصیف می کند.

حقایق درباره مصاحب [1]

مصاحب	معروف به غلامحسین مصاحب
تولد	13 اکتبر 1910
ملیت	ایرانی
مرگ	1979
تحصیل کرده	دانشگاه تهران دانشگاه کمبریج

خلاصه زندگی نامه

غلامحسین مصاحب ریاضیدان و منطق دان ایرانی بود که آثارش توسط محققان دیگری چون ایرج افشار و نجف دریابندری مورد ستایش قرار گرفته است. وی که به زبان های فارسی، عربی، فرانسه و انگلیسی تسلط داشت، در ایران، فرانسه و انگلیس تحصیل کرد و دکترای خود را از دانشگاه کمبریج دریافت نمود. او بنیانگذار موسسه ریاضیات مصاحب در دانشگاه تربیت معلم (خوارزمی) بود. وی همچنین از سال 1972 تا 1974 مدیریت این موسسه را بر عهده داشت. در طول دهه 1950، زمانی که تایپوگرافی علمی فارسی در حال شکوفایی بود، مصاحب یک سبک قلم مایل به چپ برای خط راست به چپ اختراع کرد که نام آن را فونت ایرانیک گذاشت. این اصطلاح هنوز هم بیشتر به عنوان یک اصطلاح عمومی برای هر نوع فونت فارسی مایل به چپ، معمولاً توسط تایپیست ها در ایران استفاده می شود.

در سال 1955، مدخل منطق صورت نوشته مصاحب که مقدمه ای است بر منطق صوری، اولین مقاله علمی در منطق ریاضی بود که در ایران منتشر شد. این اثر در سال 1957 توسط لطفی زاده (به فصل 33 مراجعه کنید) در مجله منطق نمادین مورد بررسی قرار گرفت و تمجید شد. مشهورترین کار مصاحب در جامعه غیر ریاضی، تألیف کتاب دایرة المعارف فارسی است که به زبان فارسی نوشته شده و شامل 3 جلد است. روشهای سازماندهی و طبقه بندی وی در ایجاد این کتاب، هنوز هم مورد استفاده قرار می گیرد. نسخه ای از این دایرة المعارف فارسی که در سال 1996 منتشر شد، او، احمد آرام، و محمود مصاحب را به عنوان نویسندگان کتاب معرفی می کند [1].

در تاریخ 28 ژوئن 2009، اعلام شد که صدمین کتاب منتشر شده از انجمن تقدیر از آثار فرهنگی و بزرگان، به زندگی و آثار علمی و فرهنگی مرحوم غلامحسین مصاحب اختصاص یافته است. این تقدیر توسط پگاه حجان نوشته شده است. در آن بسیاری از آثار منتشر شده مصاحب از جمله مقاله ای تحت عنوان نخستین کتاب مثلثات، و همچنین ارزیابی های سایر محققان وجود دارد.

وی بنیانگذار موسسه تحقیقات ریاضی (IMR) است که هنوز هم به عنوان یکی از مهمترین مراکز ریاضی ایران شناخته می شود. موسسه تحقیقات ریاضی کار خود را در اکتبر 1965 با سرپرستی مصاحب به عنوان یک موسسه نیمه مستقل وابسته به دانشگاه تربیت معلم آغاز کرد.

مراجع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Gholamhossein_Mosaheb

[2] [https://financialtribune.com/articles/economy-sci-tech/37447/father-of-irans-modern-](https://financialtribune.com/articles/economy-sci-tech/37447/father-of-irans-modern-math-commemorated)

[math-commemorated](https://financialtribune.com/articles/economy-sci-tech/37447/father-of-irans-modern-math-commemorated)

دیدگاه‌جدبابایی (مهندس ، مرشد و رایزن ، پیشگام

مقدمه

این دیدگاه زندگی و دستاوردهای دکتر محمد جدبابایی را که مهندس شیمی ، مربی ، رهبر آموزش عالی و مبتکر است توصیف می کند.

حقایق درباره جدبابایی

معروف به	محمد جعفر جدبابایی	
تولد	1935 میلادی – 1314 خورشیدی	
محل تولد	بهبهان، استان خوزستان، ایران	
ملیت	ایرانی	
تخصص	مهندسی شیمی	
شناخته شده برای	رهبر آموزش عالی و پیشگام	

خلاصه زندگی نامه

محمد جدبابایی در سال 1314 در شهر بهبهان استان خوزستان، در ایران متولد شد. وی دوره متوسطه خود را در سال 1333 به پایان رساند. وی در انستیتوی معتبر فناوری آبادان پذیرفته شد و در سال 1337 مدرک کارشناسی خود را در

رشته مهندسی پالایش دریافت کرد. وی پس از مهاجرت به ایالات متحده، از سال 1338 تا 1343 در دانشگاه کیس وسترن ریزرو در کلیولند، اوهایو تحصیل کرد و مدرک کارشناسی ارشد و دکترا را در رشته مهندسی شیمی دریافت نمود.

شکل 1. دودیدگاه از دانشگاه شیراز، شیراز، ایران [1]

شغل حرفه ای

جدبابایی فعالیت درخشان خود را با کار در پالایشگاه آبادان (خوزستان) در سال 1343 آغاز کرد. وی از سال 1344 تا 1349 به دانشکده فنی دانشگاه پهلوی (شیراز فعلی) پیوست (شکل 1 را ببینید). او در واقع یکی از بنیانگذاران گروه مهندسی شیمی در دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز بود. او همچنین مبتکر و طراح کامپیوتری کردن کنکور سال های 1348 و 1349 دانشگاه پهلوی شیراز و پس از آن عضو اصلی هیئت اجرایی مرکز آزمون شناسی با مسئولیت کامپیوتری کردن کنکور سراسری کشور در سال های 1348 و 1349 بوده است.

او به دنبال کار بیشتری بود که چالش برانگیز باشد و در سال 1349، قبول کرد که تا سال 1352 به عنوان رییس دانشگاه پلی تکنیک تهران (دانشگاه فنی امیر کبیر فعلی) خدمت کند (شکل 2 را ببینید). وی از سال 1352 تا 1353 به عنوان معاون وزیر آموزش عالی به منظور ارتقای تحقیقات در زمینه علوم و مهندسی در سطح ملی خدمت کرد. وی در وزارت آموزش عالی به لزوم تحصیلات پس از دبیرستان در مناطق محروم ایران مانند سیستان و بلوچستان پی برد (شکل 3 را ببینید). از این رو او یک بار دیگر چالش دیگری را پذیرفت و از سال 1353 تا 1357 به عنوان رییس موسس دانشگاه سیستان و بلوچستان انتخاب شد. در آن موسسه جوان، وی به ساخت کل دانشگاه کمک کرد و اعضای هیئت علمی بسیاری را در همه سطوح استخدام کرد. او با تأسیس این نهاد جدید، به سراغ چالش دیگری رفت. وی از سال 1357 تا 1359 به عنوان مدیرعامل موسس شرکت مهندسی و ساخت و ساز ایران فعالیت کرد: یک شرکت سرمایه گذاری مشترک بین

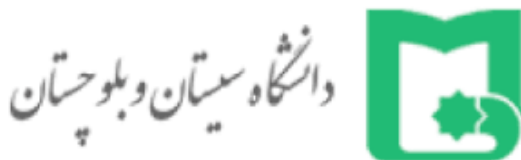
دولت ایران و شرکت مهندسی و ساخت و ساز بکتل در ایالات متحده. وی بنیانگذار سیستم رایانه ای کنکور سراسری ایران در سال 1349 بود. وی دانشکده دریانوردی چابهار (پردیس دوم دانشگاه بلوچستان) را با همکاری مدرسه دریانوردی ساوتهمپتون در سال 1355 تاسیس کرد. در سال 2015 وی جایزه یک عمر موفقیت کنگره جهانی اتوماسیون را در شهر سن آنتونیوی تگزاس در ایالات متحده آمریکا دریافت کرد.

Amirkabir University of Technology
(Tehran Polytechnic)

شکل 2. نشان و نمایی از دانشگاه امیرکبیر (پلی تکنیک تهران) در تهران، ایران [2]

University of Sistan
and Baluchestan

شکل 3. نشان دانشگاه سیستان و بلوچستان و موقعیت استان سیستان و بلوچستان ایران [3]

مراجع

[1]

https://www.google.com/search?rlz=1C1JZAP_enUS797US797&sxsrf=ALeKk00zfBvErmVBGhhRvfGqDrz_qncG-g:1593534950093&source=univ&tbm=isch&q=shiraz+university+photos+shiraz+Iran&sa=X&ved=2ahUKEwjQh4yl_KnqAhUC7qwKHfIIBT4Q420oCnoECAkQKQ&biw=1218&bih=5

55

[2]

https://www.google.com/search?rlz=1C1JZAP_enUS797US797&sxsrf=ALeKk00zfBvErmVBGhhRvfGqDrz_qncG-g%3A1593534950093&ei=5mn7XtD8BILcswXykZTWAw&q=Amirkabir+university+university+photos+Iran&oq=Amirkabir+university+university+photos+Iran&gs_lcp=CgZwc3ktYWIQDDoECCEQCjoFCCEQqwJQli9YpZsBYJ2oAWgAcAB4AIABpAKIAdMbkEGNy4xOC4zmAEAoAEBqgEHZ3dzLXdpeg&scient=psy-ab&ved=0ahUKEwjQh4yl_KnqAhUC7qwKHfIIBT4Q4dUDCAw

[3]

https://www.google.com/search?rlz=1C1JZAP_enUS797US797&sxsrf=ALeKk01Sw_4iA59OqNAqmQs93FkA1Jjydg:1593535153770&source=univ&tbm=isch&q=Photos+of+Sistan+and+Baluchestan+University+Iran&sa=X&ved=2ahUKEwjr1puG_anqAhVOVK0KHQdeAOcQ420oCnoECAkQJg&biw=1218&bih=555

دیدگاه آموزگار (زبان شناس ایرانی)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم آموزگار را که یک زبان شناس ایرانی است در طول قرن های 20 و 21 در ایران توصیف می کند.

حقایق درباره آموزگار [1]

آموزگار	نامهای دیگر: ژاله آموزگار
تولد	21 دسامبر 1939
محل تولد	خوی ، استان آذربایجان غربی ، ایران
ملیت	ایرانی
دانش آموختگان	دانشگاه سوربن (دکترای) ، پاریس ، فرانس

طرح زندگی نامه

آموزگار در 2 دسامبر 1939 در خوی ، آذربایجان غربی ، ایران متولد شد. وی دکترای خود را در رشته مطالعات ایران از دانشگاه سوربن در پاریس ، فرانسه در سال 1967 دریافت کرد. وی در حال حاضر رئیس گروه فرهنگ و زبانهای ایران باستان در دانشگاه تهران است. پروفسور آموزگار ، با همکاری پروفسور احمد تفضلی ، به مطالعات ایران باستان و تاریخ ادبیات در ایران باستان کمک قابل توجهی کرده است. وی همچنین با پروژه دوائرالمعارف ایرانیکا در دانشگاه کلمبیا در ارتباط است. وی برنده جوایز متعددی از جمله Chevalier of the Legion of Honour و جایزه سرو ایرانی (جایزه میراث فرهنگی ایران) در سال 2016 شده است. وی در سال 2010 جایزه یک عمر دستاورد محقق برجسته زبانها و فرهنگ ایران باستان را دریافت کرده است که بسیاری را آموزش داده است دانشجویان برجسته در رشته خود. وی دکترای خود را به پایان رساند. پایان نامه "مطالعات زبان و ادبیات مزدایی به زبان فارسی" در دانشگاه پاریس-سوربن در 1967. با شروع کار خود به عنوان محقق در بنیاد فرهنگی ایران (بنیاد فرهنگ ایران) در 1968 ، آموزگار به عضویت هیئت علمی این دانشگاه درآمد گروه ادبیات دانشگاه تهران در سال 1970. وی از همان زمان به تدریس زبان های باستانی ، اساطیر و فرهنگ و ادیان ایران باستان در یک موسسه مشغول بوده است. وی نزدیک به

صد مقاله به زبانهای فارسی ، انگلیسی و فرانسه دارد. کار مهم اخیر وی ترجمه کتاب پنجم دائرالمعارف Dēnkard قرن 9-10 به زبان فرانسه است ، Le cinquième livre du Dēnkard: رونویسی ، تبادل نظر و تفسیر ، Studia Iranica 23 ، پاریس ، 2000.

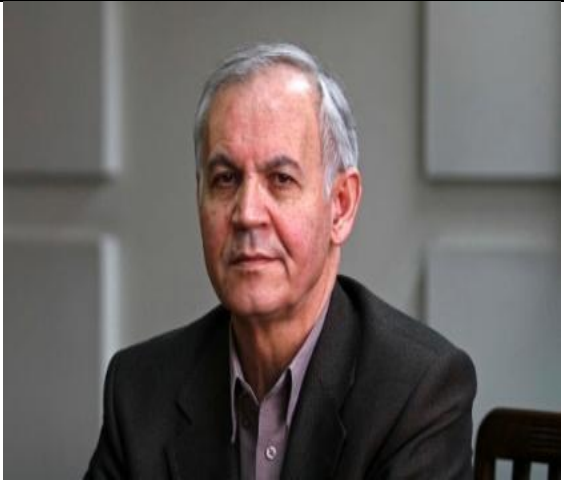
منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Jaleh_Amouzgar

دیدگاه جبه دار (مهندس ، مرشد و رایزن)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم جبه دار را توصیف می کند که در طی قرن های 20 و 21 در ایران یک مربی و مرشد بود.

حقایق درباره جبه دار [1]

نامهای دیگر: پرویز جبه دار مارالانی	جبه دار	
1941	تولد	
تبریز ، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
دانشگاه تهران ، دانشگاه کالیفرنیا در برکلی	دانش آموختگان	
انتشار 18 کتاب درسی به زبان پارسی و انتشار آن کتابها در سطح ملی در ایران.	دستاوردهای کلیدی	

زندگی نامه

جبه دار در سال 1941 در تبریز متولد شد. و م. مدرک مهندسی برق از دانشگاه تهران (1959-1963) ، کارشناسی ارشد وی مدرک مهندسی برق و کامپیوتر از دانشگاه کالیفرنیا ، برکلی - UCB (1965-1966) و دکترای وی. مدرک مهندسی برق و کامپیوتر ، از UCB (1966-1969). وی در سال 1970 به دانشکده فنی دانشگاه تهران پیوست و بعداً استاد برجسته شد. وی علاوه بر کارهای تحقیقاتی خود ، به آموزش مهندسی مهندسی برق در ایران کمک شایانی کرده است. بسیاری از مهندسين و اساتید برجسته ایرانی دانشجویان وی یا دانشجویان دانشجویان وی از جمله مرحوم کارو لوکاس ، بوده اند بابت اعرابی. وی نویسنده 14 کتاب ، 40 مقاله در ژورنال و 80 مقاله در کنفرانس است.

مشاغل اداری عمده: عمده عضویت ها: عضو ستاد فنی (1970 - 1969) آزمایشگاه های بل ، هولمد نیویورک ، ایالات متحده آمریکا. عضو تیم بنیانگذار المپیاد علمی دانشگاه های ایران و مسئول توسعه المپیاد مهندسی برق (1994). عضو هیئت تحریریه 6 مجله علمی و پژوهشی.

جوایز:

جایزه فارغ التحصیلان برجسته دانشگاه تهران در هفتمین سالگرد تأسیس آن (دسامبر 2004). جایزه دستاورد برجسته ششمین کنگره اتوماسیون جهانی دو سالانه به رسمیت شناختن سهم برجسته در سیستم های کنترل ، مشاوره انگیزشی مهندسان و دانشمندان جوان و انتشار کتاب مهم ، سویل اسپانیا (28 ژوئن 2004). برنده گواهینامه طلایی و جایزه انجمن مهندسان برق و الکترونیک ایران (IAEEE) برای یک کار متمایز و ادامه دار از آموزش و تحقیقات عالی (مه 2003). استاد ممتاز دانشکده مهندسی 1994 برای تعالی آموزش و پژوهش. استاد ممتاز دانشگاه تهران برای تعالی آموزش ، پژوهش و مدیریت (1992). سه بار برنده جایزه بهترین کتاب درسی منتشر شده در کشور.

رتبه اول فارغ التحصیل دانشگاه تهران در سال 1963 و برنده جایزه بورسیه دکترای آمریکا.

به عنوان چهره های ابدی (چهره ماندگار) در مهندسی برق در سال 2002 انتخاب شد.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Parviz_Jabehdar_Maralani

دیدگاه نادری (مهندس ، رهبر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم نادری را توصیف می کند که رهبر اکتشافات فضایی در ناسا طی قرن های 20 و 21 در ایالات متحده بود.

حقایق درباره نادری [1]

نامهای دیگر: فیروز مایکل نادری	نادری	
25 مارس 1946	تولد	
شیراز ، ایران	محل تولد	
ایرانی - آمریکایی	ملیت	
دانشگاه ایالتی آیووا و دانشگاه کالیفرنیا جنوبی - USC	دانش آموختگان	

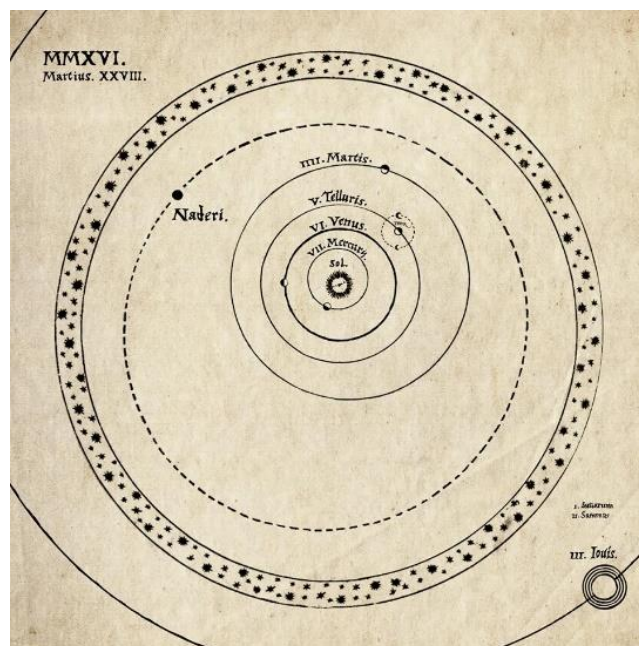
زندگی نامه

نادری در 25 مارس 1946 در شیراز ، ایران متولد شد. وی پس از دریافت دیپلم دبیرستان به ایالات متحده رفت. وی مدرک کارشناسی خود را در رشته مهندسی برق از دانشگاه ایالتی آیووا دریافت کرد. وی سپس در دانشگاه کالیفرنیا جنوبی تحصیل کرد و در آنجا دکترای مهندسی برق گرفت. وی در سال 1979 به آزمایشگاه پیشرانس جت (JPL) انستیتوی فناوری کالیفرنیا پیوست. وی مدیر اداره برنامه اکتشاف سیستم خورشیدی (SSEP) در JPL بود. دکتر نادری در سپتامبر 1979 به JPL پیوست. حرفه وی در JPL مهندسی سیستم ، توسعه فناوری و مدیریت برنامه و پروژه برای سیستم های ارتباطی ماهواره ای ، رصدخانه های سنجش از دور زمین ، رصدخانه های اخترفیزیکی و سیستم های سیاره ای بوده است. کارهای اولیه وی در JPL در زمینه طراحی سیستم های بزرگ مبتنی بر ماهواره برای پوشش تلفن همراه در سراسر کشور بود. او در اواسط دهه 80 برای مدت دو سال به مقر ناسا در واشنگتن دی سی رفت تا به عنوان مدیر برنامه ماهواره فن آوری ارتباطات پیشرفته (ACTS) ، پیشگام ماهواره های تجاری پرتوی چندتایی و تعویض فضا امروز خدمت کند. به تدریج ، او به مأموریت های مشاهده زمین علاقه مند شد و مدیر پروژه Scatterometer ناسا (NSCAT) شد ، یک ماهواره جهانی پیش بینی هوا با هدف اندازه گیری باد در اقیانوس های جهانی. بعداً ، او مدیر

برنامه NASA's Origins شد که برای جستجوی حیات در جهان طراحی شده بود. نظارت وی بر این برنامه ها مدال برجستگی برتر ناسا را برای وی به ارمغان آورد. وی پس از دو شکست متوالی در سال 2000 ، به عنوان رئیس برنامه اکتشاف مریخ در JPL انتخاب شد. وی به برنامه ریزی مجدد این برنامه به عنوان زنجیره ای از مأموریت های مرتبط علمی ، فنی و عملیاتی با پرتاب هر دو سال یک فضاپیما به مریخ کمک کرد. نادری برنامه را برای پنج سال آینده هدایت کرد ، یک بازه زمانی شامل پرتاب موفقیت آمیز مریخ ادیسه ، فرود کاوشگرهای کاوشگر مریخ ، روح و فرصت و توسعه مدارگرد شناسایی مریخ بود. قبل از مریخ ، او برنامه Origins ، برنامه جاه طلبانه و غنی از فناوری ناسا برای جستجوی سیارات زمین مانند در سایر سیستم های سیاره ای را مدیریت کرد. نادری ، بعنوان مدیر SSEP ، علاوه بر مسئولیتهای فعلی خود در برنامه مریخ ، بر اکتشافات سیاره ای و اخترشناسی شناسی - جستجوی حیات خارج از منظومه شمسی - متمرکز بود.

جوایز و افتخارات:

همکار انستیتوی هوانوردی و فضاوردی آمریکا 2010 / (AIAA) دریافت کننده جایزه ویلیام راندولف لاولایس II از انجمن فضاوردی آمریکا 2005 / (AAS) دریافت کننده مدال افتخار جزیره الیس / برنده جایزه لیبرال در سال 2004 / مدال برجسته برجسته ناسا / مدال مشاهیر تالار فناوری فضایی و / بالاترین نشان ناسا - مدال خدمات برجسته. ناسا یک سیارک را به نام نادری 5515 نامگذاری کرده است (شکل 1 را ببینید). [2]

شکل 1 سیارک نادری 5515 تعیین شده توسط ناسا [1]

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Firouz_Naderi

[2] <https://iranians.kodoom.com/en/firouz-naderi/>

دیدگاه اسرار (مهندس ، دانشمند ، رهبر_معاون ناسا)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم اسرار را توصیف می کند که دانشمند و رهبر مطالعات زمین در قرن های 20 و 21

در ایران در ایالات متحده است.

حقایقی درباره اسرار [1]

اسرار	نامهای دیگر: قاسم اسرار	
تولد	اکتبر 1951	
محل تولد	شیراز ، ایران	
ملیت	ایرانی ، آمریکایی	
کارهای ابتکاری	علوم زمین ، اندازه گیری های زیست محیطی ، آب و هوای جهان ، اقیانوس ها و سایر منابع طبیعی.	

زندگی نامه

اسرار در اکتبر 1951 در شیراز متولد شد. وی تحصیلات ابتدایی ، دبیرستان و دوره کارشناسی را در شیراز فرا گرفت قبل از اینکه به ایالات متحده برود برای دریافت مدرک تحصیلات تکمیلی خود در رشته فیزیک محیط و مهندسی عمران از دانشگاه ایالتی میشیگان. اولین دهه های فعالیت وی در دانشگاه بود که قبل از پیوستن به ناسا به عنوان یک دانشمند برجسته بازدید کننده در سال 1987 ، در تحقیقات و راهنمایی دانشجویان متمرکز بود. در سال 1992 ، وی به عنوان دانشمند ارشد سیستم مشاهده زمین (EOS) ناسا منصوب شد ، یک بخش مهم برنامه مأموریت ناسا به سیاره زمین. در سال 1988 ، وی به عنوان دستیار مدیر دفتر تازه تأسیس علوم زمین ناسا منصوب شد و توسعه EOS و سایر ماهواره های رصد زمین ، از جمله ماهواره های نظارت بر آب و هوا را هدایت کرد. در سال 2004. وی به معاون معاون دانشکده اداره مأموریت علمی (SMD) تازه تأسیس که کل برنامه های علوم زمینی و فضایی ناسا و دانشمندان ارشد اکتشافات فضایی را شامل می شود ، ارتقا یافت. سوابق تحصیلی و علاقه وی به تحصیل انگیزه اصلی برای هدایت در

توسعه و ایجاد برنامه بورسیه علوم زمین ناسا و محققان جدید برای حمایت از آموزش و توسعه نسل بعدی دانشمندان ، مهندسان و کارشناسان فناوری سیستم زمین بود. وی در طول حرفه ای خود ، تلاش کرد تا ارتباط خود را با دانشگاه از طریق انتصاب استاد کمکی با دانشگاه های ایالات متحده ، اروپا و آسیا حفظ کند و به مشاوره و راهنمایی دانشجویان و دانشمندان اولیه کار ادامه داد. دوران تصدی وی در سازمان ملل ، به عنوان مدیر اجرایی برنامه تحقیقات جهانی آب و هوا ، فرصتی را برای آشنایی بیشتر با برنامه های تحقیقاتی و آموزشی بسیاری از کشورهای جهان فراهم کرد و چالش ها و فرصت هایی را شناسایی کرد که ملل متحد برای حل آنها نیاز به همکاری دارند. آنها ، مانند تغییرات آب و هوایی جهانی و توسعه اقتصادی و اقتصادی پایدار. وی در طول حرفه ای خود ، سرمایه گذاری در وقت و انرژی را در زمینه راهنمایی ، حمایت و توسعه نسل بعدی رهبران علمی ، فنی و اجتماعی به عنوان پاداش آورترین و میراثی که می تواند ایجاد کند ، پیدا کرده است. این راهی برای پشت سر گذاشتن هر چه بهتر نسل های بعدی است که ما به عنوان شهروندان جهانی از نسل های گذشته به ارث برده ایم. تحقیقات و آموزش علوم و فناوری و نوآوری هایی که ارائه می دهند می تواند در خدمت نسل های فعلی و آینده و بهترین هدیه ای باشد که می توانیم به جامعه جهانی ارائه دهیم. این اصول اساسی است که ادیان بزرگ ، از زرتشتی شروع می کنند ، در طول تاریخ ترویج می کنند.

در حال حاضر ، وی به عنوان معاون ارشد ریاست دانشگاه علوم تحقیقات فضایی (USRA) فعالیت می کند ، و رهبری و هدایت برنامه ها را در سبد علمی در USRA فراهم می کند. او در ناسا تلاش خود را برای بیش از 20 مأموریت علمی زمین هموار کرد ، که منجر به اندازه گیری های جدید از ماهواره های علوم زمین و بینش در مورد ارتباطات بین زمین ، اقیانوس ها ، جو ، یخ و زندگی زمین شد. وی دهه ها تجربه خدمات دهی در دولت ایالات متحده ، سازمانهای بین المللی و دانشگاه را دارد. وی پیش از پیوستن به USRA ، مدیر انستیتوی تحقیقات مشترک تغییر جهانی آزمایشگاه ملی شمال غربی اقیانوس آرام واقع در دانشگاه مریلند ، کالج پارک ، مریلند بود. پیش از آن ، وی از سال 2006 تا 2008 به عنوان مدیر برنامه جهانی تحقیقات آب و هوا (WCRP) در ژنو ، سوئیس ، معاون مدیر منابع طبیعی و سیستم های کشاورزی با خدمات تحقیقات کشاورزی (ARS) ، وزارت کشاورزی ایالات متحده خدمت کرد. -2008.

اسرار یکی از اعضای اتحادیه ژئوفیزیک آمریکا است. انجمن هواشناسی آمریکا ؛ و موسسه مهندسان برق و الکترونیک. از جمله بسیاری از جوایز و افتخارات وی ، جایزه خدمات اجرایی ارشد برجسته ریاست جمهوری ایالات متحده است. جایزه سیستم های فضایی موسسه هوانوردی و فضاوردی آمریکا ؛ جایزه سفیر اتحادیه ژئوفیزیک آمریکا ؛ و جایزه ابی کلیولند از انجمن هواشناسی آمریکا. در سال 2019 ، از دانشگاه زوریخ به او مدرک دکترای افتخاری اعطا شد. وی در

طول فعالیت حرفه ای خود بیش از 220 مقاله پژوهشی و کتاب منتشر کرده است. [1]

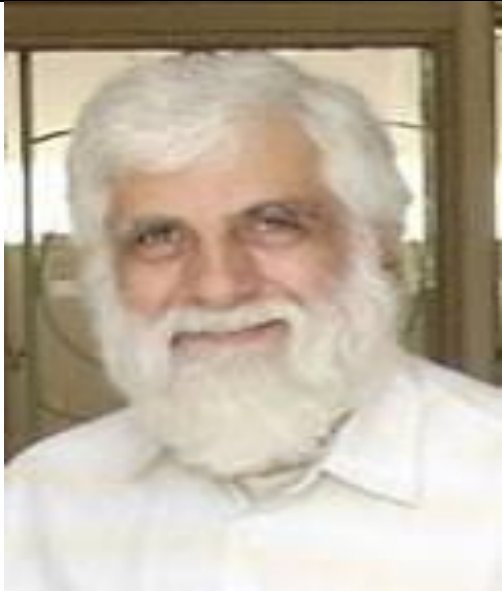
[1] <https://www.usra.edu/people/dr-ghassem-asrar>

دیدگاه لوکاس (مهندس ، مری)

مقدمه

این دیدگاه زندگی و دستاوردهای لوکاس را که یک استاد مهندسی در قرن های 20 و 21 بود توصیف می کند. لوکاس قوکاسیان (ارمنی، پارسی) دانشمندی ارمنی ایرانی بود. زمینه های بسیاری از مشارکت وی در جامعه علمی ایران شامل محاسبات بیولوژیکی، هوش محاسباتی، سیستم های نامطمئن، کنترل هوشمند، سیستم های فازی، شبکه های عصبی، سیستم های چند عاملی، هوش گروهی، داده کاوی، هوش تجاری، مدل سازی مالی، مدیریت دانش، علم سیستم ها و تئوری طراحی کلی می باشد. وی به عنوان چهره ماندگار توسط تالار مشاهیر علوم و فرهنگ ایران مورد تقدیر قرار گرفت، افتخاری متمایز که به پژوهشگران برجسته ایرانی اعطا می شود [1].

حقایق درباره لوکاس [1]

معروف به کارو لوکاس، کارو لوکاس قوکاسیان	لوکاس	
4 سپتامبر 1949	تولد	
اصفهان، ایران	محل تولد	
ایرانی، ارمنی	ملیت	
8 جولای 2010	مرگ	
تهران، ایران	محل مرگ	

خلاصه زندگی نامه

سنین جوانی و تحصیل

کارو لوکاس در 4 سپتامبر 1949 در شهر تاریخی اصفهان در یک خانواده ارمنی به دنیا آمد. اگرچه وی در اصفهان متولد شد، اما در تهران بزرگ شد. او در مصاحبه ای می گوید: «خانواده من تابستانها به شهر خود اصفهان می رفتند،

و من در یکی از این تابستانها در اصفهان به دنیا آمدم. بیشتر تابستانهای من در اصفهان گذشته است ولی من در تهران بزرگ شده ام. بنابراین هم اهل اصفهان هستم و هم تهران.» وی از دبیرستان کوشش (مدرسه اقلیت ارمنی) در تهران فارغ التحصیل شد. او مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته مهندسی برق و کنترل از دانشگاه تهران در سال 1973 و مدرک دکترایش را از دانشگاه کالیفرنیا در برکلی در سال 1976 دریافت کرد.

سالهای پایانی و مرگ

پروفسور لوکاس در سال 2009 به سرطان مبتلا شد. او پس از یک سال بر سرطان خود غلبه کرد، اما در 8 ژوئیه 2010 در اثر عفونت روده ناشی از خطای پزشکی که در طی کولونوسکوپی اتفاق افتاد، درگذشت. [1]

سمت های دانشگاهی

او یکی از استادان، بنیانگذار و مدیر مرکز عالی کنترل و پردازش هوشمند (CIPCE) دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر در دانشگاه تهران، و همچنین یک محقق در دانشکده علوم شناختی (SCS) و انستیتوی مطالعات فیزیک و ریاضیات نظری (IPM) در تهران بود. وی به عنوان مدیر گروه سیستم های هوشمند (IPM) طی سال های 1993 تا 1997 و رئیس گروه دانشکده برق و کامپیوتر در دانشگاه تهران از سال 1988 تا 1996 خدمت کرد.

پروفسور لوکاس همچنین یک دانشیار مدعو در دانشگاه تورنتوی کانادا (تابستان 1989-1990)، دانشگاه کالیفرنیا در برکلی (1988-1989)، استادیار دانشگاه گاریونیس (1984-1985)، دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس (1975-1976)، پژوهشگر ارشد در مرکز بین المللی فیزیک نظری و مرکز بین المللی مهندسی ژنتیک و بیوتکنولوژی، هر دو در تریست ایتالیا، انستیتوی ریاضیات کاربردی، آکادمی علوم چین، موسسه فناوری برق هاربین، همکار تحقیقاتی در شرکت تولیدی تحقیقاتی انتاریو، و دستیار تحقیق در آزمایشگاه تحقیقات الکترونیکی در دانشگاه کالیفرنیا در برکلی بوده است. در سال 2004 او "جایزه یک عمر موفقیت" کنگره جهانی اتوماسیون را دریافت کرد.

پروفسور لوکاس در حدود 826 مقاله کنفرانسی، 332 مقاله ژورنالی و 39 فصل کتاب تألیف کرده است. او همچنین 8 جلد کتاب را ویرایش کرده است. وی به عنوان عضو کمیته برنامه (PC) برای 96 کنفرانس خدمت کرده و سخنرانی های دعوت شده (یا سخنرانی های اصلی) را در 190 رویداد ملی و بین المللی ارائه داده است. او در ارائه دوره های جدید کارشناسی ارشد چند رشته ای مانند محاسبات بیولوژیک، طراحی سیستم های عمومی و مباحث پیشرفته در سیستم های شناختی اجتماعی پیشگام بوده است. وی دوره ها و پایان نامه های نظارت شده ای را در رشته ها و گروه های مختلف مانند مهندسی برق و کامپیوتر، مدیریت، روانشناسی، هنرهای زیبا و معماری و امور مالی و اقتصادی ارائه داده

است. وی همچنین بنیانگذار ISRF، انستیتوی مطالعات فیزیک نظری و ریاضیات بوده و در تأسیس چندین سازمان تحقیقاتی جدید و رشته های مهندسی در ایران همکاری داشته است. او دارنده حق امتیاز اختراع شناساگر عصبی کلمات فارسی جداگانه در کلام است. [1]

سمت ها در صنعت

پروفسور لوکاس به عنوان مشاور ارشد در بسیاری از سازمانها از جمله: بانک ملت، مشاوران توسعه راه آهن ایران، شرکت تحقیقاتی ساخت اونتاریو MRCO، وزارت نیرو، شرکت سرمایه گذاری بانکداران ایران IBICO، و مهندسان مشاور مگردومیان و همکاران، خدمت می کرد.

مراجع

https://en.wikipedia.org/wiki/Caro_Lucas [1]

دیدگاه مخملباف (کارگردان فیلم، نویسنده و تهیه کننده)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم مخملباف را توصیف می کند که در قرن های 20 و 21 در ایران و فرانسه کارگردان فیلم بود.

حقایق درباره مخملباف [1]

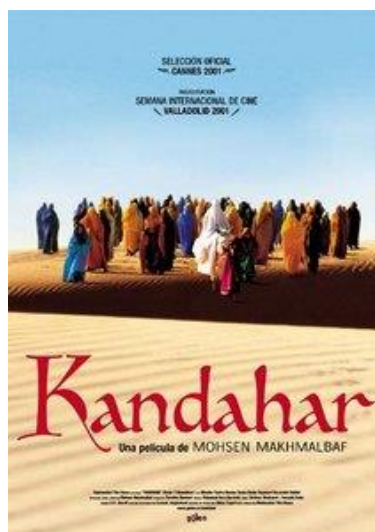
مخملباف	نامهای دیگر: محسن مخملباف
تولد	29 مه 1957
محل تولد	تهران، ایران
ملیت	ایرانی
کارهای ابتکاری	کارگردان فیلم، ویراستار فیلم، نویسنده و تهیه کننده
فیلم های برجسته	فیلم ها: قندهار، باغبان، رئیس جمهور، گبه، و بسیاری دیگر

خلاصه زندگی

مخملباف در 29 مه 1957 در تهران، ایران متولد شد. وی کارگردان، نویسنده، تدوینگر فیلم و تهیه کننده فیلم ایرانی است. وی بیش از 20 فیلم سینمایی ساخته، 50 جایزه برنده و بیش از 15 جشنواره بزرگ فیلم به عنوان هیئت داوران حضور داشته است. از فیلم های برنده جایزه وی می توان به قندهار اشاره کرد. آخرین مستند او باغبان است و آخرین ساخته رئیس جمهور است.

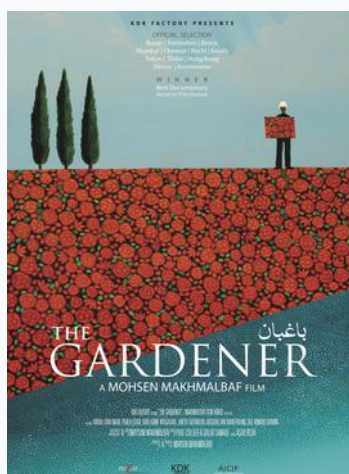
فیلم های مخملباف طی ده سال گذشته به طور گسترده در جشنواره های بین المللی فیلم ارائه شده است. این کارگردان به جنبش موج نو سینمای ایران تعلق دارد. تایم فیلم مخملباف 2001 قندهار را به عنوان یکی از 100 فیلم برتر تمام دوران انتخاب کرد. در سال 2006، او عضو هیئت داوران جشنواره فیلم ونیز بود. مخملباف در سال 2005 ایران را ترک کرد و از آن زمان در پاریس زندگی می کند. [1]

شکل 1. قندهار فیلم مخملباف در سال 2001 است که در ایران و افغانستان تولید شده است

قندهار 2001

قندهار یک فیلم ایرانی به کارگردانی محسن مخملباف در سال 2001 است که در افغانستان و در زمان حکومت طالبان ساخته شده است. عنوان اصلی آن افغانستان سفر قندهار است که به معنی "سفر به قندهار" است و به عنوان خورشید پشت ماه شناخته می شود. این فیلم بر اساس داستانی نیمه واقعی، تا حدی تخیل از یک موفق افغان-کانادایی، با بازی نلوفر پازیرا ساخته شده است، که پس از دریافت نامه ای از دیانا، دوست دختر مادام العمر خود که هنگام فرار خانواده از آن جا مانده بود، به افغانستان بازگشت قصد دارد در آخرین ماه گرفتگی هزاره، اقدام به خودکشی کند.

شکل 2. گاردنر فیلم مخملباف در سال 2012 است که در ایران تولید شده است

گاردنر 2012

باغبان یک فیلم مستند از مخملباف است. اولین بار در آسیا در جشنواره بین المللی فیلم بوسان ، در اروپا در جشنواره بین المللی فیلم روتردام و در آمریکای شمالی در جشنواره بین المللی فیلم ونکوور به نمایش درآمد. این اولین فیلمی است که طی دهه های گذشته توسط یک فیلمساز ایرانی در اسرائیل ساخته شده است. این فیلم در بیش از 20 جشنواره فیلم به نمایش درآمده و برنده جایزه بهترین مستند از جشنواره بین المللی فیلم بیروت و جایزه ویژه ماوریک در جشنواره فیلم موتون در کرواسی است. این فیلم به عنوان "منتخب منتقد هفته" توسط محافل منتقدان فیلم نیویورک ، "بهترین جشنواره" در جشنواره فیلم بوسان توسط هالیوود ریپورتر و "ده فیلم برتر" در جشنواره فیلم بمبئی توسط تایمز هند و فیلمنامه آن به کتابخانه آکادمی علوم و هنرهای سینمای

شکل 3. گبه فیلم مخملباف در سال 1996 است که در مناطق روستایی ایران تولید شده است

گبه 1996

شاید گبه تحسین شده ترین فیلم مخملباف در سطح بین المللی ، یک تغییر شدید در جهت ساخت فیلم مخملباف را نشان دهد. مینیمالیستی ، مراقبه ای و دامپروری ، "گبه" اولین بار است که مخملباف سکوت را تمرین می کند و با این کار به ایده آل شاعرانه جدیدی برای فیلم سازی خود می رسد. شخصیت اصلی فیلم دختری به نام گبه است که شخصیت فرش گبه است: نوعی فرش ایرانی که قبایل عشایر قشقایی بافته اند. یک گبه در تمام فصول بافته می شود و داستانی با تصاویر مینیمالیستی را در طول روند طولانی بافت خود روایت می کند.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Mohsen_Makhmalbaf

[2] <https://www.tasteofcinema.com/2020/the-10-best-mohsen-makhmalbaf-movies/2/>

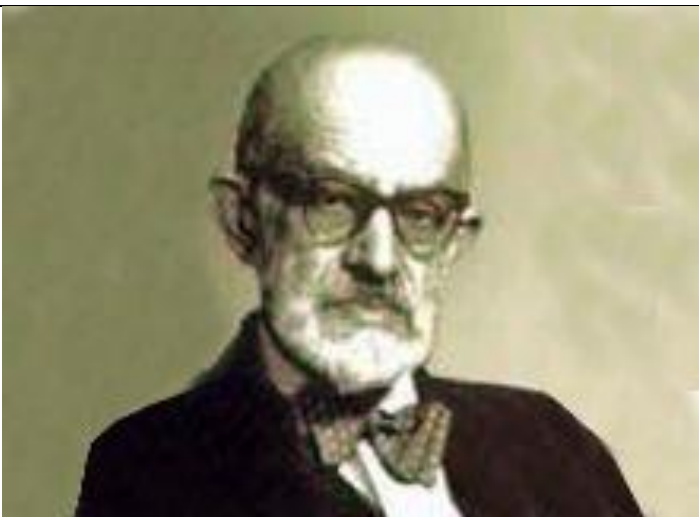
دیدگاه نفیسی (داستان نویس، پژوهشگر و شاعر)

مقدمه

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای نفیسی را که در قرن های 19 و 20 در ایران پژوهشگر، داستان نویس و شاعر بود توصیف می کند.

حقایق درباره نفیسی [1]

معروف به	سعید نفیسی
تولد	8 ژوئن 1885
محل تولد	تهران، ایران
ملیت	ایرانی
مرگ	13 نوامبر 1966
محل مرگ	تهران، ایران

A portrait of Sa'eed Nafisi, an elderly man with a white beard and glasses, wearing a dark suit and a bow tie. The portrait is set against a light, textured background.

خلاصه زندگی نامه

سعید نفیسی در 8 ژوئن 1885 در شهر تهران در ایران متولد شد. وی دانشمند، داستان نویس و شاعر ایرانی بوده و نویسنده ای پر بار در فارسی بود. وی در تهران پروژه های تحقیقاتی بی شماری درباره فرهنگ، ادبیات و شعر ایران انجام داد. او برای اولین بار هنگامی که به محمدتقی بهار، عباس اقبال آشتیانی، غلامرضا رشید یاسمی و عبدالحسین تیمورتاش پیوست تا یکی از اولین مجلات ادبی منتشر شده در ایران به نام دانشکده را در سال 1918 بنیانگذاری کند به عنوان یک متفکر جدی مطرح شد. او پس از آن مقاله های بسیاری درباره ایران، متون ادبی فارسی و تصوف منتشر کرد. آثار وی به بیش از 20 زبان در سراسر جهان ترجمه شده است. او در یکی از بیمارستانهای روسیه در تهران درگذشت.

از نزدیکان سعید نفیسی می توان به مودب نفیسی، سرپرست و پزشک شاه ایران (رضا پهلوی) اشاره کرد. همچنین پسر مودب، حبیب نفیسی (نفیسی) یک سیاستمدار ارشد، بنیانگذار قوانین کار ایران، وابسته آمریکا و ایران و بنیانگذار چندین دانشگاه فنی در تهران بود. از دیگر نزدیکان او می توان حمید نفیسی، محقق برجسته رسانه و مطالعات فرهنگی، سیامک نفیسی، مردم شناس و همچنین نویسنده تحسین شده و آذر نفیسی خواهرزاده وی را نام برد. نفیسی در دانشگاه های تهران، دانشگاه کابل، دانشگاه قاهره و دانشگاه ایالتی سن خوزه تدریس می کرد.

شخصیت

«او علاقه زیادی به کتاب داشت و تقریباً تمام پولش را صرف خرید کتاب می کرد. او حتی خود را از برخی دیگر از نیازهایش محروم می ساخت. وی عقیده داشت که کتابها باید منتشر شود و در دسترس مردم باشد تا مردم بتوانند بخوانند و یاد بگیرند. او از همه چیزهایی که با کتاب و ادبیات ارتباط داشت استفاده می کرد. وی در سالهای آخر، کتاب های روسی در مورد ایران را جمع آوری می کرد. گفته می شود که او طبع سختی داشت اما قلبی مهربان داشت و به سرعت آرام می شد. او صادقانه می نوشت که گاهی باعث مزاحمت دیگران شود».[1]

مراجع

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Hakim-e-Gilani>

دیدگاه اقبال آشتیانی (نویسنده، پژوهشگر ادبیات، مورخ، مترجم و ادیب)

مقدمه

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای اقبال آشتیانی را که در طول قرن های 19 و 20 در ایران نویسنده، پژوهشگر ادبیات، مورخ، مترجم و ادیب بود توصیف می کند.

حقایق درباره اقبال آشتیانی [1]

معروف به	عباس اقبال آشتیانی
تولد	1896
محل تولد	آشتیان، ایران
ملیت	ایرانی
مرگ	10 فوریه 1956
محل مرگ	رم، ایتالیا

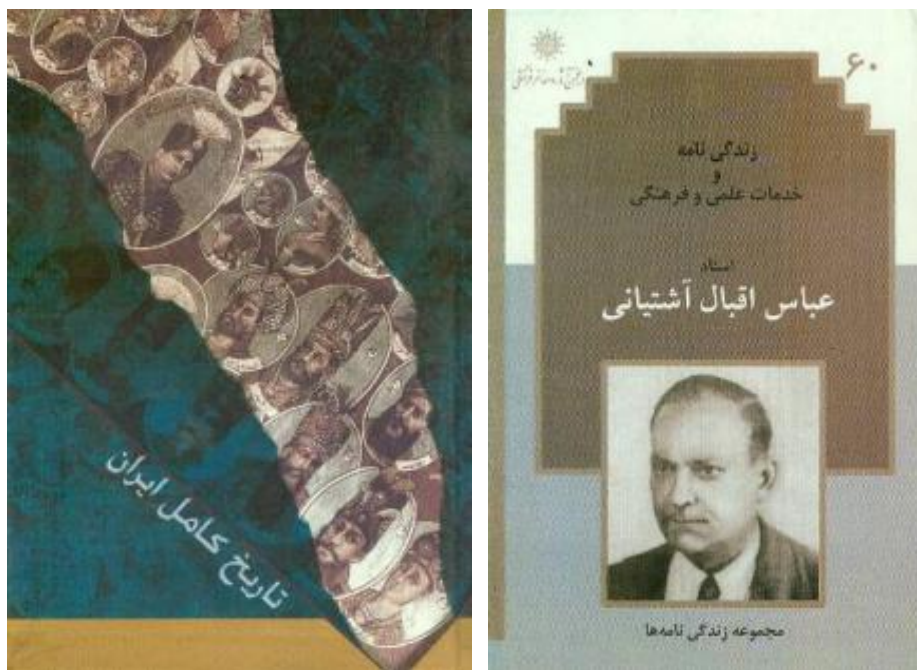
خلاصه زندگی نامه

عباس اقبال آشتیانی (1896-97 - 10 فوریه 1956) دانشمند ادبیات، مورخ، مترجم و ادیب ایرانی بود. اقبال آشتیانی در آشتیان متولد شد. وی در دارالفنون (خانه علوم) در تهران و دانشگاه پاریس تحصیل کرد. اقبال در سال 1944 مجله ماهانه یادگار را تأسیس کرد. اقبال آشتیانی در رم ایتالیا درگذشت و در حرم شاه عبدالعظیم در ری، در ایران به خاک سپرده شد. [1]

او در طول سال های زندگی خود چندین کتاب درسی دبیرستان نوشت که برای سال ها استاندارد باقی مانده بود. دانشی که وی در این کتاب ها ارائه کرد، کاملاً مورد توجه قرار گرفت. مقالاتی که وی در مجله های برجسته ادبی آن زمان منتشر کرد، منجر به انتصاب وی به عنوان مربی در دانشکده معلمان (دارالمعلمین) شد، جایی که برخی از دانشمندان

برجسته آینده در میان شاگردان وی بودند. در همان زمان، وی در مدرسه نظامی به تدریس تاریخ، جغرافیا و ادبیات فارسی پرداخت. در سال 1924 وی توسط شورای نظامی به عنوان دبیر هیئت نظامی پارسیان در فرانسه به پاریس اعزام شد که بر پیشرفت دانشجویان ایرانی در آکادمی نظامی آنجا نظارت داشته باشد. اقبال از این فرصت برای ادامه تحصیل در سوربن استفاده کرد و در آنجا لیسانس ادبیات گرفت. وی در پاریس دانشمند برجسته، محمد قزوینی را ملاقات کرد که تأثیری عمیق بر وی داشت و روش دقیق وی در تحقیق را اقبال مانند یک شاگرد فرا گرفت. [2]

اقبال در سال 1929 به ایران بازگشت. پنج سال آینده او بسیار پربار بود. وی تعدادی کتاب و مقاله از جمله کتاب هایی را که در زمان اقامت خود در پاریس روی آنها کار کرده بود، منتشر کرد. او عضوی از هیئت نمایندگی ایران در هزاره فردوسی در سال 1934 بود. در سال 1314 خورشیدی، وی بورس دولت را برای یک سال تحصیل در اروپا دریافت کرد. او سال بعد به ایران بازگشت و استاد تاریخ در دانشگاه تازه تأسیس تهران و عضو دائمی آکادمی پارسی (فرهنگستان ایران) شد. شکل 1 برخی از کتابهای وی را نشان می دهد که حتی اکنون نیز به فروش می رسند.

شکل 1. برخی از کتاب های نوشته شده توسط اقبال آشتیانی [2]

مراجع

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Hakim-e-Gilani>

[2] <https://www.iranicaonline.org/articles/eqbal-astiani>

دیدگاه اعتماد (مهندس ، مبتکر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم اعتماد اعتماد را توصیف می کند که مهندس و مبتکر قرن 20 در ایالات متحده آمریکا و ایران بود.

حقایق درباره اعتماد [1]

اعتماد	نامهای دیگر: جانن علی اعتماد ، علی اعتماد ، «آقای آپولو»
تولد	1 نوامبر 1922
محل تولد	مشهد ، ایران
ملیت	ایرانی ، آمریکایی ، آذری
مرگ	31 اکتبر 2021
نوآوری کلیدی	در مورد راه حل انتقال گرما ورود مجدد کپسول آپولو به جو زمین
دانش آموختگان	دانشگاه تهران ، دانشگاه کالیفرنیا در برکلی

خلاصه زندگی

اعتماد در اول نوامبر 1922 در مشهد ، ایران متولد شد. وی وارد دانشکده مهندسی دانشگاه تهران شد و در سال 1945 با مدرک کارشناسی مهندسی مکانیک فارغ التحصیل شد. سال 2021 پنجاه و دومین سالگرد فرود تاریخی ماه در آپولو 11 در 20 ژوئیه 1969 است. اعتماد یکی از اولین ایرانیان بود که در برنامه فضایی آمریکا ، تبدیل شدن به یک چهره برجسته در ایران خود ، و دریافت لقب "Mr. آپولو". در پاییز سال 1969 ، او برای سفر به ایران دعوت شد. اعتماد یک ملیت و قهرمان ملی بود ، و مقالات را تقریباً هر روز ، به میزبانی و سرگرمی [دانشمندان ، مقامات و نخبگان ایران ، تهیه می کرد ، به عنوان نمونه و الگوی خانواده و هموطنانش]. [1]

دوران کودکی و نوجوانی اعتماد اعتماد تا حدودی چالش برانگیز بود. او مادرش را در 6 سالگی و پدرش را در هجده سالگی از دست داد. او که با از دست دادن پدر و مادرش روبرو شد، سرانجام تمام توجه خود را به تحصیلاتش معطوف کرد. کسانی که او را می شناختند از همان کودکی دیدند که سرنوشت او برای آینده ای موفق است. پس از درگذشت مادر وی، خانواده به تهران نقل مکان کردند. [1]

اعتماد در ژوئن 1945 از دانشکده فنی دانشگاه تهران با مدرک لیسانس فارغ التحصیل شد. در طول جنگ جهانی دوم، ارتش ایالات متحده یک پایگاه نظامی در خارج از تهران به نام امیرآباد داشت. هنگامی که جنگ در اروپا در ماه مه سال 1945 پایان یافت، ارتش ایالات متحده پایگاه خود را به دولت ایران اهدا کرد و وی نیز آن را به دانشگاه تهران داد. این مدرسه از اعتماد خواست که تحقیق کند تا ببیند آنها می توانند با پایگاه چه کنند. اعتماد مشاهده کرد که مانند یک شهر مودم است و پتانسیل خود را دید و پیشنهادی را به رئیس مهندسی ارائه داد تا پایگاه را برای زندگی دانشجویی به دهکده دانشگاه تبدیل کند و از کامیون های متروک آمی و اتوبوس ها برای حمل و نقل بین دهکده دانشگاه استفاده کند. و دانشگاه رئیس دانشگاه از برنامه خود تعجب کرد اما به او اطلاع داد که هیچ بودجه ای وجود ندارد، بنابراین اعتماد پیشنهاد کرد که آنها درآمد خود را از طریق تقسیم سردخانه به مشتریان در میان فروشندگان پنی سیلین و خاویار که در آن زمان تقاضای زیادی داشتند، ایجاد کنند. درآمد حاصل از این کار بودجه کار و تبدیل پایگاه برای ایجاد دهکده دانشگاه را تأمین کرد، که از برنامه ریزی تا پایان آن 17 ماه به طول انجامید. در آنجا بود که اعتماد مجذوب موضوعاتی از قبیل تبرید، برق و تصفیه آب شد و در آنجا به خود آموخت که با جیب های ارتش آمریکا پشت سر بگذارد. او نمی دانست که این اولین مواجهه عملی با مکانیک های آمریکایی بعداً به اولین نقش اساسی در اولین فرود فضایی توسط فضانوردان آمریکایی منجر می شود. [1]

در دسامبر 1946، در سن بیست و چهار سالگی، اعتماد به اندازه کافی پس انداز کرده بود تا بتواند برای ادامه تحصیل در رشته مهندسی مکانیک و یافتن زندگی جدید در پی رویای آمریکایی خود راهی آمریکا شود. وی با کمتر از پانصد دلار در جیب خود، با گذراندن نیمی از دوره های خود در انستیتوی فناوری ماساچوست (M.I.T.) و با همکاری آنها با بخش مهندسی، خود را به تحصیل در دانشگاه هاروارد رساند. در 10 ژوئن 1948، اعتماد مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه هاروارد دریافت کرد. وقت آن بود که مدرک دکترای مهندسی مکانیک را دنبال کنیم. او تصمیم گرفت که به دانشگاه برکلی برود و دکترای خود را دریافت کرد. در مهندسی فنی، با تخصص در انتقال حرارت و مکانیک سیالات، در سال 1954. [1]

دستاوردها

پس از اتمام دوره دکترا ، پیشنهادی به عنوان دستیار و به زودی پس از آن به عنوان استادیار دانشگاه ایالتی نیویورک در بوفالو دریافت کرد. دوره تصدی او در SUNYB کوتاه بود و تا سال 1956 او بوفالو را ترک کرد و فعالیت خود را در زمینه هوافضا با کار در هواپیمایی آمریکای شمالی در لس آنجلس تا سال 1958 آغاز کرد و در حال کار بر روی برنامه X-15 خود برای تعیین گرمایش مجدد فضاییهای مداری بود. اعتماد از سال 1958 تا 1963 در شرکت فضایی Space & Lockheed Missiles در پالو آلتو کار می کرد و در آنجا در موقعیت های مختلف فنی و مدیریتی فعالیت می کرد و به عنوان مدیر بخش ترمو دینامیک فعالیت می کرد ، سپس به دستیار مدیر علوم پرواز برنامه های موشکی Agena Spacecraft و Polaris ارتقا یافت. ، جایی که آنها برای حل گرمایش پایه Polaris کار کردند.

وی از سال 1963 تا 65 به اورلاندو ، فلوریدا نقل مکان کرد تا در شرکت مارتین کار کند (مارتین ماریتا ، بعداً در لاکهید مارتین ادغام شد) به عنوان مدیر بخش آیرودینامیک ، ترمودینامیک ، پیشرانه و دستورالعمل برنامه موشک ضد بالستیک حداکثر سرعت ، که در آن آن را حل کردند الزامات پیچیده سیستم پیشرانه سیلو. از سال 1965 تا 1978 ، دکتر اعتماد به هواپیمایی آمریکای شمالی (بعداً در سال 1973 به راکول اینترنشنال تغییر نام یافت) در داوونی بازگشت. کالیفرنیا ، که در ماه نوامبر 1961 توسط ناسا به عنوان پیمانکار اصلی ماژول های سرویس فرمان آپولو انتخاب شده بود. اعتماد به زودی کارشناس ترمودینامیک شد و به زودی رئیس بخش خود در بخش فضایی شد که سپرهای حرارتی را که در هر ماژول فرماندهی از سری آپولو مجهز می شود طراحی و کامل می کند تا سفینه فضایی آمریکایی بتواند مجدداً به فضای زمین وارد شود. . کارهای میراث اعتماد در مورد سپرهای حرارتی آپولو به یکی از مهمترین رویدادهای قرن بیستم کمک کرد. راهپیمایی فضایی قمری رویدادی بود که ایالات متحده شاهد جهش اتحاد جماهیر شوروی در مسابقات فضایی بود و ایالات متحده را به عنوان یک رهبر جهانی در فن آوری و علوم قرار می دهد. نیل آرمسترانگ و باز آلدین دو نفر از سه فضانورد آپولو 11 ، دو ساعت و نیم به راه رفتن روی سطح ماه پرداختند. چه کسی می دانست که پسر جوان ، کنجکاو و دارای عقل منحصر به فرد مشهدی ، ایران در تلاش برای کشف و اکتشاف مرز نهایی به پیشبرد بشریت کمک خواهد کرد؟ [1]

پاییز همان سال 1969 ، وی توسط آریامهر (دانشگاه شریف اکنون) برای 3 ماه به ایران دعوت شد. در این بازدید ، او سخنرانی های زیادی داشت و سخنرانی های زنده تلویزیونی داشت. وی در ایران به عنوان یک قهرمان ملی واقعی رفتار شد. در این سفر بود که وی با همسر دوست داشتنی خود خانم ژاله آذربایگی ملاقات کرد. توسط این زن و شوهر در 29 دسامبر 1969 ازدواج کردند و خانواده های بزرگ آنها (از ازدواج های قبلی) به آمریکا نقل مکان کردند. اعتماد در سال

1978 برنامه فضایی را ترک کرد و کار موفقیت آمیزی را در سرمایه گذاری در املاک و مستغلات آغاز کرد. در سال 1985 ، خانواده را به سانفرانسیسکو منتقل کرد تا در کنار برادر فقید و خانواده اش زندگی کند. او که 99 ساله است ، لذت می برد که وقت خود را صرف گوش دادن به صحبت های تد ، خواندن زندگی نامه های تاریخی و گوش دادن به موسیقی کلاسیک کند.

منابع

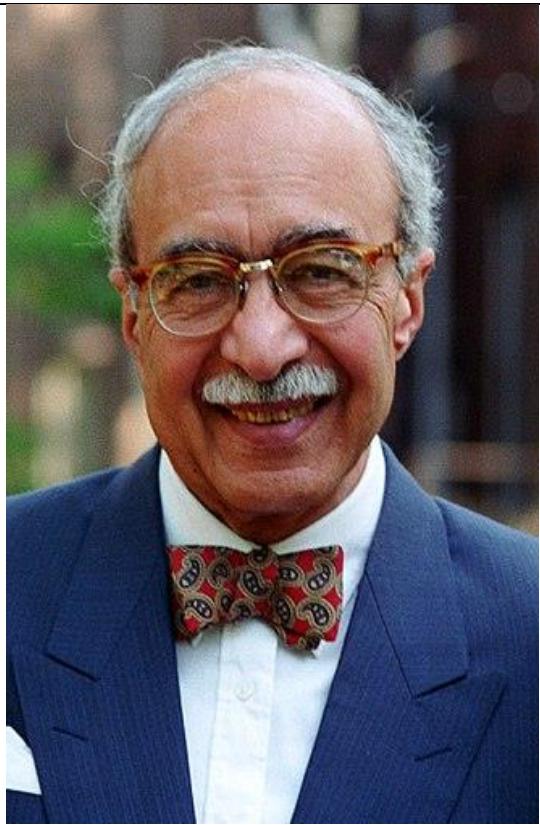
[1] N. Etemad, "Dr. Galen A. Etemad: Iran's Mr Apollo," *Persian Heritage*, Vol. 24, No. 96, 2019, pp. 29-32.

دیدگاه مهر (مربی، رهبر، میهن پرست)

مقدمه:

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای مهر را که در طی قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده توصیف می کند.

حقایق درباره مهر [1]

نامهای دیگر: فرهنگ مهر	مهر	
11 دسامبر 1923	تولد	
تهران، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
3 مارس 2018	مرگ	
کالیفرنیا، آمریکا	محل مرگ	
دانشگاه صنعتی امیر کبیر (پلی تکنیک تهران سابق)، دانشگاه تهران، ایران، دانشگاه لندن، دانشگاه ساوتهمپتون، انگلستان	دانش آموختگان	

خلاصه زندگی

مهر در یازدهم دسامبر سال 1923 در خانواده ای زرتشتی در تهران، ایران به دنیا آمد. پدرش مهربان مهر از استان کرمان بود و در سن 14 سالگی برای فرصت های اقتصادی و اجتماعی بیشتر به تهران مهاجرت کرد. وی در ادامه به حسابداری ارشد در پارلمان ملی، سلف مجلس شورای اسلامی (ایران) رسید. مادر وی، پریدخت، نوه خواجه برخوردار، مهاجر یزدی زرتشتی به تهران بود که به عنوان یکی از مدیران مزرعه ناصرالدین شاه قاجار خدمت می کرد. فرهنگ به عنوان یک زرتشتی معتقد و یک ایرانی میهن پرست پرورش یافت.

وی پس از فارغ التحصیلی از دانشگاه پلی تکنیک در رشته مهندسی مکانیک، به دانشگاه تهران پیوست و از دانشکده حقوق، اقتصاد و علوم سیاسی لیسانس گرفت. سپس به انگلستان رفت و از دانشکده اقتصاد لندن در دانشگاه لندن مدرک کارشناسی ارشد حقوق (L.L.M) و از دانشگاه ساوتهمپتون دکترای فلسفه دریافت کرد. در سال 1957 توسط دانشگاه پنسیلوانیا در ایالات متحده آمریکا به وی مدرک دکترای حقوق (LL.D) اعطا شد. مهر در سال 1957 به تهران بازگشت و به عنوان رئیس بخش قراردادهای بین المللی و روابط صنعتی به شرکت ملی نفت ایران پیوست. وی در این دوره به عنوان مشاور وزیر بازرگانی نیز فعالیت کرد. متعاقباً، به دعوت وزیر دارایی، مهر به آن وزارتخانه نقل مکان کرد و در آنجا مناصب زیر را عهده دار شد: مدیرکل نفت و روابط بین الملل، نماینده ایران در اوپک، مدیرکل امور اقتصادی و انحصارات، معاون وزیر مسئول امور مالی (درآمد و خزانه داری) و امور اقتصادی.

وی تا سال 1971 چندین سمت دولتی و خصوصی دیگر را به عهده گرفت. در سال 1971، او رئیس دانشگاه پهلوی (دانشگاه شیراز کنونی) که به عنوان یک نهاد برتر در خاورمیانه بود شد. در دوره ریاست وی، این دانشگاه به دلیل برتری علمی و ایجاد سیاست های ابتکاری که بعداً توسط سایر کشورهای در حال توسعه اتخاذ شد، در سطح بین المللی شناخته شد.

در سال 1973، سازمان بهداشت جهانی (WHO) دانشگاه پهلوی را به عنوان مرکز ارائه دوره های آموزش شغلی به دانشکده های پزشکی کشورهای مدیترانه جنوبی انتخاب کرد. مهر اولین و تنها ایرانی غیر مسلمان بود که مدال درجه یک همایون و مدال درجه دو تاج برای تقدیر از خدمات ارزنده وی به او اعطا شد [1].

در سال 1981، مهر با پذیرش استادی در دانشگاه بوستون به ایالات متحده مهاجرت کرد. در آنجا وی به عنوان استاد بخش روابط بین الملل به دانشگاه بوستون پیوست که اکنون به عنوان دانشکده مطالعات جهانی پردی شناخته می شود. در سال 1982، مهر گواهی قدردانی از دستاوردهای ایرانیان برای زندگی در ایالت ماساچوست را از فرماندار مایکل دوکاکیس دریافت کرد. وی در سال 1997 به عنوان استاد برجسته بازنشسته شد. مهر در 3 مارس 2018 در کالیفرنیا نزدیک به خانواده بزرگش درگذشت.

منابع

https://en.wikipedia.org/wiki/Farhang_Mehr [1]

دیدگاه بدیعی (کارگردان فیلم و تلویزیون)

مقدمه

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای بدیعی را که در قرن های 20 و 21 در ایران کارگردان سینما و تلویزیون بود توصیف می کند.

حقایق درباره بدیعی [1]

معروف به رضا بدیعی	بدیعی	
17 آوریل 1930	تولد	
اراک، ایران	محل تولد	
ایرانی، آمریکایی	ملیت	
20 آگوست 2011	مرگ	
لس آنجلس، کالیفرنیا، ایالات متحده آمریکا	محل مرگ	
کارگردان چندین برنامه تلویزیونی بسیار محبوب در هالیوود، ایالات متحده آمریکا	حرفه	

خلاصه زندگی

«بدیعی در 17 آوریل 1930 در شهر اراک، در ایران متولد شد. وی کارگردانی ایرانی-آمریکایی بود. او اپیزودهای بسیاری از مجموعه های تلویزیونی محبوب را کارگردانی کرده است. اعتبار وی همچنین شامل تهیه مونتاژهای آغازین Hawaii Five-O، Get Smart و The Mary Tyler Moore Show است. بدیعی در 17 آوریل 1930 در اراک متولد شد. پدر و مادرش اهل اصفهان بودند. وی از آکادمی نمایش در ایران فارغ التحصیل شد. او با بخش دیداری شنیداری در تهران کار کرد و 24 فیلم مستند را قبل از ترک کشور تکمیل نمود. وی برای ادامه تحصیل در رشته فیلم در دانشگاه سیراکیوز، در سال 1955 به ایالات متحده مهاجرت کرد. او پس از برنده شدن جایزه بین المللی فیلم برای سیل

در خوزستان، توسط وزارت امور خارجه ایالات متحده برای ادامه تحصیل در آمریکا دعوت شد. وی در رشته فیلم سازی از دانشگاه سیراکوز فارغ التحصیل شد.» [1]

حرفه

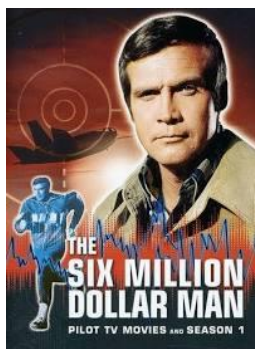
بدیعی اغلب با رابرت آلمن که به کارگردانی M * A * S * H (1970)، مک کیب و خانم میلر (1971)، خداحافظی طولانی (1973)، نشویل (1975)، 3 زن (1977)، افتخار مخفی (1984)، بازیکن (1992)، میانبرهای کوتاه (1993) و پارک گاسفورد (2001) معروف بود کار می کرد.

بدیعی دستیار کارگردان فیلم کم هزینه The Delinquents در سال 1957 بود که اولین فیلم سینمایی آلمن به عنوان کارگردان می باشد. او همچنین دستیار کارگردان فیلم ترسناک کلاسیک Carnival of Souls بود که در سال 1962 ساخته شد. وی در اوایل کار خود قسمت هایی از Hawaii Five-O، Mission: Impossible، Get Smart، The Incredible Hulk، Starsky and Hutch، The Six Million Dollar Man، Mannix، The Rockford Files و Police Squad! را کارگردانی کرد. او همچنین کارگردانی سکانس نهایی «فشن شو» از فصل سوم کمدی محبوب نمایش روز دوریس را بر عهده داشت. موارد ضعیفی نیز وجود داشت، از جمله کارگردانی قسمت فروخته نشده فیلم Inside O.U.T، با بازیگری فارا فاست برای کمپانی Screen Gems در سال 1971. در دهه 1980 و 1990 او قسمت های از Falcon Crest، Cagney and Lacey، Dr. Quinn، Medicine Woman، Star Trek: Deep Space Nine، Buffy the Vampire Slayer، Le Femme Nikita و Sliders and Baywatch را کارگردانی کرد [1].

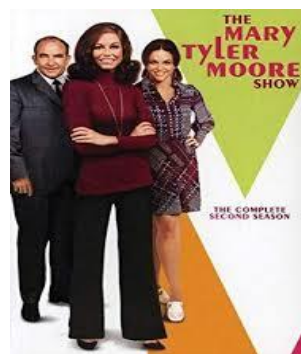
در زیر برخی از مشهورترین برنامه های تلویزیونی هفتگی بدیعی که در اواخر قرن بیستم کارگردانی شده اند، آورده شده است.

Mission Impossible

Six Million Dollar

Man Mary Tyler Show

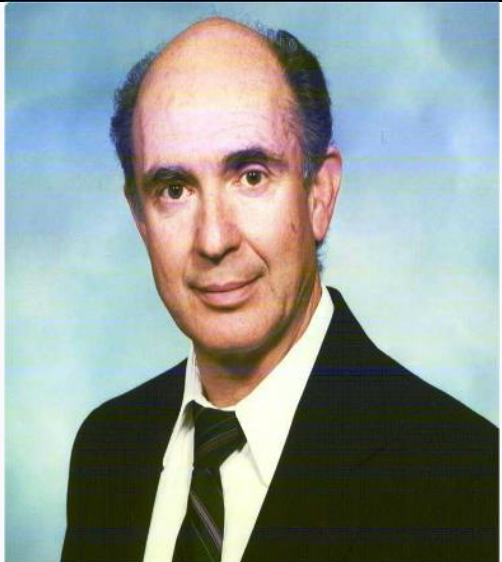
منابع

https://en.wikipedia.org/wiki/Reza_Badiyi [1]

دیدگاه آرمان (فیزیکدان ، مبتکر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم آرمان را توصیف می کند که یک فیزیکدان ذرات و یک فیزیکدان هسته ای تجربی در طی قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده بود.

حقایق درباره آرمان [1]

نامهای دیگر: موسا آرمان ، مو آرمان ، جوزف آرمان	آرمان	
سال تولد 1942	تولد	
یزد ، ایران	محل تولد	
ایرانی ، آمریکایی	ملیت	
2012	مرگ	
لس آنجلس ، کالیفرنیا	محل مرگ	
دانشگاه شیراز ، دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس -- فیزیک ذرات و فیزیک هسته ای تجربی ، انرژی هدایت شده با مایکروویو با قدرت	دانش آموختگان دستاوردهای کلیدی	

زندگی نامه

آرمان یک فیزیکدان ، محقق و مخترع ایرانی-آمریکایی بود که به خاطر پیشرفت مرزهای فیزیک ذرات ابتدایی و فیزیک هسته ای تجربی مشهور است. وی در یزد به دنیا آمد و از نه کودک هشتم بود. خانه کودکی وی از آن زمان به هتل جاده ابریشم تبدیل شده است. آرمان پس از دریافت مدرک کارشناسی خود در رشته فیزیک از دانشگاه شیراز در سال 1967 ، به عنوان عضو محقق دانشگاه کالیفرنیا به گروه فیزیک ذرات UCLA در لس آنجلس پیوست. این دانشمند جوان در سال 1972 با راهنمایی پروفیسور برجسته نفکنز از دانشگاه UCLA دکترای خود را در رشته فیزیک دریافت کرد.

تذکره آرمان ، "اندازه گیری Pion-Proton Bremsstrahlung و جستجوی تابش لحظه ای دو قطبی مغناطیسی از the ++(1236)" به دلیل کمک قابل توجهی در درک نیروهای زیر اتمی ، فوراً به رسمیت شناخته شد. وی بخشی از گروهی

بود که توالی آزمایشهای بعدی را در آزمایشگاه ملی لارنس برکلی تحت نظارت اوون چمبرلین ، امیلیو سگره ، لوئیز آلوارز و دونالد جی گلاسر برندگان جایزه نوبل انجام داد. در سال 1974 آرمان به عنوان استاد و رئیس گروه فیزیک به دانشگاه شیراز در ایران بازگشت. هنگامی که در شیراز بود ، وی برنامه دکترای فیزیک دانشگاه را تأسیس کرد ، رصدخانه ای پیشرفته را ساخت و تحقیقات را در مورد فیزیک ذرات ابتدایی و کاربردهای تابش انرژی بالا نهادینه کرد. در سال 1978 آرمان مرخصی شنبه را از دانشگاه شیراز گرفت و دوباره به عنوان استاد الحاق فیزیک به UCLA پیوست. در سال 1979 او جایزه سخنرانی برجسته UCLA را دریافت کرد. همزمان ، او در یک پروژه پراکندگی Pion با پروفیسور بازنشسته برنارد اف نفکنز با حمایت مالی وزارت انرژی کار کرد و در تحقیقات فیزیک ذرات ابتدایی در آزمایشگاه ملی لوس آلاموس مشارکت داشت. تا سال 1980 ، تحقیقات طبقه بندی نشده آرمان در سراسر جهان منتشر و مورد بحث قرار گرفت. در طی دهه آینده ، او مفهوم اسپلاتورهای با زمان بالا را به عنوان مکانیزم قدرتمندی برای تولید تابش منسجم RF با قدرت بالا از پرتوهای الکترونی نسبی شدید (IREBS) توسعه داد. در همین دوره ، او یک رابطه پراکندگی جامع برای ساختارهای پلاسما / RF / موج آهسته ایجاد کرد.

در سال 1991 ، آرمان به لابراتوار تحقیقاتی نیروی هوایی (AFRL) پیوست تا بتواند مدیریت انرژی جهت دار مایکروویو با قدرت بالا را در آلبوکرک ، نیومکزیکو هدایت کند. با همکاری آزمایشگاه ملی لوس آلاموس ، رهبری وی اساس مطالعات پلاسما مبتنی بر محاسبات را بنیان نهاد. وی روشهای تأمین مایکروویو با قدرت بالا را کشف کرد که از نظر قدرت ، کارایی ، میزان تکرار و قابلیت حمل بی نظیر است. قبل از ترک AFRL ، آرمان بخشی را توسعه داد که فناوری غیر مجاز کشنده انکار فعال (ADT) را توسعه داده و در حال حاضر توسط هر سه سرویس دفاعی ایالات متحده بسیار مورد استفاده قرار می گیرد. در قسمت آخر کار خود ، آرمان به کاربردهای تجاری فیزیک مایکروویو در صنایع هوافضا ، پزشکی و فناوری های تجدیدپذیر روی آورد. همکاری های تجاری وی شامل Fusion UV Systems Inc. در مریلند ، بوز آلن همیلتون در واشنگتن دی سی و شرکت لاکهید مارتین در کالیفرنیا.

پس از بازنشستگی در سال 2011 ، آرمان با استفاده از مکانیک کوانتومی اعمال شده ، مغناطیس مغناطیسی و فیزیک ذرات باردار ، تعدادی از فناوری های ثبت اختراع در انتقال قدرت بی سیم را انجام داد. وی همچنان به عنوان مشاور شورای تحقیقات ملی (NRC) به کار خود ادامه می دهد. مشاور آکادمی ملی علوم (NAS) عضو هیئت مدیره انجمن فیزیکی آمریکا (APS) برای بخش پلاسما ، مشاور علمی دارپا و عضو ارشد IEEE.

[1] <https://www.pa.ucla.edu/moossa-j-arman-colloquium.html>

منابع

دیدگاه سهراب پور (مهندس مرشد و رایزن ، رهبر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم سهراب پور را که یک رهبر آموزشی طی قرن های 20 و 21 در ایران است ، توصیف می کند.

حقایق درباره سهراب پور [1]

نامهای دیگر: سعید سهراب پور	سهراب پور	
1943	تولد	
تهران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
دانشگاه تهران ، دانشگاه کالیفرنیا در برکلی	دانشاموخت	
رئیس دانشگاه صنعتی شریف ، تهران ، ایران	تجربه	

زندگی نامه

سهراب پور متولد سال 1943 در تهران ، ایران ، استاد تمام دانشکده مهندسی مکانیک دانشگاه صنعتی شریف است. وی همچنین به عنوان تالار مشاهیر علوم و فرهنگ ایران انتخاب شده است و از سال 1997 تا 2010 ریاست دانشگاه صنعتی شریف را بر عهده داشته است. علاوه بر این ، در طول زندگی حرفه ای خود ، سهراب پور تعداد مقالات علمی زیادی را درباره انواع مجلات دارای رتبه بالا منتشر کرده است. وی تا زمان بازنشستگی از دانشگاه شریف ، رئیس

سازمان پژوهش

علوم ، فناوری و صنایع در زمینه تصمیم گیری در زمینه سیاست بود. وی رئیس هیئت مدیره جایزه تحسین برانگیزترین دانش دانش ایران (MAKE) ، مرکز مدیریت دانش بنیان و رئیس هیئت مدیره نماینده EFQM ایران نیز بود. وی علاوه بر انواع افتخارات و جوایز ، عضو آکادمی علوم ایران بوده است. [1]

در سال 1965 ، پس از گذراندن دوره کارشناسی خود در رشته مهندسی مکانیک با درجه عالی در دانشگاه تهران ، دانشکده مهندسی ، به او بورسیه دولت ایران در آن زمان اعطا شد و تحصیلات خود را در M.S ادامه داد. و دکتری سطح مهندسی مکانیک در دانشگاه کالیفرنیا ، برکلی. وی پس از بازگشت به ایران در سال 1971 ، تدریس را در دانشگاه پهلوی ، اکنون گروه مهندسی مکانیک دانشگاه شیراز به عنوان استادیار آغاز کرد. وی معاون امور دانشجویی بود و بعداً سمت معاونت توسعه دانشگاه شیراز را در سالهای 1978-1981 و به عنوان معاون دانشگاه شیراز از سال 1989 به عهده گرفت! [1]

در سال 1998 ، وزیر فرهنگ و آموزش عالی ، سهراب پور را به عنوان رئیس دانشگاه صنعتی شریف منصوب کرد ، که توسط اعضای هیئت علمی دانشگاه توصیه می شود و از سال 1997 تا 2010 تا زمان استعفا در این سمت باقی ماند. سهراب پور در سال 1998 رئیس گروه مهندسی مکانیک آکادمی علوم بود. در فوریه سال 2019 ، سهراب پور به عنوان یک عضو خارجی آکادمی ملی مهندسی ایالات متحده "برای تأسیس دانشگاه شریف به عنوان یک مرکز علمی عالی و پیشرفت مهندسی و آموزش علوم" انتخاب شد. در ایران. [1]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Saeed_Sohrabpour

دیدگاه سراجی (مهندس ، دانشمند رباتیک)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم سراجی را توصیف می کند که مهندس کنترل در قرن های 20 و 21 در ایران بود.

حقیقی درباره سراجی [1]

سراجی	نامهای دیگر همایون سراجی	
تولد	سال 1947	
محل تولد	تهران، ایران	
ملیت	ایرانی ، آمریکایی	
مرگ	16 آوریل 2007	
محل مرگ	لس آنجلس ، کالیفرنیا ، ایالات متحده آمریکا	
دانش آموختگان	دانشگاه ساسکس ، دانشگاه کمبریج ، انگلستان	

طرح زندگی نامه

سراجی در سال 1947 در تهران ، ایران متولد شد. وی دانشمند ، مهندس ، محقق ارشد آزمایشگاه پیشرانس جت (Jet Propulsion Laboratory) و استاد سابق دانشگاه صنعتی شریف بود که در زمینه سیستم های کنترل چند متغیره ، با تمرکز بر کنترل بهینه ، قرار دادن قطب ، کنترل کننده های PID چند متغیره و خروجی ، به طور گسترده منتشر کرد..

علاوه بر این ، او دارای انتشارات قابل توجهی در زمینه رباتیک ، و اکتشافات فضایی است. [1]

در سال 1974 ، به عنوان استاد مهندسی برق به دانشگاه صنعتی آریامهر (دانشگاه صنعتی شریف) پیوست و به مدت ده سال در زمینه آموزش و تحقیق در سیستم های کنترل فعالیت داشت. وی همچنین در سال 1984 به عنوان دانشمند برجسته سازمان ملل متحد انتخاب شد و یک سال را به عنوان استاد مدعو در دانشگاه نیومکزیکو ، آلبورک ، ایالات متحده گذراند. [1]

در سال 1985 ، سراجی به آزمایشگاه پیشرانس جت ناسا (JPL) و موسسه فناوری کالیفرنیا پیوست. در طول مدت حضور خود در JPL ، وی تحقیقات گسترده ای انجام داد که منجر به مشارکت عمده ای در زمینه سیستم های کنترل ربات ، به

ویژه در کنترل ربات های سازگار ، کنترل ربات های ماهر ، کنترل تماس ، جلوگیری از برخورد در زمان واقعی ،
ناوبری ربات مبتنی بر قاعده ، و ایمن نشستن فضاپیما. [1]

جوایز

دبیرستان شماره 4 هدف ، تهران ، ایران با بالاترین رتبه در کشور.

جایزه JPL ادوارد استون برای انتشارات برجسته تحقیقات در سال 2003 ، جایزه دستاورد گروه ناسا در 1991 و 2002 ،
عضو IEEE در 1997 ، جایزه دستاورد مهندسی استثنایی ناسا در سال 1992 ، جایزه مهمترین اقدام فضایی ناسا و
جایزه دستاورد یک عمر کنگره اتوماسیون جهانی ، بوداپست 2006

مرگ دکتر سراجی ، در یک زمان نامناسب ، در 16 آوریل 2007 در لس آنجلس ، کالیفرنیا ، آمریکا درگذشت.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Homayoun_Seraji

دیدگاه سروشیان (مهندس، دانشم علوم زمین)

مقدمه:

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای سروشیان را که یک متخصص آب شناس برجسته در طی قرن های 20 و 21 در ایالات متحده آمریکا و ایران است توصیف می کند.

حقایق درباره سروشیان [1]

نامهای دیگر: سروش سروشیان	سروشیان	
1948	تولد	
کرمان، ایران	محل تولد	
ایرانی، آمریکایی	ملیت	
هواشناسی و سنجش از دور	شناخته شده برای	
کال پلی سان لوئیس اوبیسپو، دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس A	دانش آموختگان	

خلاصه زندگی

سروشیان در یک خانواده زرتشتی در کرمان، ایران متولد شد. وی تحصیلات ابتدایی خود را در کرمان قبل از عزیمت به ایالات متحده در سال 1966 فرا گرفت. وی لیسانس علوم خود را در رشته مهندسی مکانیک از Cal Poly San Luis Obispo و کارشناسی ارشد و دکترای خود را در زمینه های تحقیق در عملیات، مهندسی سیستم ها و تحلیل سیستم های هیدرولوژیک از UCLA دریافت کرد. سروشیان عضو سازمانهای معتبری مانند آکادمی ملی مهندسی (NAE)، آکادمی جهانی علوم (TWAS) و آکادمی بین المللی فضانوردی (IAA) است [1]. او همچنین یکی از اعضای انجمن پیشرفت علوم آمریکا (AAAS)، اتحادیه ژئوفیزیک آمریکا (AGU)، انجمن هواشناسی آمریکا (AMS)، اتحادیه بین المللی ژئودزی و ژئوفیزیک (IUGG)، انجمن بین المللی منابع آب (IWRA) و عضو انجمن مهندسی عمران آمریکا (ASCE) است. سروشیان علاوه بر عضو بودن و عضویت در آکادمی ها و جوامع حرفه ای، به عنوان رئیس کمیته

هدایت علمی (SSG) برای آزمایش جهانی چرخه انرژی و آب (GEWEX) و برنامه تحقیقات جهانی آب و هوا (WCRP) خدمت کرده است. این وظیفه همچنین تحت حمایت مشترک سازمان هواشناسی جهانی (WMO)، شورای بین المللی علوم (ICSU) و کمیسیون بین دولتی اقیانوس شناسی (IOC) یونسکو بود. او رئیس مجمع بین المللی روزنبرگ در زمینه سیاست های آب در دانشگاه کالیفرنیا در بخش کشاورزی و منابع طبیعی است و رئیس پیشین بخش هیدرولوژی بوده است. وی همچنین بعنوان عضو و رئیس سابق AGU و رئیس بیش از 30 کمیته مشاوره ای و هیئت مدیره برای NASA، NOAA، DOE، EPA، NSF، آزمایشگاه های ملی، یونسکو، WMO و انجمن های حرفه ای خدمت کرده است. خدمات شورای تحقیقات ملی (NRC) طی 15 سال گذشته شامل عضویت در 7 کمیته NRC است. وی به عنوان سردبیر تحقیقات منابع آب، دستیار مجله هیدرولوژی و عضو هیئت های تحریریه بسیاری خدمت کرده است.

جوایز

از جمله افتخارات دیگر وی: در سال 2005 به سروشیان مدال برجسته خدمات عمومی ناسا و در سال 2006 جایزه سخنرانی یادبود رابرت ای. هورتون توسط انجمن هواشناسی آمریکا اهدا شد. سروشیان مدیر بنیانگذار دو مرکز بود، مرکز آب و هواشناسی و سنجش از دور (CHRS) در دانشگاه کالیفرنیا در ایرواین و NSF STC SAHRA (پایداری مناطق نیمه خشک هیدرولوژیک و رودخانه ای) در دانشگاه آریزونا، مشترکین دریافت جایزه بزرگ رودخانه ساخته دست بشر یونسکو در سال 2007. در سال 2009 انجمن هواشناسی آمریکا، AMS، به دلیل "از بین بردن فاصله بین رشته ای بین هیدرولوژی، هواشناسی و سنجش از دور" به وی مدرس Walter Orr Roberts در رشته های علوم بین رشته ای اعطا کرد و در همان سال جایزه استاد برجسته مهندسی را از شورای مهندسی شهرستان اورنج دریافت کرد. وی در سال 2010 چهارمین جایزه بین المللی آب، مدیریت منابع و حفاظت شاهزاده سلطان بن عبدالعزیز را دریافت کرد و در همان سال از طرف دانشگاه نرمال پکن به عنوان استاد افتخاری انتخاب شد. وی در سال 2013 به دلیل "کمک های برجسته در هیدرولوژی" مدال رابرت ای. هورتون را از اتحادیه ژئوفیزیک آمریکا (AGU) دریافت کرد. او در سال 2014 جایزه استاد انیشتین آکادمی علوم چین (CAS) را دریافت کرد. در سال 2018 وی دریافت کننده جایزه یک عمر در کنگره اتوماسیون جهانی (WAC) در استیونسون، واشنگتن، ایالات متحده آمریکا. سروشیان همچنین مدال آور علوم هیدرولوژیکی 2021 انجمن هواشناسی آمریکا (AMS) است [2].

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Soroosh_Sorooshian

https://www.faculty.uci.edu/profile.cfm?faculty_id=5082 [2]

دیدگاه پهلوان (مهندس ، مربی ، مبتکر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم پهلوانی را توصیف می کند که محقق برجسته ارتباطات بی سیم در طی قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده است.

حقایق درباره پهلوان [1]

نامهای دیگر: کاوه پهلوان ، "پدر WLAN".	پهلوان	
16 مارس 1951 ،	تولد	
تهران، ایران	محل تولد	
ایرانی ، آمریکایی	ملیت	
دانشگاه تهران ، ایران ، موسسه پلی تکنیک وورستر ماساچوست ، ایالات متحده آمریکا	دانش آموختگان	
شبکه Wi-Fi و Body-Area ، مکان جغرافیایی داخلی ، محلی سازی Wi-Fi ، شبکه داده بی سیم و محلی ساز	تجربه و تخصص	

خلاصه زندگی

پهلوان در 16 مارس 1951 در تهران ، ایران متولد شد. وی مدرک BS / MS خود را در رشته مهندسی برق در سال 1975 از دانشگاه تهران و مدرک دکترای خود را در سال 1979 از م سسه پلی تکنیک ، وورستر ، ماساچوست ، ایالات متحده دریافت کرد. وی فعالیت علمی خود را به عنوان استادیار در دانشگاه شمال شرقی بوستون ، ماساچوست آغاز کرد و سپس به عضویت هیئت علمی پلی تکنیک Worcester درآمد. وی در WPI ، یک برنامه تحقیقاتی آکادمیک در شبکه های محلی بی سیم (WLAN) و موقعیت مکانی جغرافیایی داخلی را تاسیس کرد. او از چین "جایزه دانشمند معروف خارج از کشور" را دریافت کرد و از او دعوت کرد به عنوان استاد مدعو در دانشگاه علم و صنعت پکن خدمت کند. علاقه تحقیقاتی وی فناوری Wi-Fi ، موقعیت مکانی جغرافیایی داخلی بی سیم و شبکه های منطقه بدن است. او به نشریات فنی و ثبت اختراعات در این زمینه ها کمک کرده و چندین کتاب درسی نیز تألیف کرده است. [1,2]

دستاوردان

وی همچنین مشاور فنی اصلی Skyhook Wireless ، بوستون ، MA ، از زمان تأسیس آن در سال 2005 است. در طول دوره 1995-2007 وی همکاری طولانی و مثمرتری با دانشگاه اولو و نوکیا در فنلاند داشت. وی به دلیل تحقیقات پیشگام خود در زمینه محلی سازی Wi-Fi و Wi-Fi مشهور است. بر اساس تحقیقات من در سال 1983 به عنوان مشاور آزمایشگاه های GTE ، والتهام ، MA ، در ژوئن 1985 ، وی مقاله ای اساسی با عنوان "ارتباطات بی سیم برای شبکه های اطلاعاتی دفتر" را منتشر کرد که در جلد مجله ارتباطی IEEE قرار گرفت. در این مقاله ، وی امکان استفاده از فناوری Infrared و Spread Spectrum برای ارتباطات داخلی بی سیم را بررسی کرد. وی به عنوان مشاور فنی اصلی دو شرکت (WINDATA و گروه Roam About در DEC) که نقش اصلی را در روزهای اولیه WLAN ایفا می کرد ، درگیر صنعت بود. [2]

در سال 1994 او مجله بین المللی شبکه های اطلاعات بی سیم (IJWIN) ، اولین مجله در شبکه های بی سیم را تأسیس کرد و در سال 1995 ، وی نویسنده اصلی انتشار اولین کتاب درسی دانشگاهی در این زمینه بود: شبکه های بی سیم اطلاعاتی.

جوایز و افتخارات

عضو موسسه مهندسی برق و الکترونیک (IEEE ، 1996) ، وی اولین شخص غیر فینایی نوکیا (1999) ، اولین بورسیه فولبرایت-نوکیا (2000) و جایزه هیئت امنای WPI برای تحقیقات برجسته و بورس تحصیلی خلاق است (2011)

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Kaveh_Pahlavan

[2] <https://medium.com/@jahandad.memarian/kaveh-pahlavan-helping-skyhook-database-receive-over-a-billion-hits-per-day-79001b5bc479>

دیدگاه شاهیده پور (مهندس ، مبتکر جهانی)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم شاهیده پور را توصیف می کند که مهندس برجسته برق در طول قرن های 20 و 21 در ایالات متحده آمریکا و ایران است.

حقایق درباره شاهیده پور [1]

شاهیده پور	نامهای دیگر: محمد شاهیده پور
تولد	27 جولای 1955
محل تولد	تهران، ایران
ملیت	ایرانی ، آمریکایی
شناخته شده برای	شبکه هوشمند، قدرت و سیستم های انرژی
دانش آموزان	دانشگاه شریف ، تهران ، ایران ، دانشگاه میسوری ، کلمبیا ، ایالات متحده آمریکا

خلاصه زندگی

محمد شاهیده پور استاد برجسته دانشگاه ، استاد کرسی بدنه ، و مدیر مرکز نوآوری برق رابرت دبلیو گالوین در انستیتوی فناوری ایلینوی (IIT) است. او عضو IEEE ، عضو انجمن آمریکایی پیشرفت علم (AAAS) ، عضو آکادمی ملی مخترعین (NAI) ، برنده KIA (جایزه بین المللی خوارزمی) و عضو منتخب آکادمی ملی ایالات متحده است مهندسی دکتر شاهیده پور در سالهای 1999 تا 2000 بعنوان رئیس جمهور جامعه افتخار مهندسی برق خدمت کرد و به مدت 8 سال عضو هیئت مدیره HKN بود.

حرفه

شاهیده پور یک مدرس برجسته IEEE است که بیش از 500 سخنرانی در مجامع فنی و کنفرانس ها ارائه داده است. وی به عنوان معاون انتشارات انجمن انرژی و انرژی IEEE ، سردبیر معاملات IEEE در سیستم های قدرت و سردبیر موسس معاملات IEEE در شبکه هوشمند فعالیت کرد. دکتر شاهیده پور در سال 2009 دکترای افتخاری را از دانشگاه

پلی تکنیک بخارست دریافت کرد. وی دارنده استادی کرسی اعطای نوربخشیان در دانشگاه کاشان ، ایران و استاد اتو مونسند در دانشگاه فنی دانمارک است. وی استاد تحقیق در 17 دانشگاه در سراسر جهان است. وی در 6 کتاب و بیش از 700 مقاله فنی در زمینه کارکرد و برنامه ریزی سیستم قدرت الکترونیکی همکار بوده و برنده 6 جایزه بهترین مقاله برای انتشارات IEEE خود بوده است. وی به عنوان یک محقق پر استناد در علم وب ذکر شده است (با استنادات نشان دادن تأثیر قابل توجه در میان همسالان خود در رتبه 1٪ برتر قرار دارد).

جوایز

- شاهیده پور دریافت کننده:
- عضو آکادمی ملی مهندسی ایالات متحده (2016)
- جایزه عالی انرژی تجدیدپذیر خانواده IEEE PES Ramakumar (2019)
- جایزه اتوماسیون توزیع IEEE PES Douglas M. Staszkesky (2016)
- جایزه استاد برجسته مهندسی نیرو IEEE PES (2012)
- جایزه تشخیص دانشکده IEEE PES T. Burke Hayes در مهندسی برق (2007)
- جایزه برجسته دانش آموخته (پنجاهمین سالگرد دانشگاه شریف ، ایران ، 2016)
- انجمن مهندسان رومانی (جایزه نویسنده برجسته ، 2013 ، به طور مشترک با پروفسور ارمیا)
- انجمن سیگما خی (جایزه برجسته تحقیقات ارشد ، 2003)
- جایزه مربی مهندسی برق ادیسون الکتریک (1993)
- جایزه استاد برجسته جوان مهندسی برق C. Holmes MacDonald (1990)
- جایزه افتخاری کنگره جهانی اتوماسیون، 2022 سن آنتونیو، تگزاس، ایالات متحده آمریکا
-

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Mohammad_Shahidehpour

دیدگاه مجیدی (کارگردان فیلم، فیلمنامه نویس، تهیه کننده)

مقدمه:

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای مجیدی را که یک کارگردان سینما در طول قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده است توصیف می کند.

حقایق درباره مجیدی [1]

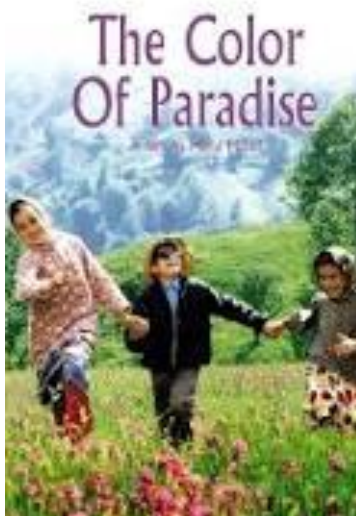
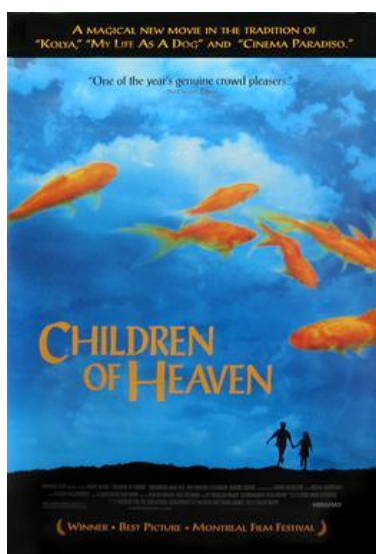
نامهای دیگر: مجید مجیدی	مجیدی	
17 آوریل 1959	تولد	
تالش، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
بچه های آسمان اولین فیلم ایرانی نامزد اسکار آمریکا در لس آنجلس.	شناخته شده برای	
بچه های آسمان (1997)، رنگ خدا (2000)، باران (2001) و بید مجنون (2002)	فیلم ها	

خلاصه زندگی

مجیدی در 17 آوریل 1959 در تالش، ایران متولد شد. وی کارگردان، تهیه کننده و فیلمنامه نویس فیلم ایرانی است که فعالیت سینمایی خود را به عنوان بازیگر آغاز کرد. مجیدی در فیلم های خود بسیاری از مضامین و ژانرها را لمس کرده و جوایز بین المللی متعددی را از آن خود کرده است. وی در خانواده ای از طبقه متوسط ایرانی متولد شد و در تهران بزرگ شد و در سن 14 سالگی بازیگری را در گروه های تئاتر آماتور آغاز کرد. وی سپس در انستیتوی هنرهای نمایشی تهران تحصیل کرد. در سال 1979 علاقه او به سینما باعث شد تا او در فیلم های مختلف بازی کند که از جمله مهمترین آنها بایکوت محسن مخملباف در سال 1985 است. در سال 1997، مجیدی فیلم بچه های آسمان را کارگردانی کرد که نامزد دریافت جایزه اسکار بهترین فیلم خارجی زبان بود. اگرچه این فیلم به فیلم ایتالیایی «زندگی زیباست» ساخته رویرتوبیگنی باخت، اما بچه های آسمان اولین فیلم ایرانی است که از طرف آکادمی نامزد شده است. مجیدی از آن زمان

چندین فیلم سینمایی دیگر را کارگردانی کرده است: رنگ خدا در سال 2000، باران در سال 2001 و بید مجنون در سال 2005 (عنوان جایگزین انگلیسی: *One Life More*). وی همچنین اخیراً یک مستند بلند با عنوان پابرهنه تا هرات را کارگردانی کرده است که زندگی در اردوگاه های پناهندگان و شهر هرات را در جریان حمله ضد طالبان در سال 2001 و بعد از آن شرح می دهد. در سال 2008، فیلم تحسین شده آواز گنجشک ها ساخته مجیدی، فیلم افتتاحیه جشنواره بین المللی فیلم ویساکاپاتنام در هند بود. مجیدی یکی از پنج کارگردان بین المللی فیلم بود که از طرف دولت پکن برای ایجاد یک فیلم کوتاه مستند به منظور معرفی شهر پکن برای آمادگی برای بازی های المپیک تابستانی 2008 که در پایتخت چین برگزار شد دعوت شده بود. عنوان این پروژه "دیدگاه پکن" بود.

فیلم های تحسین شده

بچه های آسمان یک فیلم درام خانوادگی ایرانی به نویسندگی و کارگردانی مجید مجیدی در سال 1997 است که درباره یک خواهر و برادر و ماجراهای آنها در مورد یک جفت کفش گمشده است. این فیلم در سال 1998 نامزد دریافت جایزه اسکار بهترین فیلم خارجی زبان شد. در آغاز فیلم علی کفش های صورتی خواهر کوچکش زهرا را پس از تعمیر از کفشدوز پس می گیرد. او آنها را برای خرید مقداری سیب زمینی بدون مراقبت رها می کند. در حالی که او مشغول است، یک مرد بی خانمان کفش ها را برداشته، در کیسه ای پنهان کرده و فکر می کند زیاله است و آنها را با خود می برد. پسر کوچک که فکر می کرد کفش ها پشت جعبه ها افتاده با آشفستگی سینی های سبزیجات را برای یافتن آنها زیر و رو می کند که باعث می شود بقال عصبانی شده و دنبال او کند.

خانواده علی در یک محله فقیرنشین در جنوب تهران زندگی می کنند و از نظر مالی مشکل دارند، بنابراین او می ترسد که این اتفاق ناخوشایند را به والدینش بگوید. صاحبخانه با مادر علی بحث می کند زیرا او پنج ماه از اجاره خانه عقب است و بقال هم مدتی پرداخت نشده است. علی درباره کفش ها به زهرا می گوید و التماس می کند که به مادرشان نگوید؛ او موافقت می کند. در آن شب، پدر علی او را سرزنش می کند که به مادر مریضش کمک نمی کند. در حالی که خواهر و برادر در حال انجام تکالیف بودند، یادداشت هایی را به یکدیگر منتقل می کردند و درمورد اینکه چه کاری باید انجام دهند صحبت می کردند. آنها نقشه ای را برای به اشتراک گذاشتن کفش ورزشی علی طراحی می کنند: زهرا صبح آنها را برای رفتن به مدرسه می پوشد و در ظهر آنها را به علی بازمی گرداند تا بتواند در کلاس های بعد از ظهر شرکت کند. [2]

رنگ خدا در سال 1999 ساخته شده است و ماجرای آن پیرامون پسری نابینا به نام محمد است که برای تعطیلات تابستانی از مدرسه ویژه خود در تهران مرخص می شود. پدرش، هاشم، که از نابینایی محمد شرمگین و خسته شده بود، برای تحویل گرفتن او دیر می رسد و سپس سعی می کند مدیر مدرسه را راضی کند تا محمد را در طول تابستان نگه دارد. مدیر مدرسه امتناع می کند، بنابراین هاشم سرانجام او را به خانه می برد. هاشم که همسرش فوت کرده، اکنون می خواهد با یک زن محلی ازدواج کند و خود را برای عروسی آماده می کند. او با دادن هدیه به والدین زن نزدیک می شود و آنها نیز به او روی خوش نشان می دهند. او سعی می کند واقعیت نابینایی پسرش را پنهان کند زیرا می ترسد خانواده دختر آن را به فال بد ببینند. [3]

باران ساخته شده در سال 2001 فیلمی با یک فیلمنامه اصیل از مجیدی است. این فیلم در دوره ای ایجاد شده است که در آن بسیاری از پناهجویان افغان در حومه تهران زندگی می کردند. باران موفق به کسب جوایز زیادی در سطح ملی و بین المللی برای کارگردان و نویسنده، مجید مجیدی شد. [4]

افتخارات و جوایز

مجید مجیدی تاکنون جوایز زیادی دریافت کرده است. برخی از آنها در زیر آورده شده است:

- Grand Prix Des Ameriques، جایزه بهترین فیلم از بیست و یکمین جشنواره فیلم مونترال، 1997.
- جایزه هیئت داوران بومی، بیست و یکمین جشنواره فیلم مونترال، 1997.
- نامزد اسکار بهترین فیلم خارجی، 1998.
- Grand Prix Des Ameriques، جایزه بهترین فیلم از بیست و سومین جشنواره فیلم مونترال، 1999.

- Grand Prix Des Ameriques، جایزه بهترین فیلم از بیست و پنجمین جشنواره فیلم مونترال، 2001.

منابع

https://en.wikipedia.org/wiki/Majid_Majidi [1]

<https://journeysinfilm.org/product/children-of-heaven/> [2]

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Color_of_Paradise [3]

[https://en.wikipedia.org/wiki/Baran_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Baran_(film)) [4]

دیدگاه نهاوندی (مهندس ، مربی ، مبتکر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم نهاوندی را توصیف می کند که مهندس و مبتکر قرن 20 و 21 در استرالیا است.

حقایقی درباره نهاوندی

نامهای دیگر: سعید نهاوندی	نهاوندی	
1962	تولد	
رشت ، ایران	محل تولد	
ایرانی - استرالیا	ملیت	
رباتیک	تجربه و تخصص	
آموزش ، نوآوری ، کارآفرینی.	شناخته شده برای	

زندگی نامه

نهاوندی دکترای خود را از دانشگاه دورهام ، انگلستان در سال 1991 دریافت کرد.. وی استاد آلفرد دیکین ، معاون معاون رئیس دانشگاه ، کرسی مهندسی و مدیر بنیانگذار موسسه تحقیقات و نوآوری سیستم های هوشمند در دانشگاه دیکین استرالیا است. علایق تحقیقاتی وی شامل مدل سازی سیستم های پیچیده ، رباتیک و لغت نامه ها است. وی بیش از 1000 مقاله علمی در مجلات و کنفرانس های مختلف بین المللی منتشر کرده است.

دستاورد های تحقیق و نوآوری: از مفهوم سازی تا تجاری سازی تحقیقات پیشگام نهاوندی در سیستم های هوشمند ، فناوری های پلتفرمی را برای نوآوری های رباتیک و لمسی (باز خورد لمسی) ایجاد کرده است. سعید در طی 33 سال فعالیت حرفه ای ، به دلیل کمک های برجسته خود در فناوری نوآورانه لمسی که وفاداری سیستم های رباتیک و واقعیت مجازی (AR / VR) را افزایش می دهد ، در سطح بین المللی شناخته می شود. اختراعات وی در دستگاه های جدید لمسی ، کاربران را قادر می سازد تا اشیای واقعی یا مجازی را از طریق حسگر های لمسی "لمس و احساس" کنند ، و این امکان را می دهد که خصوصیتی مانند بافت ، سختی و نیرو را درک کند. سیستم های بازخورد با حساسیت بالا باعث افزایش

درگیری حسی در محیط غوطه وری می شوند. سعید این فناوری را در طیف وسیعی از برنامه ها ، از شبیه سازهای وسایل نقلیه / هواپیما با اطمینان بالا گرفته تا سیستم های آموزش اطفاء حریق AR / VR با هزینه کم و ایمن به کار گرفته است.

افتخارات و جوایز

نهادندی عضو (FIEEE) IEEE ، مهندسان استرالیا (FIEAust) ، م the سسه مهندسی و فناوری (FIET) است.

سعید عضو آکادمی فناوری و مهندسی استرالیا (ATSE) است. ایزه افتخاری کنگره جهانی اتوماسیون، 2021

دیدگاه جعفر خانی (مهندس ، مربی ، پیشگام)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم جعفر خانی را که مهندسی در قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده است توصیف می کند.

حقایق درباره جعفر خانی [1]

نامهای دیگر: حمید جعفر خانی	جعفر خانی
1966	تولد
تهران، ایران	محل تولد
ایرانی ، آمریکایی	ملیت
دانشگاه تهران ، دانشگاه مریلند	دانشاموخت
تئوری ارتباطات ، کدگذاری بلوک فضا-زمان ، کدهای بلوک فضا-زمان شبه متعامد	تجربه

زندگی نامه

"جعفر خانی در سال 1966 متولد شد ، در تهران. استاد دانشگاه مهندسی برق و علوم کامپیوتر در دانشگاه کالیفرنیا ، دانشکده مهندسی هنری ساموئلی ایروین است. تحقیقات وی بر نظریه ارتباطات ، به ویژه کدگذاری و ارتباطات و شبکه های بی سیم متمرکز است.

وی قبل از تحصیل در دانشگاه تهران ، در سال 1984 در رتبه اول کنکور سراسری دانشگاههای ایران قرار گرفت. مدرک تحصیلی خود را در سال 1989 در دانشگاه مریلند تحصیل کرد و مدرک تحصیلی خود را به دست آورد. مدرک در سال 1994 و به دنبال آن دکترای خود را. جعفر خانی پس از فارغ التحصیلی ، قبل از انتقال به شرکت شبکه گسترده (Broadcom) در آگوست 1997 به آزمایشگاههای تحقیق AT&T پیوست. در جولای 2000 در دانشگاه کالیفرنیا ، ایروین در سپتامبر 2001. در زمینه ارتباطات بی سیم ، جعفر خانی بیشتر به خاطر مشارکت در دو مقاله اصلی شناخته شده است که زمینه کدگذاری بلوک فضا-زمان را تأسیس کردند ، در حالی که برای AT&T کار می کرد. اولین مورد ، "کدهای بلوک فضا-زمان از طرح های متعامد" ، مبانی نظری برای کدهای بلوک فضا-زمان ایجاد کرد ، و دوم ،

"کدگذاری بلوک فضا-زمان برای ارتباطات بی سیم: نتایج عملکرد"، تجزیه و تحلیل عددی عملکرد اولین کدها کدهای فضا-زمان به استفاده از چندین آنتن در قسمت انتقال یک پیوند بی سیم متکی هستند. چندین نسخه از داده های یکسان از این آنتن های متعدد به گونه ای منتقل می شود که گیرنده در مقایسه با ارسال فقط یک نسخه ، شانس تشخیص صحیح سیگنال در صورت خرابی و سر و صدا بسیار بیشتر است. عملکرد سیستم های رمزگذاری شده با فضا ، از نظر قابلیت اطمینان انتقال ، به طور قابل توجهی بهتر از سیستم های غیر رمزگذاری شده است. بخصوص کدهای بلوک فضا-زمان برای اجرا ساده و مثر هستند و دو مقاله جعفرخانی تلاش گسترده تحقیقات بین المللی را در مورد آنها آغاز کرد که امروز نیز ادامه دارد.

بعداً ، در سال 2001 ، جعفرخانی کدهای بلوک فضا-زمان نیمه متعامدی را معرفی کرد که با هزینه انتقال داده های کمتر ، بر برخی از مشکلات موجود در کدهای قبلی غلبه می کنند. اینها هم اکنون به طور گسترده مورد مطالعه قرار گرفته اند. سپس ، در سال 2003 وی نسخه قدرتمندتری از کدهای اصلی خود ، کدهای مضرب فضا-زمان فوق العاده متعامد را معرفی کرد که اثرات کدهای بلوک و کدهای مضرب فضا-زمان را ترکیب می کند. باز هم ، این کار منجر به تلاش های تحقیقاتی قابل توجهی در سراسر جهان شده است.

جعفرخانی در ژانویه 2003 جایزه شغلی بنیاد ملی علوم را دریافت کرد که "دانشمندان و مهندسان برجسته ای را که در اوایل کار خود ، توانایی استثنایی برای رهبری در مرزهای دانش را نشان می دهند ، به رسمیت می شناسد". وی همچنین عضو برجسته موسسه مهندسان برق و الکترونیک (IEEE) ، سردبیر معاملات IEEE در ارتباطات بی سیم و ویراستار وابسته نامه های ارتباطات IEEE است. جعفرخانی نویسنده کدگذاری فضا-زمان: نظریه و عمل است ، که در سپتامبر 2005 منتشر شد.

جعفرخانی یکی از دریافت کنندگان جایزه IEEE Eric E. Sumner در سال 2013 برای کمک های برجسته به فناوری ارتباطات است. وی دریافت کننده جایزه انجمن ارتباطات IEEE برای پیشرفت در ارتباطات است. وی بر اساس وب علم ISI یکی از 10 محقق برتر در زمینه علوم کامپیوتر است. " [1]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Hamid_Jafarkhani

دیدگاه بیرکار (ریاضیدان، برنده مدال فیلدز)

مقدمه

در این صفحات، خلاصه کوتاهی از زندگی و دستاوردهای علمی یکی دیگر از ریاضیدانان برجسته ایرانی - کرد قرن بیستم و بیست یکم که چندین دستاورد در نظریه هندسه جبری و دومنطقی دارد [1] آورده شده است.

حقایق درباره بیرکار [1]

معروف به کوچر بیرکار	بیرکار	
فریدون درخشانی	نام در هنگام تولد	
1978 در استان کردستان ایران	تولد	
نی، شهرستان مریوان، ایران	محل تولد	
کرد، ایرانی، بریتانیایی	ملیت	
هندسه جبری، هندسه دومنطقی	زمینه های تخصص	

خلاصه زندگی نامه [1]

«کوچر بیرکار - عضو انجمن سلطنتی انگلستان است. وی در ژوئیه 1978 در شهرستان مریوان استان کردستان در ایران متولد شد. او مدرک کارشناسی خود را در ریاضیات از دانشگاه تهران و دکترای ریاضیات را نیز از دانشگاه ناتینگهام انگلستان دریافت کرد. در حال حاضر، وی استاد دانشگاه کمبریج است» [1].

بیرکار یکی از عوامل مهم در هندسه مدرن دومنطقی است. وی در سال 2010 جایزه لور هولم در ریاضیات و آمار را برای دستاوردهای خود در هندسه جبری دریافت کرد و در سال 2016 جایزه مور انجمن ریاضیات آمریکا را برای مقاله «وجود مدل‌های مینیمال برای گونه های از نوع لگاریتمی کلی» (چاپ شده در مجله AMS در سال 2010، مشترک با پائولو کاشینی، کریستوفر هیکن و جیمز مک کرانن) دریافت نمود. او در سال 2018 «به دلیل اثبات محدود بودن گونه های فانو و دستاوردهایش در برنامه مدل کمینه» [1] مدال فیلدز را دریافت کرد.

«کوچر بیرکار دستاوردهای اساسی در هندسه دومتقی در دو زمینه خاص داشته است: برنامه مدل کمینه (MMP) و محدودیت گونه های فانو. MMP اصلی شامل دو نوع گونه های شکل Y با اصطلاح تکنیکی پایانی است که تقسیم کننده های متعارف K برای آن دارای ویژگی های مخالف هستند: برای یک مدل کمینه، K در منحنی های روی Y غیر منفی است. در حالی که برای یک فانو فایبرینگ، Y دارای یک شکل ظاهری بر روی یک گونه شکل Y با بُعد کمتر با K نسبتاً کافی است. MMP تلاش می کند تا برای هر گونه شکل Y ساده یک نگاشت دو منطقی به یک مدل کمینه یا به یک فانو فایبرینگ بسازد.

اگرچه عملکرد MMP همیشه شناخته شده نیست، بیرکار به طور مشترک با کاشینی، هیکن و مک کرانن کار خیره کننده ای انجام داد. نسخه ویژه ای از MMP برای گونه های پیچیده ای از ابعاد دلخواه که تقسیم کننده متعارف آنها بزرگ است یا شبه موثر نیست کار می کند، وضعیتی که بسیاری از موارد مهم را پوشش می دهد. آنها در واقع MMP را برای یک کلاس گسترده تر از تکنیکی ها ایجاد کردند که برای القای بُعد در اثبات ضروری بود و پیامدهای مهمی مانند تولید محدود حلقه های متعارف از گونه های شکل Y ساده دلخواه را نشان می دهد.

اکنون MMP ابزاری اساسی است که به طور گسترده مورد استفاده قرار می گیرد. این بیرکار بود که همچنین ثابت کرد گونه های پیچیده فانو (به عنوان مثال فانو فایبرینگ در یک نقطه) از بُعد ثابت دلخواه با تکنیک های پایانی توسط یک گونه جبری (احتمالاً قابل کاهش) پارامتری می شوند. از آنجا که این گونه های فانو یکی از اصلی ترین خروجی های MMP را تشکیل می دهد که برای گونه های شکل Y ساده اعمال می شود، محدودیت آنها که قبلاً غیرقابل دستیابی در نظر گرفته می شد، اساساً مهم است. بیرکار بنا به نتایج حاصل از هیکن، مک کرانن، سو و دیگران ساختمان حدس بوریسف الکسیف-بوریسوف عمومی تر را حل و فصل کرده است. محدودیت بیرکار به عنوان الگویی برای MMP کامل بسیار مهم خواهد بود» [2].

تنوع فانو

در هندسه جبری، یک گونه Fano، که توسط Gino Fano در (Fano 1934، 1942) معرفی شد، یک نوع کامل X است که بسته ضد تنزی KX^* آن فراوان است. در این تعریف، می توان فرض کرد که X در یک زمینه صاف است، اما حداقل برنامه مدل منجر به مطالعه انواع Fano با انواع مختلف تکنیکی ها، مانند تکنیکی های پایانه یا klt شده است. [3]

" کوچر بیرکار در هندسه دوسویه در دو زمینه خاص مشارکت اساسی داشته است: برنامه مدل حداقل (MMP) و محدودیت انواع Fano. MMP اصلی شامل دو نوع وارینه Y با اصطلاحات منحصر به فرد پایانی است که مقسومهای متعارف K دارای ویژگی های متضاد هستند: برای حداقل مدل K در منحنی های Y منفی نیست. در حالی که برای یک Fano fibering Y دارای یک مورفیزم ظاهری بر روی گونه های نمایشی با ابعاد کمتر با K -نسبتاً زیاد است. MMP تلاش می کند تا برای هر گونه نمای صاف یک نقشه دوجنسه ای به حداقل مدل یا فیبر فیبر Fano بسازد. اگرچه MMP همیشه کار نمی کند ، بیرکار به طور مشترک با Cascini ، Hacon و McKernan مشارکت خیره کننده ای داشتند. یک نسخه ویژه از MMP برای انواع پیچیده ای از ابعاد دلخواه کار می کند که تقسیم کننده متعارف آنها یا بزرگ است و یا شبه موثر نیست ، وضعیتی که بسیاری از موارد مهم را پوشش می دهد. آنها در واقع MMP را برای طبقه وسیع تری از ویژگیهای منحصر به فرد ایجاد کردند ، که برای القای ابعاد در اثبات ضروری بود ، و پیامدهای مهمی مانند نسل محدود حلقه های متعارف انواع ویدئویی صاف خودسرانه دلالت می کند. MMP در حال حاضر یک ابزار اساسی است که بسیار مورد استفاده قرار می گیرد. این بیرکار بود که بیشتر ثابت کرد که انواع پیچیده Fano (یعنی فیبرهای Fano در یک نقطه) با ابعاد ثابت دلخواه با تکینگی های پایانی توسط یک نوع جبری (احتمالاً کاهش پذیر) پارامتر می شوند. از آنجایی که این گونه های Fano یکی از خروجی های اصلی MMP را برای انواع صاف پیش بینی شده تشکیل می دهند ، محدودیت آنها ، که قبلاً غیرقابل دسترس تلقی می شد ، اساساً مهم است. بیرکار بر اساس نتایج Hacon ، McKernan ، Xu و دیگران بنای کلی تر بوریسوف الکسف-بوریسف را حل کرده است. محدودیت بیرکار به عنوان پارادایمی برای MMP کامل بسیار مهم خواهد بود "[4].

مراجع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Caucher_Birkar

[2] <https://www.mathunion.org/fileadmin/IMU/Prizes/Fields/2018/Birkar-Citation.pdf>

دیدگاه ثابتی (زیست شناس محاسباتی، متخصص ژنتیک پزشکی)

مقدمه

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای پردیس ثابتی را که یک زیست شناس ایرانی-آمریکایی در قرن های 20 و 21 است توصیف می کند.

حقایق درباره ثابتی [1]

معروف به	پردیس ثابتی
تولد	25 دسامبر 1975
محل تولد	تهران، ایران
ملیت	ایرانی، آمریکایی
تحصیلات مقدماتی	مدرسه مقدماتی ترینیتی
دانش	انستیتوی فناوری ماساچوست (کارشناسی)، دانشگاه آکسفورد
آموخته در	(کارشناسی ارشد، دکترا)، دانشگاه هاروارد (دکترای پزشکی)

خلاصه زندگی نامه

«پردیس کریستین ثابتی در 25 دسامبر 1975 در شهر تهران در ایران متولد شد. وی یک زیست شناس محاسباتی، ژنتیکدان پزشکی و ژنتیکدان تکاملی ایرانی-آمریکایی است. او یک روش آماری بیوانفورماتیک ایجاد کرده است که بخشهایی از ژنوم را که مورد انتخاب طبیعی قرار گرفته اند شناسایی می کند. وی همچنین الگوریتمی ارائه کرده است که اثرات ژنتیک بر تکامل بیماری را توضیح می دهد.

در سال 2014، ثابتی بخشی از تیمی به سرپرستی کریستین هاپی، متخصص ژنتیک کامرونی بود که از فناوری پیشرفته تعیین توالی ژنومی برای شناسایی یک نقطه عفونت از یک مخزن حیوان به یک انسان در شیوع بیماری ابولا در غرب آفریقا استفاده کرد. تغییرات RNA نشان می دهد که اولین عفونت انسان با انتقال انحصاری انسان به انسان دنبال شده

است. این کار باعث شد که وی به عنوان یکی از افراد سال مجله TIME در سال 2014 (مبارزان ابولا) و یکی از 100 نفر با نفوذ TIME در سال 2015 انتخاب شود.

ثابتی استاد تمام در مرکز زیست شناسی سیستم ها و گروه زیست شناسی ارگانسیم و تکاملی در دانشگاه هاروارد و از اعضای هیئت علمی مرکز پویایی بیماری های واگیر در دانشکده بهداشت عمومی چان در دانشگاه هاروارد است. او یک عضو موسسه در انستیتوی برارود و پژوهشگر موسسه پزشکی هوارد هیوز نیز می باشد. وی همچنین رئیس آزمایشگاه ثابتی است.» [1، 2]

کارهای پژوهشی

«ثابتی یک شرکت کننده سالانه در مجموعه سخنرانی های برجسته در موسسه تحسین شده علوم تحقیقات در MIT برای دانش آموزان دبیرستان است. در ماه مه 2015، وی یک سخنرانی TED با عنوان "چگونه با ویروس کشنده بعدی مبارزه خواهیم کرد" ارائه داد. اخیراً به تیم وی بودجه ای از پروژه TED Audacious برای ساخت Sentinel (دیده بان)، یک سیستم پیشگیری و پاسخ برای بیماری های همه گیر اعطا شده است.»

به عنوان دانشجوی تحصیلات تکمیلی در آکسفورد و پست دکترا با اریک لندر در انستیتو برارود، سابقتی خانواده ای از تست های آماری را برای انتخاب مثبت ایجاد کرد که به دنبال گونه های ژنتیکی رایج یافت شده در هاپلوتیپ های به طور غیرمعمول طولانی است. آزمایش های وی، هموزایگوزیتی هاپلوتیپ گسترش یافته (EHH)، آزمایش هاپلوتیپ دوربرد (LRH) و هموزایگوزیتی هاپلوتیپ گسترش یافته جمعیت متقاطع (XP-EHH)، برای تشخیص جهش های سودمند طراحی شده است که فرکانس آنها در جمعیت انسانی به سرعت در 10 هزار سال گذشته افزایش یافته است. به عنوان عضو هیئت علمی دانشگاه هاروارد، ثابتی و گروه وی یک تست آماری برای تعیین دقیق سیگنالهای انتخاب، کامپوزیت چند سیگنال (CMS) و یک خانواده از آزمونهای آماری برای شناسایی و مشخص کردن همبستگی در مجموعه داده های هر نوع و اکتشاف غیر پارامتریک مبتنی بر اطلاعات پیشینه (MINE) ایجاد کرده اند. [1]

جوایز و افتخارات

«از دیگر افتخارات وی دریافت جایزه نبوغ آمریکایی مجله اسمیتسونیان در سال 2012 در گروه علوم طبیعی است. در سال 2014، وی جایزه ویلچک را برای وعده خلاق (Creative Promise) در علوم زیست پزشکی دریافت کرد. او یک رهبر جهانی و جوان اقتصاد جهانی و یک کاوشگر نوظهور نشنال جئوگرافیک است.»

در سال 2015، ثابتی برای جایزه معتبر پژوهشگر موسسه پزشکی هوارد هیوز انتخاب شد. وی همچنین جایزه Burrighs Wellcome Fund Career در علوم زیست پزشکی، جایزه بنیاد پاکارد در علوم و مهندسی، [3] جایزه مبتکر نوین NIH و بورس پژوهشی L'Oreal برای زنان را دریافت کرده است. [1]

زندگی شخصی

«ثابتی خواننده اصلی و نویسنده گروه راک هزار روز (Thousand Days) است و همچنین مجری فعلی مجموعه آموزشی در مقابل همه شانس ها: آمار داخلی با حمایت مالی Annenberg Learner می باشد. نمایش وی در بسیاری از برنامه های درسی آمار دبیرستان، از جمله دوره تحقیق آمار 1 در دبیرستان علوم و فناوری توماس جفرسون گنجانده شده است.» [1]

مراجع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Pardis_Sabeti

[2] <https://www.sabetilab.org/pardissabeti/>

[3] <https://www.smithsonianmag.com/science-nature/pardis-sabeti-the-rollerblading-rock-star-scientist-of-harvard-135532753/>

دیدگاه مقبلی (مهندس هوافضا ، خلبان ، فضانورد)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و مشارکت مقبلی را توصیف می کند که مهندس هوافضا در قرن های 20 و 21 در ایالات متحده است.

حقایق درباره مقبلی [1]

نامهای دیگر: یاسمین مقبلی ، فضانورد ، خلبان آزمایشی	مقبلی	
24 ژوئن 1983	تولد	
ناوهایم بد ، آلمان غربی	محل تولد	
ایرانی ، آمریکایی	ملیت	
MIT ، دانشکده تحصیلات تکمیلی نیروی دریایی	دانش اموختگان	

خلاصه زندگی

یاسمین مقبلی خلبان آزمایشی تفنگداران دریایی آمریکایی ایرانی-آمریکایی و فضانورد ناسا است. او فارغ التحصیل وسه فناوری ماساچوست ، دانشکده تحصیلات تکمیلی نیروی دریایی و دانشکده خلبانی آزمایش نیروی دریایی ایالات متحده و از سال 2019 ، بیش از 2000 ساعت زمان پرواز دارند. در اوایل زندگی ، او با خانواده اش به بالدوین ، نیویورک نقل مکان کرد. مقبلی از دبیرستان بالدوین فارغ التحصیل شد و در حالی که دانش آموز دبیرستان بود در آکادمی فضایی پیشرفته در کمپ فضایی حضور یافت. مقبلی لیسانس مهندسی هوافضا را با فناوری اطلاعات در انستیتوی فناوری ماساچوست دریافت کرد و برای مهندسان MIT بسکتبال بازی کرد. [1]

"مقبلی در سال 2005 به عنوان افسر سپاه تفنگداران دریایی ایالات متحده مامور شد و برای تبدیل شدن به یک خلبان سوپر کبرا AH-1 آموزش دید. او سه بار مستقر شد. وی مدرک کارشناسی ارشد مهندسی هوافضا را از مدارس تحصیلات تکمیلی نیروی دریایی دریافت کرد. وی در مدرسه خلبانی آزمایش نیروی دریایی ایالات متحده در ایستگاه هوایی دریایی

Patuxent River در مریلند تحصیل کرد و به عنوان خلبان آزمایش هلیکوپتر در VMX-1 در ایستگاه هوایی Marine Corps ایستگاه هوایی آریزونا درآمد. [1]

"در ژوئن 2017 ، مقبلی به عنوان عضو گروه 22 فضانورد ناسا انتخاب شد. وی سپس آموزش دو ساله خود را آغاز کرد. در ژانویه سال 2020 ، مقبلی به عنوان یکی از 13 فارغ التحصیل برنامه آموزش نامزدهای فضانوردی ناسا فارغ التحصیل شد و باعث شد "اکنون واجد شرایط پرواز فضایی باشد ، از جمله انتصابات به ایستگاه فضایی بین المللی ، مأموریت های آرتمیس به ماه و در نهایت مأموریت های مریخ". [1]

مقبلی چهار مدال هوایی ، مدال ستایش نیروی دریایی و تفنگداران دریایی و سه مدال دستاورد نیروی دریایی و تفنگداران دریایی دریافت کرده است. وی جایزه دانشکده خلبانی آزمایشگاه نیروی دریایی کلاس 144 برجسته مرحله دوم توسعه و جایزه دانش آموز برجسته فرمانده ویلی مک کول را به عنوان فارغ التحصیل افتخار کلاس 144 دریافت کرد.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Jasmin_Moghbeli

دیدگاه کیا رستمی (کارگردان فیلم ، عکاس ، تهیه کننده ، نقاش ، شاعر و فیلمنامه نویس)

کیا رستمی

مقدمه:

این دیدگاه زندگی و سهم کیا رستمی را توصیف می کند که یک کارگردان پیشگام فیلم در قرن های 20 و 21 در ایران بود. عباس کیا رستمی «کارگردان فیلمنامه ، فیلمنامه نویس ، شاعر ، عکاس و تهیه کننده فیلم ایرانی بود.

حقیقی درباره کیا رستمی [1]

کیا رستمی	نامهای دیگر عباس کیا رستمی	
تولد	22 ژوئن 1940	
محل تولد	تهران، ایران	
ملیت	ایرانی	
مرگ	4 جولای 2016	
محل مرگ	پاریس، فرانسه	
شناخته شده برای	• فیلمساز ، عکاس ، تهیه کننده ، نقاش ، شاعر	

طرح زندگی نامه [1]

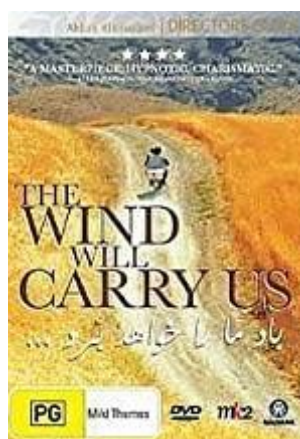
کیارستمی ، از سال 1970 که یک فیلمساز فعال بود ، در تولید بیش از چهل فیلم از جمله کوتاه و مستند نقش داشته است. کیارستمی برای کارگردانی سه گانه کوکر (1994–1994) ، کلوزآپ (1990) ، باد ما را خواهد برد (1999) و طعم گیلاس (1997) که به نخل طلای کن اعطا شد ، مورد تحسین منتقدان قرار گرفت. جشنواره فیلم در آن سال. در کارهای بعدی ، کپی تایید شده (2010) و مثل کسی که عاشق است (2012) ، وی برای اولین بار در خارج از ایران فیلمبرداری کرد: به ترتیب در ایتالیا و ژاپن. فیلم های او خانه دوست کجاست؟ ، نمای نزدیک و باد ما را حمل می کند در نظرسنجی منتقدان 2018 توسط بی بی سی فرهنگ در میان 100 فیلم خارجی برتر قرار گرفت. [4] کلوزآپ همچنین در نظر سنجی مشهور ده سالگی Sound & Sight که در سال 2012 انجام شد ، در ردیف 50 فیلم برتر تاریخ قرار گرفت.

کیارستمی به عنوان نویسنده فیلم نامه ، تدوینگر فیلم ، کارگردان هنری و تهیه کننده بسیار کار کرده و عناوین اعتباری و مطالب تبلیغاتی را طراحی کرده بود. وی همچنین شاعر ، عکاس ، نقاش ، شکل گر و طراح گرافیک بود. او بخشی از نسلی از فیلمسازان در موج نو ایرانی بود ، یک جنبش سینمای فارسی که از اواخر دهه 1960 آغاز به کار کرد و شامل کارگردانانی پیشگام همچون بهرام بیضایی ، ناصر تقوایی ، علی حاتمی ، مسعود کیمیایی ، داریوش مهرجویی ، سهراب شهید-سالس و پرویز کیمیایی. این فیلمسازان بسیاری از فنون مشترک از جمله استفاده از گفتگوی شاعرانه و قصه پردازی تمثیلی راجع به مسائل سیاسی و فلسفی را در اختیار دارند.

کیارستمی به دلیل استفاده از قهرمانان کودک ، فیلم های داستانی به سبک مستند ، [1] برای داستان هایی که در روستاهای روستایی اتفاق می افتد و مکالمه هایی که در داخل ماشین ها جریان دارد ، با استفاده از دوربین های ثابت ثابت شده شهرت داشت. وی همچنین به دلیل استفاده از شعر فارسی در گفتگوها ، عناوین و مضامین فیلم هایش مشهور است. فیلم های کیارستمی حاوی درجه قابل توجهی از ابهام ، آمیزه ای غیر معمول از سادگی و پیچیدگی و اغلب ترکیبی از عناصر خیالی و مستند است. مفاهیم تغییر و تداوم ، علاوه بر مضامین زندگی و مرگ ، نقش اصلی در آثار کیارستمی دارند. "

[1]

در زیر سه مورد از بهترین فیلم های او از جمله انتخاب در جشنواره فیلم نیویورک آورده شده است.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Abbas_Kiarostami

دیدگاه سیحون (معمار ، مجسمه ساز ، نقاش ، محقق و شاعر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم سیحون را توصیف می کند که یک معمار ، مجسمه ساز نقاش ، محقق و شاعر ، و در قرن های 20 و 21 در ایران بود.

حقایقی درباره سیحون [1]

سیحون	هوشنگ سیحون	
تولد	22 آگوست 1920	
محل تولد	تهران، ایران	
ملیت	ایرانی	
مرگ	26 مه 2014	
محل مرگ	ونکوور ، بریتیش کلمبیا ، کانادا	
شناخته شده برای	معمار ، مجسمه ساز ، نقاش ، محقق و شاعر	

طرح زندگی نامه [1]

سیحون "یک معمار ، مجسمه ساز ، نقاش ، دانشمند و استاد ایرانی بود. وی در هنرهای زیبا در École nationale supérieure des Beaux-Arts در پاریس تحصیل کرد و از دانشگاه تهران مدرک معماری گرفت. [1] سیحون به ویژه برای طراحی معماری ابتکاری و خلاقانه اش مورد توجه قرار گرفته است. میراث معماری وی شامل آثار بی شماری و بیش از یک هزار ویلا خصوصی است. پس از انقلاب ایران وی به ونکوور نقل مکان کرد و تا زمان مرگ در تبعید به سر برد. [1] سیحون به خاطر کارهای طراحی خود در دهه 1950 در ایران مشهور شد ، از جمله: ایستگاه راه آهن مرکزی تهران و مقبره های شخصیت های علمی / ادبی (مانند آرامگاه ابن سینا در همدان). [1] وی عضو هیئت علمی دانشکده معماری دانشگاه تهران بوده است و در آنجا نیز به مدت شش سال به عنوان رئیس دانشکده هنرهای زیبا (Beaux Arts) دانشگاه تهران خدمت کرده است." [1]

آثار سیحون شامل بناهای تاریخی متعددی مانند مقبره ابن سینا در همدان ، آرامگاه نادرشاه در مشهد و آرامگاه عمر خیام در نیشاپور است. در زیر دو مقبره ماندگار از شاعران مشهور و دانشمند پزشک ابن سینا و خیام وجود دارد.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Hooshang_Seyhoun

دیدگاه پناهی (کارگردان فیلم ، فیلمنامه نویس ، تهیه کننده)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم پناهی را توصیف می کند که یک کارگردان برجسته سینما در طول قرن های 20 و 21 در ایران است.

حقایق درباره پناهی [1]

پناهی	جعفر پناهی	
تولد	11 ژوئیه 1960	
محل تولد	میانه ، ایران	
ملیت	ایرانی	
شناخته شده برای	کارگردان فیلم ، تهیه کننده و فیلمنامه نویس	

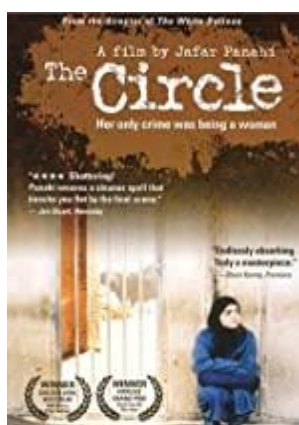
طرح زندگی نامه [1]

پناهی ، "یک کارگردان ، فیلمنامه نویس و تدوینگر فیلم ایرانی است که معمولاً با جنبش فیلم موج نو ایرانی در ارتباط است. پناهی پس از چندین سال ساخت فیلم کوتاه و کار به عنوان دستیار کارگردان فیلمساز همکار ایرانی عباس کیارستمی ، با اولین فیلم بلند خود ، بالون سفید (1995) به رسمیت جهانی رسید. این فیلم در جشنواره کن 1995 برنده کمره طلا شد ، اولین جایزه مهم یک فیلم ایرانی در کن.

پناهی به سرعت به عنوان یکی از تأثیرگذارترین فیلمسازان ایران شناخته شد. فیلم های او اغلب در ایران ممنوع اعلام شد ، اما او همچنان مورد استقبال بین المللی نظریه پردازان و منتقدان فیلم قرار گرفت و جوایز زیادی از جمله پلنگ طلایی جشنواره بین المللی فیلم لوکارنو برای آینه (1997) ، شیر طلایی جشنواره فیلم ونیز را از آن خود کرد. برای The Circle (2000) ، و خرس نقره ای در جشنواره فیلم برلین برای آفساید (2006). فیلم های او به دلیل دیدگاه انسان گرایانه در مورد زندگی در ایران شناخته می شوند که غالباً بر مشکلات کودکان ، فقیران و زنان تمرکز دارند. حمید دباشی نوشته است: "پناهی همانطور که به او گفته شده عمل نمی کند - در واقع او در انجام کاری که به او گفته شده موفق عمل کرده است."

پناهی پس از چندین سال درگیری با دولت ایران بر سر محتوای فیلم هایش (از جمله چندین بازداشت کوتاه مدت) ، در مارس 2010 به همراه همسر ، دختر و 15 دوست خود دستگیر شد و بعداً به اتهام تبلیغ علیه دولت ایران متهم شد . علیرغم حمایت فیلمسازان ، سازمانهای سینمایی و سازمانهای حقوق بشری در سراسر جهان ، در دسامبر 2010 پناهی به شش سال زندان و 20 سال تحریم برای کارگردانی هر فیلم ، نوشتن فیلمنامه ، مصاحبه با رسانه های ایرانی یا خارجی یا ترک کشور به جز برای معالجه پزشکی یا زیارت حج. در حالی که منتظر نتیجه درخواست تجدیدنظر بود ، این فیلم یک فیلم نیست (2011) ، یک فیلم مستند در قالب یک دفتر خاطرات ویدیویی. از طریق فلش مموری که درون کیکی پنهان شده بود از ایران قاچاق شد و در جشنواره فیلم 2011 کن به نمایش درآمد. در فوریه 2013 ، 63 امین جشنواره بین المللی فیلم برلین پرده بسته (پرده) توسط پناهی و کامبوزیا پرتوی را در رقابت نشان داد. پناهی برنده خرس نقره ای بهترین فیلمنامه شد. فیلم بعدی پناهی تاکسی نیز در فستیوال 2015 در 65 امین جشنواره بین المللی فیلم برلین به نمایش در آمد و خرس طلایی ، جایزه بهترین فیلم جشنواره را از آن خود کرد. در سال 2018 وی برنده جایزه جشنواره فیلم کن برای بهترین فیلمنامه (گره خورده) برای 3 چهره شد. او نتوانست برای شرکت در جشنواره از ایران خارج شود ، بنابراین دخترش سولماز پناهی بیانیه او را خواند و جایزه را از طرف وی دریافت کرد. " [1]

در زیر برخی از فیلم های برنده جایزه او مانند فیلم کن و برلین آورده شده است:

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Jafar_Panahi

دیدگاه الموتی (مبتکر ، مخترع کد آلاموتی)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم الموتی را توصیف می کند که مخترع موبایل WiMAX موبایل و کد الموتی است.

دستگاه در قرن های 20 و 21 در ایران.

حقایق درباره الموت [1]

سیاوش الموتی	الموتی	
1962	تولد	
تهران، ایران	محل تولد	
کانادایی ، آمریکایی	ملیت	
اختراع دستگاه همراه WiMAX و کد الموتی i	شناخته شده برای	

طرح زندگی نامه [1]

الموتی "در سال 1962 در تهران ، ایران متولد شد و در سال 1980 برای مدت یک سال در دانشگاه شریف تحصیل کرد و پس از انقلاب فرهنگی اخراج شد. امروز ، او تابعیت مضاعف کانادا و ایالات متحده را دارد. پیش از تقلید ، سیاوش آلاموتی مدیر تحقیق و توسعه گروه در گروه وودافون بود پیش از وودافون ، وی عضو اینتل و مدیر CTO گروه بی سیم موبایل در اینتل بود. الموتی قهرمان فناوری خود برای Mobile WiMAX است

پیش از اینتل ، وی مدیر D&R و قبل از عزیمت وی ، CTO راه اندازی آنتن هوشمند WiFi با نام Vivato بود. در حالی که در ویواتو بود ، وی از تغییرات اساسی در قوانین موجود در باند بدون مجوز حمایت کرد تا بتواند از آنتن های هوشمند برای WiFi استفاده کند.

وی کار حرفه ای خود را در MPR Teltech در ونکوور آغاز کرد و در آنجا بر روی پروتکل های داده تلفن همراه اولیه از جمله CDPD کار کرد. در سال 1995 ، وی به عنوان دانشمند ارشد به McCaw Cellular ، اکنون T&AT Wireless پیوست و در آنجا بر روی طراحی لایه فیزیکی و MAC اولین سیستم MIMO / OFDM تجاری ایالات متحده معروف به Project Angel کار کرد.

در طی آن پروژه ، او یک طرح MIMO 2xN اختراع کرد که امروزه برخی آن را "کد آلاموتی" می نامند و در استانداردهای بی سیم مختلفی از جمله WiFi و LTE تصویب شده و در میلیاردها دستگاه بی سیم گنجانده شده است. مقاله الموتی در سال 1998 در مجله IEEE درباره مناطق منتخب ارتباطات توسط انجمن ارتباطات IEEE برای چاپ در "بهترین از بهترین ها: پنجاه سال تحقیقات ارتباطات و شبکه" منتشر شده است. در سال 2001 ، به T &AT Wireless Services Inc حق ثبت اختراع اختصاص داده شد که از Alamouti و Tarokh به عنوان مخترعان روش تنوع فرستنده برای ارتباطات بی سیم نام برد. در سال 1999 ، تاروخ ، جعفرخانی و کالدربانک مقاله ای را منتشر کردند ، کد الموتی را به عنوان کد Block-Space-Time طبقه بندی کردند و کد را برای انتقال بیشتر آنتن ها تعمیم دادند. در سال 2013 ، علاموتی ، تاروخ و جعفرخانی جایزه ای را برای اختراع کدهای Block-Space-Time دریافت کردند. الموتی ، لیسانس دریافت کرد و کارشناسی ارشد مدرک مهندسی برق از دانشگاه بریتیش کلمبیا به ترتیب در سال 1989 و 1992. [1]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Siavash_Alamouti

دیدگاه شهبازی (باستان شناس هخامنشی ، ایران شناس)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم شهبازی را توصیف می کند که باستان شناس سلسله هخامنشی در قرن های 20 و 21 در ایران بود.

حقایق درباره شهبازی [1]

شهبازی	علیرضا شاپور شهبازی
تولد	1962
محل تولد	شیراز ، ایران
ملیت	ایرانی
مرگ	15 جولای 2006
محل مرگ	واشنگتن دی سی ، ایالات متحده آمریکا
شناخته شده برای	باستان شناسی هخامنشی

طرح زندگی نامه [1]

شهبازی «باستان شناس برجسته ایرانی ، ایران شناس و متخصص جهانی باستان شناسی هخامنشی بود. شهبازی مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد باستان شناسی آسیای شرقی را از SOAS دریافت کرد. شهبازی دارای مدرک دکترای باستان شناسی هخامنشی از دانشگاه لندن بود. علیرضا شاپور شهبازی مدرس باستان شناسی و ایران شناسی هخامنشی در دانشگاه هاروارد بود. [2]. وی همچنین استاد کامل باستان شناسی در دانشگاه شیراز بود و در سال 1974 در مپسسه تحقیقات هخامنشی در تخت جمشید تاسیس کرد. پس از انقلاب اسلامی ، وی به ایالات متحده آمریکا رفت ، ابتدا در دانشگاه کلمبیا تدریس کرد و سپس بعداً استاد کامل تاریخ در دانشگاه شرق اورگان. شد

شهبازی در حالی که در کلمبیا شاغل بود ، با تشکیل دایره المعارف ایرانیکا درگیر شد [2]. شهبازی ، که تا سال 2003 نیز به عنوان سردبیر همیار بازدید می کرد ، همچنین 76 مقاله با موضوعات مختلف را تحت پوشش دوره های هخامنشی ، آرساسیدها و ساسانیان ایران تألیف خواهد کرد.

شهبازی کتابها و مقالات بیشماری کلاسیک در زمینه باستان‌شناسی (هخامنشی، ساسانی و اسلامی) به انگلیسی، آلمانی، فرانسوی و زبان فارسی نوشت. وی در 15 ژوئیه 2006 پس از مدتها جنگ با سرطان درگذشت. [3] او را به شیراز منتقل کردند و در یادبودهای اطراف آرامگاه حافظ دفن کردند، نگاه کنید به فصل 25) «[1]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Alireza_Shapour_Shahbazi

دیدگاه وفا (فیزیکدان نظری)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و مشارکت وفا را توصیف می کند که یک فیزیکدان نظری است که نظریه F ، قضیه وفا- ویتن، تقارن آینه نا تغییر گیاکومار - وفا، Swampland (فیزیک) و حدس گرانش ضعیف را در قرن های 20 و 21 در ایجاد کرده است. ایران

حقایقی درباره وفا [1]

کامرون وفا	پناهی	
1 اگوست 1960	تولد	
تهران، ایران	محل تولد	
ایرانی، آمریکایی	ملیت	
MIT، دانشگاه پرینستون	دانش آموختگان	
عضو آکادمی ملی علوم، ایالات متحده آمریکا • فیزیکدان نظری	شناخته شده برای	

طرح زندگی نامه [1]

وفا "یک فیزیکدان نظری ایرانی-آمریکایی و استاد ریاضیات و فلسفه طبیعی هالیس در دانشگاه هاروارد است. او از کودکی به فیزیک علاقه مند شد، به ویژه اینکه ماه از آسمان چگونه نمی بارد و بعداً در دبیرستان علاقه های خود را به ریاضیات بیشتر کرد و شیفته این موضوع شد که ریاضیات چگونه می توانند حرکت اجسام را پیش بینی کنند. وی از دبیرستان البرز در تهران فارغ التحصیل شد و در سال 1977 برای تحصیل در دانشگاه به ایالات متحده رفت. [1] وی یک B.S دریافت کرد. در ریاضیات و فیزیک از موسسه فناوری ماساچوست (MIT) در سال 1981. وی دکترای خود را دریافت کرد. در فیزیک از دانشگاه پرینستون در سال 1985 پس از اتمام رساله دکتری، تحت عنوان "تقارن ها، نابرابری ها و قضیه های شاخص"، تحت نظارت ادوارد ویتن. پس از مدرک دکترا، وفا به عنوان عضو ارشد از طریق انجمن دانشجویان هاروارد در دانشگاه هاروارد تبدیل شد، و بعداً به عنوان عضو هیئت علمی ارشد

درآمد. در سال 1989 یک مقام ارشد هیئت علمی به او پیشنهاد شد، و از آن زمان او در آنجا بوده است. وفا در دانشگاه پرینستون در رشته مطالعات پیشرفته، در دانشکده علوم طبیعی و دانشکده ریاضیات در سال 1994 کار کرد. تحقیقات وفا در نظریه ریسمان بر ماهیت گرانش کوانتوم و رابطه بین هندسه و نظریه های میدان کوانتومی متمرکز است. وی در جامعه نظریه ریسمان به دلیل کشف مشترک خود با استرومینگر مشهور است که می توان آنروپی بکشتاین-هاوکینگ سیاهچاله را با حالت های سلطنتی نظریه ابر ریسمان حساب کرد، و به دلیل بیان رابطه هندسه و نظریه های میدانی که از طریق دوگانه های رشته ای بوجود می آیند (که با حدس Gopakumar – Vafa به اوج خود می رسد). این به عنوان "مهندسی هندسی نظریه های میدان کوانتومی" شناخته شده است. در سال 1997، او نظریه F را ایجاد کرد، یک تئوری 12 بعدی که با تئوری فوق رشته D Type IIB-10 سازگار است.

وی همچنین به درک معنای اساسی دوگانگی رشته ها علاقه دارد و همچنین سعی دارد تئوری ابر ریسمان را در برخی از مسائل حل نشده فیزیک ذرات بنیادی مانند مسئله سلسله مراتب و مسئله ثابت کیهانی به کار گیرد. وی در نظریه های رشته توپولوژی و درک تقارن آینه سهمیم بوده است.

در سال 2017، وفا در کنار آندرو استرومینگر و جوزف پولچینسکی، به طور مشترک برنده جایزه دستیابی به موفقیت در فیزیک بنیادی برای پیشرفت تئوری ریسمان شدند و به طور مشترک برنده جایزه دستیابی به موفقیت در مرزهای فیزیک در سال 2014 شدند.

وی دریافت کننده مدال دیراک 2008 در مرکز فیزیک نظری عبدوس سلام (ICTP) است که در کنار خوان مالداچنا و جوزف پولچینسکی به خاطر پیشرفت نظریه ریسمان برنده شد. در سال 1998 وی سخنگوی عمومی در کنگره بین المللی ریاضیدانان بود. در سال 2016، وفا جایزه دنی هاینمن برای فیزیک ریاضی را دریافت کرد. وفا در سال 2005 به عنوان عضو آکادمی هنر و علوم آمریکا و در سال 2009 به عنوان عضو آکادمی ملی علوم انتخاب شد. [1]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Cumrun_Vafa

دیدگاه مقدم (مهندس ، مبتکر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم مقدم را توصیف می کند که مهندس و مبتکر قرن 20 و 21 در ایران و ایالات متحده است.

حقایق درباره مقدم [1]

ماهتا مقدم	مقدم	
ناشناس	تولد	
ناشناس	محل تولد	
ایرانی ، آمریکایی	ملیت	
سیستم های میکروویو ، حسگرها و شکل برداری	شناخته شده برای	

طرح زندگی نامه

مقدم ، استاد مهندسی برق و کامپیوتر ویلیام ام. هوگ در دانشگاه کالیفرنیا جنوبی ، B.S خود را دریافت کرد. درجه (با بالاترین تمایز) از دانشگاه کانزاس ، لارنس ، در سال 1986 و M.S و دکتری مدرک تحصیلی از دانشگاه ایلینوی ، اوربانا شامپین ، به ترتیب در سال 1989 و 1991 ، همه در مهندسی برق و کامپیوتر. وی از سال 1991 تا 2003 قبل از پیوستن به آزمایشگاه تابش در بخش EECS در میشیگان ، در بخش علوم و مهندسی رادار ، آزمایشگاه پیشرفته جت (JPL) ، انستیتوی فناوری کالیفرنیا ، پسادنا بود. مقدم در ژانویه 2012 به بخش مهندسی برق USC Ming Hsieh پیوست. وی عضو IEEE و عضو آکادمی ملی مهندسی است. به عنوان مدیر آزمایشگاه های میکروویو ، حسگرها و آزمایشگاه شکل برداری (MiXIL) در USC ، تحقیقات مقدم طیف گسترده ای از مشکلات را لمس می کند. آزمایشگاه وی سیستم های میکروویو را برای هدف قرار دادن و درمان سرطان پستان ، بازیابی اطلاعات مربوط به سطح زمین و زیر سطح زمین و انجام نقشه برداری گسترده در محیط زیست طراحی و استفاده کرده است.

مقدم همچنین مدیر صندوق نوآوری ویتربی مرکز تحقیقات آب و هوای خشک و آب (AWARE) است که محققان را از سراسر USC گرد هم می آورد تا مسائل مربوط به کمبود آب در مناطق خشک را درک و رسیدگی کند. مرکز مقدم

در تلاش است تا در پی دستیابی به آینده ای پایدار ، به راه حل های فن آوری در موارد شدید آب مانند خشکسالی کمک کند. او همچنین مدیر مشترک مرکز راه حل های پایداری USC است.

جوایز و افتخارات

آکادمی ملی مهندسی آمریکا (NAE) ، برای توسعه الگوریتم های محاسباتی مبتنی بر فیزیک برای نقشه برداری از ویژگی های سطح زیرین. 2019 [2]

رئیس انجمن آنتن و تبلیغات IEEE ، 2019-2020 [2]

سخنران برجسته IEEE-GRSS ، 2017 تا کنون [2]

برجسته بازدید از محقق ، دانشگاه موناخ ، استرالیا ، نوامبر 2017. [2]

مسابقه جایزه کارآفرینی مسیح ، مقام اول ، برای فناوری "نظارت بر حرارت" ، 2017. [3]

جایزه افتخار ناسا: مدال برجسته رهبری عمومی برای "رهبری برجسته در پیشرفت سنجش از دور میکروویو" ، 2016. [2]

جایزه دستاورد گروه ناسا: تیم پیاده سازی AirMOSS ، PI مقدم (2016) ؛ AirMOSS یک مأموریت زیرزمینی مشاغل زمینی ناسا است که 25.8 میلیون دلار بودجه دارد و شامل 5 دانشگاه و 7 سازمان دولتی و FFRDC است. [2]

جایزه دستاورد گروهی ناسا: تیم علمی (SMAP) (Soive Moisture Active Passive) (2016) [2]

جایزه دستاورد گروهی ناسا ، SMAPVEX12 ، 2012 [2]

جایزه شناخت دانشکده دانشگاه میشیگان ، 2011. [2]

جایزه موفقیت برجسته ، مهندسی برق و علوم کامپیوتر ، دانشگاه میشیگان (2010)-(AY)11 [2]

همکار ، IEEE (2008) [2]

جایزه تعالی آموزش و پرورش ، کالج مهندسی ، دانشگاه میشیگان (2009) [2]

جایزه حرفه ای بخش برجسته ، بخش جنوب شرقی میشیگان (2009) IEEE [2]

عضو منتخب USNC-URSI (تحت آکادمی های ملی) کمیسیون B ، کمیسیون F ، کمیسیون

گواهی تشخیص ناسا: رادار دو فرکانس پایین برای رطوبت خاک تحت پوشش گیاهی و عمیق (2004)

گواهی شناخت ناسا: اجرای FPGA با تراشه بالا با تک تراشه از پیش فیلتر فیلتر آزمون SAR (2003)

گواهینامه تشخیص ناسا: آرایه پچ شده دو فرکانس برای خوراک آنتن دهانه بزرگ (2004)

همکار آکادمی الکترومغناطیس (2001)

گواهی شناخت ناسا: برنامه کاسینی ، تیم رادار کاسینی (1997)

جایزه دستاورد گروهی ناسا: برنامه کاسینی ، تیم رادار کاسینی (1997) [2]

عضو Eta Kappa Nu ، Tau Beta Pi ، Phi Kappa Phi (معاون رئیس جمهور ، 1985–1986) [2]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Mahta_Moghaddam

دیدگاه یارشاطر (ایران شناس ، مورخ)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و مشارکت یارشاطر را توصیف می کند که یک ایران شناس ، مورخ در قرن های 20 و 21 در ایران بود.

حقایق درباره یارشاطر [1]

یارشاطر	نامهای دیگر: احسان یارشاطر ، احسان الله یارشاطر
تولد	3 آوریل 1920
محل تولد	همدان ، ایران
ملیت	ایرانی
مرگ	2 سپتامبر 2018
محل مرگ	فرسنو ، کالیفرنیا ، ایالات متحده آمریکا

احسان یارشاطر یک مورخ و زبان شناس ایرانی بود که در ایران شناسی تخصص داشت. وی بنیانگذار و مدیر مرکز مطالعات ایران و پروفیسور برجسته علوم ایرانشناسی هاگوپ کورکیان در دانشگاه کلمبیا بود. وی از زمان جنگ جهانی دوم اولین استاد تمام وقت فارسی در دانشگاه های ایالات متحده بود. وی با مقالات 300 نویسنده از موسسات مختلف دانشگاهی یکی از 40 ویراستار دائراتوالمعارف ایرانیکا بود. وی همچنین ویراست جلد سوم تاریخ کمبریج ایران، شامل تاریخ سلوکیان، اشکانیان و ساسانیان، و مجلدی با عنوان ادبیات فارسی. وی همچنین ویراستار مجموعه ای شانزده جلدی به نام تاریخ ادبیات فارسی بود. وی چندین جایزه بین المللی برای بورس تحصیلی از جمله جایزه یونسکو در سال 1959 و مدال جورجیو لوی دلا ویدا برای موفقیت در مطالعات اسلامی از دانشگاه کالیفرنیا لس آنجلس در 1991 کسب کرده بود. مجموعه سخنرانی هایی به نام وی در دانشگاه لندن و دانشگاه ایجاد شده است. از کالیفرنیا، لس آنجلس و در مرکز ملی علمی در پاریس.

زندگی و شغل

یارشاطر زبان و ادبیات فارسی را در دانشگاه تهران و رشته فلسفه ایران (ایران قدیم و میانه) را در دانشکده مطالعات شرقی و آفریقایی (SOAS) دانشگاه لندن نزد والتر برونو هنینگ فرا گرفت. رساله دانشگاه تهران وی به شعر فارسی در دوره شاهرخ تیموری (پادشاه قرن 15) می پرداخت. رساله دانشگاه او در لندن، که بعداً به عنوان دستور زبان گویشهای جنوبی تاتی (Mouton، 1969) شرح و بسط داده شد، مجموعه ای از گویشهای تاتی را که در جنوب غربی قزوین صحبت می شود، توصیف می کند. وی مقالاتی درباره لهجه های مدرن ایرانی غربی، به ویژه تاتی و تالشی، و گویش های یهودی فارسی (از جمله لوتارایی) و اساطیر فارسی منتشر کرده است.

"یارشاطر دائراتوالمعارف ایرانیکا را در سال 1973 تأسیس کرد و تا زمان بازنشستگی سردبیر آن باقی ماند دائراتوالمعارف ایرانیکا مسلماً مهمترین، گسترده ترین و جامع ترین اثر علمی است که به مطالعه تمدن ایران در خاورمیانه، قفقاز، آسیای میانه و شبه قاره هند اختصاص دارد. کار مرجع آکادمیک سرانجام تمام جنبه های تاریخ و فرهنگ ایران و همچنین همه زبان ها و ادبیات ایرانی را در بر خواهد گرفت و شامل کل طیف تحقیقات ایرانشناسی از باستان شناسی تا علوم سیاسی است. در سال 1990، پروفیسور یارشاطر دائراتوالمعارف ایرانیکا را تأسیس کرد تا از ادامه این کار علمی جامع اطمینان حاصل کند. وی تا زمان مرگ در سال 2018 رئیس بنیاد بود." [2]

"یارشاطر نویسنده بود و به عنوان ویراستار بسیاری از آثار علمی فعالیت می کرد. از میان بسیاری از آثار برجسته ، وی تألیف شعر فارسی در نیمه دوم قرن 15 (1953) ، گویشهای جنوبی تاتی (1970) ، و ویرایش جلد سوم تاریخ کمبریج ایران در دو بخش ، شامل سلوکیان ، اشکانی دوره های ساسانیان (1983 ، 1986) و ادبیات فارسی (1988). وی سردبیر عمومی پروژه ترجمه 40 جلدی طبری و سردبیر بنیانگذار مجموعه متن فارسی ، مجموعه میراث فارسی و مجموعه مطالعات فارسی بود. مجموعه سخنرانی هایی به نام وی در هاروارد ، دانشگاه لندن و دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس ایجاد شده است. [2]

شکل 1 یک عکس فوری از دایرالمعارف ایرانیکا را نشان می دهد ، که ایده اصلی یارشاطر بود.

	
نویسنده	1300 همکار نامگذاری شده
کشور	ایالات متحده
زبان	انگلیسی
موضوع	ایران شناسی و ایران شناسی بزرگ
ژانر. دسته	دایره المعارف
ناشر	بنیاد ایرانیکا
تاریخ انتشار	1985 – تاکنون
نوع رسانه	45 جلد سخت 15 جلد و 2 مجله تا سال 2016 منتشر شده است.
شابک	4-050-56859-1
OCLC	59605200

شکل 1. عکس فوری از دایره المعارف ایرانیکا ، به رهبری یارشاطر

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Ehsan_Yarshater

[2] <https://iranicaonline.org/pages/ehsan-yarshater>

دیدگاه انقطاع (فیزیکدان ، مهندسی برق)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و مشارکت انقطاع را توصیف می کند که یک فیزیکدان و مهندس برق در قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده است.

حقایق درباره انقطاع [1]

انقطاع	نادر انقطاع	
تولد	8 سپتامبر 1955	
محل تولد	تهران، ایران	
ملیت	ایرانی ، آمریکایی	
دانش آموختگان	دانشگاه تهران ، انستیتوی فناوری کالیفرنیا	
شناخته شده برای	مشارکت در فرامواد ، تحول ، اپتیک ، اپتیک پلاسمونیک	

طرح زندگی نامه

انقطاع کمک های پیشگامانه ای در زمینه های فیزیک و مهندسی برق انجام داده است ، از جمله فرامواد ، تحول ، اپتیک ، اپتیک پلاسمونیک ، نانوفوتونیک ، فوتونیک گرافن ، مواد نانو ، اپتیک در مقیاس نانو ، آنتن نانو و آنتن های کوچک ، فیزیک و مهندسی معکوس قطبش دید در طبیعت ، شکل برداری نوری با الهام از زیست ، الگوی کسری در الکترودینامیک و الکترومغناطیس و مایکروویو]

پس از کسب B.S مدرک تحصیلی خود را از دانشکده مهندسی (دانشکده فنی) دانشگاه تهران گرفت و در تابستان سال 1978 عازم ایالات متحده شد و مدرک کارشناسی ارشد و دکترا را از موسسه فناوری کالیفرنیا Caltech گرفت. او یکی از پیشگامان اصلی در زمینه فرامواد مدرن است و مبدع رشته های فرامادها با شاخص نزدیک به صفر ، پوشاندن پلاسمونیک و نانو مدارهای نوری (متاترونیک نوری). نانو مدار نوری مبتنی بر فراماده وی ، که در آن ساختارهای نانو به درستی طراحی شده به عنوان عناصر مدار نوری "توده ای" مانند خازن های نوری ، سلف های نوری و مقاومت های نوری عمل می کنند. اینها عناصر سازنده مدارهای متاترونیک هستند که با نور کار می کنند. اخیراً توسط وی و

گروه تحقیقاتی وی در دانشگاه پنسیلوانیا مورد آزمایش و آزمایش قرار گرفته است. این یک الگوی مدار جدید برای پردازش اطلاعات در مقیاس نانو فراهم می کند.

ساختارهای او با شاخص نزدیک به صفر خصوصیات منحصر به فردی را در برهم کنش ماده ماده از خود نشان می دهد که امکانات مهیجی را در نانوفوتونیک فراهم آورده است. ایده های پوششی پلاسمونیک وی منجر به ایجاد روش های جدید در فیزیک خفا شده است. او و گروهش چندین زمینه و مفاهیم را در زمینه مواد فرامادی و اپتیک پلاسمونیک توسعه داده اند ، از جمله ، (1) "فرامادها با پارامترهای شدید" و "فراسنجهای اپسیلون نزدیک به صفر (ENZ)". (2) مفهوم ساختارهای امگا ، به عنوان یکی از عناصر سازنده مواد ساختاری ، (3) حفره های فوق نازک و هدایت کننده های موج ، با اندازه های فراتر از محدوده پراش ، امکاناتی را برای کوچک سازی بی سابقه دستگاه (4) پدیده های فوق جفت اتصال بین هدایت کننده های موج با استفاده از مواد غیر مجاز ENZ ، (5) اثرات گسترده Purcell در نانو اپتیک با استفاده از پدیده های ENZ ، که در آن افزایش تراکم فوتونی حالتها در یک ناحیه نسبتاً بزرگ با فاز کاملاً یکنواخت اتفاق می افتد ؛ [1] (6) لنز شکل برداری با طول موج ساب موج دور بر اساس متاماده های پیربولیک ENZ ؛ [1] (7) پنهان سازی و شفافیت پلاسمونی مبتنی بر پراکندگی ، [1] (8) ادغام رشته گرافن با زمینه فرامادی و اپتیک پلاسمونیک در رژیم مادون قرمز ، تهیه نقشه راه برای دستگاه های نوری با ضخامت یک اتم و پردازش اطلاعات با ضخامت یک اتم ، [1] (9) دستکاری مصنوعی میکروویو ؛ [1] (10) فرامادها "پردازش سیگنال" و "فر دستگاه" و (11) فرامادها "دیجیتال".

وی در حال حاضر استاد H. Nedwill Ramsey در دانشگاه پنسیلوانیا فیلادلفیا ، پنسیلوانیا ، ایالات متحده آمریکا ، وابسته به بخشهای مهندسی برق و سیستم ها ، مهندسی زیستی ، علوم و مهندسی مواد ، و فیزیک و نجوم است.

جوایز

- مدال آیزاک نیوتن (2020) ، جایزه
- (2020) Max Born
- ، جایزه پیشگام در فناوری نانو از شورای فناوری نانو IEEE
- (2018) ، پژوهشگر بسیار پر استناد (Clarivate Analytics) ، 1٪ محقق برتر با بیشترین استناد
- (2017 و 2018) ، ویلیام استریفر علمی جایزه دستاورد از انجمن فوتونیک IEEE
- (2017) ، جایزه چراغ صنعت فوتونیک از رسانه فوتونیک

- (2017) ، دکترای افتخاری از دانشگاه ملی فنی موسسه پلی تکنیک خارکوف
- (2017) ، دکترای افتخاری از دانشگاه اشتوتگارت ، آلمان (2016)

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Nader_Engheta

دیدگاه اعتصامی (شاعر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و مشارکت اعتصامی را که یک شاعر زن در قرن بیستم ایران بود توصیف می کند.

حقایق درباره اعتصامی

ملقب پروین اعتصامی	اعتصامی	
16 مارچ 1907	تولد	
تبریز- ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
5 اپریل 1341	وفات	
قم- ایران	محل دفن	

خلاصه زندگی

"پروین اعتصامی در سال 1907 در تبریز فرزند میرزا یوسف اعتصامی آشتیانی (اعتصام الملک) متولد شد، که او خود فرزند میرزا ابراهیم خان مستوفی اعتصام الملک بود. میرزا ابراهیم خان مستوفی اعتصام الملک اصالتاً اهل آشتیان بود، اما به تبریز نقل مکان کرد و از طرف دولت قاجار به عنوان کنترل کننده مالی استان آذربایجان منصوب شد. پروین چهار برادر داشت و مادرش در سال 1973 درگذشت. خانواده وی در اوایل زندگی او به تهران نقل مکان کردند و علاوه بر تحصیلات رسمی، درک درستی از ادبیات عربی و کلاسیک فارسی را از پدرش کسب کرد. وی در کالج دختران آمریکایی در تهران تحصیل کرد و در سال 1924 از مدرسه ایران بتل، دبیرستان دخترانه آمریکایی فارغ التحصیل شد. پس از آن، او مدتی در آن مدرسه تدریس کرد. وی برای فارغ التحصیلی خود، شعر شاخه ای از یک آرزو را در مورد مبارزات پیش روی زنان ایرانی و نیاز به تحصیل آنها نوشت. در سال 1926، او دعوت شد تا معلم ملکه دربار جدید پهلوی شود، اما او نپذیرفت.

وی در سال 1934 با پسر عموی پدرش ازدواج کرد و به شهر کرمانشاه نقل مکان کرد. اما این ازدواج فقط ده هفته طول کشید و او به تهران بازگشت. در سالهای 1938-1939، وی چندین ماه در کتابخانه دانش سرای عالی، دانشگاه تربیت معلم امروز تهران کار کرد. پدرش در سال 1938 درگذشت و وی تنها سه سال بعد درگذشت. وی در نزدیکی پدرش در قم، نزدیک حرم معصومه به خاک سپرده شد.

پروین اعتصامی در سالهای ابتدایی او در تهران جایی که خانواده اش نقل مکان کرده بودند و در آنجا زندگی فوق العاده ساده و آرام در نزدیکی پدرش یوسف اعتصامی (اعتصام الملک) گذراند. در آنجا او زبان عربی را آموخت و پایه ادبیات عرب و فارسی خود را محکم کرد. گفته می شود، او شعر را از هشت سالگی شروع کرد. او یکی از شعرهای مهم خود را در سن 12 سالگی سرود. او در سال 1941 درگذشت. او به دلیل حصبه درگذشت."

آثار

پروین حدود هفت یا هشت سال داشت که توانایی شاعری او آشکار شد. او با تشویق پدرش، برخی از ادبیات را ترجمه کرد که توسط پدرش از منابع غربی ترجمه شده بود. در 1921-1922، برخی از نخستین اشعار شناخته شده وی در مجله فارسی بهار (بهار) منتشر شد. چاپ اول دیوان وی (کتاب شعر) متشکل از 156 شعر است که در سال 1935 منتشر شد. محمدتقی بهار شاعر و دانشمند مشهور مقدمه ای برای کارهای او نوشت. چاپ دوم کتاب وی، که توسط برادرش ابوالفتا اعتصامی ویرایش شد، اندکی پس از مرگ وی در سال 1941 منتشر شد. این کتاب شامل 209 ترکیب مختلف در مثنوی، قصیده، غزل و قتا و اشکال مصنوعی بود. در مجموع 5606 بیت است.

وی در زندگی کوتاه خود توانست به شهرت زیادی در میان ایرانیان دست یابد. شعر پروین از سنت کلاسیک فارسی شکل و جوهر آن پیروی می کند. او تحت تأثیر روند مدرنیستی شعر فارسی قرار نگرفت یا شاید نادیده گرفت. در تنظیم کتاب شعر او، تقریباً 42 قصیده و قتاس (شکل دیگری از شعر فارسی) وجود دارد. این آثار سبک های تعلیمی و فلسفی سنایی و ناصرخسرو را دنبال می کنند. چندین قصیده دیگر، به ویژه در توصیف طبیعت، تأثیرات منوچهری شاعر را نشان می دهد. همچنین در دیوان او غزل هایی نیز وجود دارد.

به گفته پروفیسور حشمت معید، سفر عاشق او از بهترین شعرهایی است که به فارسی سروده شده است. شکل دیگری از شعر، مناظره (بحث)، ادعای بزرگترین بخشهای دیوان پروین را دارد. او تقریباً شصت و پنج شعر به سبک مناظره و هفتاد و پنج حکایت، افسانه و تمثیل سروده است. به گفته پروفیسور حشمت معید: "پروین در مورد زنان و مردان با پیشینه های مختلف اجتماعی، طیف گسترده ای از حیوانات، پرندگان، گلها، درختان، عناصر کیهانی و طبیعی، اشیا

زندگی روزمره ، مفاهیم انتزاعی ، همه را مجسم و نمادین از ایده های ارزشمند نوشت . از طریق این اشکال او آینه ای نگه می دارد برای دیگران که سو استفاده از جامعه و عدم موفقیت در تعهد اخلاقی را به آنها نشان می دهد. به همین ترتیب ، او در این بحث ها افکار اساسی خود را در مورد زندگی و مرگ ، عدالت اجتماعی ، اخلاق ، آموزش ، و اهمیت عالی دانش بیان می کند."

[1]" .

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Parvin_E%27tesami

دیدگاه فرخزاد (شاعر ، فیلمساز)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم فروغ فرخزاد را که شاعر قرن بیستم در ایران بود توصیف می کند.

حقایقی درباره فرخزاد

فرخزاد	ملقب به فروغ فرخزاد
تولد	29 دسامبر 1934
محل تولد	تهران-ایران
ملیت	ایرانی
تاریخ فوت	13 فریبیه 1967
محل دفن	تهران-ایران

زندگی نامه

"فروغ فرخزاد در سال 1935 در تهران ، فرزند افسر نظامی سرهنگ محمد باقر فرخزاد (اصالتاً اهل شهر تفرش) و همسرش توران وزیری تبار به دنیا آمد. وی تا کلاس نهم در مدرسه تحصیل کرد ، سپس در مدرسه دخترانه هنرهای دستی به آموزش نقاشی و خیاطی پرداخت. در سن 16 سالگی با پرویز شاپور طنزپرداز ازدواج کرد. وی تحصیلات خود را در کنار کلاسهای نقاشی و خیاطی ادامه داد و به همراه همسرش به اهواز نقل مکان کرد. تنها فرزند او ، پسری به نام کامیار شاپور، یک سال بعد به دنیا آمد.

"پس از جدایی از پرویز ، و بعداً طلاق (1954) ، حضانت پسرش را از دست می دهد زیرا چندین معشوقه داشته است. پسرش کامیار را که فروغ با مهرمادری او را کامی می خواند ، پرویز و خانواده اش از او می گیرند و بزرگ می کنند . چند حق ملاقات به فروغ تعلق می گیرد و کودک با این تصور بزرگ می شود که مادرش او را به خاطر شعر و دنبال لذت های جنسی خود او را رها کرده است. تصور اینکه پسرش فکر می کند که او با میل خود او را رها کرده ، منبعی بود از اندوه بزرگ و عذاب مداوم. "

فرخزاد در طی سال 1958 نه ماه را در اروپا گذراند و پس از بازگشت به ایران ، در فرایند جستجوی کار با ابراهیم گلستان فیلمساز و نویسنده آشنا شد ، کسی که به فرخزاد کمک کرد تمایلات خود را ابراز کند و مستقل زندگی کند و با

او رابطه عاشقانه ای را آغاز کرد. فرخزاد دو جلد دیگر به نام های "دیوار" و "عصیان" منتشر کرد. وی قبل از سفر به تبریز فیلمی درباره ایرانیانی که تحت تأثیر جذام قرار دارند ، را ساخت این فیلم مستند در سال 1962 ، با عنوان خانه سیاه ، بخشی اساسی از جنبش موج نو ایرانی محسوب می شود. در طول 12 روز فیلم برداری ، او به حسین منصورى ، یکی از دو بچه جذامی دل‌بست. او حسین منصورى را به فرزندی پذیرفت و او را برای زندگی در خانه مادرش آورد. او "تولد دوباره" را در سال 1964 منتشر کرد. شعر او در آن زمان با سنتهای شعر قبلی ایران تفاوت زیادی داشت. "[1]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Forough_Farrokhzad

دیدگاه هاتف اصفهانی (شاعر، دانشمند)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم هاتف اصفهانی را که در قرن هجدهم در ایران شاعر بود توصیف می کند.

حقایقی درباره هاتف اصفهانی

ملقب به هاتف اصفهانی	هاتف	
قرن 18	تولد	
احتمالا اصفهان	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
1777 یا 1783	مرگ	
احتمالا اصفهان	محل دفن	

خلاصه زندگی

هاتف اصفهانی در اصفهان ، استان مرکز ایران ، متولد شد و به احتمال زیاد وی در سال 1783 در آنجا درگذشت (برخی اسناد نیز حکایت از فوت وی در سال 1777 دارد). تاریخ تولد هاتف مشخص نیست. وی حداقل با هفت فرمانروای ایران ، یعنی شاهرخ ایرانی (حاکم 1748-1796) ، کریم خان زند (1760-1777) ، ابوالفتح خان ، محمد علی خان ، صدیق خان زند و علی مراد خان (همه از سلسله زند که 1779-1785 حکومت می کرد) ، و آقا محمد خان ، بنیانگذار سلسله قاجار (حدود 1781-1797) هم دوره بود. وی ریاضیات ، پزشکی ، فلسفه ، ادبیات و زبانهای خارجی (ترکی و عربی) را آموخت. او یک پسر و یک دختر داشت. "

اشعار

"هاتف در آهنگسازی غزل ها (قصیده ها) متخصص بود. غزل شعری است با ساختار پیچیده و عالی در بعضی از مضامین گفته شده با روحیه ای بزمی یا حماسی جلوه می کند. مهارت دیگر وی سرودن اشعار ترجیع بند بود. هنگامی که بیت پیوند دهنده تکرار می شود ، شعر را ترجیع بند (به معنای واقعی کلمه: بند گردان) می نامند. با این حال ، هنگامی که بیت های پیوند دهنده متنوع است ، شعر ترکیب بند (به معنای واقعی کلمه: بند - بند) نامیده می شود. او همچنین در ترکیب قصیده ها ، مرثیه ها (سوگنامه) ، رباعیات (رباعیات) و قطعات (قطاع) مهارت داشت. اما شهرت او در اشعار

عالی او با ماهیت عرفانی نهفته بود. "هاتف یکی از بزرگترین شاعران عارف ایرانی شمرده شده است که به بسیاری از مردم در مورد جنبه های بالاتر وجود انسان و سفر روح آموخته است. شعرهای هاتف ساده، واضح، روان و عاری از ابهام است. وی به خصوص در نوشتن قصیده های خود از سعدی و حافظ پیروی می کرد. هاتف به دلیل قصاید عالی خود ، در بسیاری از مناطق اروپا و به ویژه ایتالیا نیز بسیار شناخته شده است. "

" وی یک ترجیع بند نوشت که باعث شهرت وی شده است. این شاید یکی از بهترین اشعار منفرد در شعر عارف فارسی باشد. هاتف به یک آتشکده ، یک کلیسا و یک میخانه رفت و در همه جا متوجه شد که مردم یک خدا را می پرستند. در این شعر ، بخشی که به مسیحیت می پردازد تلاشی برای تبیین رمز و راز تثلیث است. توصیف گفتمان با یک دختر زیبا در یک کلیسا شاید تأثیر آرامنه در ایران را از زمان شاه عباس از خاندان صفوی به بعد آشکار کند. (شاه عباس از سال 1588 تا 1629 بر ایران حکومت می کرد). هاتف همچنین سه قصیده را به زبان عربی نوشت. وی در دو قصیده خود از اشعار منسوب به ارواح بن حزم اوزری ، جمیل بن عذری و عمر بن ابیرابیا الهام گرفت. در قصیده سوم ، که مدیحه سرایی پیامبر است ، از اشعار ساخته شده توسط فالرا و بورسیری الهام گرفته است. گلچین شعر هاتف (به فارسی: دیوان هاتف اصفهانی) اولین بار توسط شاعر و دانشمند فقید حسن وحید دستگردی (دستگردی) بنیانگذار مجله ادبی ارمغان در سال 1953 در تهران ویرایش و منتشر شد. "[1]"

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Hatef_Esfahani

دیدگاه‌هدایت (نویسنده)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم هدایت را که در طول قرن بیستم در ایران نویسنده بود توصیف می کند

حقایق درباره هدایت

ملقب به	صادق هدایت	
تولد	1903	
محل تولد	تهران-ایران	
ملیت	ایرانی	
مرگ	9 آوریل 1951	
محل دفن	پاریس-فرانسه	

خلاصه زندگی

هدایت در یک خانواده اشرافی شمال ایران در تهران متولد شد (پدربزرگ پدرش رضاقلی خان هدایت " طبرستانی خود نویسنده ای قابل احترام بود و مانند سایر اقوام در دولت کار می کرد) و در کالج سن لوئیس (مدرسه کاتولیک فرانسه) و دارالفنون (1914-1916) تحصیل کرد. در سال 1925 ، وی جزو چند دانشجوی منتخب بود که برای ادامه تحصیل به اروپا سفر کردند. در آنجا ، وی ابتدا به تحصیل در رشته مهندسی در بلژیک ادامه داد ، که پس از یک سال آن را رها کرد و در فرانسه در رشته معماری تحصیل کرد. در آنجا وی معماری را رها کرد تا دندانپزشکی را دنبال کند. در این دوره با ترز ، پارسی آشنا شد که با او رابطه عاشقانه داشت. در سال 1927 ، هدایت با پرتاب خود به رودخانه مارن اقدام به خودکشی کرد ، اما یک قایق ماهیگیری او را نجات داد. پس از چهار سال اقامت در فرانسه ، سرانجام بورس خود را تسلیم کرد و در تابستان 1930 بدون دریافت مدرک به خانه بازگشت. وی در ایران برای مدت کوتاهی مشاغل مختلفی را در اختیار داشت.

هدایت متعاقباً تمام زندگی خود را وقف مطالعه ادبیات غرب و یادگیری و تحقیق در مورد تاریخ و فرهنگ عامیانه ایران کرد. آثار رایبر ماریا ریلکه ، ادگار آلن پو ، فرانتس کافکا ، آنتون چخوف و گای دو میسان بیشتر

او را شیفته خود کرد. هدایت در طول عمر کوتاه ادبی خود، تعداد قابل توجهی داستان کوتاه و رمان، دو درام تاریخی، یک نمایشنامه، سفرنامه و مجموعه ای از هجوها و طرح های طنز منتشر کرد. تألیفات وی همچنین شامل انتقادات ادبی بی شمار، مطالعات در مورد فرهنگ عامیانه فارسی و ترجمه های بسیاری از فارسی میانه و فرانسه است. وی زبان و ادبیات فارسی را وارد جریان اصلی نوشتار معاصر بین المللی کرده است. شکی نیست که هدایت از بین نویسندگان مدرن ایران مدرن ترین بود. با این حال، از نظر هدایت، مدرنیته فقط مسئله عقلانیت علمی یا تقلید ناب از ارزشهای اروپایی نبود.

هدایت در سالهای آخر زندگی خود، با احساس مشکلات سیاسی-اجتماعی آن زمان، به حمله به دو عامل اصلی انهدام ایران، سلطنت و روحانیت پرداخت و از طریق داستان های خود، سعی کرد ناشنوایی و نابینایی ملت را به سواستفاده این دو قدرت بزرگ نسبت دهد. آخرین اثر منتشر شده هدایت، پیام کافکا، احساس بیگانگی توسط همه اطرافش، به ویژه توسط افراد دیگرش، بیانگر سودا، ناامیدی و احساس عذاب است که فقط افرادی که مورد تبعیض و سرکوب قرار می گیرند، هستند.

هدایت سال 1936 به هند سفر و تا اواخر سال 1937 در عمارتی در بمبئی اقامت کرد، جایی که وی هنگام بازدید از بمبئی اقامت داشت اخیراً در سال 2014 کشف شده است. هدایت ندیم اختر در هند جزئیاتی از اقامت صادق هدایت در هند را در اختیار ما قرار می دهد. در بمبئی ماندگارترین کار خود را با نام "بوف کور" تکمیل و منتشر کرد، که نوشتن آن را از اوایل سال 1930 در پاریس آغاز کرده بود. این کتاب توسط بسیاری از جمله هنری میلر، آندره برتون و دیگران تمجید شد. آن را "یکی از مهمترین آثار ادبی به زبان فارسی" نامیده اند.

در اواخر سال 1950، هدایت ایران را به مقصد پاریس ترک کرد. در آنجا، در 9 آوریل 1951، در یک آپارتمان کوچک اجاره ای در خیابان شامپویی، با گاز خودکشی کرد. او تمام شکاف های پنجره ها و درها را با پنبه بسته بود، او پول (صد هزار فرانک) را برای کفن و کفن و دفنش در کیف پول کنار خود و در نمای ساده قرار داده بود. وی در بخش 85 گورستان پرلاشیز به خاک سپرده شد. در مراسم خاکسپاری وی تعدادی از دوستان صمیمی و آشنایان نزدیک، اعم از ایرانی و فرانسوی شرکت کردند. شاعر انگلیسی، جان هیث استابز، مرثیه ای با عنوان "قصیده ای برای صادق هدایت" را در "افسون علیه دندان درد" در سال 1954 منتشر کرد.

آثار برجسته

بوف کور

زنده به گور

سگ ولگرد

سه قطره خون

شکل 1 قبر وی را در قطعه هنرمندان خاص و نویسندگان مشهور در قبرستان پرلاشیز در پاریس نشان می

دهد

شکل 1. قبر صادق هدایت در پاریس ، فرانسه

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Sadegh_Hedayat

دیدگاه ایرج میرزا (شاعر ، نویسنده)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم ایرج میرزا را شرح می دهد که شاعر و نویسنده قرن بیستم در ایران بود.

حقیقی درباره ایرج-میرزا[1]

ایرج	ملقب به ایرج میرزا ، شاهزاده ایرج	
تاریخ تولد	اکتبر 1874	
محل تولد	تبریز-ایران	
ملیت	ایرانی	
مرگ	14 مارچ 1926	
محل دفن	نهران-ایران	

خلاصه زندگی

"ایرج در اکتبر 1874 در تبریز ، شمال غربی ایران متولد شد. نمودار شجره نامه او نشان می دهد که وی نوه فتحعلی شاه قاجار ، دومین شاه سلسله قاجار (سلطنت 1797-1834) بوده است. پدر ایرج ، شاهزاده غلامحسین میرزا فرزند شاهزاده ملک ایرج میرزا فرزند فتحعلی شاه قاجار بود. غلامحسین میرزا ، پدر ایرج ، شاعر برجسته یا شاعر رسمی دربار مظفرالدین میرزا بود. مظفرالدین میرزا ، فرزند ناصرالدین شاه (چهارمین شاه سلسله قاجار سلطنت 1848-1896 سلطنت کرد) ، ولیعهد ایران در آن زمان بود. (به عنوان یک سنت ، همه ولیعهدان در دوران قاجار در تبریز اقامت داشتند). اگرچه برخی منابع نشان می دهند که ایرج به طور خصوصی تحصیل کرده است ، اما شواهد موثقی وجود دارد که وی در یکی از شعبات دارالفنون (خانه علوم و فنون) در تبریز تحصیل کرده است. وی در 15 سالگی به زبانهای فارسی ، فرانسوی ، عربی و آذربایجانی تسلط داشت. وی همچنین با هنر خوشنویسی آشنایی داشت. خط وی بسیار هنرمندانه بود و یکی از خوشنویسان مشهور ایران به شمار می رود و هنوز هم هست. " [1]

آثار

"ایرج به عنوان یکی از شاعران مشهور معاصر ایران و همچنین اولین استاد ایرانی شعر محاوره ای شناخته می شود. او در آیات خود از کلمات روزمره استفاده می کند. منشأ این گرایش با نام او مشخص شده است. از طریق ایرج، زبان شاعرانه با بسیاری از کلمات و اصطلاحات محاوره ای غنی شد. زبان شاعرانه ساده وی به خاطر ذکاوت و هجوآمیزی اش نیز مشهور است.

در دوران قاجار، ایرج تحت تأثیر انقلاب مشروطیت ایران (1906-1911) و تحت تأثیر اوضاع و احوال در کشور قرار گرفت. این واقعیت در سبک خاصی از شعر که او خلق کرد، نمایان می شود. مفاهیم مدرن و وارداتی، همراه با آنچه از اندیشه های او به دست آمده، چارچوب سبک او را تشکیل می دهند. وی از شرایط اجتماعی کشور انتقاد می کند و اصالت چشمگیر استفاده از استعاره هنگام پرداختن به مشکلات مختلف اجتماعی مورد تحسین منتقدان وی قرار گرفته است. او شاعری روشن فکر و مبتکر بود و به اندیشه اروپایی گرایش داشت. علی رغم مهارت های فنی مشهور، او گاهی اوقات از موارد مشابه قافیه استفاده می کرد، که برخی محققان شعر آن را رد عمدی قوانین سخت شعر سنتی می دانند. اگرچه ایرج از پیشگامان جنبش ابتکاری در شعر فارسی بود، اما هرگز به فکر کنار گذاشتن قواعد شعر کلاسیک نبود. برخی از محققان بر این باورند که به دلیل زمانی که وی در آن زندگی می کرد، عمق دانش ادبیات و آشنایی وی با زبان فرانسه و دیگر زبان های خارجی، اگر او می خواست می توانست یکی از استادان شعر آزاد باشد. وی به ویژه با شعرهای پدرآمیز و هجوآمیز خود مشهور است. [1]

"در میان بسیاری از شعرهایی که ایرج سروده است، شعرهای معروف وی شامل شیطان (به فارسی: ابلیس) مادر، نامه ای به یک شاعر عارف قزوینی (به فارسی: عارف نامه)، شکل زن داستان چادر یا حجاب و داستان زهره و منوچهر که بر اساس ونوس و آدونیس ویلیام شکسپیر ساخته شده است. در مادر، شاعر محبت کودک را نسبت به مادرش و چگونگی پرورش کودک از بدو تولد به بعد، توصیف می کند. کلماتی که ایرج استفاده می کند نه تنها در فارسی اصلی بلکه حتی در نسخه های ترجمه شده کاملاً توصیفی و دوست داشتنی است. داستان زهره و منوچهر از آثار مشهور شعری وی است. در اینجا ایرج داستان را بر اساس افسانه یونانی ونوس و آدونیس تعریف می کند. در این شعر، زهره خدا را ترک می کند و به زمین می آید، جایی که جذابیت دلپذیر منوچهر در زره پوش او غلبه می کند. او پیشرفت های زهره را رد می کند در حالی که زهره اولین اغواگری خود را انجام می دهد. زهره برای توضیح زیبایی عشق ورزی بسیار در دسر می کشد و سرانجام با بازگشت به خدایان راه خودش را می رود. [1]

ایرج معتقد بود که موقعیت زنان ایرانی در زمان وی یادآور دوران تاریکی است. ایرج تحمل نداست که ببیند زندگی زنان شجاع و دلاور ایران غیر قابل تحمل ، دشوار و بدبخت است. به همین دلیل بود که او قطعات بسیار قدرتمند و به یاد ماندنی زندگی روزمره زنان را در شعرهای خود سروده است. وی در 14 مارس 1926 در تهران درگذشت. [1]

منابع

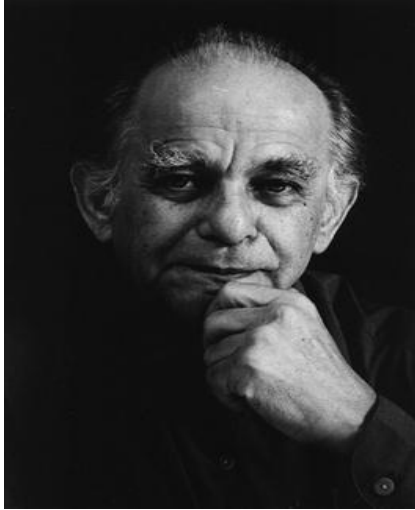
[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Iraj_Mirza

دیدگاه مشیری (شاعر معاصر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم مشیری را که شاعر معاصر قرنهای بیستم و بیست و یکم در ایران بود، توصیف می کند.

حقایق درباره مشیری [1]

مشیری	ملقب به فریدون مشیری
تاریخ تولد	21 دسامبر 1926
محل تولد	تهران-ایران
ملیت	ایرانی
مرگ	24 اکتبر 2000
محل دفن	تهران-ایران

خلاصه زندگی

مشیری شاعر معاصر بود. وی در سال 1926 متولد شد و در سال 2000 به علت سرطان خون و نارسایی کلیه دار فانی را وداع گفت. وی شعرهایی را به دو سبک مدرن و کلاسیک شعر فارسی سروده است.

آثار

منتخبی از اشعار وی با عنوان علی سلامی به انگلیسی ترجمه شده است. برخی دیگر از آثار منتشر شده وی به شرح

زیر است [1]:

- 1957 ، گناه دریا
- 1958 ، نیافته (کشف نشده)
- 1960 ، ابر
- 1970 ، پرواز با خورشید
- 1978 ، بهار را باور کن

• 1988 ، آه باران

• 2001 ، تا صبح تابناک اهورایی

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Fereydoon_Moshiri

دیدگاه بهار (شاعر ، روزنامه نگار ، سیاستمدار ، میهن پرست)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم بهار را توصیف می کند که در قرن های 19 و 20 در ایران شاعر ، روزنامه نگار و سیاستمدار بود.

حقایق درباره بهار[1]

بهار	ملقب به ملک الشعرا بهار ، محمدتقی بهار ، پادشاه شعرا
تولد	10 دسامبر 1886
محل تولد	مشهد- ایران
ملیت	ایرانی
وفات	22 اپریل 1951
محل دفن	تهران-ایران

خلاصه زندگی

«محمدتقی بهار در 10 دسامبر 1886 در مشهد ، مرکز استان خراسان در شمال شرقی ایران متولد شد. پدر وی محمد کاظم صبوری ، شاعر برجسته حرم در مشهد بود که عنوان افتخاری ملک الشعرا ("پادشاه شاعران") را در اختیار داشت ، در حالی که مادر وی زنی مومن به نام حاجیه سکینه خانم بود. بهار از نظر مادری از نژاد گرجی بود. نیاکان مادر وی از مشاهیر گرجی بودند که در طی جنگهای روسیه و ایران توسط نیروهای عباس میرزا اسیر شده و به سرزمین اصلی ایران منتقل شدند و در نهایت به اسلام گرویدند.

بهار تحصیلات ابتدایی خود را در سه سالگی آغاز کرد و پدرش محمد کاظم صبوری را به عنوان مربی خود راهنمایی کرد. بهار علاوه بر تحصیلات خصوصی ، در یکی از مدارس سنتی به نام مکتب خانه در مشهد تحصیل کرد. وی برای ارتقا دانش خود از زبان فارسی و عربی ، بیشتر در کلاسهای ادیب نیشابوری شاعر سنتی و دانشمند ادبیات شرکت کرد که سبک شاعران خراسان را در اوایل دوران اسلامی ، در اصطلاح بازگشت ادبی (قهقرایی ادبی) را ترویج می کرد. گفته شده است که بهار در سنین پایین خیلی خوب قرآن را می شناخت. به گفته خودش بهار ، در هفت سالگی او شاهنامه را خواند (نگاه کنید به فصل 9 - فردوسی) و معنی شعرهای حماسی فردوسی را کاملاً درک کرد.

بهار اولین شعر خود را در سن هشت سالگی سرود ، و در آن زمان نام بهار به معنی فصل بهار را نیز به عنوان نام قلم خود برگزید (تخلص در فارسی). در 14 سالگی ، بهار به زبان عربی تسلط داشت و بعداً به خواندن و نوشتن زبان فرانسه تسلط یافت. در 18 سالگی ، پدرش را از دست داد و به عنوان مبلغ و روحانیت مسلمان کار کرد. در این زمان بود که او قصیده ای طولانی (به زبان فارسی قصیده) ساخت و آن را برای مظفرالدین شاه فرستاد که چنان تحت تأثیر این قصیده قرار گرفت که بلافاصله بهار را به عنوان برنده شعر منصوب کرد و با حکم سلطنتی که ، در سن 19 سالگی (1903) ، لقب ملک الشعرا در حرم امام رضا در مشهد به او اعطا شد.

با آغاز انقلاب مشروطیت ایران (1906-1911) ، بهار جایگاه جایزه شاعری را گذاشت و به جنبش انقلابی برای استقرار سیستم پارلمانی دموکراسی در ایران پیوست. بهار عضو فعال شعبه مشهد انجمن سعادت (جامعه سعادت) شد که برای تأسیس پارلمان ایران (مجلس) فعالیت می کرد. او روزنامه نیمه مخفی خراسان را با همکاری حسین اردبیلی منتشر کرد. نوبهار (بهار جدید) و تازه بهار (بهار تازه) ، هر دو با همکاری پسر عمویش حاج شیخ احمد بهار که یک چاپخانه را اداره می کرد و نقش سردبیر ارشد ابتدا در مشهد و بعداً در تهران بازی می کرد " [1]

بهار مقالات زیادی را در روزنامه های خود منتشر کرد که در آن آنها مشتاقانه خوانندگان خود را به ایستادن و کمک به ایجاد پارلمانی فعال تر غیب می کرد. او به همان اندازه طرفدار ایجاد نهادهای عمومی جدید و اصلاح شده ، نظم اجتماعی و سیاسی جدید و شکل های جدید بیان بود. پس از پیروزی انقلاب مشروطه ، بهار بارها و بارها به عنوان نماینده پارلمان انتخاب شد. " [1]

کارهای دیگر

"به دنبال تأسیس دانشگاه تهران در سال 1934 (در زمان رضا شاه پهلوی) ، بهار استاد ادبیات فارسی دانشکده ادبیات این دانشگاه شد. وی در دوره تصدی استاد خود ، بیشتر وقت خود را به نوشتن و ویرایش کتابهای ادبیات و تاریخ فارسی اختصاص داد. از میان آثار متعددی که توسط بهار نوشته و ویرایش شده است ، مهمترین آنها :

- تاریخ سیستانی ،
- تاریخ مختار احزاب سیاسی (تاریخچه مختصر احزاب سیاسی) ،
- سبک شناسی (روش شناسی) ، که مربوط به انواع سبک ها و سنت های نثر فارسی است ،
- مجمل التواریخ و القصص (مختصر تاریخ و قصه ها) ،
- جوامع الحکایات (گلچین داستان ها) ،

• دو جلد شعر ، متشکل از اشعار خودش.

در سال 1945 ، در زمان محمدرضا شاه پهلوی ، بهار برای مدت کوتاهی به عنوان وزیر فرهنگ و آموزش در کابینه نخست وزیر وقت احمد قوام (معروف به قوام السلطنه) خدمت کرد. در سالهای آخر زندگی خود ، بهار از سل رنج می برد. وی در لایسین ، سوئیس ، در یک آسایشگاه به دنبال درمان پزشکی رفت و در آنجا بین سالهای 1947 تا 1949 اقامت داشت. مدت زیادی از بازگشت وی به ایران نگذشته بود که سلامتی وی به سرعت رو به وخامت گذاشت. وی در 21 آوریل 1951 ، در خانه خود در تهران درگذشت. مزار او در ظهیرالدوله است» [1]

اگرچه بهار شاعر قرن بیستم بود ، اما شعرهای او کاملاً سنتی و کاملاً میهنی است. بسیاری از محققان به شدت تأکید و مستند کرده اند که شیوه نگارش و زیبایی شعر بهار علاوه بر علاقه عمیق او به ایران و مخالفت مداوم او با تعصب ، وی را به یکی از بزرگترین شمایل فرهنگی ایران مدرن تبدیل کرده است. اگرچه وی مدتی به عنوان روحانی و مبلغ کار می کرد ، علاقه او همیشه به نوشتن ، به ویژه شعر و همچنین انجام تحقیقات تاریخی و تدریس بود.

بهار از طریق مجله ادبی خود ، مجله آکادمی (مجله دانشکده) ، تأثیر بسزایی در پیشرفت شعر و ادبیات فارسی جدید داشت. ممکن است استدلال شود که ، به درجات مختلف ، تقریباً همه طرفداران اولیه مدرنیسم در شعر و ادبیات فارسی الهامات خود را در تحولات جدیدی که در ادبیات غربی رخ داده است ، یافتند. با این وجود ، بدون تلاش و حمایت شخصیت هایی مانند بهار ، که مشارکت ادبی اش و با فرهنگ ایران همخوانی داشت ، چنین الهاماتی به راحتی منجر به تغییراتی نمی شد در مجموعه شعرهای بهار ، شعرهایی یافت می شود که تقریباً در هر سنت شعر فارسی سروده شده اند.

" [1]

بهار نه تنها شاعر و نویسنده و روزنامه نگار فوق العاده ای بود. او همچنین یک میهن پرست از سرزمین مادری _ ایران بود. در زیر شعری آورده شده است که احساسات او را درباره ایران توجیه می کند [2].

ای کشته به مهر تو عجبین، جان و تن من	ای خطه ایران مجین، ای وطن من
آشفته کنارت چو دل پر خزن من	ای عاصمه دینی آباد که شد باز
ای باغ گل و لاله و سرو و سمن من	دور از تو گل و لاله و سرو و سمن نیست
بهرگز نشود خالی از دل مجن من	تا هست کنارت تو پر از شکر دشمن
کز بافته خویش نداری کفن من	در داو دریا که چنان کشتی بی برک
آوخ که نگر یاند کس را سخن من	بسیار سخن گفتم در تغزیت تو
کز خون من آغشته شود پیرهن من	و انگاه بنوشد سخن مای مرا خلق
در داو دریا و وطن من، وطن من	و امروز همی گویم با محنت بسیار:

(ملک الشعراء بهار)

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Mohammad-Taqi_Bahar

[2] F. Reza, “Shahnameh: From Legends to Firdowsi’s Vision,” Etellaat Publishers, Tehran, Iran, 2015.

دیدگاه بیضایی (نمایشنامه نویسی ، تدوینگر فیلم)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و آثار بهرام بیضایی را توصیف می کند که نمایشنامه نویس ، کارگردان فیلم ، کارگردان تئاتر ، فیلمنامه نویس ، تدوینگر فیلم در قرن 20 در ایران بود.

حقایق درباره بیضایی

نامهای دیگر: بهرام بیضایی	بیضایی	
6 دسامبر 1938	تولد	
تهران- ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
نمایشنامه نویس ، کارگردان فیلم ، کارگردان تئاتر ، فیلمنامه نویس ، تدوینگر فیلم	شهرت	

خلاصه زندگی

بیضایی ، متولد 26 دسامبر 1938 یک فیلمساز ، نمایشنامه نویس ، کارگردان تئاتر ، فیلمنامه نویس ، تدوینگر فیلم و استاد نامه ها ، هنرها و ایران شناسی که مورد استقبال منتقدان و محبوبیت قرار گرفته است بیضایی فرزند شاعر نعمت الله بیضایی (معروف به نام مستعار ادبی ذکایی) است. ادیب بیضایی ، شاعر مشهور ، که به عنوان یکی از ژرف ترین شاعران ایران در قرن بیستم شناخته می شود ، عموی پدری بهرام است. پدر بزرگ پدری بهرام بیضایی ، میرزا محمد رضا رضایی ("ابن روح") و پدر بزرگ پدری ، ملا محمد فقیه اورنی ("روح الامین") نیز از شاعران برجسته بودند. علی رغم شروع تا حدودی دیر هنگام خود در سینما ، بیضایی غالباً پیشگام نسلی از فیلمسازان تلقی می شود که گاه از آثار آنها موج نو ایرانی یاد می شود. باشوی ، غریبه کوچک (1986) در نظرسنجی یک مجله فیلم فارسی دنیای شکل از 150 منتقد و متخصص ایرانی ، در نوامبر 1999 "بهترین فیلم ایرانی در تمام دوران" انتخاب شد. هنوز هم ، حتی قبل از آغاز کار سینمایی اش در سال 1970 ، او یک نمایشنامه نویس برجسته (و همچنین مورخ تئاتر) بود ، به حدی که اغلب او را بزرگترین نمایشنامه نویس زبان فارسی می دانند ، و به عنوان "شکسپیر ایران" شهرت دارد.

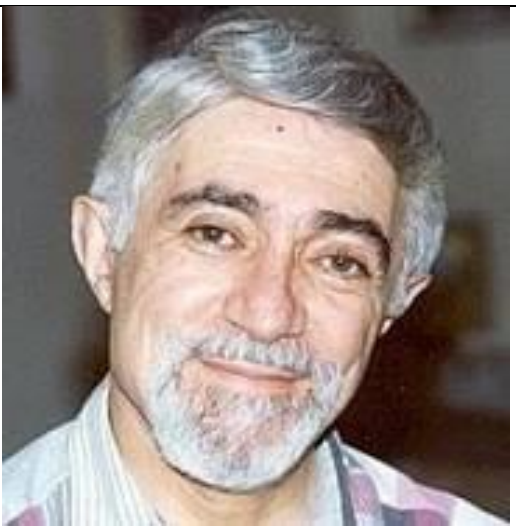
از سال 2010 ، بیضایی در ایالات متحده زندگی و در دانشگاه استنفورد تدریس می کند.

دیدگاه نادرپور (شاعر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم نادرپور را که در قرن های 20 و 21 در ایران و ایالات متحده شاعر بود توصیف می کند.

حقایق درباره نادرپور [1]

ملقب به	نادر نادرپور
تولد	6 جون 1929
محل تولد	تهران-ایران
ملیت	ایرانی
مرگ	18 فبریه 2000
محل دفن	لس آنجلس-کالیفرنیا

خلاصه زندگی

"نادر نادرپور در 6 ژوئن 1929 در تهران ، ایران متولد شد. والدین وی هر دو به زبان فرانسه تسلط داشتند و عشق عمیقی به هنر ، موسیقی و تاریخ داشتند. پدرش تقی میرزا از نوادگان رضا قلی میرزا پسر بزرگ نادرشاه بود. بزرگتر از دو برادر و سه خواهر ، نادرپور تحت نظارت و مراقبت از پدر و مادر ثروتمند فرهنگی بزرگ شد. پدرش که در حالی که نادرپور تنها چهارده سال داشت درگذشت ، یک نقاش ماهر و همچنین مردی آشنا به شعر و ادبیات بود. او کسی بود که که ادبیات فارسی و شعر کلاسیک را به نادرپور تدریس می کرد. نادرپور وقتی کودک پیش دبستانی بود ، روی دامن پدرش می نشست و هر شب به خواندن روزنامه تشویق می شد. پدرش همچنین نادرپور را مجبور به حفظ شعر کلاسیک و مدرن می کرد. مادر وی نوازنده با استعدادی در ساز تار بود و به نادرپور کمک کرد تا درکی از موسیقی پیدا کند. " [1]

"زمانی که نادرپور از دبیرستان در سال 1948 فارغ التحصیل شد ، وی قبلاً حزب کمونیست را ترک کرده بود. در حقیقت ، از سال 1946 نادرپور از بحران ایران و آذربایجان ناراضی بود و مانند بسیاری دیگر از دانشجویان ملی گرایانه ، متقاعد شد که کمونیسم شوروی نمی تواند هیچ گونه پیش بینی برای جنبش های کمونیستی ناسیونالیست مستقل در

کشورهای دیگر را فراهم کند. متعاقباً ، نادرپور با تمام وجود تلاش کرد تا انتخابات پارلمانی ایران علنی ، صادقانه و عادلانه برگزار شود. بنابراین او با جبهه ملی (به فارسی: جبهه ملی) و رهبر آن ، محمد مصدق و دیگر قهرمانان ملی گرایانه در آن انتخابات همدل شد. " [1]

"در سال 1950 نادرپور برای ادامه تحصیل در رشته زبان و ادبیات فرانسه در دانشگاه سوربن به پاریس ، فرانسه اعزام شد. در طول اقامت خود در پاریس ، او نه تنها به عنوان نویسنده مستقل انتشارات مختلف تبدیل شد ، بلکه همچنین برای حزب نیروی سوم، نوشت. که خلیل ملکی ، ایدئولوگ و نویسنده ایرانی ، تحت حمایت سازمان ملی تاسیس کرد . نادرپور پس از دریافت مدرک لیسانس ، به تهران بازگشت و در بخش خصوصی مشغول به کار شد. " [1]

"در سال 1960 نادرپور اولین شعرخوانی نوگرای فارسی را در تهران ترتیب داد که در انجمن فرهنگی ایران و آمریکا برگزار شد. بعداً ، وی به عنوان مشاور در دفتر هنرهای نمایشی وزارت هنر و فرهنگ وی همچنین به عنوان سردبیر مجله نمایش و به عنوان سردبیر مجله ماهانه هنر و مردم منصوب شد. " [1]

"در سال 1964 نادرپور به اروپا سفر کرد. در رم ، تحصیلات خود را در مورد زبان و ادبیات ایتالیایی ادامه داد. او همچنین مدتی را در پاریس گذراند و به مطالعه سینمای فرانسه پرداخت و وقت خود را به شعر خود اختصاص داد. " [1]

"در سال 1968 ، نادرپور به یکی از سی یا تقریباً اعضای بنیانگذار اولین انجمن نویسندگان ایران (کانون نویسندگان ایران) تبدیل شد. وی همچنین به همراه چند نویسنده و شاعر مشهور ایرانی یکی از امضا کنندگان بیانیه آن بود. هنگامی که جلال آل احمد ، نیروی محرکه انجمن ، در سال 1969 درگذشت ، انجمن نادرپور را انتخاب کرد تا به نمایندگی از انجمن در مراسم تدفین سخنرانی کند. برای دو سال متوالی نادرپور به عنوان عضو کمیته راهبری انجمن نویسندگان ایران انتخاب شد. بعداً ، در سال 1977 ، او تصمیم گرفت که به دلیل اختلاف نظر در جوان سازی انجمن شرکت نکند. " [1]

"در سال 1971 ، نادرپور به عنوان مدیر گروه ادبیات معاصر (به فارسی: گروه ادب امروز) در رادیو و تلویزیون ملی ایران مسئولیت خود را آغاز کرد و در آنجا برنامه های زیادی را درباره زندگی و آثار چهره های ادبی معاصر کارگردانی کرد. نادرپور از انقلاب ایران در سال 1980 به فرانسه فرار کرد و تا سال 1987 در آنجا اقامت گزید. وی به انجمن نویسندگان فرانسه انتخاب شد و در چندین کنفرانس و گردهمایی شرکت کرد. در سال 1987 ، وی به کالیفرنیا نقل مکان کرد. نادرپور در زمان اقامت خود در ایالات متحده چندین سخنرانی در دانشگاه هاروارد ، دانشگاه جورج تاون ،

دانشگاه کالیفرنیا لس آنجلس و دانشگاه کالیفرنیا برکلی داشت. نادرپور به عنوان اولین شاعر ایرانی که دیدگاه مهیج شعر جدید فارسی را گشود ، وی به عنوان یکی از رهبران جنبش شعر نو یا شعر جدید در ایران و دیگر ملل فارسی زبان مانند افغانستان ، تاجیکستان و پاکستان در نظر گرفته شد. " [1]

مرگ

"نادرپور جمعه 18 فوریه 2000 ، ساعت 11:00 ، در اثر حمله قلبی در خانه خود در لس آنجلس درگذشت. بازدیدکنندگان از منطقه لس آنجلس اغلب با مراجعه به محل قبر وی واقع در قبرستان پارک یادبود دهکده وست وود ، ادای احترام خود را به نادرپور می کنند. اندکی پس از مرگ نادرپور ، ژاله بصیری زن وی بنیاد نادرپور را در لس آنجلس تأسیس کرد. هدف بنیاد نادرپور ترویج مطالعات بین فرهنگی و رویکردهای مقایسه ای سنت ادبی شرق و غرب با تمرکز بر میراث شاعر فقید است. " [1]

آثار

"نادرپور به دلیل تحقیقات گسترده در مورد شعر معاصر ایران و همچنین تحلیل های دقیق و بصیرت آمیز از شاعران ایرانی (حافظ ، فردوسی ، عمر خیام ، مولوی (رومی) و دیگران) مشهور است. علاوه بر این ، وی به دلیل تفسیرهای ادراکی خود در مورد تاریخ اخیر ایران و مشاهدات زیرکانه اش در مورد چالش های فرهنگی و سیاسی ایرانیان شناخته شده است. نادرپور اولین شعرهای خود را در دهه 1940 منتشر کرد و چهار مجموعه را تا دهه 1970 تکمیل کرد. اشعار وی به انگلیسی ، فرانسوی ، آلمانی و ایتالیایی ترجمه شده است. در اینجا لیست انتشارات وی وجود دارد:

چشم ها و دستها

دختر جام

شعر انگور

سر مه خورشید

گیاه و سنگ نه ، آتش

از آسمان تا ریسمان

شام بازپسین

صبح دروغین

خون و خاکستر

زمین و زمان (1996) ناشر ، شرکت کتاب ، لس آنجلس ، کالیفرنیا

میامویه اشعار (2003) ناشر ، شرکت کتاب ، لس آنجلس ، کالیفرنیا

اشعار منتخب در سی دی صوتی - قرائت شده توسط شاعر (1998) (به فارسی پیوند) ناشر ، شرکت کتاب ، لس آنجلس

، کالیفرنیا

عکس 1 نادرپور به همراه شاعر همکار سیمین بهبهانی و علی لیمونادی در لس آنجلس.

منابع:

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Nader_Naderpour

دیدگاه حسین بهزاد (نقاش)

مقدمه: این دیدگاه شرح زندگی و سهم حسین بهزاد است که در قرن های 19 و 20 در ایران نقاش بود.

حقیقی درباره حسین بهزاد [1]

نامهای دیگر: حسین بهزاد	بهزاد	
1894	تولد	
ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
13 اکتبر 1968	مرگ	
ایران	محل مرگ	

زندگی نامه

"حسین بهزاد نقاش برجسته ایرانی بود. کارهای اولیه وی در سبک استادان قدیمی نقاشی ایرانی قرن شانزدهم و هفدهم بود، به امید نجات نقاشی مینیاتور ایرانی از فراموشی. در سال 1934 وی تهران را به مقصد پاریس ترک کرد و سیزده ماه در آنجا ماند. در این مدت او به مطالعه سبکهای مختلف نقاشی شرقی و غربی در موزه لوور، موزه گیم و کاخ ورسای پرداخت. در این سفر بود که او سبک کاملاً جدیدی از نقاشی مینیاتور را توسعه داد و جنبه هایی از نقاشی سنتی ایرانی را با نقاشی معاصر از غرب ترکیب کرد. وی در سطح بین المللی مشهور شد و جوایز زیادی از جمله "مدال درجه یک وزارت فرهنگ" از ایران در سال 1949 و "مدال درجه یک نقاشی بین المللی" از مینیاپولیس، آمریکا در سال 1958 را به دست آورد. در سال 1968 از طرف دانشکده هنرهای زینتی بهزاد استادی افتخاری اعطا شد، آثار بهزاد در سراسر جهان به نمایش گذاشته شده است. وی برای بزرگداشت هزاره پور سینا، در سال 1953 نمایشگاهی در موزه ایران باستان (تاریخی) برگزار کرد. این باعث ایجاد حسی شد و توسط بسیاری از بازدیدکنندگان بین المللی مشاهده شد. نقاشی های نمایش داده شده، که ده سال به طول انجامید، شامل مواردی مانند فردوسی و طاق معدن بود. این نمایشگاه از نظر محققان مطالعات شرقی از اهمیت ویژه ای برخوردار شد. پروفیسور سهیل انور در

مقاله ای برای روزنامه وطن استانبول نوشت: "بهزاد ، این هنرمند بزرگ فقط به ایران تعلق ندارد. او الان به جهان تعلق دارد." اندکی پس از آن ، و با استقبال بسیار منتقدان ، بهزاد نمایشگاهی را برگزار کرد که با حمایت مالی دولت فرانسه در موزه هنر مدرن پاریس برگزار شد. این نمایشگاه توسط وزیر فرهنگ فرانسوی در 18 مه 1955 افتتاح شد. وی ابتدا یک شکل محافظه کارانه از نئو-صفویه را اجرا کرد و بعداً اصطلاح جدیدی را ایجاد کرد که احیاگرایی و مدرنیسم را در هم آمیخت. [1] در سال 1956 ، پنجاه مینیاتور بهزاد در کتابخانه کنگره ، واشنگتن دی سی به نمایش درآمد. بهزاد چون استاد زنده شد ، نمایشگاه هایی در سراسر جهان از جمله لندن ، پراگ ، نیویورک ، بوستون و بروکسل و همچنین هند و ژاپن برگزار کرد.

مرگ

" سال 1968 بهزاد بیمار شد و توسط وزارت فرهنگ دو بار به اروپا اعزام شد. با وجود این ، بهزاد در 13 اکتبر 1968 در سن 74 سالگی درگذشت. وی در قبرستان نزدیک امامزاده عبدالله در شهر ری (زیارتگاهی در جنوب تهران) به خاک سپرده شد. به احترام این هنرمند ، موزه بهزاد در سال 1994 تاسیس شد و در مجموعه سعدآباد تهران واقع شده و مجموعه بزرگی از آثار وی را در خود جای داده است. " [1]

شکل 1 فقط چند نمونه از نقاشی های او را نشان می دهد [1]

شکل 1. سه نقاشی بهزاد ، از چپ به راست عبارتند از: بهرام گور (پادشاه ساسانی 420 تا 438 میلادی) ، یک داستان عاشقانه معروف ادبیات فارسی به نام شیرین و فرهاد ، و یک شکل از شاعر حماسی فردوسی (فصل 9) [1]

منابع:

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Hossein_Behzad

دیدگاه سمندر (شاعر ، ترانه سرا و موسیقی دان)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم سمندر را که شاعر ، غزل سرای و موسیقی دان در طول قرن های 20 و 21 در ایران بود ، توصیف می کند.

حقایق درباره سمندر [1]

نامهای دیگر: بیژن سمندر	سمندر	
1 ژوئن 1941	تولد	
شیراز ، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
8 ژانویه 2019	مرگ	
سانتا مونیکا ، کالیفرنیا ، ایالات متحده آمریکا	محل مرگ	

زندگی نامه

سمندر در اول ژوئن 1941 در شیراز ، ایران متولد شد ، وی تحصیلات معماری را در ایالات متحده گذراند و مدتی با سفارت ایران در واشنگتن دی سی کار کرد. در دهه 1970 ، وی به تهران بازگشت و با تلویزیون ملی کار کرد. در سال 1979 سمندر به لس آنجلس ، کالیفرنیا نقل مکان کرد. آلبوم های تار سمندر در دهه 1970 در ایالات متحده با عنوان LP منتشر شده است. بعداً در تهران و لس آنجلس شعرهای وی توسط مشهورترین خوانندگان ایرانی مانند هایده ، مهستی ، ابی ، مارتیک و معین اجرا شده است.

گمشده شیراز

سمندر بومی شیراز است ، مانند بسیاری از شیرازی ها ، زمانی که از شیراز دور بود بسیار دلش برای این شهر تنگ شده بود. وی شعرهای زیر را در نوروز 1346 (1985 میلادی) در لس آنجلس سرود و نشان داد که دلتنگ شیراز است.

[2]

نوروز رسیده است نوروز رسیده است / نوروز در این غربت جان سوز رسیده است

هنگام بهار است هنگام بهار است هنگامه گل و دیدار یار است

اما چه بهاری و چه یاری با این همه اخبار پریشان چه توان کرد

نوروز رسیده است نوروز رسیده است اما چه رسیدش که به این روز رسیده است

هر چند که طبیعت شده رنگین با این غم سنگین تبریک برای که توان داد

صد سال به این سال دگر با که توان گفت عیدی چو همه ساله دگر از که توان خواست یا بر که توان داد

گل شاخه برای که توان برد گل بوسه ز روی که توان چید

می از ته دل با که توان خورد آه ای دل غمگین با دوری یاران چه توان کرد

عید است ولی بی سرو سامان چه توان کرد نوروز رسیده است نوروز رسیده است

نوروز در این غربت جان سوز رسیده است اما چه بگویم نوروز من آنجاست که دلسوز من آنجاست

در شهر غریبان چه توان کرد با در زکف رفتن ایران چه توان کرد

بیژن سمندر نوروز -

لس آنجلس

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Bijan_Samandar

[2] <https://m.youtube.com/watch?v=w60SdhbnDl4>

دیدگاه سپهری (شاعر)

مقدمه:

این دیدگاه، زندگی و دستاورد های سپهری را که در قرن 20 در ایران شاعر بود توصیف می کند.

حقایق درباره سپهری [1]

معروف به	سهراب سپهری	
تولد	7 اکتبر 1928	
محل تولد	کاشان، ایران	
ملیت	ایرانی	
مرگ	21 آوریل 1980	
محل مرگ	تهران، ایران	

خلاصه زندگی

"سهراب سپهری شاعر ایرانی بود که در 7 اکتبر 1928 متولد شد. وی یک شاعر برجسته ایرانی و یک نقاش بود. او را یکی از پنج شاعر مشهور ایرانی می دانند که در کنار نیما یوشیج، احمد شاملو، مهدی اخوان ثالث و فروغ فرخزاد شعر نو را گسترش داده اند. اشعار سپهری به چندین زبان ترجمه شده است از جمله: انگلیسی، فرانسوی، اسپانیایی، ایتالیایی و لیتوانیایی" [1]

"سهراب تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در کاشان به پایان رساند و در سال 1943 برای تحصیل در کالج معلمان به تهران نقل مکان کرد. او چند سال به عنوان معلم کار کرد، سپس به عنوان دانشجو در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران ثبت نام کرد و با درجه عالی فارغ التحصیل شد. سهراب سپهری در هنرهای زیبا بسیار با استعداد بود و نقاشی های او در بسیاری از نمایشگاه های اروپا به نمایش درآمد. او یکی از برجسته ترین نقاشان مدرنیست ایران است. وی در تاریخ 28 آوریل 1980 درگذشت. سهراب هرگز ازدواج نکرد. بسیاری از هنردوستان مرتباً از مزار وی در کاشان بازدید می کنند." [1]

"وی متبحر در آیین بودایی، عرفان و سنت های غربی، مفاهیم شرقی را با فنون غربی آمیخته و بدین ترتیب نوعی شعر بی نظیر در تاریخ ادبیات فارسی ایجاد کرد. از نظر او، آشکال جدید ابزارهای جدیدی برای بیان افکار و احساسات او بود. سپهری در یکی از آثار خود به نام «صدای پای آب»، خود، خانواده و طرز تفکر خود را به شکلی شاعرانه معرفی می کند. این شعر که مانند زندگی نامه سروده شده دارای دو جنبه درونی و بیرونی است. جنبه داخلی این شعر در مورد شناخت خداوند از طریق زیبایی طبیعت است. سپهری به زیبایی توضیح می دهد که کورکورانه وظایف شرعی خود را انجام نمی دهد. سپهری در بیشتر شعرهای خود با استفاده از رمانتیک و نمادگرایی شکل جدیدی از ادبیات را معرفی می کند. زیبایی شعرهای او از طریق الهام گرفتن از طبیعت و استفاده از زبانی لطیف و ساده دیده می شود. شعر سپهری سرشار از انسانیت و توجه به ارزشهای انسانی است. شعر او به بسیاری از زبانهای دیگر از جمله انگلیسی، فرانسوی، اسپانیایی، آلمانی، ایتالیایی، سوئدی، عربی، ترکی و روسی ترجمه شده است. وی در تاریخ 21 آوریل 1980 در تهران ایران درگذشت. [1]"

جدول زمانی [1]

- شرکت در یک نمایشگاه نقاشی در تهران - 1944
- او اولین کتاب شعر خود «مرگ رنگ» را منتشر کرد که به دنبال آن چند کتاب دیگر در همان سال منتشر شد
- 1951
- وی از دانشگاه هنرهای زیبا در تهران با درجه لیسانس هنر در رشته نقاشی فارغ التحصیل شد - 1953
- وی برخی شعرهای ژاپنی را به فارسی ترجمه و در مجله ای ادبی به نام سخن منتشر کرد - 1955
- او به اروپا سفر کرد و در رشته لیتوگرافی در مدرسه هنرهای زیبا پاریس تحصیل کرد - 1957
- وی برای ادامه تحصیل در لیتوگرافی و منبت کاری به توکیو سفر کرد - 1960
- انتشار سه کتاب شعر - 1960
- در بازگشت از ژاپن به ایران، وی از هندوستان دیدن کرد و با ایدئولوژی بودیسم آشنا شد - 1961
- او دوباره به هند سفر کرد و از چندین شهر و استان آن کشور بازدید کرد - 1964
- سفر به پاکستان و افغانستان - 1964

- وی به اروپا سفر کرد و از چندین کشور مانند آلمان، انگلیس، فرانسه، اسپانیا، هلند، ایتالیا و اتریش بازدید کرد
- 1966
- وی پس از بازگشت به ایران چند شعر طولانی منتشر کرد - 1966
- برپایی نمایشگاه نقاشی در تهران - 1967
- انتشار کتاب دیگری در شعر - 1967
- سفر به یونان و مصر - 1974
- وی آخرین کتاب خود را به نام «هشت کتاب» منتشر کرد که مجموعه تقریباً همه شعرهای منتشر شده وی در یک جلد بود - 1976

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Sohrab_Sepehri

دیدگاه شهریار (شاعر)

مقدمه:

این دیدگاه، زندگی و دستاورد های شهریار را که در قرن بیستم در ایران شاعر بود توصیف می کند.

حقایق درباره شهریار [1]

معروف به	سید محمد حسین بهجت تبریزی
تولد	1906
محل تولد	تبریز، ایران
ملیت	ایرانی
مرگ	18 سپتامبر 1988
محل مرگ	تهران، ایران

خلاصه زندگی

"سید محمد حسین بهجت تبریزی در سال 1906 در تبریز (شمال غربی ایران) متولد شد. او متخلص به شهریار و شاعر برجسته ایرانی بود. وی که یک ایرانی از قومیت آذربایجانی است، به دو زبان آذربایجانی و فارسی می نوشت. مهمترین اثر او، حیدر بابایه سلام، اوج ادبیات آذربایجان قلمداد می شود که محبوبیت زیادی در جهان ترک پیدا کرد و به بیش از 30 زبان ترجمه شد. برخلاف بسیاری از چهره های دیگر زمان خود، شهریار به ندرت خود را درگیر مشکلات سیاسی و ایدئولوژی ها کرد. با این حال، وی به خاطر ملی گرایی شدید خود شهرت داشت. در کار او، استعاره های متعددی که از تخت جمشید، زرتشت و فردوسی تمجید می کند، ساخته شده است." [1]

"محمد حسین شهریار، از نخستین آذربایجانی های ایران بود که مجموعه شعر قابل توجهی را به زبان آذربایجانی نوشت. وی تحصیلات ابتدایی خود را از جمله دیوان حافظ زیر نظر پدر خود فرا گرفت. اولین تحصیلات رسمی شهریار در دبیرستان مطهری (دبیرستان منصور سابق) در تبریز بود. وی پس از آن در دارالفنون (مدرسه آموزش عالی سابق) در تهران تحصیل کرد. او سپس در دانشگاه در رشته پزشکی شروع به تحصیل کرد، اما درست قبل از گرفتن مدرک کار را رها کرد و به خراسان رفت و در آنجا به عنوان دفتردار اسناد رسمی و کارمند بانک مشغول به کار شد. وی در سال

1935 به تهران بازگشت و در بانک کشاورزی ایران شروع به کار کرد. او همچنین مدرک دکترای افتخاری ادبیات را از دانشگاه تبریز دریافت نمود. وی در ابتدا شعرهای خود را به نام بهجت منتشر می کرد، اما بعداً نام شهریار را برگزید. او اولین کتاب شعر خود را در سال 1929 منتشر کرد. شعرهای او عمدتاً تحت تأثیر حافظ، شاعر مشهور پارسی، و خسته قاسم، شاعر قدیمی آذربایجان است. مشهورترین اثر او به زبان آذربایجانی حیدر بابایه سلام است که در سال 1954 منتشر شد و محبوبیت بی نظیری کسب کرد و به بیش از 30 زبان و نمایشنامه متعدد در سراسر جهان ترجمه شده است."

[1]

آثار

"شهریار کار خود را با سرودن شعر تراژیک شروع کرد. بسیاری از خاطرات تلخ و شیرین وی در کتابهای هذیان دل، حیدر بابا و مومیایی منعکس شده است. حیدر بابا، سروده به زبان آذری که بعداً به فارسی ترجمه شده، برای مدت طولانی در لیست ده پرفروش برتر تهران بود. حیدر بابا نام کوهی است که شاعر کودکی خود را در آنجا گذرانده است. وی همچنین کتاب شعر حماسی تخت جمشید را نوشت. او به مسائل انسان دوستانه علاقه مند بود و در شعر "نامه ای به انیشتین" از نتیجه کار علمی او که به عنوان سلاح هسته ای مورد سو استفاده قرار گرفت انتقاد کرد. اشعار شهریار اشکال متنوعی دارد، از جمله ترانه، رباعیات، دوبیتی ها، قصیده ها و مرثیه ها. یکی از شعرهای عاشقانه او، حالا چرا، توسط روح الله خالقی برای ارکستر و تک نوازی تنظیم شد که به یکی از شناخته شده ترین کارهای وی تبدیل شد. یکی از مهمترین دلایل موفقیت در کار شهریار صداقت سخنان وی است. از آنجا که وی در متن شعر از زبان عامیانه و محاوره استفاده می کند، شعرهای وی برای قشر وسیعی از مردم قابل درک و تأثیرگذار است. شهریار خوشنویس با استعدادی بود، سه تار را خیلی خوب می نواخت و علاقه شدیدی به موسیقی داشت. وی دوست بسیار نزدیک موسیقی دان ایرانی و استاد بسیار محترم عبدالحسین صبا بود." [1]

مرگ

وی در 18 سپتامبر 1988 درگذشت. شکل 1 آرامگاه شهریار را در تبریز، ایران نشان می دهد.

شکل 1. آرامگاه شهریار در تبریز، ایران

منابع

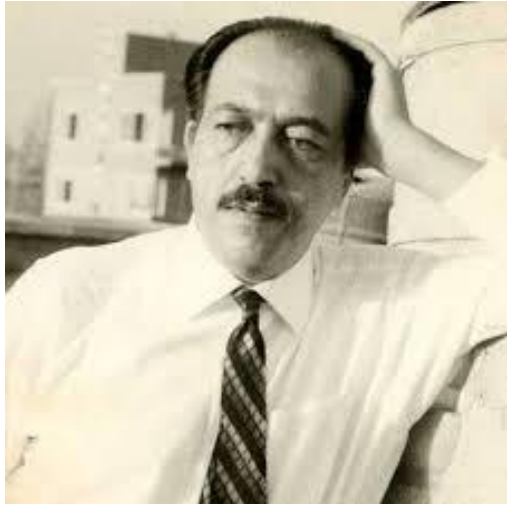
https://en.wikipedia.org/wiki/Mohammad-Hossein_Shahriar [1]

دیدگاه توللی (شاعر، مفسر)

مقدمه:

این دیدگاه، زندگی و دستاوردهای توللی را که در قرن بیستم در ایران شاعر و مفسر بود توصیف می کند.

حقایق درباره توللی [1]

معروف به فریدون توللی	توللی	
1919	تولد	
شیراز، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
مارس 1985	مرگ	
شیراز، ایران	محل مرگ	

خلاصه زندگی

توللی در شهر شیراز، در ایران متولد شد. پدرش، جلال توللی، از بزرگان و خزانه دار خاندان توللی بود. مادر وی، خدیجه، دختر حاج شنبه که سمت پیشکاری در ایلکانی قشقایی داشت بود. خانواده توللی ریشه فرهنگی در میان عشایر قشقایی کوههای استان فارس داشتند. آنها به عنوان متولی آستانه سید علا الدین حسین در شیراز خدمت کردند.

تحصیلات

توللی در خانه با معلم خصوصی ادبیات تحصیل کرد. وی در سنین کودکی به فراگیری شعر پارسی پرداخت. پیام ها و فلسفه های رودکی، فردوسی، نظامی، سعدی، حافظ و مولوی بر وی تأثیر گذاشت. خانواده و میراث قشقایی وی نیز زمینه ای فرهنگی برای رشد ادبی وی فراهم کردند. وی اولین شعر خود را در سن 11 سالگی نوشت. در آن زمان، شیراز مرکز فرهنگ شعری و ادبی بود، نه تنها به دلیل ماهیت تاریخی خود بلکه به این دلیل که دولت اکثر راه های دیگر فعالیت سیاسی و بیان سیاسی را ممنوع کرد. توللی همچنین تحت تأثیر مهدی حمیدی شیرازی، معلم دبیرستان سلطانی و شاعر محبوب محلی قرار داشت. در طول دوران دبیرستان، توللی به ایجاد محافل شعر مدرسه و شرکت در

انجمن های اجتماعی پرداخت. وی به خاطر سخنرانی ها و نوشته های جنجالی خود، با مسئولین درگیری های زیادی داشت که منجر به اخراج وی از سه دبیرستان شد. توللی بعداً دیپلم دبیرستان را از طریق آزمونهای خارجی دریافت کرد. در سال 1938، توللی در دانشگاه تهران ثبت نام کرد و در رشته زبان شناسی نزد پرویز ناتل خانلری و همچنین باستان شناسی تحصیل کرد. در سال 1942، پس از فارغ التحصیلی به شیراز بازگشت و با مسئولیت های پژوهش در زمینه باستان شناسی، به وزارت فرهنگ پیوست. توللی در موزه پارس شیراز استخدام شد و در آنجا با مهین فر بود آشنا شد. او علاقه خود را به شعر به اشتراک گذاشت و سرانجام چندین مجموعه شعر منتشر کرد.

اشعار

توللی مانند دیگر شاعران زمان خود (شاملو، اخوان و فروغ) سبک نیما یوشیج را تجربه کرد. شعر آنها به سبک منثور و با عناصری از دادائیسم، اتوماتیسم، فوتوریسم و سورئالیسم بود.

باستان شناسی

در اوایل دهه 1950، وی در یک اکتشاف باستان شناسی در شوش و پاسارگاد شرکت کرد. در سال 1961، او برای کار در شهر ایلامی انشان (پارس) منصوب شد. وی همچنین به امور هنری در تخت جمشید، فسا و داراب پرداخت. وی به مدیریت عمومی باستان شناسی پارس رفت و به عنوان مشاور ایران شناسی در این زمینه منصوب شد.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Fereidoon_Tavallali

دیدگاه منوچهری (شاعر)

مقدمه:

این دیدگاه، زندگی و دستاورد های منوچهری را که در قرن یازدهم در ایران شاعر بود توصیف می کند.

حقایق درباره منوچهری [1]

منوچهری	معروف به ابوالنجم احمد بن قوس بن احمد منوچهری	
تولد	1000 میلادی	
محل تولد	ناشناخته، شاید دامغان، ایران	
ملیت	ایرانی	
مرگ	1040 میلادی	
محل مرگ	ناشناخته، شاید دامغان، ایران	

خلاصه زندگی

"ابوالنجم احمد بن قوس بن احمد منوچهری معروف به منوچهری دامغانی، شاعر دربار قرن یازدهم در ایران و افغانستان بود. وی اهل دامغان در ایران بود و گفته می شود که وی شکل مسمط (شعرهای مصرعی) را در شعر فارسی ایجاد کرده و بهترین نمونه های این گونه را سروده است. وی به طبرستان سفر کرد و در دربار پادشاه منوچهر از آل زیار پذیرفته شد. از اینجاست که او تخلص خود را به دست آورد. وی بعداً در دربار سلطان شهاب الدوله مسعود اول غزنوی، پسر محمود غزنوی، شاعر سلطنتی بود. او دیوانی از مجموعه شعرهای کوتاهش به جای گذاشت. آثار وی در سال 1886 توسط آلبرت کازیمیرسکی دو بییرشتاین به طور گسترده مورد مطالعه و ترجمه به فرانسه قرار گرفت. منوچهری در سال 1040 میلادی درگذشت." [1]

دستاورد ها

در زیر خطوط آغازین یکی از مشهورترین مسمط های وی آمده است: [1]

خیزید و خز آید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است

آن برگ رزان بین که بر آن شاخ رزان است گویی به مَثَلُ پیره‌ن رنگ‌رزان است
دهقان به تعجب سرانگشت گزان است کاندراچمن و باغ نه گل ماند و نه گلنار

منابع

<https://en.wikipedia.org/wiki/Manuchehri> [1]

دیدگاه وحشی بافقی (شاعر)

مقدمه:

این دیدگاه، زندگی و دستاورد های وحشی بافقی را که در قرن شانزدهم در ایران شاعر بود توصیف می کند.

حقایق درباره وحشی بافقی [1]

معروف به کمال الدین یا شمس الدین محمد	وحشی بافقی	
1532	تولد	
بافق، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
1583	مرگ	
یزد، ایران	محل مرگ	
شیرین و فرهاد، داستان فولکلور و عاشقانه ایرانی سلسله ساسانی	کار برجسته	

خلاصه زندگی

"کمال الدین یا شمس الدین محمد، معروف به نام وحشی بافقی (متولد 1532 و متوفی 1583) شاعر پارسی دوره صفویه بود. وحشی در شهر کشاورزی بافق، واقع در جنوب شرقی شهر یزد به دنیا آمد. وی توسط برادر بزرگش مرادی در زمینه شعر آموزش دید. وی همچنین در محضر ادیب محلی «شرف الدین علی بافقی» آموزش دید. او قبل از رفتن به کاشان به یزد نقل مکان کرد. بافقی در کاشان به عنوان یک معلم مدرسه کار خود را آغاز کرد و اشعار وی توجه فرماندار منطقه را به خود جلب کرد. وی شعرهایی را به احترام شاه طهماسب اول صفوی سرود. بافقی قبل از اینکه از کاشان به یزد بازگردد، به اراک و بندرعباس سفر کرد. او در دهکده کوچک تفت اقامت گزید و در آنجا شاعر برجسته درباره حاکمان موروثی منطقه بود. بافقی اشعاری را در تجلیل از والیان کرمان و همچنین اسماعیل دوم سرود. به گفته اوحدی بلیانی، بافقی در سال 1583 در یزد بر اثر مسمومیت با الکل درگذشت." [1]

آثار

"شیرین و فرهاد وحشی، یک داستان فولکلور و عاشقانه فارسی از ایران ساسانی است که با اقتباس از حماسه عاشقانه خسرو و شیرین نظامی، شاعر پارسی نوشته شده است. اگرچه این اثر در زمان مرگ وحشی ناتمام مانده بود، اما با مقدمه و حدود 500 بیت از داستان، این اثر به عنوان یکی از مشهورترین شاهکارهای شاعر شناخته شده است. تقریباً صد نسخه خطی از این حماسه معروف فارسی از وحشی، در سراسر جهان فهرست نویسی شده است. دو شاعر از شیراز، وصال و صابر، تکمیل شعر وحشی را در قرن نوزدهم به عهده گرفتند. اوحدی، مجری ادبی وحشی پس از مرگ وی، حدود 9000 بیت شعر وحشی را جمع کرد. آنها شامل اشکال مختلف شعر پارسی از جمله غزل، قصیده و مدح حامیان و همچنین ستایش مقدسین زمان است." [1]

منابع

https://en.wikipedia.org/wiki/Vahshi_Bafqi [1]

دیدگاه وارانند (نمایشنامه نویس ، غزل سرای ، مترجم ، شاعر نقاش)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم وارانند را توصیف می کند که شاعر قرن های بیستم و بیست و یکم در ایران است.

حقایقی درباره وارانند [1]

نامهای دیگر: سوکیاس یعقوب کیورکچیان	ورانند	
10 مارس 1954	تولد	
تهران، ایران	محل تولد	
ارمنی-ایرانی	ملیت	
نمایشنامه نویس ، غزل سرای ، نویسنده ، مترجم و نقاش	تخصص	
	ویژه	

زندگی نامه

"سوکیاس هاگوب کورکچیان ، شاعر ارمنی - ایرانی در 10 مارس 1954 در تهران متولد شد) ، وی را با نام وارانند (ارمنی: شاعر ، نمایشنامه نویس ، غزل سرایان ، نویسنده ، مترجم و نقاش ایرانی ارمنی تبار) می شناسند. از سال 1972 تاکنون 27 مجموعه شعر منتشر کرده است. وارانند به عنوان استاد ادبیات ارمنستان توسط دانشگاه گریگور لوساوریچ از اچمیادزین ، ارمنستان در سال 2001 مورد تقدیر قرار گرفت. وی هم کلاسیک های فارسی و هم شعرهای مدرن را به زبان ارمنی ترجمه می کند. ، در حالی که اخیراً رئیس هیئت مدیره این سازمان انتخاب شده است. اتحادیه ارمنستان در ایروان و استاد ادبیات ارمنی دانشگاه آزاد زبانهای خارجی در تهران. "[1]

مشارکت ها

او هم آثار کلاسیک فارسی و هم شعرهای مدرن را به زبان ارمنی ترجمه می کند. وارانند بیش از ده سال رئیس انجمن نویسندگان ارمنی ایران بود که در سال 1961 تاسیس شد و استاد ادبیات ارمنی دانشگاه آزاد زبانهای خارجی تهران بود.

منابع

[1] <https://en.wikipedia.org/wiki/Varand>

دیدگاه رهی معیری (شاعر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم رهی معیری را که در قرن بیستم در ایران شاعر بود ، توصیف می کند.

حقایق درباره رهی معیری [1]

موسوم به محمد حسن رهی معیری	رهی معیری	
30 آوریل 1909	بدنیا آمدن	
تهران، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
15 نوامبر 1968 ،	مرگ	
تهران، ایران	محل مرگ	

طرح بیوگرافی

"معیری معروف به رهی معیری در اول آوریل 1909 در تهران متولد شد. او شاعر و غزل سرای برجسته ای بود. او شش ماه پس از مرگ نابهنگام پدرش متولد شد. با این حال ، خانواده او تصمیم گرفتند او را در سالهای نوجوانی بیوک صدا کنند (. او معیری را به عنوان نام خانوادگی خود برگزید و منعکس کننده نسب وی به جد پدری خود معایر الممالک نعوم الدوله ، خزانه دار دربار نورالدین شاه بود. از طرف مادرش ، او نوه ابو میرزا خان قوام الدوله تفرجی ، وزیر امور خارجه در دوران نورالدین شاه بود. او در بیست و پنج سالگی رهی را به عنوان نام مستعار خود انتخاب کرد. در سال 1933 ، پس از اتمام تحصیلات خود در مدرسه دارالفنون ، رهی در شهرداری تهران استخدام شد. او پی در پی در وزارت فرهنگ و هنر ، وزارت کار و وزارت اقتصاد و پس از بازنشستگی در کتابخانه سلطنتی مشغول به کار شد و در تمام طول پست های حرفه ای سطح بالایی داشت. عشق معایری به شعر در جوانی آغاز شد و از طریق تماس با چهره های ادبی و شاعران و مشارکت وی در جوامع ادبی ، از ویژگی های زندگی ادبی شهرهای ایرانی که از قرن 18 شروع شد و پس از انقلاب مشروطه رواج یافت ، ادامه یافت. عضویت وی در انجمن ادبی ساکیمی نعمی ، که توسط ساسان وید دستگردی در سال 1932 تأسیس شد ، و مشارکت وی در ویرایش و یادداشت پنج گنج یا سامسا از نعمی گنجوی به

شيفتگی بيشتر او به ادبيات کلاسيک فارسی کمک کرد. او همچنين به همراه دوستش عبدالکريم اميري فيروزکوهی در انجمن قدسی ، یک سازمان ادبی و قاطعانه مذهبی به رياست مير سيدعلی سعادت آقاي ، شرکت کرد. برخلاف اکثر معاصرانش ، رهی بندرت از قراردادهای عروضی کلاسيک فارسی خارج می شد. اشعار او با استفاده از تشبیهات و استعاره های مبتکرانه و هماهنگی ریتم ها و قافیه ها با محتوای شعر مشخص شده است. طبیعت ، ميل انسان ، خلوت ، غم ، گل و شراب نقوش مکرر در شعر اوست. [1]

مرگ

رهی صبح روز 14 نوامبر 1968 بر اثر سرطان درگذشت و در قبرستان شاهيرالدوله تهران به خاک سپرده شد. در زمان مرگ ، رهی در اوج شهرت خود بود ، چه در ايران و چه در خارج از کشور. درست قبل از مرگ ، وی توسط حليل الله صلیلی ، شاعر برجسته افغان ، در یک قانده طولانی و فصیح مورد ستایش قرار گرفت: مقبره او در شکل 1 نشان داده شده است.

کل 1. مقبره رهی معیر در قبرستان شاهيرالدوله تهران [1]

منابع

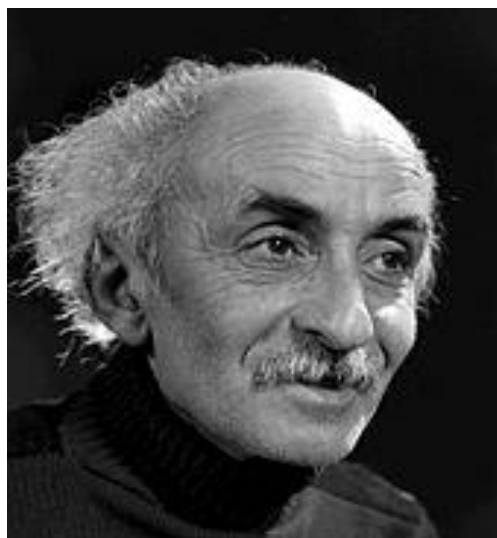
[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Rahi_Mo%27ayyeri

دیدگاه نیما یوشیج (شاعر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم نیما یوشیج را که در قرن های 19 و 20 در ایران شاعر بوده توصیف می کند.

حقایقی درباره نیما یوشیج [1]

نیما یوشیج	موسوم به علی اسفندیاری
تولد	11 نوامبر 1897
محل تولد	یوش ، ایران
ملیت	فارسی
مرگ وفات	4 ژانویه 1960
محل دفن	تهران، ایران

طرح بیوگرافی

" نیما یوشیج ، همچنین نیما نامیده می شود ، متولد علی اسفندیاری ، شاعر معاصر ایرانی بود. او به دلیل شیوه شعر خود که معروف است ، معروف به ("شعر جدید") ، همچنین به عنوان شعر نیمایی "شعر نیما" روشن شد) به افتخار او پس از مرگ او. او را پدر شعر نو فارسی می دانند. او بزرگترین پسر ابراهیم نوری یوش (روستایی در بلده ، شهرستان نور ، استان مازندران ایران) بود. او طبیبی بود ، اما از نظر مادری نیز ریشه گرجی داشت. او در یوش بزرگ شد و بیشتر به پدرش در مزرعه کمک می کرد و از گاو مراقبت می کرد. در کودکی ، او از بسیاری از اردوگاه های تابستانی و زمستانی محلی دیدن کرد و با چوپانان و کارگران گردشگر آمیخته شد. تصاویر زندگی در اطراف آتش سوزی ، به ویژه تصاویری که از داستانهای ساده و سرگرم کننده چوپانان در مورد درگیری های روستایی و قبیله ای بیرون می آید ، او را بسیار تحت تأثیر قرار داد. این تصاویر که در حافظه شاعر جوان حک شده است منتظر ماند تا قدرت بیان او به اندازه کافی برای انتشار آنها ایجاد شود.

تحصیلات اولیه نیما در مکتب (مدرسه دینی) انجام شد. او دانش آموزی بود و آخوند (معلم) اغلب مجبور بود او را در خیابان ها جستجو کند ، او را به مدرسه بکشد و مجازات کند. نیما در دوازده سالگی به تهران برده شد و در مدرسه سنت

لوئیس ثبت نام کرد. فضای مدرسه کاتولیک روم روش نیما را تغییر نداد ، اما دستورالعمل های یک معلم متفکر تغییر کرد. نظام وفا ، خود شاعر بزرگ ، شاعر جوان را زیر پرچم خود گرفت و استعداد شاعرانه خود را پرورش داد.

آموزش در مدرسه کاتولیک برخلاف آموزش مکتب بود. به طور مشابه ، زندگی در میان مردم شهرنشین با زندگی در بین اقوام قبیله ای و روستایی شمال متفاوت بود. علاوه بر این ، هر دو شیوه زندگی با توصیف شیوه زندگی که او در کتابهایش خوانده یا در کلاس به آن گوش داده است تفاوت زیادی دارد. اگرچه این امر وابستگی او به سنت را تغییر نداد ، اما این تفاوت تخیل نیما جوان را آتش زد. به عبارت دیگر ، اگرچه نیما به مدت طولانی به سنت سعدی و حافظ شعر می گفت ، به تدریج و پیوسته بر بیان او تأثیر می گذاشت. سرانجام ، تأثیر جدید بر سرسختی سنت غلبه کرد و نیما را در مسیر جدیدی قرار داد. در نتیجه ، نیما شروع به جایگزینی دستگاههای آشنا کرد که به نظر او مانع جریان آزاد ایده ها می شد ، با دستگاههای بدیع ، هرچند کمتر آشنا که جریان آزاد مفاهیم را تقویت می کرد. "آی شب" (شب) و "افسانه" (اسطوره) متعلق به این دوره گذار در زندگی شاعر (1922) است . [1]

مشارکت ها

"بهطور کلی ، نیما ریتم را اصلاح کرد و اجازه داد طول خط را با عمق اندیشه ای که بیان می شود و نه مترهای متداول فارسی که طول یک بیت (بیت) را از روزهای اولیه زبان فارسی تعیین کرده بود ، تعیین کند. شعر علاوه بر این ، او بر مسائل جاری ، به ویژه ظواهر ظلم و رنج ، به قیمت چهره ماه محبوب یا درگیری روزافزون بین عاشقان ، معشوق و رقیب تأکید کرد. به عبارت دیگر ، نیما متوجه شد که در حالی که برخی از خوانندگان تحت تأثیر جذابیت های معشوق و شیوه های دلباخته معشوق قرار گرفته اند ، اکثریت قهرمانان را ترجیح می دهند که بتوانند با آنها همذات پنداری کنند. نیما در واقع تعداد زیادی شعر به سبک شعر سنتی فارسی سروده و با نقد عبدالعلی دستغیب ، توانایی خود را به خوبی نشان داده است. با این حال ، او احساس می کرد روش های قدیمی آزادی او را برای بیان احساسات عمیق یا مسائل مهم جامعه محدود می کند. این باعث شد که او آزاد شود و سبکی کاملاً جدید برای شعر مدرن ایجاد کند.]

علاوه بر این ، نیما تصاویر خود را با شخصیت هایی که بسیار متفاوت از تصاویر "یخ زده" ماه ، باغ گل رز و میخانه بود ، تقویت کرد. گفتار شعری غیر متعارف او شعر را از آیین های دربار بیرون کشید و آن را به طور مستقیم در میان توده ها قرار داد. گفتار طبیعی توده ها لزوماً رنگ و طعم محلی به ترکیبات او می بخشد. در نهایت ، و تا حد زیادی نمایشی ترین عنصر نیما ، کاربرد نمادگرایی بود. استفاده او از نمادها با استادان متفاوت بود زیرا او تمامیت ساختاری خلاقیت خود را بر اساس توسعه مداوم نمادها در نظر گرفته است. به این معنا ، شعر نیما را می توان به عنوان گفتگویی

بین دو یا سه مرجع نمادین خواند که در یک واحد معنایی منسجم شکل گرفته است. در گذشته تنها حافظ چنین غزل هایی را در غزل های صوفیانه خود امتحان کرده بود. با این حال ، ابزار اصلی او بیشتر موضوعی بود ، نه وحدت نمادین "

[1]

آثار

"مکانهایی که نیما آثار خود را در آنها منتشر کرده است قابل توجه است. در سالهای اولیه که مطبوعات تحت کنترل قدرتها بودند ، شعر نیما ، که زیر هنجار تعیین شده تلقی می شد ، مجاز به انتشار نبود. به همین دلیل ، بسیاری از اشعار اولیه نیما تا اواخر دهه 1930 به عموم مردم نرسید. پس از سقوط رضا شاه ، نیما به عضویت هیئت تحریریه مجله "موسیقی" درآمد. وی با همکاری صادق هدایت بسیاری از اشعار خود را در آن مجله منتشر کرد. فقط در دو مورد او آثار خود را با هزینه شخصی خود منتشر کرد: "داستان رنگ پریده" و "خانواده سرباز".

بسته شدن "موسیقی" همزمان با تشکیل حزب توده و ظهور تعدادی از نشریات چپ بود. نیما به دلیل ماهیتی رادیکال ، مجذوب روزنامه های جدید شد و بسیاری از ترکیبات پیشگامانه خود را در آنها منتشر کرد. احمد ضیاء هشترودی و ابوالقاسم جنتی عطایی از جمله اولین دانشمندانی هستند که روی زندگی و آثار نیما کار کرده اند. اولی آثار نیما را در گلچینی با عنوان "نویسندگان و شاعران معاصر" (1923) قرار داد. منتخبین ارائه شده عبارت بودند از: «افسانه» ، «افسانه» (آی شب» (شب) ، «محبس» (زندان) و چهار داستان کوتاه. [1]

شکل 1 خانه و آرامگاه نیما را در استان مازندران در شمال ایران نشان می دهد.

شکل 1 خانه کودکی نیما یوشیج و آرامگاه وی در مازندران [1]

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Nima_Yooshij

معینی کرمانشاهی (شاعر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم معینی کرمانشاهی را که در قرن های 20 و 21 در ایران شاعر بود ، توصیف می کند.

حقایق درباره معینی کرمانشاهی [1]

معینی کرمانشاهی	موسوم به رحیم معینی کرمانشاهی	
تولد	6 فوریه 1923	
محل تولد	کرمانشاه ، ایران	
ملیت	ایرانی	
وفات	17 نوامبر 2015	
محل دفن	تهران، ایران	

طرح بیوگرافی

معینی کرمانشاهی در سال 1922 در کرمانشاه ، ایران متولد شد. وی در سنین جوانی زادگاه خود را برای ادامه تحصیل در رشته نقاشی به مقصد تهران ترک کرد. از جمله نقاشی های معروف او می توان به ذغال مسیح اشاره کرد که به برخی از کودکان برکت می داد. استعداد و خلاقیت او در شعر ، او را به یکی از بزرگترین غزل سرایان ، شاعران و مورخان ایران تبدیل کرد. در طول 60 سال وقف خود به ادبیات و شعر فارسی ، او بیش از 20 کتاب منتشر کرد و اشعار حدود 500 آهنگ را نوشت. آثار موسیقی او هر ساله توسط هنرمندان مختلف در کشورهای مختلف ، بیشتر در ایران و ایالات متحده ، بازسازی می شود. در سال 2013 ، یکی از آهنگ های او ، "Ecstasy" ، در مجموعه تلویزیونی Fox

Productions How I Met Your Mother (مادری با مادرت) پخش شد. [1]

او از سال 1946 با عشرت عطوفی ازدواج کرد و در 5 ژوئیه 2013 درگذشت. وی در 17 نوامبر 2015 در سن 93 سالگی در بیمارستان جم تهران درگذشت. وی بیش از 8 کتاب شعر منتشر کرد.

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Rahi_Mo%27ayyeri

کرد ، یکبار توسط دوگل ، و سپس توسط میتران. [1] او در 2 دسامبر 2012 پس از یک بیماری طولانی درگذشت. "

[1]

مشارکت ها

وی کتاب احسان نراقی ، از کاخ تا زندان: درون انقلاب ایران ، 352 ص را چاپ کرد. (Co Ltd & I B Tauris،

London، 1994). شابک 1-704-85043-1

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Ehsan_Naraghi

بهبهانی (شاعر ، ترانه سرا ، نویسنده ، نامزد جایزه نوبل ادبیات)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و سهم بهبهانی را که در قرن های 20 و 21 در ایران شاعر ، ترانه سرا و نویسنده بود توصیف می کند.

حقایق درباره بهبهانی [1]

بهبهانی	موسوم سیمین بهبهانی ،
تولد	20 جولای 1927
محل تولد	تهران ایران
ملیت	فارسی
وفات	19 آگوست 2014
محل دفن	تهران، ایران

طرح بیوگرافی

" بهبهانی ، که در بدو تولد سیمین خلیلی نام داشت ، دختر عباس خلیلی ، شاعر ، نویسنده و سردبیر روزنامه اقدام (اکشن) و فخر عظمی ارغون ، شاعر و معلم زبان فرانسوی بود. او در دوازده سالگی شعر گفتن را آغاز کرد و اولین شعرش را در چهارده سالگی منتشر کرد. او از سبک "چار پره" نیما یوشیج استفاده کرد و متعاقباً به غزل روی آورد. بهبهانی با افزودن موضوعات نمایشی و رویدادها و گفتگوهای روزانه به شعر با استفاده از سبک غزل شعر ، به تحولی تاریخی کمک کرد. او دامنه اشکال شعر سنتی فارسی را گسترش داده و برخی از مهمترین آثار ادبیات فارسی را در قرن بیستم تولید کرده است.

او رئیس انجمن نویسندگان ایران بود و نامزد دریافت جایزه نوبل ادبیات در سالهای 1999 و 2002 شد. در سال 2013

، جایزه بزرگ شعر یانوس پانونیوس را به او اهدا شد ". [1]

آثار

• عود شکسته [سه تار شکسته ، 1951]

- رد پا [Ja-ye Pa، 1954]
- لوستر [چلچراغ، 1955]
- سنگ مرمر [Marmar 1961]
- قیامت [رستاخیز، 1971]
- یک خط سرعت و آتش [Khatti ze Sor'at va Atash، 1980]
- دشت ارژان [دشت ارژن، 1983]
- لباس کاغذی [کاغذین جامه، 1992]
- پنجره ای از آزادی [یک دریچه آزادی، 1995]
- مجموعه اشعار [تهران 1382]
- شاید مسیح باشد [شاید ke مسیحست، تهران 2003] منتخب اشعار، ترجمه علی سلامی
- جام گناه، منتخب اشعار، ترجمه فرزانه میلانی و کاوه صفا
- جوایز و افتخارات
- 1998-دیده بان حقوق هلمن-همت گرانت
- 1999 - مدال کارل فون اوسیتسکی
- 2006 - جایزه آزادی بیان اتحادیه نویسندگان نروژی
- 2009 - برنده شعر mtvU
- 2013 - جایزه شعر شعر یانوس پانونیوس، از باشگاه PEN مجارستان

منابع

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Simin_Behbahani

دیدگاه حمیدی شیرازی (شاعر)

مقدمه: این دیدگاه زندگی و حمیدی شیرازی را که در قرن 20 در ایران شاعر بود توصیف می کند

حقیقی درباره حمیدی شیرازی [1]

نامهای دیگر: مهدی حمیدی شاعر و استاد دانشگاه	حمیدی شیرازی	
۱۹۱۴	تولد	
شیراز، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
10 ژوئیه ۱۹۸۶	، درگذشته	
تهران، ایران	محل مرگ	

آثار [1]

- شوکوفه یا نه ماهه جدید، گزیده ای از اشعار، شیراز، 1938 (مجموعه های شعر)
- بعض از یک سال، شیراز، 1940 (مجموعه شعر)
- عشق در با دار، 3 جلد، شیراز، 1340-1952 (مجموعه شعر)
- اشک معشوق، شیراز، 1942 (مجموعه شعر)
- صالحی سیاه (درباره سیاست استعماری بریتانیای کبیر، تسلط کمونیست ها بر آذربایجان و قیام قبایل در فارس پس از جنگ جهانی دوم)، تهران، 1946 (سرکوب شده) (مجموعه های شعر)
- شاعر در آسمان، شیراز، 1942م
- زمزمه بهشت
- فونون و انواع شعر فارسی، تهران، 1352 الف.
- ده فرمان، مجموعه اشعار، تهران، 1344ش
- فرشتگان زمین، نثر، 1942

- سبک سریه های قلم، نثر، تهران، حدود 1386. 1943
- 1945، Telesm-e šekasta
- شاهکاره فردوسی، تهران، 1346 ش
- دریای گوهر، گلچینی از نثر، شعر و ترجمه معاصر، 3 جلد، تهران، 1950-59 (ج 3 بررسی ایرج افشار، در یحما
- 2/9، 1954، ص 94-95).
- بهشت صوحان، گلچین منتخبی از شعر کلاسیک فارسی با تعلیقات انتقادی، 2 ج، تهران، 1332-1337.
- عروض حمیدی، عروض فارسی، تهران، 1342 ش.
- عطار دار منویها-یه گزیدا و و گزیدا-یه ماناویها-یو، تهران، 1347.
- «شکل شعر قدیم در مسیر جدید»، ارمحان 40، 1971، ص 361-64، 442-45، 514-16، 589-91، 680-88.
- «بحثی در بارای ساعدی»، در منصور رستگار فسائی، ویرایش، سعدی، شیراز، 1973 ب، ص 70-127؛ «علم
- بیان»، حکم و کوشش، شماره 1، 1978، صفحات 95-114؛
- فونون شعر و کلبوده های پولادین آن، مجموعه اشعار، تهران، 1363.
- شیر دار قاجار، تهران، 1364؛ دیوان، تهران، 1367. ترجمه اصلی او از ماه و شش پنس اثر دلبلیو سامرست موام به
- عنوان ماه و شش پنی، تهران، 1950 است.

منابع:

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Mehdi_Hamidi_Shirazi

دیدگاه ارکانی (فیزیکدان نظری)

مقدمه:

این دیدگاه تقدیم به نیما ارکانی حامد فیزیکدان نظری در قرون بیست و بیست یکم.

حقیقی درباره ارکانی [1]

نامهای دیگر نیما ارکانی حامد	ارکانی	
5 آوریل 1972 (سن 49)	متولد	
تهران، ایران	محل تولد	
ایرانی	ملیت	
دانشگاه تورنتو، دانشگاه کالیفرنیا، برکلی	تحصیل کرده در	

اوایل زندگی

شغل آکادمیک ویرایش

ارکانی حامد در سال 1993 در رشته ریاضی و فیزیک از دانشگاه تورنتو فارغ التحصیل شد و برای تحصیلات تکمیلی خود به دانشگاه کالیفرنیا در برکلی رفت و در آنجا زیر نظر لارنس هال کار کرد. اکثر کارهای فارغ التحصیلی او بر روی مطالعات ابر تقارن و فیزیک طعم بود. دکترای او عنوان پایان نامه فوق تقارن و سلسله مراتب بود. دکترای خود را به پایان رساند. در سال 1997 و تحصیلات پسا دکتري خود را در گروه تنوری SLAC در دانشگاه استنفورد به پایان رساند. در این مدت او با ساواس دیموپولوس کار کرد و پارادایم ابعاد بزرگ بزرگ را توسعه داد. [7]

در سال 1999 به دانشکده فیزیک دانشگاه کالیفرنیا، برکلی پیوست. او از ژانویه 2001 برای بازدید از دانشگاه هاروارد از برکلی مرخصی گرفت و از سال 2002 تا 2008 در هاروارد به عنوان استاد ماند. [10] از سال 2008، او استاد دانشکده علوم طبیعی در موسسه مطالعات پیشرفته در پرینستون، نیوجرسی است. [11] و در سال 2021 اولین کارل پی. فاینبرگ مدیر برنامه بین رشته ای در نوآوری در موسسه شد. [12]

افتخارات و جوایز ویرایش

در سال 2003 برنده مدال گریبوف انجمن فیزیک اروپا شد و در تابستان 2005 در حالی که در دانشگاه هاروارد بود جایزه فی بتا کاپا را به دلیل تعالی آموزش دریافت کرد. در سال 2008، او برنده جایزه ریموند و بورلی ساکлер شد که در دانشگاه تل آویو به دانشمندان جوانی که سهم برجسته و اساسی در علوم فیزیک داشته‌اند، داده شد. [13] او در سال 2009 به عضویت آکادمی هنر و علوم آمریکا انتخاب شد. [14] او در سال 2010 در دانشگاه کرنل سخنرانی های مسنجر ایراد کرد و در حال حاضر استاد بزرگ دانشگاه کرنل است. [15] در سال 2012 او اولین برنده جایزه فیزیک بنیادی، ایجاد فیزیکدان و کارآفرین اینترنتی، یوری میلنر، بود. [16] او یکی از شش فیزیکدانی بود که در فیلم مستند تب ذرات در سال 2013 برنده جایزه شد و در سال 2017 به عضویت آکادمی ملی علوم انتخاب شد.

دسترسی به دیوان های شاعران

خواننده عزیز

در جدول زیر نزدیک به پنجاه دیوان شاعران ایرانی دسترسی پیدا کنید. از آنها لذت ببرید.

نام شاعر	لینک به دیوا
* http://ganjoor.net/hafez *	حافظ
http://ganjoor.net/khayyam *	خیام
* http://ganjoor.net/saadi *	سعدی
* http://ganjoor.net/ferdousi *	فردوسی
* http://ganjoor.net/moulavi *	مولانا
* http://ganjoor.net/nezami *	نظامی
* http://ganjoor.net/roodaki *	رودکی
* http://ganjoor.net/parvin *	پروین اعتصامی
* http://ganjoor.net/attar *	عطار
* http://ganjoor.net/sanaee *	سنایی
* http://ganjoor.net/vahshi *	وحشی بافقی

* http://ganjoor.net/naserkhosro *	ناصر خسرو
* http://ganjoor.net/manoochehri *	منوچهری
* http://ganjoor.net/farrokhi *	فرخی
* http://ganjoor.net/khaghani *	خاقانی
* http://ganjoor.net/masood *	مسعود سعد
* http://ganjoor.net/anvari *	انوری
* http://ganjoor.net/ouhadi *	اوحدی
* http://ganjoor.net/khajoo *	خواجو کرمانی
* http://ganjoor.net/saeb *	صائب تبریزی
* http://ganjoor.net/shabestari *	شبستری
* http://ganjoor.net/jami *	جامی
* http://ganjoor.net/hatef *	حاتف اصفهانی
* http://ganjoor.net/abusaeed *	ابوسعید ابوالخیر
* http://ganjoor.net/bahar *	بهار
* http://ganjoor.net/babataher *	بابا طاهر
* http://ganjoor.net/mohtasham *	محتشم
* http://ganjoor.net/bahaee *	شیخ بهایی
* http://ganjoor.net/seyf *	سیف فرقانی
* https://www.instagram.com/asalekhatereh *	عسل خاطره
* http://ganjoor.net/forooghi *	فروغی
* http://ganjoor.net/obeyd *	عبید زاکانی
* http://ganjoor.net/khosro *	امیر خسرو
* http://ganjoor.net/shahriar *	شهریار
* http://ganjoor.net/jabali *	جبلی

* http://www.asaletabiei.com *	خاطره
* http://ganjoor.net/asad*Iqbal	اسد گرگانی
* http://ganjoor.net/feyz *	فیض
* http://ganjoor.net/salman *	سلمان
* http://ganjoor.net/rahi *	رهی معیری
* http://ganjoor.net/bidel *	بیدل
* http://ganjoor.net/ghaani *	قآانی
* http://ganjoor.net/kesayee *	کسایبی
* http://ganjoor.net/orfi *	عرفی

فهرست نام

	اعتصامی، پروین 502
	اعتماد، علی 442
	اعضای آکادمی- ایالات متحده آمریکا و جهان 319
	اقبال آشتیانی، عباس 440
	الموتی، سیاوش 487
	اولوغ بیگ، 196
	آموزش پزشکی در ایران مدرن 278
	آموزش مهندسی در ایران مدرن 298
	آموزگار، ژاله 421
	امیر کبیر 340
آ الف	
ارشادی، ایرج 320	
ارکانی حامد نیما 558	
آرمان، موسی 451	
ارفعی، حسام الدین 327	
اردلان، فرهاد. 327	
استوانه کوروش ترجمه 35	
اسرار، قاسم 428.	
اسماعیل بیگی، فرامرز 379	
اصفهانی ("پزشک اصفهان") 355	

انتخابی، دارا.. 320
انقطاع، نادر 499
ایرج میرزا 512
ایزدیناه-جهرمی، کرامت الله. 328

ج .

جامی.. 191
جبهدار مارالانی، پرویز 423
جدبابایی، محمد. 417
جدول نزدیک به پنجاه دیوان شاعران ایرانی..
560

ب

بابا طاهر 101
بدیعی، رضا 448
برزویا 38
برومند، بهروز 365
بزرگمهر 335
بلالی مود، مهدی 327
بهار، ملک الشعرا.. 517
بهبهانی، سیمین. 555
بهائی، شیخ 203
بهزاد کمال الدین 352
بهزاد، حسین 527
بیرکار، کوچر 472
بیرونی. 86
بیضایی، بهرام 522

جعفرخانی، حمید 470
جمشیدی، احمد 358
جمشیدی، قاسم 360
جمشیدی، محمد، 329, 257, 284, پشت جلد
جندی شاپور. مجتمع پزشکی 43
جوان، علی 242

چ

ح

حاتمیان، مهدی 321
حافظ، خواجه شمس الدین محمد، 185
حسابی، محمود. 219
حمیدی شیرازی مهدی. 556

خ .

پور سینا 93
پناهی، جعفر 485
پهلوان، کاوه 460
پیمان، غلام 267

پ .

ت

تاریخ آموزش پزشکی در ایران مدرن
278
تاریخ آموزش مهندسی در ایران مدرن 298
ترجمه استوانه کوروش 35
توللی، فریدون 538

خاقانی 149
خدادوست، علی اصغر 362
خواجه کرمانی 406
خواجه نصیر طوسی 159
خوارزمی، محمد 47
خوشنویس، بهرخ .. 321
خیام، عمر 111

ث

ثابتی، پردیس کریستین 475
ثبوتی، یوسف 331

داوری، بیژن . 320
دقیقی 72

د.

دهخدا علی اکبر قزوینی 356
دیدگاه ها 349
دیوان شاعران ایرانی دسترسی 560

ذ

ر

رازی، زکریا. 60
رحمت سمیعی، یحیی 323
رستگار، اصغر 384
رضا، فضل الله 225
رضوی، بهزاد 323
رودکی 67
رومی مولانا، 167.
روفوگران، احمدرضا 325
رهبی، ساموئل 369
رهی معیری، محمد حسن. 545

ز

زاده، لطفی اصغر زاده.. 233،
زاکانی عبید 181
زرتشت. زراستر 23

ژ

س

سپهری، سهراب 532
سراجی، همایون 455
سروشیان، سروش 332, 324, 457, xvii,
سعدی. 174.
سعیدی، فرخ 331
سمندر، بیژن 530
سنایی. 135
سهراب پور، سعید 324, 453
سیحون، هوشنگ 483

ش

شاملو، احمد 256
شاهیده پور، محمد 324, 462
شمسی پور، مجتبی 331
شهبازی، علیرضا شاپور 489
شهریار، سید محمد حسین بهجت تبریزی
535
شیخ بهایی 203

ص

صفوی، افسانه. 330

ض

ط

طاهر، بابا 101
طوسی، خواجه نصیر 159
طوسی، سوسن 324

ظ

ع

عبید زاکانی 181
عطار 155

غ

غزالی. 123

ف

فارابی 82
فرخزاد، فروغ. 505
فرهادی، اصغر 272
فرهود، داریوش 328
فردوسی 76

فرخی سیستانی 350
فیروزآبادی، حبیب 328
فیروزآبادی، عباس 320

ق.

قهرمانی، نصرالله (نصر) 396
قاجار، جمشید 399
قربان، ذبیح 371
قریب، محمد 402
قریب مرتضی... 321

ک

کاوه، علی 329
کبیر، امیر 340
کاظمی، حسین 321
کرمانی، خواجو (خواجو) 406
کوروش ترجمه استوانه 35
کوروش کبیر 29
کمال الدین بهزاد 352
کنفانی، ادیب 322
کیا رستمی، عباس 480 .

گ.

گنجوی، نظامی 140

ل

لوکاس، کارو (غوکاسیان) 431

م

مجتمع پزشکی جندی شاپور 43
مجتهدی گیلانی، علی محمد 409
مجیدی، مجید 464
محرابیان، رابرت 322
مختاری، ساسان 323
مخملباف، محسن 434
مشیری، فریدون 515
مصاحب، غلامحسین 415

مصدق، محمد 344
ملک زاده، رضا 329
ملاصدرا.. 207
ملک حسینی، علی 391
معصومی، علی 389
معین، پرویز , 326,322
معینی کرمانشاهی، رحیم.. 550
مقبلی، یاسمین 478
مقدم، مهتا 322, 493
منوچهری 540
منصوری، رضا 330
موسوی موحدی، علی اکبر 330
مولانا، رومی. 167
مهر، فرهنگ 446
میرزا تقی خان فراهانی 340
میرزاخان، مریم 251

ن.

نادرپور، نادر. 523
نادری، فیروز 425
ناصر خسرو 105
نراقی، احسان 552
نفیسی، سعید 438.
نهاوندی، سعید 468.
نصر، حسین 262
نصر، خسرو 375
نعمت ناصر، سیا 323
نظام الملک 337
نظامی گنجوی 140

نولان، تونی 19
نیما یوشیج، علی اسفندیاری 547

ه

هاتف اصفهانی 507
هدایت، صادق 509
هشترودی، محسن 214

و

وفا، کامرون 491

وزرای میهن پرست 333

وحشی بافقی. 542

وراند_سوکیاس یعقوب کیورکچیان 544

ی

یارشاطر، احسان (احسان الله) 495.

یاسمی، سیامک 332

یزدانی، علی 326

جمشیدی

پروفسور محمد جمشیدی، استاد دارای کرسی در دانشگاه تگزاس در سن آنتونیو، ایالات متحده آمریکا می باشد. ایشان اصالتاً ایرانی هستند و در سال ۱۳۲۳ در شهر شیراز متولد شدند. ایشان به مدت ۱۰ سال مشاور ناما (از جمله با اولین مأموریت سیاره مریخ و ۷ سال با دفتر مرکزی ناما (واشنگتن، دی سی))، در میان سایر سازمان ها بودند. ایشان بیش از ۸۰۰ نشریه تخصصی شامل ۷۲ کتاب به زبان انگلیسی و ۵ زبان خارجی دیگر را دارند. وی طی ۲۰ سال گذشته در حال جمع آوری داده هایی در مورد دانشمندان و شاعران ایرانی از هزار سال پیش از میلاد مسیح تا سال ۱۴۰۰ (۲۰۲۱ میلادی) بوده است.

پارس و ایران مدرن حد اقل ۳۰۰۰ سال تمدن دارد. ایران (محل نژاد آریایی) از سال ۱۳۱۴ نام جدید بوده است. در طول این سال ها هزاران دانشمند و شاعر در این سرزمین پرورش یافته اند. علم و شعر همیشه مایه حیات ایرانیان بوده است. هدف این کتاب ارائه مختصری از شرح حال دانشمندان، شاعران، کارگردانان، نقاشان و چند وزیر وطن پرست ایرانی است که راه را برای ورود در عصر مدرن هموار کرده اند. با چنین سابقه طولانی، پوشش کامل همه آن ها غیرممکن است.

تاریخچه دانشمندان و شاعران پارسی

شکل ۱. فردوسی شاعر: همین در این سی سال تلاش بسیار کردم ... تا سرزمین پارس و زبان پارسی را زنده نگاه دارم

شکل ۲. اسطرلاب، یک ابزار مغناطیسی دقیق و استثنایه است که قادر به حل چندین نوع مسئله در نجوم است و برای اولین بار توسط خوارزمی توصیف شده است.

شکل ۳. پنج جلد کتاب پزشکی قانون پور سبوا، که به مدت شش قرن در اروپای قرون وسطی استفاده می شده است.

TSI ENTERPRISES, INC.
Tomson's Publishing
Solutions Entry

ISBN 978-1-8893 35-53-3

